Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

ជាតក-អដ្ឋកថា

ចតុត្ថោ ភាគោ

១០។ ទសកនិបាតោ

[៤៣៩] ១។ ចតុទ្វារជាតកវណ្ណនា

ចតុទ្វារមិទំ នគរន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទុព្ពចភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ នវកនិបាតស្ស បឋមជាតកេ វិត្ថារិតមេវ។ ឥធ បន សត្ថា តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “បុព្ពេបិ ត្វំ ភិក្ខុ ទុព្ពចតាយ បណ្ឌិតានំ វចនំ អកត្វា ខុរចក្កំ អាបាទេសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កស្សបទសពលស្ស កាលេ ពារាណសិយំ អសីតិកោដិវិភវស្ស សេដ្ឋិនោ ឯកោ បុត្តោ មិត្តវិន្ទកោ នាម អហោសិ។ តស្ស មាតាបិតរោ សោតាបន្នា អហេសុំ, សោ បន ទុស្សីលោ អស្សទ្ធោ។ អថ នំ អបរភាគេ បិតរិ កាលកតេ មាតា កុដុម្ពំ វិចារេន្តី អាហ – “តាត, តយា ទុល្លភំ មនុស្សត្តំ លទ្ធំ, ទានំ ទេហិ, សីលំ រក្ខាហិ, ឧបោសថកម្មំ ករោហិ, ធម្មំ សុណាហី”តិ។ អម្ម, ន មយ្ហំ ទានាទីហិ អត្ថោ, មា មំ កិញ្ចិ អវចុត្ថ, អហំ យថាកម្មំ គមិស្សាមីតិ។ ឯវំ វទន្តម្បិ នំ ឯកទិវសំ បុណ្ណមុបោសថទិវសេ មាតា អាហ – “តាត, អជ្ជ អភិលក្ខិតោ មហាឧបោសថទិវសោ, អជ្ជ ឧបោសថំ សមាទិយិត្វា វិហារំ គន្ត្វា សព្ពរត្តិំ ធម្មំ សុត្វា ឯហិ, អហំ តេ សហស្សំ ទស្សាមី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ ធនលោភេន ឧបោសថំ សមាទិយិត្វា ភុត្តបាតរាសោ វិហារំ គន្ត្វា ទិវសំ វីតិនាមេត្វា រត្តិំ យថា ឯកបទម្បិ ធម្មំ កណ្ណំ ន បហរតិ, តថា ឯកស្មិំ បទេសេ និបជ្ជិត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិត្វា បុនទិវសេ បាតោវ មុខំ ធោវិត្វា គេហំ គន្ត្វា និសីទិ។

មាតា បនស្ស “អជ្ជ មេ បុត្តោ ធម្មំ សុត្វា ធម្មកថិកត្ថេរំ អាទាយ អាគមិស្សតី”តិ យាគុំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទេត្វា អាសនំ បញ្ញបេត្វា តស្សាគមនំ បដិមានេន្តី តំ ឯកកំ អាគតំ ទិស្វា “តាត, ធម្មកថិកោ កស្មា ន អានីតោ”តិ វត្វា “ន មយ្ហំ ធម្មកថិកេន អត្ថោ”តិ វុត្តេ “តេន ហិ យាគុំ បិវា”តិ អាហ។ សោ “តុម្ហេហិ មយ្ហំ សហស្សំ បដិស្សុតំ, តំ តាវ មេ ទេថ, បច្ឆា បិវិស្សាមី”តិ អាហ។ “បិវ, តាត, បច្ឆា ទស្សាមី”តិ។ “គហេត្វាវ បិវិស្សាមី”តិ។ អថស្ស មាតា សហស្សភណ្ឌិកំ បុរតោ ឋបេសិ។ សោ យាគុំ បិវិត្វា

សហស្សភណ្ឌិកំ គហេត្វា វោហារំ ករោន្តោ ន ចិរស្សេវ វីសតិសហស្សំ ឧប្បាទេសិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “នាវំ ឧបដ្ឋបេត្វា វោហារំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ នាវំ ឧបដ្ឋបេត្វា “អម្ម, អហំ នាវាយ វោហារំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ អថ នំ មាតា “ត្វំ តាត, ឯកបុត្តកោ, ឥមស្មិំ ឃរេ ធនម្បិ ពហុ, សមុទ្ទោ អនេកាទីនវោ, មា គមី”តិ និវារេសិ។ សោ “អហំ គមិស្សាមេវ, ន សក្កា មំ និវារេតុ”ន្តិ វត្វា “អហំ តំ, តាត, វារេស្សាមី”តិ មាតរា ហត្ថេ គហិតោ ហត្ថំ វិស្សជ្ជាបេត្វា មាតរំ បហរិត្វា បាតេត្វា អន្តរំ កត្វា គន្ត្វា នាវាយ សមុទ្ទំ បក្ខន្ទិ។

នាវា សត្តមេ ទិវសេ មិត្តវិន្ទកំ និស្សាយ សមុទ្ទបិដ្ឋេ និច្ចលា អដ្ឋាសិ។ កាឡកណ្ណិសលាកា ករិយមានា មិត្តវិន្ទកស្សេវ ហត្ថេ តិក្ខត្តុំ បតិ។ អថស្ស ឧឡុម្បំ ទត្វា “ឥមំ ឯកំ និស្សាយ ពហូ មា នស្សន្តូ”តិ តំ សមុទ្ទបិដ្ឋេ ខិបិំសុ។ តាវទេវ នាវា ជវេន មហាសមុទ្ទំ បក្ខន្ទិ។ សោបិ ឧឡុម្បេ និបជ្ជិត្វា ឯកំ ទីបកំ បាបុណិ។ តត្ថ ផលិកវិមានេ ចតស្សោ វេមានិកបេតិយោ អទ្ទស។ តា សត្តាហំ ទុក្ខំ អនុភវន្តិ, សត្តាហំ សុខំ ។ សោ តាហិ សទ្ធិំ សត្តាហំ ទិព្ពសម្បត្តិំ អនុភវិ។ អថ នំ តា ទុក្ខានុភវនត្ថាយ គច្ឆមានា “សាមិ, មយំ សត្តមេ ទិវសេ អាគមិស្សាម, យាវ មយំ អាគច្ឆាម, តាវ អនុក្កណ្ឋមានោ ឥធេវ វសា”តិ វត្វា អគមំសុ។ សោ តណ្ហាវសិកោ ហុត្វា តស្មិំយេវ ផលកេ និបជ្ជិត្វា បុន សមុទ្ទបិដ្ឋេន គច្ឆន្តោ អបរំ ទីបកំ បត្វា តត្ថ រជតវិមានេ អដ្ឋ វេមានិកបេតិយោ ទិស្វា ឯតេនេវ ឧបាយេន អបរស្មិំ ទីបកេ មណិវិមានេ សោឡស, អបរស្មិំ ទីបកេ កនកវិមានេ ទ្វត្តិំស វេមានិកបេតិយោ ទិស្វា តាហិ សទ្ធិំ ទិព្ពសម្បត្តិំ អនុភវិត្វា តាសម្បិ ទុក្ខំ អនុភវិតុំ គតកាលេ បុន សមុទ្ទបិដ្ឋេន គច្ឆន្តោ ឯកំ បាការបរិក្ខិត្តំ ចតុទ្វារំ នគរំ អទ្ទស។ ឧស្សទនិរយោ កិរេស, ពហូនំ នេរយិកសត្តានំ កម្មករណានុភវនដ្ឋានំ មិត្តវិន្ទកស្ស អលង្កតបដិយត្តនគរំ វិយ ហុត្វា ឧបដ្ឋាសិ។

សោ “ឥមំ នគរំ បវិសិត្វា រាជា ភវិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ខុរចក្កំ ឧក្ខិបិត្វា សីសេ បច្ចមានំ នេរយិកសត្តំ អទ្ទស។ អថស្ស តំ តស្ស សីសេ ខុរចក្កំ បទុមំ វិយ ហុត្វា ឧបដ្ឋាសិ។ ឧរេ បញ្ចង្គិកពន្ធនំ ឧរច្ឆទបសាធនំ ហុត្វា សីសតោ គលន្តំ លោហិតំ លោហិតចន្ទនវិលេបនំ វិយ ហុត្វា បរិទេវនសទ្ទោ មធុរសរោ គីតសទ្ទោ វិយ ហុត្វា ឧបដ្ឋាសិ។ សោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភោ បុរិស, ចិរំ តយា បទុមំ ធារិតំ, ទេហិ មេ ឯត”ន្តិ អាហ។ “សម្ម, នយិទំ បទុមំ, ខុរចក្កំ ឯត”ន្តិ។ “ត្វំ មយ្ហំ អទាតុកាមតាយ ឯវំ វទសី”តិ។ នេរយិកសត្តោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ កម្មំ ខីណំ ភវិស្សតិ, ឥមិនាបិ មយា វិយ មាតរំ បហរិត្វា អាគតេន ភវិតព្ពំ, ទស្សាមិស្ស ខុរចក្ក”ន្តិ។ អថ នំ “ឯហិ ភោ, គណ្ហាហី”តិ វត្វា ខុរចក្កំ តស្ស សីសេ ខិបិ, តំ តស្ស មត្ថកំ បិសមានំ ភស្សិ។ តស្មិំ ខណេ មិត្តវិន្ទកោ តស្ស ខុរចក្កភាវំ ញត្វា “តវ ខុរចក្កំ គណ្ហ តវ ខុរចក្កំ គណ្ហា”តិ វេទនាប្បត្តោ បរិទេវិ, ឥតរោ អន្តរធាយិ។ តទា ពោធិសត្តោ ឧស្សទចារិកំ ចរមានោ តំ ឋានំ បាបុណិ។ មិត្តវិន្ទកោ តំ ទិស្វា “សាមិ ទេវរាជ, ឥទំ មំ ចក្កំ សណ្ហករណិយំ វិយ តិលានិ បិសមានំ ឱតរតិ, កិំ នុ ខោ មយា បាបំ កត”ន្តិ បុច្ឆន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១។

“ចតុទ្វារមិទំ នគរំ, អាយសំ ទឡ្ហបាការំ;

ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᨾ᩠ᩉᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᩥᨭᩴ ᨸᨠᨲᩴ ᨿᨳᩣ᪨

᪑᪨

“ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨸᩥᩉᩥᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᩤ, ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮᨴ᩠ᨴᩣᨾ᩠ᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᨥᩁᩮ;

ᨠᩥᨿᩣᨻᩥᨠᩁᨱᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ, ᨶᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᩈᩥᨾ᩠ᩉᩥᨲᩮᨲᩣ ᩋᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᨸᩥᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᩁᨸᩥᨠᩣᩁᩴ “ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩮᨲᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨾᩥᩁᨴ᩠ᩅᩤᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣᩅᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩣ, ᨸᩃᩥᨿᨶ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᩥᨭᩴ ᨸᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᩥᨭᨠᨿᩩᩴ ᨠᨲᩴ᪨ ᩋᨸᩥᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨳᨠᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨥᩁᩮᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩁᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᩩᨱᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨠᩥᨿᩣᨻᩥᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᩈᩥᨾ᩠ᩉᩥᨲᩮᨲᩣᨲᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᩈᩥᨾ᩠ᩉᩥᨲᩮᨲᩣ᪨

ᩋᨳᩔ ᨷᩮᨲᩁᩣᨩᩣ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨨ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪒᪨

“ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩣᨶᩥ ᨻᩦᩈᨲᩥ;

ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨠᩣᨶᩴ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ, ᨥᩁᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩥᨠᩦᩁᩥ᪨

᪓᪨

“ᩃᨬ᩠ᨨᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣᨠᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩴ;

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥᨸᩥ ᨶ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩈ᪨

᪔᪨

“ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩈᩣᩉᩥ ᨶ ᨷᩦᨲ᩠ᨲᩥᩈ, ᩋᨲᩥᨶ᩠ᨷᩥ ᨶᨠ᩠ᨡᨿᩣᩈᩮᩣ;

ឥច្ឆាហតស្ស បោសស្ស, ចក្កំ ភមតិ មត្ថកេ។

៤។

“ឧបរិវិសាលា ទុប្បូរា, ឥច្ឆា វិសដគាមិនី;

យេ ច តំ អនុគិជ្ឈន្តិ, តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោ។

៥។

“ពហុភណ្ឌំ អវហាយ, មគ្គំ អប្បដិវេក្ខិយ;

យេសញ្ចេតំ អសង្ខាតំ, តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោ។

៦។

“កម្មំ សមេក្ខេ វិបុលញ្ច ភោគំ, ឥច្ឆំ ន សេវេយ្យ អនត្ថសំហិតំ;

ករេយ្យ វាក្យំ អនុកម្បកានំ, តំ តាទិសំ នាតិវត្តេយ្យ ចក្ក”ន្តិ។

តត្ថ លទ្ធា សតសហស្សានីតិ, អតិរេកានិ វីសតីតិ ត្វំ ឧបោសថំ កត្វា មាតុ សន្តិកា សហស្សំ គហេត្វា វោហារំ ករោន្តោ សតសហស្សានិ ច អតិរេកានិ វីសតិសហស្សានិ លភិត្វា។ នាករីតិ តេន ធនេន អសន្តុដ្ឋោ នាវាយ សមុទ្ទំ បវិសន្តោ សមុទ្ទេ អាទីនវំ កថេត្វា មាតុយា វារិយមានោបិ អនុកម្បកានំ ញាតីនំ វចនំ ន ករោសិ, សោតាបន្នំ មាតរំ បហរិត្វា អន្តរំ កត្វា និក្ខន្តោយេវាសីតិ ទីបេតិ។

លង្ឃីតិ នាវំ ឧល្លង្ឃនសមត្ថំ។ បក្ខន្ទីតិ បក្ខន្ទោសិ។ អប្បសិទ្ធិកន្តិ មន្ទសិទ្ធិំ វិនាសពហុលំ។ ចតុព្ភិ អដ្ឋាតិ អថ តំ និស្សាយ ឋិតាយ នាវាយ ផលកំ ឋត្វា សមុទ្ទេ ពិរេត្វាបិ ត្វំ មាតរំ និស្សាយ ឯកទិវសំ កតស្ស ឧបោសថកម្មស្ស និស្សន្ទេន ផលិកវិមានេ ចតស្សោ ឥត្ថិយោ លភិត្វា តតោ រជតវិមានេ អដ្ឋ, មណិវិមានេ សោឡស, កនកវិមានេ ទ្វត្តិំស អធិគតោសីតិ។ អត្រិច្ឆំ ចក្កមាសទោតិ អថ ត្វំ យថាលទ្ធេន អសន្តុដ្ឋោ “អត្រ ឧត្តរិតរំ លភិស្សាមី”តិ ឯវំ លទ្ធំ លទ្ធំ អតិក្កមនលោភសង្ខាតាយ អត្រិច្ឆាយ សមន្នាគតត្តា អត្រិច្ឆោ បាបបុគ្គលោ តស្ស

ឧបោសថកម្មស្ស ខីណត្តា ឧត្តរិំ ឥច្ឆាយ អតិក្កមិត្វា ឥមំ បេតនគរំ អាគន្ត្វា តស្ស បាណុបឃាតកអកុសលស្ស និស្សន្ទេន ឥទំ ខុរចក្កំ សម្បត្តោសិ។ “អត្រិច្ឆ”ន្តិបិ បាឋោ, អត្រ អត្រ ឥច្ឆមានោតិ អត្ថោ។ “អត្រិច្ឆា”តិបិ បាឋោ, អត្រិច្ឆាយាតិ អត្ថោ។ ភមតីតិ តស្ស តេន ឥច្ឆាហតស្ស បោសស្ស ឥទំ ចក្កំ មត្ថកំ បិសមានំ ឥទានិ កុម្ភការចក្កំ វិយ មត្ថកេ ភមតីតិ អត្ថោ។

យេ ច តំ អនុគិជ្ឈន្តីតិ តណ្ហា នាមេសា គច្ឆន្តី ឧបរូបរិ វិសាលា ហោតិ, សមុទ្ទោ វិយ ច ទុប្បូរា, រូបាទីសុ តស្ស តស្ស ឥច្ឆិតិច្ឆាយ វិសដគាមិនី, តំ ឯវរូបំ តណ្ហំ យេ ច អនុគិជ្ឈន្តិ គិទ្ធា គធិតា ហុត្វា បុនប្បុនំ អល្លីយន្តិ។ តេ ហោន្តិ ចក្កធារិនោតិ តេ ឯវំ បត្ថេន្តា ខុរចក្កំ ធារេន្តិ។ ពហុភណ្ឌន្តិ មាតាបិតូនំ សន្តកំ ពហុធនំ អវហាយ។ មគ្គន្តិ គន្តុំ អប្បដិវិទ្ធំ សមុទ្ទមគ្គំ អបច្ចវេក្ខិត្វា យថា ត្វំ បដិបន្នោ, ឯវមេវ អញ្ញេសម្បិ យេសញ្ចេតំ អសង្ខាតំ អវិចារិតំ, តេ យថា ត្វំ តថេវ តណ្ហាវសិកា ហុត្វា ធនំ បហាយ គមនមគ្គំ អនបេក្ខិត្វា បដិបន្នា ចក្កធារិនោ ហោន្តិ។ កម្មំ សមេក្ខេតិ តស្មា បណ្ឌិតោ បុរិសោ អត្តនា កត្តព្ពកម្មំ “សទោសំ នុ ខោ, និទ្ទោស”ន្តិ សមេក្ខេយ្យ បច្ចវេក្ខេយ្យ។ វិបុលញ្ចាភោគន្តិ អត្តនោ ធម្មេន លទ្ធំ ធនរាសិម្បិ សមេក្ខេយ្យ។ នាតិវត្តេយ្យាតិ តំ តាទិសំ បុរិសំ ឥទំ ចក្កំ ន អតិវត្តេយ្យ នាវត្តេយ្យ។ “នាតិវត្តតី”តិបិ បាឋោ, នាវត្តតីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា មិត្តវិន្ទកោ “ឥមិនា ទេវបុត្តេន មយា កតកម្មំ តថតោ ញាតំ, អយំ មយ្ហំ បច្ចនបមាណម្បិ ជានិស្សតិ, បុច្ឆាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា នវមំ គាថមាហ –

៩។

“កីវចិរំ នុ មេ យក្ខ, ចក្កំ សិរសិ ឋស្សតិ;

កតិ វស្សសហស្សានិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

អថស្ស កថេន្តោ មហាសត្តោ ទសមំ គាថមាហ –

១០។

“អតិសរោ បច្ចសរោ, មិត្តវិន្ទ សុណោហិ មេ;

ចក្កំ តេ សិរសិ មាវិទ្ធំ, ន តំ ជីវំ បមោក្ខសី”តិ។

តត្ថ អតិសរោតិ អតិសរីតិបិ អតិសរោ, អតិសរិស្សតីតិបិ អតិសរោ។ បច្ចសរោតិ តស្សេវ វេវចនំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សម្ម មិត្តវិន្ទក, សុណោហិ មេ វចនំ, ត្វញ្ហិ អតិទារុណស្ស កម្មស្ស កតត្តា អតិសរោ, តស្ស បន ន សក្កា វស្សគណនាយ វិបាកោ បញ្ញាបេតុំ អបរិមាណំ អតិមហន្តំ វិបាកទុក្ខំ សរិស្សសិ បដិបជ្ជិស្សសីតិ អតិសរោ។ តេន តេ “ឯត្តកានិ វស្សសហស្សានី”តិ វត្តុំ ន សក្កោមិ។ សិរសិយាវិណ្ណត្តិ យំ បន តេ ឥទំ ចក្កំ សិរស្មិំ អាវិទ្ធំ កុម្ភការចក្កមិវ ភមតិ។ ន តំ ជីវំ បមោក្ខសីតិ តំ ត្វំ យាវ តេ កម្មវិបាកោ ន ខីយតិ, តាវ ជីវមានោ ន បមោក្ខសិ, កម្មវិបាកេ បន ខីណេ ឥទំ ចក្កំ បហាយ យថាកម្មំ គមិស្សសីតិ។

ឥទំ វត្វា ទេវបុត្តោ អត្តនោ ទេវដ្ឋានមេវ គតោ, ឥតរោបិ មហាទុក្ខំ បដិបជ្ជិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មិត្តវិន្ទកោ អយំ ទុព្ពចភិក្ខុ អហោសិ, ទេវរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចតុទ្វារជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៣៣០] ១. កណ្ហជាតកវណ្ណនា

កណ្ហោ វតាយំ បុរិសោតិ ឥទំ សត្ថា កបិលវត្ថុំ ឧបនិស្សាយ និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ សិតបាតុកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា កិរ សត្ថា សាយន្ហសមយេ និគ្រោធារាមេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អញ្ញតរស្មិំ បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ។ អានន្ទត្ថេរោ “កោ នុ ខោ ហេតុ, កោ បច្ចយោ ភគវតោ សិតស្ស បាតុកម្មាយ, ន អហេតុ តថាគតា សិតំ បាតុករោន្តិ, បុច្ឆិស្សាមិ តាវ”ន្តិ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ សិតការណំ បុច្ឆិ។ អថស្ស សត្ថា “ភូតបុព្ពំ, អានន្ទ, កណ្ហោ នាម ឥសិ អហោសិ, សោ ឥមស្មិំ ភូមិប្បទេសេ វិហាសិ ឈាយី ឈានរតោ, តស្ស សីលតេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បី”តិ សិតការណំ វត្វា តស្ស វត្ថុនោ អបាកដត្តា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិយំ ឯកេន អសីតិកោដិវិភវេន អបុត្តកេន ព្រាហ្មណេន សីលំ សមាទិយិត្វា បុត្តេ បត្ថិតេ ពោធិសត្តោ តស្ស ព្រាហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិ។ កាឡវណ្ណត្តា បនស្ស នាមគ្គហណទិវសេ “កណ្ហកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ។ សោ សោឡសវស្សកាលេ មណិបដិមា វិយ សោភគ្គប្បត្តោ ហុត្វា បិតរា សិប្បុគ្គហណត្ថាយ បេសិតោ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គហេត្វា បច្ចាគច្ឆិ។ អថ នំ បិតា អនុរូបេន ទារេន សំយោជេសិ។ សោ អបរភាគេ មាតាបិតូនំ អច្ចយេន សព្ពិស្សរិយំ បដិបជ្ជិ។ អថេកទិវសំ រតនកោដ្ឋាគារានិ វិលោកេត្វា វរបល្លង្កមជ្ឈគតោ សុវណ្ណបដ្ដំ អាហរាបេត្វា “ឯត្តកំ ធនំ អសុកេន ឧប្បាទិតំ, ឯត្តកំ អសុកេនា”តិ បុព្ពញាតីហិ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិតានិ អក្ខរានិ ទិស្វា ចិន្តេសិ “យេហិ ឥទំ ធនំ ឧប្បាទិតំ, តេ ន បញ្ញាយន្តិ, ធនមេវ បញ្ញាយតិ, ឯកោបិ ឥទំ ធនំ គហេត្វា គតោ នាម នត្ថិ, ន ខោ បន សក្កា ធនភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា បរលោកំ គន្តុំ។ បញ្ចន្នំ វេរានំ សាធារណភាវេន ហិ អសារស្ស ធនស្ស ទានំ សារោ, ពហុរោគសាធារណភាវេន អសារស្ស សរីរស្ស សីលវន្តេសុ អភិវាទនាទិកម្មំ សារោ, អនិច្ចាភិភូតភាវេន

អសារស្ស ឌីឃិតស្ស អតិច្ឆាឌិចសេត ចិបស្សតាមោរកោ សាមោ, តស្មា អសាមេហិ កោរកេហិ សាកក្កហលត្ថិ ធាតិ ធស្សាមី”តិ។

សោ អាសតា ចុដ្ឋាយ រទេញ្ញា សត្តិកំ កត្តា រាឌាតិ អាបុច្ឆិត្វា យហាធាតិ បចេត្តសិ។ ឃាច សត្តយា ឌិចសា ឆតិ អបរិក្លិឃយាតិ ជិស្វា “កិំ មេយ ឆតេត, ឃាច យំ ឌេរា តាកិកចតិ, តាចចេច បញ្ញាឌិត្វា អកិញ្ញា ច សយាបត្តិមោយា ច តិញ្ញាទេត្តត្វា ព្រាហ្មលោកបរាយណោ ភចិស្សាមី”តិ ចិទេត្តត្វា កេហ សញ្ញាឆ្វារាតិ ចិចរាបេត្វា “ជិត្ថំ មេយ, ហរត្ថា”តិ អស្សុជិ ចិឃ ឌិក្ខុច្ឆេត្វា ចត្តុកាមេយ បហាឃ យហាឌតស្ស ទោឆត្តស្ស បរិចេចត្តស្ស តកោរា តិក្លុយិត្វា ហិយចត្តបចេសំ បចិសិត្វា ព្លសិបញ្ញាជ្ជំ បញ្ញាឌិត្វា អត្តតោ ចសតត្វាឃ មេយលឹឃំ ក្មូយិកាកំ ឌ្លលោកេត្តា ព្លយំ ធាតិ បត្វា “ព្លឆ ចសិស្សាមី”តិ ឲកំ ព្លត្ថចារុលិរុក្លិ កោចកោយំ អឆិដ្ឋាឃ តស្សេច រុក្លស្ស ម្មុមេល ចិហាសិ។ កាយត្តសេតាសតំ បហាឃ អារេញ្ញិកោ អហោសិ, បណ្ណសាលំ អកត្វា រុក្ខមូលិកោ អហោសិ, អព្ភោកាសិកោ តេសជ្ជិកោ។ សចេ តិបជ្ជិតុកាមោ, ក្ឃូយំឃេច តិបជ្ជតិ, ធត្តម្មុសលិកោ ហុត្វា អតក្កិបក្កមេច លាឆតិ, ធុសបរិក្លិត្តំ កិញ្ចិ ត លាឆតិ, ឲកឌិចសំ ឲកចារមេច លាឆតិ, ឲកាសតិកោ អហោសិ។ លយាឃ បចឌីអាបតេឌចាឃ្សមោយ ហុត្វា ឲមេត ឲត្តកេ គុតដ្ឋុកោ សយាធាឃ ចត្តតិ, ព្លយស្មិំ កិរ ឌាតកេ ទៅធិសទេត្តា បរមប្បិច្ឆោ អហោសិ។ សោ ត ចិរស្សេច អកិញ្ញា ច សយាបត្តិមោយា ច តិញ្ញាទេត្តត្វា ឈានកីឡំ កីឡអេត្តា តេត្តច ចសតិ, ផលាផលត្ថាយំ អញ្ញាត្ត ត កច្ឆតិ, រុក្លស្ស ផលិតកាលេ ផលំ លាឆតិ, បុប្ផិតកាលេ បុប្ផំ លាឆតិ, សបត្តកាលេ បត្តាតិ លាឆតិ, តិប្បត្តកាលេ បបដិកំ លាឆតិ។ ឲចំ បរមសន្តុដ្ឋោ ហុត្វា ព្លយស្មិំ ធាមេត ចិរំ ចសតិ។

សោ ឲកឌិចសំ បុព្វាលហ្សមយេ តស្ស រុក្លស្ស បក្កាតិ ផលាតិ កលិ្ហាកលហ្សត្តា បត លោលុប្បចារេត ឋ្វដ្ឋាឃ អញ្ញាស្មិំ បទេសេ ត កលហ្យាតិ, ឃឆាតិសិទេត្តាច ហត្ថំ បសារេត្វា ហត្ថប្បសារលដ្ឋាមេត ជិតាតិ ផលាតិ សំហរតិ, តេសុបិ មតាបមតាបំ អចិចិតិត្វា សប្បត្តសប្បត្តមេច កលហ្យាតិ។ ឲចំ បរមសន្តុដ្ឋស្ស តស្ស សីលតេជេត សក្កស្ស បណ្ឌុកម្ពលសិលាសតំ ឋ្វលហ្សាកាទំ ធស្សេសិ។ តំ កិរ សក្កស្ស អាយុក្ខយេត ចា ឋ្វលិ្ហា ហោតិ បុញ្ញាក្ខយេត ចា, អញ្ញាស្មិំ ចា យហាត្ថភាចសត្តេ តំ ធាតំ បត្ថេត្តេ, ឆម្មិកាតំ ចា យហិទ្ធិកសយណព្រាហ្មណាតំ សីលតេជេត ឋ្វលិ្ហា ហោតិ។ សក្កោ “កោ ត្ម មោ យំ ធាតា ចាទេតុកាមោ”តិ អាចជ្ជេត្វា ព្លយស្មិំ បទេសេ ចសត្តំ កលិ្ហព្លសិំ រុក្លផលាតិ ឋ្វច្ចិតត្តំ ជិស្វា ចិទេត្តសិ “អយំ ព្លសិ ឃោរតបេបិ បរមឌិតិត្រ្ទិមោយា, ព្លយំ ឆម្មុកធាឃ សីហតាឌំ តធាបេត្វា សុកាទហំ សុត្វា ចទេត សត្តបេប្យត្វា ព្លយស្ស រុក្លិ គុចផលំ កត្វា អាកយិស្សាមី”តិ។ សោ យហត្តតាត្ថភាចេត សីឃំ ឌ្លតរិត្វា តស្មិំ រុក្លមូលេ តស្ស បិដ្ឋិបស្សេ ធត្វា “អត្តតោ អចណ្ណេ កឆិតេ កុច្ឆិស្សតិ ត្ម មោ, តោ”តិ ឌីយំសទេត្តា បឋយំ កាថយាហ –

១១។

“កណ្ហោ ចតាយំ បុរិសោ, កណ្ហំ ភុញ្ជតិ ភោជតំ;

កណ្ហេ ភូយិបទេសស្មិំ, ត យយ្ហំ យតសោ បិយោ”តិ។

តត្ថ កណ្ហោតិ កាឡវណ្ណោ។ ភោជនន្តិ ទុក្ខផលភោជនំ។

កណ្ហោ ឥសិ សក្កស្ស វចនំ សុត្វា “កោ នុ ខោ មយា សទ្ធិំ កថេតី”តិ ទិព្វចក្ខុនា ឧបធារេន្តោ “សក្កោ”តិ ញត្វា អនិវត្តិត្វា អនោលោកេត្វាវ ទុតិយំ គាថមាហ –

១១។

“ន កណ្ហោ តចសា ហោតិ, អន្តោសារោ ហិ ព្រាហ្មណោ;

យស្មិំ បាបានិ កម្មានិ, ស វេ កណ្ហោ សុជម្បតី”តិ។

តត្ថ តចសាតិ តចេន កណ្ហោ នាម ន ហោតីតិ អត្ថោ។ អន្តោសារោតិ អព្ភន្តរេ សីលសមាធិបញ្ញាវិមុត្តិវិមុត្តិញាណទស្សនសារេហិ សមន្នាគតោ។ ឯវរូបោ ហិ ពាហិតបាបត្តា ព្រាហ្មណោ នាម ហោតិ។ ស វេតិ យស្មិំ បន បាបានិ កម្មានិ អត្ថិ, សោ យត្ថ កត្ថចិ កុលេ ជាតោបិ យេន កេនចិ សរីរវណ្ណេន សមន្នាគតោបិ កាឡកោវ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ឥមេសំ សត្តានំ កណ្ហភាវករានិ បាបកម្មានិ ឯកវិធាទិភេទេហិ វិត្ថារេត្វា សព្ពានិបិ តានិ គរហិត្វា សីលាទយោ គុណេ បសំសិត្វា អាកាសេ ចន្ទំ ឧដ្ឋាបេន្តោ វិយ សក្កស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ សក្កោ តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា បសីទិត្វា សោមនស្សជាតោ មហាសត្តំ វរេន និមន្តេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១២។

“ឯតស្មិំ តេ សុលបិតេ, បតិរូបេ សុភាសិតេ;

វរំ ព្រាហ្មណ តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ។

តត្ថ ឯតស្មិន្តិ យំ ឋានំ តយា សព្ពញ្ញុពុទ្ធេន វិយ សុលបិតំ, តស្មិំ សុលបិតេ តុយ្ហមេវ អនុច្ឆវិកត្តា បតិរូបេ សុភាសិតេ យំ កិញ្ចិ មនសា ឥច្ឆសិ, សព្ពំ តេ យំ វរំ ឥច្ឆិតំ បត្ថិតំ, តំ ទម្មីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ ចិន្តេសិ “អយំ កិំ នុ ខោ អត្តនោ អវណ្ណេ កថិតេ កុជ្ឈិស្សតិ, នោតិ មំ វីមំសន្តោ មហ្យាលវិវណ្ណញ្ច ភោជនញ្ច

ចសតដ្ឋាតប្បា កទហិត្វា ព្ទដាតិ យឃ៉្យាអក្យដ្ឋកាចំ ពាត្វា បសត្ថចិទេត្តា ចទំ ទេតិ, យំ ទលា បទេតស 'សក្កិស្សទិយតាទៀហ៊ិស្សទិឃាតំ អត្វាឃ ព្រាហ្មចទិឃំ ចទតី'តិបិ យទេឡ្លាឃ្យ, ពព្រាស្ស តិក្កដ្ឋកាចត្វំ យឃ៉្យាបទេស្ស ទោកាទេឆា ចា ទេកាទេសា ចា យា ក្ខបជ្ជេត្យ, បទសយ្យត្តិឃំ ទលិទេកា ចា បទេស្ស សិទេតទេហា ចា យា ក្ខបជ្ជេត្យ, យឡ្លទេត្តាច កទេចឃ្យត្តិ ព្ទទេយ យឃា ចត្តាទេរា ចទេទ កទេហត្យំ ចដ្ឋតី"តិៈ ទសា ពស្ស តិក្កដ្ឋកាចត្វាឃ ចត្តាទេរា ចទេទ កឈ្យាត្តា ចត្យត្វំ កាឆយាហ –

១៣ៈ

"ចទទេ្ឋា ទេយ អទេកា សក្កា, សឡ្លាក្ខតាតយិស្សទ;

ស្យតិទេក្កាឆំ ស្យតិទេដ្ឋាសំ, តិទេល្លាកំ ទ្យត្តិយត្តទេតា;

តិទេស្តហយកិកឡ្លាយិ, ឲ្យទេព ទេយ ចត្យទេរា ចទេទ"តិៈ

ពត្វ ចទទេ្ឋា ទេយ អទេកា សក្កាតិ សទេច ត្វំ យឃ៉្យាចទំ អដាសិៈ ស្យតិទេក្កាឆត្តិ អក្ខ្សាតចទេសត ស្យដ្ឋ តិទេក្កាឆំៈ ស្យតិទេដ្ឋាសត្តិ អទ្យស្សតចទេសត ស្យដ្ឋ តិទេដ្ឋាសំៈ តិទេល្លាកត្តិ បទសយ្យត្តិស្យ តិទេល្លាកំៈ ទ្យត្តិយត្តទេតាតិ ឲ្យចទ្វុបំ អត្តទេតា ទ្យត្តិំៈ តិទេស្តហត្តិ ស្យត្តដីតាឌីស្យ ចា សចិឡ្លាណទេកាស្យ ឆតឆឡ្លាឌីស្យ ចា អចិឡ្លាណទេកាស្យ អត្តទេតា សត្តទេកាស្យបិ តិទេស្តហំ អបាពទេលិកំៈ អកិកឡ្លាយីតិ ឲ្យចទ្វុបំ ព្ទទេយហិ ចត្យាហទេក្កហិ សយត្តាកតំ អត្តទេតា ទ្យត្តិំ អកិកឡ្លាយិៈ ឲ្យទេព ទេយ ចត្យទេរា ចទេទតិ ឲ្យទេព តិទេក្កាឆាឌិទេក ចត្យទេរា យឃ៉្យាចទេទ ទេដហីតិៈ

កិំ បទេតស ត ឌាតាតិ "ឃឆា ត សក្កា សក្កស្ស សត្តិទេក ចទំ កទេហត្វា ចទេទត ទេកាឆាដទេឃា ហតិត្យ"ត្តិៈ ទេតា ត ឌាតាតិ, សទេក្ក ទលា បត ចទំ ទេដទេត្ត ត កឈ្យាយីតិ ចចតំ ត ឃ្យត្តត្តិ ពស្ស ច តិក្កដ្ឋកាចត្វាឃ កលិ្យា ពទេតា សទេក្កា ចិទេត្តសិ "កឈ្យាបល្លិទេតា ចទំ កឈ្យាត្តា អតិចិឃ អតចទេជ្ជ ចទេទ កលិ្យាឲ្យទេពស្យ ចទេទស្យ ក្យាលទេកាសំ ឲ្យពទេយច ស្យត្តិស្សាយី"តិៈ អឆ តំ ស្យត្តទេត្តា បទ្វាយំ កាឆយាហ –

១៣ៈ

"កិំត្យ ទោកាទេឆ ចា ទេកាទេស ចា, ទលិទេក ទេស្តទេហ ច ព្រាហ្មណ;

អាឌីតចំ ត្វំ បស្សសិ, តំ ទេយ អក្លាហិ ស្យត្តិទេតា"តិៈ

ពស្សទេត្វា – ព្រាហ្មណ កិំ ត្យ ទលា ត្វំ ទោកាទេឆ ទេកាទេស ទលិទេក ទេស្តទេហ ច អាឌីតចំ បស្សសិ, តំ ពាច ទេយ ស្យត្តិទេតា អក្លាហិ, ត ហិ យឃំ ឲ្យត្វ

អាទីនវំ ជានាមាតិ។

អថ នំ មហាសត្តោ “តេន ហិ សុណាហី”តិ វត្វា ចតស្សោ គាថា អកាសិ –

១៩។

“អប្បោ ហុត្វា ពហុ ហោតិ, វឌ្ឍតេ សោ អខន្តិជោ;

អាសង្គី ពហុបាយាសោ, តស្មា កោធំ ន រោចយេ។

២០។

“ទុដ្ឋស្ស ផរុសា វាចា, បរាមាសោ អនន្តរា;

តតោ បាណិ តតោ ទណ្ឌោ, សត្ថស្ស បរមា គតិ;

ទោសោ កោធសមុដ្ឋានោ, តស្មា ទោសំ ន រោចយេ។

២១។

“អាលោបសាហសាការា, និកតី វញ្ចនានិ ច;

ទិស្សន្តិ លោភធម្មេសុ, តស្មា លោភំ ន រោចយេ។

២២។

“ស្នេហសង្គថិតា គន្ថា, សេន្តិ មនោមយា បុថូ;

តេ ភុសំ ឧបតាបេន្តិ, តស្មា ស្នេហំ ន រោចយេ”តិ។

តត្ថ អខន្តិជោតិ សោ អនធិវាសកជាតិកស្ស អខន្តិតោ ជាតោ កោធោ បឋមំ បរិត្តោ ហុត្វា បច្ឆា ពហុ ហោតិ អបរាបរំ វឌ្ឍតិ។ តស្ស វឌ្ឍនភាវោ ខន្តិវាទិជាតកេន (ជា។ ១។៤។៤៩ អាទយោ) ចេវ ចូឡធម្មបាលជាតកេន (ជា។ ១។៥។៤៤ អាទយោ) ច វណ្ណេតព្វោ។ អបិច តិស្សាមច្ចស្សបេត្ថ ភរិយំ អាទិំ កត្វា សព្ពំ សបរិជនំ ឃាតេត្វា បច្ឆា អត្តនោ ឃាតិតវត្ថុ កថេតព្វំ។ អាសង្កីតិ អាសង្កករណោ។ យស្ស ឧប្បជ្ជតិ, តំ អាសត្តំ លក្ខិតំ ករោតិ, តំ វត្ថុំ វិស្សជ្ជេត្វា គន្តុំ ន ទេតិ, និវត្តិត្វា អក្កោសនាទីនិ ការេតិ។ ពហុបាយាសោតិ ពហុកា កាយិកចេតសិកទុក្ខសង្ខាតេន ឧបាយាសេន កិលមថេន សមន្នាគតោ។ កោធំ និស្សាយ ហិ កោធវសេន អរិយាទីសុ កតវីតិក្កមា ទិដ្ឋធម្មេ ចេវ សម្បរាយេ ច វធពន្ធវិប្បដិសារាទីនិ ចេវ បញ្ចវិធពន្ធនកម្មករណាទីនិ ច ពហូនិ ទុក្ខានិ អនុភវន្តីតិ កោធោ ពហុបាយាសោ នាម។ តស្មាតិ យស្មា ឯស ឯវំ អនេកាទីនវោ, តស្មា កោធំ ន រោចយេ។

ទុដ្ឋស្សាតិ កុជ្ឈនលក្ខណេន កោធេន កុជ្ឈិត្វា អបរភាគេ ទុស្សនលក្ខណេន ទោសេន ទុដ្ឋស្ស បឋមំ តាវ "អរេ, ទាស, បេស្សា"តិ ផរុសវាចា និច្ឆរតិ, វាចាយ អនន្តរា អាកឌ្ឍនវិកឌ្ឍនវសេន ហត្ថបរាមាសោ, តតោ អនន្តរា ឧបក្កមនវសេន បាណិ បវត្តតិ, តតោ ទណ្ឌោ, ទណ្ឌប្បហារេ អតិក្កមិត្វា បន ឯកតោធារឧភតោធារស្ស សត្ថស្ស បរយា គតិ, សត្ថបរិយត្តា សត្ថនិប្បត្តិ ហោតិ។ យថា ហិ សត្ថេន បរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា បច្ឆា តេនេវ សត្ថេន អត្តានំ ជីវិតា វោរោបេតិ, តថា ទោសោ សត្ថកប្បត្តោ ហោតិ។ ទោសោ កោធសមុដ្ឋានោតិ យថា អនម្ពិលំ តក្កំ វា កញ្ជិកំ វា បរិណាមវសេន បរិវត្តិត្វា អម្ពិលំ ហោតិ, តំ ឯកជាតិកម្បិ សមានំ អម្ពិលំ អនម្ពិលត្តា នានា វុច្ចតិ, តថា បុព្ពកាលេ កោធោ បរិណាមិត្វា អបរកាលេ ទោសោ ហោតិ។ សោ អកុសលមូលត្តេន ឯកជាតិកោបិ សមានោ កោធោ ទោសោតិ នានា វុច្ចតិ។ យថា អនម្ពិលតោ អម្ពិលំ, ឯវំ សោបិ កោធតោ សមុដ្ឋាតីតិ កោធសមុដ្ឋានោ។ តស្មាតិ យស្មា ឯវំ អនេកាទីនវោ ទោសោ, តស្មា ទោសម្បិ ន រោចយេ។

អាលោបសាហសាការាទីតិ ទិវា ទិវស្សេវ កាយំ បហរិត្វា វិលុម្បនានិ ច អាវុធំ សីសេ ឋបេត្វា "ធនំ នាម មេ ទេហី"តិ សាហសាការា ច។ និកតិ វញ្ចនាតិ ធាតិ បតិរូបកំ ទស្សេត្វា បរស្ស ហរណំ និកតិ នាម, សា អសុវណ្ណមេវ "សុវណ្ណ"ន្តិ កូដកហាបណំ "កហាបណោ"តិ ទត្វា បរសន្តកគ្គហណោ ទដ្ឋា។ បដិភានវសេន បន ឧបាយកុសលតាយ បរសន្តកគ្គហណំ វញ្ចនំ នាម។ តស្សេវំ បវត្តិ ទដ្ឋព្វា – ឯកោ កិរ ឧជុជាតិកោ កាយិកបុរិសោ អរញ្ញតោ សសកំ អានេត្វា នទីតីរេ ឋបេត្វា ន្ហាយិតុំ ឱតរិ។ អថេកោ ធុត្តោ តំ សសកំ សីសេ កត្វា ន្ហាយិតុំ ឱតិណ្ណោ។ ឱតរោ ឧត្តរិត្វា សសកំ អបស្សន្តោ ធុតោ ទិសោ ច វិលោកេសិ។ តមេនំ ធុត្តោ "កិំ ភោ វិលោកេសី"តិ វត្វា "ឥមស្មិំ មេ ឋានេ សសកោ ឋបិតោ, តំ ន បស្សាមី"តិ វុត្តេ "អន្ធពាល, ត្វំ ន ជានាសិ, សសកា នាម នទីតីរេ ឋបិតា បលាយន្តិ, បស្ស អហំ អត្តនោ សសកំ សីសេ ឋបេត្វាវ ន្ហាយាមី"តិ អាហ។ សោ អប្បដិភានតាយ "ឯវំ ភវិស្សតី"តិ បក្កាមិ។ ឯកកហាបណេន មិគបោតកំ គហេត្វា បុន តំ ទត្វា ទ្វិកហាបណគ្ឃនកស្ស មិគស្ស គហិតវត្ថុមេត្ថ កថេតព្វំ។ ទិស្សន្តិ លោភធម្មេសូតិ សព្ព, ឋេយ អាលោបាទយោ បាបធម្មា លោភសភាវេសុ លោភាភិភូតេសុ សត្តេសុ ទិស្សន្តិ។ ន ហិ អលុទ្ធា ឯវរូបានិ កម្មានិ ករោន្តិ។ ឯវំ លោភោ អនេកាទីនវោ, តស្មា លោភម្បិ ន រោចយេ។

ស្នេហសណ្ឋិតា គន្ថាតិ អារម្មណេសុ អល្លីយនលក្ខណេន ស្នេហេន សណ្ឋិតា បុនប្បុនំ ឧប្បាទនវសេន ឋបិតា សុត្តេន បុប្ផានិ វិយ គន្ថា នានប្បការេសុ អារម្មណេសុ បវត្តមានា អភិជ្ឈាកាយគន្ថា. សេន្តិ យេនាយមា វុច្ចតិ តេ វុច្ចស្ស អារម្មណេសុ ឧប្បន្នា សុវណ្ណាទីហិ និព្ពត្តានិ សុវណ្ណាទិមយានិ អាភរណាទីនិ វិយ យេនេន និព្ពត្តិតា យេនាយមា អភិជ្ឈាកាយគន្ថា តេសុ អារម្មណេសុ សេន្តិ អនុសេន្តិ. តេ កថំ ឧបតាបេន្តីតិ តេ ឯវំ អនុសយិតា ពលវតាបិ ជនេន្តា កថំ ឧបតាបេន្តិ អភិកិលមេន្តិ. តេនំ បន កថំ ឧបតាបនតោ “សល្លវិទ្ធោវ រុប្បតី”តិ (សុ. និ. ៧៧៣) គាថាយ វត្ថុ, “បិយជាតិកា ហិ គហបតិ, សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកា” (ម. និ. ២.៣៥៣), “បិយតោ ជាយតី សោកោ”តិអាទីនិ (ធ. ប. ២១២) សុត្តានិ ច អាហរិតព្ពានិ. អបិច មង្គលពោធិសត្តស្ស ទារកេ ទត្វា ពលវសោកេន ហទយំ ផលិ, វេស្សន្តរពោធិសត្តស្ស មហន្តំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជិ. ឯវំ ឧទិតបរិយីតំ មហាសត្តានំ បេមំ ឧបតាបំ ករោតិយេវ. អយំ ស្នេហេ អាទីនវោ, តស្មា ស្នេហម្បិ ន រោចេមីតិ.

សក្កោ បញ្ហវិស្សជ្ជនំ សុត្វា “កណ្ហបណ្ឌិត តយា ឥមេ បញ្ហា ពុទ្ធលីឡ្ហាយ សាធុកំ កថិតា, អតិវិយ តុដ្ឋោស្មិ តេ, អបរម្បិ វរំ គណ្ហាហី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០.

“ឯតស្មិំ តេ សុលបិតេ, បតិរូបេ សុភាសិតេ;

វរំ ព្រាហ្មណ តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ.

តតោ ពោធិសត្តោ អនន្តរគាថមាហ –

១១.

“វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;

អរញ្ញេ មេ វិហរតោ, និច្ចំ ឯកវិហារិនោ;

អាពាធា មា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, អន្តរាយករា ភុសា”តិ.

តត្ថ អន្តរាយករា ភុសាតិ ឥមស្ស មេ តបោកម្មស្ស អន្តរាយករា.

តំ សុត្វា សក្កោ “កណ្ហបណ្ឌិតោ វរំ គណ្ហន្តោ ន អាមិសសន្និស្សិតំ គណ្ហាតិ, តបោកម្មនិស្សិតមេវ គណ្ហាតី”តិ ចិន្តេត្វា ភិយ្យោសោមត្តាយ បសន្នោ អបរម្បិ វរំ ទទមានោ ឥតរំ គាថមាហ –

១១។

“ឯតស្មិំ តេ សុលបិតេ, បតិរូបេ សុភាសិតេ;

វរំ ព្រាហ្មណ តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ។

ពោធិសត្តោបិ វរគ្គហណាបទេសេន តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឱសានគាថមាហ –

១២។

“វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;

ន មនោ វា សរីរំ វា, មំ-កតេ សក្ក កស្សចិ;

កទាចិ ឧបហញ្ញេថ, ឯតំ សក្ក វរំ វរេ”តិ។

តត្ថ មនោ វាតិ មនោទ្វារំ វា។ សរីរំ វាតិ កាយទ្វារំ វា, វចីទ្វារម្បិ ឯតេសំ គហណេន គហិតមេវាតិ វេទិតព្ពំ។ មំ-កតេតិ មម ការណា។ ឧបហញ្ញេថាតិ ឧបឃាតំ អាបជ្ជេយ្យ អបរិសុទ្ធំ អស្ស។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សក្ក ទេវរាជ, មម ការណា មំ និស្សាយ មម អនត្ថកាមតាយ កស្សចិ សត្តស្ស កិស្មិញ្ចិ កាលេ ឥទំ តិវិធម្បិ កម្មទ្វារំ ន ឧបហញ្ញេថ, បាណាតិបាតាទីហិ ទសហិ អកុសលកម្មបថេហិ និច្ចំ បរិសុទ្ធមេវ ភវេយ្យាតិ។

ឥតិ មហាសត្តោ ឆសុបិ ឋានេសុ វរំ គណ្ហន្តោ នេក្ខម្មនិស្សិតមេវ គណ្ហិ។ ជានាតិ ចេស “សរីរំ នាម ព្យាធិធម្មំ, ន តំ សក្កា សក្កេន អព្យាធិធម្មំ កាតុ”ន្តិ។ សត្តានញ្ហិ តីសុ ទ្វារេសុ បរិសុទ្ធភាវោ អសក្កាយត្តោ ច, ឯវំ សន្តេបិ តស្ស ធម្មទេសនត្ថំ ឥមេ វរេ គណ្ហិ។ សក្កោបិ តំ រុក្ខំ និច្ចផលំ កត្វា មហាសត្តំ វន្ទិត្វា សិរសិ អញ្ជលិំ បតិដ្ឋបេត្វា “អរោគា ហោថ វសថា”តិ វត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ ពោធិសត្តោបិ អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “អានន្ទ, បុព្ពេ មយា និវុត្ថបុព្ពប្បទេសោ ឯសោ”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, កណ្ហបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កណ្ហជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤៤១] ៣. ចតុបោសថិកជាតកវណ្ណនា

៣៤-៣៧. យោ កោបនេយ្យោតិ ឥទំ ចតុបោសថិកជាតកំ បុណ្ណកជាតកេ អាវិ ភវិស្សតិ។

ចតុបោសថិកជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៤៤២] ៤. សង្ខជាតកវណ្ណនា

ពហុស្សុតោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សព្ពបរិក្ខារទានំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកោ ឧបាសកោ តថាគតស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា អត្តនោ ឃរទ្វារេ មណ្ឌបំ ការេត្វា អលង្ករិត្វា បុនទិវសេ តថាគតស្ស កាលំ អារោចាបេសិ។ សត្ថា បញ្ចសតភិក្ខុបរិវារោ តត្ថ គន្ត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ។ ឧបាសកោ សបុត្តទារោ សបរិជនោ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា បុន ស្វាតនាយាតិ ឯវំ សត្តាហំ និមន្តេត្វា មហាទានំ បវត្តេត្វា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពបរិក្ខារេ អទាសិ។ តំ បន ទទមានោ ឧបាហនទានំ វិសិដ្ឋំ កត្វា អទាសិ។ ទសពលស្ស ទិន្នំ ឧបាហនយុគឡំ សហស្សគ្ឃនកំ អហោសិ, ទ្វិន្នំ អគ្គសាវកានំ បញ្ចសតគ្ឃនកំ, សេសានំ បញ្ចសតានំ ភិក្ខូនំ សតគ្ឃនកំ។ ឥតិ សោ សព្ពបរិក្ខារទានំ ទត្វា អត្តនោ បរិវារេន សទ្ធិំ ភគវតោ សន្តិកេ និសីទិ។ អថស្ស សត្ថា មធុរេន សរេន អនុមោទនំ ករោន្តោ “ឧបាសក, ឧឡារំ តេ សព្ពបរិក្ខារទានំ, អត្តមនោ ហោហិ, បុព្ពេ អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ បច្ចេកពុទ្ធស្ស ឯកំ ឧបាហនយុគឡំ ទត្វា នាវាយ ភិន្នាយ អប្បតិដ្ឋេ មហាសមុទ្ទេបិ ឧបាហនទាននិស្សន្ទេន បតិដ្ឋំ លភិំសុ, ត្វំ បន ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស សព្ពបរិក្ខារទានំ អទាសិ, តស្ស តេ ឧបាហនទានស្ស ផលំ កស្មា ន បតិដ្ឋា ភវិស្សតី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ អយំ ពារាណសី មោលិនី នាម អហោសិ។ មោលិនីនគរេ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ សង្ខោ នាម ព្រាហ្មណោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ បហូតវិត្តូបករណោ បហូតធនធញ្ញសុវណ្ណរជតោ ចតូសុ នគរទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆសុ ឋានេសុ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទេវសិកំ ឆសតសហស្សានិ វិស្សជ្ជេន្តោ កបណទ្ធិកាទីនំ មហាទានំ បវត្តេសិ។ សោ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “អហំ គេហេ ធនេ ខីណេ បុន ទាតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, អបរិក្ខីណេយេវ ធនេ នាវាយ សុវណ្ណភូមិំ គន្ត្វា ធនំ អាហរិស្សាមី”តិ។ សោ នាវំ ពន្ធាបេត្វា

ᨠᨱ᩠ᨯᩔ ᨷᩪᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩣᩅᩣᩉᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ , ᨲᩣᩅ ᨾᩮ ᨴᩣᩁᩴ ᩋᨶᩩᨷᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨠᨷᩥᩃᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨾᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨿᩣᨾᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨷᩣᨿᩣᩈᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩉᩣᩁᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨠᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨠᨷᩥᩃᩉᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᩥᩃᩉᨲ᩠ᨳᨴᩣᨶᨶᩥᩔᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨲᩣᨿ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᨽᩥᩔᨲᩥ, ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥᩔ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨠᩣᩈᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᩃᩩᨠᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩥ.

ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ “ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩣᨶᨻᩦᨩᩴ ᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩍᨾᩴ ᨾᨿᩣ ᩌᩉᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩔ ᨷᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᩥᨲᨷᩁᩥᩔᩣᩅᩥᨲᩮᨶ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨷᩣᨴᩮ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨲᩮᩃᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨷᩥᩉᨲᩣ ᨴᩩᨾᩩᨸ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᩮᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨲᩮᩃᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨡᨾᨳ ᩏᨷᩥᩉᨲᩣ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨷᩥᩃᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ. ᩈᩮᩣ ᩋᩔ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩣᨴᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ. ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨾᩉᩣᨾᩉᩥᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩣ ᨷᩮᩃᩅᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩮᨵᩣ ᨷᨾᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨧᩥᩁᨧᩴ ᨧᩥᩁᨧᩴ ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨠᩴ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨠᩩᩃᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩃᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨷ᩠ᨷᩥᨲᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᩁᩩᨶ᩠ᨱᩥᩴ ᨿᩣᩅᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩣᨩᩮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨲ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨷᩅᨷᨲᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ“ᨡᩥᨾᩣᨿ ᨴᩥᩅᩣᨿ ᩋᨾᩥᨿᩴ ᨲᨠᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨳᨷᨷᩁᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨲ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᩅᩈᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲᩣᨶᩴ ᨷᩥᨷᩩᩃᩥᩴ ᨾᩉᩣᩅᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨲ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᨠᩮᨲ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᨴᩥᨶᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ ᨲᩔ ᨲᨲ᩠ᨲᩩᩔᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᨶᩣᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨾᩥ ᨠᩣᩃᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮᨿᩮᩣᨲᩮ ᨾᩩᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ.

ᨲᨴᩣ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩅᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩔ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᨲᩥᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩴ ᨧ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᨧ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩋᩣᩅᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨷᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨾᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᩉᩣᩁᨾᨶᩩᨠᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮ ᨴᩥᨶᩮᩈᩩ ᨾᩉᩩᨶ᩠ᨴᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᩴᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨴᩮᩣᨱ᩠ᩅᩣᨿᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨽᨿᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩣ ᨴᩥᨶᩴᩅᩣ ᨾᩉᩩᨶ᩠ᨴᩮ ᨷᨲᩥᨲᩔ, ᩅᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᨿᩁᩥᩔᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩮ ᨠᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨷᩥᨲᩥᩴ ᨲᩣᨲᨠ᩠ᨠᩩᩅᨶᨠᩮᩣᩃᩣᨲᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᨲᩮᨶᩮᨠ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩩᩁᩮᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᩉᩴ ᨲᩥᩁᩣᩉᩣᩁᩮᩁᩣ, ᨡᨾᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨠᩮᩣᨭᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨷᩮᨲᩥ ᨲᨧ ᨠᨲ᩠ᨳᩴ, ᩋᩉᩴ ᩅᩥᨷᩥᩈᩈᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩋᨳᩔ ᩅᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᨲᩮᩣ ᩁᩮᨧᨲᩥ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥᨿᩣᨷᩥᨿᩣᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᩉᩴ ᨲᩥᩁᩣᩉᩣᩁᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨾᨲ ᨧᩥᩃᨷᨲᩥ ᨾᩮᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣᩈᨿᩣᩈ᩠ᨿᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᨾᩴ ᨠᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ទាហុស្សុតោ សុតឆរោសិ សន្ត, ឌិដ្ឋា ពយា សយណព្រាហ្មណា ច;

អឆក្ខុលោ ឆស្សយនេ ចិលិបំ, អញ្ញោ នុ កោ តេ បដិយត្តុកោ យយា”តិ៍

ពត្ថ សុតឆរោសីតិ ឆរោបិ តយា ឆម្មិកសយណព្រាហ្មណាតំ សត្តិកេ សុតោ អសិ៍ ឌិដ្ឋា តយាតិ តោសំ បច្ចយេ ឥតត្ថេន ចេឃ្យាចក្ខុំ កតោនត្ថេន ឆម្មិកសយណព្រាហ្មណា ច តយា ឌិដ្ឋា៍ ឲចំ អកតោនត្ថា ហិ បស្សន្តាបិ តេ ន បស្សតិយេច៍ អឆក្ខុលោតិ អឆ អក្ខុលោ សល្លបត្តស្ស កស្សចិ អការេចន ចចនស្ស អតោកាសេ៍ ឆស្សយនេតិ “អហំ ស្តេបិរសធិកោ”តិ ចឥតត្ថា ចិលិបំ ឆតស្សសិ៍ បដិយត្តុកោតិ យយា អញ្ញោ កោ តច បដិយត្តុកោ បដិចចនគាយកោ, កិការណា ឲចំ ចិប្បលបសីតិ?

តេសា តស្ស ចចនំ សុត្វា “ឱ្ហមស្ស ឥតចតា ន បញ្ញាយតិ យញ្ញោ”តិ ចិន្តេត្វា “សម្ម, នាហំ យតណស្ស កាយាមិ, អត្ថិ បន មេ អញ្ញោ បដិយត្តុកោ”តិ ចត្វា ទុតិយំ កាថមាហ –

៣០៍

“សុក្ខុ សុកា សុប្បដិមុក្កកម្ពុ, បក្កឃាសោចណ្ណមយាយ បិតិយា;

‘កុញ្ញាស្ស កត្តំ’ ឱ្ហតិ មំ ចតេតិ, សន្ធាចិត្តា, តមហំ តោតាតិ ព្រូមិ”តិ៍

ពត្ថ សុក្ខុតិ សុគមុលា៍ សុកាតិ បិសាឌិកា ស្តត្តមទ្ទបឆនា៍ សុប្បដិមុក្កកម្ពុតិ បដិមុក្កសុចណ្ណាលង្កានា៍ បក្កឃាតិ សុចណ្ណបិតិយា កត្តំ កតេហត្វា ស្កល្លិបិត្វា៍ សន្ធាចិត្តាតិ សន្ធា តេច ចុដ្ឋចិត្តា ច៍ “សន្ធំ ចិត្ត”ន្តិបិ បិតេធា, តស្សេត្វា សន្ណ្ហិ សទ្ធហត្ថំ, ចិត្តន្តិ ចុដ្ឋចិត្តំ៍ តមហំតោតាតីតិ តមហំ ឥតចតំ ស្តេបិរសធិកត្វា បដិក្លិបន្តោ តោតាតិ ព្រូមិ, ន ចិប្បលបាមិ សម្មាតិ៍

អឆស្ស តោសា តតិយំ កាថមាហ –

៣១៍

“ឲតាឌិសំ ព្រាហ្មណ ឌិស្វាន យក្ខំ, បុច្ឆេយ្យ ពេបិតេសា សុខមាសិសាតោ;

ឧដ្ឋេហិ តំ បញ្ជលិកាភិបុច្ឆ, ទេវី នុសិ ត្វំ ឧទ មានុសី នុ”តិ។

តត្ថ សុខមាសិមានេតាតិ ឯតាទិសំ យក្ខំ ទិស្វា អត្តនោ សុខំ អាសីសន្តោ បត្ថេន្តោ បុរិសោ “អយ្យានំ សុខំ ភវិស្សតិ, ន ភវិស្សតី”តិ បុច្ឆេយ្យ។ ឧដ្ឋេហីតិ ឧក្កេតោ ឧដ្ឋាតាការំ ទស្សេន្តោ ឧដ្ឋេហ។ បញ្ជលិកាភិបុច្ឆាតិ អញ្ជលិកោ ហុត្វា អភិបុច្ឆ។ ឧទ មានុសីតិ ឧទាហុ មហិទ្ធិកា មានុសី ត្វន្តិ។

ទោឡិសេត្វា “យុត្តំ ភជេសី”តិ តំ បុច្ឆន្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៣១។

“យំ ត្វំ សុខេនាភិសមេក្ខសេ មំ, ភុញ្ជស្សុ ភត្តំ ឥតិ មំ វទេសិ;

បុច្ឆាមិ តំ នារិ មហានុភាវេ, ទេវី នុសិ ត្វំ ឧទ មានុសី នុ”តិ។

តត្ថ យំ ត្វន្តិ យស្មា ត្វំ សុខេន មំ អភិសមេក្ខសេ, បិយចក្ខូហិ ឱលោកេសិ។ បុច្ឆាមិ តន្តិ តេន ការណេន តំ បុច្ឆាមិ។

តតោ ទេវធីតា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣២។

“ទេវី អហំ សង្ខ មហានុភាវា, ឥធាគតា សាគរវារិមជ្ឈេ។

អនុកម្បិកា នោ ច បទុដ្ឋចិត្តា, តវេវ អត្ថាយ ឥធាគតាស្មិ។

៣៣។

“ឥធន្នបានំ សយនាសនញ្ច, យានានិ នានាវិវិធានិ សង្ខ;

សព្ពស្ស ត្យាហំ បដិបាទយាមិ, យំ កិញ្ចិ តុយ្ហំ មនសាភិបត្ថិត”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨵᩣᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ᪨ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᩅᩥᨵᩣᨶᩦᨲᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨶᩥ ᨧ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩋᩔᨿᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩅ᩠ᨿᩣᩉᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥᨲᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨿᩣᨾᩥ ᨴᨴᩣᨾᩥ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮ ᨴᨾ᩠ᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦ “ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ‘ᩍᨴᨬ᩠ᨧᩥᨴᨬ᩠ᨧ ᨴᨾ᩠ᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨾᨿᩣ ᨠᨲᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩃᩮᨶ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪓᪨

“ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧ ᩉᩩᨲᨬ᩠ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨶᩮᩣ ᩍᩔᩁᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩩᨠᨲ᩠ᨲᩮ;

ᩈᩩᩔᩮᩣᨱᩥ ᩈᩩᨻ᩠ᨽᩩ ᩈᩩᨧᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᩁᩪ ᨠᩥᩔ ᨲᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨿᨩᩥᨲᩴ᪨ ᩉᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩩᨶᨷᩣᩉᩩᨶᩅᩈᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᨶᩮᩣ ᩍᩔᩁᩣ ᨲ᩠ᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᩔᩁᩣ, “ᩍᨾᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ, ᩍᨾᩔ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩔᩮᩣᨱᩦᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩈᩮᩣᨱᩥ᪨ ᩈᩩᨻ᩠ᨽᩪᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᨽᨾᩩᨠᩮ᪨ ᩈᩩᨧᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᩁᩪᨲᩥ ᩈᩩᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩅᨭ᩠ᨭᩪᩁᩪ ᨠᩥᩔ ᨾᩮᨲᩥ ᨾᨿᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᨲᩁᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ, ᨿᩮᨶᩣᩉᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᨽᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩣ “ᩋᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ‘ᨿᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨲᩴ, ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ’ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ, ᨠᨳᨿᩥᩔᩣᨾᩥ ᨴᩣᨶᩥᩔᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪔᪨

“ᨩᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᨳᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᩑᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ, ᩏᨣ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᨷᩣᨴᩴ ᨲᩈᩥᨲᩴ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩴ;

ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨿᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨥ ᩏᨷᩣᩉᨶᩣᨶᩥ, ᩈᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᨠᩣᨾᨴᩩᩉᩣ ᨲᩅᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᩏᨣ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᨷᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨩᨦ᩠ᨥᨷᩣᨴᩴ᪨ ᨲᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᨷᩣᩈᩥᨲᩴ᪨ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨿᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩈᩥᩴ,

ឃោឌេឃឹតិ អនេត្វា៎ កាយឌ្យហាតិ សន្ញកាយឌាឃិកា៎

ត៌ ស្វត្វា យហាសេត្វា "ខ្ចទ្ធេបបិ ភាយ អប្បតិដ្ឋេ យហាសយុដ្ឋេ យឃា ជិទ៌ត្ថាបិហភដាត៌ យយ សន្ញកាយឌជ៌ ឌាត៌, អហោ ស្យជិត្ថ៌ យេ បច្ឆេកព្យទ្ធស្ស ដាភ"ត្តិ ព្យដ្ឋ ចិនេត្វា ភចយ៌ កាឆយាហ –

ɜលិ៎

"សា ហោព្យ ភាចា ឋលក្បបត្ថា, អភចស្ស្យតា ខ្ទកចាតឃ្យត្វា;

អញ្ញាស្ស ឃាភស្ស ភ ហេត្វ ក្វយិ, អឌ្ឍេច យ៌ យោញ្ញត្តិ បិបឃស្ស"តិ៎

តស្សេត្វា – ឌេចេត, ខ្ច៌ សេត្ត យឃ្យិខ្ក៌ ភាច៌ យាបេហិ, ព្យដ្ឋក៌ បភ ខ្កដោហិកភាច៌ យាបេហិ, ឃ៌ ភាច៌ យាបេស្សសិ, សា ហោព្យ ភាចា ឌាហ្វហិ ស្យសិត្តិតហិ ឋលកេហិ ឋ្លបបត្ថា, ឋ្លកបចេសភស្សាកាចេភ អភចស្ស្យតា, ខ្ទកេភ សខ្ញា កហេត្វា កឆ្នេត្តភ ចាតេភ ឃ្យត្វា, ឌបេត្វា ជិត្តភាច៌ អញ្ញាស្ស ឃាភស្ស ខ្ចត្វ ក្វយិ ភត្វិ, តាឃ បភ ជិត្តភាចាឃ អឌ្ឍេច យ៌ យោញ្ញត្តិភកទ៌ បិបឃស្សតិ៎

ឌេចឌឹតា តស្ស ចចត៌ ស្វត្វា ព្យដ្ឋចិត្វា សត្វទតភយឃ៌ ភាច៌ យាបេសិ៎ សា ឌឹឈេតា អទ៌ដ្ឋាសកា អហោសិ ចិត្វាទេតា ចព្យុ្ឋសកា, កម្ពឹទេតា ចិសតិឃដ្ឋិកា៎ តស្សា ព្ទត្ថឹលយឃា តឃោ ក្បបកា, សោចណ្ណយឃាតិ ឃោត្វាតិ ទឌតយឃាតិ បត្វាតិ សោចណ្ណយឃាតិ ច ឋិឃាទិត្វាតិ អហេស្យ៎ ឌេចតា ត៌ ភាច៌ សត្វត្ថ៌ ទតភាត៌ ប្ញទេត្វា ឲ្យាហ្វល៌ អាលិង្គិត្វា អលង្កតភាចាឃ អាទេទាបេសិ, ឋ្លបដ្ឋាក៌ បភស្ស ភ ឆ្ពលិកេសិ៎ ឲ្យាហ្វលោ អត្វភា កតកល្យាណតោ តស្ស បត្តិ អដាសិ, សោ អត្យយោឌិ៎ តដា ឌេចតា តយ្បិ អាលិង្គិត្វា ភាចាឃ បតិដ្ឋាបេសិ៎ អឆ ត៌ ភាច៌ យោញ្ញត្តិភកទ៌ ភេត្វា ឲ្យាហ្វលស្ស ឈេទ ឌត៌ បតិដ្ឋាបេត្វា អត្វភោ ចសភដ្ឋាភយេច អកយាសិ៎ សត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហ្យត្វា –

ɜប័៎

"សា តត្វ ចិត្វា ស្យយភា បតីតា, ភាច៌ ស្យចិត្ត៌ អភិភិម្ពិភិត្វា;

អាដាឃ សង្ហ បុទិសេភ សទ្ធិ៍, ឋ្លបិតឃី ភកទ៌ សាឆ្សទម្ព"ត្តិ៎ –

ព្ទយ៌ ឆ្ពសាភកាឆ៌ អកាសិ៎

តត្ថ សាតិ កិញ្ចេវ, សា ទេវតា តត្ថ សមុទ្ទមជ្ឈេ តស្ស វចនំ សុត្វា ចិត្តសន្តានាយ បីតិយា សមន្នាគតត្តា ចិត្តា សុមនាតិ សុន្ទរមនា បីនេមានេត្វ បតីតចិត្តា ហុត្វា វិចិត្រនាវំ និម្មិនិត្វា ព្រាហ្មណំ បរិចារកេន សទ្ធិំ អាទាយ សាគរមុខំ អតិរមណីយំ នគរំ សម្បាបយីតិ។

ព្រាហ្មណោបិ យាវជីវំ អបរិមិតធនំ គេហំ អជ្ឈាវសន្តោ ទានំ ទត្វា សីលំ រក្ខិត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សបរិសោ ទេវនគរំ បរិបូរេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

តទា ទេវធីតា ឧប្បលវណ្ណា អហោសិ, ឧបដ្ឋាកបុរិសោ អានន្ទោ, សង្ខព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

សង្ខជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៤៤៣] ៥. ចុល្លពោធិជាតកវណ្ណនា

យោ តេ ឥមំ វិសាលក្ខិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កោធនំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ភិក្ខុ និយ្យានិកេ ពុទ្ធសាសនេ បព្ពជិត្វាបិ កោធំ និគ្គហេតុំ នាសក្ខិ, កោធនោ អហោសិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជិ កុប្បិ ព្យាបជ្ជិ បតិដ្ឋយិ។ សត្ថា តស្ស កោធនភាវំ សុត្វា បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ កោធនោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ កោធោ នាម វារេតព្ពោ, ឯវរូបោ ហិ ឥធលោកេ ច បរលោកេ ច អនត្ថការកោ, ត្វំ និក្កោធស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ បព្ពជិត្វា កស្មា កុជ្ឈសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា ពាហិរសាសនេ បព្ពជិត្វាបិ កោធំ ន ករិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ អញ្ញតរស្មិំ កាសិកគាមេ ឯកោ ព្រាហ្មណោ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ អបុត្តកោ អហោសិ, តស្ស ព្រាហ្មណី បុត្តំ បត្ថេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា តស្សា កុច្ឆិយំ និព្ពត្តិ, តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ “ពោធិកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ តស្ស វយប្បត្តកាលេ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គហេត្វា បច្ចាគតស្ស អនិច្ឆមានស្សេវ មាតាបិតរោ សមានជាតិកា កុលា កុមារិកំ អានេសុំ។ សាបិ ព្រហ្មលោកា ចុតាវ ឧត្តមរូបធរា ទេវច្ឆរបដិភាគា។ តេសំ អនិច្ឆមានានំយេវ អញ្ញមញ្ញំ អាវាហវិវាហំ ករិំសុ។ ឧភិន្នំ បនេតេសំ កិលេសសមុទាចារោ នាម ន ភូតបុព្ពោ, សំរាគវសេន អញ្ញមញ្ញស្ស ឱលោកនំ នាម នាហោសិ, សុបិនេនបិ មេថុនធម្មោ នាម ន ទិដ្ឋបុព្ពោ, ឯវំ បរិសុទ្ធសីលា អហេសុំ។

អថាបរភាគេ មហាសត្តោ មាតាបិតូសុ កាលកតេសុ តេសំ សរីរកិច្ចំ កត្វា តំ បក្កោសិត្វា “ភទ្ទេ, ត្វំ ឥមំ អសីតិកោដិធនំ គហេត្វា សុខេន ជីវាហី”តិ អាហ។ “កិំ ករិស្សថ តុម្ហេ, អយ្យបុត្តា”តិ? “មយ្ហំ ធនេន កិច្ចំ នត្ថិ, ហិមវន្តបទេសំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា

អត្តនោ បតិដ្ឋំ ពរិស្សាមី”តិ៑ “ពិ បត អយ្យបុត្ត បញ្ញា តាម បុរិសាតញ្ញោច ចដ្ឋតី”តិ? “ច្ចតិ្ចតយ្យិ ចដ្ឋតិ, ភទ្ទេ”តិ៑ “តេត ហិ អហំ ឲុទេយត្វិ លដ្ឋិតទេលព្វអំ ត ពាលិយ្យស្សាមិ, យឃ្សុយ្យិ ឆទេតត ពិច្ចិ តត្ថិ, អហយ្យិ បញ្ញាខិស្សាមី”តិ៑ “សាធុ, ភទ្ទេ”តិ៑ តេ ថ្ងៃទេកាបិ យហាតាតំ ឥត្វា តិព្ភូយិត្វា

ឧយលីតេយ ក្ខយិកាទេក អឃ្សុយំ ពត្វា បញ្ញាខិត្វា ថ្ងៃត្តាចទិឃាឃ ចលិបទេលហិ ឃាទេបត្តា ពត្ត ដសយត្តាតិ សំចត្ថុនាតិ ចសិស្ស, ឥសាតំ បត តេតសំ

ត ពាច ថ្ងៃប្បដ្ឋីតិ៑ តេ ពត្ត បញ្ញាខ្ជាស្សុទេលទេតច ដស សំចត្ថុទេ ចសិត្វា ទេលីលាយ្យិលទេសចតត្វាឃ ឌតបដចាទិកំ ចទត្តា អត្តបុទេត្តាត ឆាំទាលាសិ

បត្វា ទាឝុឃ្យាទេត ចសិស្ស៑

អទេចពជិចសំ ទាឌា ថ្ងៃឃ្យាតបាំលំ បណ្ណាកាទំ អាឌាឃ អាពាតំ ជិស្វា “ថ្ងៃឃ្យាតពីឡត្តកំ ពីឡត្តស្សាយ, ថ្ងៃឃ្យាតំ ទេសាទេឆហី”តិ ចត្វា តេត

ទេសាឆិតំ សន្និតំ ថ្ងៃឃ្យាតំ យហទេត្តត បរិចាទេទត អាពយាសិ៑ តស្មិំ ឈទេណ តេ ថ្ងៃទេកាបិ ឌតា ថ្ងៃឃ្យាតស្ស ឲុពបទេស្ស បញ្ញាខ្ជាស្សុទេលត ចីតិតាទេយត្វា

តិសិត្នា ទេហាត្តិ៑ អថ ទាឌា ថ្ងៃឃ្យាទេត ចិចទទេត្តា តេ ថ្ងៃទេកាបិ តិសិត្នទេក ជិស្វា បទេយបិសាឌិកំ ថ្ងៃត្តយទ្ធុបឆទំ បរិច្ចាឌិកំ ឆ្លូទេលាំទេពទេត្តា

បដិពន្ធចិទេត្វា អទេហាសិ៑ ទេសា ពិទេលសចទេសត ពយ្យទេត្តា “បុច្ឆិស្សាមិ តាច, អយំ បរិច្ចាឌិកា ច្ចាយស្ស ពិំ ទេហាតី”តិ ទេខាំឆឹសត្តំ ថ្ងៃបសក្កយិត្វា

“បញ្ញាខិត អយំ តេ បរិច្ចាឌិកា ពិំ ទេហាតី”តិ បុច្ឆិ៑ យហាទាឌ, ពិញ្ចិ ត ទេហាតិ, ទេពចលំ ឲុពបញ្ញាខ្ជាឃ បញ្ញាខិតា, អបិច តេលា បត ទេយ

ពិហិកាទេល បាំឌបរិចាទិកា អទេហាសីតិ៑ តំ ស្សុត្វា ទាឌា “អយំ ពិទេទតស្ស ពិញ្ចិ ត ទេហាតិ, អបិច តេលា បត ពិហិកាទេល បាំឌបរិចាទិកា

ពិទេស្ស អទេហាសិ , សទេច បតាហំ ច្ចាស្សទិយឆាទេលត ពទេហត្វា ពទេច្ឆយ្យំ, ពិំ តុ តេលា ឲុស ពរិស្សតិ, បរិព្ភាលិយ្យស្សាមិ តាច ត”ត្តិ ចិទេត្តត្វា

ថ្ងៃបសក្កយិត្វា បឆយំ ពាឆយាហ –

ឝ៤៑

“តេយា តេ ច្ចាយំ ចិសាលព្វិ, បិឃំ សំយិព្វាកាសិតិំ;

អាឌាឃ ឆាលិ ពទេច្ឆយ្យ, ពិំ តុ ពឃិទាសិ ច្ចាហូលា”តិ៑

ពត្ត សំយិព្វាកាសិតិត្តិ យត្តហសិតកាសិតិំ៑ ឆាលិ ពទេច្ឆយ្យាតិ ឆាលក្កាទេទត អាឌាឃ ពទេច្ឆយ្យ៑ ពិំ តុ ពឃិទាសីតិ តស្ស ត្វំ ច្ចាហូលា ពិំ

ពទេទយ្យាសីតិ?

អថស្ស ពធំ ស្សុត្វា យហាសទេត្តា ឝុតិយំ ពាឆយាហ –

៥០៑

“ថ្ងៃប្បទេដ្ឋ ទេយ ត យុទេច្ឆយ្យ, ត ទេយ យុទេច្ឆយ្យ ឌីចទេតា;

ຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ ຫິຕ຺ວາ, ນິພ຺ພເຍນ ນິວາຣເຍ"ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ມຫາຣາຊ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ກເຫຕ຺ວາ ກຖເຕ຺ຕ ກິຍິຍິ ມມ ອຕ຺ຖເຕ຺ຕ ໂກເຣປີ ຈປ຺ປເຊ຺ຊຍ຺ຍ, ໂສ ເມ ອເຕ຺ຕາ ຈປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນ ມຸເຈ຺ຈຍ຺ຍ, ມາວາຫໍ ຊີວາມິ, ຕາວ ເມ ນ ມຸເຈ຺ຈຍ຺ຍ. ນາສ຺ສ ອເຕ຺ຕາ ຜນສຕ຺ຕິວາເສນ ປຕິຕ຺ຖາຕໍ ທສ຺ສາມິ, ອຖ ໂຕ ມທາ ຈປ຺ປຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ຊໍ ວິປຸລໍ ເມຜຸຕ຺ຖິ ລິປ຺ປໍ ນິວາເຣຕິ, ຕທາ ລິປ຺ປເມນ ນໍ ເມຕ຺ຕາກາວນາມ ນິກ຺ກເຫຕ຺ວາ ວາເຣສ຺ສາມີຕິ.

ອຈໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ສີຫນາທໍ ນທິ. ຣາຊາ ປນສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາປິ ອຕ຺ຖທີປຕາຍ ປຕິຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຕໂນ ຈິຕ຺ຕໍ ນິວາເຣຕຸໍ ອສເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍາຕໍ ອມຈ຺ຈໍ ອາລາເປສິ "ຕ຺ວໍ ປຣິພ຺ພາຊິກໍ ຣາຊນິເວສນໍ ເນຫີ"ຕິ. ໂສ "ສາທູ"ຕິ ປຕິສ຺ສຸຕິຕ຺ວາ "ອຍ຺ເຍ໌ ເລເກ ວທຕິ, ອຍ຺ຍຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິອາຊີນິ ວຕ຺ວາ ປຣິເວຈມານເມນ ນໍ ອາຄາມ ປິມາສິ. ເທີຣິສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສາ ປຣິເວຈນສຕ຺ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອຸກຈາເຣ ຊຸເລເກຕ຺ວາ ປຸນ ນ ຊຸເລເກສິ. ຕໍ ເຣານຕ຺ຕິ ປຣິເວຈຕ຺ຕິ ຣາຊນິເວສເນເມນ ນມິສ຺ສ. ໂສປິ ທິຣາຫສິຣາຊາ ຈຍ຺ຍາເນ ປປຕ຺ຕິ ອກຕ຺ວານ ສີຫວາເທ ກຕ຺ຕາ ຕໍ ປຣິພ຺ພາຊິກໍ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ ມຫເຕ຺ຕນ ມເສນ ນິມເຕ຺ຕສິ. ສາ ມມສ຺ສ ອຄ຺ຄໍ ປຕ຺ຕຊາມ ອຸນ ຄ຺ຄໍ ກເຫສິ. ຣາຊາ ໂກນທິ ປຣິມາເມນ ຕສ຺ສາ ມຕໍ ອລງເຕ຺ຕາ ຕໍ ອຸກສ຺ສິ ກໍຍ຺ຍ ການເຕ຺ວາ ທິເຕ຺ຕສິ "ອມໍ ປຣິພ຺ພາຊິກາ ອຸຈຣູປໍ ມນໍ ນ ຕ຺ຕຕິ, ໂສປິ ຕາປໂສ ອຸຈຣູປໍ ມາຕຸກາມໍ ກເຫຕ຺ວາ ກຖເຕ຺ຕ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຊຸເລກິຕມຕ຺ຕມ຺ປິ ນ ອກາສິ, ປຕ຺ຕຊິຕາ ໂຕ ປນ ພາຫຸມາມາ ໂຫນ຺ຕິ, ກິຍ຺ຍິ ປເມາເຊຕ຺ວາ ອສເຕ຺ຕມ຺ປິ ເມ ກເຣຍ຺ຍ, ກຖາມິ ຕາວ ຊາຕາມິ ກໍ ກເຣາເນ຺ຕາ ຄິສິເນ຺ຕາ"ຕິ ສຍ຺ຍາຕໍ ອສເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ຈປ຺ປາຕໍ ອກມາສິ. ເທີຣິສເຕ຺ຕາປິ ທີວໍ ສິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ຄິສີທິ. ຣາຊາ ມຄ຺ຄປຣິວາເຣາວ ປວສ຺ຄໍ ອກເຣາເນ຺ຕາ ສຫິກໍ ຈປສຄ຺ຄມິ. ເທີຣິສເຕ຺ຕາ ຣາຊານໍ ອເຕາເລເກຕ຺ວາ ທີວເຣເມນ ສິຕ຺ຕິ. ຣາຊາ "ອຍໍ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ມຫາ ສທ຺ທິ ນ ສລ຺ລປຕີ"ຕິ ມຍ຺ຍມາເນາ "ອຍໍ ກຸຊ ຕາປໂສ 'ໂກາຄສ຺ສ ຈປ຺ປຊ຺ຊິຕຸໍ ນ ທສ຺ສາມິ, ຈປ຺ປຕ຺ຕມ຺ປິ ນໍ ລິປ຺ປເມນ ນິກ຺ກເຫສ຺ສາມີ'ຕິ ປທເມເມນ ກຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕ຺ວມາຕິ ໂກເຄນ ທເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ມຫາ ສທ຺ທິ ນ ສລ຺ລປຕີ"ຕິ ມຍ຺ຍາມ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໘.

"ຕ຺ວໍ ນຸ ປຸພ຺ເພ ວິກຕ຺ຖິຕ຺ວາ, ພລມ຺ຫິ ອປສ຺ສິໂຕ;

ສ຺ວຊ຺ຊ ທຸມ຺ມຸໂຂ ຊາຕິ, ສຍ຺ຍາເຣ ນິພ຺ພຸຍ຺ຫສີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພລມ຺ຫິ ອປສ຺ສິໂຕຕິ ພລນິສ຺ສິໂຕ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ. ທຸມ຺ມຸໂຂຕິ ກິຍ຺ຍິ ອວທເຕ຺ຕາ. ນິພ຺ພຸຍ຺ຫສີຕິ ນິພ຺ພຸເຕ຺ຕາ ອຍ຺ຫສິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາສເຕ຺ຕາ "ອຍໍ ຣາຊາ ໂກທວເສນ ມໍ ນາລປຕີຕິ ມຍ຺ຍຕິ, ກເລສ຺ສາມິ ຊາຕິສ຺ສ ຈປ຺ປຕ຺ຕສ຺ສ ໂກທສ຺ສ ວສໍ ອຄຕກາວ"ນ຺ຕິ ທີເປຕ຺ວາ ວຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຖມາຫ –

៥៧។

“ឧប្បជ្ជិ មេ ន មុច្ចិត្ថ, ន មេ មុច្ចិត្ថ ជីវតោ;

រជ៊វ វិបុលា វុឌ្ឍិ, ខិប្បមេវ និវារយិ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – មហារាជ, ឧប្បជ្ជិ មេ, ន ន ឧប្បជ្ជិ, ន បន មេ មុច្ចិត្ថ, នាស្ស បវិសិត្វា ហទយេ ឋាតុំ អទាសិំ, ឥតិ សោ មម ជីវតោ ន មុច្ចិត្ថេវ, រជ៊ វិបុលា វុឌ្ឍិ វិយ ខិប្បមេវ តំ និវារេសិន្តិ។

តំ សុត្វា រាជា “កិំ នុ ខោ ឯស កោបមេវ សន្ធាយ វទតិ, ឧទាហុ អញ្ញំ កិញ្ចិ សិប្បំ សន្ធាយ កថេសិ, បុច្ឆិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា បុច្ឆន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៥៨។

“កិំ តេ ឧប្បជ្ជិ តោ មុច្ចិ, កិំ តេ ន មុច្ចិ ជីវតោ;

រជ៊វ វិបុលា វុឌ្ឍិ, កតមំ តំ និវារយិ”តិ។

តត្ថ កិំ តេ ឧប្បជ្ជិ តោ មុច្ចិតិ កិំ តវ ឧប្បជ្ជិ តេន ន មុច្ចិ វ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “មហារាជ, ឯវំ កោធោ ពហុអាទីនវោ មហាវិនាសការកោ, ឯសោ មម ឧប្បជ្ជិ, ឧប្បន្នញ្ច តំ មេត្តាភាវនាយ និវារេសិ”ន្តិ កោធេ អាទីនវំ បកាសេន្តោ –

៥៩។

“យម្ហិ ជាតេ ន បស្សតិ, អជាតេ សាធុ បស្សតិ;

សោ មេ ឧប្បជ្ជិ តោ មុច្ចិ, កោធោ ទុម្មេធគោចរោ។

៣៣។

“យេន ជាតេន នន្ទន្តិ, អមិត្តា ទុក្ខមេសិនោ;

សោ មេ ឧប្បជ្ជិ នោ ពុទ្ធិ, កោធោ ទុម្មេធគោចរោ។

៣៤។

“យស្មិញ្ច ជាយមានម្ហិ, សទត្ថំ នាវពុជ្ឈតិ;

សោ មេ ឧប្បជ្ជិ នោ ពុទ្ធិ, កោធោ ទុម្មេធគោចរោ។

៣៥។

“យេនាភិភូតោ កុសលំ ជហាតិ, បរក្ករេ វិបុលញ្ចាបិ អត្ថំ;

ស ភីមសេនោ ពលវា បមទ្ទី, កោធោ មហារាជ ន មេ អមុច្ចថ។

៣៦។

“កដ្ឋស្មិំ មន្ថមានស្មិំ, បាវកោ នាម ជាយតិ;

តមេវ កដ្ឋំ ទហតិ, យស្មា សោ ជាយតេ គិនិ។

៣៧។

“ឯវំ មន្ទស្ស បោសស្ស, ពាលស្ស អវិជានតោ;

សារម្ភា ជាយតេ កោធោ, សោបិ តេនេវ ឌយ្ហតិ។

៩០។

“អគ្គិវ តិណកដ្ឋស្មិំ, កោធោ យស្ស បវឌ្ឍតិ;

និហីយតិ តស្ស យសោ, កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា។

៩១។

“អនេធោ ធូមកេតូវ, កោធោ យស្សូបសម្មតិ;

អាបូរតិ តស្ស យសោ, សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមា”តិ។ – ឥមា គាថា អាហ;

តត្ថ ន បស្សតីតិ អត្តត្ថម្បិ ន បស្សតិ, បគេវ បរត្ថំ។ សាធុ បស្សតីតិ អត្តត្ថំ បរត្ថំ ឧភយត្ថម្បិ សាធុ បស្សតិ។ ទុម្មេធគោចរោតិ និប្បញ្ញានំ អាធារភូតោ គោចរោ។ ទុក្ខមេសិនោតិ ទុក្ខំ ឥច្ឆន្តា។ សទត្ថន្តិ អត្តនោ អត្ថភូតំ អត្តនោ ចេវ ធមុតោ ច វុឌ្ឍិំ។ បរក្កេរតិ វិបុលម្បិ អត្ថំ ឧប្បន្នំ បរតោ ការេតិ, អបរេធ, ន មេ ឥមិនា អត្ថោតិ វទតិ។ ស ភីមសេនាតិ សោ កោធោ ភីមាយ ភយជននិយា មហតិយា កិលេសសេនាយ សមន្នាគតោ។ បមទ្ទីតិ អត្តនោ ពលវការេន ឧឡារេបិ សត្តេ គហេត្វា អត្តនោ វសេ ករោន្តោ មទ្ទនសមត្ថោ។ ន មេ អមុច្ចថាតិ មម សន្តិកា មោក្ខំ ន លភតិ, ហទយេ ជា បន មេ ឦរំ វិយ មុហុត្តំ ធនិការេន ន បតិដ្ឋហិត្វាតិបិ អត្ថោ។

កដ្ឋស្មិំ មត្ថមានស្មិន្តិ អរណីសហិតេន មត្ថិយមានេ, “មទ្ទមានស្មិ”ន្តិបិ បាឋោ។ យស្មាតិ យតោ កដ្ឋា ជាយតិ, តមេវ ឌហតិ។ ពិភីតិ អគ្គិ។ ពាលស្ស អវិជានតោតិ ពាលស្ស អវិជានន្តស្ស។ សារម្ភា ជាយតេតិ អហំ ត្វន្តិ អាកឌ្ឍនវិកឌ្ឍនំ ករោន្តស្ស ករណុត្តរិយលក្ខណា សារម្ភា អរណីមត្ថា វិយ បឋមោ កោធោ ជាយតិ។ សោបិ តេនេវាតិ សោបិ ពាលោ តេនេវ កោធេន កដ្ឋំ វិយ អគ្គិនា ឌយ្ហតិ។ អនេធោ ធូមកេតូវាតិ អនិន្ធនោ អគ្គិ វិយ។ តស្សាតិ តស្ស អធិវាសនខន្តិយា សមន្នាគតស្ស បុគ្គលស្ស សុក្កបក្ខេ ចន្ទោ វិយ លទ្ធោ យសោ អបរាបរំ អាបូរតីតិ។

រាជា មហាសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា តុដ្ឋោ ឯកំ អមច្ចំ អាណាបេត្វា បរិព្ពាជិកំ អាហរាបេត្វា “ភន្តេ និក្កោធតាបស, ឧភោបិ តុម្ហេ បព្វជ្ជាសុខេន ជីវិតាមេន្តា ឥធេវ ឧយ្យានេ វសថ, អហំ វោ ធម្មិកំ រក្ខាវរណគុត្តិំ ករិស្សាមី”តិ វត្វា ខមាបេត្វា វន្ទិត្វា បក្កាមិ។ តេ ឧភោបិ តត្ថេវ វសិំសុ។ អបរភាគេ បរិព្ពាជិកា កាលមកាសិ។ ពោធិសត្តោ តស្សា កាលកតាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា អភិញ្ញា ច

ᨶᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨

ᨲᨴᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨠᩣ ᩁᩣᩉᩩᩃᨾᩣᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᨻᩮᩣᨵᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣ᪨

[᪄᪄᪄] ᪖᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᨴᩦᨸᩣᨿᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨾᩮᩅᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᩩᩈᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪐᪨᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ "ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᨽᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩈᩣᩈᨶᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨣᩁᩩᨶᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩴ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩅᩴᩈᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨣᩁᩮ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨣᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᨵᨶᩅᩥᨽᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩥᨿᩈᩉᩣᨿᨠᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᨶᨾᩪᩃᨹᩃᩣᨹᩃᩮᨶ ᨿᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩅᩈᩥᩴᩈᩩ, ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᩅᩔᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨩᨶᨸᨴᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨣᨾᨣᩣᨾᩮ ᨴᩦᨸᩣᨿᨶᨲᩣᨸᩈᩔ ᨣᩥᩉᩥᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨻ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨸᩣᨿᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩥᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩉᩣᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨱ᩠ᨯᨻ᩠ᨿᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᨧᩮᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩈᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨥᩁᩔᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨧᩮᩅ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᨾᨶᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨸᩈᩔ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᩋᩁᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨩᨭᩥᩃ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩮᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣ ᨲᩣᨸᩈᩁᩪᨸᩮᨶ ᨧᩁᩈᩦ"ᨲᩥ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩔᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ "ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨲᩴ ᩈᩪᩃᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩈᩮᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨴᩥᩁᩈᩪᩃᩮ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᨿᩥᩴᩈᩩ,

តាបសស្ស សរីរេ សូលំ ន បវិសតិ។ តតោ និម្ពសូលំ អាហរិំសុ, តម្បិ ន បវិសតិ។ អយសូលំ អាហរិំសុ, តម្បិ ន បវិសតិ។ តាបសោ “កិំ នុ ខោ មេ បុព្ពកម្ម”ន្តិ ឱលោកេសិ, អថស្ស ជាតិស្សរញាណំ ឧប្បជ្ជិ, តេន បុព្ពកម្មំ ឱលោកេន្តោ អទ្ទស។ កិំ បនស្ស បុព្ពកម្មន្តិ? កោវិឡារសូលេ មក្ខិកាវេធនំ។ សោ កិរ បុរិមភវេ វឌ្ឍកិបុត្តោ ហុត្វា បិតុ រុក្ខតច្ឆនដ្ឋានំ គន្ត្វា ឯកំ មក្ខិកំ គហេត្វា កោវិឡារសលាកាយ សូលេ វិយ វិជ្ឈិ។ តមេនំ បាបកម្មំ ឥមំ ឋានំ បត្វា គណ្ហិ។ សោ “ន សក្កា ឥតោ បាបា មយា មុច្ចិតុ”ន្តិ ញត្វា រាជបុរិសេ អាហ “សចេ មំ សូលេ ឧត្តាសេតុកាមត្ថ, កោវិឡារសូលំ អាហរថា”តិ។ តេ តថា កត្វា តំ សូលេ ឧត្តាសេត្វា អារក្ខំ ទត្វា បក្កមិំសុ។

អារក្ខកា បដិច្ឆន្នា ហុត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆន្តេ ឱលោកេន្តិ។ តទា ទីបាយនោ “ចិរទិដ្ឋោ មេ សហាយោ”តិ មណ្ឌព្យស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆន្តោ “សូលេ ឧត្តាសិតោ”តិ តំ ទិវសមេវ អន្តរាមគ្គេ សុត្វា តំ ឋានំ គន្ត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ “កិំ សម្ម ការកោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អការកោម្ហី”តិ វុត្តេ “អត្តនោ មនោបទោសំ រក្ខិតុំ សក្ខិ, នាសក្ខី”តិ បុច្ឆិ។ “សម្ម, យេហិ អហំ គហិតោ, នេវ តេសំ, ន រញ្ញោ ឧបរិ មយ្ហំ មនោបទោសោ អត្ថី”តិ។ “ឯវំ សន្តេ តាទិសស្ស សីលវតោ ឆាយា មយ្ហំ សុខា”តិ វត្វា ទីបាយនោ សូលំ និស្សាយ និសីទិ។ អថស្ស សរីរេ មណ្ឌព្យស្ស សរីរតោ លោហិតពិន្ទូនិ បតិំសុ។ តានិ សុក្ខសុក្ខសរីរេ បតិតបតិតានិ សុក្ខិត្វា កាឡកានិ ឧប្បជ្ជិំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ កណ្ហទីបាយនោ នាម អហោសិ។ សោ សព្ពរត្តិំ តត្ថេវ និសីទិ។

បុនទិវសេ អារក្ខបុរិសា អាគន្ត្វា តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា “អវិមំសិត្វា មេ កត”ន្តិ វេគេន តត្ថ គន្ត្វា “បព្ពជិត, កស្មា សូលំ និស្សាយ និសិន្នោសី”តិ ទីបាយនំ បុច្ឆិ។ មហារាជ, ឥមំ តាបសំ រក្ខន្តោ និសិន្នោម្ហិ។ កិំ បន ត្វំ មហារាជ, ឥមស្ស ការកភាវំ វា អការកភាវំ វា ញត្វា ឯវំ ការេសីតិ? សោ កម្មស្ស អសោធិតភាវំ អាចិក្ខិ។ អថស្ស សោ “មហារាជ, រញ្ញា នាម និសម្មការិនា ភវិតព្ពំ, អលសោ គិហី កាមភោគី ន សាធុ”តិអាទីនិ វត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ រាជា មណ្ឌព្យស្ស និទ្ទោសភាវំ ញត្វា “សូលំ ហរថា”តិ អាណាបេសិ។ សូលំ ហរន្តា ហរិតុំ ន សក្ខិំសុ។ មណ្ឌព្យោ អាហ – “មហារាជ, អហំ បុព្ពេ កតកម្មទោសេន ឯវរូបំ ភយំ សម្បត្តោ, មម សរីរតោ សូលំ ហរិតុំ ន សក្កា, សចេ មយ្ហំ ជីវិតំ ទាតុកាមោ, កកចំ អាហរាបេត្វា ឥមំ សូលំ ចម្មសមំ ឆិន្ទាបេហី”តិ។ រាជា តថា ការេសិ។ អន្តោសរីរេ សូលំ អន្តោយេវ អហោសិ។ តទា កិរ សោ សុខុមំ កោវិឡារសលាកំ គហេត្វា មក្ខិកាយ វច្ចមគ្គំ បវេសេសិ, តំ តស្ស អន្តោសរីរេយេវ អហោសិ។ សោ តេន ការណេន អមរិត្វា អត្តនោ អាយុក្ខយេនេវ មរិ, តស្មា អយម្បិ ន មតោ។ រាជា តាបសេ វន្ទិត្វា ខមាបេត្វា ឧភោបិ ឧយ្យានេ វសាបេន្តោ បដិជគ្គិ, តតោ បដ្ឋាយ មណ្ឌព្យោ អាណិមណ្ឌព្យោ នាម ជាតោ។ សោ រាជានំ ឧបនិស្សាយ តត្ថេវ វសិ, ទីបាយនោ បន តស្ស វណំ ផាសុកំ កត្វា អត្តនោ គិហិសហាយមណ្ឌព្យស្ស សន្តិកមេវ គតោ។

តំ បណ្ណសាលំ បវិសន្តំ ទិស្វា ឯកោ បុរិសោ សហាយស្ស អារោចេសិ។ សោ សុត្វាវ តុដ្ឋចិត្តោ សបុត្តទារោ ពហូ គន្ធមាលតេលផាណិតាទីនិ អាទាយ តំ បណ្ណសាលំ គន្ត្វា ទីបាយនំ វន្ទិត្វា បាទេ ធោវិត្វា តេលេន មក្ខេត្វា បានកំ បាយេត្វា អាណិមណ្ឌព្យស្ស បវត្តិំ សុណន្តោ និសីទិ។ អថស្ស បុត្តោ យញ្ញទត្តកុមារោ នាម ចង្កមនកោដិយំ ភេណ្ឌុកេន កីឡតិ, តត្រ ចេកស្មិំ វម្មិកេ អាសីវិសោ វសតិ។ កុមារស្ស ភូមិយំ បហដភេណ្ឌុកោ គន្ត្វា វម្មិកពិលេ អាសីវិសស្ស មត្ថកេ បតិ។ សោ អជានន្តោ ពិលេ ហត្ថំ

ປເວເສສິ. ອຖ ນໍ ກຸຓ຺ເຑ ອາສີວິເສາ ຫຕ຺ເຖ ຑໍສິ. ເສາ ວິສເວເຄນ ມຸຈ຺ຉິເຕາ ຕຕ຺ເຖວ ປຕິ. ອຖສ຺ສ ມາຕາປິຕເຣາ ສປ຺ເປນ ທຏ຺ຐຠາວໍ ຎາຕ຺ວາ ກຸມາຣກໍ ອຸກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕາປສສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອາເນຕ຺ວາ ປາທມູເລ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ "ຠນ຺ເຕ, ປພ຺ພຊິຕາ ນາມ ເອາສທໍ ວາ ປຣິຕ຺ຕໍ ວາ ຊານນ຺ຕິ, ປຸຕ຺ຕກໍ ເນາ ອາເຣາຄໍ ກເຣາຖາ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ອຫໍ ເອາສທໍ ນ ຊານາມິ, ນາຫໍ ເວຊ຺ຊກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີຕິ. "ເຕນ ຫິ ຠນ຺ເຕ, ອິມສ຺ມິໍ ກຸມາຣເກ ເມຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ກເຣາຖາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຕາປເສາ "ສາທຸ, ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຍຎ຺ຎທຕ຺ຕສ຺ສ ສີເສ ຫຕ຺ຖໍ ຐເປຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໑.

"ສຕ຺ຕາຫເມວາຫໍ ປສນ຺ນຈິຕ຺ເຕາ, ປຸຎ຺ຎຕ຺ຖິເກາ ອາຈຣິໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ;

ອຖາປຣໍ ຍໍ ຈຣິຕໍ ມເມທໍ, ວສ຺ສານິ ປຎ຺ຎາສ ສມາທິການິ;

ອກາມເກາວາປິ ອຫໍ ຈຣາມິ, ເອເຕນ ສເຈ຺ຈນ ສຸວຕ຺ຖິ ເຫາຕຸ;

ຫຕໍ ວິສໍ ຊີວຕຸ ຍຎ຺ຎທເຕ຺ຕາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຖາປຣໍ ຍໍ ຈຣິຕນ຺ຕິ ຕສ຺ມາ ສຕ຺ຕາຫາ ອຸປຣິ ຍໍ ມມ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ. ອກາມເກາວາປີຕິ ປຏ຺ຐາຍ ອນຠິຣເຕາເຍວ. ເອເຕນ ສເຈ຺ຈນ ສຸວຕ຺ຖິ ເຫາຕູຕິ ສເຈ ອຕິເຣກປຎ຺ຎາສວສ຺ສານິ ອນຠິຣຕິວາສໍ ວສນ຺ເຕນ ຍຖາ ກສ຺ສຈິ ອນາເຣາຈິຕຠາເວາ ສຈ຺ຈໍ, ເອເຕນ ສເຈ຺ຈນ ຍຎ຺ຎທຕ຺ຕກຸມາຣສ຺ສ ເສາຕ຺ຖິຠາເວາ ເຫາຕຸ, ຊີວິຕໍ ປຏິລຠຕູຕິ.

ອຖສ຺ສ ສຫ ສຈ຺ຈກິຣິຍາຍ ຍຎ຺ຎທຕ຺ຕສ຺ສ ຖນປ຺ປເທສເຕາ ອຸທ຺ທໍ ວິສໍ ຠສ຺ສິຕ຺ວາ ປຖວິໍ ປາວິສິ. ກຸມາເຣາ ອກ຺ຂີນິ ອຸມ຺ມີເລຕ຺ວາ ມາຕາປິຕເຣາ ໂອເລາເກຕ຺ວາ "ອມ຺ມຕາຕາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊິ. ອຖສ຺ສ ປິຕຣໍ ກຓ຺ຫທີປາຍເນາ ອາຫ – "ມຍາ ຕາວ ມມ ພລໍ ກຕໍ, ຕ຺ວມ຺ປິ ອຕ຺ຕເນາ ພລໍ ກເຣາຫີ"ຕິ. ເສາ "ອຫມ຺ປິ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຸເຣ ຫຕ຺ຖໍ ຐເປຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔໒.

"ຍສ຺ມາ ທານໍ ນາຠິນນ຺ທິໍ ກທາຈິ, ທິສ຺ວານຫໍ ອຕິຖິໍ ວາສກາເລ;

ນ ຈາປິ ເມ ອປ຺ປິຍຕໍ ອເວທຸໍ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຈ;

អកាមកោ វាបិ អហំ ករោមិ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ;

ហតំ វិសំ ជីវតុ យញ្ញទត្តោ”តិ។

តត្ថ វាសកាលេតិ វសនត្ថាយ គេហំ អាគតកាលេ។ ន ចាបិ មេ អប្បិយតំ អវេទយន្តិ ពហុស្សុតាបិ សមណព្រាហ្មណា “អយំ នេវ ទានំ អភិនន្ទតិ ន អវេទយុ”ន្តិ ឥមំ មម អប្បិយភាវំ នេវ ជានិំសុ។ អហញ្ហិតេ បិយចក្ខូហិយេវ ឧបលោកេមីតិ ទីបេតិ។ ឯតេន សច្ចេនាតិ សចេ អហំ ទានំ ទទមានោ វិបាកំ អសទ្ទហិត្វា អត្តនោ អនិច្ឆាយ ទម្មិ, អនិច្ឆនភាវំ មម បរេ ន ជានន្តិ, ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតូតិ អត្ថោ។

ឯវំ តស្ស សច្ចកិរិយាយ សហ កដិតោ ឧទ្ធំ វិសំ ភស្សិត្វា បថវិំ បាវិសិ។ កុមារោ ឧដ្ឋាយ និសីទិ, ឋាតុំ បន ន សក្កោតិ។ អថស្ស បិតា មាតរំ អាហ “ភទ្ទេ, មយា អត្តនោ ពលំ កតំ, ត្វំ ទានិ សច្ចកិរិយំ កត្វា បុត្តស្ស ឧដ្ឋាយ គមនការណំ ករោហី”តិ។ “សាមិ, អត្ថិ មយ្ហំ ឯកំ សច្ចំ, តវ បន សន្តិកេ កថេតុំ ន សក្កោមី”តិ។ “ភទ្ទេ, យថា តថា មេ បុត្តំ អរោគំ ករោហី”តិ។ សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សច្ចំ ករោន្តី តតិយំ គាថមាហ –

៤៣។

“អាសីវិសោ តាត បហូតតេជោ, យោ តំ អដំសី ពិលរា ឧទិច្ច;

តស្មិញ្ច មេ អប្បិយតាយ អជ្ជ, បិតរញ្ច តេ នត្ថិ កោចិ វិសេសោ;

ឯតេន សច្ចេន សុវត្ថិ ហោតុ, ហតំ វិសំ ជីវតុ យញ្ញទត្តោ”តិ។

តត្ថ តាតាតិ បុត្តំ អាលបតិ។ បហូតតេជោតិ ពលវវិសោ។ ពិលរាតិ វិវរា, អយមេវ វា បាឋោ។ ឧទិច្ចាតិ ឧដ្ឋហិត្វា, វម្មិកពិលតោ ឧដ្ឋាយាតិ អត្ថោ។ បិតរញ្ច តេតិ បិតរិ ច តេ។ អដ្ឋកថាយំ បន អយមេវ បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “តាត, យញ្ញទត្ត តស្មិញ្ច អាសីវិសេ តវ បិតរិ ច អប្បិយភាវេន មយ្ហំ កោចិ វិសេសោ នត្ថិ។ តញ្ច បន អប្បិយភាវំ ឋបេត្វា អជ្ជ មយា កោចិ ជានាបិតបុព្វោ នាម នត្ថិ, សចេ ឯតំ សច្ចំ, ឯតេន សច្ចេន តវ សោត្ថិ ហោតូ”តិ។

សហ ច សច្ចកិរិយាយ សព្ពំ វិសំ ភស្សិត្វា បថវិំ បាវិសិ។ យញ្ញទត្តោ និព្ពិសេន សរីរេន ឧដ្ឋាយ កីឡិតុំ អារទ្ធោ។ ឯវំ បុត្តេ ឧដ្ឋិតេ មណ្ឌព្យោ ទីបាយនស្ស អជ្ឈាសយំ បុច្ឆន្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៩៣៍

“សត្តា ចត្តារេយច បរិញ្ញាជន្តិ, អញ្ញត្រ កល្យា ភត្វាកាយទ្ទបិ;

ឥបិយេភ កិស្ស ឧក្កដ្ឋយាតោ, អកាយកោ ចរសិ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ៍

តស្សត្ថោ – យេ កេចិ ឥត្ថិយាគយោ កាយេ បហាយ ប្លុឆ លោកេ បព្ពជន្តិ, តេ អញ្ញត្រ កល្យា ភចត្តំ កល្យាណេបត្វា អញ្ញោ អកាយទ្ទបិ ភាយ ភត្វិ, សទ្ធោ ឈាតកាចភាយ កិលេសាតំ សមិតត្តា សត្តា, ចក្ខាទីតិ ទ្វារាតិ យថា តិព្វិសេចភាតិ ហោន្តិ, តថា តេសំ ចមិតត្តា ចត្តា ហុត្វា អភិរតាច ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ, ត្វំ បន ភន្តេ ឥបិយេភ, កិការណា តបំ ឧក្កដ្ឋយាតោ អកាយកោ ហុត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរសិ, កស្មា បុភ ភ អការេយច អញ្ញាចសីតិ៍

អថស្ស សោ ការណំ កថេន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៩៤៍

“សទ្ធាយ និក្ខម្ម បុភំ ភិចេត្តា, សោ ឧញ្ញអប្បកោច ជាលេរិ ចតាយំ;

ឧតស្ស ចាគស្ស ឧក្កដ្ឋយាតោ, អកាយកោ ចរាយិ ព្រហ្មចរិយំ;

ចិត្តប្បសត្ថោ សតត្ថោ ចាភំ, ឧចយ្យហំ បុញ្ញាករោ ភចាយី”តិ៍

តស្សត្ថោ – ករណ្យា កយ្ហស្ថា ឋលស្ថា សទ្ធហិត្វា តាច យហន្តំ ចិភចំ បហាយ អការា ភិក្ខយិត្វា យំ ឌហិ, បុភ តចត្ថេយច ភិចេត្តា៍ សោ អយំ ឧញ្ញអប្បកោ កាយគារកោ ចិយ ជាលេរិ ចតាតិ ត្ថយំ ចាគំ ឧក្កដ្ឋយាតោ អហំ អត្តតោ ហិតេរាត្តប្បភេចភេយភ អតិដ្ឋយាតោបិ ព្រហ្មចរិយំ ចរាយិ៍ កិញ្ចា ភិសេយ្យា បញ្ញាឌ្ឍាបុញ្ញាញា ភាសេយតំ ចិត្តាហិ ញាក្ខាទីហិ បសត្ថំ, តេសំសេយច ច សតំ ភិចាសដ្ឋាភំ៍ ឧចំ ត្ថយិភាបិ ការណេភ អហំ បុញ្ញាករោ ភចាយិ, អស្សុយុរោភាបិ រុតយាតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរាយិសេយចាតិ៍

ឧចំ សោ អត្តតោ អជ្ឈាសយំ កថេត្វា បុភ យណ្ឌញ្ញ បុច្ឆន្តោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

໔໗.

“ສມເຓ ຕຸວໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ອທ຺ຘິເກ ຈ, ສນ຺ຕປ຺ປຍາສິ ອນ຺ນປາເນນ ຠິກ຺ຂຸ;

ໂອປານຠູຕໍວ ຆຣໍ ຕວ ຍິທໍ, ອນ຺ເນນ ປາເນນ ອຸເປຕຣູປໍ;

ອຖ ກິສ຺ສ ຈາຄສ຺ສ ທິຈ຺ຉມາໂນ, ອກາມໂກ ທານມິມໍ ກໂຣສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຠິກ຺ຂູຕິ ຠິກ຺ຂາຍ ຈຣນ຺ຕານໍ ຠິກ຺ຂໍ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ກໂຣສິ. ໂອປານຠູຕໍວາຕິ ຈຕຸມຫາປເຖ ຂຕສາທາຣຓໂປກ຺ຂຣຓີ ວິຍ.

ຕໂຕ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ອຊ຺ຌາສຍໍ ກເຖນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໘.

“ປິຕໂຣ ຈ ເມ ອາສຸໍ ປິຕາມຫາ ຈ, ສທ຺ທາ ອຫຸໍ ທານປຕີ ວທຎ຺ຎູ;

ຕໍ ກຸລ຺ລວຕ຺ຕໍ ອນຸວຕ຺ຕມາໂນ, ຍາຫໍ ກຸເລ ອນ຺ຕິມຄນ຺ຘໂນ ອຫຸໍ;

ເອຕສ຺ສ ຈາຄສ຺ສ ທິຈ຺ຉມາໂນ, ອກາມໂກ ທານມິມໍ ກໂຣມີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ “ອາສຸ”ນ຺ຕິ ປທສ຺ສ “ສທ຺ທາ”ຕິ ອິມິນາ ສມ຺ພນ຺ໂທ, ສທ຺ທາ ອເຫສຸນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອຫຸນ຺ຕິ ສທ຺ທາ ຫຸຕ຺ວາ ຕໂຕ ອຸຕ຺ຕຣິ ທານປຕີ ເຈວ “ເທຖ ກໂຣຖາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕວຈນສ຺ສ ອຕ຺ຖຊານນກາ ຈ ອເຫສຸໍ. ຕໍ ກຸລ຺ລວຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕໍ ກຸລວຕ຺ຕໍ, ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ປນ ອຍເມວ ປາໂຐ. ຍາຫໍ ກຸເລ ອນ຺ຕິມຄນ຺ຘໂນ ອຫຸນ຺ຕິ “ອຫໍ ອຕ຺ຕໂນ ກຸເລ ສພ຺ພປຈ຺ຉິມໂກ ເຈວ ກຸລປລິເປປິ ຈ ຍາ ອຫຸ”ນ຺ຕິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ເອຕໍ “ກຸລອນ຺ຕິໂມ ກຸລປລິເປປີ”ຕິ ວາທໍ ທິຈ຺ຉມາໂນ ທານໍ ອທິຈ຺ຉນ຺ໂຕປິ ອິທໍ ທານໍ ກໂຣມີຕິ ທີເປຕິ.

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອຕ຺ຕໂນ ຠຣິຍໍ ປຸຈ຺ຉມາໂນ ອຏ຺ຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໔໙.

“ឆហិ ក្យាទិ អសយតូបញ្ញា, យំ ឃាតយិ ញាតិកុលី សុកេត្ត;

ន ចាបិ មេ អប្បិយតំ អនេចជិ, អញ្ញត្រ កាយា បរិចារយន្តា;

អថ កេន វណ្ណេន មយា តេ ហោតិ, សំវាសធម្មោ អហុ ឯវរូបី”តិ។

តត្ថ អសយតូបញ្ញាតិ កុដុម្ពំ វិចារេតុំ អប្បដិពលបញ្ញា អតិតរុណិកញ្ញាវ សមានា។ យំ ឃាតយិន្តិ យំ តំ អានយិ, អហំ ឆហិទេវេវ សមានា តំ ញាតិកុលតោ អានេសិន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អញ្ញត្រ កាយា បរិចារយន្តាតិ ឋត្វា កាលំ វិនា កាមេន អតិក្កាយ យំ បរិចារយន្តាបិ អត្តនោ អប្បិយតំ មំ ន ជានាបេសិ, សប្បិយាយមានរូបាវ បរិចរិ។ កេន វណ្ណេនាតិ កេន ការណេន។ ហោតីតិ តំ អាលបតិ។ ឯវរូបីតិ អាសីវិសសមានបដិកូលការេន មយា សទ្ធិំ តវ សំវាសធម្មោ ឯវរូបោ បិយសំវាសោ វិយ កថំ ជាតោតិ។

អថស្ស សា កថេន្តី តតិយំ គាថមាហ –

៤០។

“អារា ទូរេ នយិធ កទាចិ អត្ថិ, បរម្បរា នាម កុលេ ឥមស្មិំ;

តំ កុល្លវត្តំ អនុវត្តមានា, មាហំ កុលេ អន្តិមគន្ធិនី អហុំ;

ឯតស្ស ធម្មស្ស ជិគុច្ឆមានា, អកាមិកា បទ្ធចរម្ហិ តុយ្ហន្តិ។

តត្ថ អារា ទូរេតិ អញ្ញមញ្ញោហេ វចនំ។ អតិទូរេតិ វា ឆេកស្សត្ថិ ឯវមាហ។ ឥធាតិ តិបិតរវត្តំ, ន កទាចីតិ អនេត្វា។ បរម្បរាតិ បុរិសបរម្បរា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សាមិ, ឥមស្មិំ អម្ហាកំ ញាតិកុលេ ទូរេតោ បដ្ឋាយ យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា បុរិសបរម្បរា នាម ន កទាចិ អត្ថិ, ឯកិស្សាបិ សាមិកំ ឆឌ្ឌេត្វា អញ្ញោ បុរិសោ គហិតបុព្វោ នាម នត្ថីតិ។ តំ កុល្លវត្តន្តិ អហម្បិ តំ កុលវត្តំ កុលបវេណិំ អនុវត្តមានា អត្តនោ កុលេ បច្ឆិមិកា បលិលក្ខណា មា អហុន្តិ សល្លក្ខេត្វា ឯតំ កុលអន្តិមា កុលគន្ធិនីតិ វាទំ ជិគុច្ឆមានា អកាមិកាបិ តុយ្ហំ បទ្ធចរា បជាបតិ ហុត្វា ចេតោបរិវារិកា បាទបរិចារិកា ជាតាម្ហីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “មយា សាមិកស្ស សត្តិកេ អកថិតបុព្វំ គុយ្ហំ កថិតំ, កុទ្ធោបិ មេ អយំ, អជ្ជ កុល្លុបកតាបសស្ស សម្មុខេវ មេ

លជ្ជាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា លជ្ជាបេន្តី ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

៧១។

“មណ្ឌព្យ ភាសិំ យមភាសនេយ្យំ, តំ ខម្យតំ បុត្តកហេតុ មជ្ជ;

បុត្តបេមា ន ឥធ បរត្ថិ កិញ្ចិ, សោ នោ អយំ ជីវតិ យញ្ញទត្តោ”តិ។

តត្ថ តំ ខម្យតន្តិ តំ ខមយតុ។ បុត្តកហេតុ មជ្ជាតិ តំ មម ភាសិតំ អជ្ជ ឥមស្ស បុត្តស្ស ហេតុ ខមយតុ។ សោ នោ អយន្តិ យស្ស បុត្តស្ស ការណា មយា ឯតំ ភាសិតំ, សោ នោ បុត្តោ ជីវតិ, ឥមស្ស ជីវិតលាភការណេន មេ ខម សាមិ, អជ្ជតោ បដ្ឋាយ តវ វសវត្តិនី ភវិស្សាមីតិ។

អថ នំ មណ្ឌព្យោ “ឧដ្ឋេហិ ភទ្ទេ, ខមាមិ តេ, ឥតោ បន បដ្ឋាយ មា ឯវរូបចិត្តា អហោសិ, អហម្បិ តេ អប្បិយំ ន ករិស្សាមី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ មណ្ឌព្យំ អាហ – “អាវុសោ, តយា ទុស្សជ្ជំ ធនំ សជ្ជិត្វា កម្មញ្ច ផលញ្ច អសទ្ទហិត្វា ទានំ ទទន្តេន អយុត្តំ កតំ, ឥតោ បដ្ឋាយ ទានំ សទ្ទហិត្វា ទេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ពោធិសត្តំ អាហ – “ភន្តេ, តយា អម្ហាកំ ទក្ខិណេយ្យភាវេ ឋត្វា អនភិរតេន ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តេន អយុត្តំ កតំ, ឥតោ បដ្ឋាយ ទានានិ យថា តយិ កតការា មហប្ផលា ហោន្តិ, ឯវំ ចិត្តំ បសាទេត្វា សុទ្ធចិត្តោ អភិរតោ ហុត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរាហី”តិ។ តេ មហាសត្តំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយ អាសនា បក្កមិំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ ភរិយា សាមិកេ សស្នេហា អហោសិ, មណ្ឌព្យោ បសន្នចិត្តោ សទ្ធាយ ទានំ អទាសិ។ ពោធិសត្តោ អនភិរតិំ វិនោទេត្វា ឈានាភិញ្ញា ឧប្បាទេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ ។ តទា មណ្ឌព្យោ អានន្ទោ អហោសិ, ភរិយា វិសាខា, បុត្តោ រាហុលោ, អាណិមណ្ឌព្យោ សារិបុត្តោ, កណ្ហទីបាយនោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

កណ្ហទីបាយនជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៤៤៥] ៧. និគ្រោធជាតកវណ្ណនា

ន វាហមេតំ ជានាមីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ ភិក្ខូ “អាវុសោ ទេវទត្ត, សត្ថា តវ ពហូបការោ, ត្វញ្ហិ សត្ថារំ និស្សាយ បព្ពជ្ជំ លភិ ឧបសម្បទំ លភិ, តេបិដកំ ពុទ្ធវចនំ ឧគ្គណ្ហិ, ឈានានិ ឧប្បាទេសិ, លាភសក្ការោបិ តេ

ធនបាលស្សេវ សន្តកោ”តិ ភិក្ខូហិ វុត្តេ តិណសលាកំ ឧក្ខិបិត្វា “ឯត្តកម្បិ សមណេន គោតមេន មយ្ហំ កតំ គុណំ ន បស្សាមី”តិ វុត្តេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ ទេវទត្តោ អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ ។

អតីតេ រាជគហេ មគធមហារាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ ។ តទា រាជគហសេដ្ឋិ អត្តនោ បុត្តស្ស ជនបទសេដ្ឋិនោ ធីតរំ អានេសិ, សា វញ្ឈា អហោសិ ។ អថស្សា អបរភាគេ សក្ការោ បរិហាយិ ។ “អម្ហាកំ បុត្តស្ស គេហេ វញ្ឈិត្ថិយា វសន្តិយា កថំ កុលវំសោ វឌ្ឍិស្សតី”តិ យថា សា សុណាតិ, ឯវម្បិ កថំ សមុដ្ឋាបេន្តិ ។ សា តំ សុត្វា “ហោតុ, គព្ភិនិអាលយំ កត្វា ឯតេ វញ្ចេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ អត្ថចារិកំ ធាតិំ អាហ “អម្ម, គព្ភិនិយោ នាម កិញ្ចិ កិញ្ចិ ករោន្តី”តិ គព្ភិនិបរិហារំ បុច្ឆិត្វា ឧតុនីកាលេ បដិច្ឆាទេត្វា អម្ពិលាទិរុចិកា ហុត្វា ហត្ថបាទានំ ឧទ្ធុមាយនកាលេ ហត្ថបាទបិដ្ឋិយោ កោដ្ដាបេត្វា ពហលំ ការេសិ, ទិវសេ ទិវសេបិ បិលោតិកាវេឋនេន ច ឧទរវឌ្ឍនំ វឌ្ឍេសិ, ថនមុខានិ កាឡានិ ការេសិ, សរីរកិច្ចំ ករោន្តីបិ អញ្ញត្រ តស្សា ធាតិយា អញ្ញស្ស សម្មុខដ្ឋានេ ន ករោតិ ។ សាមិកោបិស្សា គព្ភបរិហារំ អទាសិ ។ ឯវំ នវ មាសេ វសិត្វា “ឥទានិ ជនបទេ បិតុ ឃរំ គន្ត្វា វិជាយិស្សាមី”តិ សសុរេ អាបុច្ឆិត្វា រថយារុហិត្វា មហន្តេន បរិវារេន រាជគហា និក្ខមិត្វា មគ្គំ បដិបជ្ជិ ។ តស្សា បន បុរតោ ឯកោ សត្ថោ គច្ឆតិ ។ សត្ថេន វសិត្វា គតដ្ឋានំ ឯសា បាតរាសកាលេ បាបុណាតិ ។

អថេកទិវសំ តស្មិំ សត្ថេ ឯកា ទុគ្គតិត្ថី រត្តិយា ឯកស្មិំ និគ្រោធមូលេ បុត្តំ វិជាយិត្វា បភាតេ សត្ថេ គច្ឆន្តេ “អហំ វិនា សត្ថេន គន្តុំ ន សក្ខិស្សាមិ, សក្កា ខោ បន ជីវន្តិយា បុត្តំ លភិតុ”ន្តិ និគ្រោធមូលេ ជលាពុញ្ច គព្ភមលញ្ច អត្ថរិត្វា បុត្តំ ឆឌ្ឌេត្វា អគមាសិ ។ ទារកស្សាបិ ទេវតា អារក្ខំ គណ្ហិំសុ ។ សោ ហិ ន យោ វា សោ វា, ពោធិសត្តោ បនេស ។ សោ បន តទា តាទិសំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ ។ ឥតរាបិ បាតរាសកាលេ តំ ឋានំ បត្វា “សរីរកិច្ចំ ករិស្សាមី”តិ តាយ ធាតិយា សទ្ធិំ និគ្រោធមូលំ គតា សុវណ្ណវណ្ណំ ទារកំ ទិស្វា “អម្ម, និដ្ឋិតំ នោ កិច្ច”ន្តិ បិលោតិកាយោ អបនេត្វា ជលាពុនា លោហិតេន ច គព្ភមលេន ច មក្ខេត្វា អត្តនោ គព្ភវុដ្ឋានំ អារោចេសិ ។ តាវទេវ នំ សាណិយា បរិក្ខិបិត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋា សបរិជនោ រាជគហំ បណ្ណំ បេសេសិ ។ អថស្សា សស្សុសសុរា “វិជាតកាលតោ បដ្ឋាយ “បិតុ កុលេ កិំ ករិស្សតិ, ឥធេវ អាគច្ឆតូ”តិ បេសយិំសុ ។ សា បដិនិវត្តិត្វា រាជគហមេវ បាវិសិ ។ តត្ថ តំ សម្បដិច្ឆិត្វា ទារកស្ស នាមំ ករោន្តា និគ្រោធមូលេ ជាតត្តា “និគ្រោធកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ ។ តំ ទិវសមេវ អនុសុណ្ហាបិ វិជាយនត្ថាយ កុលឃរំ គច្ឆន្តី អន្តរាមគ្គេ ឯកិស្សា រុក្ខសាខាយ ហេដ្ឋា បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស “សាខកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ ។ តំ ទិវសមេវ សេដ្ឋិំ និស្សាយ វសន្តស្ស តុន្នការស្ស ភរិយាបិ បិលោតិកន្តរេ បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស “បោត្តិកោ”តិ នាមំ ករិំសុ ។

មហាសេដ្ឋិ ឧភោបិ តេ ទារកេ “និគ្រោធកុមារស្ស ជាតទិវសេ ជាតា”តិ អានាបេត្វា តេនេវ សទ្ធិំ សំវឌ្ឍេសិ ។ តេ ឯកតោ វឌ្ឍិត្វា វយប្បត្តា តក្កសិលំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិំសុ ។ ឧភោបិ សេដ្ឋិបុត្តា អាចរិយស្ស ទ្វេ សហស្សានិ អទំសុ ។ និគ្រោធកុមារោ បោត្តិកស្ស អត្តនោ សន្តិកេ សិប្បំ បដ្ឋបេសិ ។ តេ និប្ផន្នសិប្បា អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វា និក្ខន្តា “ជនបទចារិកំ ចរិស្សាមា”តិ អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ និបជ្ជិំសុ ។ តទា ពារាណសិរញ្ញោ កាលកតស្ស សត្តមោ ទិវសោ, “ស្វេ ផុស្សរថំ វិស្សជ្ជេស្សាមា”តិ នគរេ ភេរិ

ທາເປສຸໍ. ເຕສຸປິ ສຫາເຍສຸ ຣຸກ຺ຂມູເລ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິທ຺ທາຍນ຺ເຕສຸ ເປາຕ຺ຕິເກາ ປຈ຺ຈູສກາເລ ປຈ຺ຈຸຏ຺ຐາຍ ນິເຄ຺ຣາຘກຸມາຣສ຺ສ ປາເທ ປຣິມຊ຺ຊນ຺ເຕາ ນິສີທິ. ຕສ຺ມິໍ ຣຸກ຺ເຂ ທ຺ວີສຸ ກຸກ຺ກຸເຏສຸ ອຸປຣິກຸກ຺ກຸເຏາ ເຫຏ຺ຐາກຸກ຺ກຸຏສ຺ສ ສຣີເຣ ວຈ຺ຈໍ ປາເຕສິ. ອຖ ນໍ ເສາ “ເກາເອຕໍ ປາຕິຕ”ນ຺ຕິ ອາຫ. “ສມ຺ມ, ມາ ກຸຊ຺ຌິ ມຍາ ອຊານນ຺ເຕນ ປາຕິຕ”ນ຺ຕິ ອາຫ. “ອເຣ, ຕ຺ວໍ ມມ ສຣີຣໍ ອຕ຺ຕເນາ ວຈ຺ຈຏ຺ຐານໍ ມຎ຺ຎສິ, ກິໍ ມມ ປມາຓໍ ນ ຊານາສີ”ຕິ. ອຖ ນໍ ອິຕເຣາ “ອເຣ ຕ຺ວໍ ‘ອຊານນ຺ເຕນ ມຍາ ກຕ’ນ຺ຕິ ວຸເຕ຺ຕປິ ກຸຊ຺ຌສິເຍວ, ກິໍ ປນ ເຕ ປມາຓ”ນ຺ຕິ ອາຫ. “ເຍາ ມໍ ມາເຣຕ຺ວາ ມໍສໍ ຂາທຕິ, ເສາ ປາເຕາວ ສຫສ຺ສໍ ລຠຕິ, ຕສ຺ມາ ອຫໍ ມານໍ ກເຣາມີ”ຕິ. ອຖ ນໍ ອິຕເຣາ “ອເຣ ເອຕ຺ຕກມເຕ຺ຕນ ຕ຺ວໍ ມານໍ ກເຣາສິ, ມໍ ປນ ມາເຣຕ຺ວາ ເຍາ ຖູລມໍສໍ ຂາທຕິ, ເສາ ປາເຕາວ ຣາຊາ ເຫາຕິ, ເຍາ ມຊ຺ຌິມມໍສໍ ຂາທຕິ, ເສາ ເສນາປຕິ, ເຍາ ອຏ຺ຐິນິສ຺ສິຕໍ ຂາທຕິ, ເສາ ຠຓ຺ຑາຄາຣິເກາ ເຫາຕີ”ຕິ ອາຫ.

ເປາຕ຺ຕິເກາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ “ກິໍ ເນາ ສຫສ຺ເສນ, ຣຊ຺ຊເມວ ວຣ”ນ຺ຕິ ສຓິກໍ ຣຸກ຺ຂໍ ອຠິຣຸຫິຕ຺ວາ ອຸປຣິສຍິຕກຸກ຺ກຸຏໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ອງ຺ຄາເຣ ປຈິຕ຺ວາ ຖູລມໍສໍ ນິເຄ຺ຣາຘສ຺ສ ອທາສິ, ມຊ຺ຌິມມໍສໍ ສາຂສ຺ສ ອທາສິ, ອຏ຺ຐິມໍສໍ ອຕ຺ຕນາ ຂາທິ. ຂາທິຕ຺ວາ ປນ “ສມ຺ມ ນິເຄ຺ຣາຘ, ຕ຺ວໍ ອຊ຺ຊ ຣາຊາ ຠວິສ຺ສສິ, ສມ຺ມ ສາຂ, ຕ຺ວໍ ເສນາປຕິ ຠວິສ຺ສສິ, ອຫໍ ປນ ຠຓ຺ຑາຄາຣິເກາ ຠວິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ກຖໍ ຊານາສີ”ຕິ ປຸເຏ຺ຐາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາເຣາເຈສິ. ເຕ ຕເຍາປິ ຊນາ ປາຕຣາສເວລາຍ ພາຣາຓສິໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ເຄເຫ ສປ຺ປິສກ຺ກຣຍຸຕ຺ຕໍ ປາຍາສໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ມງ຺ຄລຸຍ຺ຍານໍ ປວິສິໍສຸ. ນິເຄ຺ຣາຘກຸມາເຣາ ສິລາປເຏ຺ຏ ນິປຊ຺ຊິ, ອິຕເຣ ທ຺ເວ ພຫິ ນິປຊ຺ຊິໍສຸ. ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ປຎ຺ຈ ຣາຊກກຸຘຠຓ຺ຑານິ ອນ຺ເຕ ຐເປຕ຺ວາ ຜຸສ຺ສຣຖໍ ວິສ຺ສເຊ຺ຊສຸໍ. ຕເຕ຺ຖາ ວິຕ຺ຖາຣກຖາ ມຫາຊນກຊາຕເກ (ຊາ. ໒.໒໒.໑໒໓ ອາທເຍາ) ອາວິ ຠວິສ຺ສຕິ. ຜຸສ຺ສຣເຖາ ອຸຍ຺ຍານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອາເຣາຫນສເຊ຺ຊາ ຫຸຕ຺ວາ ອຏ຺ຐາສິ. ປຸເຣາຫິເຕາ “ອຸຍ຺ຍາເນ ປຸຎ຺ຎວຕາ ສເຕ຺ຕນ ຠວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອຸຍ຺ຍານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກຸມາຣໍ ທິສ຺ວາ ປາທນ຺ເຕ ອຸຕ຺ຕຣາສງ຺ຄໍ ອປເນຕ຺ວາ ປາເທສຸ ລກ຺ຂຓານິ ອຸປຘາເຣຕ຺ວາ “ຕິຏ຺ຐຕຸ ພາຣາຓສິຣຊ຺ຊໍ, ສກລຊມ຺ພຸທີປສ຺ສ ອທິປຕິຣາຊາ ຠວິຕຸໍ ຍຸເຕ຺ຕາ”ຕິ ສພ຺ພຕາລາວຈເຣ ປຄ຺ຄຓ຺ຫາເປສິ. ນິເຄ຺ຣາຘກຸມາເຣາ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ມຸຂເຕາ ສາຏກໍ ອປເນຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ເອາເລາເກຕ຺ວາ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ນິປນ຺ເນາ ເຖາກໍ ວີຕິນາເມຕ຺ວາ ສິລາປເຏ຺ຏ ປລ຺ລງ຺ເກນ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ປຸເຣາຫິເຕາ ຊຓ຺ຓຸກາ ປຕິຏ຺ຐາຍ “ຣຊ຺ຊໍ ເຕ ເທວ ປາປຸຓາຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “‘ສາຘູ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຕເຕ຺ຖວ ຣຕນຣາສິມ຺ຫິ ຐເປຕ຺ວາ ອຠິສິຎ຺ຈິ. ເສາ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ວາ ສາຂສ຺ສ ເສນາປຕິຏ຺ຐານໍ ທຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາເຣນ ນຄຣໍ ປາວິສິ, ເປາຕ຺ຕິເກາປິ ເຕຫິ ສທ຺ຘິໍເຍວ ອຄມາສິ. ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ພາຣາຓສິຍໍ ຘເມ຺ມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ.

ເສາ ເອກທິວສໍ ມາຕາປິຕເຣາ ສຣິຕ຺ວາ ສາຂໍ ອາຫ – “ສມ຺ມ, ນ ສກ຺ກາ ມາຕາປິຕູຫິ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸໍ, ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມາຕາປິຕເຣາ ເຕ ອາເນຫີ”ຕິ. ສາເຂາ “ນ ເມ ຕເຕ຺ຖາ ກມ຺ມໍ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ປຕິກ຺ຂິປິ. ຕເຕາ ເປາຕ຺ຕິກໍ ອາຓາເປສິ. ເສາ “ສາຘູ”ຕິ ຕເຕ຺ຖາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ນິເຄ຺ຣາຘສ຺ສ ມາຕາປິຕເຣາ “ປຸເຕ຺ຕາ ເວາ ຣເຊ຺ຊ ປຕິຏ຺ຐິເຕາ, ເອຖ ຄຈ຺ຉາມາ”ຕິ ອາຫ. ເຕ “ອຕ຺ຖິ ເນາ ຕາຕ ວິຠວມຕ຺ຕໍ, ອລໍ ຕຕ຺ຖ ຄມເນນາ”ຕິ ປຕິກ຺ຂິປິໍສຸ. ສາຂສ຺ສປິ ມາຕາປິຕເຣາ ອເວາຈ, ເຕປິ ນ ອິຈ຺ຉິໍສຸ. ອຕ຺ຕເນາ ມາຕາປິຕເຣາ ອເວາຈ, “ມຍໍ ຕາຕ ຕຸຓ຺ຓກາຣກເມ຺ມນ ຊີວິສ຺ສາມ ອລ”ນ຺ຕິ ປຕິກ຺ຂິປິໍສຸ. ເສາ ເຕສໍ ມນໍ ອລທ຺ຘາ ພາຣາຓສິເມວ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ “ເສນາປຕິສ຺ສ ເຄເຫ ມຄ຺ຄກິລມຖໍ ວິເນາເທຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ນິເຄ຺ຣາຘສຫາຍໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ນິເວສນທ຺ວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ສຫາເຍາ ກິຣ ເຕ ເປາຕ຺ຕິເກາ ນາມ ອາຄເຕາຕິ ເສນາປຕິສ຺ສ ອາເຣາເຈຫີ”ຕິ ເທາວາຣິກໍ ອາຫ, ເສາ ຕຖາ ອກາສິ. ສາເຂາ ປນ “ອຍໍ ມຍ຺ຫໍ ຣຊ຺ຊໍ ອທຕ຺ວາ ສຫາຍນິເຄ຺ຣາຘສ຺ສ ອທາສີ”ຕິ ຕສ຺ມິໍ ເວຣໍ ພນ຺ຘິ. ເສາ ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາວ ກຸທ຺ເຘາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ເກາ ອິມສ຺ສ ສຫາເຍາ ອຸມ຺ມຕ຺ຕເກາ ທາສິປຸເຕ຺ຕາ, ຄຓ຺ຫຖ ນ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖປາທຊຓ຺ຓຸກກປ຺ປເຣຫິ ເກາຏ຺ຏາເປຕ຺ວາ ຄີວາຍໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນີຫຣາເປສິ.

សោ ចិន្តេសិ “សារេលា យយ សត្ថិកា សេតាបតិដ្ឋាត លកិត្វា អកតញ្ញុ យិត្តទុព្ភិ, យំ កោដ្ឋារេបត្វា តិហទារេបសិ, តិរេក្រោឆា បត បល្លិតោ កតញ្ញុ សប្បុរិសោ, តស្សេច សត្ថិកំ កយិស្សាមី”តិ។ សោ រាជទ្វារំ កន្ត្វា “ទេច, បេរិត្តិកោ កិរ តាយ តេ សហាយោ ទ្វារេ ឋិតោ”តិ រញ្ញោ អារោចាបេសិ។ រាជា បក្កោសាបេត្វា តំ អាកច្ឆន្តំ ទិស្វា អាសតា ចុដ្ឋាយ បច្ចុក្កន្ត្វា បដិសត្ថារំ កត្វា មស្សុកម្មាទីតិ ការាបេត្វា សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតេត បរិភុត្តតាតក្កុរសភោជនេត តេត សទ្ធិំ សុលតិសិន្នោ យាតាបិត្វាំ បចត្តិំ បុច្ឆិត្វា អតាកមតកាចំ សុណិ។ សារេលាបិ “បេរិត្តិកោ មំ រញ្ញោ សត្ថិកេ បរិភិន្ទេយ្យ, មមិ បត កេតេ កិច្ចិ ចត្តុំ ត សក្កិស្សតី”តិ តទេត្ត្ច អកមាសិ។ បេរិត្តិកោ តស្ស សត្ថិកេ ឃេច រាជាតំ អាមន្តេត្វា “ទេច, អហំ មក្កកិលន្តោ ‘សាលស្ស កេហំ កន្ត្វា ឋិស្សមិត្វា ញ្ញាសាកមិស្សាមី’តិ អកមិំ។ អថ មំ សារេលា ‘តាហំ តំ ជាតាមី’តិ ចត្វា កោដ្ឋារេបត្វា កីចាយំ កាហារេបត្វា តិហទារេបសីតិ សទ្ទហេយ្យាសិ ត្វំ ឧត”ត្តិ ចត្វា តិស្សោ កាថា អភាសិ –

សិ៦។

“ត ចាហមេតំ ជាតាមិ, កោ ចាយំ កស្ស ចាតិ ចា;

ឃថា សារេលា ចទិ ឧច, តិរេក្រោឆ កិត្តិ មញ្ញសិ។

សិ៧។

“តទោ កលចិតីតោត, បុរិសា តិហរិំ សុ មំ;

ទត្វា មុលបហារាតិ, សាលស្ស ចចតិកោរា។

សិ៣។

“ឧតារិសំ ទុមូតិតា, អកតញ្ញាត ទុព្ភិតា;

កតំ អតរិយំ សារេលត, សលិតា តេ ជតាឃិបិ”តិ។

តត្ថ កិត្តិ មញ្ញាសីតិ ឃថា មំ សារេលា អចទិ, កិំ ត្វម្បិ ឧចមេច មញ្ញាសិ, ឧទាហុ អញ្ញថា មញ្ញាសិ, មំ សារេលា ឧចំ ចទេយ្យាតិ សទ្ទហសិ, តំ ត សទ្ទហសីតិ អធិប្បាយោ។ កលចិតីតោតាតិ កលក្កាហេត។ ទុព្ភិតាតិ មិត្តទុព្ភិតា។

តំ សុត្វា តិក្រោឈោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

សិ៣៉

“ន ចាហមេតំ ជានាមិ, នបិ មេ កោធិ និសតិ;

ឃំ មេ ត្វំ សម្ម អក្ខាសិ, សាមេលន កាទេហំ កតំ៉

សិ៤៉

“សលីតំ សាឌីចកេទា, មម សាលស្ស ភ្នកឃំ;

ត្វំ តេកាសិស្សទិឃំ ទាពា, មតុស្សស្ស មហគ្គតំ;

ពឃាមា លង្កិតា ត្វង្គិ, ឲត្វំ មេ តត្វិ សំសយោ៉

សិសិ៉

“យទាបិ តីឌមក្កុមិ,ព្រះឃ្យាតិ ន ចិន្ទហតិ;

ឲចំ កតំ អសប្បុទិសេ, នស្សតិ ន ចិន្ទហតិ៉

សិប៉

“កតញ្ញូមិ ព្រះ ទេបិសមិ,ព្រសិលចទេត្ត អទិយចុត្តិទេន;

សុទេលទេត្ត ចិឃ តីជានិ, កតំ តមិ ព្រះ នស្សតី”តិ៉

តត្ថ សំសតីតិ អាចិក្ខតិ៍ ការណំ កតន្តិ អាកឌ្ឍនវិកឌ្ឍនបលិពោធនកោដ្ដនសង្ខាតំ ការណំ កតន្តិ អត្ថោ៍ សលិតំ សាឌីចករោតិ សមុ, បោរិត្តក ត្ថំ សហាយកាតំ សុអាឌីចករោ ឌីចិកាយ ក្តៀរទេតា៍ មម សាលស្ស ឆ្នកឃន្តិ មឃ្យុត្តោ សាលស្ស ច ក្តកិត្តមិ សលិតន្តិ អត្ថោ៍ ត្ថំ តោមិស្សរិយន្តិ ត្ថំ តោ អមិ ពុស្សរិយំ ទាតា, តទ សត្តិកា ពុមា សមុត្តិ អតេមុត្តិ លទ្ធា៍ មហត្តតន្តិ មហត្តកាចំ៍

ឧចឆ្ជា បត ចត្វា ឧត្តកំ កទេឆន្ត គិទ្រោទេឆ សារេលា តទេត្វច អដ្ឋាសិ៍ អឆ តំ រាជា “សារព ពុមំ បោរិត្តិកំ សញ្ញាតាសី”តិ បុច្ឆិ៍ សោ ឧស្សីឲ្យា អហោសិ៍ អឆស្ស រាជា ទល្ហំ អារោចេត្តា អដ្ឋមំ កាឆមាហ –

លិង៍

“ពុមំ ឌមុំ តេកពិកំ, អសប្បុរិសចិត្តកំ;

ហតត្វ សារំ សព្ពិហិ, តាស្ស ពុទ្ធាយិ ឌីចិត”ន្តិ៍

តត្ថ ឌមុត្តិ លិមកំ៍ តេកពិកន្តិ ចញ្ចាកំ៍

តំ សុត្វា បោរិត្តិកោ “មា ឧស ឌាំទេលិ មំ តិស្សាយ តស្សុត្វ”តិ ចិន្តេត្វា តចមំ កាឆមាហ –

បំ០៍

“លមតស្ស មហារាជ, បំណា ត បដិអាតមា;

លម ទេច អសប្បុរិសស្ស, តាស្ស ពុទ្ធាយមំ ចឆ”ន្តិ៍

តត្ថ លមតស្សាតិ លមតំ អស្ស, ឧតស្ស អសប្បុរិសស្ស លមឆាតិ អត្ថោ៍ ត បដិអាតមាតិ មតស្ស តាម បំណា បដិអាតេត្វំ ត សក្កា៍

រាជា តស្ស ចចតំ សុត្វា សាលស្ស លមិ, សេតាបតិដ្ឋាតមិ បោរិត្តិកស្សេច ទាឲ្យការមា អហោសិ , សោ បត ត ពុច្ឆិ៍ អឆស្ស សព្វសេតាតីតំ ចិឆារលារហំ តណ្ហាការិកដ្ឋាតំ តាម អធាសិ៍ បុទ្ទេ គិទេរតំ ជាតត្តតំ តាទេហាសិ, តទេតា បដ្ឋាយ ឌាតំ៍ អបរការេក បោរិត្តិកោ តណ្ហាការិកោ បុត្តឆិតាហិ ចដ្ឋមាតោ អត្តតោ បុត្តឆិតាតំ ពុចាឌចទេមត ពុមាតកាឆមាហ –

“ກິເຣາຊເຍນ ເສເຍຍ຺ຍ, ນ ສາລຍຸປນິເສເວ;

ກິເຣາຊສ຺ມິ ຍຕໍ ເສເຍຍ຺ຍາ, ຍເທາ ສາລສ຺ມິ ຊີວິຕ”ນ຺ຕິ໌

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ເອວໍ, ພິກ຺ຂເວ, ເທວທຕ຺ໂຕ ປຸພ຺ເພປິ ອກຕຍ຺ຍູເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາທາເນສິ – “ຕທາ ສາເວາ ເທວທຕ຺ໂຕ ອເຫາສິ, ເປາຕ຺ຕິເກາ ອານນ຺ໂທ, ກິເຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ໌

ກິເຣາຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ໌

[໓໓໙] ປັ໌ ຕກ຺ກລຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນ ຕກ຺ກລາ ສນ຺ຕິ ນ ອາລຸວານີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ປິຕຸເປາສກໍ ອຸປາສກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ໌ ເສາ ກິຣ ທລິທ຺ທກຸເລ ປຈ຺ຈາຊາເຕາ ມາຕຣິ ກາລກຕາຍ ປາເຕາວ ອຸຏ຺ຐາຍ ທນ຺ຕກຏ຺ຐມຸເຂາທກາທີນິ ທເຕ຺ວາ ພຕິໍ ວາ ກສິໍ ວາ ກຕ຺ວາ ລທ຺ທວິພວານຸຣູເປນ ຍາຄຸພຕ຺ຕາທີນິ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ເປາເສສິ໌ ອຖ ນໍ ປິຕາ ອາຫ – “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ເອກເກາວ ອນ຺ໂຕ ຈ ພຫິ ຈ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກເຣາສິ, ເອກໍ ເຕ ກຸລທາຣິກໍ ອາເນສ຺ສາມິ, ສາ ເຕ ເຄເຫ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກຣິສ຺ສຕີ”ຕິ໌ “ຕາຕ, ມາທິສານຎ຺ຫິ ອິຕ຺ຖິເຍາ ນາມ ເຄຫໍ ອາຄຕາ ເນວ ມຍ຺ຫໍ ນ ຕຸມ຺ຫາກໍ ຈິຕ຺ຕສຸຂໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ມາ ເອວຣູປໍ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖ, ອຫໍ ຍາວຊີວໍ ຕຸມ຺ເຫ ເປາເສຕ຺ວາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອຈ຺ຈເຍນ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ໌ ອຖສ຺ສ ປິຕາ ອນິຈ຺ຈມານສ຺ເສວ ເອກໍ ກຸມາຣິກໍ ອາເນສິ໌ ສາ ສສຸຣສ຺ສ ຈ ສາມິກສ຺ສ ຈ ອຸປກາຣິກາ ອເຫາສິ ນີຈວຸຕ຺ຕິ໌ ສາມິເກາປິສ຺ສາ “ມຍ຺ຫໍ ປິຕຸ ອຸປກາຣິກາ”ຕິ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ລທ຺ທໍ ລທ຺ທໍ ມນາປໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເທຕິ, ສາປິ ຕໍ ສສຸຣສ຺ເສວ ອຸປນາເມສິ໌ ສາ ອປຣພາເຄ ຈິນ຺ເຕສິ “ມຍ຺ຫໍ ສາມິເກາ ລທ຺ທໍ ລທ຺ທໍ ປິຕຸ ອທຕ຺ວາ ມຍ຺ຫເມວ ເທຕິ, ອທ຺ທາ ປິຕຣິ ສິເນເຫາ ນຕ຺ຖິ, ອຫໍ ອິມໍ ມຫລ຺ລກໍ ເອເກນຸປາເຍນ ມມ ສາມິກສ຺ສ ປຏິກູລໍ ກຕ຺ວາ ເຄຫາ ນິກ຺ກຑ຺ຒາເປສ຺ສາມີ”ຕິ໌

ສາ ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ອຸທກໍ ອຕິສີຕໍ ວາ ອຈ຺ຈຸຓ຺ຫໍ ວາ, ອາຫາຣໍ ອຕິເລາຓໍ ວາ ອເລາຓໍ ວາ , ພຕ຺ຕໍ ອຸຕ຺ຕຓ຺ຑຸລໍ ວາ ອຕິກິລິນ຺ນໍ ວາຕິ ເອວມາທີນິ ຕສ຺ສ ເກາຘຸປ຺ປຕ຺ຕິກາຣຓານິ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ກຸຊ຺ຌນ຺ເຕ “ເກາ ອິມໍ ມຫລ຺ລກໍ ອຸປຏ຺ຐາຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ”ຕິ ຜຣຸສານິ ວຕ຺ວາ ກລຫໍ ວຑ຺ເຒສິ໌ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ເຂຬປິຓ຺ຑາທີນິ ປາເຕຕ຺ວາປິ ສາມິກໍ ອຸຊ຺ຌາເປສິ “ປສ຺ສ ປິຕຸ ກມ຺ມໍ, ‘ອິມໍ ນາເມຕໍ ມາ ກຣີ’ຕິ ວຸຕ຺ໂຕ ກຸຊ຺ຌຕິ, ອິມສ຺ມິໍ ເຄເຫ ປິຕຣໍ ວາ ວສາເຫິ ມໍ ວາ”ຕິ໌ ອຖ ນໍ ເສາ “ພທ຺ເທ, ຕ຺ວໍ ທຫຣາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ຊີວິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ, ມຍ຺ຫໍ ປິຕາ ມຫລ຺ລເກາ, ຕ຺ວໍ ຕສ຺ສ ອສຫນ຺ຕີ ອິມມ຺ຫາ ເຄຫາ ນິກ຺ຂມາ”ຕິ ອາຫ໌ ສາ ພີຕາ “ປຸນ ເອວໍ ນ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ສສຸຣສ຺ສ ປາເທສຸ ປຕິຕ຺ວາ ຂມາເປຕ຺ວາ ປກຕິນິຍາເມເນວ ປຏິຊຄ຺ຄິຕຸໍ ອາຣພິ໌ ອຖ ເສາ ອຸປາສເກາ ປຸຣິມທິວເສສຸ ຕາຍ ອຸພ຺ພາຬ຺ຫເຕາ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ທມ຺ມສ຺ສວນາຍ ອຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ປກຕິຍາ ປຕິຏ຺ຐິຕກາເລ ອຄມາສິ໌ ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ກິໍ, ອຸປາສກ, ສຕ຺ຕຏ຺ຐ ທິວສານິ ທມ຺ມສ຺ສວນາຍ ນາຄເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໌ ເສາ ຕໍ ກາຣຓໍ ກເຖສິ໌ ສຕ຺ຖາ “ອິທານິ ຕາວ ຕສ຺ສາ ກຖໍ

អគ្គហេត្វា បិតរំ ន នីហរាបេសិ, បុព្វេ បន ឯតិស្សា កថំ គហេត្វា បិតរំ អាមកសុសានំ នេត្វា អាវាដំ ខណិត្វា តត្ថ តំ បក្ខិបិត្វា មារណកាលេ អហំ សត្តវស្សិកោ ហុត្វា មាតាបិតូនំ គុណំ កថេត្វា បិតុឃាតកកម្មា និវារេសិំ, តទា ត្វំ មម កថំ សុត្វា តវ បិតរំ យាវជីវំ បដិជគ្គិត្វា សគ្គបរាយណោ ជាតោ, ស្វាយំ មយា ទិន្នោ ឱវាទោ ភវន្តរគតម្បិ ន វិជហតិ, ឥមិនា ការណេន តស្សា កថំ អគ្គហេត្វា ឥទានិ តយា បិតា ន នីហដោ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ អញ្ញតរស្មិំ កាសិគាមេ ឯកស្ស កុលស្ស ឃរេ ឯកបុត្តកោ អហោសិ នាមេន វសិដ្ឋកោ នាម។ សោ មាតាបិតរោ បដិជគ្គន្តោ អបរភាគេ មាតរិ កាលកតាយ បិតរំ បោសេសីតិ សព្វំ វត្ថុ បច្ចុប្បន្នវត្ថុនិយាមេនេវ កថេតព្វំ។ អយំ បនេត្ថ វិសេសោ។ តទា សា ឥត្ថី “បស្ស បិតុ កម្មំ, ‘ឥទំឥទំ មា ករី’តិ វុត្តេ កុជ្ឈតី”តិ វត្វា “សាមិ, បិតា តេ ចណ្ឌោ ផរុសោ និច្ចំ កលហំ ករោតិ, ជរាជិណ្ណោ ព្យាធិបីឡិតោ ន ចិរស្សេវ មរិស្សតិ, អហម្បិ ឯតេន សទ្ធិំ ឯកគេហេ វសិតុំ ន សក្កោមិ, សយមេវ កតិបាហេន មរិស្សតិមេវ, ត្វំ ឯតំ អាមកសុសានំ នេត្វា អាវាដំ ខណិត្វា តត្ថ តំ បក្ខិបិត្វា កុទ្ទាលេន សីសំ ភិន្ទិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ឧបរិ បំសុនា ឆាទេត្វា អាគច្ឆាហី”តិ អាហ។ សោ តាយ បុនប្បុនំ វុច្ចមានោ “ភទ្ទេ, បុរិសមារណំ នាម ការិយំ, កថំ នំ មារេស្សាមី”តិ អាហ។ “អហំ តេ ឧបាយំ អាចិក្ខិស្សាមី”តិ។ “អាចិក្ខ តាវា”តិ។ “សាមិ, ត្វំ បច្ចូសកាលេ បិតុ និសិន្នដ្ឋានំ គន្ត្វា យថា សព្វេ សុណន្តិ, ឯវំ មហាសទ្ទំ កត្វា ‘តាត, អសុកគាមេ តុម្ហាកំ ឧទ្ធារណកោ អត្ថិ, មយិ គតេ ន ទេតិ, តុម្ហាកំ អច្ចយេន ន ទស្សតេវ, ស្វេ យានកេ និសីទិត្វា បាតោវ គមិស្សាមា’តិ វត្វា តេន វុត្តវេលាយមេវ ឧដ្ឋាយ យានកំ យោជេត្វា តត្ថ និសីទាបេត្វា អាមកសុសានំ នេត្វា អាវាដំ ខណិត្វា ចោរេហិ អច្ឆិន្នសទ្ទំ កត្វា មារេត្វា អាវាដេ បក្ខិបិត្វា សីសំ ភិន្ទិត្វា នហាយិត្វា អាគច្ឆា”តិ។

វសិដ្ឋកោ “អត្ថេស ឧបាយោ”តិ តស្សា វចនំ សញ្ញិត្វា យានកំ គមនសជ្ជំ អកាសិ។ តស្ស បនេកោ សត្តវស្សិកោ បុត្តោ អត្ថិ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ។ សោ មាតុ វចនំ សុត្វា “មយ្ហំមាតា បាបធម្មា បិតរំ មេ បិតុឃាតកម្មំ ការេតិ, អហំ ឥមស្ស បិតុឃាតកម្មំ កាតុំ ន ទស្សាមី”តិ សណិកំ គន្ត្វា អយ្យកេន សទ្ធិំ និបជ្ជិ។ វសិដ្ឋកោបិ ឥតរាយ វុត្តវេលាយ យានកំ យោជេត្វា “ឯហិ, តាត, ឧទ្ធារំ សោធេស្សាមា”តិ បិតរំ យានកេ និសីទាបេសិ។ កុមារោបិ បឋមតរំ យានកំ អភិរុហិ។ វសិដ្ឋកោ តំ និវារេតុំ អសក្កោន្តោ តេនេវ សទ្ធិំ អាមកសុសានំ គន្ត្វា បិតរញ្ច កុមារកញ្ច យានកេនេវ ឯកមន្តេ ឋបេត្វា សយំ ឱតរិត្វា កុទ្ទាលបិដកំ អាទាយ ឯកស្មិំ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ ចតុរស្សាវាដំ ខណិតុំ អារភិ។ កុមារកោ ឱតរិត្វា តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អជានន្តោ វិយ កថំ សមុដ្ឋាបេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៥១។

“ន តក្កឡា សន្តិ ន អាលុវានិ, ន ពិឡាលិយោ ន កឡម្ពានិ តាត;

ឯកោ អរញ្ញម្ហិ សុសានមជ្ឈេ កិមត្ថិកោ តាត ខណាសិ កាសុ”ន្តិ។

តត្ថ ន តក្កលា សន្តីតិ បិណ្ឌាលុកន្ទា ន សន្តិ។ អាលុវានីតិ អាលុវកន្ទា។ ពិឡាលិយោតិ ពិឡាទិវល្លិកន្ទា។ កឡម្ពានីតិ តាលកន្ទា។

អថស្ស បិតា ទុតិយំ គាថមាហ –

ប័២។

“បិតាមហោ តាត សុទុព្ពលោ តេ, អនេកព្យាធីហិ ទុខេន ផុដ្ឋោ;

តយជ្ជហំ និក្ខិបិស្សាមិ សោព្ភេ, ន ហិស្ស តំ ជីវិតំ រោចយាមី”តិ។

តត្ថ អនេកព្យាធីហីតិ អនេកេហិ ព្យាធីហិ ឧបេតេន ទុក្ខេន ផុដ្ឋោ។ ន ហិស្ស តត្តិ អហពិញ្ញាតស្ស តវ បិតាមហស្ស តំ ទុជ្ជីវិតំ ន ឥច្ឆាមិ, “ឯវម្បិ ជីវិតា មរណមេវស្ស វរ”ន្តិ មញ្ញមានោ តំ សោព្ភេ និក្ខិបិស្សាមីតិ។

តំ សុត្វា កុមារោ ឧបឌ្ឍ គាថមាហ –

ប័៣។

“សង្កប្បមេតំ បដិលទ្ធ បាបកំ, អច្ចាហិតំ កម្ម ករោសិ លុទ្ទ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – តាត, ត្វំ “បិតរំ ទុក្ខា បមោចេស្សាមី”តិ មរណទុក្ខេន យោជេន្តោ ឯតំ បាបកំ សង្កប្បំ បដិលទ្ធោ តស្ស ច សង្កប្បស្ស វសេន ហិតំ អតិក្កម្ម ឋិតត្តា អច្ចាហិតំ កម្មំ ករោសិ លុទ្ទន្តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា កុមារោ បិតុ ហត្ថតោ កុទ្ទាលំ គហេត្វា អវិទូរេ អញ្ញតរំ អាវាដំ ខណិតុំ អារភិ។ អថ នំ បិតា ឧបសង្កមិត្វា “កស្មា, តាត, អាវាដំ ខណសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តស្ស កថេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

“មយាបិ តាត បដិលច្ឆសេ តុវំ, ឯតាទិសំ កម្ម ជរូបនីតោ;

តំ កុលវត្តំ អនុវត្តមានោ, អហម្បិ តំ និក្ខិបិស្សាមិ សោព្ភេ”តិ។

ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ຕາຕ, ອຫມ຺ປິ ວຕ຺ຖຸໍ ໂສາຕ຺ກ ຕໍ ປຫລ຺ລກກາເລ ຄິຬຫິສ຺ສາມິ, ຊ຺ລຕິ ເຫາ ຕາຕ, ປຆາປິ ກເຕ ຊ຺ລປສ຺ມິ ໂສາຕ຺ກ ທຸຈໍ

ຂຣ຺ປຄືເຕາ ວຕາຂິນໍ ກມ຺ມໍ ປຕິລຣ຺ຣໂສ, ຝໍ ວຕໍ ຕຆາ ປຈຕ຺ຕິຕໍ ກຸລຈຕ຺ຕໍ, ຕໍ ອຕຸຈຕ຺ຕຍາເຄາ ຈຆປ຺ເຕ຺ວາ ກຣິຆາຆ ສຕ຺ຂິ ຈສເຕ຺ວາ ອຫມ຺ປິ ຕໍ ຄິຬຫິສ຺ສາມິ ໂສາຕ຺ກເຕິ

ອຌສ຺ສ ປິຕາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຄາຌມາຫ –

ປ໓

“ຜຣຸສາຫິ ຈາຈາຫິ ປກຸຕ຺ຕຍາເຄາ, ອາສຂ຺ຂ ຍໍ ຕ຺ວໍ ຈຂເສ ກຸຍາຣ;

ປຸເຕ຺ຕາ ຍມໍ ຊ຺ຣເສເກາ ສຍາເຄາ, ອຫີຕາຄຸກມ຺ປີ ຍຍ ຕ຺ວໍສິ ປຸຕ຺ຕາ”ຕິ

ຕຕ຺ຖ ປກຸຕ຺ຕຍາເຄາຕິ ອກິກຈເຕ຺ຕາ ອາສຂ຺ຂາຕິ ຌເຂ຺ຕ຺ວາ

ວຈໍ ຈຸເຕ຺ຕ ປຕ຺ຕິຕກຸຍາຣເກາ ວກໍ ປຕິຈຈຄກາຈໍ, ເຂ຺ວ ຊ຺ຂາຄກາຈາຕິ ຕິເສ຺ສາ ກາຖາ ອກາສິ –

ປ໔

“ຄ ຕາຫໍ ຕາຕ ອຫິຕາຄຸກມ຺ປີ, ຫິຕາຄຸກມ຺ປີ ເຕ ອຫມ຺ປິ ຕາຕ;

ປິປຊ຺ຊາ ຕໍ ກມ຺ມ ປກຸຕ຺ຕຍາຄໍ, ອຣຫາມິ ເຄາ ຈາຣຍິຕຸໍ ຕເຕາ

ປ໕

“ໂຆາ ມາຕຣໍ ຈາ ປິຕຣໍ ສວິຏ຺ຐ, ອທ຺ມ຺ເມ ຫິສຕິ ປິປຂເຍ຺ຍາ;

ກາຆສ຺ສ ເຄຂາ ອກິສມ຺ປຣາຆໍ, ອສໍສຆໍ ເສາ ຄິຣຆໍ ຊ຺ເປຕິ

ປປ

“ឃោ យាតរំ ចា បិតរំ សចិដ្ឋ, អត្កេត បិតេត ថ្ឋបដ្ឋហាតិ;

កាឃស្ស កេភា អកិសយ្យរាឃំ, អសំសឃំ សោ ស្កាតិ ថ្ឋេបតិ”តិ៍ –

ឡាយំ បត បុត្តស្ស ឆយ្កាធំ ស្ទុត្វា បិតា អដ្ឋយំ កាឆយាហ –

៤៩៍

“ត យេ ត្វំ បុត្ត អហិតាត្កយ្យិ, ហិតាត្កយ្យិ យេ ត្វំសិ បុត្ត;

អហញ្ញា តំ យាតរា ចុច្ចុយាតោ, ឲុតាឌិសំ កយ្ញ កោរាយិ លុដ្ឋ”ត្តិ៍

តត្ថ អហញ្ញា តំ យាតរាតិ អហញ្ញា តេ យាតរា, អឃេយច ចា បិធោ៍

តំ ស្ទុត្វា កុយារោរា “តាត, ឡត្វិឃោ តាយ ថ្ឋប្យេត្កូ ចោរេស អតិក្កុឃ្យាតា ប្ញុតប្ញុតំ បិបំ កោរាត្តិ, យយ យាតា ឃធា បុត ឲុចទ្វបំ ត កោរាតិ, តធា តំ បណាយេតុំ ចដ្ឋតី”តិ តចយំ កាឆយាហ –

៥០៍

“ឃា តេ សា ភរិឃា អតរិឃទ្វបិ, យាតា យយេសា សកិឃា ឌេតត្តិ;

តិដ្ឋាបយេ តញ្ញា សកា អការា, អញ្ញាយ្យិ តេ សា ទុឧយាចោហេឃ្យា”តិ៍

សចិដ្ឋកោ បណ្ឌិតបុត្តស្ស កធំ ស្ទុត្វា សោយតស្សឌាតោ ហុត្វា “កដ្ឋាយ, តាតា”តិ សដ្ឋិំ បុត្តេត ច បិតរា ច ឃាតកោ តិសីឌិត្វា បិឃាសិ៍ សាបិ តោ អតាចារា “តិក្កត្តា តោ កោហា កាឡអកណ្ហិ”តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា អល្លកោយឃោត កោហំ ថ្ឋបលិយ្យត្វា បិឃាសំ បចិត្វា អាកយតយក្កិ ឡូលិកោត្តិ តេ អាកច្ឆត្តេ ឌិស្វា “តិក្កត្តិ កាឡអកណ្ហិ បុត កោហត្វា អាកោតា”តិ កុដ្ឋិត្វា “អរេ តិកតិក, តិក្កត្តិ កាឡអកណ្ហិ បុត អាតាឃ អាកោតាសី”តិ បរិកាសិ៍ សចិដ្ឋកោ កិញ្ចិ អចត្វា ឃាតកំ យោចត្វា “អតាចារេ កិំ ចចេសី”តិ តំ ស្ទុកោឌ្ឋិតំ កោឌ្ឋត្វា “ឡុតោ បដ្ឋាយ យា ឡាយំ កោហំ បិចិសី”តិ បិធេ កោហត្វា តិក្កឌ្ឋិ៍ តតោ បិតរញ្ញា បុត្តញ្ញា ត្ញាបត្វា សឃយ្យិ ត្ញាឃិត្វា តឃោបិ បិឃាសំ

បរិក្ខីណាសុ។ សាបិ បាបធម្មា កតិបាហំ អញ្ញស្មិំ គេហេ វសិ។ តស្មិំ កាលេ បុត្តោ បិតរំ អាហ – “តាត, មម មាតា ឯត្តកេន ន ជានាតិ, តុម្ហេ មម មាតុ មង្កុភាវករណត្ថំ ‘អសុកគាមកេ មម មាតុលធីតា អត្ថិ, សា មយ្ហំ បិតរញ្ច បុត្តញ្ច មញ្ច បដិជគ្គិស្សតិ, តំ អានេស្សាមី’តិ វត្វា មាលាគន្ធាទីនិ អាទាយ យានកេន និក្ខមិត្វា ខេត្តេ អនុវិចរិត្វា សាយំ អាគច្ឆថា”តិ។ សោ តថា អកាសិ។

បដិវិស្សកកុលេ ឥត្ថិយោ “សាមិកោ កិរ តេ អញ្ញំ ភរិយំ អានេតុំ អសុកគាមំ នាម គតោ”តិ តស្សា អាចិក្ខិំសុ។ សា “ទានិម្ហិ នដ្ឋា, នត្ថិ មេ បុន ឱកាសោ”តិ ភីតា តសិតា ហុត្វា “បុត្តមេវ យាចិស្សាមី”តិ បណ្ឌិតបុត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តស្ស បាទេសុ បតិត្វា “តាត, តំ ឋបេត្វា អញ្ញោ មម បដិសរណំ នត្ថិ, ឥតោ បដ្ឋាយ តវ បិតរញ្ច បិតាមហញ្ច អលង្កតចេតិយំ វិយ បដិជគ្គិស្សាមិ, បុន មយ្ហំ ឥមស្មិំ ឃរេ បវេសនំ ករោហី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ, អម្ម, បុន ឯវរូបំ ន ករិស្សថ, ករិស្សាមិ, អប្បមត្តា ហោថា”តិ វត្វា បិតុ អាគតកាលេ ទសមំ គាថមាហ –

៩១។

“យា តេ សា ភរិយា អនរិយរូបា, មាតា មមេសា សកិយា ជនេត្តិ;

ទន្តា ករេណូវ វសូបនីតា, សា បាបធម្មា បុនរាវជាតូ”តិ។

តត្ថ ករេណូវាតិ តាត, ឥទានិ សា អានេញ្ជការណំ ការិតា ហត្ថិនី វិយ ទន្តា វសំ ឧបនីតា និព្វិសេវនា ជាតា។ បុនរាវជាតូតិ បុន ឥមំ គេហំ អាគច្ឆតូតិ។

ឯវំ សោ បិតុ ធម្មំ កថេត្វា គន្ត្វា មាតរំ អានេសិ។ សា សាមិកញ្ច សសុរញ្ច ខមាបេត្វា តតោ បដ្ឋាយ ទន្តា ធម្មេន សមន្នាគតា ហុត្វា សាមិកញ្ច សសុរញ្ច បុត្តញ្ច បដិជគ្គិ។ ឧភោបិ ច បុត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ បិតុបោសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា បិតា ច បុត្តោ ច សុណិសា ច តេយេវ អហេសុំ, បណ្ឌិតកុមារោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

តក្កលជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤៤៧] ៩។ មហាធម្មបាលជាតកវណ្ណនា

កិំ តេ វតន្តិ ឥទំ សត្ថា បឋមគមនេន កបិលបុរំ គន្ត្វា និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ បិតុ និវេសនេ រញ្ញោ អសទ្ទហនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សុទ្ធោទនមហារាជា វីសតិសហស្សភិក្ខុបរិវារស្ស ភគវតោ អត្តនោ និវេសនេ យាគុខជ្ជកំ ទត្វា អន្តរាភត្តេ សម្មោទនីយំ កថំ កថេន្តោ “ភន្តេ, តុម្ហាកំ បធានកាលេ ទេវតា អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋត្វា ‘បុត្តោ តេ សិទ្ធត្ថកុមារោ អប្បាហារតាយ មតោ’តិ មយ្ហំ អារោចេសុ”ន្តិ អាហ។ សត្ថារា ច “សទ្ទហិ, មហារាជា”តិ វុត្តេ “ន សទ្ទហិំ, ភន្តេ, អាកាសេ ឋត្វា កថេន្តីនម្បិ ទេវតានំ, ‘មម បុត្តស្ស ពោធិមូលេ ពុទ្ធត្តំ អប្បត្វា បរិនិព្ពានំ នាម នត្ថី’តិ បដិក្ខិបិ”ន្តិ អាហ។ “មហារាជ, បុព្ពេបិ ត្វំ មហាធម្មបាលកាលេបិ ‘បុត្តោ តេ មតោ, ឥមានិស្ស អដ្ឋីនី’តិ ទស្សេត្វា វទន្តស្សបិ ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស ‘អម្ហាកំ កុលេ តរុណកាលេ កាលកិរិយា នាម នត្ថី’តិ ន សទ្ទហិ, ឥទានិ បន កស្មា សទ្ទហិស្សសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ កាសិរដ្ឋេ ធម្មបាលគាមោ នាម អហោសិ។ សោ ធម្មបាលកុលស្ស វសនតាយ ឯវំ នាមំ លភិ។ តត្ថ ទសន្នំ កុសលកម្មបថានំ បាលនតោ “ធម្មបាលោ”ត្វេវ បញ្ញាតោ ព្រាហ្មណោ បដិវសតិ, តស្ស កុលេ អន្តមសោ ទាសកម្មករាបិ ទានំ ទេន្តិ, សីលំ រក្ខន្តិ, ឧបោសថកម្មំ ករោន្តិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្មិំ កុលេ និព្ពត្តិ, “ធម្មបាលកុមារោ”ត្វេវស្ស នាមំ ករិំសុ។ អថ នំ វយប្បត្តំ បិតា សហស្សំ ទត្វា សិប្បុគ្គហណត្ថាយ តក្កសិលំ បេសេសិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិ, បញ្ចន្នំ មាណវកសតានំ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ អហោសិ។ តទា អាចរិយស្ស ជេដ្ឋបុត្តោ កាលមកាសិ។ អាចរិយោ មាណវកបរិវុតោ ញាតិគណេន សទ្ធិំ រោទន្តោ កន្ទន្តោ សុសានេ តស្ស សរីរកិច្ចំ ករោតិ។ តត្ថ អាចរិយោ ច ញាតិវគ្គោ ចស្ស អន្តេវាសិកា ច រោទន្តិ បរិទេវន្តិ, ធម្មបាលោយេវេកោ ន រោទតិ ន បរិទេវតិ។ អបិច ខោ បន តេសុ បញ្ចសតេសុ មាណវេសុ សុសានា អាគម្ម អាចរិយស្ស សន្តិកេ និសីទិត្វា “អហោ ឯវរូបោបិ នាម អាចារសម្បន្នោ តរុណមាណវោ តរុណកាលេយេវ មាតាបិតូហិ វិប្បយុត្តោ មរណប្បត្តោ”តិ វទន្តេសុ “សម្មា, តុម្ហេ ‘តរុណោ’តិ ភណថ, អថ កស្មា តរុណកាលេយេវ មរតិ, ននុ អយុត្តំ តរុណកាលេ មរិតុ”ន្តិ អាហ។

អថ នំ តេ អាហំសុ “កិំ បន សម្ម, ត្វំ ឥមេសំ សត្តានំ មរណភាវំ ន ជានាសី”តិ? “ជានាមិ, តរុណកាលេ បន ន មរន្តិ, មហល្លកកាលេយេវ មរន្តី”តិ។ “ននុ អនិច្ចា សង្ខារា ហុត្វា អភាវិនោ”តិ? “សច្ចំ អនិច្ចា, ទហរកាលេ បន សត្តា ន មរន្តិ, មហល្លកកាលេ មរន្តិ, អនិច្ចតំ បាបុណន្តី”តិ។ “កិំ សម្ម, ធម្មបាល, តុម្ហាកំ គេហេ ន កោចិ មរន្តី”តិ? “ទហរកាលេ បន ន មរន្តិ, មហល្លកកាលេយេវ មរន្តី”តិ។ “កិំ បវេណី តុម្ហាកំ កុលបវេណី”តិ? “អាម កុលបវេណី”តិ។ មាណវា តំ តស្ស កថំ អាចរិយស្ស អារោចេសុំ។ អថ នំ សោ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ “សច្ចំ កិរ តាត ធម្មបាល, តុម្ហាកំ កុលេ ទហរកាលេ ន មីយន្តី”តិ? “សច្ចំ អាចរិយា”តិ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា ចិន្តេសិ “អយំ អតិវិយ អច្ឆរិយំ វទតិ, ឥមស្ស បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា បុច្ឆិត្វា សចេ ឯតំ សច្ចំ, អហម្បិ តមេវ ធម្មំ បូរេស្សាមី”តិ។ សោ បុត្តស្ស កត្តព្ពកិច្ចំ កត្វា សត្តដ្ឋទិវសច្ចយេន ធម្មបាលំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, អហំ ខិប្បំ អាគមិស្សាមិ, យាវ មមាគមនា ឥមេ មាណវេ សិប្បំ វាចេហី”តិ វត្វា ឯកស្ស ឯឡកស្ស អដ្ឋីនិ គហេត្វា ធោវិត្វា បសិព្វកេ កត្វា ឯកំ ចូឡុបដ្ឋាកំ អាទាយ តក្កសិលតោ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន តំ គាមំ បត្វា “កតរំ មហាធម្មបាលស្ស គេហ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា គន្ត្វា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ ព្រាហ្មណស្ស ទាសមនុស្សេសុ យោ យោ បឋមំ អទ្ទស, សោ សោ អាចរិយស្ស ហត្ថតោ ឆត្តំ គណ្ហិ, ឧបាហនំ គណ្ហិ, ឧបដ្ឋាកស្សាបិ ហត្ថតោ បសិព្វកំ គណ្ហិ “បុត្តស្ស វោ ធម្មបាលកុមារស្ស អាចរិយោ

ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᨷᩥᨲᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᩪᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᩮᩣᨲᩣ ᩑᨳᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨥᩁᩴ ᩋᨽᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩣᨴᨵᩮᩣᩅᨶᩣᨴᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᩈᩩᨡᨠᨳᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᩣᩃᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨷᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨠᩮᨶ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ, ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨷᩣᨱᩥᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩉᩈᩥᨲᩴ ᩉᩈᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩉᩈᩈᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨾᩁᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨲᩮ ᨾᨲᩮᩣ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩥ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨶᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᩑᩊᨠᩔ ᩅᩤ ᩈᩩᨶᨡᩔ ᩅᩤ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨶ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨾᩁᨲᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᨠᨷᨿ᩠ᨿᨠᨠᩩᩃᩮ ᨿᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ ᨠᩩᩃᨷᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣ ᨲᩁᩩᨱᨠᩣᩃᩮ ᨾᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩩᩈᩣ ᨽᨱᩈᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᩣᨱᩥᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩉᩈᩥᨲᩴ ᩉᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᨷᩅᩮᨱᩥᨿᩴ ᨴᩉᩁᩣᨶᩴ ᩋᨾᩁᨱᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᩉᩮᨲᩩᨠᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ, ᨠᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨴᩉᩁᩣ ᨶ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᨯᩴᩁ᪨

“ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩅᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨠᩥᩔ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ;

ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩩ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩴ ᨴᩉᩁᩣ ᨶ ᨾᩦᨿᩁᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨠᩥᩔ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩔᩣᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨴᩉᩁᩣᨶᩴ ᩋᨾᩁᨱᩴ ᨠᨲᩁᩔ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩔ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨿᩮᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨴᩉᩁᩣ ᨶ ᨾᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

ᨯᩴᩁ᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩣᨾ ᨶ ᨾᩩᩈᩣ ᨽᨱᩣᨾ, ᨷᩣᨷᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᩣᨾ;

ᩋᨶᩁᩥᨿᩴ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨾᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩴ ᨴᩉᩁᩣ ᨶ ᨾᩦᨿᩁᩮ᪨

៨៣.

“សុណោម ធម្មំ អសតំ សតញ្ច, ន ចាបិ ធម្មំ អសតំ រោចយាម;

ហិត្វា អសន្តេ ន ជហាម សន្តេ, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ.

៨៤.

“សព្ពេ ច ទានា សុមនា ភវាម, ទទម្បិ វេ អត្តមនា ភវាម;

ទត្វាបិ វេ នានុតប្បាម បច្ឆា, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ.

៨៥.

“សមណេ មយំ ព្រាហ្មណេ អទ្ធិកេ ច, វនិព្ពកេ យាចនកេ ទលិទ្ទេ;

អន្នេន បានេន អភិតប្បយាម, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ.

៨៦.

“មយញ្ច ភរិយំ នាតិក្កមាម, អម្ហេ ច ភរិយា នាតិក្កមន្តិ;

អញ្ញត្រ តាហិ ព្រហ្មចរិយំ ចរាម, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ.

៨៧.

“បាណាតិបាតា វិរមាម សព្ពេ, លោកេ អទិន្នំ បរិវជ្ជយាម;

អមជ្ជបា នោបិ មុសា ភណាម, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ.

៩៩។

“ឧតាសុ ចេ ជាយរេ សុត្តមាសុ, មេធាវិនោ ហោន្តិ បហូតបញ្ញា;

ពហុស្សុតា វេទគុនោ ច ហោន្តិ, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ។

១០០។

“មាតា បិតា ច ភគិនី ភាតរោ ច, បុត្តា ច ទារា ច មយញ្ច សព្ពេ;

ធម្មំ ចរាម បរលោកហេតុ, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ។

១០១។

“ទាសា ច ទាស្យោ អនុជីវិនោ ច, បរិចារកា កម្មករា ច សព្ពេ;

ធម្មំ ចរន្តិ បរលោកហេតុ, តស្មា ហិ អម្ហំ ទហរា ន មីយរេ”តិ –

ឥមា គាថា អាហ។

តត្ថ ធម្មំ ចរាមាតិ ទសកុសលកម្មបថធម្មំ ចរាម, អត្តនោ ជីវិតហេតុ អន្តមសោ កុន្ថកិបិល្លិកម្បិ ជីវិតា ន វោរោបេម, បរភណ្ឌំ លោភចិត្តេន ន ឱលោកេមាតិ សព្ពំ វិត្ថារេតព្ពំ។ មុសាវាទោ ចេត្ថ មុសាវាទិស្ស អករណបាបំ នាម នត្ថីតិ ឧស្សន្នវសេន បុន វុត្តោ។ តេ កិរ ហសាធិប្បាយេនបិ មុសា ន ភណន្តិ។ បាបានីតិ សព្ពានិ និរយគាមិកម្មានិ។ អនរិយន្តិ អរិយគរហិតំ សព្ពំ អសុទ្ធំ អបរិសុទ្ធំ កម្មំ បរិវជ្ជយាម។ តស្មា ហិ អម្ហន្តិ ឯត្ថ ហិ-ការោ និបាតមត្តោ, តេន ការណេន អម្ហាកំ ទហរា ន មីយន្តិ, អន្តរា អកាលមរណំ នាម នោ នត្ថីតិ អត្ថោ។ “តស្មា អម្ហ”ន្តិបិ បាឋោ។ សុណោមាតិ មយំ កិរិយវាទានំ សប្បុរិសានំ កុសលទីបនម្បិ អសប្បុរិសានំ អកុសលទីបនម្បិ ធម្មំ សុណោម , សោ បន នោ សុតមត្តកោវ ហោតិ, តំ ន រោចយាម។ តេហិ បន នោ សទ្ធិំ វិគ្គហោ វា វិវាទោ វា មា ហោតូតិ ធម្មំ សុណាម, សុត្វាបិ ហិត្វា អសន្តេ សន្តេ ភជាម, ឯកម្បិ ខណំ ន ជហាម សន្តេ, បាបមិត្តេ បហាយ កល្យាណមិត្តសេវិនោ ច ហោមាតិ។

សមណេ មយំ ព្រាហ្មណេតិ មយំ សមិតបាបេ ពាហិតបាបេ បច្ចេកពុទ្ធសមណព្រាហ្មណេបិ អវសេសធម្មិកសមណព្រាហ្មណេបិ អទ្ធិកយាចកេ សេសជនេបិ អន្នបានេន អភិតប្បយាមាតិ អត្ថោ។ បាឡិយំ បន អយំ គាថា “បុព្វេវ ទានា”តិ គាថាយ បច្ឆតោ អាគតា។ នាតិក្កមាមាតិ អត្តនោ ភរិយំ អតិក្កមិត្វា ពហិ អញ្ញំ មិច្ឆាចារំ ន ករោម។ អញ្ញត្រ តាហីតិ តា អត្តនោ ភរិយា ឋបេត្វា សេសិត្ថីសុ ព្រហ្មចរិយំ ចរាម, អម្ហាកំ ភរិយាបិ សេសបុរិសេសុ ឯវមេវ ចរន្តិ។ ជាយរេតិ ជាយន្តិ។ សុត្តមាសូតិ សុសីលាសុ ឧត្តមិត្ថីសុ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យេ ឯតាសុ សម្បន្នសីលាសុ ឧត្តមិត្ថីសុ អម្ហាកំ បុត្តា ជាយន្តិ, តេ មេធាវិនោតិ ឯវំបការា ហោន្តិ, កុតោ តេសំ អន្តរា មរណំ, តស្មាបិ អម្ហាកំ កុលេ ទហរា ន មរន្តីតិ។ ធម្មំ ចរាមាតិ បរលោកត្ថាយ តិវិធសុចរិតធម្មំ ចរាម។ ទាស្យោតិ ទាសិយោ។

អវសានេ –

១០៧។

“ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិំ, ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហតិ;

ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ, ន ទុគ្គតិំ គច្ឆតិ ធម្មចារី។

១០៨។

“ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារិំ, ឆត្តំ មហន្តំ វិយ វស្សកាលេ;

ធម្មេន គុត្តោ មម ធម្មបាលោ, អញ្ញស្ស អដ្ឋីនិ សុខី កុមារោ”តិ។ –

ឥមាហិ ទ្វីហិ គាថាហិ ធម្មចារីនំ គុណំ កថេសិ។

តត្ថ រក្ខតីតិ ធម្មោ នាមេសោ រក្ខិតោ អត្តនោ រក្ខិតំ បដិរក្ខតិ។ សុខមាវហតីតិ ទេវមនុស្សសុខញ្ច និព្វានសុខញ្ច អាវហតិ។ ន ទុគ្គតិន្តិ និរយាទិភេទំ ទុគ្គតិំ ន គច្ឆតិ។ ឯវំ ព្រាហ្មណ, មយំ ធម្មំ រក្ខាម, ធម្មោបិ អម្ហេ រក្ខតីតិ ទស្សេតិ។ ធម្មេន គុត្តោតិ មហាឆត្តសទិសេន អត្តនា គោបិតធម្មេន គុត្តោ។ អញ្ញស្ស អដ្ឋីនីតិ យានិ អានីតានិ អដ្ឋីនិ អញ្ញស្ស ឯឡកស្ស វា សុនខស្ស វា អដ្ឋីនិ ភវិស្សន្តិ, ឆឌ្ឌេថេតានិ, មម បុត្តោ សុខី កុមារោតិ។

តំ សុត្វា អាចរិយោ “មយ្ហំ អាគមនំ សុអាគមនំ, សផលំ, នោ និប្ផល”ន្តិ សញ្ជាតសោមនស្សោ ធម្មបាលស្ស បិតរំ ខមាបេត្វា “មយា

អាគច្ឆន្តេន តុម្ហាកំ វីមំសនត្ថាយ ឥមានិ ឯឡកដ្ឋីនិ អាភតានិ, បុត្តោ តេ អរោគោយេវ, តុម្ហាកំ រក្ខិតធម្មំ មយ្ហម្បិ ទេថា”តិ បណ្ណេ លិខិត្វា កតិបាហំ តត្ថ វសិត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា ធម្មបាលំ សព្ពសិប្បានិ សិក្ខាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន បេសេសិ។

សត្ថា សុទ្ធោទនមហារាជស្ស ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ រាជា អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ អហេសុំ, អាចរិយោ សារិបុត្តោ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា, ធម្មបាលកុមារោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

មហាធម្មបាលជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៣៣ប៉] ១០។ កុក្កុដជាតកវណ្ណនា

នាស្មសេ កតបាបម្ហីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ ទេវទត្តស្ស អគុណកថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ ធនុគ្គហាទិបយោជនេន ទសពលស្ស វធត្ថមេវ ឧបាយំ ករោតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឯស មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កោសម្ពិយំ កោសម្ពកោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា បោធិសត្តោ ឯកស្មិំ វេឡុវនេ កុក្កុដយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អនេកសតកុក្កុដបរិវារោ អរញ្ញេ វសតិ, តស្សាវិទូរេ ឯកា សេនា វសតិ។ សា ឧបាយេន ឯកេកំ កុក្កុដំ គហេត្វា ខាទន្តី ឋបេត្វា បោធិសត្តំ សេសេ ខាទិ, បោធិសត្តោ ឯកកោវ អហោសិ។ សោ អប្បមត្តោ វេលាយ គោចរំ គហេត្វា វេឡុវនំ បវិសិត្វា វសតិ។ សា សេនា តំ គណ្ហិតុំ អសក្កោន្តា “ឯកេន នំ ឧបាយេន ឧបលាបេត្វា គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តស្សាវិទូរេ សាខាយ និលីយិត្វា “សម្ម កុក្កុដរាជ, ត្វំ មយ្ហំ កស្មា ភាយសិ, អហំ តយា សទ្ធិំ វិស្សាសំ កត្តុកាមា, អសុកស្មិំ នាម បទេសេ សម្បន្នគោចរោ, តត្ថ ឧភោបិ គោចរំ គហេត្វា អញ្ញមញ្ញំ បិយសំវាសំ វសិស្សាមា”តិ អាហ។ អថ នំ បោធិសត្តោ អាហ “សម្ម, មយ្ហំ តយា សទ្ធិំ វិស្សាសោ នាម នត្ថិ, គច្ឆ ត្វ”ន្តិ។ “សម្ម, ត្វំ មយា បុព្ពេ កតបាបតាយ ន សទ្ទហសិ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបំ ន ករិស្សាមី”តិ។ “ន មយ្ហំ តាទិសេន សហាយេនត្ថោ, គច្ឆ ត្វ”ន្តិ។ ឥតិ នំ យាវតតិយំ បដិក្ខិបិត្វា “ឯតេហិ អង្គេហិ សមន្នាគតេន បុគ្គលេន សទ្ធិំ វិស្សាសោ នាម ន កាតុំ វដ្ដតី”តិ វនឃដំ ឧន្នាទេន្តោ ទេវតាសុ សាធុការំ ទទមានាសុ ធម្មំ ទេសេន្តោ –

១០៣។

“នាស្មសេ កតបាបម្ហិ, នាស្មសេ អលិកវាទិនេ;

ភាវ្វេស អត្តត្ថបញ្ញាយិ,ព្រអតិសេត្តាបិ ភាវ្វេស៍

១០៣៍

“កចត្តិ ទេហេក បុរិសា, កោបិបិរិសិកឌាតិកា;

ឈសត្តិ យេន្ញា យិត្តាតិ, ចាចាឃ ត ច កយុ្ទតា៍

១០៤៍

“សុក្លញ្ញលិបក្កហិតា , ចាចាឃ បលិក្បុល្លិតា;

យត្យុស្សេ្បផក្ក ភាសីដេ, ឃស្ថិ៍ តត្តិ៍ កតញ្ញុតា៍

១០៥៍

“ត ហិ អញ្ញញ្ញចិត្តាត៌, ប្តត្តិ៍ត៌ បុរិសាត ចា;

ភាភាចិកត្វា សំសក្កំ, តាឌិសយ្យិ ច ភាវ្វេស៍

១០៦៍

“អតរិឃកម្វេយោក្កត្តិ, អទេឆត៌ សន្តាឈាតិត៌;

តិសិត៌ច បដិន្លត្តំ, តាឌិសយ្យិ ច ភាវ្វេស៍

១០៧៍

“យិត្តាទ្ទុះបតិះឆកះច្ឆ, ឋាលះល្យេត អះចេតឋា;

ចិចិះឆហិ ក្តុបិឃន្តិ, តាឌិឋយ្យិ ច ភាឝ្លុះឋៈ

១១០ៈ

“អាយិឋំ ចា ឆត៌ ចាបិ, ឃត្ត បឃ្ស្យតិ តាឌិះឋា;

ក្យត្តិ៍ កះទាតិ ក្យះឃ្លុះឆា, តញ្ញា ហន្តាត កច្ឆតី”តិៈ – ឰ្លយា កាឆា អាហ;

តត្ត ភាឝ្លុះឋតិ ភាឃ្សះឋៈ អឃះយេច ចា បិះធា, ត ចិឃ្សះឋតិ ចុត្តំ ះហាតិៈ កតបិបយឹត្វិ បធយំ កតបិះប បុក្កុះលៈ អលិកចាឌិះតតិ យុឋាចាឌិយិត្វា ត ចិឃ្សះឋៈ តឃ្ស ហិ អកត្តញ្ញុំ ភាយ បិបំ តត្តិៈ ភាឝ្លុះឋ អត្តត្តបញ្ញាយឹត្វិ អត្តះតា អត្តាឃ ឲច ឃឃ្ស បញ្ញា ះឝ្លុហចះឋត ត កឌតិ, ឆតត្តិះកាច កឌតិ, តឃ្លិ អត្តត្តបះញ្ញាបិ ត ចិឃ្សះឋៈ អតិឋះត្តតិ អះត្តា ក្តុបឋះឋ អចិឌ្ឌយាះតះឃច ច ពាហិ ក្តុបឋយឝ្ស្យះតត អតិឋះត្ត ចិឃ បឌិច្ឆត្តកឃ្លុះត្តបិ ពិលបឌិច្ឆត្តអាឝីចិឋឋឌិះឋ ក្យហកបុក្កុះលៈ ះកាបិបិឋិកឌាតិកាតិ ក្យត្តំ បិបិឋកឌាតិកា ចិឃ, បិបិឋិតះកាឃឋឌិឋាតិ ចុត្តំ ះហាតិៈ ឃធា បិបិឋិតកាះចា តិត្តំ ឈ្លតទិត្វា យុលបុទំ ក្តុឝកំ បិចន្តិ, ត បត ក្តុឝកាឃ្ស កត្តញ្ញឃុត្តកំ កះទាន្តិ, ឲចះយច ឲកះច្ឆ “ឰ្លឝញ្ចិឝញ្ចា កទិឃ្ស្យាយា”តិ យឆ្យះចចះតត យិត្តាតិ ឈឋន្តិ, បិឃចតាត្យច្ឆចិកំ បត ត កះទាន្តិ, តាឌិះឋឃុ ចិឃ្ស្យាះឋា យហះតា អតត្តាឃ ះហាតីតិ ឌីះបតិៈ

ឃុក្លញ្ញលិបក្កហិតាតិ បក្កហិតតុច្ឆអញ្ញលិះភាៈ ចាចាឃ បលិក្យល្ហិតាតិ “ឰ្លឝំ ឝឃ្ស្យាឃ, ឰ្លឝំ កទិឃ្ស្យាយា”តិ ចចះតត បឌិច្ឆាឌិកាៈ យត្យឃ្ស្យះឋក្កុតិ ឲចទ្ទុបិ អឋាះកា យត្យឃ្ស្យា យត្យឃ្ស្យះឋក្កុ ភាយៈ ភាឝីះឆតិ ត អាឝីះឆ ឲចទ្ទុះប ត ក្តុបកះច្ឆឃ្យុៈ ឃឃ្លិ តត្តីតិ ឃឃ្លិញ្ញ បុក្កុះល កតញ្ញុតា តត្តិ, តយ្យិ ភាឝីះឆតិ អះត្តាៈ អញ្ញាញ្ញាចិត្តាតត្តិ អះញ្ញាតះញ្ញាត ចិះត្តត ឋយត្វាកតាត៌ , លហុចិត្តាតត្តិ អះត្តាៈ ឲចទ្ទុបិត៌ ឰ្លតីត្តិ៍ ចា បុទិឋាត៌ ចា ត ចិឃ្សះឋតិ ឌីះបតិៈ ភាភាចិកត្វា ឋំឋក្កត្តិ ះឃាបិ ត ឋក្កា អត្យបកត្វា ឲតឃ្ស អត្តទាឃំ កាតុត្តិ អត្តទាឃកះលាត្តំ ភាភាកាះលាហិ ឋំឋក្កុយាចិកត្វា ឝឡូហំ កទិត្វា បច្ឆា អត្តទាឃំ កះទាតិ, តាឌិឋយ្យិ បុក្កុលំ ភាឝ្លុះឋ ត ចិឃ្សះឋឃ្យាតិ ឌីះបតិៈ

អតទិឃកឃ្លុះយាក្កត្តតិ អតទិឃាត៌ ក្យឃ្សីលិត៌ កឃ្លុំ ឈ្លតទិត្វា ចិតំៈ អះចតន្តិ អចិទំ អប្យតិឌ្ឌិតចចត៌ៈ ឋញ្ញាឈាតិតត្តិ ឈ្លកាឋំ លកិត្វា ឋះញ្ញាឋំ ក្តុបឈាតកទំៈ តិឋិតំចបឌិច្ឆត្តិ ះកាឋិឃា ចា បិះលាតិកាឃ ចា បឌិច្ឆត្តំ តិឋិតលក្កុយិចៈ តាឌិឋយ្យីតិ ឲចទ្ទុបយ្យិ អយិត្តំ យិត្តាបតិទ្ទុបកំ ត ចិឃ្សះឋឃ្យុៈ ឋាលះល្យេតាតិ យឌ្ឍចចះតតៈ អះចតឋាតិ អចិត្តះកាតៈ ចចតះយច ហិ ះតឋំ យឌ្ឍ, ចិត្តំ បត ឆឌ្ឍ ចទ្យឋំៈ ចិចិះឆហីតិ ចិចិះឆហិ ក្តុបិះឃហិ ឈ្លតាទាះបល្លា ក្តុបកច្ឆត្តិៈ តាឌិឋយ្យីតិ ះឃា ឲះតហិ អយិះត្តហិ យិត្តាបតិទ្ទុបះកហិ ឋឌិះឋា ះហាតិ, តយ្យិ ត ចិឃ្សះឋតិ អះត្តាៈ អាយិឋត្តិ ពាឝតឹឃះភាឌតីឃំៈ ឆតត្តិ យញ្ញាបឌិបិឝកំ អាឌិ កត្វា អចះឋឋំៈ ឃត្ត បឃ្ស្យតីតិ ឋហាឃកះកាះហ ឃឃ្លិ ធាះត បឃ្ស្យតិៈ ក្យត្តិ៍

ករោតីតិ ទុដ្ឋចិត្តំ ឧប្បាទេតិ, តំ ធនំ ហរតិ។ តព្ពា ហន្ត្វាភាតិ តព្ពា សហាយកម្បិ ភេត្វា គណ្ហតិ។ ឥតិ ឥមា សត្ត គាថា កុក្កុដរាជា កថេសិ។

១១១។

“មិត្តរូបេន ពហវោ, ឆន្នា សេវន្តិ សត្តវោ;

ជហេ កាបុរិសេ ហេតេ, កុក្កុដោ វិយ សេនកំ។

១១២។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ន ខិប្បមនុពុជ្ឈតិ;

អមិត្តវសមន្វេតិ, បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។

១១៣។

“យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ, ខិប្បមេវ និពោធតិ;

មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា, កុក្កុដោ វិយ សេនកា។

១១៤។

“តំ តាទិសំ កូដមិវោឌ្ឌិតំ វនេ, អធម្មិកំ និច្ចវិធំសការិនំ;

អារា វិវជ្ជេយ្យ នរោ វិចក្ខណោ, សេនំ យថា កុក្កុដោ វំសកាននេ”តិ។ –

ឥមា ចតស្សោ ធម្មរាជេន ភាសិតា អភិសម្ពុទ្ធគាថា។

តត្ថ ជហេ កាបុរិសេ ហេតេតិ ភិក្ខវេ, ឯតេ កាបុរិសេ បណ្ឌិតោ ជហេយ្យ។ ហ-ការោ បនេត្ថ និបាតមត្តំ។ បច្ឆា ច មនុតប្បតីតិ បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។ កូដមិវោឌ្ឌិតន្តិ វនេ មិគានំ ពន្ធនត្ថាយ កូដបាសំ វិយ ឱឌ្ឌិតំ។ និច្ចវិធំសការិន្តិ និច្ចំ វិទ្ធំសនការកំ។ វំសកាននេតិ យថា វំសវនេ កុក្កុដោ សេនំ វិវជ្ជេតិ, ឯវំ វិចក្ខណោ បាបមិត្តំ វិវជ្ជេយ្យ។

សោបិ តា គាថា វត្វា សេនំ អាមន្តេត្វា “សចេ ឥមស្មិំ ឋានេ វសិស្សសិ, ជានិស្សាមិ តេ កត្តព្ព”ន្តិ តជ្ជេសិ។ សេនោ តតោ បលាយិត្វា អញ្ញត្រ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ ភិក្ខវេ ទេវទត្តោ បុព្ពេបិ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សេនោ ទេវទត្តោ អហោសិ, កុក្កុដោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុក្កុដជាតកវណ្ណនា ទសមា។

[៤៤៩] ១១។ មដ្ឋកុណ្ឌលីជាតកវណ្ណនា

អលង្កតោ មដ្ឋកុណ្ឌលីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មតបុត្តំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកស្ស ពុទ្ធុបដ្ឋាកស្ស កុដុម្ពិកស្ស បិយបុត្តោ កាលមកាសិ។ សោ បុត្តសោកាភិភូតោ ន ន្ហាយតិ ន ភុញ្ជតិ ន កម្មន្តេ វិចារេតិ, ន ពុទ្ធុបដ្ឋានំ គច្ឆតិ, កេវលំ “បិយបុត្តក, មំ ឱហាយ បឋមតរំ គតោសី”តិអាទីនិ វត្វា វិប្បលបតិ។ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ ឱលោកេន្តោ តស្ស សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា បុនទិវសេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចោ ភិក្ខូ ឧយ្យោជេត្វា អានន្ទត្ថេរេន បច្ឆាសមណេន តស្ស ឃរទ្វារំ អគមាសិ។ សត្ថុ អាគតភាវំ កុដុម្ពិកស្ស អារោចេសុំ។ អថស្ស គេហជនោ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា សត្ថារំ និសីទាបេត្វា កុដុម្ពិកំ បរិគ្គហេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អានេសិ។ តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នំ សត្ថា ករុណាសីតលេន វចនេន អាមន្តេត្វា “កិំ, ឧបាសក, បុត្តកំ អនុសោចសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឧបាសក, បោរាណកបណ្ឌិតា បុត្តេ កាលកតេ សោកសមប្បិតា វិចរន្តាបិ បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា ‘អលព្ភនីយដ្ឋាន’ន្តិ តថតោ ញត្វា អប្បមត្តកម្បិ សោកំ ន ករិំសុ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកស្ស មហាវិភវស្ស ព្រាហ្មណស្ស បុត្តោ បញ្ចទសសោឡសវស្សកាលេ ឯកេន ព្យាធិនា ផុដ្ឋោ កាលំ កត្វា ទេវលោកេ និព្ពត្តិ។ ព្រាហ្មណោ តស្ស កាលកិរិយតោ បដ្ឋាយ សុសានំ គន្ត្វា ឆារិកបុញ្ជំ អាវិញ្ឆន្តោ បរិទេវតិ, សព្ពកម្មន្តេ បរិច្ចជិត្វា សោកសមប្បិតោ វិចរតិ។ តទា ទេវបុត្តោ អនុវិចរន្តោ តំ ទិស្វា “ឯកំ ឧបាយំ កត្វា សោកំ ហរិស្សាមី”តិ តស្ស សុសានំ គន្ត្វា បរិទេវនកាលេ តស្សេវ បុត្តវណ្ណី ហុត្វា សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតោ ឯកស្មិំ បស្សេ ឋត្វា ឧភោ ហត្ថេ សីសេ ឋបេត្វា មហាសទ្ទេន បរិទេវិ។ ព្រាហ្មណោ សទ្ទំ សុត្វា តំ ឱលោកេត្វា បុត្តបេមំ បដិលភិត្វា តស្ស សន្តិកេ ឋត្វា “តាត មាណវ, កស្មា សុសានមជ្ឈេ ឋត្វា បរិទេវសី”តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

᪑᪑᪖᪨

“ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨾᨭ᩠ᨮᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦ, ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩦ ᩉᩁᩥᨧᨶ᩠ᨴᨶᩩᩔᨴᩮᩣ;

ᨻᩣᩉᩣ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᨠᨶ᩠ᨴᩈᩥ, ᩅᨶᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨠᩥᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨲᩩᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᨽᩁᨱᩅᩥᨽᩪᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨭ᩠ᨮᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦᨲᩥ ᨠᩁᨱᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩉᩥ ᨾᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩦᨲᩥ ᨸᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᨲᨾᩣᩃᨵᩁᩮᩣ᪨ ᩉᩁᩥᨧᨶ᩠ᨴᨶᩩᩔᨴᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩮᨶ ᩋᨶᩩᩃᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩅᨶᨾᨩ᩠ᨫᩮᨲᩥ ᩈᩩᩈᩣᨶᩅᨶᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨠᩥᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨲᩩᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᩋᨳᩔ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪗᪨

“ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ ᨸᨽᩔᩁᩮᩣ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩁᨳᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣ ᨾᨾ;

ᨲᩔ ᨧᨠ᩠ᨠᨿᩩᨣᩴ ᨶ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᩣᨾᩥ, ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨩᩉᩣᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪘᪨

“ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩴ ᨾᨱᩦᨾᨿᩴ, ᩃᩮᩣᩉᨾᨿᩴ ᩋᨳ ᩁᩪᨸᩥᨿᩣᨾᨿᩴ;

ᨸᩣᩅᨴ ᩁᨳᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮ, ᨧᨠ᩠ᨠᨿᩩᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨿᩣᨾᩥ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᩅᨴᩣᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩅᨴ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩁᨳ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨿᩣᨾᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᨿᩩᨣᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᨾᩥ᪨

តំ សុត្វា យាលចេត កេឌិតាយ កាឆាយ បេឈបិងំ សត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា កេឆេសិ, សេសំ យាលចោ៍

១១ប័៍

“សេា យាលចោ តស្ស បិចងំ, ឆត្តុស្សុទិយា ្កកេឃត្ត កាតេទា;

សោចល្លុបេឃា ទេឆា បប, តេត ឆក្កឃ្យុកេត សោកតី”តិ៍

(ទាហុលោ តងតត្តទំ អាហ –

១១៥៍

“ឆាំលេរ ពោ ត្វំសិ យាលច, ឃោ ត្វំ បត្តឃសិ អបត្តិយំ;

បញ្ញាបិ ត្យចំ បទិស្សសិ, ត ហិ ត្វំ លឆ្ឆសិ ឆត្តុស្សុទិយេ”តិ៍ –

(ទាហុលេត ចុត្តកាឆាយ អបត្តិឃត្តិ អបទេត្តតញ្ញា៍

តេតា យាលចោ អាហ –

១១០៍

“កបតាកបតម្បិ ជិស្សតិ, ចល្លុឆាត្យ ្កកេឃត្ត ចិឆិឃោ;

បេតា បត តេច ជិស្សតិ, កោ ត្យ ពោ កត្កត់ ឆាំល្យតេទា”តិ៍

យាលចេត ចុត្តកាឆាយ កបតាកបតត្តិ ្កក្កបតត្ថា អត្តកបតត្ថា៍ ចល្លោេឃច ចល្លុឆាត្យ៍ ្កកេឃត្ត ចិឆិឃោតិ ឲុត្ត អាកាសេ “អឃំ ឆត្តុស្ស ចិឆិ, អឃំ ស្សុទិឃស្ស ចិឆី”តិ ឲុចំ ្កកឃកបតាកបតក្សុបិឃោបិ បញ្ញាឃត្តិ៍ បេតា បតាតិ បទេរេកំ កតសេត្តា បត ត

ទិស្សតេវ។ កោ នុ ខោតិ ឯវំ សន្តេ អម្ហាកំ ទ្វិន្នំ កន្ទន្តានំ កោ នុ ខោ ពាល្យតរោតិ។

ឯវំ មាណវេ កថេន្តេ ព្រាហ្មណោ សល្លក្ខេត្វា គាថមាហ –

១១៨។

“សច្ចំ ខោ វទេសិ មាណវ, អហមេវ កន្ទតំ ពាល្យតរោ;

ចន្ទំ វិយ ទារកោ រុទំ, ពេតំ កាលកតាភិបត្ថយេ”តិ។

តត្ថ ចន្ទំ វិយ ទារកោតិ យថា ទហរោ កុមារកោ “ចន្ទំ ទេហិ”តិ ចន្ទស្សត្ថាយ រោទេយ្យ, ឯវំ អហម្បិ ពេតំ កាលកតំ អភិបត្ថេមីតិ។

ឥតិ ព្រាហ្មណោ មាណវស្ស កថាយ និស្សោកោ ហុត្វា តស្ស ថុតិំ ករោន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

១១៩។

“អាទិត្តំ វត មំ សន្តំ, ឃតសិត្តំវ បាវកំ;

វារិនា វិយ ឱសិញ្ចំ, សព្ពំ និព្ពាបយេ ទរំ។

១២០។

“អព្ពហី វត មេ សល្លំ, យមាសិ ហទយស្សិតំ;

យោ មេ សោកបរេតស្ស, បុត្តសោកំ អបានុទិ។

១២១។

“សោហំ អព្ពូឡ្ហសល្លោស្មិ, វីតសោកោ អនាវិលោ;

ន សោចាមិ ន រោទាមិ, តវ សុត្វាន មាណវា”តិ។

អថ នំ មាណវោ “ព្រាហ្មណ, យស្ស ត្វំ រោទសិ, អហំ តេ បុត្តោ, អហំ ទេវលោកេ និព្ពត្តោ, ឥតោ បដ្ឋាយ មា មំ អនុសោចិ, ទានំ ទេហិ, សីលំ រក្ខាហិ, ឧបោសថំ ករោហី”តិ ឱវទិត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ ព្រាហ្មណោបិ តស្សោវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា កាលកតោ ទេវលោកេ និព្ពត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា ទេវបុត្តោ អហមេវ អហោសិន្តិ។

មដ្ឋកុណ្ឌលិជាតកវណ្ណនា ឯកាទសមា។

[៤៥០] ១២. ពិលារកោសិយជាតកវណ្ណនា

អបចន្តាបីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទានចិត្តំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ភគវតោ ធម្មទេសនំ សុត្វា សាសនេ បព្ពជិត្វា បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ ទានចិត្តោ អហោសិ ទានជ្ឈាសយោ, បត្តបរិយាបន្នម្បិ បិណ្ឌបាតំ អញ្ញស្ស អទត្វា ន ភុញ្ជិ, អន្តមសោ បានីយម្បិ លភិត្វា អញ្ញស្ស អទត្វា ន បិវិ, ឯវំ ទានាភិរតោ អហោសិ។ អថស្ស ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ គុណកថំ កថេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ទានចិត្តោ ទានជ្ឈាសយោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ អយំ បុព្ពេ អស្សទ្ធោ អហោសិ អប្បសន្នោ, តិណគ្គេន តេលពិន្ទុម្បិ ឋបេត្វា កស្សចិ ន អទាសិ, អថ នំ អហំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា ទានផលំ ជានាបេសិំ, តមេវ ទានចិត្តំ ភវន្តរេបិ ន ជហតី”តិ វត្វា ភិក្ខូហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ បត្វា ឯកទិវសំ ធនវិលោកនំ កត្វា “ធនំ បញ្ញាយតិ, ឯតស្ស ឧប្បាទកា ន បញ្ញាយន្តិ, មយា ឥមំ ធនំ វិស្សជ្ជេត្វា មហាទានំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ទានសាលំ ការេត្វា យាវជីវំ មហាទានំ បវត្តេត្វា អាយុបរិយោសានេ “ឥមំ ទានវំសំ មា ឧបច្ឆិន្ទី”តិ បុត្តស្ស ឱវាទំ ទត្វា តាវតិំសភវនេ សក្កោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ បុត្តោបិស្ស តថេវ ទានំ ទត្វា បុត្តំ ឱវទិត្វា អាយុបរិយោសានេ ចន្ទោ ទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ សូរិយោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្សបិ បុត្តោ មាតលិសង្គាហកោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ ឆដ្ឋោ បន អស្សទ្ធោ អហោសិ ឆន្ទវិនទ្ធោ និស្នេហោ មច្ឆរី, ទានសាលំ វិទ្ធំសេត្វា ឈាបេត្វា យាចកេ បោថេត្វា នីហរាបេសិ,

កស្សចិ តិណគ្គេន ឧទ្ធរិត្វា តេលពិន្ទុម្បិ ន ទេតិ។ តទា សក្កោ ទេវរាជា អត្តនោ បុញ្ញកម្មំ ឱលោកេត្វា “បវត្តតិ នុ ខោ មេ ទានវំសោ, ឧទាហុ នោ”តិ ឧបធារេន្តោ “បុត្តោ មេ ទានំ បវត្តេត្វា ចន្ទោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ សូរិយោ, តស្ស បុត្តោ មាតលិ, តស្ស បុត្តោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្ពទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, ឆដ្ឋោ បន តំ វំសំ ឧបច្ឆិន្ទី”តិ បស្សិ។

អថស្ស ឯតទហោសិ “ឥមំ បាបធម្មំ ទមេត្វា ទានផលំ ជានាបេត្វា អាគមិស្សាមី”តិ។ សោ ចន្ទសូរិយមាតលិបញ្ចសិខេ បក្កោសាបេត្វា “តាតា, អម្ហាកំ វំសេ ឆដ្ឋោ កុលវំសំ សមុច្ឆិន្ទិត្វា ទានសាលំ ឈាបេត្វា យាចកេ នីហរាបេសិ, ន កស្សចិ កិញ្ចិ ទេតិ, ឯថ តំ ទមេស្សាមា”តិ តេហិ សទ្ធិំ ពារាណសិំ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ សេដ្ឋិ រាជុបដ្ឋានំ គត្វា អាគន្ត្វា សត្តមេ ទ្វារកោដ្ឋកេ អន្តរវីថិំ ឱលោកេន្តោ ចង្កមតិ។ សក្កោ “តុម្ហេ មយិ បវិដ្ឋកាលេ បច្ឆតោ បដិបាដិយា អាគច្ឆថា”តិ វត្វា គន្ត្វា សេដ្ឋិស្ស សន្តិកេ ឋត្វា “ភោ មហាសេដ្ឋិ, ភោជនំ មេ ទេហី”តិ អាហ។ “ព្រាហ្មណ នត្ថិ តវ ឯត្ថ ភត្តំ, អញ្ញត្ថ គច្ឆា”តិ។ “ភោ មហាសេដ្ឋិ, ព្រាហ្មណេហិ ភត្តេ យាចិតេ ន ទាតុំ ន លព្ភតី”តិ។ “ព្រាហ្មណ, មម គេហេ បក្កម្បិ បចិតព្ពម្បិ ភត្តំ នត្ថិ, អញ្ញត្ថ គច្ឆា”តិ។ “មហាសេដ្ឋិ, ឯកំ តេ សិលោកំ កថេស្សាមិ, តំ សុណាហី”តិ។ “នត្ថិ មយ្ហំ តវ សិលោកេនត្ថោ, មា ភណ តិដ្ឋា”តិ។ សក្កោ តស្ស កថំ អសុណន្តោ វិយ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៦៨។

“អបចន្តាបិ ទិច្ឆន្តិ, សន្តោ លទ្ធាន ភោជនំ;

កិមេវ ត្វំ បចមានោ, យំ ន ទជ្ជា ន តំ សមំ។

១៦៩។

“មច្ឆេរា ច បមាទា ច, ឯវំ ទានំ ន ទីយតិ;

បុញ្ញំ អាកង្ខមានេន, ទេយ្យំ ហោតិ វិជានតា”តិ។

តត្ថ អត្ថោ – មហាសេដ្ឋិ អបចន្តាបិ សន្តោ សប្បុរិសា ភិក្ខាចរិយាយ លទ្ធម្បិ ភោជនំ ទាតុំ ឥច្ឆន្តិ, ន ឯកកា បរិភុញ្ជន្តិ។ កិមេវ ត្វំ បចមានោ យំ ន ទទេយ្យាសិ, ន តំ សមំ, តំ តវ អនុរូបំ អនុច្ឆវិកំ ន ហោតិ។ ទានញ្ហិ មច្ឆេរេន ច បមាទេន ចាតិ ទ្វីហិ ការណេហិ ន ទីយតិ, បុញ្ញំ អាកង្ខមានេន វិជានតា បណ្ឌិតមនុស្សេន ទាតព្ពមេវ ហោតីតិ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា “តេន ហិ គេហំ បវិសិត្វា និសីទ, ថោកំ លច្ឆសី”តិ អាហ។ សក្កោ បវិសិត្វា តំ សិលោកំ សជ្ឈាយន្តោ និសីទិ។ អថ

ᨶᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᨣᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩣᨧᨠᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩣᨧᨠᩴ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ “ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩣᩅ ᩈᩥᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪒᪗᪨

“ᨿᩔᩮᩅ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᨶ ᨴᨴᩣᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ, ᨲᨴᩮᩅᩣᨴᨴᨲᩮᩣ ᨽᨿᩴ;

ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣ ᨧ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣ ᨧ, ᨿᩔ ᨽᩣᨿᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ;

ᨲᨾᩮᩅ ᨻᩣᩃᩴ ᨹᩩᩈᨲᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩁᨾ᩠ᩉᩥ ᨧ᪨

᪑᪒᪘᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩁᩴ, ᨴᨩ᩠ᨩᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨾᩃᩣᨽᩥᨽᩪ;

ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨱᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩔ ᨽᩣᨿᨲᩦᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩥᨸᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨿᩔᩣ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨿ ᨽᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨩᩥᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥᨸᩣᩈᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨽᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᨻᩣᩃᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ ᨹᩩᩈᨲᩥ ᨸᩦᩊᩮᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩩᩔᩥᨿᩴ ᨸᩥᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩃᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨾᩃᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩔᨸᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨸᩅᩥᩈ, ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩃᨽᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪒᪙᪨

“ᨴᩩᨴ᩠ᨴᨴᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩴ;

អសន្តោ នានុកុព្វន្តិ, សតំ ធម្មោ ទុរន្នយោ។

១២០។

“តស្មា សតញ្ច អសតំ, នានា ហោតិ ឥតោ គតិ;

អសន្តោ និរយំ យន្តិ, សន្តោ សគ្គបរាយណា”តិ។

តត្ថ ទុទ្ទទន្តិ ទានំ នាម ទុទ្ទទំ មច្ឆេរំ អភិភវិត្វា ទាតព្ពតោ, តំ ទទមានានំ។ ទុក្ករន្តិ តទេវ ទានកម្មំ ទុក្ករំ យុទ្ធសទិសំ, តំ កុព្វតំ។ នានុកុព្វន្តីតិ អសប្បុរិសា ទានផលំ អជានន្តា តេសំ គតមគ្គំ នានុគច្ឆន្តិ។ សតំ ធម្មោតិ សប្បុរិសានំ បោធិសត្តានំ ធម្មោ អញ្ញេហិ ទុរនុគមោ។ អសន្តោតិ មច្ឆរិយវសេន ទានំ អទត្វា អសប្បុរិសា និរយំ យន្តិ។

សេដ្ឋិ គេហតញ្ចាគហណំ អបស្សន្តោ “តេន ហិ បវិសិត្វា ព្រាហ្មណានំ សន្តិកេ និសីទ, ថោកំ លច្ឆសី”តិ អាហ។ តតោ ថោកំ វីតិនាមេត្វា យាតលិ អាគន្ត្វា ភត្តំ យាចិត្វា “នត្ថី”តិ វចនមត្តកាលមេវ សត្តមំ គាថមាហ –

១២១។

“អប្បស្មេកេ បវេច្ឆន្តិ, ពហុនេកេ ន ទិច្ឆរេ;

អប្បស្មា ទក្ខិណា ទិន្នា, សហស្សេន សមំ មិតា”តិ។

តត្ថ អប្បស្មេកេ បវេច្ឆន្តីតិ មហាសេដ្ឋិ ឯកច្ចេ បណ្ឌិតបុរិសា អប្បស្មិម្បិ ទេយ្យធម្មេ បវេច្ឆន្តិ, ទេន្តិយេវាតិ អត្ថោ។ ពហុនាបិ ទេយ្យធម្មេន សមន្នាគតា ឯកេ សត្តា ន ទិច្ឆរេ ន ទេន្តិ។ ទក្ខិណាតិ កម្មញ្ច ផលញ្ច សទ្ទហិត្វា ទិន្នទានំ។ សហស្សេន សមំ មិតាតិ ឯវំ ទិន្នា កដច្ឆុភត្តមត្តាបិ ទក្ខិណា សហស្សទានេន សទ្ធិំ មិតា, មហាផលត្តា សហស្សទានសទិសាវ ហោតីតិ អត្ថោ។

តម្បិ នេសា “តេន ហិ បវិសិត្វា និសីទា”តិ អាហ។ តតោ ថោកំ វីតិនាមេត្វា បញ្ចាសិតោ អាគន្ត្វា ភត្តំ យាចិត្វា “នត្ថិ គច្ឆា”តិ វុត្តោ “អហំ ន គតបុព្វោ, ត្វម្បិ គេហេ ព្រាហ្មណវាចនកំ ភវិស្សតិ មញ្ញោ”តិ តស្ស ធម្មកថំ អារភន្តោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

១២២។

“ឆន្ទំ ជនេ យោបិ សមុដ្ឋាកំ ជនេ, ធានទ្ធា បេរិសំ ខខយប្បគន្ធិ;

សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនំ, កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ ពថាបិឆស្ស តេ”តិ៉

តត្ថ ឆន្ទន្តិ ពិចិឆស្ទទិតឆន្ទំ៉ សមុដ្ឋាកន្តិ ការេយ ចា អាយកបក្កកិក្លាចទិឃំ អទេណ្ណា ចា ឋលិឋលហទលាសន្ទាតំ ក្ខំ ខោយ ជនេយ្យ, យោបិ ឆន្ទយេច ជនេ៉ ធានទ្ធា បេរិសន្តិ អត្ថតោ ច បុត្តធារំ បេរិសេន្តោខេច៉ ខខយប្បគន្ធិន្តិ បទិទ្ធេ ចា ខេឃ្យឆន្ទេ ឆន្ទិកសយលព្រាហ្មលាតំ ខខយាតោ ឆន្ទំ ជនេតិ អត្ថោ៉ សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនន្តិ បទំ បេរិឆេត្វា ចិទេហេឆេត្វា សហស្សេន យាគំ យជន្តានំ សហស្សយាគីនំ ខ្ពស្សទានំ សតសហស្សម្បិ៉ កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ ពថាបិឆស្ស តេតិ តេសំ សតសហស្សសន្ទាតានំ សហស្សយាគីនំ យាកា ពថាបិឆស្ស ឆន្ទន សនេយន ខេឃ្យឆន្ទំ ក្ខប្បាទេត្វា ទេត្តស្ស ឥក្កពយត្រស្សស្ស យោខ្យអសិ កលំ ន អគ្ឃន្តីតិ៉

សេដ្ឋិ បញ្ហាសិលស្ស គធំ សុត្វា សល្លេក្ខិសិ៉ អធ តំ អតគ្ឃារលំ បុច្ឆន្តោ តចយំ កាធយាហ –

១១១៉

“កេកេតស យខេណ្ណា ចិបុលេរិ យហគ្ឃូតា, សនេយត ជិត្តស្ស ត អគ្ឃូយតិ;

គធំ សតំ សហស្សានំ សហស្សយាគិនំ, កលម្បិ នាគ្ឃន្តិ ពថាបិឆស្ស តេ”តិ៉

តត្ថ យខេណ្ណាតិ ធាតយាគោ សតសហស្សបរិច្ចាកចនេសត ចិបុលេរិ, ចិបុលត្ថាច យហគ្ឃូតា៉ សនេយត ជិត្តស្សាតិ ឆន្ទន ជិត្តស្ស កេកត ការលេត អគ្លិត ក្ខបេតិ៉ គធំ សតំ សហស្សានន្តិ ព្រាហ្មណ, គធំ សហស្សយាគីនំ បុរិសានំ ធាហុនំ សហស្សានំ សតសហស្សសន្ទាតា ខ្ពស្សទា ពថាបិឆស្ស ឆន្ទន ក្ខប្បាទេត្វា ធាយកស្ស ឲកស្ស ឥក្កពយត្រស្សស្ស កលំ នាគ្ឃន្តីតិ៉

អធស្ស កេឆន្តោ បញ្ហាសិលោ ខ្ពសាតកាធយាហ –

១១៣៉

“ធនត្តិ ហេកេ ចិសយេ តិចិដ្ឋា, លេត្វា ចធិត្វា អធ សោចយិត្វា;

សា ឥក្ខិណា អស្សុមុខា សឥណ្ឌា, សទេមត ជិត្តស្ស ត អល្ឈូរមតិ;

ឲចំ សតំ សហស្សានំ សហស្សយោកិនំ, កលម្បិ នាគ្ឃតិ តឆាចិឆស្ស ទេត”តិ។

តត្ថ ជិសរេមតិ ជិសទេម កាឃកម្មាឌិម្បិ ត្រូជិដ្ឋោ។ ទលត្វាតិ កិលទេមត្វា។ ចឌិត្វាតិ មានទេត្វា។ ទសាចឃិត្វាតិ សទសាទេក កត្វា។

ទសា បញ្ចាសិលស្ស ឆម្មកថំ សុត្វា “ទេតត ហិ កដ្ឋ, ទកហំ បចិសិត្វា តិសឹឥ, ទឆាក់ លដ្ឋឹ”តិ អាហ។ ទសាបិ កត្វា ទេតសំ សត្តិទេក តិសឹជិ។ តទេតា ចិលិទ្រកោសិទេឃា ទសដ្ឋិ ឲក់ ឥាសិ អាមទត្តត្វា “ឲទេតសំ ព្រាហូណានំ បលិបចឹហឹនំ តាញត្ថំ តាញត្ថំ ឥេហី”តិ អាហ។ សា ចឹហឹ កទេហត្វា ព្រាហូទេណ ដ្ឋបសក្កុមិត្វា “ត្ថទេម អាឥាឃ ឃត្ថ កត្ថជិ បចាទេបត្វា ក្សុញ្ជាឆា”តិ អាហ។ “ត អមក្រាំ ចឹហិតា អទេត្ថា, ត មឃំ ចឹហិ អាមសាមា”តិ។ “អឃ្យ, ចឹហិ កិទេទទេត តាមសត្តី”តិ? “ទេតត ហិ ទេតសំ តល្ហុទេល ឥេហី”តិ។ សា តល្ហុទេល អាឥាឃ កត្វា “ព្រាហូណា តល្ហុទេល កល្យហ្ឆា”តិ អាហ។ “មឃំ អាមក់ ត បដិក្កល្យាមា”តិ។ “អឃ្យ, អាមក់ កិទ ត កល្យហ្ឆិត្ថី”តិ។ “ទេតត ហិ ទេតសំ កទេទាជិឃំ ចទេឆ្លត្វា ទេកាកត្ថំ ឥេហី”តិ។ សា ទេតសំ កទេទាជិឃំ ចទេឆ្លត្វា មហាទេកាណានំ បក្កកត្ថំ អាហរិត្វា អឥាសិ។ បញ្ចាបិ ឌតា កជាញ្ញឲ ចទេឆ្លត្វា មុទេខ បក្ខិបិត្វា កទេល លក្កាទេបត្វា អក្ខិតិ បរិចទេត្តត្វា ជិស្សដ្ឋសញ្ញា មតា ជិឃ តិបជ្ជិំសុ។ ឥាសី ទេត ជិស្វា “មតា កជិស្សត្ថី”តិ ភីតា កត្វា ទសដ្ឋិទេតា អាទេទាទេចសិ “អឃ្យ, ទេត ព្រាហូណា ទេកាកត្ថំ កិលិត្វា អសទេក្កាត្តា មតា”តិ។

ទសា ជិទេត្តសិ “ត្ថឥាតិ អឃំ បិបឆទេម្ខា សុលុមាលព្រាហូណានំ ទេកាកត្ថំ ឥាទេបសិ, ទេត តំ កិលិត្វា អសទេក្កាត្តា មតាតិ មំ កទេហិស្សត្តី”តិ។ តទេតា ឥាសិ អាហ – “ពិបៀ កត្វា ឲទេតសំ កទេទាជិទេកសុ កត្ថំ ហរិត្វា តាតក្កទសំ សាលិកត្ថំ ចទេឆ្លហី”តិ។ សា តឆា អកាសិ។ ទសដ្ឋិ អត្តទបឹឆិ បដិបត្ថមត្សស្ស បទេក្កាសាទេបត្វា “អហំ មម ក្សុញ្ជតតិឃាទេមត ឲទេតសំ ព្រាហូណានំ កត្ថំ ឥាទេបសិ, ឲទេត ទលិទេកត មហទេត្ត បិទេណ្ឌ កត្វា ក្សុញ្ជមាតា កទេល លក្កាទេបត្វា មតា, មម តិទេទ្ធាសកាចំ ឌាតាឆា”តិ ចត្វា បរិសំ សត្ថិបិទេតសិ។ មហាឌទេត សត្ថិបតិទេត ព្រាហូណា ដ្ឋដ្ឋាឃ មហាឌនំ ឌូទេលិទេកត្វា “បស្សឆិមស្ស ទសដ្ឋិស្ស មុសាចាឌិតំ, ‘អមក្រាំ អត្តទេតា ក្សុញ្ជតកត្ថំ ឥាទេបសិ’ត្តិ ចឥតិ, បឆមំ ទេកាកត្ថំ អមក្រាំ ឥត្វា អទេមក្រា មទេតសុ ជិឃ តិបទេត្តសុ ត្ថមំ កត្ថំ ចដ្ឋាទេបសី”តិ ចត្វា អត្តទេតា មុទេខហិ កហិតកត្ថំ ក្សុមិឃំ បិទេតត្វា ឥទេស្សសុំ។ មហាឌទេតា ទសដ្ឋិ កទេហិ “អន្ធពាល, អត្តទេតា ក្សុលចំសំ តាទេសសិ, ឥាតសាលំ ឆសាទេបសិ, ឃាចទេក កីចាឃំ កទេហត្វា តឹហទាទេបសិ, ត្ថឥាតិ ត្ថទេមសំ សុលុមាលព្រាហូណានំ កត្ថំ ឥេទេត្តា ទេកាកត្ថំ ឥាទេបសិ, បទទេលិក់ កដ្ឋទេត្តា តច ឈទេទ ជិកចំ កីចាឃំ ពាត្ឋិត្វា កមិស្សសិ មទេញ្ញា”តិ។

តម្ហិ ខទេណ សទេក្កា មហាឌនំ បុច្ឆិ “ឌាតាឆ, តុទេមក្រត្ថមម្ហិ ទេកទេហ ឆតំ កស្ស សត្តក”ត្តិ? “ត ឌាតាមា”តិ។ “ត្ថមម្ហិ តកទេទ អសុកកាទេល ពិទាណសិឃំ មហាទេសដ្ឋិ តាម ឥាតសាលំ កាទេទត្វា មហាឥានំ បចត្តឃី”តិ សុតបុត្ថំ តុទេមក្រា”តិ។ “អាម សុណាមា”តិ។ “អហំ ទេសា ទសដ្ឋិ, ឥាតំ ឥត្វា សទេក្កា ឥេចទាឌា ហុត្វា បុទេត្តាបិ ទេម តំ ចំសំ អចិតាទេសត្វា ឥាតំ ឥត្វា ចទេន្ទា ឥេចបុទេត្តា ហុត្វា តិព្វាទេត្តា, តស្ស បុទេត្តា សូរិទេឃា, តស្ស បុទេត្តា មាតលិ, តស្ស បុទេត្តា បញ្ចាសិទេខា កត្ឋព្វឥេចបុទេត្តា ហុត្វា តិព្វាទេត្តា។ ទេតសុ អឃំ ចទេន្ទា, អឃំ សូរិទេឃា, អឃំ មាតលិសដ្ឋាហទេកា, អឃំ ត្ថមស្ស បិបឆម្មស្ស បិតា បញ្ចាសិទេខា កត្ឋព្វឥេចបុទេត្តា, ឲចំ ពាហុក្កាំ ឲតំ ឥាតំ តាម, កត្តព្វទេមច ក្សុសលំ

បណ្ឌិតេហី”តិ កថេត្វា មហាជនស្ស កង្ខច្ឆេទនត្ថំ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា មហន្តេនានុភាវេន មហន្តេន បរិវារេន ជលមានសរីរា អដ្ឋំសុ, សកលនគរំ បជ្ជលន្តំ វិយ អហោសិ។ សត្ថា មហាជនំ អាមន្តេត្វា “មយំ អត្តនោ ទិព្វសម្បត្តិំ បហាយ អាគន្ត្វា ឥមំ កុលវំសនាសកំ បាបធម្មពិឡារកោសិយំ និស្សាយ អាគតា, អយំ បាបធម្មោ អត្តនោ កុលវំសំ នាសេត្វា ទានសាលំ ឈាបេត្វា យាចកេ គីវាយំ គហេត្វា នីហរាបេត្វា អម្ហាកំ វំសំ សមុច្ឆិន្ទិ, ‘អយំ អទានសីលោ ហុត្វា និរយេ និព្វត្តេយ្យា’តិ ឥមស្ស អនុកម្បាយ អាគតាម្ហា”តិ វត្វា ទានគុណំ បកាសេន្តា មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេសុំ។ ពិឡារកោសិយោ សិរស្មិំ អញ្ជលិំ បតិដ្ឋបេត្វា “ទេវ, អហំ ឥតោ បដ្ឋាយ បោរាណកុលវំសំ អនាសេត្វា ទានំ បវត្តេស្សាមិ, អជ្ជ អាទិំ កត្វា អន្តមសោ ឧទកទន្តបោណំ ឧបាទាយ អត្តនោ លទ្ធាហារំ បរស្ស អទត្វា ន ខាទិស្សាមី”តិ សក្កស្ស បដិញ្ញំ អទាសិ។ សក្កោ តំ ទមេត្វា និព្វិសេវនំ កត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋបេត្វា ចត្តារោ ទេវបុត្តេ អាទាយ សកដ្ឋានមេវ គតោ។ សោបិ សេដ្ឋិ យាវជីវំ ទានំ ទត្វា តាវតិំសភវនេ និព្វត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, អយំ ភិក្ខុ បុព្ពេ អស្សទ្ធោ អហោសិ កស្សចិ កិញ្ចិ អទាតា, អហំ បន តំ ទមេត្វា ទានផលំ ជានាបេសិំ, តមេវ ចិត្តំ ភវន្តរគតម្បិ ន ជហាតី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សេដ្ឋិ អយំ ទានបតិកោ ភិក្ខុ អហោសិ, ចន្ទោ សារិបុត្តោ, សូរិយោ មោគ្គល្លានោ, មាតលិ កស្សបោ, បញ្ចសិខោ អានន្ទោ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ពិឡារកោសិយជាតកវណ្ណនា ទ្វាទសមា។

[៤៥១] ១៣. ចក្កវាកជាតកវណ្ណនា

វណ្ណវា អភិរូបោសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ចីវរាទីហិ អតិត្តោ “កហំ សង្ឃភត្តំ, កហំ និមន្តន”ន្តិ បរិយេសន្តោ វិចរតិ, អាមិសកថាយមេវ អភិរមតិ។ អថ នំ បេសលា ភិក្ខូ តស្សានុគ្គហេន សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា តំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ លោលោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ កស្មា ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា លោលោ អហោសិ, លោលភាវោ ច នាម បាបកោ, បុព្ពេបិ ត្វំ លោលភាវំ និស្សាយ ពារាណសិយំ ហត្ថិកុណបាទីហិ អតិត្តោ មហាអរញ្ញំ បវិដ្ឋោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ លោលកាកោ ពារាណសិយំ ហត្ថិកុណបាទីហិ អតិត្តោ “អរញ្ញំ នុ ខោ កីទិស”ន្តិ អរញ្ញំ គន្ត្វា តត្ថបិ ផលាផលេហិ អសន្តុដ្ឋោ គង្គាតីរំ គន្ត្វា វិចរន្តោ ជយម្បតិកេ ចក្កវាកេ ទិស្វា “ឥមេ សកុណា អតិវិយ សោភន្តិ, ឥមេ ឥមស្មិំ គង្គាតីរេ ពហុំ មច្ឆមំសំ ខាទន្តិ មញ្ញេ, ឥមេ បុច្ឆិត្វា មយាបិ ឥមេសំ ភោជនំ ខាទិត្វា វណ្ណវន្តេន ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ តេសំ អវិទូរេ និសីទិត្វា ចក្កវាកំ បុច្ឆន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

“វណ្ណវា អភិរូបោសិ, ឃនោ សញ្ជាតរោហិតោ;

ចក្កវាក សុរូបោសិ, វិប្បសន្នមុខិន្ទ្រិយោ។

១៥៦។

“បាឋីនំ បាវុសំ មច្ឆំ, ពលជំ មុញ្ជរោហិតំ;

គង្គាយ តីរេ និសិន្នោ, ឯវំ ភុញ្ជសិ ភោជន”ន្តិ។

តត្ថ ឃនោតិ ឃនសរីរោ។ សញ្ជាតរោហិតោតិ ឧត្តត្តសុវណ្ណំ វិយ សុដ្ឋុជាតរោហិតវណ្ណោ។ បាឋីនន្តិ បាឋីននាមកំ បាសាណមច្ឆំ។ បាវុសន្តិ មហាមុខមច្ឆំ, “បាហុស”ន្តិបិ បាឋោ។ ពលជន្តិ ពលជមច្ឆំ។ មុញ្ជរោហិតន្តិ មុញ្ជមច្ឆា រោហិតមច្ឆា។ ឯវំ ភុញ្ជសីតិ ឯវរូបំ ភោជនំ មញ្ញេ ភុញ្ជសីតិ បុច្ឆតិ។

ចក្កវាកោ តស្ស វចនំ បដិក្ខិបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១៥៧។

“ន វាហមេតំ ភុញ្ជាមិ, ជង្គលានោទកានិ វា;

អញ្ញត្រ សេវាលបណកា, ឯតំ មេ សម្ម ភោជន”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ សម្ម, អញ្ញត្រ សេវាលា ច បណកា ច សេសានិ ជង្គលានិ វា ឱទកានិ វា មំសានិ អាទាយ ឯតំ ភោជនំ ន ភុញ្ជាមិ, យំ បនេតំ សេវាលបណកំ, ឯតំ មេ សម្ម, ភោជនន្តិ។

តតោ កាកោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៥៨។

“ន ចាហមេតំ សទ្ទហាមិ, ចក្កវាកស្ស ភោជនំ;

អហម្បិ សម្ម ភុញ្ជាមិ, គាមេ លោណិយតេលិយំ។

១២៩។

“មនុស្សេសុ កតំ ភត្តំ, សុចិំ មំសូបសេចនំ;

ន ច មេ តាទិសោ វណ្ណោ, ចក្កវាក យថា តុវ”ន្តិ។

តត្ថ យថា តុវន្តិ យថា តុវំ សោភគ្គប្បត្តោ សរីរវណ្ណោ, តាទិសោ មយ្ហវណ្ណោ នត្ថិ, ឯតេន ការណេន អហំ តវ “សេវាលបណកំ មម ភោជន”ន្តិ វទន្តស្ស វចនំ ន សទ្ទហាមីតិ។

អថស្ស ចក្កវាកោ ឧត្តរិការណំ កថេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

១៣០។

“សម្បស្សំ អត្តនិ វេរំ, ហិំសយំ មានុសិំ បជំ;

ឧត្រស្តោ ឃសសី ភីតោ, តេន វណ្ណោ តវេទិសោ។

១៣១។

“សព្ពលោកវិរុទ្ធោសិ, ធង្ក បាបេន កម្មុនា;

លទ្ធោ បិណ្ឌោ ន បីណេតិ, តេន វណ្ណោ តវេទិសោ។

១៣២។

“អហម្បិ សម្ម ភុញ្ជាមិ, អហិំសំ សព្វបាណិនំ;

អប្បោស្សុក្កោ និរាសង្កី, អសោកោ អកុតោភយោ។

១៣២។

“សោ ករស្សុ អានុភាវំ, វីតិវត្តស្សុ សីលិយំ;

អហិំសាយ ចរ លោកេ, បិយោ ហោហិសិ មំមិវ។

១៣៣។

“យោ ន ហន្តិ ន ឃាតេតិ, ន ជិនាតិ ន ជាបយេ;

មេត្តំសោ សព្វភូតេសុ, វេរំ តស្ស ន កេនចី”តិ។

តត្ថ ឧប្បស្សន្តិ សម្ម កាក ត្វំ បរេសុ ឧប្បន្នំ អត្តនិ វេរចិត្តំ ឧប្បស្សយតោ មនុស្សំ បជំ ហិំសន្តោ វិហេឋេន្តោ ឧត្រាសេន្តោតិ វិចរតោ។ យសសីតិ ភុញ្ជសិ។ តេន តេ ឯតិសោ និក្ខន្តវណ្ណោ ជាតោ។ វង្កាតិ កាកំ អាលបតិ។ បិណ្ឌោតិ គោចរំ។ អហិំសំ សព្វបាណិនន្តិ អហំ បន សព្វសត្តេ អហិំសន្តោ ភុញ្ជាមីតិ វទតិ។ សោ ករស្សុ អានុភាវន្តិ សោ ត្វម្បិ វីរិយំ ករោហិ, អត្តនោ សីលិយសង្ខាតំ ទុស្សីលភាវំ វីតិវត្តស្សុ។ អហិំសាយាតិ អហិំសាយ សមន្នាគតោ ហុត្វា លោកេ ចរ។ បិយោ ហោហិសិ មំមិវាតិ ឯវំ សន្តេ យថា មយំ សព្វេសំ លោកស្ស បិយោ ហោហិសិ។ ន ជិនាតីតិ ធនជានិំ ន ករោតិ។ ន ជាបយេតិ អញ្ញម្បិ ន ការេតិ។ មេត្តំសោតិ មេត្តកោដ្ឋាសោ មេត្តចិត្តោ។ ន កេនចីតិ កេនចិ ឯកសត្តេនបិ សទ្ធិំ តស្ស វេរំ នាម នត្ថីតិ។

តស្មា សចេ លោកស្ស បិយោ ភវិតុំ ឥច្ឆសិ, សព្វវេរេហិ វិរមាហីតិ ឯវំ ចក្កវាកោ កាកស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ កាកោ “តុម្ហេ អត្តនោ គោចរំ មយ្ហំ ន ទេថ, កា កា”តិ វស្សន្តោ ឧប្បតិត្វា បារាណសិយំ ឧក្ការភូមិយំយេវ ឱតរិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ លោលភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា កាកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, ចក្កវាកី រាហុលមាតា, ចក្កវាកោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ចក្កចាកឌាតកចណ្ណតា តេរសយា៉

[៣៥៧] ១៣៉ ក្វទិបញ្ញាឌាតកចណ្ណតា

១៣៥-១៥៣៉សក្ខំ កិទាតិ ឥទំ ក្វទិបញ្ញាឌាតកំ យហាស្គយក្កឌាតកេ (ឌា៉ ៧៉១៧៉៥៨០ អាគយោ) អាចិ កចិស្សតិ៉

ក្វទិបញ្ញាឌាតកចណ្ណតា ច្ចុសយា៉

[៣៥៧] ១៥៉ យហាយក្កលឌាតកចណ្ណតា

កិំសុតនទាតិ ឥទំ សត្ថា ឌេតចនេ ចិហរន្តោ យហាយក្កលសុត្តំ (ឃុ៉ បា៉ ៥៉១ អាគយោ) អារព្ភ កថេសិ៉ រាឌកហគកទស្មិំ ហិ ពកតចិនេចកទលឹយេត សន្តាការេ សន្និបតិតស្ស យហាឌនស្ស យន្សេ្ចកោ បុរិសោ “អឌ្ឌ យេ យក្កលកិរិយា អត្ថី”តិ ស្ទ្រាយ អកយាសិ៉ អបរោ តស្ស ចចនំ សុត្វា “អយំ ‘យក្កល’ន្តិ ចត្វាច កេតា, កិំ ទតំ យក្កលំ តាយា”តិ អាហ ៉ តយន្សោ “អកិយក្កលទ្វបគស្សតំ យក្កលំ តាយ៉ ឧកេច្ចា ហិ កាលស្សេច ស្ទ្រាយ សព្ពសេតំ ស្គរកំ ចា បស្សតិ, កក្កិតិត្តិំ ចា ទោហិតយន្ឋំ ចា បុណ្ណឃដំ ចា តចតឹតំ ចា កោសប្បិំ ចា អហតចត្ថំ ចា បិឃាសំ ចា បស្សតិ, ឥតោ ស្គត្តរំ យក្កលំ តាយ តត្ថី”តិ អាហ៉ តេត កថិតំ ទកេច្ច “សុកថិត”ន្តិ អកិតត្ថិំសុ៉ អបរោ “តេតំ យក្កលំ, សុតំ តាយ យក្កលំ៉ ឧកេច្ចា ហិ ‘បុណ្ណា’តិ ចគត្ថាតំ សុណាតិ, តថា ‘ចឌ្ឍា’តិ ‘ចឌ្ឍយាតា’តិ សុណាតិ, ‘ក្វញ្ញា’តិ ‘ឈាគា’តិ ចគត្ថាតំ សុណាតិ, ឥតោ ស្គត្តរំ យក្កលំ តាយ តត្ថី”តិ អាហ៉ តេត កថិតម្បិ ទកេច្ច “សុកថិត”ន្តិ អកិតត្ថិំសុ៉ អបរោ “ត ទតំ យក្កលំ, យុតំ តាយ យក្កលំ៉ ឧកេច្ចា ហិ កាលស្សេច ស្ទ្រាយ បថចិំ អាយសតិ, ហរិតតិណំ អល្លគោយយំ បរិសុទ្ធសាដកំ ទោហិតយន្ឋំ សុចណ្ណរេតតកាឌតំ អាយសតិ, ឥតោ ស្គត្តរំ យក្កលំ តាយ តត្ថី”តិ អាហ៉ តេត កថិតម្បិ ទកេច្ច “សុកថិត”ន្តិ អកិតត្ថិំសុ៉ ទចំ ឌិដ្ឋយក្កលិកា សុតយក្កលិកា យុតយក្កលិកាតិ តិស្សោបិ បរិសា ហុត្វា អញ្ញយញ្ញំ សញ្ញាបេតុំ តាសក្ខិំសុ, ក្វយ្ហទេចតា អាឌិំ កត្វា យាច ព្រហ្មលោកា “ឥទំ យក្កល”ន្តិ តថតោ ត ឌាតិំសុ៉

សក្កោ ចិន្តេសិ “ឥយំ យក្កលបញ្ហំ សទេចកេ លោកេ អញ្ញត្រ ភកចតា អញ្ញោ កថេតុំ សយត្ថោ តាយ តត្ថិ, ភកចន្តំ ស្គបសក្កយិត្វា ឥយំ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាយី”តិ៉ សោ រត្តិភាគេ សត្ថារំ ស្គបសក្កយិត្វា ចន្ទិត្វា អញ្ជលិំ បក្កយ្ហ“ពហូ ទេចា យគុស្សា ចា”តិ បញ្ហំបុច្ឆិ៉ អថស្ស សត្ថា ទ្វាគសហិ កាថាហិ អដ្ឋតិំស យហាយក្កលានិ កថេសិ៉ យក្កលសុត្តេ ចិតិចដ្ដន្តេយេច កោដិសតសហស្សយត្តា ទេចតា អរហត្តំ បាបុណិំសុ, សោតាបត្តាគីតំ កណតបថោ តត្ថិ៉ សក្កោ យក្កលំ សុត្វា សកដ្ឋាតមេច កតោ៉ សត្ថារា យក្កលេ កថិតេ សទេចកោ លោកោ “សុកថិត”ន្តិ អកិតត្ទិ៉ តគា ធម្មសភាយំ តថាកតស្ស ក្វណកថំ សយុដ្ឋាបេសុំ “អាចុសោ, សត្ថា អញ្ញេសំ អចិសយំ យក្កលបញ្ហំសទេចកស្ស លោកស្ស ចិត្តំ កហេត្វា ក្វក្កច្ចំ ចិន្តិត្វា កកកតលេ ចន្ទំ ស្ទ្រាបេន្តោ ចិយ កថេសិ, ទចំ យហាបញ្ញោ, អាចុសោ, តថាកតោ”តិ៉ សត្ថា អាកន្ត្វា “កាយ ត្វត្ថ, កិក្ខចេ, ទតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥយាយ តាយា”តិ ចុត្តេ “អតច្ឆរិយំ, កិក្ខចេ, ឥគានេច សម្ពោធិប្បត្តស្ស យយ

មង្គលបញ្ហំ កថេតិ, ស្វាហំ ពោធិសត្តចរិយំ ចរន្តោបិ ទេវមនុស្សានំ កង្ខំ ឆិន្ទិត្វា មង្គលបញ្ហំ កថេសិ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កាលេ វិភវសម្បន្នស្ស ព្រាហ្មណស្ស កុលេ និព្វត្តិ, “រក្ខិតកុមារោ”តិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ ឧគ្គហិតសិប្បោ កតទារបរិគ្គហោ មាតាបិតូនំ អច្ចយេន រតនវិលោកនំ កត្វា សំវិគ្គមានសោ មហាទានំ បវត្តេត្វា កាមេ បហាយ ហិមវន្តបទេសេ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា វនមូលផលាហារោ ឯកស្មិំ បទេសេ វាសំ កប្បេសិ។ អនុបុព្ពេនស្ស បរិវារោ មហា អហោសិ, បញ្ច អន្តេវាសិកសតានិ អហេសុំ។ អថេកទិវសំ តេ តាបសា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា “អាចរិយ, វស្សារត្តសមយេ ហិមវន្តតោ ឱតរិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ជនបទចារិកំ ចរាម, ឯវំ នោ សរីរញ្ច ថិរំ ភវិស្សតិ, ជង្ឃវិហារោ ច កតោ ភវិស្សតី”តិ អាហំសុ។ តេ “តេន ហិ តុម្ហេ គច្ឆថ, អហំ ឥធេវ វសិស្សាមី”តិ វុត្តេ តំ វន្ទិត្វា ហិមវន្តា ឱតរិត្វា ចារិកំ ចរមានា ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិំសុ។ តេសំ មហាសក្ការសម្មានោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ពារាណសិយំ សន្ថាគារេ សន្និបតិតេ មហាជនកាយេ មង្គលបញ្ហោ សមុដ្ឋាតិ។ វត្ថុ បច្ចុប្បន្នវត្ថុសទិសមេវ។

តទា បន មនុស្សានំ កង្ខំ ឆិន្ទិត្វា មង្គលបញ្ហំ កថេតុំ សមត្ថំ អបស្សន្តោ មហាជនោ ឧយ្យានំ គន្ត្វា ឥសិគណំ មង្គលបញ្ហំ បុច្ឆិ។ ឥសយោ រាជានំ អាមន្តេត្វា “មហារាជ, មយំ ឯតំ កថេតុំ ន សក្ខិស្សាម, អបិច នោ អម្ហាកំ អាចរិយោ រក្ខិតតាបសោ នាម មហាបញ្ញោ ហិមវន្តេ វសតិ, សោ សទេវកស្ស លោកស្ស ចិត្តំ គហេត្វា ឯតំ មង្គលបញ្ហំ កថេស្សតី”តិ វទិំសុ។ រាជា “ភន្តេ, ហិមវន្តោ នាម ទូរេ ទុគ្គមោ, ន សក្ខិស្សាម មយំ តត្ថ គន្តុំ, សាធុ វត តុម្ហេយេវ អាចរិយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា បុច្ឆិត្វា ឧគ្គណ្ហិត្វា បុនាគន្ត្វា អម្ហាកំ កថេថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អាចរិយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារា អាចរិយេន រញ្ញោ ធម្មិកភាវេ ជនបទចារិត្តេ ច បុច្ឆិតេ តំ ទិដ្ឋមង្គលាទីនំ ឧប្បត្តិំ អាទិតោ បដ្ឋាយ កថេត្វា រញ្ញោ យាចនាយ ច អត្តនោ បញ្ហសវនត្ថំ អាគតភាវំ បកាសេត្វា “សាធុ នោ ភន្តេ, មង្គលបញ្ហំ បាកដំ កត្វា កថេថា”តិ យាចិំសុ។ តតោ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ អាចរិយំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៣៣។

“កិំសុ នរោ ជប្បមធិច្ច កាលេ, កំ វា វិជ្ជំ កតមំ វា សុតានំ;

សោ មច្ចោ អស្មិញ្ច បរម្ហិ លោកេ, កថំ ករោ សោត្ថានេន គុត្តោ”តិ។

តត្ថ កាលេតិ មង្គលបត្ថនកាលេ។ វិជ្ជន្តិ វេទំ។ សុតានន្តិ សិក្ខិតព្ពយុត្តកបរិយត្តីនំ។ អស្មិញ្ចាតិ ឯត្ថ ចាតិ និបាតមត្តំ។ សោត្ថានេនាតិ សោត្ថិភាវាវហេន មង្គលេន។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “អាចរិយ, បុរិសោ មង្គលំ ឥច្ឆន្តោ មង្គលកាលេ កិំសុ នាម ជប្បន្តោ តីសុ វេទេសុ កតមំ វា វេទំ កតមំ វា សុតានំ អន្តរេ សុតបរិយត្តិំ អធីយិត្វា សោ មច្ចោ ឥមស្មិំ លោកេ បរស្មិញ្ច កថំ ករោ ឯតេសុ ជប្បាទីសុ កិំ កេន និយាមេន ករោន្តោ សោត្ថានេន និរុបទ្ទវមង្គលេន គុត្តោ រក្ខិតោ ហោតិ, តំ សព្ពលោកហិតំ កត្វា ជោតមង្គលំ អម្ហាកំ

ពេធហិ”តិ៍

ឲចំ ឥេដ្ឋេត្តចាសិពេត យក្កលបញ្ចាបុេដ្ឋោ យហាសេត្វា ឥេចយត្យុស្សាត់ ពន្លំ លិត្តុេត្តា “ព្ពាឥញ្ចិឥញ្ចា យក្កល”ត្តិ ព្យុទ្ធលឹព្ទអាឃ យក្កល់ ពេឆេត្តា អាហ –

១៥៩៍

“ឃស្ស ឥេចា បិតរោ ច សន្តា, សទ្ធិសបិ សន្តាក្ខតាតិ ចាបិ;

េយត្វាឃ តិដ្ឋំ អបឌិតាតិ ហោត្តិ, ក្ខេតាស្ ឥេច េសាត្វាត់ តឥាហ្”តិ៍

តត្ត ឃស្សាតិ ឃស្ស បុក្កលស្ស៍ ឥេចាតិ ក្សុទ្ធឥេច អាឌិ ពត្វា សន្តាបិ កាយាចឥេរឥេចា៍ បិតរោ ចាតិ តត្តត្តរិ ត្វបិចឥេព្រាហ្មណោគោ៍ សទ្ធិសបិតិ ឌីឃជាតិកា៍ សន្តាក្ខតាតិ ចាបិតិ ចុត្តាចេសឃាតិ ច សន្តាតិបិ ក្ខតាតិ៍ េយត្វាឃ តិដ្ឋំ អបឌិតាតិ ហោត្តិតិ ឲេត សន្តា សត្វា ឥសឌិសាឲ្រលាចេសត បចត្វាឃ អប្បតាប្បត្វាឃ េយត្វាកាចតាឃ អបឌិតា ហោត្តិ៍ ក្ខេតាស្ ឥេចតិ ត់ តស្ស បុក្កលស្ស សន្តាសេត្តស្ េសាត្វាត់ តិរេត្តទំ បចត្តិ តិរេបរាឆយក្កល់ អាហ្៍ េយត្វាឌិហារី ហិ បុក្កេលា សន្តានំ បិេឃា ហោតិ បទ្វុបក្កេយត អឌិពោបិេឃា៍ ព្ពតិ េសា ព្ពឃិតា យក្កេលត រក្ខិតោ ពោបិតោ ហោតីតិ៍

ព្ពតិ យហាសេត្វា បឆមំ យក្កល់ ពេឆត្វា ត្ទតិឃាឌីតិ ពេឆេត្តា –

១៥៧៍

“េឃា សន្តេលោកស្ស តិចាតត្ទុត្តិ, ព្ពត្តិបុយាត់ សហឥារពាត់;

ឧត្តា ត្សុត្វាតយប្បឌិក្សុលចាឌី, អឌិចាសត់ េសាត្វាត់ តឥាហ្៍

១៥៨៍

“េឃា តាចឌាតាតិ សហាឃយេត្តា, សិេប្បត ក្សល្យាហិ ឥេតត ឌេច្ចា;

រុចិបញ្ញោ អត្ថកាលេ មតីមា, សហាយេសុ វេ សោត្ថានំ តទាហុ.

១៨៩.

“មិត្តានិ វេ យស្ស ភវន្តិ សន្តោ, សំវិស្សត្ថា អវិសំវាទកស្ស;

ន មិត្តទុព្ភី សំវិភាគី ធនេន, មិត្តេសុ វេ សោត្ថានំ តទាហុ.

១៩០.

“យស្ស ភរិយា តុល្យវយា សមគ្គា, អនុព្ពតា ធម្មកាមា បជាតា;

កោលិនិយា សីលវតី បតិព្ពតា, ទារេសុ វេ សោត្ថានំ តទាហុ.

១៩១.

“យស្ស រាជា ភូតបតិ យសស្សី, ជានាតិ សោចេយ្យំ បរក្កមញ្ច;

អទ្វេជ្ឈតា សុហទយំ មមន្តិ, រាជូសុ វេ សោត្ថានំ តទាហុ.

១៩២.

“អន្នញ្ច បានញ្ច ទទាតិ សទ្ធោ, មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច;

បសន្នចិត្តោ អនុមោទមានោ, សគ្គេសុ វេ សោត្ថានំ តទាហុ.

១៩៣.

“យមរិយធម្មេន បុនន្តិ វុទ្ធា, អារាធិតា សមចរិយាយ សន្តោ;

ពាហុស្សុតា ព្ទសមោ សីលវន្តោ, អរហត្តមគ្គេនេវ សោត្ថានំ តជាហុ"តិ° –

ព្ទមា កាថា អភាសិ°

តត្ថ តិចាតចុត្តីតិ មុត្តចិត្តតាយ សព្ទលោកស្ស តីចចុត្តិ ហោតិ° ពន្តា ក្សុត្តានត្តិ បទេហិ ចុត្តានំ ជ្ជចចតានំ អភិចាយកោ ហោតិ° អប្បដិក្ខលចាឌីតិ "អក្កោន្តិ មំ, អចធិ ម"ន្តិ យុកក្កាហំ អកោរាន្តោ អភ្ក្ខលមេច ចជតិ° អភិចាយតន្តិ ព្ទាឝំ អភិចាយតំ តស្ស សោត្ថានំ តិរបរាឈមក្កុលំ បណ្ឌិតា ចជន្តិ°

សហាយមេត្តតិ សហាយេ ច សហាយមេត្តេ ច° តត្ថ សហបំសុកីឡិតា សហាយា តាម, ជស ក្ខាជស ចស្សានិ ឲុកតោ ចុត្ថា សហាយមត្តា តាម, តេ សព្ទេបិ "អហំ សិប្បចា, ព្ទមេ តិសិប្បា"តិ ឲុចំ សិប្បេត ចា "អហំ ក្សុលីនោ, ព្ទមេ ត ក្សុលីតា"តិ ឲុចំ ក្សុលសម្បត្តិសម្ពាតាហិ ក្សុល្យាហិ ចា, "អហំ អឌ្ឍោ, ព្ទមេ ទ្សុក្កតា"តិ ឲុចំ ឈតេត ចា, "អហំ ជាតិសម្បន្នោ, ព្ទមេ ទ្សុជ្ជាតា"តិ ឲុចំ ជច្ចា ចា តាចជាតាតិ° ទ្សុចិបន្នោតិ សាធុបន្នោ សុត្ថបន្នោ ° អត្ថការលេតិ កស្សចិទេច អត្ថស្ស ការណស្ស ឧប្បន្នការលេ° មតីមាតិ តំ តំ អត្ថំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ចិចារណសមត្ថតាយ មតិមា ហុត្វា តេ សហាយេ តាចជាតាតិ° សហាយេសូតិ តំ តស្ស អតចជាតតំ សហាយេសុ សោត្ថានំ តាមាតិ បេរិរាណកបណ្ឌិតា អាហុ° តេត ហិ សោ តិរបរាឈមក្កលេត ព្ទឈលោកេ ច បរលោកេ ច ក្សុត្តោ ហោតិ° តត្ថ បណ្ឌិតេ សហាយេ តិស្សាយ សោត្ថិភាវេ ក្សុសតាឡព្ទជាតកេត (ជា° ១°១°១៧ អាជមោ) កថេតព្ទោ°

សន្តោតិ បណ្ឌិតា សប្បុរិសា យស្ស មិត្តាតិ ភចន្តិ° សំចិស្សត្វាតិ ឈរំ បចិសិត្វា ព្ទន្ទិតិន្ទិតមេស្សច គហណចសេត ចិស្សាសមាបន្នា° អចិសំចាទកស្សាតិ អចិសំចាទតសីលស្ស° ត មិត្តទុត្រីតិ មោ ច មិត្តទុត្រី ត ហោតិ° សំចិភាគីតិ ឈតេតាតិ អត្ថេតា ឈតេត មិត្តានំ សំចិភាគំ ករោតិ° មិតេត្តសូតិ មិតេត្ត តិស្សាយ លទ្ធត្ថំ តស្ស តំ មិតេត្តសុ សោត្ថានំ តាម ហោតិ° សោ ហិ ឲុចទ្ទុបេហិ មិតេត្តហិ រក្ខិតោ សោត្ថិំ បិប្បុណាតិ° តត្ថ មិតេត្ត តិស្សាយ សោត្ថិភាវេ មហាក្សុក្កុសជាតកាឌីហិ (ជា° ១°៧៣°៣៣ អាជមោ) កថេតព្ទោ°

ត្សុល្យចយាតិ សមាតចយា° សមក្កាតិ សមក្កចាសា° អក្សុទ្ធាតាតិ អក្សុចត្តិតា° ឈម្ពុកាមាតិ តិចិឈសុចរិតឈម្ពំ រោចេតិ° បជាតាតិ ចិជាយិតី, ត ចញ្ញា° ឌាទេសូតិ ឲុតេហិ សីលក្សុណេហិ សមត្នាកតោ មាតុគាមោ កោហេ ចសន្តោ សាមិកស្ស សោត្ថិ ហោតីតិ បណ្ឌិតា កថេន្តិ° តត្ថ សីលចត្តំ មាតុគាមំ តិស្សាយ សោត្ថិភាវេ មហិំសចាទជាតក- (ជា° ១°៧°ប៉ស៊ី អាជមោ) សម្ពុលជាតក- (ជា° ១°១៩° ៧ជ័ស៊ី អាជមោ) ពណ្ឌហាលជាតកេហិ (ជា° ៧°៧៧°ជ័ប៉៧ អាជមោ) កថេតព្ទោ°

សោរេចម្បត្តិ សុចិកាចំ° អទេឌ្ឍព្សាតិ អទេឌ្ឍព្សាយ ត ឲុស មយា សទ្ធិំ កិឌ្ឌិត្វា ក្ខិឝា កចិស្សតីតិ ឲុចំ អទេឌ្ឍព្សករេចត ឃំ ជាតាតិ° សុហឝឃំ មយន្តិ សុហឝោ អឃំ មយន្តិ ច ឃំ ជាតាតិ° រាជ្ជសុ ចេតិ ឲុចំ រាជ្ជសុ សេចកានំ សោត្ថានំ តាមាតិ បណ្ឌិតា កថេន្តិ° ជជាតិសត្តោតិ

កម្មញ្ច ផលញ្ច សទ្ទហិត្វា ទទាតិ។ សគ្គស្ស នេតិ ឥទំ សគ្គ ទេវលោកេ សោត្ថានំ និរុបទ្ទវមង្គលន្តិ បណ្ឌិតា វទន្តិ, តំ បេតវត្ថុវិមានវត្ថូហិ វិត្ថារេត្វា កថេតព្ពំ។

វុត្តិសុទ្ធាតិ យំ បុគ្គលំ ពាលាលសុទ្ធា អរិយធម្មេន វុត្តិំ បរិសោធេន្តិ។ សមចរិយាយាតិ សម្មាបដិបត្តិយា។ ពាហុស្សុតាតិ បដិវេធពាហុស្សុតា។ ឥសយោតិ ឥសិគណា។ សីលវន្តោតិ អរិយសីលេន សមន្នាគតា។ អរហត្តមញ្ញាតិ អរហត្តានំ មញ្ញប្បដិលភិតព្ពំ តំ សោត្ថានន្តិ បណ្ឌិតា វទន្តិ។ អរហន្តោ ហិ អត្តនា បដិវិទ្ធមគ្គំ អាចិក្ខិត្វា បដិបាទេន្តា អាទរេន បុគ្គលំ អរិយមគ្គេ វុត្តិ, សោបិ អរហា ច ហោតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ អរហត្តេន ទេសនាយ កូដំ គណ្ហន្តោ អដ្ឋហិ គាថាហិ អដ្ឋ មហាមង្គលានិ កថេត្វា តេសំ មង្គលានំ ថុតិំ ករោន្តោ ឱសានគាថមាហ –

១៦៤។

“ឯតានិ ខលុ សោត្ថានានិ លោកេ, វិញ្ញុប្បសត្ថានិ សុខុទ្រយានិ;

តានីធ សេវេថ នរោ សបញ្ញោ, ន ហិ មង្គលេ កិញ្ចនមត្ថិ សច្ច”ន្តិ។

តត្ថ ន ហិ មង្គលេតិ តស្មិំ បន ទិដ្ឋសុតមុតប្បភេទេ មង្គលេ កិញ្ចិ ឯកមង្គលម្បិ សច្ចំ នាម នត្ថិ, និព្ពានមេវ បនេកំ បរមត្ថសច្ចន្តិ។

ឥសយោ តានិ មង្គលានិ សុត្វា សត្តដ្ឋទិវសច្ចយេន អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វា តត្ថេវ អគមំសុ។ រាជា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា បុច្ឆិ។ តេ តស្ស អាចរិយេន កថិតនិយាមេន មង្គលបញ្ហំ កថេត្វា ហិមវន្តមេវ អគមំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ លោកេ មង្គលំ បាកដំ អហោសិ។ មង្គលេសុ វត្តិត្វា មតមតា សគ្គបទំ បូរេសុំ។ ពោធិសត្តោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ឥសិគណំ អាទាយ ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបាហំ មង្គលបញ្ហំ កថេសិ”ន្តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា អហោសិ, មង្គលបញ្ហបុច្ឆកោ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ សារិបុត្តោ, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាមង្គលជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤៥៤] ១៦។ ឃដបណ្ឌិតជាតកវណ្ណនា

ឧដ្ឋេហិ កណ្ហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មតបុត្តំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ មដ្ឋកុណ្ឌលិសទិសមេវ។ ឥធ បន សត្ថា តំ ឧបាសកំ “កិំ, ឧបាសក, សោចសី”តិ វត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឧបាសក, បោរាណកបណ្ឌិតា បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា មតបុត្តំ នានុសោចិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ឧត្តរបថេ កំសភោគេ អសិតញ្ជននគរេ មហាកំសោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស កំសោ ច, ឧបកំសោ ចាតិ ទ្វេ បុត្តា អហេសុំ, ទេវគព្ភា នាម ឯកា ធីតា។ តស្សា ជាតទិវសេ នេមិត្តកា ព្រាហ្មណា “ឯតិស្សា កុច្ឆិយំ និព្ពត្តបុត្តា កំសគោត្តំ កំសវំសំ នាសេស្សតី”តិ ព្យាករិំសុ។ រាជា ពលវសិនេហេន ធីតរំ វិនាសេតុំ នាសក្ខិ, “ភាតរោ ជានិស្សន្តី”តិ យាវតាយុកំ ឋត្វា កាលមកាសិ។ តស្មិំ កាលកតេ កំសោ រាជា អហោសិ, ឧបកំសោ ឧបរាជា។ តេ ចិន្តយិំសុ “សចេ មយំ ភគិនិំ នាសេស្សាម, គារយ្ហា ភវិស្សាម, ឯតំ កស្សចិ អទត្វា និស្សាមិកំ កត្វា បដិជគ្គិស្សាមា”តិ។ តេ ឯកថូណកំ បាសាទំ ការេត្វា តំ តត្ថ វសាបេសុំ។ នន្ទិគោបា នាម តស្សា បរិចារិកា អហោសិ។ អន្ធកវេណ្ឌុ នាម ទាសោ តស្សា អារក្ខមកាសិ។

តទា ឧត្តរមធុរាយ មហាសាគរោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស សាគរោ, ឧបសាគរោ ចាតិ ទ្វេ បុត្តា អហេសុំ។ តេសុ បិតុ អច្ចយេន សាគរោ រាជា អហោសិ, ឧបសាគរោ ឧបរាជា។ សោ ឧបកំសស្ស សហាយកោ ឯកាចរិយកុលេ ឯកតោ ឧគ្គហិតសិប្បោ។ សោ សាគរស្ស ភាតុ អន្តេបុរេ ទុព្ភិត្វា ភាយមានោ បលាយិត្វា កំសភោគេ ឧបកំសស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ឧបកំសោ តំ រញ្ញោ ទស្សេសិ, រាជា តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។ សោ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ ទេវគព្ភាយ និវាសំ ឯកថម្ភំ បាសាទំ ទិស្វា “កស្សេសោ និវាសោ”តិ បុច្ឆិត្វា តំ ការណំ សុត្វា ទេវគព្ភាយ បដិពទ្ធចិត្តោ អហោសិ។ ទេវគព្ភាបិ ឯកទិវសំ តំ ឧបកំសេន សទ្ធិំ រាជុបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “កោ ឯសោ”តិ បុច្ឆិត្វា “មហាសាគរស្ស បុត្តោ ឧបសាគរោ នាមា”តិ នន្ទិគោបាយ សន្តិកា សុត្វា តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា អហោសិ។ ឧបសាគរោ នន្ទិគោបាយ លញ្ជំ ទត្វា “ភគិនិ, សក្ខិស្សសិ មេ ទេវគព្ភំ ទស្សេតុ”ន្តិ អាហ។ សា “ន ឥទំ សាមិ, គរុក”ន្តិ វត្វា តំ ការណំ ទេវគព្ភាយ អារោចេសិ។ សា បកតិយាវ តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា តំ វចនំ សុត្វា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា នន្ទិគោបា ឧបសាគរស្ស សញ្ញំ ទត្វា រត្តិភាគេ តំ បាសាទំ អារោបេសិ។ សោ ទេវគព្ភាយ សទ្ធិំ សំវាសំ កប្បេសិ។ អថ នេសំ បុនប្បុនំ សំវាសេន ទេវគព្ភា គព្ភំ បដិលភិ។

អបរភាគេ តស្សា គព្ភបតិដ្ឋានំ បាកដំ អហោសិ។ ភាតរោ នន្ទិគោបំ បុច្ឆិំសុ, សា អភយំ យាចិត្វា តំ អន្តរំ កថេសិ។ តេ សុត្វា “ភគិនិំ នាសេតុំ ន សក្កា, សចេ ធីតរំ វិជាយិស្សតិ, តម្បិ ន នាសេស្សាម, សចេ បន បុត្តោ ភវិស្សតិ, នាសេស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា ទេវគព្ភំ ឧបសាគរស្សេវ អទំសុ។ សា បរិបុណ្ណគព្ភា ធីតរំ វិជាយិ។ ភាតរោ សុត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋា តស្សា “អញ្ជនទេវី”តិ នាមំ ករិំសុ។ តេសំ គោវឌ្ឍមានំ នាម ភោគគាមំ អទំសុ។ ឧបសាគរោ ទេវគព្ភំ គហេត្វា គោវឌ្ឍមានគាមេ វសិ។ ទេវគព្ភាយ បុនបិ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ, នន្ទិគោបាបិ តំ ទិវសមេវ គព្ភំ បដិលភិ។ តាសុ បរិបុណ្ណគព្ភាសុ ឯកទិវសមេវ ទេវគព្ភា បុត្តំ វិជាយិ, នន្ទិគោបា ធីតរំ វិជាយិ។ ទេវគព្ភា បុត្តស្ស វិនាសនភយេន បុត្តំ នន្ទិគោបាយ រហស្សេន បេសេត្វា តស្សា ធីតរំ អាហរាបេសិ។ តស្សា វិជាតភាវំ ភាតិកានំ អារោចេសុំ។ តេ “បុត្តំ វិជាតា, ធីតរ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ធីតរ”ន្តិ វុត្តេ “តេន ហិ បោសេថា”តិ អាហំសុ។ ឯតេនុបាយេន ទេវគព្ភា ទស បុត្តេ

វិជាយិ, ទស ធីតរោ នន្ទគោបា វិជាយិ។ ទស បុត្តា នន្ទគោបាយ សន្តិកេ វឌ្ឍន្តិ, ធីតរោ ទេវគព្ភាយ។ តំ អន្តរំ កោចិ ន ជានាតិ។ ទេវគព្ភាយ ជេដ្ឋបុត្តោ វាសុទេវោ នាម អហោសិ, ទុតិយោ ពលទេវោ, តតិយោ ចន្ទទេវោ, ចតុត្ថោ សូរិយទេវោ, បញ្ចមោ អគ្គិទេវោ, ឆដ្ឋោ វរុណទេវោ, សត្តមោ អជ្ជុនោ, អដ្ឋមោ បជ្ជុនោ, នវមោ ឃដបណ្ឌិតោ, ទសមោ អង្កុរោ នាម អហោសិ។ តេ អន្ធកវេណ្ហុទាសបុត្តា ទស ភាតិកា ចេដកាតិ បាកដា អហេសុំ។

តេ អបរភាគេ វុឌ្ឍិមន្វាយ ថាមពលសម្បន្នា កក្ខឡា ផរុសា ហុត្វា វិលោបំ ករោន្តា វិចរន្តិ, រញ្ញោ គច្ឆន្តេ បណ្ណាការេបិ វិលុម្បន្តេវ។ មនុស្សា សន្និបតិត្វា “អន្ធកវេណ្ហុទាសបុត្តា ទស ភាតិកា រដ្ឋំ វិលុម្បន្តី”តិ រាជង្គណេ ឧបក្កោសិំសុ។ រាជា អន្ធកវេណ្ហុំ បក្កោសាបេត្វា “កស្មា បុត្តេហិ វិលោបំ ការាបេសី”តិ តជ្ជេសិ។ ឯវំ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ មនុស្សេហិ ឧបក្កោសេ កតេ រាជា តំ សន្តជ្ជេសិ។ សោ មរណភយភីតោ រាជានំ អភយំ យាចិត្វា “ទេវ, ឯតេ ន មយ្ហំ បុត្តា, ឧបសាគរស្ស បុត្តា”តិ តំ អន្តរំ អារោចេសិ។ រាជា ភីតោ “កេន តេ ឧបាយេន គណ្ហាមា”តិ អមច្ចេ បុច្ឆិត្វា “ឯតេ, ទេវ, មល្លយុទ្ធវិត្តកា, នគរេ យុទ្ធំ ការេត្វា តត្ថ នេ យុទ្ធមណ្ឌលំ អាគតេ គាហាបេត្វា មារេស្សាមា”តិ វុត្តេ ចាណូរញ្ច មុដ្ឋិកញ្ចាតិ ទ្វេ មល្លេ បោសេត្វា “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ យុទ្ធំ ភវិស្សតី”តិ នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា រាជង្គណេ យុទ្ធមណ្ឌលំ សជ្ជាបេត្វា អក្ខាដំ ការេត្វា យុទ្ធមណ្ឌលំ អលង្ការាបេត្វា ធជបដាកំ ពន្ធាបេសិ។ សកលនគរំ សង្ខុភិ។ ចក្កាតិចក្កំ មញ្ចាតិមញ្ចំ ពន្ធិត្វា ចាណូរមុដ្ឋិកា យុទ្ធមណ្ឌលំ អាគន្ត្វា វគ្គន្តា គជ្ជន្តា អប្ផោដេន្តា វិចរិំសុ។ ទស ភាតិកាបិ អាគន្ត្វា រជកវីថិំ វិលុម្បិត្វា វណ្ណសាដកេ និវាសេត្វា គន្ធាបណេសុ គន្ធំ, មាលាការាបណេសុ មាលំ វិលុម្បិត្វា វិលិត្តគត្តា មាលធារិនោ កតកណ្ណបូរា វគ្គន្តា គជ្ជន្តា អប្ផោដេន្តា យុទ្ធមណ្ឌលំ បវិសិំសុ។

តស្មិំ ខណេ ចាណូរោ អប្ផោដេន្តោ វិចរតិ។ ពលទេវោ តំ ទិស្វា “ន តំ ហត្ថេន ផុសិស្សាមី”តិ ហត្ថិសាលតោ មហន្តំ ហត្ថិយោត្តំ អាហរិត្វា វគ្គិត្វា គជ្ជិត្វា យោត្តំ ខិបិត្វា ចាណូរំ ឧទរេ វេឋេត្វា ទ្វេ យោត្តកោដិយោ ឯកតោ កត្វា វត្តេត្វា ឧក្ខិបិត្វា សីសមត្ថកេ ភមេត្វា ភូមិយំ បោថេត្វា ពហិ អក្ខាដេ ខិបិ។ ចាណូរេ មតេ រាជា មុដ្ឋិកមល្លំ អាណាបេសិ។ សោ ឧដ្ឋាយ វគ្គិត្វា គជ្ជិត្វា អប្ផោដេសិ។ ពលទេវោ តំ បោថេត្វា អដ្ឋីនិ សញ្ចុណ្ណេត្វា “អមល្លោម្ហិ, អមល្លោម្ហី”តិ វទន្តមេវ “នាហំ តវ មល្លភាវំ វា អមល្លភាវំ វា ជានាមី”តិ ហត្ថេ គហេត្វា ភូមិយំ បោថេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ពហិ អក្ខាដេ ខិបិ។ មុដ្ឋិកោ មរន្តោ “យក្ខោ ហុត្វា តំ ខាទិតុំ លភិស្សាមី”តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ។ សោ កាលមត្តិកអដវិយំ នាម យក្ខោ ហុត្វា និព្វត្តិ។ រាជា “គណ្ហថ ទស ភាតិកេ ចេដកេ”តិ ឧដ្ឋហិ។ តស្មិំ ខណេ វាសុទេវោ ចក្កំ ខិបិ។ តំ ទ្វិន្នម្បិ ភាតិកានំ សីសានិ បាតេសិ។ មហាជនោ ភីតតសិតោ “អវស្សយា នោ ហោថា”តិ តេសំ បាទេសុ បតិត្វា និបជ្ជិ។ តេ ទ្វេបិ មាតុលេ មារេត្វា អសិតញ្ជននគរេ រជ្ជំ គហេត្វា មាតាបិតរោ តត្ថ កត្វា “សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមា”តិ និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន កាលយោនករញ្ញោ និវាសំ អយុជ្ឈនគរំ គន្ត្វា តំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតំ បរិខារុក្ខគហនំ វិទ្ធំសេត្វា បាការំ ភិន្ទិត្វា រាជានំ គហេត្វា តំ រជ្ជំ អត្តនោ ហត្ថគតំ កត្វា ទ្វារវតិំ បាបុណិំសុ។ តស្ស បន នគរស្ស ឯកតោ សមុទ្ទោ ឯកតោ បព្វតោ, អមនុស្សបរិគ្គហិតំ កិរ តំ អហោសិ។

តស្ស អារក្ខំ គហេត្វា ឋិតយក្ខោ បច្ចាមិត្តេ ទិស្វា គទ្រភវេសេន គទ្រភរវំ រវតិ។ តស្មិំ ខណេ យក្ខានុភាវេន សកលនគរំ ឧប្បតិត្វា

យហារមុរេ្ហ ឧកាស្មិំ ឌីបរេក តិដ្ឋតិ៍ បច្ឆាមិរេត្តស្ស កេតស្ស បុភាកត្តា វកដ្ឋាវេតវេឃច បតិដ្ឋាតិ៍ តគាបិ វេសា គ្រេវកា វេតរ៉ំ គរេត្តំ

កាតិកាត៌ អាកយត៌ ពាត្វា គ្រេករច៌ រចិ៍ តកាទ៌ ខ្លប្យតិត្វា ឌីបរេក បតិដ្ឋាឃ វេតស្ស តកាទ៌ អឌិស្វា តិចត្តរេត្តស្ស បុភាកត្តា វកដ្ឋាវេត

បតិដ្ឋាវសិ៍ វេត បុត តិចត្តិស្ស, បុតបិ គ្រេវកា តវេឆច អកាវសិ៍ វេត ក្វោរចតិភកវេរ រដ្ឋ គហិត្វាំ អវរេក្កាត្តា កាហ្ស៊ីបិឃតស្ស ទ្ធាវសិវេតា វត្តិក៌

កត្តា ចត្តិត្វា “ករេត្តា, យឃំ ក្វោរចតិឃំ រដ្ឋ កេហត្វាំ ត វរេក្កាយ, ឧក៌ វេតា ខ្លបិឃំ ករេរាឆា”តិ បុច្ឆិត្វា “បវិលាបិវេដ្ឋ អវុកស្មិំ តាយ ផាវេត

ឧវេកា គ្រេវកា ឆរតិ៍ វេសា ហិ អមិវេត្ត ឌិស្វា ចិរចតិ, តស្មិំ លវេលា តកាទ៌ ខ្លប្យតិត្វា កច្ឆតិ, ត្យូវេយ្យាតស្ស បិវេគ កាល្យ, អឃំ វេចា

តិប្បដ្ឋត្ថបិវេឃា”តិ ចុវេត្ត តាបរ៉ំ ចត្តិត្វា កត្តា គ្រេករស្ស បិវេគស្ស កេហត្វា តិបតិត្វា “វសាមិ, ផវេបត្វា ត្យូវេយ្យអវេត្តា អយ្យាក៌ អចស្សវេឃា

តត្តិ, អយ្យាក៌ តកាទ៌ កាល្យកាវេល មា រចិត្វា”តិ ឃាចិស្ស៍ គ្រេវកា “ត វក្កា ត ចិរចិតុំ, ត្យូវេយ្យរុត បផេមតាទ៌ អាកត្តា ឆត្តាវេរា ឌតា

យហត្តាតិ អឃតក្កលិតិ កេហត្វា ចត្វស្ស តកាក្វោវេរស្ស យហវេត្ត អឃលាល្យវេក ក្វមិឃំ អាវេកាវេដត្វា តការស្ស ខ្លប្យតកាវេល តក្កលិតិ

កេហត្វា តក្កលពាត្ត អឃវក្កលិក៌ អឃលាល្យវេក ពាវេត្តឃ្យាឆ, តកាទ៌ ខ្លប្យតិតុំ ត វក្កិស្សតី”តិ អាហ៍

វេត “វាត្ត”តិ ចត្វា តស្មិំ អចិរចវេត្តវេឃច តក្កលិតិ អាគាឃ ចត្វស្ស តកាក្វោវេរស្ស លាល្យវេក ក្វមិឃំ អាវេកាវេដត្វា អដ្ឋិស្ស៍ តស្មិំ លវេលា

គ្រេវកា ចិរចិ, តកាទ៌ ខ្លប្យតិត្យមារកិ៍ ចត្វស្ស ក្វោវេរស្ស ជិតា ចត្វហិ អឃតក្កវេលហិ កេហត្វា តក្កលពាត្ត អឃវក្កលិកា លាល្យវេកស្ស ពាត្តិស្ស,

តកាទ៌ ខ្លប្យតិតុំ តាវក្កិ៍ គវ កាតិកា តវេតា តកាទ៌ បចិវិត្វា រាឌាត៌ មាវេរត្វា រដ្ឋ គហិស្ស៍ ឧច៌ វេត វកាលដមួឌីវេប វេតវដ្ឋិឃា

តការវហវេស្សស្ស វត្តរាឌាវេតា ឆវេក្កត ឌីចិតក្កឃំ បិវេបត្វា ក្វោរចតិឃំ ចវមាតា រដ្ឋ គវ វេកាដ្ឋាវេវ កត្វា ចិកឌិស្ស, កកិតិ បត

អត្តាតវេគចិ ត វទិស្ស៍ តវេតា បុត “ឧកាគវ វេកាដ្ឋាវេវ កវេរាមា”តិ ចុវេត្ត អក្កវេរា “មម វេកាដ្ឋាវំ តស្សា វេគឆ, អហំ វេចាហាទ៌ កត្វា

ឌីចិស្សាមិ, វេកចលំ ត្យូវេយ្យអត្តវេតា ឌតបវេគ មឃ៉ាស្សុត្តំ ចិស្សវេដ្ឋចា”តិ អាហ៍ វេត “វាត្ត”តិ វមប្បដិច្ឆិត្វា តស្ស វេកាដ្ឋាវំ កកិតិឃា គត្វា

វត្តិ តាឃ តច រាឌាវេតា ក្វោរចតិឃំ ចវិស្ស៍ អក្កវេរា បត ចលិដ្ឋមកាវសិ៍ ឧច៌ វេតស្ស អបរាបទ៌ បុត្តធីតាហិ ចឌ្ឍមាតស្ស អដ្ឋាវេត កេត

មាតាបិតវេរា កាលមក៌ស្ស៍

តគា កិរ មត្តស្សាត៌ ចិវតិចស្សវហស្សាឃុកកាវេលា អវេហាវសិ៍ តគា ចាវុវេគចមហារាឌស្ស ឧវេកា បុវេត្តា កាលមកាវសិ៍ រាឌា

វេសាកបវេរវេតា វត្តកិច្ចាតិ បហាឃ មច្ចាស្ស អដតិ បរិក្កវេហត្វា ចិលបវេត្តា តិបដ្ឋិ៍ តស្មិំ កាវេល ឈដបល្លិវេតា ចិវេត្តវិ “ផវេបត្វា មំ

អវេត្តា វេកាចិ មម កាត្យ វេសាក៌ ហរិតុំ វមវេត្ថ តាយ តត្តិ, ខ្លបិវេឃតស្ស វេសាក៌ ហរិស្សាមី”តិ៍ វេសា ខ្លមុត្តកវេចវ៉ំ កេហត្វា “វរ៉ំ វេម វេគឆ,

វរ៉ំ វេម វេគឆា”តិ អាកាវ៉ំ ខ្លវេល្លាវេកវេត្តា វកាលតកាទ៌ ចិចទិ៍ “ឈដបល្លិវេតា ខ្លមុត្តវេកា ឌាវេតា”តិ វកាលតកាទ៌ វដ្ឋកិ៍ តស្មិំ កាវេល

វេរាហិវេលាវេឃ្យា តាយ អមវេច្ចា ចាវុវេគចវេរវេត្តា វត្តិក៌ កត្តា វេតត វត្តិ កឆិ វមដ្ឋាវេបវេត្តា បផេមំ កាឆមាហ –

១៩៥៍

“ខ្លវេដ្ឋហិ កាល្យាតិ វេវមិ, វេកា អវេត្វា វុបវេតត វេត;

យោបិ តុម្ហាសកោ ភាតា, ហទយំ ចក្ខុ ច ទក្ខិណំ;

តស្ស ចាតា ពលិយត្តិ, ឈេដា ឌប្បតិ កោសចា”តិ។

តត្ថ កល្យាតិ កោរេត្តភាលបតិ, កល្យាយភកោរេត្តា កិរេរស។ កោ អត្ថោតិ កតរោ ភាយ ចន្ធិ។ ហទយំ ចក្ខុ ច ទក្ខិណន្តិ ហទេយភ ចេច ទក្ខិណចក្ខុភា ច សមានភាតិ អត្ថោ។ តស្ស ចាតា ពលិយត្តីតិ តស្ស ហទយំ អបម្ហារចាតា អចត្ថន្តីតិ អត្ថោ។ ឌប្បតីតិ “សមំ មេ ទេចា”តិ ចិប្បលបតិ។ កោសចាតិ សោ កិរ កោសសោភភតាយ “កោសចា”តិ បញ្ញាយិត្ថ, តេន តំ ភាមេភាលបតិ។

ឧចំ អមេន្ទភ ចុត្តេ តស្ស ភ្ឧត្តកកាចំ ពាក្វា សត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៩៧។

“តស្ស តំ ចចតំ សុត្វា, ទេវាហិលោឃ្យស្ស កោសទោ;

តទេវាភន្វេបិ ចុឌ្ឍាសិ, ភាតុសោភេភ អដ្ឌិតោ”តិ។

រាជា ឌ្ឍាយ ឃិំ បិរោគា ឌ្ឍតទិត្វា ឈដបល្លិតស្ស សត្តិកំ កត្វា ឧចេភាសុ ហេត្វាសុ ឝញ្ញំ កេហត្វា តេភ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១៩៨។

“កិំ ភុ ឧឭត្តទ្វេបិច, កោចលំ ក្វារកំ ខ្លុយំ;

សមោ សមោតិ លបសិ, កោ ភុ តេ សមមាហរី”តិ។

តត្ថ កោចលំ ក្វារកំ ខ្លុយន្តិ កស្មា ឧឭត្តកោ ចិយ ហុត្វា សកលំ ខ្លុយំ ក្វារចតិភកាទំ ចិចរន្តោ “សមោ សមោ”តិ លបសិ។ កោ តច សមំ ហរិ, កេភ តេ សមោ កហិតោតិ បុច្ឆតិ។

សោ រញ្ញា ឧចំ ចុត្តេបិ បុភប្បុនំ តទេច ចចតំ ចឝតិ។ រាជា បុភ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

໑໔໘.

“ເສາວຓ຺ຓມຍໍ ມຓີມຍໍ, ເລາຫມຍໍ ອຖ ຣູປິຍາມຍໍ;

ສງ຺ຂສິລາປວາຬມຍໍ, ກາຣຍິສ຺ສາມິ ເຕ ສສ.

໑໔໙.

“ສນ຺ຕິ ອເຍ຺ຍປິ ສສກາ, ອຣເຍ຺ຍ ວນເຄາຈຣາ;

ເຕປິ ເຕ ອານຍິສ຺ສາມິ, ກິເມສໍ ສສມິຈ຺ຉສີ”ຕີ.

ຕຕ຺ຣາຍໍ ສງ຺ເຂປເຕ຺ຖາ – ເຕສຸ ສຸວຓ຺ຓມຍາທີສຸ ຍໍ ອິຈ຺ຉສິ, ຕໍ ວທ, ອຫໍ ເຕ ກາເຣຕ຺ວາ ທສ຺ສາມິ, ອຖາປິ ເຕ ນ ເຣາເຈສິ, ອເຍ຺ຍປິ ອຣເຍ຺ຍ ວນເຄາຈຣາ ສສກາ ອຕ຺ຖິ, ເຕປິ ເຕ ອານຍິສ຺ສາມິ, ວທ ພເທ຺ຣມຸຂ, ກິເມສໍ ສສມິຈ຺ຉສີຕີ.

ຣເຍ຺ຍາ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ຆຏປຓ຺ຑິເຕາ ອິຕຣໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໐.

“ນ ຈາຫເມຕໍ ອິຈ຺ຉາມິ, ເຍ ສສາ ປຖວິສ຺ສິຕາ;

ຈນ຺ທເຕາ ສສມິຈ຺ຉາມິ, ຕໍ ເມ ເອາຫຣ ເກສວາ”ຕີ.

ຕຕ຺ຖ ເອາຫຣາຕິ ເອາຕາເຣຫີ.

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ “ນິສ຺ສໍສຍໍ ເມ ພາຕາ ອຸມ຺ມຕ຺ຕເກາ ຊາເຕາ”ຕິ ເທາມນສ຺ສປ຺ປເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໑.

“ᩈᩮᩣ ᨶᩪᨶ ᨾᨵᩩᩁᩴ ᨬᩣᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩅᩥᨩᩉᩥᩔᩈᩥ;

ᩋᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨿᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᩈᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᨲᩮᩣ ᩈᩈᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨲᩣᨲ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩥᨿᨬᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩪᨶ ᩋᨲᩥᨾᨵᩩᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩅᩥᨩᩉᩥᩔᩈᩥ, ᨿᩮᩣ ᩋᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨥᨭᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩮᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩣᨲᩥᨠ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᨲᩮᩣ ᩈᩈᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨾᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪘᪨

“ᩑᩅᩴ ᨧᩮ ᨠᨱ᩠ᩉᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᨿᨳᨬ᩠ᨬᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩥ;

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩩᩁᩮ ᨾᨲᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥ ᨾᨶᩩᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᨧᩮᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᩃᨻ᩠ᨽᨶᩮᨿ᩠ᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ᪨ ᨿᨳᨬ᩠ᨬᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩮᨲᩥ ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨾᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥ ᩋᨶᩩᩈᩮᩣᨧᩈᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ “ᨽᩣᨲᩥᨠ, ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨾᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩔ ᩈᩮᩣᨧᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ –

᪑᪕᪙᪨

“ᨿᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᨶ, ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᨶ ᩅᩣ ᨸᩩᨶ;

ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨾᩣ ᨾᩁᩦ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ ᩋᩃᨻ᩠ᨽᩥᨿᩴ᪨

១៥២។

“ត យត្តា ម្ពុលកេសន្ជា, ឃ្លសឆេហិ ឆតេត ចា;

សក្កា អាតឃិត្យុំ គញ្ញាឃំ បេពយត្យុសោឆសឹ”តិ។

ពត្ថ ឃត្តិ កាតិក ឃំ ខុចំ ឌាតេពា យេ បុតេត្តា យា យទឹតិ យត្យុស្សិត ចា ឆេចេត ចា បុត ត លក្ខា ត សក្កា លក្ខុំ, តំ ត្ថុំ បតេត្វសិ, តពេឆតំ ក្បុតេពា លក្ខា កេត ការតេលត សក្កា លក្ខុំ, ត សក្កាតិ ឌឹបេតិ។ កស្មា? ឃស្មា អលក្ខុំឃំ, អលក្ខុតេឃ្យុដ្ឋាតភិញ្ញាតាយេពត្តិ អតេត្វា។ យត្តាតិ យត្តុបយោគេត។ ម្ពុលកេសន្ជាតិ ម្ពុលកេសតេដ្ឋត។ ឃ្លសឆេហិតិ តាតាចិឆេសាឆេហិ។ ឆតេត ចាតិ កោដិសពសន្ធេ្យតបិ ឆតេត ចា។ ទ្ពុធំ ចុត្តុំ តេហាតិ – “ឃំ ត្ថុំ បេពយត្យុសោឆសិ, តំ ខុតេពហិ យត្តុបយោគាឌឹហិ អាតេត្យុំ ត សក្កា”តិ។

រាឌា តំ ស្តុត្វា “ឃុត្តុំ, តាព, សល្លក្ខិតំ យេ, យយ សោកហតលត្វាឃ តឃា ទ្ពុធំ កព”ត្តិ ឈដបស្តិតំ ចណ្ណុតេត្តា ឆពស្សា កាឆា អភាសិ –

១៥៣។

“ឃស្ស ខុតាឌិសា អស្សុ, អយក្ខា បុរិសបស្តិតា;

ឃឆា តិន្ទ្បាបយេ អដ្ឋ, ឈដេរ បុរិសបស្តិតោ។

១៥៤។

“អាឌិត្តុំ ចព យំ សត្តុំ, ឈពសិត្តុច បិចតំ;

ចារិតា ចិឃ ឃ្លសិត្តុំ, សន្ទុំ តិព្ទាបយេ ឆទំ។

១៥៥។

“អព្ទាហិ ចព មេ សល្លុំ, ឃយាសិ ហឆឃស្សិតំ;

ᨿᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩮᨲᩔ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨠᩴ ᩋᨸᩣᨶᩩᨴᩥ᪨

᪑᪖᪗᪨

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩪᩊ᩠ᩉᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᩅᩦᨲᩈᩮᩣᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩮᩣ;

ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩣᨾᩥ ᨶ ᩁᩮᩣᨴᩣᨾᩥ, ᨲᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨾᩣᨱᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᩘᨡᩮᨸᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩮᨲᩴ ᨥᨭᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨠᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᩈᩥ ᨵᩮᩣᩅᩮᩈᩥ᪨ ᨿᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨸᩥ ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᩔᩩ, ᨲᩔ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨣᩣᨳᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ᪨

ᩋᩅᩈᩣᨶᩮ –

᪑᪖᪘᪨

“ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨿᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨠᩣ;

ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᨾ᩠ᩉᩣ, ᨥᨭᩮᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩴᩅ ᨽᩣᨲᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩋᨿᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩣᨳᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ᪨

ᩑᩅᩴ ᨥᨭᨠᩩᨾᩣᩁᩮᨶ ᩅᩦᨲᩈᩮᩣᨠᩮ ᨠᨲᩮ ᩅᩣᩈᩩᨴᩮᩅᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩦᨥᩔ ᩋᨴ᩠ᨵᩩᨶᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨴᩈᨽᩣᨲᩥᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ “ᨠᨱ᩠ᩉᨴᩦᨸᩣᨿᨶᩴ ‘ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᩔᩣᨾ ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩑᨠᩴ ᨴᩉᩁᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩁᩮ ᨾᩈᩪᩁᩥᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᨠᩥᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ “ᨴᩈᨽᩣᨲᩥᨠᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᨠᩣᩃᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩩᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩᩮᩅ ᨾᩁᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨳᩮᨳ ᨶᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩮ “ᩋᨿᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨡᨴᩥᩁᨥᨭᩥᨠᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩣᨿ ᩅᩣᩈᩩᨴᩮᩅᨠᩩᩃᩴ ᨶᩔᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨲᩴ ᨥᨭᩥᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩣᩁᩥᨠᩴ ᨶᨴᩥᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩮ “ᨠᩪᨭᨩᨭᩥᩃ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨩᩣᨿᨶᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨶ᩠ᨲᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨲᩣᨸᩈᩴ

មារយិត្វា”តិ បុច្ឆិត្វា សត្តុ សុត្វា ភីតា តស្ស អារក្ខំ ទត្វា សត្តមេ ទិវសេ តស្ស កុច្ឆិតោ និក្ខន្តំ ខទិរឃដិកំ ឈាបេត្វា ឆារិកំ នទិយំ ខិបិំសុ។ សា នទិយា វុយ្ហមានា មុខទ្វារេ ឯកបស្សេ លគ្គិ, តតោ ឯរកំ និព្ពត្តិ។

អថេកទិវសំ តេ រាជានោ “សមុទ្ទកីឡំ កីឡិស្សាមា”តិ មុខទ្វារំ គន្ត្វា មហាមណ្ឌបំ ការាបេត្វា អលង្កតមណ្ឌបេ ខាទន្តា បិវន្តា កីឡាវសេនេវ បវត្តហត្ថបាទបរាមាសា ទ្វិធា ភិជ្ជិត្វា មហាកលហំ ករិំសុ។ អថេកោ អញ្ញំ មុគ្គរំ អលភន្តោ ឯរកវនតោ ឯកំ ឯរកបត្តំ គណ្ហិ តំ គហិតមត្តមេវ ខទិរមុសលំ អហោសិ។ សោ តេន មហាជនំ បោថេសិ។ អថញ្ញេហិ សព្ពេហិ គហិតគហិតំ ខទិរមុសលមេវ អហោសិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ បហរិត្វា មហាវិនាសំ បាបុណិំសុ។ តេសុ មហាវិនាសំ វិនស្សន្តេសុ វាសុទេវោ ច ពលទេវោ ច ភគិនី អញ្ជនទេវី ច បុរោហិតោ ចាតិ ចត្តារោ ជនា រថំ អភិរុហិត្វា បលាយិំសុ, សេសា សព្ពេបិ វិនដ្ឋា។ តេបិ ចត្តារោ រថេន បលាយន្តា កាឡមត្តិកអដវិំ បាបុណិំសុ។ សោ ហិ មុដ្ឋិកមល្លោ បត្ថនំ កត្វា យក្ខោ ហុត្វា តត្ថ និព្ពត្តោ ពលទេវស្ស អាគតភាវំ ញត្វា តត្ថ គាមំ មាបេត្វា មល្លវេសំ គហេត្វា “កោ យុជ្ឈិតុកាមោ”តិ វគ្គន្តោ គជ្ជន្តោ អប្ផោដេន្តោ វិចរិ។ ពលទេវោ តំ ទិស្វាវ “ភាតិក, អហំ ឥមិនា សទ្ធិំ យុជ្ឈិស្សាមី”តិ វត្វា វាសុទេវេ វារេន្តេយេវ រថា ឱរុយ្ហ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វគ្គន្តោ គជ្ជន្តោ អប្ផោដេសិ។ អថ នំ សោ បសារិតហត្ថេយេវ គហេត្វា មូលកន្ទំ វិយ ខាទិ។ វាសុទេវោ តស្ស មតភាវំ ញត្វា ភគិនិញ្ច បុរោហិតញ្ច អាទាយ សព្ពរត្តិំ គន្ត្វា សូរិយោទយេ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ បត្វា “អាហារំ បចិត្វា អាហរថា”តិ ភគិនិញ្ច បុរោហិតញ្ច គាមំ បហិណិត្វា សយំ ឯកស្មិំ គច្ឆន្តរេ បដិច្ឆន្នោ និបជ្ជិ។

អថ នំ ជរា នាម ឯកោ លុទ្ទកោ គច្ឆំ ចលន្តំ ទិស្វា “សូករោ ឯត្ថ ភវិស្សតី”តិ សញ្ញាយ សត្តិំ ខិបិត្វា បាទេ វិជ្ឈិត្វា “កោ មំ វិជ្ឈី”តិ វុត្តេ មនុស្សស្ស វិទ្ធភាវំ ញត្វា ភីតោ បលាយិតុំ អារភិ។ រាជា សតិំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា ឧដ្ឋាយ “មាតុល, មា ភាយិ, ឯហី”តិ បក្កោសិត្វា អាគតំ “កោសិ នាម ត្វ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “អហំ សាមិ, ជរា នាមា”តិ វុត្តេ “ជរាយ វិទ្ធោ មរិស្សតីតិ កិរ មំ បោរាណា ព្យាករិំសុ, និស្សំសយំ អជ្ជ មយា មរិតព្ព”ន្តិ ញត្វា “មាតុល, មា ភាយិ, ឯហិ បហារំ មេ ពន្ធា”តិ តេន បហារមុខំ ពន្ធាបេត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ។ ពលវវេទនា បវត្តិំសុ, ឥតរេហិ អាភតំ អាហារំ បរិភុញ្ជិតុំ នាសក្ខិ។ អថ តេ អាមន្តេត្វា “អជ្ជ អហំ មរិស្សាមិ, តុម្ហេ បន សុខុមាលា អញ្ញំ កម្មំ កត្វា ជីវិតុំ ន សក្ខិស្សថ, ឥមំ វិជ្ជំ សិក្ខថា”តិ ឯកំ វិជ្ជំ សិក្ខាបេត្វា តេ ឧយ្យោជេត្វា តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ ឯវំ អញ្ជនទេវិំ ឋបេត្វា សព្ពេវ វិនាសំ បាបុណិំសូតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឧបាសក, ឯវំ បោរាណកបណ្ឌិតា បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា អត្តនោ បុត្តសោកំ ហរិំសុ, មា ចិន្តយី”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧបាសកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា រោហិណេយ្យោ អានន្ទោ អហោសិ, វាសុទេវោ សារិបុត្តោ, អវសេសា ពុទ្ធបរិសា, ឃដបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ឃដបណ្ឌិតជាតកវណ្ណនា សោឡសមា។

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᨩᩣᨲᨠᨷᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ

ᨴᩈᨠᨶᩥᨷᩣᨲᨩᩣᨲᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪡

ᨩᩣᨲᨠᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨧᨲᩩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩩᨷᩤᩈᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡ ᨻᩮᩣᨵᩥ ᨴᩦᨷᩣᨿᨶᩮᩣ;

ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵ ᨲᨠ᩠ᨠᩃ ᨵᨾ᩠ᨾ-ᨷᩣᩃᩮᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦ;

ᨻᩥᩃᩣᩁ ᨧᨠ᩠ᨠ ᨽᩪᩁᩥ ᨧ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃ ᨥᨭ ᩈᩮᩣᩊᩈ᪡

ᨴᩈᨠᨶᩥᨷᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪡

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. ឯកាទសកនិបាតោ

[៤៥៥] ១. មាតុបោសកជាតកវណ្ណនា

តស្ស នាគស្ស វិប្បវាសេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ សាមជាតកវត្ថុសទិសមេវ។ សត្ថា បន ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា "មា ភិក្ខវេ, ឯតំ ភិក្ខុំ ឧជ្ឈាយិត្ថ, បោរាណកបណ្ឌិតា តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តាបិ មាតរា វិយុត្តា សត្តាហំ និរាហារតាយ សុស្សមានា រាជារហំ ភោជនំ លភិត្វាបិ 'មាតរា វិនា ន ភុញ្ជិស្សាមា'តិ មាតរំ ទិស្វាវ គោចរំ គណ្ហិំសូ"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ ហត្ថិយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា សព្ពសេតោ អហោសិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ លក្ខណសម្បន្នោ អសីតិហត្ថិសហស្សបរិវារោ។ សោ ជរាជិណ្ណំ មាតរំ បោសេសិ, មាតា បនស្ស អន្ធា។ សោ មធុរមធុរានិ ផលាផលានិ ហត្ថីនំ ទត្វា មាតុ សន្តិកំ បេសេសិ។ ហត្ថី តស្សា អទត្វា អត្តនាវ ខាទន្តិ។ សោ បរិគ្គណ្ហន្តោ តំ បវត្តិំ ញត្វា "យូថំ ឆឌ្ឌេត្វា មាតរមេវ បោសេស្សាមី"តិ រត្តិភាគេ អញ្ញេសំ ហត្ថីនំ អជានន្តានំ មាតរំ គហេត្វា ចណ្ឌោរណបព្ពតបាទំ គន្ត្វា ឯកំ នឡិនិំ ឧបនិស្សាយ ឋិតាយ បព្ពតគុហាយំ មាតរំ ឋបេត្វា បោសេសិ។ អថេកោ ពារាណសិវាសី វនចរកោ មគ្គមូឡ្ហោ ទិសំ វវត្ថបេតុំ អសក្កោន្តោ មហន្តេន សទ្ទេន បរិទេវិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស សទ្ទំ សុត្វា "អយំ បុរិសោ អនាថោ, ន ខោ បន មេតំ បតិរូបំ, យំ ឯស មយិ ឋិតេ ឥធ វិនស្សេយ្យា"តិ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ ភយេន បលាយន្តំ ទិស្វា "អម្ភោ បុរិស, នត្ថិ តេ មំ និស្សាយ ភយំ, មា បលាយិ, កស្មា ត្វំ បរិទេវន្តោ វិចរសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សាមិ, អហំ មគ្គមូឡ្ហោ, អជ្ជ មេ សត្តមោ ទិវសោ"តិ វុត្តេ "ភោ បុរិស, មា ភាយិ, អហំ តំ មនុស្សបថេ ឋបេស្សាមី"តិ តំ អត្តនោ បិដ្ឋិយំ និសីទាបេត្វា អរញ្ញា នីហរិត្វា និវត្តិ។ សោបិ បាបោ "នគរំ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេស្សាមី"តិ រុក្ខសញ្ញំ បព្ពតសញ្ញំ ករោន្តោ និក្ខមិត្វា ពារាណសិំ អគមាសិ។

តស្មិំ កាលេ រញ្ញោ មង្គលហត្ថី កាលមកាសិ។ រាជា "សចេ កោចិ កត្ថចិ ឱបវយ្ហំ កាតុំ យុត្តរូបំ ហត្ថិំ ទិដ្ឋា អត្ថិ, សោ អាចិក្ខតូ"តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ សោ បុរិសោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា "មយា, ទេវ, តុម្ហាកំ ឱបវយ្ហំ កាតុំ យុត្តរូបំ សព្ពសេតោ សីលវា ហត្ថិរាជា ទិដ្ឋោ, អហំ មគ្គំ ទស្សេស្សាមិ, មយា សទ្ធិំ ហត្ថាចរិយេ បេសេត្វា តំ គណ្ហាបេថា"តិ អាហ។ រាជា "សាធូ"តិ "ឥមំ មគ្គទេសកំ កត្វា អរញ្ញំ គន្ត្វា ឥមិនា វុត្តំ ហត្ថិនាគំ អានេថា"តិ តេន សទ្ធិំ មហន្តេន បរិវារេន ហត្ថាចរិយំ បេសេសិ។ សោ តេន សទ្ធិំ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ នឡិនិំ បវិសិត្វា គោចរំ គណ្ហន្តំ បស្សិ។ ពោធិសត្តោបិ ហត្ថាចរិយំ ទិស្វា "ឥទំ ភយំ ន អញ្ញតោ ឧប្បន្នំ, តស្ស បុរិសស្ស សន្តិកា ឧប្បន្នំ ភវិស្សតិ, អហំ ខោ បន មហាពលោ ហត្ថិសហស្សម្បិ វិទ្ធំសេតុំ សមត្ថោ ហោមិ, កុជ្ឈិត្វា សរដ្ឋកំ សេនាវាហនំ នាសេតុំ, សចេ បន កុជ្ឈិស្សាមិ, សីលំ មេ ភិជ្ជិស្សតិ, តស្មា អជ្ជ សត្តីហិ កោដ្ដិយមានោបិ ន កុជ្ឈិស្សាមី"តិ អធិដ្ឋាយ សីសំ នាមេត្វា និច្ចលោវ អដ្ឋាសិ។ ហត្ថាចរិយោ បទុមសរំ ឱតរិត្វា តស្ស លក្ខណសម្បត្តិំ ទិស្វា "ឯហិ បុត្តា"តិ រជតទាមសទិសាយ សោណ្ឌាយ គហេត្វា សត្តមេ ទិវសេ ពារាណសិំ បាបុណិ។

ពោធិសត្តមាតា បន បុត្តេ អនាគច្ឆន្តេ “បុត្តោ មេ រាជរាជមហាមត្តាទីហិ ញាតោ ភវិស្សតិ, ឥទានិ តស្ស វិប្បវាសេន អយំ វនសណ្ឌោ វឌ្ឍិស្សតី”តិ បរិទេវមានា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១។

“តស្ស នាគស្ស វិប្បវាសេន, វិរូឡ្ហា សល្លកី ច កុដជា ច;

កុរុវិន្ទករវីរា ភិសសាមា ច, និវាតេ បុប្ផិតា ច កណិការា។

២។

“កោចិទេវ សុវណ្ណកាយុរា, នាគរាជំ ភរន្តិ បិណ្ឌេន;

យត្ថ រាជា រាជកុមារោ វា, កវចមភិហេស្សតិ អឆម្ភិតោ”តិ។

តត្ថ វិរូឡ្ហាតិ វឌ្ឍិតា នាម, នទេត្ថ និសេធាតិ អនិសេធនសេវនេនាហ។ សល្លកី ច កុដជា ចាតិ ឥន្ទសាលរុក្ខា ច កុដជរុក្ខា ច។ កុរុវិន្ទករវីរា ភិសសាមា ចាតិ កុរុវិន្ទរុក្ខា ច ករវីរនាមកានិ តិណានិ ច ភិសានិ ច សាមាកានិ ចាតិ អត្ថោ។ ឯតេ ច សព្វេ ឥទានិ វឌ្ឍិស្សន្តីតិ បរិទេវតិ។ និវាតេតិ បព្វតបាទេ។ បុប្ផិតាតិ មម បុត្តេន សាខំ ភញ្ជិត្វា អខាទិតត្តា កណិការាបិ បុប្ផិតា ភវិស្សន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កោចិទេវាតិ កត្ថចិទេវ គាមេ វា នគរេ វា។ សុវណ្ណកាយុរាតិ សុវណ្ណករណា រាជរាជមហាមត្តា។ ភរន្តិ បិណ្ឌេនាតិ អជ្ជ មាតុបោសកំ នាគរាជំ រាជារហស្ស ភោជនស្ស សុវឌ្ឍិតេន បិណ្ឌេន បោសេន្តិ។ យត្ថាតិ យស្មិំ នាគរាជេ រាជា និសីទិត្វា។ កវចមភិហេស្សតីតិ សង្គាមំ បវិសិត្វា បច្ចាមិត្តានំ កវចំ អភិហរិស្សតិ ភិន្ទិស្សតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “យត្ថ មម បុត្តេ និសិន្នោ រាជា វា រាជកុមារោ វា អឆម្ភិតោ ហុត្វា សបត្តានំ កវចំ ហរិស្សតិ, តំ មេ បុត្តំ នាគរាជានំ សុវណ្ណករណា អជ្ជ បិណ្ឌេន ភរន្តី”តិ។

ហត្ថាចរិយោបិ អន្តរាមគ្គេវ រញ្ញោ សាសនំ បេសេសិ។ តំ សុត្វា រាជា នគរំ អលង្ការាបេសិ។ ហត្ថាចរិយោ ពោធិសត្តំ កតគន្ធបរិភណ្ឌំ អលង្កតបដិយត្តំ ហត្ថិសាលំ នេត្វា វិចិត្រសាណិយា បរិក្ខិបាបេត្វា រញ្ញោ អារោចាបេសិ។ រាជា នានគ្គរសភោជនំ អាទាយ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស ទាបេសិ។ សោ “មាតរំ វិនា ន គណ្ហិស្សាមី”តិ បិណ្ឌំ ន គណ្ហិ។ អថ នំ យាចន្តោ រាជា តតិយំ គាថមាហ –

៣។

“គណ្ហាហិ តាត កពាញ្ញំ, មា តាត កិសកោ ភវ;

ពាហុនិ រាជកិច្ចានិ, តានិ តាត ករិស្សសី”តិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៣។

“សា ទុទ្ទសា កបណិកា, អទ្ធា អបរិណាយិកា;

តាហំ បិរេន ឈរេតិ, កិំសុ ធញ្ញារស្ស បតី”តិ។

តត្ថ សា ទុទ្ទសាតិ មហារាជ, ទុទ្ទ សា ឧសា។ កបណិកាតិ បុត្តធីតរោគេន កបណា។ តាហំ តត្ថ តត្ថ បតិតំ រុក្ខផលិន្ទុំ ឈរេតីតិ បរិភោជយាតា តត្ថ តត្ថ បិរេន បេរិតេត្តិ តុត បិរេន ហតតិ។ កិំសុ ធញ្ញារស្ស បតីតិ ធញ្ញារលបណ្ណតាកិយុតិ, បណ្ណតបិរេន បរិយុត្តយាតាតិ អត្ថោ។

អថ តំ បុច្ឆន្តោ រាជា បញ្ចមំ គាថមាហ –

៤។

“កា នុ តេ សា មហាតាត, អទ្ធា អបរិណាយិកា;

តាហំ បិរេន ឈរេតិ, កិំសុ ធញ្ញារស្ស បតី”តិ។

ពោធិសត្តោ ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

៥។

“មាតា មេ សា មហារាជ, អទ្ធា អបរិណាយិកា;

ពាល្យំ បិតេន ឈេដ្ឋតិ, កិទិ ចេណ្ឌារណំ បតី”តិ។

រាជា លទ្ធគាថាយ តមត្ថំ សុត្វា មុញ្ញារោបេត្វា សត្តមំ គាថមាហ –

សិ។

“យុញ្ញាថេតំ មហាភាគំ, ឃោរំ ករតិ មាតរំ;

សមេត្យ មាតរា ភាកោ, សហ សន្តាហិ ទោតិកី”តិ។

តត្ថ ឃោរំ ករតីតិ អយំ ភាកោ “អហំ, មហារាជ, អត្ថិ មាតរំ បេបិសេមិ, មឃា ចិតា មឃ្យាមាតា ឱចិតក្លមំ បិបុលិស្សតិ, តាយ ចិតា មឃ្យាត្តុស្សទិឃោត អនេត្វា តត្តិ, អជ្ជ មេ មាត្យ កោចទិ អលកត្តិយា សត្តមោយា ឱចេសា”តិ ចឯតិ, តស្មា ឃោរា អយំ មាតរំ ករតិ, ខុតំ មហាភាគំ លិប្យំ យុញ្ញាថំ សន្តាហិ ទោតិកីតិ សង្គិ ខុស មាតរា សមេត្យ សមាកន្តត្យតិ។

អដ្ឋមតចមា អភិសមុញ្ញកាថា ហោត្តិ –

ប៉។

“យុត្តោ ច ពន្ធភា ភាកោ, យុត្តមាភាយ កុញ្ញោរោ;

មុហុត្តំ អស្សាសមិត្វា, អកមា ឃោត បន្តោតោ។

ដ៉។

“តទេតា ទេសា តញ្ញត្តិ កត្វា, ឃឹតំ កុញ្ញោរេសចិតំ;

សោល្ណាឃ្យូតយាហត្វា, មាតរំ អភិសិញ្ចថា”តិ។

សោ កិរ នាគោ ពន្ធនា មុត្តោ ថោកំ វិស្សមិត្វា រញ្ញោ ទសរាជធម្មកថាយ ធម្មំ ទេសេត្វា “អប្បមត្តោ ហោហិ, មហារាជា”តិ ឱវាទំ ទត្វា មហាជនេន គន្ធមាលាទីហិ បូជិយមានោ នគរា និក្ខមិត្វា តទហេវ តំ បទុមសរំ បត្វា “មម មាតរំ គោចរំ គាហាបេត្វាវ សយំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ពហុំ ភិសមុឡាលំ អាទាយ សោណ្ឌបូរំ ឧទកំ គហេត្វា គុហាលេណតោ និក្ខមិត្វា គុហាទ្វារេ និសិន្នាយ មាតុយា សន្តិកំ គន្ត្វា សត្តាហំ និរាហារតាយ មាតុ សរីរស្ស ផស្សបដិលាភត្ថំ ឧបរិ ឧទកំ សិញ្ចិ, តមត្ថំ អាវិករោន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថំ អភាសិ។ ពោធិសត្តស្ស មាតាបិ “ទេវោ វស្សតី”តិ សញ្ញាយ តំ អក្កោសន្តី ទសមំ គាថមាហ –

១០។

“កោយំ អនរិយោ ទេវោ, អកាលេនបិ វស្សតិ;

គតោ មេ អត្រជោ បុត្តោ, យោ មយ្ហំ បរិចារកោ”តិ។

តត្ថ អត្រជោតិ អត្តតោ ជាតោ។

អថ នំ សមស្សាសេន្តោ ពោធិសត្តោ ឯកាទសមំ គាថមាហ –

១១។

“ឧដ្ឋេហិ អម្ម កិំ សេសិ, អាគតោ ត្យាហមត្រជោ;

មុត្តោម្ហិ កាសិរាជេន, វេទេហេន យសស្សិនា”តិ។

តត្ថ អាគតោ ត្យាហន្តិ អាគតោ តេ អហំ។ វេទេហេនាតិ ញាណសម្បន្នេន។ យសស្សិនាតិ មហាបរិវារេន តេន រញ្ញា មង្គលហត្ថិភាវាយ គហិតោបិ អហំ មុត្តោ, ឥទានិ តវ សន្តិកំ អាគតោ ឧដ្ឋេហិ គោចរំ គណ្ហាហីតិ។

សា តុដ្ឋមានសា រញ្ញោ អនុមោទនំ ករោន្តី ទ្វាទសមគាថមាហ –

១២។

"ចិរំ ជីវតុ សោ រាជា, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

យោ មេ បុត្តំ បមោចេសិ, សទា វុឌ្ឍាបចាយិក"ន្តិ.

តទា រាជា ពោធិសត្តស្ស គុណេ បសីទិត្វា នឡិនិយា អវិទូរេ គាមំ មាបេត្វា ពោធិសត្តស្ស ច មាតុ ចស្ស និពទ្ធំ វត្តំ បដ្ឋបេសិ. អបរភាគេ ពោធិសត្តោ មាតរិ កាលកតាយ តស្សា សរីរបរិហារំ កត្វា ការណ្ឌកអស្សមបទំ នាម គតោ. តស្មិំ បន ឋានេ ហិមវន្តតោ ឱតរិត្វា បញ្ចសតា ឥសយោ វសិំសុ, តំ វត្តំ តេសំ អទាសិ. រាជា ពោធិសត្តស្ស សមានរូបំ សិលាបដិមំ ការេត្វា មហាសក្ការំ បវត្តេសិ. សកលជម្ពុទីបវាសិនោ អនុសំវច្ឆរំ សន្និបតិត្វា ហត្ថិមហំ នាម ករិំសុ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ មាតុបោសកភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ. តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បិបបុរិសោ ទេវទត្តោ, ហត្ថាចរិយោ សារិបុត្តោ, មាតា ហត្ថិនី មហាមាយា, មាតុបោសកនាគោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ.

មាតុបោសកជាតកវណ្ណនា បឋមា.

[៤៥៦] ២. ជុណ្ហជាតកវណ្ណនា

សុណោហិ មយ្ហំ វចនំ ជនិន្ទាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរេន លទ្ធវរេ អារព្ភ កថេសិ. បឋមពោធិយញ្ហិ វីសតិ វស្សានិ ភគវតោ អនិពទ្ធុបដ្ឋាកា អហេសុំ. ឯកទា ថេរោ នាគសមាលោ, ឯកទា នាគិតោ, ឯកទា ឧបវានោ, ឯកទា សុនក្ខត្តោ, ឯកទា ចុន្ទោ, ឯកទា នន្ទោ, ឯកទា សាគតោ, ឯកទា មេឃិយោ ភគវន្តំ ឧបដ្ឋហិ. អថេកទិវសំ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ "ភិក្ខវេ, ឥទានិម្ហិ មហល្លកោ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ 'ឥមិនា មគ្គេន គច្ឆាមា'តិ វុត្តេ អញ្ញេន គច្ឆន្តិ, ឯកច្ចេ មយ្ហំ បត្តចីវរំ ភូមិយំ និក្ខិបន្តិ, និពទ្ធុបដ្ឋាកំ មេ ឯកំ ភិក្ខុំ ជានាថា"តិ. "ភន្តេ, អហំ ឧបដ្ឋហិស្សាមិ, អហំ ឧបដ្ឋហិស្សាមី"តិ សិរសិ អញ្ជលិំ កត្វា ឧដ្ឋិតេ សារិបុត្តត្ថេរាទយោ "តុម្ហាកំ បត្ថនា មត្ថកំ បត្តា, អល"ន្តិ បដិក្ខិបិ. តតោ ភិក្ខូ អានន្ទត្ថេរំ "ត្វំ អាវុសោ, ឧបដ្ឋាកដ្ឋានំ យាចាហី"តិ អាហំសុ. ថេរោ "សចេ មេ ភន្តេ, ភគវា អត្តនា លទ្ធចីវរំ ន ទស្សតិ, បិណ្ឌបាតំ ន ទស្សតិ, ឯកគន្ធកុដិយំ វសិតុំ ន ទស្សតិ, មំ គហេត្វា និមន្តនំ ន គមិស្សតិ, សចេ បន ភគវា មយា គហិតំ និមន្តនំ គមិស្សតិ, សចេ អហំ តិរោរដ្ឋា តិរោជនបទា ភគវន្តំ ទដ្ឋុំ អាគតំ បរិសំ អាគតក្ខណេយេវ ទស្សេតុំ លភិស្សាមិ , យទា មេ កង្ខា ឧប្បជ្ជតិ, តស្មិំ ខណេយេវ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិតុំ លភិស្សាមិ, សចេ យំ ភគវា មម បរម្មុខា ធម្មំ កថេតិ, តំ អាគន្ត្វា មយ្ហំ កថេស្សតិ, ឯវាហំ ភគវន្តំ ឧបដ្ឋហិស្សាមី"តិ ឥមេ ចត្តារោ បដិក្ខេបេ ចតស្សោ ច អាយាចនាតិ អដ្ឋ វរេ យាចិ, ភគវាបិស្ស អទាសិ.

សោ តតោ បដ្ឋាយ បញ្ចវីសតិ វស្សានិ និពទ្ធុបដ្ឋាកោ អហោសិ។ សោ បញ្ចសុ ឋានេសុ ឯតទគ្គេ ឋបិតំ បត្វា អាគមសម្បទា, អធិគមសម្បទា, បុព្វហេតុសម្បទា, អត្តត្ថបរិបុច្ឆាសម្បទា, តិត្ថវាសសម្បទា, យោនិសោមនសិការសម្បទា, ពុទ្ធូបនិស្សយសម្បទាតិ ឥមាហិ សត្តហិ សម្បទាហិ សមន្នាគតោ ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ អដ្ឋវរទាយជ្ជំ លភិត្វា ពុទ្ធសាសនេ បញ្ញាតោ គគនមជ្ឈេចន្ទោ វិយ បាកដោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, តថាគតោ អានន្ទត្ថេរំ វរទានេន សន្តប្បេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបាហំ អានន្ទំ វរេន សន្តប្បេសិំ, បុព្វេបាហំ យំ យំ ឯស យាចិ, តំ តំ អទាសិំយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ ជុណ្ហកុមារោ នាម ហុត្វា តក្កសិលាយំ សិប្បំ ឧគ្គហេត្វា អាចរិយស្ស អនុយោគំ ទត្វា រត្តិភាគេ អន្ធការេ អាចរិយស្ស ឃរា និក្ខមិត្វា អត្តនោ និវាសដ្ឋានំ វេគេន គច្ឆន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ ភិក្ខំ ចរិត្វា អត្តនោ និវាសដ្ឋានំ គច្ឆន្តំ អបស្សន្តោ ពាហុនា បហរិត្វា តស្ស ភត្តបាតិំ ភិន្ទិ, ព្រាហ្មណោ បតិត្វា វិរវិ។ កុមារោ ការុញ្ញេន និវត្តិត្វា តំ ហត្ថេ គហេត្វា ឧដ្ឋាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ “តយា, តាត, មម ភិក្ខាភាជនំ ភិន្នំ, ភត្តមូលំ មេ ទេហី”តិ អាហ។ កុមារោ “ព្រាហ្មណ, ន ទានាហំ តវ ភត្តមូលំ ទាតុំ សក្កោមិ, អហំ ខោ បន កាសិករញ្ញោ បុត្តោ ជុណ្ហកុមារោ នាម, មយិ រជ្ជេ បតិដ្ឋិតេ អាគន្ត្វា មំ ធនំ យាចេយ្យាសី”តិ វត្វា និដ្ឋិតសិប្បោ អាចរិយំ វន្ទិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា បិតុ សិប្បំ ទស្សេសិ។ បិតា “ជីវន្តេន មេ បុត្តោ ទិដ្ឋោ, រាជភូតម្បិ នំ បស្សិស្សាមី”តិ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិ។ សោ ជុណ្ហរាជា នាម ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ ព្រាហ្មណោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “ឥទានិ មម ភត្តមូលំ អាហរិស្សាមី”តិ ពារាណសិំ គន្ត្វា រាជានំ អលង្កតនគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តមេវ ទិស្វា ឯកស្មិំ ឧន្នតប្បទេសេ ឋិតោ ហត្ថំ បសារេត្វា ជយាបេសិ។ អថ នំ រាជា អនោលោកេត្វាវ អតិក្កមិ។ ព្រាហ្មណោ តេន អទិដ្ឋភាវំ ញត្វា កថំ សមុដ្ឋាបេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៧។

“សុណោហិ មយ្ហំ វចនំ ជនិន្ទ, អត្ថេន ជុណ្ហម្ហិ ឥធានុបត្តោ;

ន ព្រាហ្មណេ អទ្ធិកេ តិដ្ឋមានេ, គន្តព្ពមាហុ ទ្វិបទិន្ទ សេដ្ឋា”តិ។

តត្ថ ជុណ្ហម្ហីតិ មហារាជ, តយិ ជុណ្ហម្ហិ អហំ ឯកេន អត្ថេន ឥធានុប្បត្តោ, ន និក្ការណា ឥធាគតោម្ហីតិ ទីបេតិ។ អទ្ធិកេតិ អទ្ធានំ អាគតេ។ គន្តព្ពន្តិ តំ អទ្ធិកំ អទ្ធានមាគតំ យាចមានំ ព្រាហ្មណំ អនោលោកេត្វាវ គន្តព្ពន្តិ បណ្ឌិតា ន អាហុ ន កថេន្តីតិ។

រាជា តស្ស វចនំ សុត្វា ហត្ថិំ វជិរង្កុសេន និគ្គហេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣។

“សុណោមិ វិជ្ជាមិ ចេតេហិ ព្រហ្មេ, មេតាមិ អនេត្តន ខ្ពសាត្យបេន្តា;

កំ ចា ទូមត្តំ មមិ បន្តូឃាតេភា, ខ្ពសាកេមា ព្រហ្មេ តនិជ្ឈ ព្រាហិ”តិ។

តត្ថ ខ្ពជ្ឈាតិ វេទានតេន្ត ទិបិវេតា។

តតោ បរំ ព្រាហ្មណស្ស ច រញ្ញោ ច ឧភតោបដិវចនវសេន សេសគាថា កថិតា –

១៤។

“នភាហិ មេ កាយចរាតិ បញ្ញា, ភាសិសតំ សន្តា កថំសតាតិ;

បវេទាសហស្សញ្ញា សុចណ្ណាតិវេល្ល, ភរិយា ច មេ សាឌិសិ វេទ្ធ នភាហិ។

១៥។

“តវេបិ តុ វេត ព្រាហ្មណ ភិសន្ទេបិ, មន្តា តុ វេត ព្រាហ្មណ ចិន្តន្ទេបិ;

យញ្ញា តុ វេត អប្បចា សន្តិ វេកចិ, អត្ថំ ចា មេ អភិជាតាសិ កន្តា។

១៦។

“ន មេ តបោ អត្ថិ ន ចាបិ មន្តា, យញ្ញាបិ មេ អប្បចា នត្ថិ វេកចិ;

អត្ថម្បិ វេត នាភិជាតាមិ កន្តា, បុត្តោ ច វេតា សក្កតិមន្តមាសិ។

១៧។

“ປຐມໍ ຍຸຄໍ ທສ຺ສນໍ ຊາຕເທາ ເຍ, ນ ທາກິຊາຕາຍິ ຍຸເທາ ປຸຣຕ຺ຖາ;

ອຄ຺ຄາຫິ ເຍ ປຸພ຺ຉເທາ ອຸທຍຕ຺ຖໍ, ກທາ ກຸຫິ ຈາ ອຫຸ ສຄ຺ຄເຍາ ເນາ໌

໑໙໌

“ຄນ຺ທາຣຣາຊສ຺ສ ປຸຣມ຺ຫິ ຣມ຺ເມ, ອວສິມ຺ຫເສ ຕກ຺ກສີລາຍໍ ເທວ;

ຕຕ຺ຖຄ຺ຄາຣມ຺ຫິ ມີສິກາຍໍ, ອໍເສນ ອໍສໍ ສມຌ຺ຌຍາມ

໒໐໌

“ເຕ ຕຕ຺ຖ ຐຕ຺ວານ ຣເຖາ ຊຕິນ຺ນ, ສາຣາຫິຍໍ ຈີຕິສາຣມິຍມ຺ຫຕ຺ຖ;

ສາເມຈ ເນາ ສຄ຺ຄຕິມຕ຺ຕຍາສິ, ຕເຕາ ນ ປຈ຺ຈາ ນ ປຸເຣ ອເຫາສິ໌

໒໑໌

“ຍທາ ກທາຈິ ມນຸເຊສຸ ພ຺ຣເຫ຺ມ, ສມາຄເມາ ສປ຺ປຸຣິເສນ ເຫາຕິ;

ນ ປຌ຺ຌິຕາ ສຄ຺ຄຕິສນ຺ຖວາກີ, ປຸເຣ຺ຕ຺ຕ ກຕໍ ຈາປິ ຈິນາສຍນ຺ຕິ໌

໒໒໌

“ຄີລີຈ ເທາ ສຄ຺ຄຕິສນ຺ຖວາກີ, ປຸເຣ຺ຕ຺ຕ ກຕໍ ຈາປິ ຈິນາສຍນ຺ຕິ;

ຄາຫຸຍຶ ຄີເລສຸ ກຕໍ ຈິນສ຺ສຕິ, ຕທາ ຫິ ຄີລີ ອກຕຄ຺ຄູຣູປີ໌

໑໒.

“ຘີຣາ ຈ ເຕວາ ສກ຺ກຕິສຕ຺ຕຈາຣີ, ປຸເຕ຺ຕ ຄຕໍ ຈາປິ ນ ຠາສຍນ຺ຕິ;

ອປ຺ປຍ຺ຍິ ຘີເຣສຸ ຄຕໍ ນ ນສ຺ສຕິ, ຕຖາ ຫິ ຘີຣາ ສຸຄຕຎ຺ຎຸປີ.

໑໓.

“ອິມານິ ເຕ ກາຍຈຣານິ ປຎ຺ຈ, ຄາມີສຕໍ ສຕ຺ຕ ຄຈ຺ສຕານິ;

ປເທຣສຫສ຺ສຎ຺ຈ ສຸວຓ຺ຓນິເກ຺ຂ, ຠຣິຍາ ຈ ເຕ ສາມິນີ ເທ຺ຍ ອິມານິ.

໑໔.

“ອຸຈັ ສຕໍ ໂຫຕິ ສເທວ຺ຖ ຣາຊ, ນກ຺ຂຕ຺ຕຣາຊາຣິວ ຕາຣການໍ;

ອາປູຣຕີ ກາສິປຕີ ຕທາຫໍ, ຕຍາປິ ເມ ສກ຺ເຍາ ອຊ຺ຊ ລເທ຺ຘາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສາມິນີຕິ ຣູປວຓ຺ຓຊາຕິກຸລປເທເສນ ຍຖາ ສາມິນີ ອຸກສິສາ ເທ຺ຖ ຍຫາຍສາ ຠຣິຍາ ຈ ເມ ເທຫີຕິ ອເຕ຺ຖ. ກີສຸຣເປຕິ ກີ ຕຸ ເຕ ຕຸລາຫຼີ ວລຈຣູປສີລວິຈາຣກູລສລ຺ລາຕໍ ຕເປກາຍໍ ອຕ຺ຖິຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ຍຕ຺ຖາ ຕຸ ເຕຕິ ວຸຕາຫຸ ຈິຈິເຕຣູປີ ສຕ຺ຕ຺ຖສາຘກາ ຍຕ຺ຖາ ເຕ ອຕ຺ຖິ.

ອສ຺ສຈາຕິ ຈວນກາຣກາ ຍຸຈ຺ຉິຕິຈ຺ຉິຕຄາຍກາ ຍກ຺ລາ ວາ ເຕ ເກວິ ສຕ຺ຕິ. ກຕ຺ຕິ຺ຕ ກຕໍ, ວຸຕາຫຸ ຕຍາ ກຕໍ ກິຈ຺ຈໍ ມຍ ອຕ຺ຖ ອກິຊາຕາສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ.

ສກ຺ຕິຍຕ຺ຕິ ສຍາກຍຍຕ຺ຕ ຕຍາ ສກ຺ຘິ ປຸເຕ຺ຕ ມຍ ອາສີຕິ ວທຕິ. ຊາຕເທາ ເນຕິ ຊາຕຕ຺ຕສ຺ສ ມຍ ຍຸວໍ ປທໍ ຕວ ທສ຺ສນໍ. ນ ຕາກິຊາຕາຍີຕິ ນ ຕໍ ອກິຊາຕາມິ. ຕິຍີສິກາຍຕ຺ຕິ ວາຫລຕິຍິຣາຍໍ ຣຕ຺ຕິຍໍ. ເຕ ຕຕ຺ຖ ວຕ຺ຖາຕາຕິ ເຕ ມຍໍ ຕສ຺ມິ ອໍເສນ ອໍສໍ ຊຸຕ຺ຖິຕ຺ຖາເນ ວຕ຺ຖາ ຈິຕິສາຣຍິຍາ

ຕຕ຺ຖາຕິ ຕສ຺ມິເຍວ ຖາເນ ສຣິຕຕ຺ຖຍຸຕ຺ຕກໍ ກຖໍ ຈິຕິສາຣຍິຍາຍອຫໍ “ກິກ຺ລາກາຊນ຺ ເຍ ຕຍາ ກິນ຺ຕ, ກຕ຺ຕຍຸຕ຺ຕ ເຍ ເທຫີ”ຕິ ອວຈໍ, ຕຸວໍ “ຍຸຕ຺ຕາຕາຫໍ ຕວ ກຕ຺ຕຍຸຕ຺ຕ ທາຕຸໍ ນ ສເກ຺ກາມິ, ອຫໍ ເຕາ ປນ ກາສິກຣເຕ຺ຖາ ປຸເຕ຺ຕາ ຊຸຫ຺ຫຸຍາເຣາ ນາຍ, ຍມິ ຣເຊ຺ຊ ປຕິຕ຺ຖິເຕ ອາກຕ຺ຖາ ຍໍ ຍຕໍ

ຍາເຈຍ຺ຍາສີ”ຕິ ອວຈາຕິ ຍຸວໍ ສາຣຫີຍກຖໍ ກຣີຍາຕິ ອາຫ. ສາເຍວ ເຕາ ສກ຺ຕິຍຕ຺ຕຍາສີຕິ ເທວ, ອຍ຺ຍານໍ ສາເຍວ ອຕ຺ຖາຍຕ຺ຖາ ສກ຺ຕິຍຕ຺ຕຍານິ, ອຸກຍຸຫຸຕ຺ຕິກຍເທາສີຕິ ຊີເປຕິ. ຕເຕາຕິ ຕເຕາ ປນ ຕໍຍຸຫຸຕ຺ຕິກຍິຕ຺ຕຍຸເຕາ ປຕ຺ຖາ ວາ ປຸເຣ ວາ ກທາວິ ອຍ຺ຍານໍ ສກ຺ຕິ

ນາມ ນ ສຸຕປຸພ຺ພາ.

ន បណ្ឌិតាតិ ព្រាហ្មណា បណ្ឌិតា នាម ឋានុប្បត្តិកំ សន្តិ វា ចិរកាលសន្ថវាតិ វា យំ កិញ្ចិ បុព្វេ កតគុណំ វា ន នាសេន្តិ។ ពាហុស្សុតិ ពាហុកម្បិ។ អកតញ្ញុរូបាតិ យស្មា ពាលា អកតញ្ញុរូបា, តស្មា តេសុ ពាហុសច្ចំ កតំ នស្សតីតិ អត្ថោ។ សុកតញ្ញុរូបាតិ សុដ្ឋុ កតញ្ញុរូបា។ ឧត្តាបិ តត្តាបិ តថា ហីតិ ហិ-ការោ ការណត្ថោ។ ទទាមិ តេតិ ព្រាហ្មណេន យាចិតយាចិតំ ទទន្តោ ឧទមាហ។ ឧទំ សតន្តិ ព្រាហ្មណោ រញ្ញោ អនុមោទនំ ករោន្តោ វទតិ, សតំ សប្បុរិសានំ ឧបការម្ហិ សមេច្ច សន្តិ នាម ឧទំ ហោតិ។ នក្ខត្តរាជារិវាតិ ឧត្ត រ-ការោ និបាតមត្តំ។ តារកានន្តិ តារកគណមជ្ឈេ កាសិបតីតិ រាជានមាលបតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “ទេវ, កាសិរដ្ឋាធិបតិ យថា ចន្ទោ តារកានំ មជ្ឈេ វិរោចតិ តារកគណបរិវុតោ បរិបុណ្ណោ ហុត្វា យាតិ បុណ្ណមាយំ អាបូរតិ, តថា អហម្បិ អជ្ជ តយា ទិន្នេហិ កាមគុណេហិ អាបូរាមី”តិ។ តយាបិ មេតិ មយា បុព្វេ តយា សទ្ធិំ លទ្ធាបិ សង្គមា អលទ្ធា ច, អជ្ជ បន មម មនោរថស្ស និប្ផន្នត្តា មយា តយា សហ សង្គមោ លទ្ធោ នាមាតិ និប្ផន្នំ មេ តយា សទ្ធិំ មិត្តផលន្តិ វទតិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិហំ អានន្ទស្ស ទេវេន សត្តប្បសិ វេយ្យា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណោ អានន្ទោ អហោសិ, រាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ជុណ្ហជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤៥៧] ៣. ធម្មទេវបុត្តជាតកវណ្ណនា

យសោករោ បុញ្ញករោហមស្មីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស បថវិបវេសនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ តថាគតេន សទ្ធិំ បដិវិរុជ្ឈិត្វា បថវិំ បវិដ្ឋោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, ភិក្ខវេ, មម ជិនចក្កេ បហារំ ទត្វា បថវិំ បវិដ្ឋោ, បុព្វេបិ ធម្មចក្កេ បហារំ ទត្វា បថវិំ បវិសិត្វា អវីចិបរាយណោ ជាតោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាមាវចរទេវលោកេ ធម្មោ នាម ទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, ទេវទត្តោ អធម្មោ នាម។ តេសុ ធម្មោ ទិព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ ទិព្វរថវរមភិរុយ្ហ អច្ឆរាគណបរិវុតោ មនុស្សេសុ សាយមាសំ ភុញ្ជិត្វា អត្តនោ អត្តនោ ឃរទ្វារេ សុខកថាយ និសិន្នេសុ បុណ្ណមុបោសថទិវសេ គាមនិគមជនបទរាជធានីសុ អាកាសេ ឋត្វា “បាណាតិបាតាទីហិ ទសហិ អកុសលកម្មបថេហិ វិរមិត្វា មាតុបដ្ឋានធម្មំ បិតុបដ្ឋានធម្មំ តិវិធសុចរិតធម្មញ្ច បូរេថ, ឯវំ សគ្គបរាយណា ហុត្វា មហន្តំ យសំ អនុភវិស្សថា”តិ មនុស្សេ ទស កុសលកម្មបថេ សមាទបេន្តោ ជម្ពុទីបំ បទក្ខិណំ ករោតិ។ អធម្មោ បន ទេវបុត្តោ “បាណំ ហនថា”តិអាទិនា នយេន ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទបេន្តោ ជម្ពុទីបំ វាមំ ករោតិ។ អថ តេសំ អាកាសេ រថា សម្មុខា អហេសុំ។ អថ នេសំ បរិសា “តុម្ហាកំ ស្ស, តុម្ហាកំ ស្សា”តិ បុច្ឆិត្វា “មយំ ធម្មស្ស, មយំ អធម្មស្សា”តិ វត្វា មគ្គា ឱក្កមិត្វា ទ្វិធា ជាតា។ ធម្មោបិ អធម្មំ អាមន្តេត្វា “សម្ម, ត្វំ អធម្មោ, អហំ ធម្មោ, មគ្គោ មយ្ហំ អនុច្ឆវិកោ, តវ រថំ ឱក្កាមេត្វា មយ្ហំ មគ្គំ ទេហី”តិ បឋមំ គាថមាហ –

໑໖.

“ຍເສາກເຣາ ປຸຎ຺ຎກເຣາຫມສ຺ມິ, ສທາຕ຺ຖຸເຕາ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓານໍ;

ມຄ຺ຄາຣເຫາ ເທວມນຸສ຺ສປູຊິເຕາ, ຘເມ຺ມາ ອຫໍ ເທຫິ ອຘມ຺ມ ມຄ຺ຄໍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍເສາກເຣາຕິ ອຫໍ ເທວມນຸສ຺ສານໍ ຍສທາຍເກາ. ທຸຕິຍປເທປິ ເອເສວ ນເຍາ. ສທາຕ຺ຖຸເຕາຕິ ສທາ ຖຸເຕາ ນິຈ຺ຈປສເຕ຺ຖາ. ຕເຕາ ປຣາ –

໑໗.

“ອຘມ຺ມຍານໍ ທຬ຺ຫມາຣຸຫິຕ຺ວາ, ອສນ຺ຕສເນ຺ຕາ ພລວາຫມສ຺ມິ;

ສ ກິສ຺ສ ເຫຕຸມ຺ຫິ ຕວຊ຺ຊ ທຊ຺ຊໍ, ມຄ຺ຄໍ ອຫໍ ຘມ຺ມ ອທິນ຺ນປຸພ຺ພໍ.

໑໘.

“ຘເມ຺ມາ ຫເວ ປາຕຸຣເຫາສິ ປຸເພ຺ພ, ປຈ຺ຉາ ອຘເມ຺ມາ ອຸທປາທິ ເລາເກ;

ເຊເຏ຺ຐາ ຈ ເສເຏ຺ຐາ ຈ ສນນ຺ຕເນາ ຈ, ອຸຍ຺ຍາຫິ ເຊຏ຺ຐສ຺ສ ກນິຏ຺ຐ ມຄ຺ຄາ.

໑໙.

“ນ ຍາຈນາຍ ນປິ ປາຕິຣູປາ, ນ ອຣຫຕາ ເຕຫໍ ທເທຍ຺ຍ ມຄ຺ຄໍ;

ຍຸທ຺ຘຎ຺ຈ ເນາ ເຫາຕຸ ອຸພິນ຺ນມຊ຺ຊ, ຍຸທ຺ຘມ຺ຫິ ເຍາ ເຊສ຺ສຕິ ຕສ຺ສ ມເຄ຺ຄາ.

໒໐.

“សត្ថា ទិសា អតុចិសេទោហយស្មិំ, មហន្តេលិ អមិតយេសា អតុល្យា;

គុណេហិ សន្តេហិ ឧបេតរូបេហិ, ឆេយ្យោ អឆយ្យ តុំ គតំ វិជេយ្យាសិ។

១៨។

“លោហេន ចេ ហញ្ញតិ ជាតរូបំ, ន ជាតរូបេន ហនន្តិ លោហំ;

សចេ អឆេយ្យោ ហញ្ញតិ ឆយ្យមជ្ឈ, អយោ សុវណ្ណំ វិយ ឆស្សេនយ្យ។

១៩។

“សចេ តុវំ យុទ្ធពលេ អឆយ្យ, ន តុយ្ហំ វុឌ្ឍា ច គរូ ច អត្ថិ;

មក្ខំ តេ ឆមិំ បិយាប្បិយេន, នានាវុត្តានិបិ តេ លភាមី”តិ។ –

ឥមា ៤ គាថា ទេវន្នំ ចនបទិចនតទេសន គថិតា។

តត្ថ ស កិស្ស ហេតុមិព្រួចជ្ជ ឆជ្ជន្តិ សោមិ អហំ អឆេយ្យោ អឆយ្យឃាតំ ទទំ អារុយ្ហេហា អគីទោតា ពាលចា។ កិការណា អជ្ជ គោ ឆយ្យ, កស្សចិ អជិន្តបុត្តំ មក្ខំ តុយ្ហំឆមីតិ។ បុរេត្តតិ បធមកប្បិកកាលេ ឥមស្មិំ លោកេ ឆសកុសលកម្មបធឆេយ្យោ ច បុរេត្ត បិតុវទោហាសិ, បច្ឆា អឆេយ្យោ។ ទេវេដ្ឋា ចាតិ បុរេ តិត្ថត្តកាទេចន អហំ ទេវេដ្ឋា ច ទេសដ្ឋា ច ទេបិរាណកោ ច, តុំ បន គតិដ្ឋោ, តស្មា មក្ខា ឧយ្យាហីតិ ចឆតិ។ នបិ

បិតិរូបិតិ អហមិព្រោតេ នេច យាចនាយ ន បតិរូបចចនេន មក្ខាទហតាយ មក្ខំ ឆទេយ្យ។ អតុចិសេទោតិ អហំ ចតស្សា ទិសា ចតស្សា អតុទិសាតិ សត្ថា ទិសា អត្តនោ គុណេន បត្ថេទោ បញ្ញាទេតា បិកទោ។ លោហេនាតិ អយមុដ្ឋិកេន។ ហញ្ញតីតិ ហតិស្សតិ។ តុវំ យុទ្ធពលេ អឆយ្យាតិ សចេ តុំ យុទ្ធពលេសិ អឆយ្យ។ វុឌ្ឍា ច គរូ ចាតិ មជឹ តុយ្ហំ“ឥមេ វុឌ្ឍា, ឥមេ គរូ បណ្ឌិតា”តិ ឯវំ នត្ថិ។ បិយាប្បិយេនាតិ

បិយេនាបិ អប្បិយេនាបិ ឆនេន្តា បិយេន វិយ តេ មក្ខំ ឆនាមីតិ អត្ថោ។

ទោវារិកទេត្តន បន ឥមាយ គាថាយ គថិតក្ខណេយេច អឆេយ្យោ ទេឆ ឆាតុំ អសកេ្កាន្តោ អចំសិទោ បឆចិមំ បតិត្វា បឆចិមា វិចទេ

ជិនេត្វា គន្ត្វា អឌីវិមិព្រមេច តិដ្ឋត្តិ។ ឯតមត្ថំ វិជិត្វា គណចា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទេសកាថា អកាសិ –

១១។

“ឥទញ្ច សុត្វា វចនំ អជេយ្យោ, អចិសិទោ បតិតោ ខុទ្ទបិទោ;

យុទ្ធត្ថិកោ ចេ ន លភាមិ យុទ្ធំ, ឧត្តាវតា ហោតិ ហតោ អជេយ្យោ។

១២។

“ពត្តិពាលេ យុទ្ធពលំ ចិនេត្វា, ហន្ត្វា អធម្មំ និហនិត្វ ក្ខេយ្យា;

បិយាសិ ចិនេត្វា អភិជ្ឈាសត្តំ, មគ្គេតវ អតិពាលេ សន្តិក្កមេយា។

១៣។

“មាតា បិតា សមណព្រាហ្មណា ច, អសញ្ញតា យស្ស សកេ អគារេ;

ឥធេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា និរយំ វជន្តិ តេ;

យថា អជេយ្យោ បតិតោ អចិសិទោ។

១៤។

“មាតា បិតា សមណព្រាហ្មណា ច, សុសញ្ញតា យស្ស សកេ អគារេ;

ឥធេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា សុគតិំ វជន្តិ តេ;

យថាបិ ជេយ្យោ អភិជ្ឈាសត្តោ”ត្តិ។

តត្ថ យុទ្ធត្ថិកោ វេតិ អយំ តស្ស វិលាបោ, សោ កិរេវំ វិលបន្តោយេវ បតិត្វា បថវិំ បវិដ្ឋោ។ ឯត្តាវតាតិ ភិក្ខវេ, យាវតា បថវិំ បវិដ្ឋោ, តាវតា អធម្មោ ហតោ នាម ហោតិ។ ខន្តីពលោតិ ភិក្ខវេ, ឯវំ អធម្មោ បថវិំ បវិដ្ឋោ អធិវាសនខន្តីពលោ តំ យុទ្ធពលំ វិជេត្វា វធិត្វា ភូមិយំ និហនិត្វា បីនេត្វា វិត្តជាតតាយ វិនេត្វា អត្តនោ រថំ អារុយ្ហ មគ្គេនេវ សច្ចនិក្កមោ តថបរក្កមោ ធម្មទេវបុត្តោ បាយាសិ។ អសម្មានិតាតិ អសក្កតា។ សរីរទេហន្តិ ឥមស្មិំយេវ លោកេ សរីរសង្ខាតំ ទេហំ និក្ខិបិត្វា។ និរយំ វជន្តីតិ យស្ស បាបបុគ្គលស្ស ឯតេ សក្ការារហា គេហេ អសក្កតា, តថារូបិ យថា អធម្មោ បតិតោ អវំសិរោ, ឯវំ អវំសិរា និរយំ វជន្តីតិ អត្ថោ។ សុគតិំ វជន្តីតិ យស្ស បនេតេ សក្កតា, តាទិសា បណ្ឌិតា យថាបិ ធម្មោ រថំ អភិរុយ្ហ ទេវលោកំ គតោ, ឯវំ សុគតិំ វជន្តីតិ។

សត្ថា ឯវំ ធម្មំ ទេសេត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ មយា សទ្ធិំ បដិវិរុជ្ឈិត្វា បថវិំ បវិដ្ឋោ"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា អធម្មោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បរិសាបិស្ស ទេវទត្តបរិសា, ធម្មោ បន អហមេវ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា ឯវា"តិ។

ធម្មទេវបុត្តជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៤៥៨] ៤. ឧទយជាតកវណ្ណនា

ឯកា និសិន្នាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ កុសជាតកេ (ជា॰ ២.២០.១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ "សច្ចំ កិរ ត្វំ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ចំ, ភន្តេ"តិ វុត្តេ "ភិក្ខុ កស្មា កិលេសវសេន ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា ឧក្កណ្ឋិតោសិ? បោរាណកបណ្ឌិតា សមិទ្ធេ ទ្វាទសយោជនិកេ សុរុន្ធនគរេ រជ្ជំ ការេន្តា ទេវច្ឆរបដិភាគាយ ឥត្ថិយា សទ្ធិំ សត្ត វស្សសតានិ ឯកគព្ភេ វសន្តាបិ ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា លោភវសេន ន ឱលោកេសុ"ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កាសិរដ្ឋេ សុរុន្ធនគរេ កាសិរាជា រជ្ជំ ការេសិ, តស្ស នេវ បុត្តោ, ន ធីតា អហោសិ។ សោ អត្តនោ ទេវិយោ "បុត្តេ បត្ថេថា"តិ អាហ។ អគ្គមហេសីបិ រញ្ញោ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តថា អកាសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា តស្សេវ រញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ។ អថស្ស មហាជនស្ស ហទយំ វឌ្ឍេត្វា ជាតភាវេន "ឧទយភទ្ទោ"តិ នាមំ ករិំសុ។ កុមារស្ស បទសា ចរណកាលេ អញ្ញោបិ សត្តោ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា តស្សេវ រញ្ញោ អញ្ញតរាយ ទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ កុមារិកា ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្សាបិ "ឧទយភទ្ទា"តិ នាមំ ករិំសុ។ កុមារោ វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បនិប្ផត្តិំ បាបុណិ, ជាតព្រហ្មចារី បន អហោសិ, សុបិនន្តេនបិ មេថុនធម្មំ ន ជានាតិ, ន តស្ស កិលេសេសុ ចិត្តំ អល្លីយិ។ រាជា បុត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិតុកាមោ "កុមារស្ស ឥទានិ រជ្ជសុខសេវនកាលោ, នាដកាបិស្ស បច្ចុបដ្ឋាបេស្សាមី"តិ សាសនំ បេសេសិ។ ពោធិសត្តោ "ន មយ្ហំ រជ្ជេនត្ថោ, កិលេសេសុ មេ ចិត្តំ ន អល្លីយតី"តិ បដិក្ខិបិត្វា បុនប្បុនំ វុច្ចមានោ រត្តជម្ពុនទមយំ ឥត្ថិរូបំ ការេត្វា "ឯវរូបំ ឥត្ថិំ លភមានោ រជ្ជំ សម្បដិច្ឆិស្សាមី"តិ មាតាបិតូនំ បេសេសិ។ តេ តំ សុវណ្ណរូបកំ

សកលដម្ពុទីបំ បរិហារេបត្វា តឆាទ្ទបំ ឡត្តិ អលកត្តា ប្តុងឃកដ្ឋិ អលង្ការេត្វា តស្ស សត្តិកេ ធេបេសុំ សា តំ សុចណ្ណទ្ធបកំ អភិកចិត្វា អដ្ឋាសិ អឆ តេសំ អតិឆ្នយាតាភេឡាច ចេយាតិកំ កកិតិ ប្តុងឃកដ្ឋក្យាទិ អក្កុយេហសិ គត្វា ទេឡិឌិសត្តំ ទេឌ្ឍ អភិសិញ្ចិំសុ តេ បត ទេត្វបិ (ពាហុចទិយចារេចេ ចសិំសុ

អបរភាគេ យាតាបិតូតំ អច្ចយេត ទេឡិឌិសទេត្វា ទដ្ឋិ ការេសិ ប្តុកា ឲកកត្តុេ ចសយាតាបិ លេកិចសេត ឡត្រ្កិយាតិ កិត្តិត្វា អញ្ញាយញ្ញា ត ឆ្លេលិកេសុំ, អបិច ទេលា បត “យោ អយេរ្ហ្ស បធេយតទំ កាលំ កទេទាតិ, សោ តិញ្ញាតុដ្ឋាភេតា អាកត្វា ‘អសុកដ្ឋាភេត តិញ្ញាទេត្វាស្ម៊ិ’តិ អាទេទាចេត្យ”តិ សង្ករេយកំសុ អឆ ទេលា ទេឡិឌិសទេត្វា អភិសេកទេតា សត្តចស្សសតច្ចយេត កាលយកាសិ អញ្ញា ទាឌា តាទេហាសិ, ប្តុងឃកដ្ឋាយេយេច អាណា បចត្តិ អយច្ឆា ទដ្ឋិ អតុសាសិំសុ ទេឡិឌិសទេត្វាបិ ទុតិក្លទេណ តាចតិំសកចទេត សក្កត្តំ បត្វា យសេយហត្តតាយ សត្តាហំ អតុស្សទិតុំ តាសក្តិ ឡាតិ សោ យតុស្សកាណតាយ សត្តចស្សសតច្ចយេត អាចដ្ឋេត្វា “ប្តុងឃកដ្ឋិ ទាឌធីតទំ ធតេត ឌិយំសិត្វា សិហតាធំ តភាទេបត្វា ធយុំ ទេភេសត្វា សង្កទំ ទេយាទេចត្វា អាកយិស្សាយិ”តិ ឌិទេត្តសិ តភា កិទ យតុស្សាតំ ធសចស្សសហស្សាឃុកកាលេ ហោតិ ទាឌធីតាបិ តំ ឌិចសំ ទត្តិភាគេ បិហិទេតសុ ក្ខាទេសុ ធបិតអារទេក្ខ សត្តក្ខុមិកបិសាឌចទេតលេ អលង្កតសិរិកត្ថុេ ឲកិកាច តិច្ឆុលិ អត្តទេភា សិលំ អាចដ្ឋយាភា តិសិឌិ អឆ សក្កា សុចណ្ណយាសកប្ជុទំ ឲកំ សុចណ្ណបិតិ អាទាយ អាកត្វា សយភកត្ថុេយេច បិតុកចិត្វា ឲកយត្តំ ឌិទេតា តាយ សទ្ធិំ សល្លបទេត្តា បធេយំ គាឆយាហ –

ឲលិ

“ឲកា តិសិត្វា សុចិ សញ្ញាតុន្ន, បិសាឌយាទុឃ្យាអតិក្កិតដ្ឋិ;

ឃាចាយិ តំ កិត្តុទេតត្តចក្លុ, ឡាទេយកទេត្តិ ប្តុកទេយា ចទេសយា”តិ

តត្ត សុចិតិ សុចិចត្តតិចត្វា សញ្ញាតុន្នតិ សុដ្ឋ ធបិតក្ខាទុ, ឡាទិឃាបធំ សណ្ឌេបត្វា សុចិចត្វា ឲកិកាច តិសិត្តាសិតិ ចុត្តំ ហោតិ អតិក្កិតដ្ឋិតិ បិឌត្តទេតា ឃាច ទេកសក្កា អតិក្កិតសទិរា បទេយសោភក្កប្បត្តសទិរា កិត្តុទេតត្តចក្លុតិ តីហិ យណ្ឌលេហិ បច្ចាហិ ច បសាទេហិ ប្តុបសោភិតត្តា កិត្តុទាតំ ទេតត្តសឌិសេហិ ចក្លុហិ សយត្តាគទេតា ឡាទេយកទេត្តិត្តិ ឡាយំ ឲកទេត្តំ អដ្ឋ ឡាយស្មិ អលង្កតសយភកត្ថុេ ឲកទេតា ចទេសឃ្យាយាតិ ឃាចតិ

តទេតា ទាឌធីតា ទេត្វ កាឆា អភាសិ –

ឲប៉

“ឆ្លកិណ្ណត្តុទបទិលំ, ភព្យហបដ្ឋាលទេកាដ្ឋកំ;

រក្ខិតំ ខគ្គហត្ថេហិ, ទុប្បវេសមិទំ បុរំ។

២៩។

“ទហរស្ស យុវិនោ ចាបិ, អាគមោ ច ន វិជ្ជតិ;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, សង្គមំ ឥច្ឆសេ មយា”តិ។

តត្ថ ឧក្កិណ្ណន្តរបរិខន្តិ ទឡ្ហំ ទ្វារនគរយោជិតិកំ សុរុន្ធនបុរំ អន្តរន្តរា ឧទកបរិខាយ កទ្ទមបរិខាយ សុក្ខបរិខាយ ឧក្កិណ្ណត្តា ឧក្កិណ្ណន្តរបរិខំ។ ទឡ្ហមដ្ដាលកោដ្ឋកន្តិ ថិរតរេហិ អដ្ដាលកេហិ ទ្វារកោដ្ឋកេហិ ច សមន្នាគតំ។ ខគ្គហត្ថេហីតិ អាវុធហត្ថេហិ ទសហិ យោធសហស្សេហិ រក្ខិតំ។ ទុប្បវេសមិទំ បុរន្តិ ឥទំ សកលបុរម្បិ តស្ស អន្តោ ឋាបិតំ មក្ខិកាចារបុរម្បិ ឱកាសំ កស្សចិ បវិសិតុំ ន សក្កា។ អាគមោ ចាតិ ឥធ ឥមាយ វេលាយ តរុណស្ស ច យោព្ពនប្បត្តស្ស ច ថាមសម្បន្នយោធស្ស ច អញ្ញស្ស ច មហន្តម្បិ បណ្ណាការំ គហេត្វា អាគច្ឆន្តស្ស អាគមោ នាម នត្ថិ។ សង្គមន្តិ អថ ត្វំ កេន ការណេន ឥមាយ វេលាយ មយា សហ សមាគមំ ឥច្ឆសីតិ។

អថ សក្កោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៣០។

“យក្ខោហមស្មិ កល្យាណិ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;

ត្វំ មំ នន្ទយ ភទ្ទន្តេ, បុណ្ណកំសំ ទទាមិ តេ”តិ។

តស្សត្ថោ – កល្យាណិ, សុន្ទរទស្សនេ អហំ យក្ខោ ទេវបុត្តោ ទេវតានុភាវេន ឥធាគតោ, ត្វំ អជ្ជ មំ នន្ទយ តោសេហិ, អហំ តេ ឥមំ សុវណ្ណមយកំសំ សុវណ្ណបាតិំ ទទាមីតិ។

តំ សុត្វា រាជធីតា បញ្ចមំ គាថមាហ –

៣១។

“ទេវោច យក្ខោ អថ វា មនុស្សំ, ន បត្ថយេ ខ្ទមយមតិញ្ច អញ្ញំ;

គច្ឆេវ ត្វំ យក្ខ មហានុភាវ, មា ធស្សុ គត្តា បុត្តរាជធីតា”តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ ទេវរាជ, ទេវំ វា យក្ខំ វា ខ្ទមំ អតិក្កមិត្វា អញ្ញំ ន បត្ថេមិ, សោ ត្វំ គច្ឆេវ, មា ខ្ទម អច្ឆាសិ, ន មេ តយា អាភតេន បណ្ណាការេន អត្ថោ, គត្តា ច មា ខ្ទមំ ធារេតិ បុត្តរាជធីតាតិ។

សោ តស្សា សីហនាទំ សុត្វា អច្ចត្វា គតសមីសោ ហុត្វា តត្ថេវ អន្តរហិតោ អច្ឆាសិ។ សោ បុត្តមិតសេ តាយ ទេសិយមេន សុចណ្ណមាសកប្ពុរំ រេចតិបតិំ អាទាយ តាយ សន្តិំ សល្លបន្តោ លច្ឆិំ គាថមាហ –

៦៧។

“យា សា រតិ ខ្ទត្តមា កាមភោគិនំ, យំហេតុ សត្តា ចិរសំ ធរន្តិ;

មា តំ រតិ ជីយិ តុវំ សុចិមិត្វា, ទទាមិ តេ រូបិយំ កំសបូរ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ, រាជធីតេ យា ឥសា កាមភោគិសត្តានំ រតីសុ សេដ្ឋកាមរតិ នាម ខ្ទត្តមា រតិ, យស្សា រតិយា ការណា សត្តា កាយទុច្ចរិតាទីនិ ចិរសំ ធរន្តិ, តំ រតិ ត្វំ ភទ្ទេ, សុចិមិត្វា មនាបហសិតេ មា ជីយិ, អហម្បិ អាគច្ឆន្តោ ន តុច្ឆហត្ថោ អាគតោ, ហិរញ្ញ សុចណ្ណមាសកប្ពុរំ សុចណ្ណបតិំ អាហរិំ, អច្ឆ រូបិយបតិំ, ខ្ទមំ តេ អហំ រូបិយបតិំ សុចណ្ណបូរំ ទទាមីតិ។

រាជធីតា ចិន្តេសិ “អយំ គធាសល្លាបំ លភន្តោ បុនប្បុនំ អាគមិស្សតិ, ន ទានិ តេន សន្តិំ គថេស្សាមី”តិ។ សា កិញ្ចិ ន គថេសិ។

សក្កោ តស្សា អគថិតភាវំ ញត្វា តត្ថេវ អន្តរហិតោ ហុត្វា បុត្តមិតសេ តាយទេសេ ទេសិយ សេហបតិំ គហាបណបូរំ អាទាយ “ភទ្ទេ, ត្វំ មំ កាមរតិយា សន្តប្បេហិ, ខ្ទមំ តេ គហាបណបូរំ សេហបតិំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ តំ ទិស្វា រាជធីតា សត្តមំ គាថមាហ –

៦៨។

“នារី នរោ និជ្ឈបយំ ធនេន, ឧក្កំសតី យត្ថ គរោតិ លទ្ធិ;

វិបច្ចនីកោ តវ ទេវវណ្ណោ, បច្ចក្ខតោ ធោរតរេន ឥសី”តិ។

តស្សត្ថោ – ភោ បុរិស, ត្វំ ឥច្ឆិច្ឆំ នវោ ហិ នាម នាមិ កិលេសរតិការណា ធនេន និជ្ឈាបេត្វា សញ្ញាបេត្វា យត្ថ នាមិយា លទ្ធំ ករោតិ, តំ វុត្តិសតិ វណ្ណេត្វា ទោសេត្វា ពាហុលេន ធនេន បលោភេតិ, តុយ្ហំ បន នេវ ធនការោ វិបច្ចនីកោ, ត្វញ្ហិ វយសា បច្ចក្ខតោ ធោរតរេន ឥសិ, បឋមវយេ សុវណ្ណប្បំ សុវណ្ណបិតិំ អាហរិត្វា, ទុតិយវយេ សុវណ្ណប្បំ រូបិយបិតិំ, តតិយវយេ កហាបណប្បំ លោហបិតិំ អាហរសីតិ។

តំ សុត្វា សេដ្ឋី “ភន្តេ រាជកុមារ, អហំ លោកធាតុទោ ន និរត្ថកោ អត្ថំ នាសេមិ, សចេ ត្វំ អាយុនា ច វណ្ណេន ច វឌ្ឍេយ្យាសិ, អហំ តេ បណ្ណាការំ វឌ្ឍេត្វា អាហរេយ្យំ, ត្វំ បន បរិហាយសេវ, តេនាហម្បិ ធនំ បរិហាបេមី”តិ វត្វា ឥមំ គាថំ អភាសិ –

៣៣។

“អាយុ ច វណ្ណោ ច មនុស្សលោកេ, និហីយតិ មនុជានំ សុគត្តេ;

តេនេវ វណ្ណេន ធនម្បិ តុយ្ហំ, និហីយតិ ជិណ្ណតរាសិ អជ្ជ។

៣៤។

“ឯវំ មេ បេក្ខមានស្ស, រាជបុត្ត យសស្សិនិ;

ហាយតេវ តវ វណ្ណោ, អហោរត្តានមច្ចយេ។

៣៥។

“ឥមិនាវ ត្វំ វយសា, រាជបុត្ត សុមេធស;

ព្រហ្មចរិយំ ចរេយ្យាសិ, អបេយ្យ វណ្ណវា សិយា”តិ។

តត្ថ និហីយតីតិ បរិស្សាវនេ អាសិត្តោទកំ វិយ បរិហាយតិ។ មនុស្សលោកស្មិញ្ហិ សត្តា ជីវិតេន វណ្ណេន ចក្ខុបសាទាទីហិ ច ទិនេ ទិនេ បរិហាយន្តេវ។ ជិណ្ណតរាសីតិ មម បនាយំ អាគតទិវសេ បវត្តញ្ញេត អាយុ ហិយ្យោ ទិវសំ ន បាបុណិ, កុមារិយា លិត្តំ វិយ តត្ថេវ និរុទ្ធិ ហិយ្យោ បវត្តយិ អជ្ជទិវសំ ន បាបុណិ, ហិយ្យោច កុមារិយា លិត្តំ វិយ និរុទ្ធិ តស្មា អជ្ជ ជិណ្ណតរាសិ ជាតា។ ឯវំ មេតិ តិដ្ឋតុ ហិយ្យោ ច បរហិយ្យោ ច, អជ្ជេវ បន មយ្ហាឯវំ បេក្ខមានស្សេវ ហាយតេវ តវ វណ្ណោ។ អហោរត្តានមច្ចយេតិ ឥតោ បដ្ឋាយ រត្តិន្ទិវេសុ វីតិវត្តេសុ អហោរត្តានំ អច្ចយេន អបណ្ណត្តិកភាវំ គមិស្សសីតិ ទស្សេតិ។ ឥមិនាវាតិ តស្មា ភទ្ទេ, សចេ ត្វំ ឥមិនា វយេនេវ ឥមស្មិំ សុវណ្ណវណ្ណេ សរីរេ រជាយ អវិលុត្តេយេវ សេដ្ឋចរិយំ ចរេយ្យាសិ, បព្ពជិត្វា សមណធម្មំ ករេយ្យាសិ។ ភិយ្យោ វណ្ណវតី សិយាតិ អតិរេកតរវណ្ណា ភវេយ្យាសីតិ។

តតោ រាជធីតា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៥។

“ទេវា ន ជីរន្តិ យថា មនុស្សា, គត្តេសុ តេសំ វលិយោ ន ហោន្តិ;

បុច្ឆាមិ តំ យក្ខ មហានុភាវ, កថំ នុ ទេវាន សរីរទេហោ”តិ។

តត្ថ សរីរទេហោតិ សរីរសង្ខាតោ ទេហោ, ទេវានំ សរីរំ កថំ ន ជីរតិ, ឥទំ អហំ តំ បុច្ឆាមីតិ វទតិ។

អថស្សា កថេន្តោ សក្កោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៦។

“ទេវា ន ជីរន្តិ យថា មនុស្សា, គត្តេសុ តេសំ វលិយោ ន ហោន្តិ;

សុវេ សុវេ ភិយ្យតរោវ តេសំ, ទិព្ពោ ច វណ្ណោ វិបុលា ច ភោគា”តិ។

តត្ថ យថា មនុស្សាតិ យថា មនុស្សា ជីរន្តា រូបេន វណ្ណេន ភោគេន ចក្ខុបសាទាទីហិ ច ជីរន្តិ, ន ឯវំ ទេវា។ តេសញ្ហិ គត្តេសុ វលិយោបិ ន សន្តិ, មដ្ឋកញ្ចនបដ្ដមិវ សរីរំ ហោតិ។ សុវេ សុវេតិ ទិវសេ ទិវសេ។ ភិយ្យតរោវាតិ អតិរេកតរោវ តេសំ ទិព្ពោ ច វណ្ណោ វិបុលា ច ភោគា ហោន្តិ, មនុស្សានំ ហិ រូបបរិហានិ វិរជាតកាវស្ស សក្ខិ, ទេវេសុ អតិរេករូបសម្បត្តិ ច

អតិរេកបរិវារសម្បត្តិ ច។ ឯវំ អបរិហានធម្មោ ភាវេស ទេវលោកោ ។ តស្មា ត្វំ ជនំ អប្បត្វាន ភិក្ខមិត្វា បណ្ណាជ, ឯវំ បរិហានិយសភាវា មនុស្សលោកា ចវិត្វា អបរិហានិយសភាវំ ឯវរូបំ ទេវលោកំ គមិស្សតីតិ។

សា ទេវលោកស្ស វណ្ណំ សុត្វា តស្ស គមនមគ្គំ បុច្ឆន្តី ឥមំ គាថមាហ –

៣៩។

“កិំសូធ ភីតា ជនតា អនេកា, មគ្គោ ច នេកាយតនំ បវុត្តោ;

បុច្ឆាមិ តំ យក្ខ មហានុភាវ, កត្ថដ្ឋិតោ បរលោកំ ន ភាយេ”តិ។

តត្ថ កិំសូធ ភីតាតិ ទេវរាជ, អយំ ខត្តិយាទិភេទា អនេកា ជនតា កិំភីតា កស្ស ភយេន បរិហានិយសភាវា មនុស្សលោកា ទេវលោកំ ន គច្ឆតីតិ បុច្ឆតិ។ មគ្គោតិ ទេវលោកគាមិមគ្គោ។ ឥធ បន “កិំ”ន្តិ អាហរិត្វា “កោ”តិ បុច្ឆា កាតព្វា។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ “អនេកតិត្ថាយតនវសេន បណ្ឌិតេហិ បវុត្តោ ទេវលោកមគ្គោ កោ កតរោ”តិ វុត្តោ។ កត្ថដ្ឋិតោតិ បរលោកំ គច្ឆន្តោ កតរស្មិំ មគ្គេ ឋិតោ ន ភាយតីតិ។

អថស្សា កថេន្តោ សក្កោ គាថមាហ –

៤០។

“វាចំ មនញ្ច បណិធាយ សម្មា, កាយេន បាបានិ អកុព្ពមានោ;

ពហុន្នបានំ ឃរមាវសន្តោ, សទ្ធោ មុទូ សំវិភាគី វទញ្ញូ;

សង្គាហកោ សខិលោ សណ្ហវាចោ, ឯត្ថដ្ឋិតោ បរលោកំ ន ភាយេ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ, សុជេ វាចំ មនញ្ច សម្មា ឋបេត្វា កាយេន បាបានិ អករោន្តោ ឥធ ឯវ កុសលកម្មបថេ សមាទាយ វត្តន្តោ ពហុអន្នបានេ បហូតទេយ្យធម្មេ ឃរេ វសន្តោ “ទានស្ស វិបាកោ អត្ថី”តិ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ មុទុចិត្តោ ទានសំវិភាគតាយ សំវិភាគី បណ្ឌិតា ភិក្ខាយ ចរមានា វទន្តិ នាម, តេសំ បច្ចយទានេន តស្ស វាទស្ស ជាននតោ វទញ្ញូ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ

សង្គហតាយ សង្គាហកោ បិយវាទិតាយ សខិលោ មទ្ទវចនតាយ សណ្ហវាចោ ឯត្ថ ឯត្តកេ គុណរាសិម្ហិ ឋិតោ បរលោកំ គច្ឆន្តោ ន ភាយតីតិ។

តតោ រាជធីតា តំ តស្ស វចនំ សុត្វា ថុតិំ ករោន្តី ឥតរំ គាថមាហ –

៣១។

“អនុសាសិ មំ យក្ខ, យថា មាតា យថា បិតា;

ឧឡារវណ្ណ បុច្ឆាមិ, កោ នុ ត្វមសិ ព្រហា”តិ។

តស្សត្ថោ – យថា មាតាបិតរោ បុត្តកេ អនុសាសន្តិ, តថា មំ អនុសាសសិ។ ឧឡារវណ្ណ សោភគ្គប្បត្តរូបធារក កោ នុ អសិ ត្វំ ឯវំ អព្ភុគ្គតសរីរោតិ។

តតោ ពោធិសត្តោ គាថមាហ –

៣២។

“ឧទយោហមស្មិ កល្យាណិ, សង្ករត្តា ឥធាគតោ;

អាមន្ត ខោ តំ គច្ឆាមិ, មុត្តោស្មិ តវ សង្ករា”តិ។

តស្សត្ថោ – កល្យាណទស្សនេ អហំ បុរិមភវេ តវ សាមិកោ ឧទយោ នាម តាវតិំសភវនេ សក្កោ ហុត្វា និព្វត្តោ, ឥធាគច្ឆន្តោ ន កិលេសវសេនាគតោ, តំ វីមំសិត្វា បន សង្ករំ មោចេស្សាមីតិ សង្ករត្តា បុព្ពេ សង្ករស្ស កតត្តា អាគតោស្មិ, ឥទានិ តំ អាមន្តេត្វា គច្ឆាមិ, មុត្តោស្មិ តវ សង្ករាតិ។

រាជធីតា អស្សសិត្វា “សាមិ, ត្វំ ឧទយភទ្ទរាជា”តិ អស្សុធារា បវត្តយមានា “អហំ តុម្ហេហិ វិនា វសិតុំ ន សក្កោមិ, យថា តុម្ហាកំ សន្តិកេ វសាមិ, តថា មំ អនុសាសថា”តិ វត្វា ឥតរំ គាថំ អភាសិ –

໓໒.

“ສເຈ ເຂາ ຕ຺ວໍ [illegible], ສງ຺ກຣຕ຺ຕາ ປຸຘາກເຕາ;

ອນຸສາສ ມໍ ຣາຊປຸຕ຺ຕ, ຍຖາສ຺ສ ປຸນ ສງ຺ກເມາ”ຕິ.

ອຖ ນໍ ອນຸສາສເນ຺ຕາ ປຫາສເນ຺ຕາ ຈຕເສ຺ສາ ຄາຖາ ອຠາສິ –

໓໓.

“ອຕິປຕຕິ ວເຍາ ຂເຓາ ຕເຖວ, ຐານໍ ນຕ຺ຖິ ຘຸວໍ ຈວນ຺ຕິ ສຕ຺ຕາ;

ປຣິຊີຍຕິ ອທ຺ຘຸວໍ ສຣີຣໍ, [illegible] ມາ ປມາທ ຈຣສ຺ສຸ ຘມ຺ມໍ.

໓໔.

“ກສິຓາ ປຖວີ ຘນສ຺ສ ປູຣາ, ເອກເສ຺ສວ ສິຍາ ອນຎ຺ຎເຘຍ຺ຍາ;

ຕໍ ຈາປິ ຊຫຕິ ອວີຕຣາເຄາ, [illegible] ມາ ປມາທ ຈຣສ຺ສຸ ຘມ຺ມໍ.

໓໕.

“ມາຕາ ຈ ປິຕາ ຈ ຠາຕເຣາ ຈ, ຠຣິຍາ ຍາປິ ຘເນນ ເຫາຕິ ກີຕາ;

ເຕ ຈາປິ ຊຫນ຺ຕິ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ, [illegible] ມາ ປມາທ ຈຣສ຺ສຸ ຘມ຺ມໍ.

໓໖.

“ກາເຍາ ປຣເຠາຊນນ຺ຕິ ຎາຕ຺ວາ, ສໍສາເຣ ສຸຄຕິຎ຺ຈ ທຸຄ຺ຄຕິຎ຺ຈ;

ឰត្តរចារសោតិ ឌាតិយាត, ក្ខុឥរេយ យា បយាឥ ចរស្ស៊ ឥយ្យ"ត្តិ៍

តត្ថ អតិបតតីតិ អតិចិយ បតតិ, ឃិឈ អតិក្កមតិ៍ ចរេយាតិ បឥយចយាឥិតិចិរេឆាបិ ចរេយា៍ ៣រេណា តរេឆចាតិ ក្ខុប្បាឥដ្ដឹតិកក្កូរេណាបិ តរេឆច អតិបតតិ៍ ក្ខុករេយតបិ កិរេត្ថា ឰរេយឆំ សត្តាត់ អាឃ្យសប្លាររា តាយ ឃិឈរេសាតា តឌី ចិយ អតិចត្តរេត្តា ឃិឈ អតិក្កមតីតិ ឥរេស្សតិ៍ ដាត់ តត្ថិតិ "ក្ខុប្បត្ថា សប្លារា អកិឌ្ឌិត្វា តិដ្ដត្វា"តិ បត្ថតាយបិ រេតឆំ ដាត់ តាយ តត្ថិ, ឆុចំ ឲកំរេសតេច ពុទ្ធិ កកចត្តិ អាឌិ៍ កត្វា សរេត្ថាបិ សត្តា ចចត្តិ, "ឆុចំ យរលំ, អឆ្កុចំ ឌីចិត"ត្តិ ឲចំ យរលាស្សតិ៍ ការេចហីតិ ឌីរេបតិ៍ បរិឌីយតីតិ ឰឥ៍ ឃុចណ្ណចណ្ណប្បិ សរឹរំ ឌីររេតច, ឲចំ ឌាតាហិ៍ យា បយាឥត្តិ តស្មា តំ ក្ខុឥយកដ្ឋ យា បយាឥ៍ អាបដ្ឋិ, អប្បយត្តា ហុត្វា ឥសក្ខុសលកម្ហបឆឥយ្យ ចរាហីតិ៍

កឃិលាតិ សកលិ៍ ឲករេស្សចាតិ យឌឹ ឲករេស្សច ររេណ្ណា, តស្មិ ឲកស្មិរេយច អតណ្ណាឈឹតា អស្ស៍ តំ ចាបិ ឌហតិ អឌីតររេកាតិ តណ្ហាចឃិរេកា ឃុក្កុរេលិ ឲត្តរេកតបិ យរេសត អតិរេត្តា យរលការេល អឌីតររេកាច តំ ចិឌហតិ៍ ឲចំ តណ្ហាយ អប្បុរហឹយកាចំ ឌាតាហីតិ ឌីរេបតិ៍ រេត ចាបីតិ យាតា ឃុត្តិ, ឃុរេត្តា យាតរំ, បិតា ឃុត្តិ, ឃុរេត្តា បិតរំ, កាតា កកិតឹ, កកិតី កាតរំ, ករិយា សាយិកំ, សាយិរេកា ករិយត្តិ ឲរេត អញ្ញាយញ្ញា ឌហត្តិ, តាតា រេហាត្តិ៍ ឲចំ សត្តាត់ តាតាកាចចិតាកាចំ ឌាតាហីតិ ឌីរេបតិ៍

បររេកាឌតត្តិ ចិចិឆាត់ កាកាឌឹត់ បររសត្តាត់ រេកាឌត៍ ឰត្តរចារសោតិ យា ឲសា ឰយស្មិ ឆំសាររ យត្យុស្សក្ខុតា ឃុក្កុតិ ច តិរច្ឆាតក្ខុតា ឲ្យក្កុតិ ច, ឲតំ ក្ខុកយប្បិ "ឰត្តរចារសា"តិ ឌាតិត្វា យា បយាឥំ, ចរស្ស៊ ឥយ្យ៍ ឰរេយឆំ សត្តាត់ តាតាដាតរេតា អាកត្វា ឲកស្មិ ដារេត សយាករេយា បរិរេត្តា, ឰរេយ សត្តា អប្បកស្មិរេយច ការេល ឲករេតា ចសត្តិ, តស្មា អប្បយត្តា រេហាហីតិ៍

ឲចំ យហាសរេត្តា តស្សា ឌូចាឥយឥាសិ៍ សាបិ តស្ស ឥយ្យកចាយ បឃឹឌិត្វា ឆុតិ៍ កររាត្តិ ឌូសាតកាចយាហ –

ឱបិ៍

"សាឆុ កាសតិយំ យរេក្ខា, អប្បំ យច្ចាត ឌីចិតំ;

កឃិរច្ចា បរិត្តច្ចា, តច្ចា ឆុរេក្ខត ឆំឃុតំ;

សាហំ ឲកា បព្ពឌិស្សាមិ, ហិត្វា កាឃិ ឃុរុត្តត"ត្តិ៍

តត្ថ សាឆុតិ "អប្បំ យច្ចាត ឌីចិត"ត្តិ កាសយារេតា អយំ រេឥចរាឌា សាឆុ កាសតិ៍ កិការណា? ឰឥឌិញ្ញាកឃិរច្ចា ឆ្យក្ខ អស្សាឥរហិតំ, បរិត្តច្ចា

ន ពហុកំ ឧត្តរកាលំ។ សចេ ហិ កាសិរជ្ជម្បិ សមានំ ទីឃកាលំ បវត្តេយ្យ, បរិត្តកម្បិ សមានំ សុខំ ករេយ្យ, ឧភយំ បន កាសិរជ្ជញ្ច បរិត្តញ្ច សកលេន ចក្កវាឡេន សំយុតំ សន្និហិតំ។ សាហន្តិ សា អហំ។ សុវណ្ណតន្តិ សុវណ្ណតការញ្ញា កាសិរដ្ឋញ្ញា លទ្ធា ឯកិកាច បត្ថិស្សាមីតិ អាហ។

ពោធិសត្តោ តស្សា ឱវាទំ ទត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ សាបិ បុនទិវសេ អមច្ចេ រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា អន្តោនគរេយេវ រមណីយេ ឋានេ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ធម្មំ ចរិត្វា អាយុបរិយោសានេ តាវតិំសភវនេ ពោធិសត្តស្ស បាទបរិចារិកា ហុត្វា និព្ពត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា រាជធីតា រាហុលមាតា អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ឧទយជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៤៥៩] ៥។ បានីយជាតកវណ្ណនា

មិត្តោ មិត្តស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កិលេសនិគ្គហំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិំ ហិ សមយេ សាវត្ថិវាសិនោ បញ្ចសតា គិហិសហាយកា តថាគតស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា បព្ពជិត្វា ឧបសម្បន្នា អន្តោកោដិសន្ថារេ វសន្តា អឌ្ឍរត្តសមយេ កាមវិតក្កំ វិតក្កេសុំ។ សព្ពំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ តតោ អាយស្មតា អានន្ទេន ភគវតោ អាណត្តិយា ភិក្ខុសង្ឃេ សន្និបាតិតេ សត្ថា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា អនោធិស្សកំ កត្វា "កាមវិតក្កំ វិតក្កយិត្ថា"តិ អវត្វា សព្ពសង្គាហិកវសេនេវ "ភិក្ខវេ, កិលេសោ ខុទ្ទកោ នាម នត្ថិ, ភិក្ខុនា នាម ឧប្បន្នុប្បន្នា កិលេសា និគ្គហេតព្ពា, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុប្បន្នេបិ ពុទ្ធេ កិលេសេ និគ្គហេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ បត្តា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ គាមកេ ទ្វេ សហាយកា បានីយតុម្ពានិ អាទាយ ខេត្តំ គន្ត្វា ឯកមន្តំ ឋបេត្វា ខេត្តំ កោដ្ដេត្វា បិបាសិតកាលេ អាគន្ត្វា បានីយំ បិវន្តិ។ តេសុ ឯកោ បានីយត្ថាយ អាគន្ត្វា អត្តនោ បានីយំ រក្ខន្តោ ឥតរស្ស តុម្ពតោ បិវិត្វា សាយំ អរញ្ញា និក្ខមិត្វា ន្ហាយិត្វា ឋិតោ "អត្ថិ នុ ខោ មេ កាយទ្វារាទីហិ អញ្ញំ កិញ្ចិ បាបំ កត"ន្តិ ឧបធារេន្តោ ថេយ្យាយ បរស្ស បានីយស្ស បិវិតភាវំ ទិស្វា សំវេគប្បត្តោ ហុត្វា "អយំ តណ្ហា វឌ្ឍមានា មំ អបាយេសុ ខិបិស្សតិ, ឥមំ កិលេសំ និគ្គណ្ហិស្សាមី"តិ បានីយស្ស បិវិតភាវំ អារម្មណំ កត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេត្វា បច្ចេកពោធិញាណំ និព្ពត្តេត្វា បដិលទ្ធគុណំ អាវជ្ជន្តោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ឥតរោ ន្ហាយិត្វា អាគតោ "ឯហិ, សម្ម, ឃរំ គច្ឆាមា"តិ អាហ។ "គច្ឆ ត្វំ, មម ឃរេន កិច្ចំ នត្ថិ, បច្ចេកពុទ្ធា នាម មយ"ន្តិ។ "បច្ចេកពុទ្ធា នាម តុម្ហាទិសា ន ហោន្តី"តិ។ "អថ កីទិសា បច្ចេកពុទ្ធា ហោន្តី"តិ? "ទ្វង្គុលកេសា កាសាវវត្ថវសនា ឧត្តរហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារេ វសន្តី"តិ។ សោ សីសំ បរាមសិ, តំ ខណញ្ញេវ ចស្ស គិហិលិង្គំ អន្តរធាយិ, សុរត្តទុបដ្ដំ និវត្ថមេវ, វិជ្ជុលតាសទិសំ កាយពន្ធនំ ពទ្ធមេវ, អលត្តកបាដលវណ្ណំ ឧត្តរាសង្គចីវរំ ឯកំសំ កតមេវ, មេឃវណ្ណំ បំសុកូលចីវរំ ទក្ខិណអំសកូដេ ឋបិតមេវ,

កយរចណ្ណោ យត្តិកាបត្តោ ចាយអំសក្ខុដេ លក្កិតោច អហេសិ៍ សោ អាកាសេ ធត្វា ឆព្វំ ធេសេត្វា ខ្លប្បតិត្វា តត្ថ្លុលកបក្ខារេរយេច ខ្លតទិ៍

អបរោបិ កាសិការេយយេច ក្យុត្តិកោ អាបលោ តិសិន្តោ ឲក៌ បុរិសំ អត្តតោ កទិឃំ អាគាឃ កន្តត្តិ ជិហ្វា ធំ ខ្លួយរុបធរិ ខ្លតិ ខ្លក្តិឃាតិ កិត្តិត្វា ខ្លលិកោត្វា បុត ចិន្តេសិ “អឃំ លោកេ ចន្តយាតោ យំ អបិយេសុ លិបិស្សតី”តិ សំចិក្កុយាតសោ ចិបស្សតំ ចន្តេត្វា បច្ចេកពោធិនោកាណំ តិខ្លេត្វាត្វា អាកាសេ ជិតោ ធព្វំ ធេសេត្វា តត្ថ្លុលកបក្ខារេយច កតោ៍

អបរេបិ កាសិកាយចាសិតោយេច ទេ្វ បិតាបុត្តា ឲកោតា យក្កំ បដិបជ្ជិសុ៍ អដចិយុលោ បត ចោរា ខ្លុដ្ឋិតា ហោន្តិ៍ តេ បិតាបុត្តេ លកិត្វា បុត្តំ កហេត្វា “ធតំ អាហរិត្វា តច បុត្តំ កណ្ហា”តិ បិតរំ ចិស្សជ្ជេន្តិ, ទេ្វ ភាតរោ លកិត្វា កតិដ្ឋំ កហេត្វា ជេដ្ឋំ ចិស្សជ្ជេន្តិ, អាចរិយន្តេចាសិកេ លកិត្វា អាចរិយំ កហេត្វា អន្តេចាសិកំ ចិស្សជ្ជេន្តិ, អន្តេចាសិកោ សិប្បលោភេត ធតំ អាហរិត្វា អាចរិយំ កណ្ហិត្វា កន្តតិ៍ អឆ តេ បិតាបុត្តាបិ តត្ថ ចោរានំ ខ្លុដ្ឋិតភាចំ ញាត្វា “ត្វំ យំ ‘បិតា’តិ យា ចធ, អហម្បិ ធំ ‘បុត្តោ’តិ ត ចក្ខាមី”តិ កតិកំ កត្វា ចោរេហិ កហិតកាលេ “តុយ្ហេ អញ្ញាយញ្ញា កិំ ហោឆា”តិ បុដ្ឋា “ត កិញ្ចិ ហោយា”តិ សម្បជានមុសាចាធំ ករិំសុ៍ តេសុ អដចិតោ តិក្ខមិត្វា សាយំ ត្សាយិត្វា ជិតេសុ បុត្តោ អត្តតោ សីលំ សោធេន្តោ ធំ មុសាចាធំ ជិហ្វា “ខ្លធំ បាបំ ចន្តយាតំ យំ អបិយេសុ លិបិស្សតិ, ខ្លយំ កិលេសំ តិក្កហិស្សាមី”តិ ចិបស្សតំ ចន្តេត្វា បច្ចេកពោធិនោកាណំ តិខ្លេត្វាត្វា អាកាសេ ជិតោ បិតុ ធព្វំ ធេសេត្វា តត្ថ្លុលកបក្ខារេយច កតោ៍

អបរោបិ កាសិការេយយេច បត ឲកោ កាយកោដកោ យាឈាតំ ការាបេសិ៍ អឆ តំ ពលិកម្មកាលេ យហាជនោ សន្និបតិត្វា អាហ “សាមិ, យឃំ មិកស្កុករាធយោ មារេត្វា យក្ខាតំ ពលិកម្មំ ករិស្សាយ, ពលិកម្មកាលោ ឲសោ”តិ៍ តុម្ហាកំ បុត្តោ កលោតិឃារេយតេច ករោឆាតិ មតុស្សា ពាហុំ បិណាតិបិតយកំសុ៍ សោ ពាហុំ មន្ថមំសំ ជិហ្វា “ខ្លយេ មតុស្សា ឲត្តកោ បាណេ មារេត្វា មមេចេកស្ស ចធតេត មារេយិស្សុ”តិ កុក្កុច្ចំ កត្វា ចាតបាតំ តិស្សាឃ ជិតកោច ចិបស្សតំ ចន្តេត្វា បច្ចេកពោធិនោកាណំ តិខ្លេត្វាត្វា អាកាសេ ជិតោ មហាជនស្ស ធព្វំ ធេសេត្វា តត្ថ្លុលកបក្ខារេយច កតោ៍

អបរោបិ កាសិរដ្ឋេយេច កាយកោដកោ មជ្ជចិក្កឃំ ចារេត្វា “សាមិ, បុត្តោ ខ្លយស្មិំ កាលេ សុរាឈណោ ភាយ ហោតិ, កិំ ករោយា”តិ មហាជនេត ចុត្តោ “តុម្ហាកំ បោរាណកតិឃារេយតេច ករោឆា”តិ អាហ៍ មតុស្សា ឈណំ កត្វា សុរំ បិចិត្វា កលហំ ករោន្តា ហត្ថបាធេ កញ្ញិត្វា សីសំ កិត្តិត្វា កណ្ណេ លិត្តិត្វា ពាហុធណ្ឌេត ពត្ថិំសុ៍ កាយកោដកោ តេ ជិហ្វា ចិន្តេសិ “មយិ អតត្ថជាតេត្តេ ខ្លយេ ខ្លយំ ទុក្ខំ ត ចិន្ទេយ្យុ”ន្តិ៍ សោ ឲត្តកេត កុក្កុច្ចំ កត្វា ចាតបាតំ តិស្សាឃ ជិតកោច ចិបស្សតំ ចន្តេត្វា បច្ចេកពោធិនោកាណំ តិខ្លេត្វាត្វា “អប្បមត្តា ហោឆា”តិ អាកាសេ ធត្វា ធព្វំ ធេសេត្វា តត្ថ្លុលកបក្ខារេយច កតោ៍

អបរភាគេ តេ បញ្ច បច្ចេកពុទ្ធា កិក្ខាចារត្ថាយ ពារាណសិទ្វារេ ខ្លតរិត្វា សុតិចត្ថា សុបារុតា បាសាជិកេហិ អភិក្កមាធីហិ បិណ្ឌាយ ចរន្តា រាជទ្វារំ សម្បាបុណិំសុ៍ រាជា តេ ជិហ្វា បសន្នចិត្តោ រាជតិចេសតំ បវេសេត្វា បាធេ ធោចិត្វា កន្ធតេលេត មក្ខេត្វា បណីតេត

ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា “ភន្តេ, តុម្ហាកំ បឋមវយេ បព្ពជ្ជា សោភតិ, ឥមស្មិំ វយេ បព្ពជន្តា កថំ កាមេសុ អាទីនវំ បស្សិត្វ, កិំ វោ អារម្មណំ អហោសី”តិ បុច្ឆិ។ តេ តស្ស កថេន្តា –

៨៩។

“មិត្តោ មិត្តស្ស បានីយំ, អទិន្នំ បរិភុញ្ជិសំ;

តេន បច្ឆា វិជិគុច្ឆន្តិ, តំ បាបំ បកតំ មយា;

មា បុន អការំ បាបំ, តស្សា បព្ពាជិតោ អហំ។

៩០។

“បរទារញ្ច ទិស្វាន, ឆន្ទោ មេ ឧទបជ្ជថ;

តេន បច្ឆា វិជិគុច្ឆន្តិ, តំ បាបំ បកតំ មយា;

មា បុន អការំ បាបំ, តស្សា បព្ពាជិតោ អហំ។

៩១។

“បិតរំ មេ មហារាជ, ចោរា អគណ្ហុ កាននេ;

តេសាហំ បុច្ឆិតោ ជានំ, អញ្ញថា នំ វិយាករិំ។

៩២។

“តេន បច្ឆា វិជិគុច្ឆន្តិ, តំ បាបំ បកតំ មយា;

ຍາ ປຸນ ອກາສິ ປາປໍ, ຕສ຺ສາ ປຕ຺ຕຂິເຕາ ອຫໍ.

໑໒.

“ປິລາຕິປິຕຍກາຣຸ, ເສາຍຍາເກ ຈຸປຕ຺ຕິເຕ;

ເຕນາຫໍ ນຍຕ຺ຕາສິ.

໑໓.

“ເຕນ ປຕ຺ຖາ ຈິຈິກັສ຺ສິ, ຕໍ ປາປໍ ປກຕໍ ມຍາ;

ຍາ ປຸນ ອກາສິ ປາປໍ, ຕສ຺ສາ ປຕ຺ຕຂິເຕາ ອຫໍ.

໑໔.

“ສຸຣາເຍຣຍາຍາຄກາ, ເຍ ຊຕາ ປຈຍາສຸ ເຕາ;

ຕາຫຸຕິ ເຕ ອກຕ຺ຕາຍ, ຍຊ຺ຊປິຕຍກປ຺ປສຸ;

ເຕນາຫໍ ນຍຕ຺ຕາສິ.

໑໕.

“ເຕນ ປຕ຺ຖາ ຈິຈິກັສ຺ສິ, ຕໍ ປາປໍ ປກຕໍ ມຍາ;

ຍາ ປຸນ ອກາສິ ປາປໍ, ຕສ຺ສາ ປຕ຺ຕຂິເຕາ ອຫ”ນ຺ຕິ. –

ອຍາ ປຕິປາຕິຍາ ປຕ຺ຕ ກາຖາ ອກາສິສຸ. ຣາຊາປິ ໂຄເຍກສ຺ສ ຕ຺ຍາກເຣໍ ສຸຕ຺ວາ “ກເຕ຺ຕ, ອຍໍ ປຕ຺ຕຊາ ຕຸຍ຺ຍາກໍ ເຍຕາຕ຺ຕຈິກາ”ຕິ

ទុតិយការិ៍

តត្ថ មិទេត្វា មិត្តស្សាតិ មហារាជ, អហំ ឯកស្ស មិទេត្វា ហុត្វា តស្ស មិត្តស្ស សន្តកំ បាតឹមំ ឆ្កមិតា តិឃាមេតេច បរិក្ខិញ្ញ៍ តន្វាតិ ឃន្វា បុច្ឆុជ្ជតា តាយ បិបកម្ពុំ ករេរាត្តិ, តន្វា អហំ មា បុត អកទំ បិបំ, តំ បិបំ អារេមុលំ កត្វា បត្ថខិតោមាមិព្យាលន្តេ្កាតិ មហារាជ, ឆ្កមិតាច តិឃាមេត មម បរទារំ ជិន្វា ការេម លន្តេ្កា ក្ខប្បខ្ញុំ អកលុញ្ជាតិ អកលិញ្ញុ៍ ឌាតត្តិ តេសំ ចោរាតំ “អឃំ កំ តេ ហោតី”តិ បុច្ឆិតោ ឌាតន្តោមេឃច “ត កិញ្ចិ ហោតី”តិ អញ្ញាឆា ព្យាការិ៍ សោមឃាកេតិ តចចន្តេ ក្ខជ្ជិតោ សោមឃាកំ តាយ ឃក្លខាលិ ករិំ ស្សុ, តន្វំ ក្ខបជ្ជិតោ៍ សមត្ថញ្ញាសិត្តិ សមត្ថញ្ញា អាសិ៍ ស្សុរាមេរឃាឆុកាតិ បិដ្ឋ ស្សុរាជិស្សុរញ្ញោ បុបព្យាសចាជិមេរឃញ្ញោ បក្កមឆុ ចិឃ មឆុទំ មញ្ញាមាតា៍ មេ ឌតា បឆមាស្សុ តោតិ មេ តោ ការេម ឌតា បឆមំ ឯចទ្សបិ អាសុំ អហេសុំ៍ ពាហុតំ តោតិ តេ ឯកជិចសំ ឯកន្វំ លមោ បទេត្ត ពាហុតំ អតន្តាឃ មជ្ឈបិតំ អកប្បឃិស្សុ៍

រាជា តេសំ ឆម្ពុំ ស្សុត្វា បសន្នចិត្តោ ចិចរសាជេក ច គេសញ្ញាតិ ច ឥត្វា បច្ចេកព្យេដ្ឋក្ខមេព្យាមេជសិ៍ តោបិ តស្ស អត្ថមោឌតំ កត្វា តទេត្តច អកម្ពុំស្សុ៍ តតោ បដ្ឋាឃ រាជា ចត្តការេមស្សុ ចិរទេត្វា អតបេត្តោ ហុត្វា តាតក្កុរសគោជតំ ក្ខុញ្ញិត្វា ឆ្កត្តិមេឃា អតាលបិត្វា អទេតាលិទេកត្វា ចិរទេត្តចិទេត្វា ក្ខដ្ឋាឃ សិទ្ធិកម្ពុំ បចិសិត្វា តិសិទេត្វា សេតកិត្តិមំ កសិលាបរិកម្ពុំ កត្វា ឆសាតំ តិព្ពាទេត្តសិ៍ មេសា ឆសាតប្បទេត្វា ការេម ករហទេត្វា –

៩សិ៍

“ឆិរទត្ត ស្សុពាហុ ការេម, ត្សុក្កទេត្ត ពាហុកល្លេក;

មេ អហំ បដិមេសចទេត្វា, តាលកិ តាឌិសំ ស្សុល”ត្តិ៍ – កាឆមាហ;

តត្ថ ពាហុកល្លេកាតិ ពាហុ បច្ចាមិទេត្វា៍ មេ អហត្តិ មេឃា អហំ, អឃមេច ចា បិទេធា៍ តាឌិសត្តិ ឯតាឌិសំ កិលេសរហិតំ ឆសាតស្សុល៍

អឆស្ស អក្កុមហេសី “អឃំ រាជា បច្ចេកព្យុដ្ឋាតំ ឆម្ពុកធំ ស្សុត្វា ក្ខក្កល្លិតទ្សបិ អទេហាសិ, អមេត្វាំ សង្ឃំ អកទេឆត្វាច សិទ្ធិកម្ពុំ បចិទេដ្ឋា, បរិក្កល្លិញ្ញាមិ តាច ត”ត្តិ ចិទេត្តត្វា សិទ្ធិកម្ពុក្ខាមេរ ចិតា រទេញ្ញា ការេមស្សុ ករហត្តស្ស ក្ខធាតំ ស្សុត្វា “មហារាជ, ត្វំ ការេម ករហសិ, កាមស្សុលសជិសំ តាយ ស្សុលំ តត្តិ”តិ ការេម ចទេល្លត្តិ ឆ្កតទំ កាឆមាហ –

៩ប៉៍

“មហស្សាទា សុខា កាមា, នត្ថិ កាមា បរំ សុខំ;

យេ កាមេ បដិសេវន្តិ, សគ្គំ តេ ឧបបជ្ជរេ”តិ។

តត្ថ មហស្សាទាតិ មហារាជ, ឯតេ កាមា នាម មហាអស្សាទា, ឥតោ ឧត្តរិំ អញ្ញំ សុខំ នត្ថិ។ កាមសេវិនោ ហិ អបាយេ អនុបគម្ម សគ្គេ និព្វត្តន្តីតិ អវោច។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ តស្សា “នស្ស វសលិ, កិំ កថេសិ, កាមេសុ សុខំ នាម កុតោ អត្ថិ, វិបរិណាមទុក្ខា ឯតេ”តិ គរហន្តោ សេសគាថា អភាសិ –

៤៩។

“អប្បស្សាទា ទុខា កាមា, នត្ថិ កាមា បរំ ទុខំ;

យេ កាមេ បដិសេវន្តិ, និរយំ តេ ឧបបជ្ជរេ។

៥០។

“អសី យថា សុនិសិតោ, នេត្តិំសោវ សុបាយិកោ;

សត្តីវ ឧរសិ ខិត្តា, កាមា ទុក្ខតរា តតោ។

៥១។

“អង្គារានំវ ជលិតំ, កាសុំ សាធិកបោរិសំ;

ផាលំវ ទិវសំតត្តំ, កាមា ទុក្ខតរា តតោ។

៥២។

“ຈິນໍ ຍຖາ ຫລິຫລໍ, ເທລໍ ປກ຺ຂິຈິຕໍ ຍຖາ;

ຕປ຺ປເລິຫຊິລີຕໍຈ, ກາຍາ ທຸກ຺ຂຕຣາ ຕເຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຕຕ຺ຕິເສາຕິ ຕິກ຺ກຸເຣຫາ, ປາເຍ຺ຍີ ລວກ຺ສ຺ສ ຕຣ຺ກສ຺ສ ຕາຍໍ. ທຸກ຺ຂຕຣາຕິ ລຈໍ ຊລິຕງ຺ຄາເຣກາຍໍ ຈາ ຊີຈນໍ ຕຕ຺ຕໍ ທາລໍ ຈາ ບຊິຈ຺ຈ ຍໍ ທຸກ຺ຂໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕເຕາປິ ກາຍາເຍວ ທຸກ຺ຂຕຣາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອຕຕ຺ຕເຣກາຈາຍ ຍຖາ ລຕາຕິ ຈິສາຊີຕິ ທຸກ຺ຂາຈຫເຕເຕາ ທຸກ຺ຂາຕິ, ລຈໍ ກາຍາປິ ທຸກ຺ຂາ, ຕໍ ປນ ກາຍທຸກ຺ຂໍ ປາຕເຣຫິ ທຸເຣກ຺ຂຫິ ທຸກ຺ຂຕເຣຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ລຈໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ເຣຈິຍາ ຈມ຺ໍ ເຣເສຕ຺ວາ ອມເຈ຺ຈ ສຕ຺ຕິປິເຕຕ຺ວາ “ເກາເຕ຺ຕາ ອມຈ຺ຈາ, ທຸເຍ຺ຍຊ຺ຊໍ ປຊິປຊ຺ຊຖ, ອຫໍ ປຕ຺ຕຊິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ເຣາທນ຺ຕສ຺ສ ປຣິເທຈນ຺ຕສ຺ສ ສູຕ຺ຕາຍ ອາກາເສ ຖຕ຺ວາ ອຸຈາທໍ ທຕ຺ວາ ອຕິລບເຈເຕຈ ສູຕ຺ຕເຣຫິມຈຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ຣມຓີເຍ ປເທເສ ອສ຺ສມໍ ມາເປຕ຺ວາ ປາສິປຕ຺ຕຊ຺ຊໍ ປຕ຺ຕຊິຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິເຍາສາເນ ພ຺ຣຫ຺ມເລາກປຣາຍເຓາ ອເຫາສິ.

ສຕ຺ຖາ ປາມໍ ຈມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ກິກ຺ຂເວ, ກິເລສເສາ ລຸທ຺ທເກາ ຕາມ ຕຕ຺ວິ, ອປ຺ປມຕ຺ຕເກາປິ ປຕ຺ຖິເຕຕິ ຕິກຫິຕເປ຺ປາເຍຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເຍາຈາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ປຍ຺ຍສຕາ ກິກ຺ຂູ ອຣຫເຕ຺ຕ ປຕິຕ຺ຖຫິສຸ. ຕຕາ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທາ ປຣິຕິປ຺ປາຍິສຸ, ເຣຈີ ຣາຫຸລມາຕາ ອເຫາສິ, ຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິນ຺ຕິ.

ປລີສຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຍ຺ຍມາ.

[໓໙໐] ໙. ມຸຉຍ຺ຍຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ມິຕ຺ຕາມຈ຺ຈປຣິຍ຺ຍຕຕ຺ຕິ ປາຕໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫເຣຕ຺ຕາ ມຫາກິຕິກ຺ກມຕໍ ອາເຣພ຺ພ ກເຖສິ. ລກຊິວສໍ ກິຣ ຈມ຺ມສຸກາຍໍ ສຕ຺ຕິປຕິຕາ ກິກ຺ຂູ “ອາວຸເສາ, ສເຈ ຈສຕເລິ ອກາເສ ອຊ຺ຊາຈສິສ຺ສ, ສກລຈກ຺ກວາລອການຸເສ ຈກ຺ກຈຕ຺ຕິຣາຊາ ອເກຈິສ຺ສ ສຕ຺ຕຣຕນສມຕ຺ຖາເຕາ ຈຕຸຣິທ຺ທິຫິ ສມິທ຺ຖາ ປເຣາສຫສ຺ສປຸຕ຺ຕປຣິຈາເຣາ, ເສາ ລຈຣຸປໍ ສິຣິຈິກຈໍ ປຫາຍ ກາເມສຸ ເທາສໍ ຊິສ຺ວາ ອຖ຺ຖຣຕ຺ຕສມເຍ ລກ຺ຂສຫາເຍາຈ ກຖູກມາທຸຍາຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອເນາມຕີຕີເຣ ປຕ຺ຕຊິຕ຺ວາ ລຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ທຸກ຺ເຣການິກໍ ກຕ຺ວາ ສມຸສເມ຺ພາທິ ປເຕ຺ຕາ”ຕິ ສຕ຺ຖ ຄຸຓກຖໍ ກເຈຍິສຸ. ສຕ຺ຖາ ອາກຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເວ, ລຕເຣຫິ ກຈາຍ ສຕ຺ຕິສິຕ຺ຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ “ປາມາຍ ນາມາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ຕ, ກິກ຺ຂເວ, ຕຈາກເຕາ ປາຄາເຕຈ ມຫາກິຕິກ຺ກມຕໍ ຕິກ຺ຂເຕ຺ຕາ, ປຸເຕ຺ຕປິ ຂ຺ວາຄສເຍາຊຕິເກ ຄີຣາລຫິຕກເຣ ຣຊ຺ຊໍ ປຫາຍ ຕິກ຺ຂເຕ຺ຕາເຍຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ຣມ຺ມກເຣ ສຕ຺ຕຄເຣຕ຺ຕ ນາມ ຣາຊາ ອເຫາສິ. ອຍມຕ຺ຖຄີຣາລຫີ ສູຄຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໑.໒໖ ອາຄເຍາ) ສຸຣຸຕ຺ຕນກາເຣ ນາມ

ᨩᩣᨲᩣ, ᨾᩉᩣᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩼ ᪑᩼᪔᪑᩼᪔᪖ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩈᩩᨴᩔᨶᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩮᩣᨱᨶᨶ᩠ᨴᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩼ ᪑᩼᪑᪐᩼᪖᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ)

(ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ, ᨾᩉᩣᨸᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩼ ᪑᩼᪑᪑᩼᪖᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨷᩩᨷ᩠ᨷᨧᩦ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩕᩉ᩠ᨾᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩼ ᪒᩼᪒᪐᩼᪑᪖ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ)

ᨿᩮᩣᨵᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦ ᨶᩣᨾ, ᨸ᩠ᨷᨿᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩉᩣᨸᨴᩩᨾᨩᩣᨲᨠᩮ ᩁᨾᩮᩣᨶᨠᩢ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᩅᨧᨾᨿ᩠ᨿᩣ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨷᩁᩥᨧᨲ᩠ᨲᩦ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᨲ᩠ᨲᩁᨬ᩠ᨬᩣ

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩈᩉᩔᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩼ ᨾᩉᩣᨷᨴᩩᨾᩔ ᨶᩣᨾ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨷᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᩼ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᨴᩮᨲ᩠ᩅᩈᩥ᩼ ᩅᨧᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩣᩃᩮ

ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩥᩁᩮᨲᩣᨧ ᩁᨪᨧᩁᨾᩣᩁᩩᨿ᩠ᨿᩣᨾᩉᩁᨲ᩠ᨲᨶ ᩈᩥᩁᩥᨧᩥᩁᨧᨶ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨠᩦᩊᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨠᨲᩥᨷᩩᨠᩣᨷᨠᩩᨾᨠ᩠ᨠᩁᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᨩᩣᩃᩥᨠᩦᩈᩩ

ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨩᩣᩃᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨠᩁᩥᨲᩣᩔᨧᩦᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩮᨲ ᨴᩮᩅ, ᩉᩥᨾᩈᨾᨿᩮ ᨷᨲᨶᩥᨠᩣᩔᨧᩦᨶ᩠ᨲᩥ

ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨧᩈᨠᩣᩃᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣᨧ “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩅᩮᨲ ᩏᩔᨧᩦᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ

ᨲᩴ ᨷᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᩼ “ᨴᩮᩅ, ᨲᩴ ᩈᩥᨲᩮᩈᩩ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨸᨲᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᨷᨲᩥᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩮᨣᨸ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨳᩣᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ

ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨷᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᩔᨧᩦᨶ᩠ᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩣᨶ, ᨾᨿᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩮᩉᩥ ᩋᨷᩦᩊᩥᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ

ᩏᩔᨧᩦᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᩅ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩅᩮ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩈᩣᩃᩣᨿ

ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᨷᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴᨿᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᩃᩥ᪑᩼

“ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᨾᩩᨷᩁᩥᨻ᩠ᨿᩪᩉᩴ, ᩋᩉᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩮ ᩁᨳᩮᩈᨽ;

ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩉᩴ ᩁᩣᨩ, ᨲᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᨬ᩠ᨬᨲᩩ”ᨲᩥ᩼

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨿᩪᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩴ᩼ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨾ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩼

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᩃᩥ᪓᩼

“ᩈᨧᩮ ᨲᩮ ᩐᨶᩴ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᨿᩣᨾᩥ ᨲᩮ;

ᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᩉᩥᩴᩈᨲᩥ ᩅᩣᩁᩮᨾᩥ, ᨾᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ ᨾᩉᩣᨷᨴᩩᨾᩣ”ᨲᩥ᩼

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៥៣។

“ន មត្ថិ ឋានំ កាមេហិ, ហិំសិតា មេ ន វិជ្ជតិ;

ទីបញ្ច កាតុមិច្ឆាមិ, យំ ជរា នាភិកីរតី”តិ។

តត្ថ ទីបញ្ចាតិ តាត នេវ មយ្ហំ កាមេហិ ឋានំ អត្ថិ, ន មំ ហិំសន្តោ កោចិ វិជ្ជតិ, អហំ បន បរលោកគមនាយ អត្តនោ បតិដ្ឋំ កាតុមិច្ឆាមិ។ កីទិសំ? យំ ជរា នាភិកីរតិ ន វិទ្ធំសេតិ, តមហំ កាតុមិច្ឆាមិ, អមតមហានិព្ពានំ គវេសិស្សាមិ, ន មេ កាមេហិ អត្ថោ, អនុជានាថ មំ, មហារាជាតិ វទតិ។

ឥតិ បុនប្បុនំ កុមារោ បព្ពជ្ជំ យាចិ, រាជា “មា បព្ពជា”តិ វារេតិ។ តមត្ថមាវិករោន្តោ សត្ថា ឧបឌ្ឍំ គាថមាហ –

៥៤។

“បុត្តោ វា បិតរំ យាចេ, បិតា វា បុត្តមោរសំ”ន្តិ។

តត្ថ វា-ការោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “ឯវំ, កិន្នេវ, បុត្តោ ច បិតរំ យាចតិ, បិតា ច ឱរសំ បុត្តំ យាចតី”តិ។

សេសំ ឧបឌ្ឍគាថំ រាជា អាហ –

“នេគមោ តំ យាចេ តាត, មា បព្ពជ យុវញ្ជយា”តិ។

តស្សត្ថោ – អយំ តេ តាត និគមវាសិមហាជនោ យាចតិ, នគរជនោបិ មា ត្វំ បព្ពជាតិ។

កុមារោ បុនបិ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៥៥។

“ᨾᩣ ᨾᩴ ᨴᩮᩅ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᨳᩮᩈᨽ;

ᨾᩣᩉᩴ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨩᩁᩣᨿ ᩅᩈᨾᨶ᩠ᩅᨣᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨾᨶ᩠ᩅᨣᩪᨲᩥ ᨾᩣ ᩋᩉᩴ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩁᩣᨿ ᩅᩈᨣᩤᨾᩦ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨾᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨶ ᨡᩮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨿᨳᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨾᩥ,᪨ ᨲᨳᩣ ᨾᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩣ ᨷᨶᩔ “ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ, ᨴᩮᩅ, ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ “ᨠᩥᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᩁᩔᩣᩈᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩥᩅᩥᨠᩣᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩦᨥᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩅᨾᩣᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪖᪐᪨

“ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᨲᩣᨲ ᨿᩣᨧᩣᨾᩥ, ᩋᩉᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᩅᩣᩁᨿᩮ;

ᨧᩥᩁᩴ ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨾᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ ᨿᩩᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᩃᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪖᪑᪨

“ᩏᩔᩣᩅᩮᩣᩅ ᨲᩥᨱᨣ᩠ᨣᨾ᩠ᩉᩥ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥ;

ᩑᩅᨾᩣᨿᩩ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ, ᨾᩣ ᨾᩴ ᩋᨾ᩠ᨾ ᨶᩥᩅᩣᩁᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᨾ᩠ᨾ, ᨿᨳᩣ ᨲᩥᨱᨣ᩠ᨣᩮ ᩏᩔᩣᩅᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩ ᩈᩪᩁᩥᨿᩔ ᩏᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩤᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨷᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩴ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩤᩈᩮ ᨠᨳᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩥᩁᩴ ᨾᩴ ᨷᩔᩈᩥ, ᨾᩣ ᨾᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩈᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨿᩣᨧᨲᩮᩅ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩥᨲᩁᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៥០។

“តរមានោ ឥមំ យានំ, អារោបេតុ រថេសភ;

មា មេ មាតា តវត្ថស្ស, អន្តរាយករា អហុ”តិ។

តស្សត្ថោ – តាត រថេសភ, ឥមំ មម មាតរំ តរមានោ បុរិសោ សុវណ្ណសិវិកាយំ អារោបេតុ, មា មេ ជាតិជរាព្យាធិមរណកន្តារំ តវត្ថស្ស អតិក្កមន្តស្ស មាតា អន្តរាយករា អហូតិ។

រាជា បុត្តស្ស វចនំ សុត្វា “គច្ឆ, ភទ្ទេ, តវ សិវិកាយ និសីទិត្វា រតិវឌ្ឍនបាសាទំ អភិរុហា”តិ អាហ។ សា តស្ស វចនំ សុត្វា ឋាតុំ អសក្កោន្តី នារីគណបរិវុតា គន្ត្វា បាសាទំ អភិរុហិត្វា “កា នុ ខោ បុត្តស្ស បវត្តី”តិ វិនិច្ឆយដ្ឋានំ ឱលោកេន្តី អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ មាតុ គតកាលេ បុន បិតរំ យាចិ។ រាជា បដិពាហិតុំ អសក្កោន្តោ “តេន ហិ តាត, តវ មនំ មត្ថកំ បាបេហិ, បព្ពជាហី”តិ អនុជានិ។ រញ្ញោ អនុញ្ញាតកាលេ ពោធិសត្តស្ស កនិដ្ឋោ យុធិដ្ឋិលកុមារោ នាម បិតរំ វន្ទិត្វា “តាត, មយ្ហម្បិ បព្ពជ្ជំ អនុជានាថា”តិ អនុជានាបេសិ។ ទ្វេបិ ភាតរោ បិតរំ វន្ទិត្វា កាមេ បហាយ មហាជនបរិវុតា និក្ខមិំសុ។ ទេវីបិ មហាសត្តំ ឱលោកេត្វា “មម បុត្តោ បព្ពជិតោ រម្មកនគរំ តុច្ឆំ ករិស្សតី”តិ បរិទេវមានា គាថាទ្វយមាហ –

៥១។

“អភិធាវថ ភទ្ទន្តេ, សុញ្ញំ ហេស្សតិ រម្មកំ;

យុធញ្ចយោ អនុញ្ញាតោ, សព្ពទត្តេន រាជិនា។

៥២។

“យោហុ សេដ្ឋោ សហស្សានំ, យុវា កញ្ចនសន្និភោ;

សោយំ កុមារោ បព្ពជិតោ, កាសាយវសនោ ពលី”តិ។

តត្ថ អភិធាវថាតិ បរិវារេត្វា ឋិតា នារិយោ សព្ពា ឯកតោ ធាវថាតិ អាលបតិ។ ភទ្ទន្តេតិ ឯកំ កត្វា “ភទ្ទំ តវ ហោតុ”តិ វទតិ។

ធម្មកត្តិ ធម្មភការំ សន្ធាយាហ។ យោហុ សេដ្ឋោតិ យោ រញ្ញោ បុត្តោ សហស្សស្ស សេដ្ឋោ អហោសិ, សោ បណ្ឌិតោតិ បញ្ញាយ កន្ធត្តិ សន្ធាយេទមាហ។

ពោធិសត្តោបិ ន តាវ បព្ពជតិ។ សោ ហិ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា កនិដ្ឋំ យុធិដ្ឋិលកុមារំ គហេត្វា នគរា និក្ខម្ម មហាជនំ និវត្តេត្វា ឧភោបិ ភាតរោ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា មនោរមេ ឋានេ អស្សមបទំ ករិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្វត្តេត្វា វនមូលផលាផលេហិ យាវជីវំ យាបេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។ តមត្ថំ ឱសានេ អភិសម្ពុទ្ធគាថាយ ទីបេតិ –

១២។

“ឧភោ កុមារា បព្ពជិតា, យុវញ្ជយោ យុធិដ្ឋិលោ;

បហាយ មាតាបិតរោ, សង្គំ ឆេត្វាន មច្ចុនោ”តិ។

តត្ថ មច្ចុនោតិ មារស្ស។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ភិក្ខវេ, យុវញ្ជយោ ច យុធិដ្ឋិលោ ច ឥមេ ឧភោបិ កុមារា មាតាបិតរោ បហាយ មារស្ស សន្តកំ រាគទោសមោហសង្គំ ឆិន្ទិត្វា បព្ពជិតាតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា “ន ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្ពជិតោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ អហេសុំ, យុធិដ្ឋិលកុមារោ អានន្ទោ, យុវញ្ជយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

យុវញ្ជយជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៣៩១] ៧. ទសរថជាតកវណ្ណនា

ឯថ លក្ខណ សីតា ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មតបិតិកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ បិតរិ កាលកតេ សោកាភិភូតោ សព្ពកិច្ចានិ បហាយ សោកានុវត្តកោវ អហោសិ។ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ ឱលោកេន្តោ តស្ស សោតាបត្តិផលូបនិស្សយំ ទិស្វា បុនទិវសេ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កតភត្តកិច្ចោ ភិក្ខូ ឧយ្យោជេត្វា ឯកំ បច្ឆាសមណំ គហេត្វា តស្ស គេហំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា និសិន្នំ មធុរវចនេន អាលបន្តោ “កិំ សោចសិ ឧបាសកា”តិ វត្វា “អាម, ភន្តេ, បិតុសោកោ មំ ពាធតី”តិ វុត្តេ “ឧបាសក, បោរាណកបណ្ឌិតា អដ្ឋវិធេ លោកធម្មេ តថតោ ជានន្តា បិតរិ កាលកតេ អប្បមត្តកម្បិ សោកំ ន ករិំសូ”តិ វត្វា តេន

យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ទសរថមហារាជា នាម អគតិគមនំ បហាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស សោឡសន្នំ ឥត្ថិសហស្សានំ ជេដ្ឋិកា អគ្គមហេសី ទ្វេ បុត្តេ ឯកញ្ច ធីតរំ វិជាយិ។ ជេដ្ឋបុត្តោ រាមបណ្ឌិតោ នាម អហោសិ, ទុតិយោ លក្ខណកុមារោ នាម, ធីតា សីតា ទេវី នាម។ អបរភាគេ មហេសី កាលមកាសិ។ រាជា តស្សា កាលកតាយ ចិរតរំ សោកវសំ គន្ត្វា អមច្ចេហិ សញ្ញាបិតោ តស្សា កត្តព្ពបរិហារំ កត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សា រញ្ញោ បិយា អហោសិ មនាបា។ សាបិ អបរភាគេ គព្ភំ គណ្ហិត្វា លទ្ធគព្ភបរិហារា បុត្តំ វិជាយិ, “ភរតកុមារោ”តិស្ស នាមំ អកំសុ។ រាជា បុត្តសិនេហេន “ភទ្ទេ, វរំ តេ ទម្មិ, គណ្ហាហី”តិ អាហ។ សា គហិតកំ កត្វា ឋបេត្វា កុមារស្ស សត្តដ្ឋវស្សកាលេ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, តុម្ហេហិ មយ្ហំ បុត្តស្ស វរោ ទិន្នោ, ឥទានិស្ស វរំ ទេថា”តិ អាហ។ គណ្ហ ភទ្ទេតិ។ “ទេវ, បុត្តស្ស មេ រជ្ជំ ទេថា”តិ វុត្តេ រាជា អច្ឆរំ បហរិត្វា “នស្ស, វសលិ, មយ្ហំ ទ្វេ បុត្តា អគ្គិក្ខន្ធា វិយ ជលន្តិ, តេ មារាបេត្វា តវ បុត្តស្ស រជ្ជំ យាចសី”តិ តជ្ជេសិ។ សា ភីតា សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា អញ្ញេសុបិ ទិវសេសុ រាជានំ បុនប្បុនំ រជ្ជមេវ យាចិ។

រាជា តស្សា តំ វរំ អទត្វាវ ចិន្តេសិ “មាតុគាមា នាម អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី, អយំ មេ កូដបណ្ណំ វា កូដលញ្ជំ វា កត្វា បុត្តេ ឃាតាបេយ្យា”តិ។ សោ បុត្តេ បក្កោសាបេត្វា តមត្ថំ អារោចេត្វា “តាតា, តុម្ហាកំ ឥធ វសន្តានំ អន្តរាយោបិ ភវេយ្យ, តុម្ហេ សាមន្តរជ្ជំ វា អរញ្ញំ វា គន្ត្វា មម មរណកាលេ អាគន្ត្វា កុលសន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហេយ្យាថា”តិ វត្វា បុន នេមិត្តកេ ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា អត្តនោ អាយុបរិច្ឆេទំ បុច្ឆិត្វា “អញ្ញានិ ទ្វាទស វស្សានិ បវត្តិស្សតី”តិ សុត្វា “តាតា, ឥតោ ទ្វាទសវស្សច្ចយេន អាគន្ត្វា ឆត្តំ ឧស្សាបេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ វត្វា បិតរំ វន្ទិត្វា រោទន្តា បាសាទា ឱតរិំសុ។ សីតា ទេវី “អហម្បិ ភាតិកេហិ សទ្ធិំ គមិស្សាមី”តិ បិតរំ វន្ទិត្វា រោទន្តី និក្ខមិ។ តយោបិ ជនា មហាបរិវារា និក្ខមិត្វា មហាជនំ និវត្តេត្វា អនុបុព្ពេន ហិមវន្តំ បវិសិត្វា សម្បន្នោទកេ សុលភផលាផលេ បទេសេ អស្សមំ មាបេត្វា ផលាផលេន យាបេន្តា វសិំសុ។

លក្ខណបណ្ឌិតោ ច សីតា ច រាមបណ្ឌិតំ យាចិត្វា “តុម្ហេ អម្ហាកំ បិតុដ្ឋានេ ឋិតា, តស្មា អស្សមេយេវ ហោថ, មយំ ផលាផលំ អាហរិត្វា តុម្ហេ បោសេស្សាមា”តិ បដិញ្ញំ គណ្ហិំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ រាមបណ្ឌិតោ តត្ថេវ ហោតិ។ ឥតរេ ទ្វេ ផលាផលំ អាហរិត្វា តំ បដិជគ្គិំសុ។ ឯវំ តេសំ ផលាផលេន យាបេត្វា វសន្តានំ ទសរថមហារាជា បុត្តសោកេន នវមេ សំវច្ឆរេ កាលមកាសិ។ តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេត្វា ទេវី “អត្តនោ បុត្តស្ស ភរតកុមារស្ស ឆត្តំ ឧស្សាបេថា”តិ អាហ។ អមច្ចា បន “ឆត្តស្សាមិកា អរញ្ញេ វសន្តី”តិ ន អទំសុ។ ភរតកុមារោ “មម ភាតរំ រាមបណ្ឌិតំ អរញ្ញតោ អានេត្វា ឆត្តំ ឧស្សាបេស្សាមី”តិ បញ្ចរាជកកុធភណ្ឌានិ គហេត្វា ចតុរង្គិនិយា សេនាយ តស្ស វសនដ្ឋានំ បត្វា អវិទូរេ ខន្ធាវារំ កត្វា តត្ថ និវាសេត្វា កតិបយេហិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ លក្ខណបណ្ឌិតស្ស ច សីតាយ ច អរញ្ញំ គតកាលេ អស្សមបទំ បវិសិត្វា អស្សមបទទ្វារេ ឋបិតកញ្ចនរូបកំ វិយ រាមបណ្ឌិតំ និរាសង្កំ សុខនិសិន្នំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ រញ្ញោ បវត្តិំ អារោចេត្វា សទ្ធិំ អមច្ចេហិ បាទេសុ បតិត្វា រោទតិ។ រាមបណ្ឌិតោ បន នេវ សោចិ, ន បរិទេវិ, ឥន្ទ្រិយវិការមត្តម្បិស្ស នាហោសិ។ ភរតស្ស បន រោទិត្វា និសិន្នកាលេ សាយន្ហសមយេ ឥតរេ ទ្វេ ផលាផលំ អាទាយ អាគមិំសុ។ រាមបណ្ឌិតោ ចិន្តេសិ “ឥមេ ទហរា មយ្ហំ វិយ បរិគ្គណ្ហនបញ្ញា ឯតេសំ នត្ថិ, សហសា ‘បិតា វោ មតោ’តិ វុត្តេ សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តានំ ហទយម្បិ តេសំ

ᨹᩃᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩩᨷᩥᨶᩮᨶ ᨲᩮ ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩩᨶᨴᩮᩅ ᩑᨠᩴ ᩈᩩᨡᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩮᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨲᩥᨳᩥᨴᩮᩅᨶ

ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩮ ᨠᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨷᨱ᩠ᨱᨠᩣᨶᩴ ᨲᩣᨧ ᩋᩣᩉ –

ᨷᩢ᪓᩺

“ᩑᩅᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱ ᩈᩦᨲᩣ ᨧ, ᩈᩩᨠᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩁᩮᩣᨣᩣᨶᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ᩺

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᩅᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱ ᩈᩦᨲᩣ ᨧ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩴ, ᩈᩩᨠᩣᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩁᩴ ᩈᩩᨡᨠᨲ᩠ᨲᩥ;

ᨲᩮ ᩑᨠᨧᨶᩮᨶᩮᨶᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩥᨲᩩ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨷᨱ᩠ᨱᨠᩣᩅᨿᩣᩉ –

“ᩑᨧᩣᨿᩴ ᨣᩁᩩᨲᩣ ᩋᩣᩉ, ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩅᩁᩮᩅᩣ ᨿᨲᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᩮ ᨷᩥᨲᩩ ᨾᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨧᩥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᩺ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨶᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᩮ ᨧᩥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨥᩣᨲᨲᩥᨿᩴ ᨧᩥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮ

ᩋᨿᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᨠᩣ ᨶᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩃᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩔᩣᩈᩣ ᨲᩣᩈᩩ ᩈᨷ᩠ᨻ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᩺ ᨲᨴᩣ

ᨣᩁᩩᨲᨸᩩᨿᩣᩁᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨿᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᩩᨿᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᨧ ᩈᩦᨲᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᨷᩥᨲᩩ ᨾᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᩮᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲ᩠ᨲᩥ,

ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣᨧᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩈᩮᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ

–

ᨷᩢᨷᩢ᪓᩺

“ᨠᩮᨶ ᩁᩣᨾᨷ᩠ᨷᨽᩣᩅᩮᨶ, ᩈᩮᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᩈᩥ;

ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨠᩣᩃᨠᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶ ᨲᩴ ᨷᩈᩉᨲᩮ ᨴᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ᩺ ᨶ ᨲᩴ ᨷᩈᩉᨲᩮ ᨴᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲᩴ ᨶ ᨷᩦᩊᩮᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩋᩈᩮᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨠᨳᩮᩉᩥ

ᨲᩣᩅ ᨶᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᩋᨳᩔ ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩈᩮᩣᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

៥៦។

“ឃំ ត ឯក្កា តិបិទេលត្វំ, ទេបិទេឯត លបតំ ឆាហ្វំ;

ឯ កិឞ្ស ចិញ្ញា ទេយឆាចិ, អត្តាតយុបតាបទេឃ។

៥៧។

“ឥហទា ឥ ហិ ចុទ្ឋា ឥ, ទេឃ ឆាលិ ទេឃ ឥ បហ្ឋិតា;

អឝ្ឋា ទេឥច ឥលិគ្គា ឥ, ឯទេត្ត យគ្គុបទាឃហា។

៥៨។

“ឋលិតយិច បក្កាតំ, តិក្ខំ បតតទេតា កឃំ;

ឲចំ ឌាតាត យក្ខាតំ, តិក្ខំ យទោហទេតា កឃំ។

៥៩។

“ឯាឃទេយទេព ត ឌិឞ្សត្តិ, បិទេតា ឌិជ្ជា ឆាហ្យខ្ខតា;

បិទេតា ឲទេព ត ឌិឞ្សត្តិ, ឯាឃំ ឌិជ្ជា ឆាហ្យខ្ខតា។

៦០។

“បទិទេឥចឃយាទេតា ទេឥ, កិក្ខិឥត្ថំ ឫឥគ្គទេហ;

សម្មូឡ្ហោ ហិំសមត្តានំ, កយិរា តំ វិចក្ខណោ។

៨១។

“កិសោ វិវណ្ណោ ភវតិ, ហិំសមត្តានមត្តនោ;

ន តេន បេតា បាលេន្តិ, និរត្ថា បរិទេវនា។

៨២។

“យថា សរណមាទិត្តំ, វារិនា បរិនិព្ពយេ;

ឯវម្បិ ធីរោ សុតវា, មេធាវី បណ្ឌិតោ នរោ;

ខិប្បមុប្បតិតំ សោកំ, វាតោ តូលំវ ធំសយេ។

៨៣។

“មច្ចោ ឯកោវ អច្ចេតិ, ឯកោវ ជាយតេ កុលេ;

សំយោគបរមាត្វេវ, សម្ភោគា សព្ពបាណិនំ។

៨៤។

“តស្មា ហិ ធីរស្ស ពហុស្សុតស្ស, សម្បស្សតោ លោកមិមំ បរញ្ច;

អញ្ញាយ ធម្មំ ហទយំ មនញ្ច, សោកា មហន្តាបិ ន តាបយន្តិ។

៨៥។

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨴᩔᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩣᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ, ᨽᩁᩥᩔᩣᨾᩥ ᨧ ᨬᩣᨲᨠᩮ;

ᩈᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᩃᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᩮᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᩍᨾᩣᩉᩥ ᨴᩈᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨸᩣᩃᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩃᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨸᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨲᩣᨲ ᨽᩁᨲ, ᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᩃᨸᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩑᨠᩮᨶᩣᨸᩥ ᨿᩣ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ, ᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨾᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨲᨳᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨾᩮᨵᩣᩅᩦ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨾᩁᨱᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨩᩦᩅᩥᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩥᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩩᨸᨲᩣᨸᨿᩮ, ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᩋᨶᩩᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩮᩣᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨴᩉᩁᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ “ᨾᨧ᩠ᨧᩩ ᨶᩣᨾᩮᩈ ᨲᩣᨲ ᨽᩁᨲ, ᨶᩮᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᩪᨸᨠᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᨴᩉᩁᩣᨶᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩣᨴᩦᨶᩴ, ᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨶᩴ, ᨶ ᨻᩣᩃᩣᨶᩴ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ, ᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩍᩔᩁᩣᨶᩴ, ᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᨶᩣᨶᩴ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩃᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨸᩁᩣᨿᨱᩣ ᨾᩁᨱᨾᩩᨡᩮ ᩈᩴᨽᨣ᩠ᨣᩅᩥᨽᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᨲᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᨲ ᨽᩁᨲ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩴ ᨹᩃᩣᨶᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᨱ᩠ᨭᩣ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨲᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨲᨶᨲᩮᩣ ᨽᨿᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᩩᩅᩴ ᩑᨠᩴᩈᩥᨠᨾᩮᩅ ᨽᩅᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᨶᩦᨿᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᩴᩈᩥᨠᩴᨿᩮᩅ ᨾᩁᨱᨲᩮᩣ ᨽᨿᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩮᩣ ᨡᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩃᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩁᨱᩴ ᨶ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᩮ ᩋᨴᩔᨶᩴ, ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᩮ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᩋᨴᩔᨶᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨴᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ “ᨸᩥᨲᩣ ᨾᩮ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣᨧ ᨸᩮᩣᩈᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᨿᩥᩁᩣᨲᩴ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣᨲᩥ ᩋᨳ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᨲᩩᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨲᩔ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲᩔ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨶ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩮᩣᨠᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩉᩥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩮᨶ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨸᩣᩃᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨿᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨿᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩣ᪨ ᩈᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᨣᩮᩉᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨳᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᩣᨣᩣᩁᩮ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᨶᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᨭᩈᨲᩮᨶ ᨥᨭᩈᩉᩔᩮᨶ ᩅᩣᩁᩥᨶᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᨲᩮᩅ, ᩑᩅᩴ ᨵᩦᩁᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲᩴ ᩈᩮᩣᨠᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᩮ᪨ ᨲᩪᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨵᩴᩈᨿᩮ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᨲ ᨽᩁᨲ, ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩩᩃᩮ ᨩᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨷᩥ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩮᨶ “ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨷᩥᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨾᩣᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᨾᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩴᨿᩮᩣᨣᨷᩁᨾᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨣᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩣᨱᩥᨶᩴ, ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᨶ ᨲᩦᩈᩩᨷᩥ ᨽᩅᩮᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᩣᩅᩮᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩴ ᨬᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᩔᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᨬ᩠ᨧ ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨶᩣᨶᩣᨽᩣᩅᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᨾᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᩔᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩉᨴᨿᩴ ᨾᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨴ᩠ᩅᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ –

“ᩃᩣᨽᩮᩣ ᩋᩃᩣᨽᩮᩣ ᨿᩈᩮᩣ ᩋᨿᩈᩮᩣ ᨧ, ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣ ᨷᩈᩴᩈᩣ ᨧ ᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ;

ᩑᨲᩮ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨾᨶᩩᨩᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧ ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩣᨧᩈᩥ ᨷᩮᩣᨭ᩠ᨮᨷᩣᨴᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪓᪨᪑᪐᪓) –

ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨵᩦᩁᩔ ᨷᩥᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾᩁᨱᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᨠᩣ ᩉᨴᨿᩴ ᨶ ᨲᩣᨷᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩴ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᩉᨴᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨾᨳᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᨠᩣ ᨶ ᨲᩣᨷᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨴᩔᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩣᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ – ᨲᩣᨲ ᨽᩁᨲ, ᩋᨶ᩠ᨵᨷᩣᩃᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᨾ ᩈᩮᩣᨠᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶ ᨷᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨲᩔ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩣᨶᩣᩁᩉᩣᨶᩴ ᨴᩣᨶᩴ, ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᩁᩉᩣᨶᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ, ᨿᩈᩣᩁᩉᩣᨶᩴ ᨿᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨷᩥᨲᩁᩣ ᨾᩮ ᨷᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨬᩣᨲᨠᩮ ᨧ ᨷᩮᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩅᩈᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩁᩥᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨩᨶᩴ ᨷᩣᩃᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩣᩅᩁᨱᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨷᩁᩥᩈᩣ ᩍᨾᩴ ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨷᨠᩣᩈᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩔᩮᩣᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨽᩁᨲᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩣᨲ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨧ, ᩈᩦᨲᩣᨴᩮᩅᩥᨬ᩠ᨧ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨳᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨷᨶ, ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨲ, ᨾᨾ ᨷᩥᨲᩣ “ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᩅᩔᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨾᩴ ᩋᩅᩮᩣᨧ, ᩋᩉᩴ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᨠᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨾᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨷᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨠᩣᩁᩮᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨶ ᨾᨿᩴ ᨠᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨿᩣᩅ ᨾᨾᩣᨣᨾᨶᩣ ᩍᨾᩣ ᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᨠᩣᩁᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᩥᨱᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨲᨿᩮᩣᨷᩥ ᨩᨶᩣ ᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨲᩥᨱᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᩁᩣᨩᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨷᩣᨴᩩᨠᩣ ᨶᩥᩔᨴ᩠ᨴᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨾᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨶᨣᩁᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᨽᩣᩅᩴ

ຮາຕ຺ວາ ກຸຍາຣາ ອຍຈ຺ຈາກຓປຣິຈຸຕາ ໃຊຍ຺ຍາຕິ ກຕ຺ວາ ນີຕໍ ອຄ຺ຄຍເທສີ ກຕ຺ວາ ໃຄິຕ຺ຖຍິ ອຄິເສກໍ ອກໍສຸ ໑ຈໍ ອຄິເສກປຍ຺ເຕ຺ວາ ຍທາສເຕ຺ວາ
ອລງ຺ກຕເຣເຈ ຊຕ຺ວາ ຍທເຕ຺ຕຄ ປຣິຈາເຣຄ ຄກໍ ປຕິນິຕ຺ວາ ປຊກ຺ຄິນໍ ກຕ຺ວາ ຈນ຺ທກປິສາຊຈຣສ຺ສ ຍທາຕລໍ ອຄິຣຸຫິ ຕເຕາ ປຖ຺ຖາຍ
ເສາຊຸອສ ຈສ຺ສຍທສ຺ສາຄິ ຊເຍຸຄ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິເຍາສາເຄ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິ

ຜ໙

“ຊສ ຈສ຺ສຍທສ຺ສາຄິ, ສຖ຺ຖິ ຈສ຺ສສຕາຄິ ຈ;

ກຍ຺ຈີເຈາ ຍທາຊາໂທ, ຣາເຍາ ຣຊ຺ຊຍກາຣຍີ”ຕິ –

ອຜໍ ອຄິສຍ຺ພຸທ຺ຄາຄາ ຕຍຕ຺ຖ໌ ຊີເປຕິ

ຕຕ຺ຖ ກຍ຺ຈີເຈາຕິ ສຸຈຓ຺ຓາຊຸຄ຺ຄສຍິສກີເຈາ ສຸຈຓ຺ຓຕິຖ຺ກຍ຺ຈີຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ

ສຕ຺ຖາ ຖ຺ລຍໍ ຊຍ຺ຍເຊສຄໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຖ຺ຖາຄິ ປການເສຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຊາເນສິ, ສຖ຺ຈປຣິເຍາສາເຄ ກຸຖ຺ຊຸມ຺ຖິເກາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຖ຺ຖຫິ
ຕຊາ ຊສຣຄຍທາຣາຂາ ສຸເຖ຺ທາຊຄຍທາຣາຂາ ອເທາສິ, ຍາຕາ ຍທາຍາຍາເຊຊີ, ນີຕາ ຣາຫຸລຍາຕາ, ກຣເຕາ ອາຄເຖ຺ທາ, ລກ຺ຂເຓາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ, ປຣິສາ ຖຸທ຺ທປຣິສາ, ຣາຍປຓ຺ຑິເຕາ ປຄ ອທເຍຈ ອເທາສິຄ຺ຕິ

ຊສຣຈຂາຕກຈຓ຺ຓຄາ ສຕ຺ຕຍາ

[໓໙໑] ປໍ ສໍຈຣຂາຕກຈຓ຺ຓຄາ

ຂາຄເຕ຺ຕາ ເຄາ ຍທາຣາຂາຕີ ຖ຺ລທໍ ສຕ຺ຖາ ເຂຕຈເຄ ຊີທເຣເຕ຺ຕາ ໑ກໍ ຂຸສ຺ສຖ຺ຖຊີຣິຍໍ ຄິກ຺ຂຸ ອາຣຖ຺ຖ ກເຖສິ ເສາ ກິຣ ສາຈຕ຺ຖິຈາສີ ກຸລປຸເຕ຺ຕາ
ສຕ຺ຖ ຊຍຸເຊສຄໍ ສຸຕ຺ວາ ປຖ຺ຖຂິຕ຺ວາ ລຖ຺ຖປສຍ຺ເຊາ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຊາຍຈຕ຺ຕໍ ປູເຣເຕ຺ຕາ ຖ຺ກຍາຄິ ປິຕິເຍາກ຺ຄາຄິ ປຄ຺ຫາຄິ ກຕ຺ວາ
ປຣິປຸຓ຺ຓປຖ຺ຖຈເຍສ຺ສາ ກຍ຺ຖ຺ຖາຄໍ ກເຫຕ຺ວາ “ອຣເຍ຺ເຍ ຈສິສ຺ສາຍີ”ຕິ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຊາເຍ ອາປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ເກາສລເຣຖ຺ຖ ໑ກໍ ປຖ຺ຖຄກາຍໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ
ຖ຺ລຣິຍາປເຈ ປສຄ຺ຄຍຄຸເຣສ຺ສຫິ ປຓ຺ຓສາລໍ ກຕ຺ວາ ຖ຺ລປຖ຺ຖິຍຍາເຄາ ຈສ຺ສໍ ຖ຺ລປກຕ຺ວາ ຍຸຊ຺ຊາເຕ຺ຕາ ຍເຕເຕ຺ຕາ ຈາຍເຍຕ຺ຕາ ອຖ຺ຈາເຣເຖ຺ຄ ຊີຣິເຍຄ
ເຕຍາສໍ ກຍ຺ຖ຺ຖາຄໍ ກາເຈຕ຺ວາ ຂຸກາສຍຕ຺ຕຍິ ຖ຺ລປຍ຺ຍາເຊຕໍ ອສເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ຈິເຕ຺ຕສິ “ອຖ຺ຄາ ອທໍ ສຕ຺ຖາຣາ ເຊສິເຕສຸ ຈຕ຺ຕສຸ ປຸກ຺ຄເລສຸ ປຊປເຣຍາ,
ກິໍ ເຍ ອຣເຍ຺ເຍຈາເສຄ, ເຂຕຈຄໍ ກຕ຺ວາ ຕຄາກຕສ຺ສ ຣຸປສິຣິໍ ປສ຺ສເຕ຺ຕາ ຍຊຸຣຊຍຸເຊສຄໍ ສຸຓເຕ຺ຕາ ຊີຕິຄາເຍສ຺ສາຍີ”ຕິ ເສາ ຊີຣິຍໍ
ຂຸສ຺ສຂິຕ຺ວາ ຕເຕາ ຄິກ຺ຂເຕ຺ຕາ ອຄຸປຸເຖ຺ຄ ເຂຕຈຄໍ ກຕ຺ວາ ອາຈຣິຍຸປຊ຺ຊາເຍຫິ ເຈຈ ສຖິ຺ຖຊ຺ຊ ສຍຸເຕ຺ຕຫິ ຈ ອາກຍຄກາຣໍ ປຸເຖ຺ທາ ຕຍຕ຺ຖ໌

គន្ត្វា តេហិ “កស្មា ឱសក្កសី”តិ គរហិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ នេត្វា “កិំ, ភិក្ខវេ, អនិច្ឆមានំ ភិក្ខុំ អានយិត្ថា”តិ វុត្តេ “អយំ, ភន្តេ, វីរិយំ ឱស្សជិត្វា អាគតោ”តិ អារោចេសុំ។ អថ នំ សត្ថា “សច្ចំ កិរា”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កស្មា ភិក្ខុ វីរិយំ ឱស្សជិ, ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ និព្វីរិយស្ស កុសីតបុគ្គលស្ស អគ្គផលំ អរហត្តំ នាម នត្ថិ, អារទ្ធវីរិយា ឥមំ ធម្មំ អារាធេន្តិ, ត្វំ ខោ បន បុព្វេ វីរិយវា ឱវាទក្ខមោ, តេនេវ ការណេន ពារាណសិរញ្ញោ បុត្តសតស្ស សព្ពកនិដ្ឋោ ហុត្វាបិ បណ្ឌិតានំ ឱវាទេ ឋត្វា សេតច្ឆត្តំ បត្តោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ សំវរកុមារោ នាម បុត្តសតស្ស សព្ពកនិដ្ឋោ អហោសិ។ រាជា ឯកេកំ បុត្តំ “សិក្ខិតព្ពយុត្តកំ សិក្ខាបេថា”តិ ឯកេកស្ស អមច្ចស្ស អទាសិ។ សំវរកុមារស្ស អាចរិយោ អមច្ចោ ពោធិសត្តោ អហោសិ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ រាជបុត្តស្ស បិតុដ្ឋានេ ឋិតោ។ អមច្ចា សិក្ខិតសិប្បេ រាជបុត្តេ រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា តេសំ ជនបទំ ទត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សំវរកុមារោ សព្ពសិប្បស្ស និប្ផត្តិំ បត្វា ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “តាត, សចេ មំ បិតា ជនបទំ បេសេតិ, កិំ ករោមី”តិ? “តាត, ត្វំ ជនបទេ ទីយមានេ តំ អគ្គហេត្វា ‘ទេវ អហំ សព្ពកនិដ្ឋោ, មយិបិ គតេ តុម្ហាកំ បាទមូលំ តុច្ឆំ ភវិស្សតិ, អហំ តុម្ហាកំ បាទមូលេយេវ វសិស្សាមី’តិ វទេយ្យាសី”តិ។ អថេកទិវសំ រាជា សំវរកុមារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នំ បុច្ឆិ “កិំ តាត, សិប្បំ តេ និដ្ឋិត”ន្តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “តុយ្ហម្បិ ជនបទំ ទេមី”តិ។ “ទេវ តុម្ហាកំ បាទមូលំ តុច្ឆំ ភវិស្សតិ, បាទមូលេយេវ វសិស្សាមី”តិ។ រាជា តុស្សិត្វា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ បាទមូលេយេវ ហុត្វា បុនបិ ពោធិសត្តំ បុច្ឆិ “តាត អញ្ញំ កិំ ករោមី”តិ? “តាត រាជានំ ឯកំ បុរាណុយ្យានំ យាចាហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ ឧយ្យានំ យាចិត្វា តត្ថ ជាតេហិ បុប្ផផលេហិ នគរេ ឥស្សរជនំ សង្គណ្ហិត្វា បុន “កិំ ករោមី”តិ បុច្ឆិ។ “តាត, រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា អន្តោនគរេ ភត្តវេតនំ ត្វមេវ ទេហី”តិ។ សោ តថា កត្វា អន្តោនគរេ កស្សចិ កិញ្ចិ អហាបេត្វា ភត្តវេតនំ ទត្វា បុន ពោធិសត្តំ បុច្ឆិត្វា រាជានំ វិញ្ញាបេត្វា អន្តោនិវេសនេ ទាសបរិចារកេសុបិ ហត្ថីសុបិ អស្សេសុបិ ពលកាយស្សបិ វត្តំ អបរិហាបេត្វា អទាសិ, តិរោរដ្ឋេហិ អាគតានំ ទូតានំ និវាសដ្ឋានាទីនិ វាណិជានំ សុង្កន្តិ សព្ពករណីយានិ អត្តនាវ អកាសិ។ ឥតិ សោ មហាសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា សព្ពំ អន្តោជនញ្ច ពហិជនញ្ច នាគរេ ច រដ្ឋវាសិនោ ច អាគន្តុកេ ច អាយបត្តេ ច តេន តេន សង្គហវត្ថុនា អាពន្ធិត្វា សង្គណ្ហិ, សព្ពេសំ បិយោ អហោសិ មនាបោ។

អបរភាគេ រាជានំ មរណមញ្ចេ និបន្នំ អមច្ចា បុច្ឆិំសុ “ទេវ, តុម្ហាកំ អច្ចយេន សេតច្ឆត្តំ កស្ស ទេមា”តិ? “តាត, មម បុត្តា សព្ពេបិ សេតច្ឆត្តស្ស សាមិនោវ។ យោ បន តុម្ហាកំ មនំ គណ្ហាតិ, តស្សេវ សេតច្ឆត្តំ ទទេយ្យាថា”តិ។ តេ តស្មិំ កាលកតេ តស្ស សរីរបរិហារំ កត្វា សត្តមេ ទិវសេ សន្និបតិត្វា “រញ្ញា ‘យោ តុម្ហាកំ មនំ គណ្ហាតិ, តស្ស សេតច្ឆត្តំ ឧស្សាបេយ្យាថា’តិ វុត្តំ, អម្ហាកញ្ច អយំ សំវរកុមារោ មនំ គណ្ហាតី”តិ ញាតកេហិ បរិវារិតា តស្ស កញ្ចនមាលំ សេតច្ឆត្តំ ឧស្សាបយិំសុ។ សំវរមហារាជា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ សេសា ឯកូនសតកុមារា “បិតា កិរ នោ កាលកតោ, សំវរកុមារស្ស កិរ សេតច្ឆត្តំ ឧស្សាបេសុំ, សោ សព្ពកនិដ្ឋោ, តស្ស ឆត្តំ ន បាបុណាតិ, សព្ពជេដ្ឋកស្ស ឆត្តំ ឧស្សាបេស្សាមា”តិ ឯកតោ អាគន្ត្វា “ឆត្តំ វា នោ ទេតុ, យុទ្ធំ វា”តិ សំវរមហារាជស្ស បណ្ណំ បេសេត្វា នគរំ ឧបរុន្ធិំសុ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ឥទានិ កិំ ករោមា”តិ បុច្ឆិ។ “មហារាជ, តវ ភាតិកេហិ សទ្ធិំ យុទ្ធកិច្ចំ នត្ថិ, ត្វំ បិតុ សន្តកំ ធនំ សតកោដ្ឋាសេ ការេត្វា ឯកូនសតំ ភាតិកានំ បេសេត្វា “ឥទំ តុម្ហាកំ កោដ្ឋាសំ

បិតុ សន្តិកំ គច្ឆតុ, នាហំ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ យុជ្ឈាមី”តិ សាសនំ បហិណាហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ អថស្ស សព្ពជេដ្ឋភាតិកោ ឧបោសថកុមារោ នាម សេសេ អាមន្តេត្វា “តាតា, រាជានំ នាម អភិភវិតុំ សមត្ថា នាម នត្ថិ, អយញ្ច នោ កនិដ្ឋភាតិកោ បដិសត្តុបិ ហុត្វា ន តិដ្ឋតិ, អម្ហាកំ បិតុ សន្តិកំ ឆនំ បេសេត្វា ‘នាហំ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ យុជ្ឈាមី’តិ បេសេសិ, ន ខោ បន មយំ សព្ពេបិ ឯកក្កតោ ហត្ថំ ឧស្សាបេស្សាម, ឯកស្សេវ ហត្ថំ ឧស្សាបេស្សាម, អយមេវ រាជា ហោតុ, ឥធ តំ បស្សិត្វា រាជកុដ្ឋំ បដិច្ឆាបេត្វា អម្ហាកំ ជនបទមេវ គច្ឆាមា”តិ អាហ។ អថ តេ សព្ពេបិ កុមារា នគរទ្វារំ វិវរាបេត្វា បដិសត្តុនោ អហុត្វា នគរំ បវិសិំសុ។

រាជាបិ តេសំ អមច្ចេហិ បណ្ណាការំ គាហាបេត្វា បដិមគ្គំ បេសេសិ។ កុមារា នាតិមហន្តេន បរិវារេន បត្តិកាវ អាគន្ត្វា រាជនិវេសនំ អភិរុហិត្វា សំវរមហារាជស្ស និបច្ចការំ ទស្សេត្វា នីចាសនេ និសីទិំសុ។ សំវរមហារាជា សេតច្ឆត្តស្ស ហេដ្ឋា សីហាសនេ និសីទិ, មហន្តោ យសោ មហន្តំ សិរិសោភគ្គំ អហោសិ, ឱលោកិតោលោកិតដ្ឋានំ កម្បិ។ ឧបោសថកុមារោ សំវរមហារាជស្ស សិរិវិភវំ ឱលោកេត្វា “អម្ហាកំ បិតា អត្តនោ អច្ចយេន សំវរកុមារស្ស រាជភាវំ ញត្វា មញ្ញេ អម្ហាកំ ជនបទេ ទត្វា ឥមស្ស ន អទាសី”តិ ចិន្តេត្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៦៤។

“ជានន្តោ នោ មហារាជ, តវ សីលំ ជនាធិប;

ឥមេ កុមារេ បូជេន្តោ, ន តំ កេនចិ មញ្ញាម។

៦៥។

“តិដ្ឋន្តេ នោ មហារាជេ, អទុ ទេវេ ទិវង្គតេ;

ញាតី តំ សមនុញ្ញិំសុ, សម្បស្សំ អត្ថមត្តនោ។

៦៦។

“កេន សំវរ វត្តេន, សញ្ជាតេ អភិតិដ្ឋសិ;

កេន តំ នាតិវត្តន្តិ, ញាតិសង្ឃា សមាគតា”តិ។

តត្ថ ជានន្តោ នោតិ ជានន្តោ នុ។ ជនាធិបោតិ អម្ហាកំ បិតា នរិន្ទោ។ ឋបេតិ ឋបេ ឲក្ខនសតេ កុមារេ។ បិឡន្ធបេត្វា ពន “អញ្ញេ កុមារេ”តិ លិខិតំ។ បុរេជវេន្តោតិ វេន វេន ជនបទេន យានេន្តោ។ ន តំ គោនចីតិ ហុត្វាគោនាបិ គោនចិ ជនបទេន តំ បុរេជវន្តំ ន មញ្ញិត្វា, “អយំ មម អច្ចយេន រាជា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា មញ្ញោ អត្តនោ បដិរូបេសេន ចារេសីតិ។ ទិដ្ឋេន្តោ នោតិ ទិដ្ឋេន្តោ នុ, ឆន្ទមានេន វុត្តិ បុច្ឆតិ, អថ ទេវេតិ វុត្តាហុ អម្ហាកំ បិតរិ និវត្តេ អត្តនោ អត្តំ ចុទ្ធិំ បស្សន្តា សទ្ធិំ រាជការកេហិ នេកមជានបទេហិ នាគរេហិ តំ “រាជា ហោហី”តិ សមន្តុញ្ញាសុ។ ចន្ទិកាតិ សីលាចារេន សញ្ញាទេ អភិតិដ្ឋិំសូតិ សមានជាតិកេ ឲក្ខនសតកាទេរា អភិភវិត្វា តិដ្ឋិំសុ។ ភាតិចត្តត្តិតិ ន អភិភវន្តិ។

តំ សុត្វា និច្ចរមហារាជា អត្តនោ គុណំ ពន្ធេន្តោ ៤ គាថា អភាសិ –

១០០។

“ន រាជបុត្ត ឧស្សហាមិ, សមណានំ មហេសិនំ;

សក្កច្ចំ វេ នមស្សាមិ, បាទេ វន្ទាមិ តាទិនំ។

១០១។

“តេ មំ ធម្មគុណេ យុត្តំ, សុស្សូសមនុសូយកំ;

សមណា មនុសាសន្តិ, ឥសី ធម្មគុណេ រតា។

១០២។

“តេសាហំ វចនំ សុត្វា, សមណានំ មហេសិនំ;

ន កិញ្ចិ អតិមញ្ញាមិ, ធម្មេ មេ និរតោ មនោ។

១០៣។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

តេសំ នប្បដិពន្ធាមិ, និវិដ្ឋំ ភត្តវេតនំ។

១០៣។

“មហាមត្តា ច មេ អត្ថិ, មន្តិនោ បរិចារកា;

ពារាណសិំ វោហរន្តិ, ពហុមំសសុរោទនំ។

១០៤។

“អថោបិ វាណិជា ផីតា, នានារដ្ឋេហិ អាគតា;

តេសុ មេ វិហិតា រក្ខា, ឯវំ ជានាហុ បោរិសា”តិ។

តត្ថ ន រាជបុត្តាតិ អហំ រាជបុត្ត, កញ្ចិ សត្តំ “អយំ សម្បត្តិ ពលស្ស មា ហោតុ”តិ ន ឧស្សូយាមិ។ តាទិភត្តិ តាទិលក្ខណយុត្តានំ សមិតបាបតាយ សមណានំ មហន្តានំ សីលក្ខន្ធាទីនំ គុណានំ ឯសិតតាយ មហេសីនំ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណានំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន បាទេ វន្ទាមិ, ទានំ ទទន្តោ ធម្មិកញ្ចា តេសំ រក្ខាវរណគុត្តិំ បច្ចុបដ្ឋបេន្តោ សក្កច្ចំ តេ នយស្សាមិ, មនេន នមស្សាយន្តោ ច បូជេមីតិ អត្ថោ។ តេ មន្តិ តេ សមណា មំ “អយំ ធម្មកោដ្ឋាសេ យុត្តបយុត្តោ សុស្សូសំ អនុស្សុយកោ”តិ តថតោ ញត្វា មំ ធម្មគុណេ យុត្តំ សុស្សូសំ អនុស្សុយកំ អនុសាសន្តិ, “ឥទំ ករ, ឥទំ មា ករី”តិ ឱវទន្តីតិ អត្ថោ។ តេសាហន្តិ តេសំ អហំ។ ហត្ថារោហាតិ ហត្ថិំ អារុយ្ហយុជ្ឈកា យោធា។ អនីកដ្ឋាតិ ហត្ថានីកាទីសុ ឋិតា។ រថិកាតិ រថយោធា។ បត្តិការកាតិ បត្តិនោ ច។ និវិដ្ឋន្តិ យំ តេហិ និដ្ឋិតំ ភត្តញ្ច វេតនញ្ច, អហំ តំ នប្បដិពន្ធាមិ, អបរិហាបេត្វា ទទាមីតិ អត្ថោ។

មហាមត្តាតិ ភាតិក, មយ្ហំ មហាបញ្ញា មន្តេសុ កុសលា មហាអមច្ចា ចេវ អវសេសមន្តិនោ ច បរិចារកា អត្ថិ។ ពាមិតា ពាមំ ជេស្សតិ “តុម្ហេ មន្តសម្បន្នេ បណ្ឌិតេ អាចរិយេ ន លភិត្ថ, អម្ហាកំ បន អាចរិយា បណ្ឌិតា ឧបាយកុសលា, តេ តោ សេតច្ឆត្តេន យោជេស្សុ”ន្តិ។ ពារាណសិន្តិ ភាតិក, មម ឆត្តំ ឧស្សាបិតកាលតោ បដ្ឋាយ “អម្ហាកំ រាជា ធម្មិកោ អន្វឌ្ឍមាសំ ទេវោ វស្សតិ, តេន សស្សានិ សម្បជ្ជន្តិ, ពារាណសិយំ ពហុ ខាទិតព្ពយុត្តកំ មច្ឆមំសំ បិវិតព្ពយុត្តកំ សុរោទកញ្ច ជាត”ន្តិ ឯវំ រដ្ឋវាសិនោ ពហុមំសសុរោទនំ កត្វា ពារាណសិំ

វោហរន្តិ។ ឋិតាតិ ហត្ថិរតនអស្សរតនមុត្តរតនាទីនិ អាហរិត្វា និរុបទ្ទវា វោហារំ ករោន្តា ឋិតា សមិទ្ធា។ ឯវំ ជានាហីតិ ភាតិក ឧបោសថ អហំ ឥមេហិ ឯត្តកេហិ ការណេហិ សព្ពកនិដ្ឋោបិ ហុត្វា មម ភាតិកេ អភិភវិត្វា សេតច្ឆត្តំ បត្តោ, ឯវំ ជានាហីតិ។

អថស្ស គុណំ សុត្វា ឧបោសថកុមារោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១០៨។

“ធម្មេន កិរ ញាតីនំ, រជ្ជំ ការេហិ សំវរ;

មេធាវី បណ្ឌិតោ ចាសិ, អថោបិ ញាតីនំ ហិតោ។

១០៩។

“តំ តំ ញាតិបរិព្យូឡ្ហំ, នានារតនមោចិតំ;

អមិត្តា នប្បសហន្តិ, ឥន្ទំវ អសុរាធិបោ”តិ។

តត្ថ ធម្មេន កិរ ញាតីនន្តិ តាត សំវរ មហារាជ, ធម្មេន កិរ ត្វំ ឯកសតានំ ញាតីនំ អត្តនោ ជេដ្ឋភាតិកានំ អានុភាវំ អភិភវសិ, ឋិតោ បញ្ញាយ ត្វមេវ រជ្ជំ ការេហិ, ត្វមេវ មេធាវី ចេវ បណ្ឌិតោ ច ញាតីនញ្ច ហិតោតិ អត្ថោ។ តំ តន្តិ ឯវំ វិវិធគុណសម្បន្នំ តំ។ ញាតិបរិព្យូឡ្ហន្តិ អម្ហេហិ ឯកសតេហិ ញាតកេហិ បរិវារិតំ។ នានារតនមោចិតន្តិ នានារតនេហិ ឱចិតំ សញ្ចិតំ ពហុរតនសញ្ចយំ។ អសុរាធិបោតិ យថា តាវតិំសេហិ បរិវារិតំ ឥន្ទំ អសុររាជា នប្បសហតិ, ឯវំ អម្ហេហិ អារក្ខំ ករោន្តេហិ បរិវារិតំ តំ តិយោជនសតិកេ កាសិរដ្ឋេ ទ្វាទសយោជនិកាយ ពារាណសិយា រជ្ជំ ការេន្តំ អមិត្តា នប្បសហន្តីតិ ទីបេតិ។

សំវរមហារាជា សន្តុដ្ឋមនោ ភាតិកានំ មហន្តំ យសំ អទាសិ។ តេ តស្ស សន្តិកេ មាសឌ្ឍមាសំ វសិត្វា “មហារាជ ជនបទេសុ ចោរេសុ ឧដ្ឋហន្តេសុ មយំ ជានិស្សាម, ត្វំ រជ្ជសុខំ អនុភវា”តិ វត្វា អត្តនោ អត្តនោ ជនបទំ គតា។ រាជាបិ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា អាយុបរិយោសានេ ទេវនគរំ បូរេន្តោ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ភិក្ខុ ឯវំ ត្វំ បុព្ពេ ឱវាទក្ខមោ, ឥទានិ កស្មា វីរិយំ ន អការី”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

ᨲᨴᩣ ᩈᩴᩅᩁᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩈᨽᩣᨲᩥᨠᩣ ᨳᩮᩁᩣ, ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ, ᩒᩅᩣᨴᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩴᩅᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪔᪖᪓] ᪙᪨ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩣᩁᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨾᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩣᩁᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩮ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩩᨳᩩᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩣᩈᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨩᩅᨶᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩥᨠᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᩣᨿᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᨳᩅᩦᩈᨾᩣᨿ, ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣᨿ, ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩥᨱ᩠ᨱᩣᨿ, ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᨸᨬ᩠ᩉᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩐᨾᩥᨿᩮᩣ ᩅᩮᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩣᩁᨾᩥᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᩮ ᨬᩣᨱᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ, ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩏᨴᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ‘ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᩁᨲᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩩᩁᩩᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨠᩩᩁᩩᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨠᩩᩁᩩᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨭ᩠ᨭᨶᨣᩣᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᩁᩩᨠᨧ᩠ᨨᩮ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩔ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, “ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩣᩁᨠᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᩁᩩᩊ᩠ᩉᨶᩣᩅᩣᨿ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩃᩮᩣᨱᨩᩃᨸᩉᨭᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᨶᩥ ᨶᩔᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨸᨶᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩋᩔᩁᨲᨶᨾᩩᨲ᩠ᨲᩈᩣᩁᨾᨱᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨣ᩠ᨥᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ “ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩣᩊᨸᩣᩈᩣᨱᨠᩪᨭᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩑᨠᩴ ᩅᩣᩁᨱᩴ ᩋᩣᨶᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᨴᩔᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨲᩔ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᨿᩴ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ, ᨸᩣᨴᩮᩉᩥ ᩅᩣᨾᨶᨵᩣᨲᩩᨠᩮᩣ ᩑᩈ, ᩑᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩣᨲᩣ ᩅᩥᨩᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᩴᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᩣᨴᩮᩉᩥ ᩅᩣᨾᨶᨵᩣᨲᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨠᩉᩣᨸᨱᩮ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ປຸເນກທິວສໍ “ຣເຎ຺ຎາ ມງ຺ຄລອເສ຺ສາ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ ເອກໍ ອສ຺ສໍ ອານຍິສຸ ຕມ຺ປິ ຣາຊາ ປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສິ ເສາ ຕມ຺ປິ ຫເຕ຺ຖນ ປຣາມສິຕ຺ວາ “ອຍໍ ມງ຺ຄລອເສ຺ສາ ພວິຕຸໍ ນ ຍຸເຕ຺ຕາ, ອິມສ຺ສ ຫິ ຊາຕທິວເສເຍວ ມາຕາ ມຣິ, ຕສ຺ມາ ມາຕຸ ຂີຣໍ ອລພເນ຺ຕາ ນ ສມ຺ມາ ວຑ຺ຒິເຕາ”ຕິ ອາຫ ສາປິສ຺ສ ກຖາ ສຈ຺ຈາວ ອເຫາສິ ຕມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ກຫາປເຓ ທາເປສິ ອເຖກທິວສໍ “ຣເຎ຺ຎາ ມງ຺ຄລຣເຖາ ພວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຣຖໍ ອາຫຣິສຸ ຕມ຺ປິ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສິ ເສາ ຕມ຺ປິ ຫເຕ຺ຖນ ປຣາມສິຕ຺ວາ “ອຍໍ ຣເຖາ ສຸສິຣຣຸກ຺ເຂນ ກເຕາ, ຕສ຺ມາ ຣເຎ຺ຎາ ນານຸຈ຺ຉວິເກາ”ຕິ ອາຫ ສາປິສ຺ສ ກຖາ ສຈ຺ຈາວ ອເຫາສິ ຣາຊາ ຕມ຺ປິ ສຸຕ຺ວາ ອເຏ຺ຐວ ກຫາປເຓ ທາເປສິ ອຖສ຺ສ ມຫຄ຺ຄໍ ກມ຺ພລຣຕນໍ ອາຫຣິສຸ ຕມ຺ປິ ຕເສ຺ສວ ເປເສສິ ເສາ ຕມ຺ປິ ຫເຕ຺ຖນ ປຣາມສິຕ຺ວາ “ຢມສ຺ສ ມູສິກຈ຺ຉິນ຺ນໍ ເອກຏ຺ຐານໍ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ອາຫ ເສາເທນ຺ເຕາ ຕໍ ທິສ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ອາເຣາເຈສຸ ຣາຊາ ສຸຕ຺ວາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ອເຏ຺ຐວ ກຫາປເຓ ທາເປສິ

ເສາ ຈິເນ຺ຕສິ “ອຍໍ ຣາຊາ ເອວຣູປານິປິ ອຈ຺ຉຣິຍານິ ທິສ຺ວາ ອເຏ຺ຐວ ກຫາປເຓ ທາເປສິ, ອິມສ຺ສ ທາເຍາ ນ຺ຫາປິຕທາເຍາ, ນ຺ຫາປິຕຊາຕິເກາ ພວິສ຺ສຕິ, ກິໍ ເມ ເອວຣູເປນ ຣາຊູປຏ຺ຐາເນນ, ອຕ຺ຕເນາ ວສນຏ຺ຐານເມວ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ເສາ ກຸຣຸກ຺ຂຸປຏ຺ຏເນເຍວ ປຈ຺ຈາຄມິ ຕສ຺ມິໍ ຕຕ຺ຖ ວສເນ຺ຕ ຈາລິກາ ນາວໍ ສເຊ຺ຊ຺ຕ຺ວາ “ກໍ ນິມາຍກໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ມເນ຺ຕ຺ສຸ “ສູປາຣກປຓ຺ຑິເຕນ ອາຣຸຍ຺ຫນາວາ ນ ວຍ຺ຍາປຊ຺ຊຕິ, ເອສ ປຓ຺ຑິເຕາ ສູປິຍກຸສເລາ, ອເນ຺ຑາ ສມາເນາປິ ສູປາຣກປຓ຺ຑິເຕາວ ສູຕ຺ຕເຍາ”ຕິ ຕໍ ສູປສຸກ຺ຂມິຕ຺ວາ “ນິມາຍເກາ ເນາ ເຫາຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ຕາຕາ, ອຫໍ ອເນ຺ຑາ, ກເຖໍ ນິມາຍກກມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ສາມິ, ອເນ຺ຑາປິ ຕຸເຍ຺ຫເຍວ ອມ຺ຫາກໍ ສູຕ຺ຕມາ”ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຍມາເນາ “ສາທຸ ຕາຕາ, ຕຸເຍ຺ຫຫິ ອາເຣາຈິຕສຎ຺ຎາຍ ນິມາຍເກາ ກຈິສ຺ສາມີ”ຕິ ເຕສໍ ນາວໍ ອພິຣຸຫິ ເຕ ນາວາຍ ມຫາສມຸທ຺ທໍ ປກ຺ຂນ຺ທິໍສຸ ນາວາ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ນິຣຸປທ຺ທວາ ອຄມາສິ, ຕເຕາ ອກາລວາຕໍ ສຸປ຺ປາຕິຕໍ ສຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ນາວາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ມາເສ ປກຕິສມຸທ຺ທປິເຏ຺ຐ ວິຈຣິຕ຺ວາ ຂຸຣມາລີສມຸທ຺ທໍ ນາມ ປຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຖ ມຈ຺ຉາ ມນຸສ຺ສສມານສຣີຣາ ຂຸຣນາສາ ສຸເສາເກ ສຸມ຺ມຸຊ຺ຊນິມຸຊ຺ຊໍ ກເຣານ຺ຕິ ຈາລິກາ ເຕ ທິສ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ຕສ຺ສ ສມຸທ຺ທສ຺ສ ນາມໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໐໖

“ສຸມ຺ມຸຊ຺ຊນ຺ຕິ ນິມຸຊ຺ຊນ຺ຕິ, ມນຸສ຺ສາ ຂຸຣນາສິກາ;

ສຸປ຺ປາຣກໍ ຕໍ ປຸຈ຺ຉາມ, ສມຸທ຺ໂທ ກຕເມາ ອຍ”ນ຺ຕິ.

ເອວໍ ເຕຫິ ປຸເຏ຺ຐາ ມຫາສເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເນາ ນິມາຍກສຸຕ຺ເຕນ ສໍສເນ຺ທຕ຺ວາ ຖຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໗

“ກຸຣຸກຈ຺ຉາ ປຍາຕານໍ, ວາລິຊານໍ ທເນສິນໍ;

ᨶᩣᩅᩣᨿ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨶᨭ᩠ᨮᩣᨿ, ᨡᩩᩁᨾᩣᩃᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨿᩣᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩁᩩᨠᨧ᩠ᨨᨸᨭ᩠ᨭᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨵᨶᩮᩈᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣᨶᩴ ᨵᨶᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨶᩣᩅᩣᨿ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨶᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩣᨲ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩍᨾᩣᨿ ᩅᩥᨴᩮᩈᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᨶᩣᩅᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨠᩴ ᨸᨠᨲᩥᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ “ᨡᩩᩁᨾᩣᩃᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩅᨩᩥᩁᩴ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨧᩣᩉᩴ ‘ᩋᨿᩴ ᩅᨩᩥᩁᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩃᩮᩣᨽᩮᨶ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᨩᩥᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩴ ᩒᩈᩦᨴᩣᨸᩮᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨶᩣᩅᩴ ᩃᨣ᩠ᨣᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶᩮᩅ ᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᨣᩉᨱᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᨩᩣᩃᩴ ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨩᩥᩁᩈᩣᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩣᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨣ᩠ᨥᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨶᩣᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᩣᩃᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨣᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩒᨽᩣᩈᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ –

᪑᪑᪐᪨

“ᨿᨳᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩦᩅ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣᩅ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨭᩥᨴᩥᩔᨲᩥ;

ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩣᩁᨠ ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ;

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠᨳᩮᩈᩥ –

᪑᪑᪑᪨

“ᨽᩁᩩᨠᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨿᩣᨲᩣᨶᩴ, ᩅᩣᨱᩥᨩᩣᨶᩴ ᨵᨶᩮᩈᩥᨶᩴ;

ᨶᩣᩅᩣᨿ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨶᨭ᩠ᨮᩣᨿ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᩣᩃᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩣᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨶᩣᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩦᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᨵᩥ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩒᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᨵᩥᨾᩣᩃᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ –

᪑᪑᪒᪨

“ຢທາ ຈຊຶຈ ພິຣິຈ, ສມຸດ຺ດາ ປດິຄິສ຺ສຕິ;

ສຸປ຺ປາຣກໍ ຕໍ ປຸທ຺ທາຍ, ສມຸດ຺ດາ ຄຕເຢາ ອຢ”ນ຺ຕິ –

ກາທາຢ ຕສ຺ສປິ ຄາຢໍ ປຸທ຺ທິສ຺ສ

ຢຫາສເຕ຺ວາ ອຄ຺ຸຕຸຣກາທາຢ ອາທິກ຺ຂິ –

໑໑໗

“ຄຸຣກ຺ຸຈາ ປຢາຕາຄໍ, ຈາລິຊາຄໍ ຈເຄສິຄໍ;

ຄາຈາຢ ຈິປ຺ປຄ຺ດາຢ, ຈຈິຢາລີຕິ ຈຸຕ຺ຕີ”ຕິ

ຕສ຺ມິໍ ປຄ ສມຸເດ຺ ຣຊຕໍ ຈຸສ຺ສຸຕ຺ຕໍ ອເທາສິ ເສາ ຕຢິ ຈຸປິເຢຄ ກາຫາເປຕ຺ວາ ຄາຈາຢໍ ປກ຺ປິປິເປສິ ຄາຈາ ຕຢິ ສຢຸດ຺ດໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຄີລກຸສຕິລໍ ຈິຢ ສຢຸຄ຺ຄສ຺ຸສ຺ ຈິຢ ຈ ຈຸຄາສຢາຄໍ ຄີລຈຄ຺ຄ຺ ກຸສຢາລີ ຄາຢ ສຢຸດ຺ດໍ ປິປຸລິ ຈາລິຊາ –

໑໑໘

“ຢທາ ກຸເສາຈ ສເສ຺ຢາຈ, ສມຸດ຺ດາ ປດິຄິສ຺ສຕິ;

ສຸປ຺ປາຣກໍ ຕໍ ປຸທ຺ທາຍ, ສມຸດ຺ດາ ຄຕເຢາ ອຢ”ນ຺ຕິ –

ກາທາຢ ຕສ຺ສປິ ຄາຢໍ ປຸທ຺ທິສ຺ສ

ເສາ ອຄ຺ຸຕຸຣກາທາຢ ອາທິກ຺ຂິ –

໑໑໙

"ກຸຣຸກຈ຺ຉາ ປຍາຕານໍ, ວາຓິຊານໍ ຘເນສິນໍ;

ນາວາຍ ວິປ຺ປນ຺ຏາຍ, ກຸສມາລີຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ.

ຕສ຺ມິໍ ປນ ສມຸທ຺ເທ ນີລມຓິຣຕນໍ ອຸສ຺ສນ຺ນໍ ອໂຫສິ. ໂສ ຕມ຺ປິ ອຸປາເຍເນວ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນາວາຍ ປກ຺ຂິປາເປສິ. ນາວາ ຕມ຺ປິ ສມຸທ຺ທໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ນຬວນໍ ວິຍ ເວຬຸວນໍ ວິຍ ຈ ຂາຍມານໍ ນຬມາລິ ນາມ ສມຸທ຺ທໍ ປາປຸຓິ. ວາຓິຊາ –

໑໑໗.

"ຍຖາ ນຬຸວ ເວຬຸວາ, ສມຸທ຺ໂທ ປຏິທິສ຺ສຕິ;

ສຸປ຺ປາຣກ ຕໍ ປຸຈ຺ຉາມ, ສມຸທ຺ໂທ ກຕໂມ ອຍ"ນ຺ຕິ –

ຄາຖາຍ ຕສ຺ສປິ ນາມໍ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ.

ມຫາສຕ຺ໂຕ ອນນ຺ຕຣຄາຖາຍ ກເຖສິ –

໑໑໘.

"ກຸຣຸກຈ຺ຉາ ປຍາຕານໍ, ວາຓິຊານໍ ຘເນສິນໍ;

ນາວາຍ ວິປ຺ປນ຺ຏາຍ, ນຬມາລີຕິ ວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ.

ຕສ຺ມິໍ ປນ ສມຸທ຺ເທ ມສາຣຄລ຺ລ ເວຬຸຣິຍໍ ອຸສ຺ສນ຺ນໍ ອໂຫສິ. ໂສ ຕມ຺ປິ ອຸປາເຍນ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ນາວາຍ ປກ຺ຂິປາເປສິ. ອປໂຣ ນໂຍ – ນຬຸຕິ ວິນ຺ທິກນຬຸປິ ກກ຺ກຏກນຬຸປິ, ໂສ ຣຕ຺ຕວຓ຺ໂຓ ໂຫຕິ. ເວຬູຕິ ປນ ປວາຬສ຺ເສຕໍ ນາມໍ, ໂສ ຈ ສມຸທ຺ໂທ ປວາຬຸສ຺ສນ຺ໂນ ຣຕ຺ຕາຠາໂສ ອໂຫສິ, ຕສ຺ມາ "ຍຖາ ນຬຸວ ເວຬຸວາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິໍສຸ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ເຕນາ ປວາຬໍ ຄາຫາເປສີຕິ.

ວາຓິຊາ ນຬມາລິ ອຕິກ຺ກນ຺ຕາ ພລວາມຸຂສມຸທ຺ທໍ ນາມ ປສ຺ສິໍສຸ. ຕຕ຺ຖ ອຸທກໍ ກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ສພ຺ພໂຕ ຠາເຄນ ອຸຄ຺ຄຈ຺ຉຕິ. ຕສ຺ມິໍ ສພ຺ພໂຕ

ភារកោត ក្កុតេត ក្ខកាំ សព្ពតោ ភារកោត លិត្តុបបិតយហារសោគ្គុទោ ចិយ បញ្ញាយតិ, ក្ខាយិយា ក្កុតាយ ឲកតោ បបិតសជិសំ តេហាតិ, កយឌគតោ សក្ខោ ក្ខបជ្ជូតិ តេសាតាតិ កិត្តុតេត្តា ចិយ ហឌយំ ឋារលេត្តា ចិយ ឆ៍ ឋាំ ជិក្ខា ចាលិឌា កឹតតសិតា –

១១ប៍

“យហគ្គុរេយា ភិសគេកា, សក្ខោ សុឃ្យតិយាតុរេសា;

ឃឆា រេសាគ្គុទោ បបិតោតាច, សយុក្ខោ បជិជិស្សតិ;

សុបជ្ជារកាំ ឋាំ បុច្ឆាយ, សយុក្ខោ កតេយា អឃ”ត្តិ៍ –

កាឆាយ តស្សបិ ភាយំ បុច្ឆិសុ៍

តត្ថ សុឃ្យតិយាតុរេសាតិ សុឃ្យតិ អយាតុរេសា សក្ខោ៍

១១៨៍

“ក្យុកច្ឆា បឃាតាគំ, ចាលិឌាតំ ឌរេតសិគំ;

ភាចាយ ចិបជ្ជគក្ខាយ, ពលចាយុលឹតិ ចុច្ចតឹ”តិ៍ –

ទៅឌិសតេត្តា អគត្តុរកាឆាយ តស្ស ភាយំ អាទិក្ខិត្វា “តាតា, ត្តាយំ ពលចាយុលសយុត្តិ បត្វា តិចត្តិតុំ សយត្វា ភាចា ភាយ គត្តិ, អឃំ សយ្យត្តុភាចំ តិយុឌ្ឍារបត្វា ចិភាសំ បិរេបតឹ”តិ អាហ៍ តត្ថា ភាចំ សត្តុ យតុស្សសតាតិ អភិរុហិសុ៍ តេត សត្តេ យរលាកយកឹតា ឲកបជ្ជហាររេតច អឌីចិបិប្បជ្ឈយាគសត្តា ចិយ អតិកាទុត្ថា ឧចំ យុត្តិាសុ៍ យហាសតេត្តា “ឌរេបត្វា យំ អតេញ្ញា ឲតេតសំ តេសាត្តិភាចំ កាតុំ សយតេត្វា ភាយ គត្តិ, សច្ឆកិរិយាយ តេតសំ តេសាត្តិ កិរិស្សាយឹ”តិ ចិតេត្តុត្វា តេត អាយតេត្តុត្វា អាហ – “តាតា, លិបជ្ជំ យំ កតេត្តាឌកោត ត្យាបត្វា អហតចត្វាតិ តិចាសារេបត្វា បុណ្ណបិតិ សតេត្ដុត្វា ភាចាយ ឆុតេរ ឌរេបឆា”តិ៍ តេត តេចកោត តឆា កិរិសុ៍ យហាសតេត្តា ក្ខកាហិ ហតេត្តុហិ បុណ្ណបិតិ កតេហត្វា ភាចាយ ឆុតេរ ជិតេតា សច្ចកិរិយំ កតេរារតេត្តា ឆ្លសាភកាឆយាហ –

១១០៍

“ຢເຕາ ສຣາມິ ອຕ຺ຕານໍ, ຢເຕາ ປເຕ຺ຕາສ຺ມິ ວິຎ຺ຎຸຕໍ;

ນາພິຊານາມິ ສຎ຺ຈິຈ຺ຈ, ເອກປາຓມ຺ປິ ຫິໍສິຕໍ;

ເອເຕນ ສຈ຺ຈວຊ຺ເຊນ, ເສາຕ຺ຖິ ກາວາ ວິຊາຍຕູ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຢເຕາຕິ ຢເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ອຫໍ ອຕ຺ຕານໍ ສຣາມິ, ຢເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຈມ຺ຫິ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປເຕ຺ຕາຕິ ອຕ຺ເຖາ. ເອກປາຓມ຺ປິ ຫິໍສິຕນ຺ຕິ ເອຕ຺ຕເກ ສຎ຺ຈິຈ຺ຈ ເອກໍ ກຸນ຺ຖກິປິລ຺ລິກປາຓມ຺ປິ ຫິໍສິຕໍ ນາພິຊານາມິ. ເສສມາຍຕ຺ເນເຍເຈວ, ເສາທິສເຕ຺ຕາ ປນ ທິຣະສລິກາຍ໌ປິ ຂຸປິຕາຍ ຍຍາ ປເຣສຕ຺ຕໍ ນ ຄຫິຕປຸພ຺ພໍ, ເລາເພ ເສຕ ປເຣສໍ ນ ຊູເລາກິຕປຸພ຺ພໍ, ມຸສາ ນ ການິຕປຸພ຺ພາ, ຕິຓເຄ຺ຄນາປິ ມຊ຺ຊໍ ນ ປິວິຕປຸພ຺ພນ຺ຕິ ເອວໍ ປຎ຺ຈສີລເຕເສນ ປນ ສຈ຺ຈກິຣິຍໍ ອກາສິ, ຄຕ຺ວາ ຈ ປນ ປຸຓ຺ຓປີຕິຍາ ຂຸຣໍ ກາວາຍ ສຸເຣ ອພິສິຎ຺ຈິ.

ຈຕ຺ຕາເຣາ ມາເສ ວິເຣມ ປຏ຺ຐສາວາ ສິຈຕ຺ຕ຺ຕາ ຕາຊ຺ຊິມາ ວິຍ ສຈ຺ຈານຸພາເວນ ເອກທິວເສເນວ ຄຸຣຸຄຄຸປຏ຺ຐໍ ອກມາສີ. ຄຕ຺ວາ ຈ ປນ ທເວປີ ອຏ຺ໃສຍຕ຺ວາ ທາໍ ປກ຺ຄິຕ຺ວາ ສາຈິກສ຺ສ ຍເສ຺ວາເຣເຣຍເຈ ອຏ຺ຐາສີ. ມຫາສເຕ຺ຕາ ເຕຫິ ຈາລີຊານໍ ສຸຈຓ຺ຓເຣຕຍລິປຈາຍອມຸຕ຺ຕຈຊີຣາຕິ ກາເຊຕ຺ວາ ອຊາສີ “ເອຕ຺ຕເກຫິ ເວາ ຣຕເສຫິ ອລໍ, ມາ ປຸນ ສມຸທ຺ທໍ ປຈິສເທາ”ຕິ ເຕສໍ ຊູຈາເທ ທຕ຺ວາ ຍາຈຊີເຈ ທາສາຊີຕິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ເຍຈປຸເຣ ປຸເຣສິ.

ສຕ຺ຖາ ຂມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ເອວໍ, ກິກ຺ຂເວ, ປຸເພ຺ພປິ ຕຖາຄເຕາ ມຫາປຎ຺ຎາເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາທາເນສິ – “ຕທາ ປຣິສາ ພຸທ຺ທປຣິສາ ອເຫາສຸໍ, ສຸປ຺ປາຣກປຓ຺ທິເຕາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ສຸປ຺ປາຣກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ນວມາ.

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ມາຕຸເປາສກ ຊຸເຫ຺ນາ ຈ, ທມ຺ມ ອຸທຍ ປານີເຍາ;

ຢຸທຎ຺ຈເຍາ ທສຣເຖາ, ສໍວເຣາ ຈ ສຸປ຺ປາຣເກາ;

ເອກາທສນິປາຕມ຺ຫິ ສງ຺ຄີຕາ ນວ ຊາຕກາ.

ᮦᮊᮧᮌᮞᮊᮤᮕᮧᮒᮎᮣᮊᮧ ᮊᮤᮍᮤᮒᮧᮂ

๑๒. ทฺวาทสนิปาโต

[๓๙๓] ๑. จุลฺลกุณาลชาตกวณฺณนา

๑-๑๒.

ลุทฺธานํ ลหุจิตฺตานนฺติ อิทํ ชาตกํ กุณาลชาตเก (ชา. ๒.๒๑.กุณาลชาตก) อาวิ ภวิสฺสติ;

จุลฺลกุณาลชาตกวณฺณนา ปฐมา.

[๓๙๔] ๒. ภทฺทสาลชาตกวณฺณนา

กา ตฺวํ สุทฺเธหิ วตฺเถหีติ อิทํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต ญาตตฺถจริยํ อารพฺภ กเถสิ. สาวตฺถิยญฺหิ อนาถปิณฺฑิกสฺส นิเวสเน ปญฺจนฺนํ ภิกฺขุสตานํ นิจฺจภตฺตํ ปวตฺตติ, ตถา วิสาขาย จ โกสลรญฺโญ จ. ตตฺถ ปน กิญฺจาปิ นานคฺครสโภชนํ ทียติ, ภิกฺขูนํ ปน โกจิ วิสฺสาสิโก นตฺถิ, ตสฺมา ภิกฺขู ราชนิเวสเน น ภุญฺชนฺติ, ภตฺตํ คเหตฺวา อนาถปิณฺฑิกสฺส วา วิสาขาย วา อญฺเญสํ วา วิสฺสาสิกานํ ฆรํ คนฺตฺวา ภุญฺชนฺติ. ราชา เอกทิวสํ ปณฺณาการํ อาหฏํ “ภิกฺขูนํ เทถา”ติ ภตฺตคฺคํ เปเสตฺวา “ภตฺตคฺเค ภิกฺขู นตฺถี”ติ วุตฺเต “กหํ คตา”ติ ปุจฺฉิตฺวา “อตฺตโน วิสฺสาสิกเคเหสุ นิสีทิตฺวา ภุญฺชนฺตี”ติ สุตฺวา ภุตฺตปาตราโส สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา “ภนฺเต, โภชนํ นาม กึ ปรมนฺ”ติ ปุจฺฉิ. วิสฺสาสปรมํ มหาราช, กญฺชิกมตฺตกมฺปิ วิสฺสาสิเกน ทินฺนํ มธุรํ โหตี”ติ. “ภนฺเต, เกน ปน สทฺธึ ภิกฺขูนํ วิสฺสาโส โหตี”ติ? “ญาตีหิ วา เสกฺขกุเลหิ วา, มหาราชา”ติ. ตโต ราชา จินฺเตสิ “เอกํ สกฺยธีตรํ อาเนตฺวา อคฺคมเหสึ กริสฺสามิ, เอวํ มยา สทฺธึ ภิกฺขู ญาตกา วิย วิสฺสาสิกา ภวิสฺสนฺตี”ติ. โส อุฏฺฐายาสนา ราชนิเวสนํ คนฺตฺวา กปิลวตฺถุํ ทูตํ เปเสสิ “ธีตรํ เม เทถ, อหํ ตุมฺเหหิ สทฺธึ ญาติภาวํ อิจฺฉามี”ติ.

สากิยา ทูตวจนํ สุตฺวา สนฺนิปติตฺวา มนฺตยึสุ “มยํ โกสลรญฺโญ อาณาปวตฺติฏฺฐาเน วสาม, สเจ ทาริกํ น ทสฺสาม, มหนฺตํ เวรํ กริสฺสติ, สเจ ทสฺสาม, กุลวํโส โน ภิชฺชิสฺสติ, กึ นุ โข กาตพฺพนฺ”ติ. อถ เน มหานาโม อาห – “มา จินฺตยิตฺถ, มม ธีตา วาสภขตฺติยา นาม นาคมุณฺฑาย นาม ทาสิยา กุจฺฉิสฺมึ นิพฺพตฺตา โสฬสวสฺสุทฺเทสิกา อุตฺตมรูปธรา โสภคฺคปฺปตฺตา ปิตุ วเสน ขตฺติยชาติกา, ตมสฺส ‘ขตฺติยกญฺญา’ติ เปเสสฺสามา”ติ. สากิยา “สาธู”ติ สมฺปฏิจฺฉิตฺวา ทูเต ปกฺโกสาเปตฺวา “สาธุ, ทาริกํ ทสฺสาม, อิทาเนว ตํ คเหตฺวา คจฺฉถา”ติ อาหํสุ. ทูตา จินฺตยึสุ “อิเม สากิยา นาม ชาตึ นิสฺสาย อติมานิโน, ‘สทิสี โน’ติ วตฺวา อสทิสิมฺปิ ทเทยฺยุํ, เอกโต ภุญฺชมานํเยว คณฺหิสฺสามา”ติ. เต เอวมาหํสุ “มยํ คเหตฺวา คจฺฉนฺตา ยา ตุมฺเหหิ สทฺธึ

เอกโต ภุญฺชติ, ตํ คเหตฺวา คมิสฺสามา”ติ. สากิยา เตสํ นิวาสฏฺฐานํ ทาเปตฺวา “กึ กริสฺสามา”ติ จินฺตยึสุ. มหานาโม อาห – “ตุมฺเห มา จินฺตยิตฺถ, อหํ อุปายํ กริสฺสามิ, ตุมฺเห มม โภชนกาเล วาสภขตฺติยํ อลงฺกริตฺวา อาเนตฺวา มยา เอกสฺมึ ภาชเน คหิตมตฺเต ‘เทว, อสุกราชา ปณฺณํ ปหิณิ, อิมํ ตาว สาสนํ สุณาถา’ติ ปณฺณํ ทสฺเสยฺยาถา”ติ. เต “สาธู”ติ สมฺปฏิจฺฉิตฺวา ตสฺมึ ภุญฺชมาเน กุมาริกํ อลงฺกรึสุ.

มหานาโม “ธีตรํ เม อาเนถ, มยา สทฺธึ ภุญฺชตู”ติ อาห. อถ นํ อลงฺกริตฺวา ตาวเทว โถกํ ปปญฺจํ กตฺวา อานยึสุ. สา “ปิตรา สทฺธึ ภุญฺชิสฺสามี”ติ เอกปาติยํ หตฺถํ โอตาเรสิ. มหานาโมปิ ตาย สทฺธึ เอกปิณฺฑํ คเหตฺวา มุเข ฐเปสิ. ทุติยปิณฺฑาย หตฺเถ ปสาริเต “เทว, อสุกรญฺญา ปณฺณํ ปหิตํ, อิมํ ตาว สาสนํ สุณาถา”ติ ปณฺณํ อุปนาเมสุํ. มหานาโม “อมฺม, ตฺวํ ภุญฺชาหี”ติ ทกฺขิณหตฺถํ ปาติยาเมว กตฺวา วามหตฺเถน คเหตฺวา ปณฺณํ โอโลเกสิ. ตสฺส ตํ สาสนํ อุปธาเรนฺตสฺเสว อิตรา ภุญฺชิ. โส ตสฺสา ภุตฺตกาเล หตฺถํ โธวิตฺวา มุขํ วิกฺขาเลสิ. ตํ ทิสฺวา ทูตา “นิจฺฉเยเนสา เอตสฺส ธีตา”ติ นิฏฺฐมกํสุ, น ตํ อนฺตรํ ชานิตุํ สกฺขึสุ. มหานาโม มหนฺเตน ปริวาเรน ธีตรํ เปเสสิ. ทูตาปิ นํ สาวตฺถึ เนตฺวา “อยํ กุมาริกา ชาติสมฺปนฺนา มหานามสฺส ธีตา”ติ วทึสุ. ราชา ตุสฺสิตฺวา สกลนครํ อลงฺการาเปตฺวา ตํ รตนราสิมฺหิ ฐเปตฺวา อคฺคมเหสิฏฺฐาเน อภิสิญฺจาเปสิ. สา รญฺโญ ปิยา อโหสิ มนาปา.

อถสฺสา น จิรสฺเสว คพฺโภ ปติฏฺฐหิ. ราชา คพฺภปริหารมทาสิ. สา ทสมาสจฺจเยน สุวณฺณวณฺณํ ปุตฺตํ วิชายิ. อถสฺส นามคฺคหณทิวเส ราชา อยฺยิกาย สนฺติกํ เปเสสิ “สกฺยราชธีตา วาสภขตฺติยา ปุตฺตํ วิชายิ, กิมสฺส นามํ กโรมา”ติ. ตํ ปน สาสนํ คเหตฺวา คโต อมจฺโจ โถกํ พธิรธาตุโก, โส คนฺตฺวา รญฺโญ อยฺยิกาย อาโรเจสิ. สา ตํ สุตฺวา “วาสภขตฺติยา ปุตฺตํ อวิชายิตฺวาปิ สพฺพํ ชนํ อภิภวติ, อิทานิ ปน อติวิย รญฺโญ วลฺลภา ภวิสฺสตี”ติ อาห. โส พธิรอมจฺโจ “วลฺลภา”ติ วจนํ ทุสฺสุตํ สุตฺวา “วิฑูฑโภ”ติ สลฺลกฺเขตฺวา ราชานํ อุปคนฺตฺวา “เทว, กุมารสฺส กิร ‘วิฑูฑโภ’ติ นามํ กโรถา”ติ อาห. ราชา “โปราณกํ โน กุลทตฺติกํ นามํ ภวิสฺสตี”ติ จินฺเตตฺวา “วิฑูฑโภ”ติ นามํ อกาสิ. ตโต ปฏฺฐาย กุมาโร กุมารปริหาเรน วฑฺฒนฺโต สตฺตวสฺสิกกาเล อญฺเญสํ กุมารานํ มาตามหกุลโต หตฺถิรูปกอสฺสรูปกาทีนิ อาหริยมานานิ ทิสฺวา มาตรํ ปุจฺฉิ “อมฺม, อญฺเญสํ มาตามหกุลโต ปณฺณาการา อาหริยนฺติ, มยฺหํ โกจิ กิญฺจิ น เปเสติ, กึ ตฺวํ นิมาตา นิปฺปิตาสี”ติ? อถ นํ สา “ตาต, สกฺยราชาโน มาตามหา ทูเร ปน วสนฺติ, เตน เต กิญฺจิ น เปเสนฺตี”ติ วตฺวา วญฺเจสิ.

ปุน โสฬสวสฺสิกกาเล “อมฺม, มาตามหกุลํ ปสฺสิตุกาโมมฺหี”ติ วตฺวา “อลํ ตาต, กึ ตตฺถ คนฺตฺวา กริสฺสสี”ติ วาริยมาโนปิ ปุนปฺปุนํ ยาจิ. อถสฺส มาตา “เตน หิ คจฺฉาหี”ติ สมฺปฏิจฺฉิ. โส ปิตุ อาโรเจตฺวา มหนฺเตน ปริวาเรน นิกฺขมิ. วาสภขตฺติยา ปุเรตรํ ปณฺณํ เปเสสิ “อหํ อิธ สุขํ วสามิ, สามิโน กิญฺจิ อนฺตรํ มา ทสฺสยึสู”ติ. สากิยา วิฑูฑภสฺส อาคมนํ ญตฺวา “วนฺทิตุํ น สกฺกา”ติ ตสฺส ทหรทหเร กุมาเร ชนปทํ ปหิณึสุ. กุมาเร กปิลวตฺถุํ สมฺปตฺเต สากิยา สนฺถาคาเร สนฺนิปตึสุ. กุมาโร สนฺถาคารํ คนฺตฺวา อฏฺฐาสิ. อถ นํ “อยํ เต, ตาต, มาตามโห, อยํ มาตุโล”ติ วทึสุ. โส สพฺเพ วนฺทมาโน วิจริ. โส ยาวปิฏฺฐิยา

វុឌ្ឍប្បមាណា វន្ទិត្វា ឯកម្បិ អត្តានំ វន្ទមានំ អទិស្វា “កិំ នុ ខោ មំ វន្ទន្តា នត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ សាកិយា “តាត, តវ កនិដ្ឋកុមារា ជនបទំ គតា”តិ វត្វា តស្ស មហន្តំ សក្ការំ ករិំសុ។ សោ កតិបាហំ វសិត្វា មហន្តេន បរិវារេន និក្ខមិ។ អថេកា ទាសី សន្ថាគារេ តេន និសិន្នផលកំ “ឥទំ វាសភខត្តិយាយ ទាសិយា បុត្តស្ស និសិន្នផលក”ន្តិ អក្កោសិត្វា បរិភាសិត្វា ខីរោទកេន ធោវិ។ ឯកោ បុរិសោ អត្តនោ អាវុធំ បមុស្សិត្វា និវត្តោ តំ គណ្ហន្តោ វិឌូឌភកុមារស្ស អក្កោសនសទ្ទំ សុត្វា តំ អត្ថំ បុច្ឆិត្វា “វាសភខត្តិយា ទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ មហានាមសក្កស្ស ជាតា”តិ ញត្វា គន្ត្វា ពលកាយស្ស កថេសិ។ “វាសភខត្តិយា កិរ ទាសិយា ធីតា”តិ មហាកោលាហលំ អហោសិ។

កុមារោ តំ សុត្វា “ឯតេ តាវ មម និសិន្នផលកំ ខីរោទកេន ធោវន្តុ, អហំ បន រជ្ជេ បតិដ្ឋិតកាលេ ឯតេសំ គលលោហិតំ គហេត្វា មម និសិន្នផលកំ ធោវិស្សាមី”តិ ចិត្តំ បដ្ឋបេសិ។ តស្មិំ សាវត្ថិំ គតេ អមច្ចា សព្វំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា “សក្យា មយ្ហំ ទាសិធីតរំ អទំសូ”តិ សាកិយានំ កុជ្ឈិត្វា វាសភខត្តិយាយ ច បុត្តស្ស ច ទិន្នបរិហារំ អច្ឆិន្ទិត្វា ទាសទាសីហិ លទ្ធព្ពបរិហារមត្តមេវ ទាបេសិ។ តតោ កតិបាហច្ចយេន សត្ថា រាជនិវេសនំ អាគន្ត្វា និសីទិ។ រាជា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, តុម្ហាកំ កិរ ញាតកេហិ ទាសិធីតា មយ្ហំ ទិន្នា, តេនស្សា អហំ សបុត្តាយ បរិហារំ អច្ឆិន្ទិត្វា ទាសទាសីហិ លទ្ធព្ពបរិហារមត្តមេវ ទាបេសិ”ន្តិ អាហ។ សត្ថា “អយុត្តំ, មហារាជ, សាកិយេហិ កតំ, ទទន្តេហិ នាម សមានជាតិកា ទាតព្ពា អស្ស។ តំ បន មហារាជ, វទាមិ វាសភខត្តិយា ខត្តិយរាជធីតា ខត្តិយស្ស រញ្ញោ គេហេ អភិសេកំ លភិ, វិឌូឌភោបិ ខត្តិយរាជានមេវ បដិច្ច ជាតោ, មាតុគោត្តំ នាម កិំ ករិស្សតិ, បិតុគោត្តមេវ បមាណន្តិ បោរាណកបណ្ឌិតា ទលិទ្ទិត្ថិយា កដ្ឋហារិកាយបិ អគ្គមហេសិដ្ឋានំ អទំសុ, តស្សា ច កុច្ឆិម្ហិ ជាតកុមារោ ទ្វាទសយោជនិកាយ ពារាណសិយា រជ្ជំ បត្វា កដ្ឋវាហនរាជា នាម ជាតោ”តិ កដ្ឋវាហនជាតកំ (ជា. ១.១.៧) កថេសិ។ រាជា សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា “បិតុគោត្តមេវ កិរ បមាណ”ន្តិ សុត្វា តុស្សិត្វា មាតាបុត្តានំ បកតិបរិហារមេវ ទាបេសិ។

រញ្ញោ បន ពន្ធុលោ នាម សេនាបតិ មល្លិកំ នាម អត្តនោ ភរិយំ វញ្ឈំ “តវ កុលឃរមេវ គច្ឆាហី”តិ កុសិនារមេវ បេសេសិ។ សា “សត្ថារំ ទិស្វាវ គមិស្សាមី”តិ ជេតវនំ បវិសិត្វា តថាគតំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា “កហំ គច្ឆសី”តិ ច បុដ្ឋា “សាមិកោ មេ, ភន្តេ, កុលឃរំ បេសេសី”តិ វត្វា “កស្មា”តិ វុត្តា “វញ្ឈា អបុត្តិកា, ភន្តេ”តិ វត្វា សត្ថារា “យទិ ឯវំ គមនកិច្ចំ នត្ថិ, និវត្តាហី”តិ វុត្តា តុដ្ឋា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និវេសនមេវ បុន អាគមាសិ។ “កស្មា និវត្តាសី”តិ បុដ្ឋា “ទសពលេន និវត្តិតាម្ហី”តិ អាហ។ សេនាបតិ “ទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ តថាគតេន ការណ”ន្តិ អាហ។ សា ន ចិរស្សេវ គព្ភំ បដិលភិត្វា ឧប្បន្នទោហឡា “ទោហឡោ មេ ឧប្បន្នោ”តិ អារោចេសិ។ “កិំ ទោហឡោ”តិ? “វេសាលិយា នគរេ លិច្ឆវិរាជានំ អភិសេកមង្គលបោក្ខរណិំ ឱតរិត្វា នហាត្វា បានីយំ បិវិតុកាមាម្ហិ, សាមី”តិ។ សេនាបតិ “សាធូ”តិ វត្វា សហស្សថាមធនុំ គហេត្វា តំ រថំ អារោបេត្វា សាវត្ថិតោ និក្ខមិត្វា រថំ បាជេន្តោ វេសាលិំ បាវិសិ។

តស្មិញ្ច កាលេ កោសលរញ្ញោ ពន្ធុលសេនាបតិនា សទ្ធិំ ឯកាចរិយកុលេ ឧគ្គហិតសិប្បោ មហាលិ នាម លិច្ឆវី អន្ធោ លិច្ឆវីនំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាសន្តោ ទ្វារសមីបេ វសតិ។ សោ រថស្ស ឧម្មារេ បដិឃដ្ដនសទ្ទំ សុត្វា “ពន្ធុលមល្លស្ស រថបតនសទ្ទោ ឯសោ, អជ្ជ លិច្ឆវីនំ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ អាហ។ បោក្ខរណិយា អន្តោ ច ពហិ ច អារក្ខា ពលវា, ឧបរិ លោហជាលំ បត្ថដំ, សកុណានម្បិ ឱកាសោ នត្ថិ។ សេនាបតិ បន រថា ឱតរិត្វា អារក្ខេ វេត្តេន បហរន្តោ បលាបេត្វា លោហជាលំ ឆិន្ទិត្វា អន្តោបោក្ខរណិយំ ភរិយំ ឱតារេត្វា

ឋាបេត្វា បរិយេត្វា សយម្បិ ឋត្វា យល្លិកំ រចំ អាទេរាបេត្វា ភកេរា តិក្ខិបិត្វា អាកាសយក្កេភេច បិឃាសិ។ អាទក្ខោកា កត្វា លិជ្ឈចីវរំ អាទេរាចេសុំ។ លិជ្ឈចិរាឌាតោ កញ្ញិត្វា បញ្ចា រចសតាតិ អារុយ្ហា“ជាត្កលយល្លិ កហិយ្យាយា”តិ តិក្ខិបិសុ។ តំ បចត្តិ យហាលិស្ស អាទេរាចេសុំ។ យហាលិ “យា កយិត្វា, សោ ហិ ចោ សទ្ធោ ឈាតយិស្សតី”តិ អាហ។ តេបិ “យមំ កយិស្សាយសេចា”តិ ចជិសុ។ តេន ហិ ចក្កស្ស ឃាច ភាកិតោ បឆចិ បចិដ្ឋដ្ឋាតំ ជិត្វា តិចទេត្តឃ្យាឆ, តទោ អតិចត្តត្តា បុរទោ អសតិសដ្កិ ចិយ សុហិស្សឆ, តយ្យាផាភា តិចទេត្តឃ្យាឆ, តទោ អតិចត្តត្តា ត្យយ្យាកំ រចឆុទេសុ ចិរ្ដិ បសិ្សិស្សឆ, តយ្យាផាភា តិចទេត្តឃ្យាឆ, បុរទោ យាកយិត្វាតិ។ តេ តស្ស ចចតេភ អតិចត្តិត្វា តំ អត្យជាគ្គិសុយេច។

យល្លិកា ជិត្វា “រចា, សាយិ, បញ្ញាឃត្តិ”តិ អាហ។ តេន ហិ ឲកស្ស រចស្ស ចិយ បញ្ញាឃភកាលេ យយ អាទេរាចេឃ្យាសីតិ។ សា ឃជា សទ្ធោ ឲកោ ចិយ ហុត្វា បញ្ញាឃិសុ, តជា “ឲកយេច សាយិ រចសឹសំ បញ្ញាឃតី”តិ អាហ។ ជាត្កលេលិ “តេន ហិ ត្ថយា រសិ្ថយោ កហេ្យាហី”តិ តស្សា រសិ្ថយោ ឌត្វា រទេ ជិតោច ឆត្យំ អាទេរាបតិ, រចចក្កិ ឃាច ភាកិតោ បឆចិ បិចិសិ, លិជ្ឈចិភោ តំ ផាតំ ជិត្វាបិ ភ តិចត្តិសុ។ ត្ថតទោ ទោកំ កត្វា ឌិយំ បេរិឆសិ, អសតិសទ្ធោ ចិយ អទេហាសិ។ តេ តទោបិ ភ តិចត្តិសុ, អត្យជាគ្គា កជ្ឈត្តេច។ ជាត្កលេលិ រទេ ជិតកោច ឲកំ សទំ លិបិ។ សោ បញ្ចាត្តិ រចសតាតំ រចសឹសំ ចិរ្ដិ កត្វា បញ្ចា រាឌសតាតិ បរិករជាគ្គភដ្ឋាតេ ចិញ្ញិត្វា បឆចិ បិចិសិ។ តេ អត្តតោ ចិទ្ធកាចំ អឌាតិត្វា “តិដ្ឋ រេ, តិដ្ឋ រេ”តិ ចជត្តា អត្យជាគ្គិសុយេច។ ជាត្កលេលិ រចំ ផបេត្វា “ត្យយ្យតកា, យតកហិ សទ្ធិ យឃិ្យាយុទ្ធិ ភាយ ភត្វី”តិ អាហ។ តេ “យតកា ភាយ អយ្យាដិសា ភេច ហោត្តី”តិ ចជិសុ។ “តេន ហិ សត្តបដ្ឋិយស្ស បរិករទំ យោទេចា”តិ។ តេ យោចឃិសុ។ សោ យុត្តយត្តយេច យទិត្វា បតិតោ។ អឆ ភេ “សទ្ធោបិ ត្យយ្យរុចទ្វបិ, អត្តតោ ឈរាតិ កត្វា សំចិឆាតត្តំ សំចិផហិត្វា បុត្តជាទេ អត្យសាសិត្វា សត្តាហំ យោទេចា”តិ អាហ។ តេ តថា កត្វា សទ្ធោ ឌីចិតក្ខយំ បត្តា។

ជាត្កលេលិបិ យល្លិកំ សាចត្តិ អាគេតសិ។ សា សោត្យអសក្ខត្តំ ឃយកេ បុទេត្ត ចិឌាយិ, សទ្ធោបិ ស្វា ឆាយសយ្យត្តា អទេហសុំ, សទ្ធសិបេ្យ តិប្បត្តិ បិបុហិសុ។ ឲកកាស្សបិ បុទិសទហស្សបរិចារទោ អទេហាសិ ។ បិតរោ សទ្ធិ រាឌតិចេសភំ កជ្ឈត្តហិ តេទេហច រាឌក្កហំ បរិប្បូទិ។ អចេកជិចសំ ចិតិជ្ជយេ ក្យដ្ឋបរាឌិតា យត្យស្សា ជាត្កលំ អាកន្ឋត្តិ ជិត្វា យហារចំ ចិរចត្តា ចិតិជ្ជឃអយច្ចាតំ ក្យដ្ឋការលំ តស្ស អាទេរាចេសុំ។ សោបិ ចិតិជ្ជយំ កត្វា តំ អដ្ឋិ តីទេត្វា សាយិកយេច សាយិកំ, អស្សាយិកយេច អស្សាយិកំ អកាសិ។ យហាឌតោ យហាសទ្ធេភ សាឆុការទំ បចទេត្តសិ។ រាឌា “កិយិជ”ត្តិ បុដ្ឋិត្វា តយត្តំ សុត្វា ត្យស្សិត្វា សទ្ធោបិ តេ អយទេ្ច ហាទេត្វា ជាត្កលេស្សេច ចិតិជ្ជយំ តិឃ្យាជេសិ។ សោ តទោ បដ្ឋាយ សយ្វា ចិតិជ្ជិតិ។ តទោ បេរិរាលាកចិតិជ្ជឃិកា លញ្ជ្ញា អលកត្តា អប្បលិកា ហុត្វា “ជាត្កលេលិ រជ្ជ បទេត្វតី”តិ រាឌកុលេ បរិភិត្តិសុ។ រាឌា តំ កចំ កទេហត្វា ចិត្តំ តិក្កទេហតំ ភាសក្ខិ, “ត្ថយស្ថិ ត្ថទេឆច ឈាតិឃយាទេភ កទហា ទេ ត្ថប្បជ្ជិស្សតី”តិ បុភ ចិទត្តត្វា “បឃុត្តបុទិសេហិ បដ្ឋត្តិ បហរាបេត្វា តេ បលិបេត្វា តិចត្តកាលេ អត្តរាយក្កេ បុទេត្តហិ សទ្ធិ យាទេត្វំ ចដ្ឋតី”តិ ជាត្កលំ បក្កោសាបេត្វា “បដ្ឋទេត្តា កិទ ក្យបិតោ, តច បុទេត្តហិ សទ្ធិ កត្វា ឆោទេ កហេ្យាហី”តិ បហិណិត្វា “ឲទេត្តចស្ស ត្ថត្តិសាឃ បុទេត្តហិ សទ្ធិ សឹសំ ចិត្តិត្វា អាហទេចា”តិ តេហិ សទ្ធិ អញ្ញោបិ សយទេត្វា យហាយោធេ បេសេសិ។ តស្ស បដ្ឋត្តិ កជ្ឈត្តយេច “សេភាបតិ កិទ អាកច្ឆតី”តិ សុត្វាច បឃុត្តកទេចារា បលិឃិសុ។ សោ តំ បទេសំ អាចាសាបេត្វា ឌភបទំ សញ្ញាបេត្វា តិចត្តិ។

អថស្ស នគរតោ អវិទូរេ ឋានេ តេ យោធា បុត្តេហិ សទ្ធិំ សីសំ ឆិន្ទិំសុ។ តំ ទិវសំ មល្លិកាយ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ទ្វេ អគ្គសាវកា និមន្តិតា ហោន្តិ។ អថស្សា បុព្ពណ្ហសមយេ “សាមិកស្ស តេ សទ្ធិំ បុត្តេហិ សីសំ ឆិន្ទិំសូ”តិ បណ្ណំ អាហរិត្វា អទំសុ។ សា តំ បវត្តិំ ញត្វា កស្សចិ កិញ្ចិ អវត្វា បណ្ណំ ឧច្ឆង្គេ កត្វា ភិក្ខុសង្ឃមេវ បរិវិសិ។ អថស្សា បរិចារិកា ភិក្ខូនំ ភត្តំ ទត្វា សប្បិចាដិំ អាហរន្តិយោ ថេរានំ បុរតោ ចាដិំ ភិន្ទិំសុ។ ធម្មសេនាបតិ “ឧបាសិកេ, ភេទនធម្មំ ភិន្នំ, ន ចិន្តេតព្ព”ន្តិ អាហ។ សា ឧច្ឆង្គតោ បណ្ណំ នីហរិត្វា “ទ្វត្តិំសបុត្តេហិ សទ្ធិំ បិតុ សីសំ ឆិន្ទន្តិ មេ ឥទំ បណ្ណំ អាហរិំសុ, អហំ ឥទំ សុត្វាបិ ន ចិន្តេមិ, សប្បិចាដិយា ភិន្នាយ កិំ ចិន្តេមិ, ភន្តេ”តិ អាហ។ ធម្មសេនាបតិ “អនិមិត្តមនញ្ញាត”ន្តិអាទីនិ (សុ. និ. ៥៧៩) វត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ អគមាសិ។ សាបិ ទ្វត្តិំស សុណិសាយោ បក្កោសាបេត្វា “តុម្ហាកំ សាមិកា អត្តនោ បុរិមកម្មផលំ លភិំសុ, តុម្ហេ មា សោចិត្ថ, មា បរិទេវិត្ថ, រញ្ញោ ឧបរិ មនោបទោសំ មា ករិត្ថា”តិ ឱវទិ។

រញ្ញោ ចរបុរិសា តំ កថំ សុត្វា តេសំ និទ្ទោសភាវំ រញ្ញោ កថយិំសុ។ រាជា សំវេគប្បត្តោ តស្សា និវេសនំ គន្ត្វា មល្លិកញ្ច សុណិសាយោ ចស្សា ខមាបេត្វា មល្លិកាយ វរំ អទាសិ។ សា “គហិតោ ហោតូ”តិ វត្វា តស្មិំ គតេ មតកភត្តំ ទត្វា ន្ហាយិត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, តុម្ហេហិ មេ វរោ ទិន្នោ, មយ្ហញ្ច អញ្ញេន អត្ថោ នត្ថិ, ទ្វត្តិំសាយ មេ សុណិសានំ មម ច កុលឃរគមនំ អនុជានាថា”តិ អាហ។ រាជា សម្បដិច្ឆិ។ សា ទ្វត្តិំសាយ សុណិសានំ សកកុលំ បេសេត្វា សយំ កុសិនារនគរេ អត្តនោ កុលឃរំ អគមាសិ។ រាជាបិ ពន្ធុលសេនាបតិនោ ភាគិនេយ្យស្ស ទីឃការាយនស្ស នាម សេនាបតិដ្ឋានំ អទាសិ។ សោ បន “មាតុលោ មេ ឥមិនា មារិតោ”តិ រញ្ញោ ឱតារំ គវេសន្តោ ចរតិ។ រាជាបិ និរបរាធស្ស ពន្ធុលស្ស មារិតកាលតោ បដ្ឋាយ វិប្បដិសារី ចិត្តស្សាទំ ន លភតិ, រជ្ជសុខំ នានុភោតិ។

តទា សត្ថា សាកិយានំ មេទឡុំ នាម និគមំ ឧបនិស្សាយ វិហរតិ។ រាជា តត្ថ គន្ត្វា អារាមតោ អវិទូរេ ខន្ធាវារំ និវាសេត្វា “មហន្តេន បរិវារេន សត្ថារំ វន្ទិស្សាមី”តិ វិហារំ គន្ត្វា បញ្ច រាជកកុធភណ្ឌានិ ទីឃការាយនស្ស ទត្វា ឯកកោវ គន្ធកុដិំ បាវិសិ។ សព្វំ ធម្មចេតិយសុត្តនិយាមេនេវ (ម. និ. ២.៣៦៤ អាទយោ) វេទិតព្ពំ។ តស្មិំ គន្ធកុដិំ បវិដ្ឋេ ទីឃការាយនោ តានិ បញ្ច រាជកកុធភណ្ឌានិ គហេត្វា វិឌូឌភំ រាជានំ កត្វា រញ្ញោ ឯកំ អស្សំ ឯកញ្ច ឧបដ្ឋានការិកំ មាតុគាមំ និវត្តេត្វា សាវត្ថិំ អគមាសិ។ រាជា សត្ថារា សទ្ធិំ បិយកថំ កថេត្វា និក្ខន្តោ សេនំ អទិស្វា តំ មាតុគាមំ បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា “អហំ ភាគិនេយ្យំ អជាតសត្តុំ អាទាយ អាគន្ត្វា វិឌូឌភំ គហេស្សាមី”តិ រាជគហំ គច្ឆន្តោ វិកាលេ ទ្វារេសុ បិហិតេសុ នគរំ បវិសិតុំ អសក្កោន្តោ ឯកិស្សាយ សាលាយ និបជ្ជិត្វា វាតាតបេន កិលន្តោ រត្តិភាគេ តត្ថេវ កាលមកាសិ។ វិភាតាយ រត្តិយា “ទេវ កោសលនរិន្ទ, អនាថោសិ ជាតោ”តិ វិលបន្តិយា តស្សា ឥត្ថិយា សទ្ទំ សុត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ សោ មាតុលស្ស មហន្តេន សក្ការេន សរីរកិច្ចំ ការេសិ។

វិឌូឌភោបិ រជ្ជំ លភិត្វា តំ វេរំ សរិត្វា “សព្វេបិ សាកិយេ មារេស្សាមី”តិ មហតិយា សេនាយ និក្ខមិ។ តំ ទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ ញាតិសង្ឃស្ស វិនាសំ ទិស្វា “ញាតិសង្គហំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា បុព្ពណ្ហសមយេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ គន្ធកុដិយំ សីហសេយ្យំ កប្បេត្វា សាយន្ហសមយេ អាកាសេន គន្ត្វា កបិលវត្ថុសាមន្តេ ឯកស្មិំ កពរច្ឆាយេ រុក្ខមូលេ

និសីទិ។ តតោ អវិទូរេ វិឌូឌភស្ស រជ្ជសីមាយ អន្តោ សន្ទច្ឆាយោ និគ្រោធរុក្ខោ អត្ថិ, វិឌូឌភោ សត្ថារំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា “ភន្តេ, កិំការណា ឯវរូបាយ ឧណ្ហវេលាយ ឥមស្មិំ កពរច្ឆាយេ រុក្ខមូលេ និសីទថ, ឯតស្មិំ សន្ទច្ឆាយេ និគ្រោធរុក្ខមូលេ និសីទថ, ភន្តេ”តិ វត្វា “ហោតុ, មហារាជ, ញាតកានំ ឆាយា នាម សីតលា”តិ វុត្តេ “ញាតកានំ រក្ខណត្ថាយ សត្ថា អាគតោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា សាវត្ថិមេវ បច្ចាគមិ។ សត្ថាបិ ឧប្បតិត្វា ជេតវនមេវ គតោ។

រាជា សាកិយានំ ទោសំ សរិត្វា ទុតិយំ និក្ខមិត្វា តថេវ សត្ថារំ បស្សិត្វា បុន និវត្តិត្វា តតិយវារេ និក្ខមិត្វា តថេវ សត្ថារំ បស្សិត្វា និវត្តិ។ ចតុត្ថវារេ បន តស្មិំ និក្ខន្តេ សត្ថា សាកិយានំ បុព្ពកម្មំ ឱលោកេត្វា តេសំ នទិយំ វិសបក្ខិបនបាបកម្មស្ស អប្បដិពាហិយភាវំ ញត្វា ចតុត្ថវារេ ន អគមាសិ។ វិឌូឌភរាជា ខីរបាយកេ ទារកេ អាទិំ កត្វា សព្វេ សាកិយេ ឃាតេត្វា គលលោហិតេន និសិន្នផលកំ ធោវិត្វា បច្ចាគមិ។ សត្ថរិ តតិយវារេ គមនតោ បច្ចាគន្ត្វា បុនទិវសេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា និដ្ឋាបិតភត្តកិច្ចោ គន្ធកុដិយំ បវិសន្តេ ទិសាហិ សន្និបតិតា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ និសីទិត្វា “អាវុសោ, សត្ថា អត្តានំ ទស្សេត្វា រាជានំ និវត្តាបេត្វា ញាតកេ មរណភយា មោចេសិ, ឯវំ ញាតកានំ អត្ថចរោ សត្ថា”តិ ភគវតោ គុណកថំ កថយិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តថាគតោ ញាតកានំ អត្ថំ ចរតិ, បុព្ពេបិ ចរិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ ឯកទិវសំ ចិន្តេសិ “ជម្ពុទីបតលេ រាជានោ ពហុថម្ភេសុ បាសាទេសុ វសន្តិ, តស្មា ពហូហិ ថម្ភេហិ បាសាទករណំ នាម អនច្ឆរិយំ, យន្នូនាហំ ឯកថម្ភកំ បាសាទំ ការេយ្យំ, ឯវំ សព្វរាជូនំ អគ្គរាជា ភវិស្សាមី”តិ។ សោ វឌ្ឍកី បក្កោសាបេត្វា “មយ្ហំសោភគ្គប្បត្តំ ឯកថម្ភកំ បាសាទំ ករោថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឧជូ មហន្តេ ឯកថម្ភបាសាទារហេ ពហូ រុក្ខេ ទិស្វា “ឥមេ រុក្ខា សន្តិ, មគ្គោ បន វិសមោ, ន សក្កា ឱតារេតុំ, រញ្ញោ អាចិក្ខិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា តថា អកំសុ។ រាជា “កេនចិ ឧបាយេន សណិកំ ឱតារេថា”តិ វត្វា “ទេវ, យេន កេនចិ ឧបាយេន ន សក្កា”តិ វុត្តេ “តេន ហិ មម ឧយ្យានេ ឯកំ រុក្ខំ ឧបធារេថា”តិ អាហ។ វឌ្ឍកី ឧយ្យានំ គន្ត្វា ឯកំ សុជាតំ ឧជុកំ គាមនិគមបូជិតំ រាជកុលតោបិ លទ្ធពលិកម្មំ មង្គលសាលរុក្ខំ ទិស្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេសុំ។ រាជា “ឧយ្យានេ រុក្ខោ នាម មម បដិពទ្ធោ, គច្ឆថ នំ ឆិន្ទថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា គន្ធមាលាទិហត្ថា ឧយ្យានំ គន្ត្វា រុក្ខេ គន្ធបញ្ចង្គុលិកំ ទត្វា សុត្តេន បរិក្ខិបិត្វា បុប្ផកណ្ណិកំ ពន្ធិត្វា ទីបំ ជាលេត្វា ពលិកម្មំ កត្វា “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ អាគន្ត្វា រុក្ខំ ឆិន្ទិស្សាម, រាជា ឆិន្ទាបេតិ, ឥមស្មិំ រុក្ខេ និវុត្ថទេវតា អញ្ញត្ថ គច្ឆតុ, អម្ហាកំ ទោសោ នត្ថី”តិ សាវេសុំ។

អថ តស្មិំ និព្ពត្តោ ទេវបុត្តោ តំ វចនំ សុត្វា “និស្សំសយំ ឥមេ វឌ្ឍកី ឥមំ រុក្ខំ ឆិន្ទិស្សន្តិ, វិមានំ មេ នស្សិស្សតិ, វិមានបរិយន្តិកមេវ ខោ បន មយ្ហំ ជីវិតំ, ឥមញ្ច រុក្ខំ បរិវារេត្វា ឋិតេសុ តរុណសាលរុក្ខេសុ និព្ពត្តានំ មម ញាតិទេវតានម្បិ ពហូនិ វិមានានិ នស្សិស្សន្តិ។ វិមានបរិយន្តិកមេវ មម ញាតីនំ ទេវតានម្បិ ជីវិតំ, ន ខោ បន មំ តថា អត្តនោ វិនាសោ ពាធតិ, យថា ញាតីនំ, តស្មា តេសំ មយា ជីវិតំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា អឌ្ឍរត្តសមយេ ទិព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ រញ្ញោ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា សកលគព្ភំ ឯកោភាសំ កត្វា ឧស្សីសកបស្សេ រោទមានោ អដ្ឋាសិ។ រាជា តំ ទិស្វា ភីតតសិតោ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១២។

“កា ត្វំ សុទ្ធេហិ វត្ថេហិ, អឃេ វេហាយសំ ឋិតា;

កេន ត្យស្សូនិ វត្តន្តិ, កុតោ តំ ភយមាគត”ន្តិ។

តត្ថ កា ត្វន្តិ នាគយក្ខសុបណ្ណសក្កាទីសុ កា នាម ត្វន្តិ បុច្ឆតិ។ វត្ថេហីតិ វចនមត្តមេវេតំ, សព្ពេបិ បន ទិព្ពាលង្ការេ សន្ធាយេវមាហ។ អឃេតិ អប្បដិឃេ អាកាសេ។ វេហាយសន្តិ តស្សេវ វេវចនំ។ កេន ត្យស្សូនីតិ កេន ការណេន តវ អស្សូនិ វត្តន្តិ។ កុតោតិ ញាតិវិយោគធនវិនាសាទីនំ កិំ និស្សាយ តំ ភយមាគតន្តិ បុច្ឆតិ។

តតោ ទេវរាជា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣។

“តវេវ ទេវ វិជិតេ, ភទ្ទសាលោតិ មំ វិទូ;

សដ្ឋិ វស្សសហស្សានិ, តិដ្ឋតោ បូជិតស្ស មេ។

១៤។

“ការយន្តា នគរានិ, អគារេ ច ទិសម្បតិ;

វិវិធេ ចាបិ បាសាទេ, ន មំ តេ អច្ចមញ្ញិសុំ;

យថេវ មំ តេ បូជេសុំ, តថេវ ត្វម្បិ បូជយា”តិ។

តត្ថ តិដ្ឋតោតិ សកលនគរវាសិកេហិ ចេវ គាមនិគមេហិ ច តថា ច បូជិតស្ស និច្ចំ ពលិកម្មញ្ច សក្ការញ្ច លភន្តស្ស មយ្ហាត្ថាយស្សិ ឋានេ តិដ្ឋន្តស្ស ឥត្តកោ កាលោ គតោតិ ទស្សេតិ។ នគរានីតិ នគរបដិសង្ខរណកម្មានិ។ អគារេ ចាតិ ភូមិគេហានិ។ វិវិធេតិ វិវិធានិ

ປຕິ, ມຫາຣາຊ. ນ ມໍ ເທຕິ ເທວ ນຄຣປຕິພທ຺ທລາຊີຕິ ຄເຣາຕ຺ວາ ພູມສ຺ມິ ນຄເຣ ເປີທາລຄາຣາຊາເນາ ມໍ ນາຕິມຍ຺ຍິສ຺ສໍ ນາຕິກ຺ກມິສ຺ສ ນ

ຈິເຫຍິສ຺ສ, ມມ ອິຈາສຸກ຺ລ ລິກ຺ຂິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຄມ຺ມໍ ນ ຄຣິສ຺ສ, ມຍ຺ຫໍປນ ສກ຺ການເມວ ຄຣິສ຺ສຕີ ອເວ. ຍເທວາຕິ ຕສ຺ມາ ຍເທວ ເທວ

ເປີທາລຄາຣາຊາເນາ ມໍ ປູຊຍິສ຺ສ, ໂຍເຄາປິ ພຸມໍ ສຸກ຺ລ ນ ລິກ຺ຂາເປສິ, ຕ຺ວຍ຺ຍາປິ ມໍ ທເວຈ ປູຊຍ, ຍາ ເມ ສຸກ຺ລ ເທວຍີຕິ.

ທເວຕາ ຣາຊາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໗.

“ຕໍ ພຸຈາຫໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ທຸລໍ ຄາເລນ ເທວ ທຸມໍ;

ອາຫາຣປຣິລາເຫນ, ອຫິຣູເປນ ຊາຕິຍາ.

໑໘.

“ປິປາສໍ ຄາເຣສ຺ສາມິ, ໂລກຕ຺ຖຸໍ ມເນາຣມໍ;

ຕຕ຺ຖ ຕໍ ອຸປເນສ຺ສາມິ, ຈິຣໍ ເທວ ສກ຺ກ ຊີວິຕ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຄາເລນາຕິ ປມາເລນ. ພຸຈໍ ທຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ຕວ ປມາເລນ ຕໍ ຈີວ ທຸລໍ ມຫຕ຺ຕໍ ອຍ຺ຍໍ ທຸມໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍເຍ຺ຍວ ປນ

ອາຫາຣປຣິລາເຫນ ສຸຊາຕສຸກ຺ລາຕາຍ ສມສຸຍ຺ຍາທິນາທຸກາວປ຺ປຄາຣາຍ ຊາຕິຍາ ຈ ອຫິຣູເປນ ເສາກຄ຺ຄປ຺ປເຕ຺ຕາ

ໂຍຄຈມ຺ມຸປິສາຄາຣໂຫຕີ. ປິສາຄນ຺ຕິ ຕສ຺ມາ ຕໍ ເທວເຖເປຕ຺ວາ ອຫໍ ປິສາຄໍ ຄາຣາເປສ຺ສາເມ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖິ ຕໍ ປນາຫໍ ສມ຺ມ ເອວຣາຊ, ຕຕ຺ຖ

ປິສາເຄ ອຸປເນສ຺ສາມິ, ເສາ ຕ຺ວໍ ມຍາ ສທ຺ທິ ໂຍຄເທວາ ຈສເຕ຺ຕາ ອກ຺ຄກ຺ຂມາລີຊີຕິ ລພເຕ຺ຕາ ສກ຺ກາຣປ຺ປເຕ຺ຕາ ສຸຂໍ ຊີວິສ຺ສສິ,

ອິຈາສຸກາຕາພາເຈນ ເມ ຈິຕາເສາ ພວິສ຺ສຕີຕິ ຍາ ຈິຕ຺ຕມ຺ປິ, ຈິຣໍ ເທວ ສກ຺ກ ຊີວິຕໍ ພວິສ຺ສຕີຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເທວຣາຊາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໙.

“ໂຍຈໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປເນຕິ, ປຣິເວນ ຈິຕາຄາເຣາ;

បុត្តសោ យំ ជិនិត្វា, ពេមសោ អជិនត្តំ

១៩

“អគ្គេ ច ឆេត្វា មជ្ឈេ ច, បច្ឆា មូលម្ហិ ឆិន្ទថ;

ឯវំ មេ ឆិជ្ជមានស្ស, ន ទុក្ខំ មរណំ សិយា”តិ។

តត្ថ ឯវំ ជិតំ សុបរាជិតន្តិ យទិ ឯវំ ជិតំ តវ សុប្បដិតំ សុទិទេន ជិនាការេនាតិ យទិ តេ មម សុទិទេន កល្យាណរូបេន សទ្ធិំ មម ជិនាការេនា បត្តំ ទេវ។ បុត្តសោតិ ពាហុសា។ ជិនិត្វាតិ ឆិន្ទិត្វា។ ពេមសោតិ ពេមាពេមំ កត្វា អជិនត្តំ។ អគ្គេ ចាតិ អជិនត្តា បន បឋមំ អគ្គេ, តតោ មជ្ឈេ ឆេត្វា សព្ពបច្ឆា មូលេ ឆិន្ទថ។ ឯវំ ឆិជ្ជមានស្ស ន ទុក្ខំ មរណំ សិយា, សុខំ នុ ពេមសោ កតេយ្យាតិ យាចតិ។

តតោ រាជា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

២០

“ហត្ថបាទំ យថា ឆិន្នេ, កណ្ណនាសញ្ច ឆេទតោ;

តតោ បច្ឆា សិរោ ឆិន្ទេ, តំ ទុក្ខំ មរណំ សិយា។

២១

“សុខំ នុ ពេមសោ ឆិន្នំ, កល្យាណ ចតុប្បតិ;

កិំ ហេតុ កិំ ឧបាទាយ, ពេមសោ ឆិន្ទមិច្ឆសិ”តិ។

តត្ថ ហត្ថបាទន្តិ ហត្ថេ ច បាទេ ច។ តំ ទុក្ខន្តិ ឯវំ បដិបាដិយា ឆិជ្ជន្តស្ស ចោរស្ស តំ មរណំ ទុក្ខំ សិយា។ សុខំ នុតិ សម្ម កល្យាណ, ចណ្ឌប្បត្តា ចោរា សុខេន មរិតុកាមា សីសច្ឆេទំ យាចន្តិ, ន ពេមសោ ឆេទនំ, ត្វំ បន ឯវំ យាចសិ, តេន តំ បុច្ឆាមិ “សុខំ នុ ពេមសោ

ຈິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ. ກິເຫຕູຕິ ທ຺ວເສາ ຈິຕ຺ຕ ກາຍ ນ ສຸຕໍ, ກາຣເຓນ ປເນຕ຺ຖ ຂປິຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເອວມາຫ.

ອຖສ຺ສ ອາຈິກ຺ຂນ຺ໂຕ ກ຺ທສາເລີ ເທ຺ວ ກາຖາ ອກາສິ –

໑໑.

"ຍຕ຺ຖ ເຫຕຸປ຺ປສາທາຍ, ເຫຕຸໍ ສມຸປສໍຫິຕໍ;

ທ຺ວເສາ ຈິຕ຺ຕມິທານິ, ມຫາຣາຊ ສຸເຓາຫິ ເມ.

໑໒.

"ຎາຕີ ເມ ສຸທສໍທ຺ວາ, ມມ ປສ຺ສ ຕິວາຕຂາ;

ເຕປິຕໍ ຈຸປຫິເສຍ຺ຍຸ, ປເຣສໍ ອສຸໂທທິຕ"ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຫຕຸໍ ສມຸປສໍຫິຕນ຺ຕິ ມຫາຣາຊ, ຍໍ ເຫຕຸສກາຈຍຸຕ຺ຕເມວ, ນ ເຫຕຸປຕິຣູປກໍ, ເຫຕຸໍ ຈຸປສາທາຍ ອາເຣາ຺ຮ ສຸຕ຺ຕາຍາຫໍ ທ຺ວເສາ ຈິຕ຺ຕມິທານິ, ຕໍ ອຸປຫິຕເສາເຕາ ສຸເຓາຫີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຎາຕີເມຕິ ມມ ກ຺ທສາລຣຸກ຺ຂສ຺ສ ທາຍາທ ສຸທສໍທ຺ວາ ມມ ປເຣສ຺ສ ຕຣຸຓສາລຣຸເກ຺ຂສຸ ຕິຕ຺ຕາ ມຍາ ກຕຈາຕປຣິຕ຺ຕາຓຕ຺ຕາ ຕິວາຕຂາ ມມ ຎາຕກາ ເສເມສ຺ຍາ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ອຫໍ ຈິສາລສາທຈິເຕເປີ ມູເລ ຈິຕ຺ຕ຺ວາ ປາເຕນ຺ໂຕ ຈຸປຫິເສຍ຺ຍຸ, ສໍກປ຺ປຈິຍາເຕ ກເຣາເນ຺ຕາ ຈິຕາເສຍ຺ຍຸນ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ. ປເຣສໍ ອສຸໂທທິຕນ຺ຕິ ເອຈໍ ສເນ຺ຕ ຍຖາ ເຕສໍ ປເຣສໍ ຎາຕິເສເມສ຺ຍາໍ ອສຸໍ ທຸກ຺ຂໍ ອຸປຈິຕໍ ຈສ຺ສິຕໍ, ນ ຈາຫໍ ເຕສໍ ທຸກ຺ຂກາເມາ, ຕສ຺ມາ ກ຺ທສາລ ທ຺ວເສາ ທ຺ວເສາ ຈິຕ຺ຕາເປມີຕິ ອຍເມຕ຺ຖາທິປ຺ປາເຍາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ "ທມ຺ມິເກາ ຈຕາຍໍ, ເທຈປຸຕ຺ຕາ, ອຕ຺ຕເນາ ຈິຍາສຈິສາສເຕາປິ ຎາຕີສໍ ຈິຍາສຈິສາສໍ ນ ອິຈ຺ຉຕິ, ຎາຕີສໍ ອຕ຺ຖຈຣິຍໍ ຈຣຕິ, ອກຍສ຺ສ ທສ຺ສາມີ"ຕິ ຈຸສ຺ສິຕ຺ວາ ຕຸສາຕກາຖມາຫ –

໑໓.

"ເຈເຕຍ຺ຍຸຣູປໍ ເຈເຕສິ, ກ຺ທສາລ ຈຕປ຺ປຕິ;

ຫິຕກາເມາສິ ຎາຕີນໍ, ອຠຍໍ ສມ຺ມ ທມ຺ມິ ເຕ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຈເຕພ຺ຍຣູປໍ ເຈເຕສີຕິ ຎາຕີສຸ ມຸທຸຈິຕ຺ຕຕາຍ ຈິນ຺ເຕນ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກເມວ ຈິນ຺ເຕສິ. ໂລເກພ຺ຍຣູປໍ ໂລເກສີຕິປິ ປາໂຐ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ເປກ຺ຂນ຺ໂຕ ລກ຺ຂິຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກເມວ ໂລເກສີຕິ. ອຠຍນ຺ຕິ ຈຕູສຸ ເຕ ສມ຺ມ, ຄຸເຓ ປສີທິຕ຺ວາ ອຠຍໍ ທທາມິ, ນ ເຍ ປີຬາເປຕ຺ວາ, ຕາຫໍ ຕໍ ເລຊາເປສ຺ສາມິ, ກຓ຺ຐ ຎາຕິສງ຺ຄຫຈິຕ຺ເຕາ ສກ຺ກຕກາເຣາ ສຸຂໍ ຊີວາຕີ ອາຫ.

ເອວໍ ຣາຊາ ເທວຕາຍ ທມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອຕ຺ຖາສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ໂສວາເທ ຐຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປທໍ ປູເຣສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ "ເອວໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຖາຄໂຕ ຎາຕຕ຺ຖຈຣິຍໍ ອຈຣິເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ຕຣຸຓສາເລສຸ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ພຸທ຺ທປຣິສາ, ຠທ຺ທສາລເທວຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ຠທ຺ທສາລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໔໖໖] ໓. ສມຸທ຺ທວາຓິຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ກສນ຺ຕິ ວປນ຺ຕິ ເຕ ຊນາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ປຎ຺ຈ ກຸລສຕານິ ຄເຫຕ຺ວາ ນິຣເຍ ປຕິຕຠາວໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ໂສ ຫິ ອຄ຺ຄສາວເກສຸ ປຣິສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປກ຺ກນ຺ເຕສຸ ໂສກໍ ສນ຺ຘາເຣຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ໂຕ ອຸຓ຺ຫລໍຫິເຕ ມຸຂໂຕ ກິລນ຺ໂຕ ພລວເວທນາຠິຕຸນ຺ໂນ ຕຖາຄຕສ຺ສ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ "ອຫເມວ ນວ ມາເສ ຕຖາຄຕສ຺ສ ອນຕ຺ຖໍ ຈິນ຺ເຕສິໍ, ສຕ຺ຖຸ ປນ ມຍິ ປາປຈິຕ຺ຕໍ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ອສີຕິມຫາເຖຣານມ຺ປິ ມຍິ ອາຄາໂຕ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ມຍາ ກຕກມ຺ເມນ ອຫເມວ ອິທານິ ອນາໂຖ ຊາໂຕ, ສຕ຺ຖາຣາປິມ຺ຫິ ວິສ຺ສຏ຺ໂຐ ມຫາເຖເຣຫິປິ ຎາຕິເສຏ຺ເຐນ ຣາຫຸລເຕ຺ຖເຣນປິ ສກ຺ຍຣາຊກຸເລຫິປິ, ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ຂມາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ປຣິສາຍ ສຎ຺ຎໍ ທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕານໍ ມຎ຺ຈເກນ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິໍ ຣຕ຺ຕິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ໂກສລຣຏ຺ຐໍ ສມ຺ປາປຸຓິ. ອານນ຺ທຕ຺ເຖໂຣ ສຕ຺ຖຸ ອາໂຣເຈສິ "ເທວທຕ຺ໂຕ ກິຣ, ຠນ຺ເຕ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ຂມາເປຕຸໍ ອາຄຈ຺ຉຕີ"ຕິ. "ອານນ຺ທ, ເທວທຕ຺ໂຕ ມມ ທສ຺ສນໍ ນ ລຠິສ຺ສຕີ"ຕິ.

ອຖ ຕສ຺ມິໍ ສາວຕ຺ຖິນຄຣທ຺ວາຣໍ ສມ຺ປຕ຺ເຕ ປຸນ ເຖໂຣ ອາໂຣເຈສິ, ຠຄວາປິ ຕເຖວ ອວຈ. ຕສ຺ສ ເຊຕວເນ ໂປກ຺ຂຣຓິຍາ ສມີປໍ ອາຄຕສ຺ສ ປາປໍ ມຕ຺ຖກໍ ປາປຸຓິ, ສຣີເຣ ທາໂຫ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ນ຺ຫາຕ຺ວາ ປານີຍໍ ປິວິຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ "ມຎ຺ຈກໂຕ ມໍ ອາວຸໂສ ໂອຕາເຣຖ, ປານີຍໍ ປິວິສ຺ສາມີ"ຕິ ອາຫ. ຕສ຺ສ ໂອຕາເຣຕ຺ວາ ຠູມິຍໍ ຐປິຕມຕ຺ຕສ຺ເສວ ຈິຕ຺ຕສ຺ສາເທ ອລທ຺ເທເຍວ ມຫາປຐວີ ວິວຣມທາສິ. ຕາວເທວ ຕໍ ອວີຈິໂຕ ອຄ຺ຄິຊາລາ ອຸຏ຺ຐາຍ ປຣິກ຺ຂິປິໍສຸ. ໂສ "ປາປກມ຺ມໍ ເມ ມຕ຺ຖກໍ ປຕ຺ຕ"ນ຺ຕິ ຕຖາຄຕສ຺ສ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ –

"ອິເມຫິ ອຏ຺ຐີຫິ ຕມຄ຺ຄປຸຄ຺ຄລໍ, ເທວາຕິເທວໍ ນຣທມ຺ມສາຣຖິໍ;

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᨲᨸᩩᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᨸᩤᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᩏᨸᩮᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪓᪨᪗᪨᪑) –

ᩍᨾᩣᨿ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᩁᨱᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᨠᩩᩃᩈᨲᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᩩᩃᩈᨲᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩤᨸᩮᩤ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨣᩥᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩮᩣᨸᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨽᨿᨾᨶᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩩᩃᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩅᩦᨧᩥᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨽᨿᩴ ᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨽᨿᩴ ᩋᨶᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩩᨡᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨠᩩᩃᩈᩉᩔᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦᨣᩣᨾᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᨸᩦᨮᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ, ᨣᩮᩉᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩍᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩃᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩍᨱᩣᨿᩥᨠᩮᩉᩥ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ “ᩅᩥᨴᩮᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨲᩥᩴ ᨶᩣᩅᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨴᩥᩴ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨲᩮᩣ ᨣᩣᩅᩩᨲᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᩮ ᨣᩣᨾᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᨶᩣᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩅᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩑᨠᩴ ᨴᩦᨸᨠᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨴᩦᨸᨠᩮ ᩈᨿᩴᨩᩣᨲᩈᩣᩃᩥᩅᩦᩉᩥᩏᨧ᩠ᨨᩩᨠᨴᩃᩦᩋᨾ᩠ᨻᨩᨾ᩠ᨻᩩᨸᨶᩈᨲᩣᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᩅᩥᨵᨹᩃᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨸᨽᩥᨶ᩠ᨶᨶᩣᩅᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨸᨮᨾᨲᩁᩴ ᨲᩴ ᨴᩦᨸᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨡᩣᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨳᩪᩃᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᨶᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨠᩮᩈᨾᩔᩩ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩦᨸᨠᩮ ᨸᨭᩥᩅᩈᨲᩥ᪨

ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ “ᩈᨧᩮ ᩋᨿᩴ ᨴᩦᨸᨠᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥᩔᩣᨾ, ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾ ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᩈᩪᩁᩣ ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᨸᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᨵᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨸᨠᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩁᩣᩈᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨾᨱᩦᨿᩮ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩁᨩᨲᨸᨭ᩠ᨭᩈᨴᩥᩈᩮ ᩅᩣᩃᩩᨠᨲᩃᩮ ᩈᩦᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨠᩮᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨠᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᨸᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᨲᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨴᩦᨸᨠᩮᩣ ᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪨

“ᨠᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨩᨶᩣ, ᨾᨶᩩᨩᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩥᨶᩮᩣ;

តឃិយស្ស ឌីបកស្ស កាកិខេតា, ឌប្ពុឌីបិ ព្ទឌខេយឆ ខេតា ឆខ”ត្តិ៉

ពត្ថ ខេត ឌតាតិ ខេត ឌប្ពុឌីបចាសិខេតា ឌតា៉ កយុ៩លុ្ទបឌីចិខេតាតិ តាតាកយុ៩ាត៌ ៩លុ្ទបឌីចិខេតា សពា្ថ៉

អឆ ខេត ឌីបក៌ បទិក្កលា្ហ្លា បុទិសា ពស្ស កិតសង្ក៍ សុត្វា “យតុស្សសខេ្គា ចិឃ សុឃ្យតិ, ឌាតិស្សាយ ត”ត្តិ សទ្គាតុសាខេទត កត្វា ព៌ បុទិស៌ ជិវ្ហា “ឃខេ្លា កចិស្សតី”តិ គិតតសិតា សខេទ សត្តហិសុ៉ ខេសាបិ ខេត ជិវ្ហា អត្តខេតា ចឆកខេឃត “តាហ៌, សាមិ, ឃខេ្លា, បុទិខេសាមិ្យាឌីចិត៌ ខេយ ខេឌឆា”តិ ឃាចខេត្វា “បុទិសា តាយ ព្យា្យាឌិសា តក្កា ត ខេហាត្តិ”តិ ចុខេត្ត បុតបុ្បត៌ ឃាចិត្វា យតុស្សកាចំ ចិញ្ញាខេបសិ៉ ខេត ព៌ បុទិស៌ ក្ខបសក្កយិត្វា សខេយុាឌតិឃ៌ កឆំ សុត្វា ពស្ស ពត្ថ អាកពតិឃាយំ បុឆ្ថិសុ៉ ខេសាបិ សព្ពំ ខេពសំ កខេឆត្វា “ព្យខេយ្យអត្តខេតា បុញ្ញាសយត្តិឃា ព្ទឆាកពា , អឃំ ក្ខត្តយឌីខេបិ, ត ឲត្ត សហខេត្តត កយុំ កត្វា ឌីចត្តិ, សឃំឌាពសាលិតខេទ្បាច ក្ខ្ឆអាឌិតខេទ្បាត្ត អខេត្វា តត្តីតិ អតុក្កលា្លា ចសឆា”តិ អាហ៉ ព្ទឆ បត ចសត្វាត៌ អយ្យា៌ អខេញ្ញា បទិបខេត្តា តត្តិ, អញ្ញា កឃំ ឲត្ត តត្តិ, អឃំ បត អយតុស្សបទិក្កហិខេពា, អយតុស្សា ព្យា្យា៌ ក្ខ្ឆាខបស្សាចំ ជិវ្ហា ក្យខេឡ្យុំ, ពស្វា ព៌ កខេទាត្វា ចាលុក៌ ចិឃុហិត្វា ចាលុកាឃ បឌិឆ្ចាខេឌព្យាឆ, ឲត្តក៌ ព្ទឆ កឃំ, អញ្ញា តត្តិ, តិត្ថំ អប្បយត្វា កខេចព្យាឆាតិ៉ ខេត ពត្ត ចាសំ ក្ខបកឆ្ថិសុ៉ ពស្មិំ បត ក្យុលសហខេស្ស បច្ចាត្តុំ បច្ចាត្តុំ ក្យុលសតាត៌ ខេឌក្ខ្លកា ខេក្ខ ចគ្គិ អខេហសុំ៉ ខេពសុ ឲខេកា ជាខេលា អខេហាសិ ខសកិខេគ្គា, ឲខេកា បល្លិខេពា ខខេសសុ អតល្លិខេតា៉

អបខកាខេក សខេព្ទបិ ខេត ពត្ត សុល៌ ចសត្វា ទ្បលសទីខា ហុត្វា ចិត្តឃិសុ “ចិខំ បីតា ខេតា សុខា, ក្ខ្ឆខខេសត ខេយខឃំ កត្វា បិចិស្សាមយា”តិ៉ ខេត ខេយខឃំ កាខេទត្វា បិចិត្វា យឌចខេសត កាឃត្វា តច្ចត្វា គិត្យអត្វា បយត្វា ពត្ត ពត្ត ក្ខ្ឆាខបស្សាចំ កត្វា អប្បឌិឆ្ចាខេឌត្វា ឌីបក៌ ខេឌក្យុ្ឋំ បឌិក្យុលំ កទិសុ៉ ខេឌចតា “ព្ទខេយ អយ្យា៌ គិត្យអាយល្លុលំ បឌិក្យុលំ កខេទាត្តិ”តិ ក្យត្វា្វា “យហាសយគ្គ៍ ក្ខត្តខាខេបត្វា ឌីបកខេឆាចត៌ កទិស្សាមយា”តិ យខេត្តត្វា “អឃំ កាត្យអបខេ្លា, អត្ថ អយ្យា៌ សយាកខេយា ច កិខេត្វា, ព្ទខេពា ឌាតិ បត្តខសខេយ ឌិចខេស បុណ្ណមិក្ខខេបិឃឆឌិចខេស ចគ្គស្សុក្កយតខេចលិឃ សយគ្គ៍ ក្ខត្តខេព្តត្វា សខេព្ទបិខេយ ឈាខេពស្សាមយា”តិ ឌិចសំ ឌបឃិសុ៉ អឆ តេសំ អត្តខេខ ឲខេកា ឆយុំខេកា ខេឌចបុខេត្តា “យា ព្ទខេយ យយ បស្សត្តស្ស តស្សិំសុ”តិ អតុកយ្យាឃ ខេពសុ សាឃយាសំ កុឌ្ឋិត្វា ឈខេគ្គាខេខ សុលកឆាឃ តិសិខេត្តសុ សព្ពាលក្កាខបឌិយល្លិខេពា សកលឌីបំ ឲខេកាកាសំ កត្វា ក្ខត្តខាឃ ឌិសាឃ អាកាខេស ឌត្វា “អយ្ខា ចគ្គិ, ខេឌចតា ព្យា្យា៌ ក្យគ្គា៉ ព្ទយស្មិ ឌាខេត យា ចសិត្ត, ព្ទខេពា អគ្គយាសច្ចខេឃត ហិ ខេឌចតា សយគ្គ៍ ក្ខត្តខេព្តត្វា សខេព្ទច ព្យខេយ្យឈាខេពស្សត្តិ, ព្ទខេពា តិក្លយិត្វា បលិឃឆា”តិ ចត្វា ឌុតិឃំ កាឆយាហ –

១៩៉

“តិបច្ចាខេត្តបកពយិ្យឌខេត្គ, ខេចខេកា យហា ខេហហិតិ សាកខស្ស;

ក្ខល្លចិស្សំ ឌីបយិយំ ក្ខត្យអាទំ, យា ខេចា ចឌី កច្ឆឆ ខេលឈយញ្ញា”ត្តិ៉

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨩᩦᩅᨠᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨳᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᨴᩮᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨣᩁᨴᩮᩅᨠᩮᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᨳᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩋᨸᩁᩮ ᩈᩣᩉᩈᩥᨠᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩍᨾᩔ ᨵᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᩔᩣᨾ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᨸᩔᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᨴᩮᩣᨠᩣᨽᩣᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨦ᩠ᨥᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩣᨠᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᨲᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᩅᩣᩈᩴ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᨾᩮᩣᩈᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩮᨶ ᩅᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪕᪗

“ᨶ ᨲᩣᩅᩣᩉᩴ ᨶᩣᨣᩁᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩉᩥ, ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᩔᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩔᩴ;

ᨲᩴ ᨾᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨿᩣ ᨾᩮᨵ ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩣᨧᨾ ᨾᩮᩣᨴᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪑᪕᪘

“ᨸᩉᩪᨲᨽᨠ᩠ᨡᩴ ᨻᩉᩩᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩴ, ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨾᩥᨾᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩔᩴ;

ᨶ ᨧᩮᩣ ᨽᨿᩴ ᨸᨭᩥᨸᩔᩣᨾᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᩋᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩅᩮᨧ᩠ᨨᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨲᩣᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨲᩣᩅ ᩋᩉᩴ᪨ ᨿᩣ ᨠᨳᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨾᩮᨵᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᩅᩮᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᨸᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨩᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩅᩮᨧ᩠ᨨ, ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨽᨿᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨴᩮᩣᨧᩴ ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩣᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᩅᩥᨠᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨬ᩠ᨧᩦ “ᩈᩩᩃᨽᩮᩣ ᨾᩮ, ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᨴᨶ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩈᩅᩥᨲ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪙

“យោ ទេវោយំ ទក្ខិណាយំ ទិសាយំ, ខេមន្តិ បក្កោសតិ តស្ស សច្ចំ;

ន ឧត្តរោ វេទិ ភយាភយស្ស, មា ភេត្ថ កិំ សោចថ មោទថវ្ហោ”តិ។

តត្ថ ទក្ខិណាយន្តិ ទក្ខិណាយ, អយមេវ វា បាឋោ។

តំ សុត្វា រសគិទ្ធា បញ្ចសតា វឌ្ឍកី តស្ស ពាលស្ស វចនំ អាទិយិំសុ។ ឥតរោ បន បណ្ឌិតវឌ្ឍកី តស្ស វចនំ អនាទិយន្តោ តេ វឌ្ឍកី អាមន្តេត្វា ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១០។

“យថា ឥមេ វិប្បវទន្តិ យក្ខា, ឯកោ ភយំ សំសតិ ខេមមេកោ;

តទិង្ឃ មយ្ហំ វចនំ សុណាថ, ខិប្បំ លហុំ មា វិនស្សិម្ហ សព្ពេ។

១១។

“សព្ពេ សមាគម្ម ករោម ទោណំ, នាវំ ទឡ្ហំ សព្ពយន្តូបបន្នំ;

សចេ អយំ ទក្ខិណោ សច្ចមាហ, មោឃំ បដិក្កោសតិ ឧត្តរោយំ;

សា ចេវ នោ ហេហិតិ អាបទត្ថា, ឥមញ្ច ទីបំ ន បរិច្ចជេម។

១២។

“សចេ ច ខោ ឧត្តរោ សច្ចមាហ, មោឃំ បដិក្កោសតិ ទក្ខិណោយំ;

តមេវ នាវំ អភិរុយ្ហ សព្ពេ, ឯវំ មយំ សោត្ថិ តរេមុ បារំ។

“ភ ចេ សុកាហ៊ុយបឆេយេភ សេដ្ឋំ, ពតិដ្ឋេយាបិឆេកាពំ កេហត្វា;

ខេឃា ចីឆ ពន្ធំ បចិចេឃ្យ កាហ៊ុកិ, ស ចេ ភទោ សេដ្ឋយុខេបតិ ផាភ”ត្តិ៍

ពត្ថ ចិប្បចភត្តីពិ អន្ញាយន្ញា ចិទុន្ធិ ចភត្តិ៍ លហុត្តិ បុរិយស្ស អត្ថឌឹបគំ៍ ចេាលិត្តិ កម្ពុំទំ យហាភាចំ៍ សព្វាឃត្វាបបភត្ថិ សព្វោហិ ថិឃារិត្វាឌឹហិ ឃតេ្តហិ ដ្ឋបបត្ថ៍ សា ខេចច ខេភា ខេហហិពិ អាបឆត្វាពិ សា ច ខេភា ភាចា បន្ធាបិ ដ្ឋប្បត្ថាឃ អាបភាឃ អត្វា កចិស្សតិ, ឰយញ្ចា ឌឹបំ ភ បទិច្ចឌិស្សាយ៍ ពឆេមុទិ ពទិស្សាយ៍ ភ ចេ សុកាហ៊ុត្តិ ភ ចេ សុខេលភ កាហ៊ុញាពន្តា៍ ខេដ្ឋត្តិ ដ្ឋត្តយំ ពធំ សញ្ចំ៍ ពតិដ្ឋត្តិ បឆយចភពំ ដ្ឋបិភាឃ បន្ធិយចភពំ ពតិដ្ឋំ ភាយ៍ ឰឆាបិ “ភ ចេ សុកាហ៊ុត្តិ អភុចត្តខេពច៍ ឰភំ ចុត្តំ ខេហាតិ – អយ្ខទា ចឆ្លកិ, ខេឃភ ខេពភខិ បឆេយភ ចុត្តចភពំ “ឰភខេយច ខេដ្ឋំ ពធំ សញ្ចូ”ត្តិ សុលំ ភ កាហ៊ុញាខេយច, ឃធា ច ពំ, ៦ចំ ពតិដ្ឋំ កន្ធា ចុត្តចភយ្យិ “ឰភខេយច ពធំ សញ្ចូ”ត្តិ ភ កាហ៊ុញាពន្តា៍ ឃំ បភ ខេសាពចិសឃំ អាបិឆេកាពំ ខេហាតិ, ពំ អាបិឆេកាពំ កេហត្វា ខេឃា ឰឆ បណ្ឌិពបុទិខេសា បុរិយចភញ្ចា បន្ធិយចភញ្ចា បចិចេឃ្យ ចិចិតិត្វា ពិខេទត្វា ដ្ឋបបទិក្ខិត្វា ពន្ធំ កាហ៊ុកិ, ឃំ ពធំ សញ្ចំ សភាចក្ខំ, ពខេឆច បញ្ចក្ខំ ពត្វា កាហ៊ុកិ៍ ស ចេ ភទោ ខេដ្ឋយុខេបតិ ផាភត្តិ ខេសា ដ្ឋត្តយំ ផាភំ ដ្ឋេបតិ អឆិកន្ធតិ ចិត្តុតិ លភពីពិ៍

ខេសា ៦ចញ្ចា បភ ចត្វា អាហ – “អយ្ខទា, យឃំ ដ្ឋិត្តុយ្យិ ខេចពាគំ ចភពំ ពទិស្សាយ, ភាចំ ពាច សខេជ្ឈយ្យាយ៍ សខេច បឆយស្ស ចភពំ សញ្ចំ កចិស្សតិ, ពំ ភាចំ អភិទុហិត្វា បលិឃិស្សាយ, អឆ ឰពខេស្ស ចភពំ សញ្ចំ កចិស្សតិ, ភាចំ ៦ពយតេ្ត ឆេបត្វា ឰខេឆច ចសិស្សាយា”ពិ៍ ៦ចំ ចុខេត្ត ឌាលចឆ្លកិ “អយ្ខទា, ពុំ ដ្ឋភពបិពិឃំ សុសុយាទំ បស្សសិ, អពីច ឌឹឈំ បស្សសិ, បឆយខេចបុខេត្តា អខេយ្ឃ ខេភាសចខេសភ ពខេឆសិ, បន្ធិខេយា សិខេភខេហខេភច, ឰយំ ៦ចទ្ទុំ ចខេឌឹបំ បហាឃ កុហិ កយិស្សាយ, សខេច បភ ពុំ កត្តុកាខេយា, ពច បទិសំ កាហ៊ុញា ភាចំ ពខេទាហិ, អយ្យាតំ ភាចាឃ ពិញ្ចំ ភត្វី”ពិ អាហ៍ បណ្ឌិខេពា អត្តខេភា បទិសំ កេហត្វា ភាចំ សខេជ្ឈត្វា ភាចាឃ សព្វបពខេណាគិ អាខេទាខេបត្វា សបទិខេសា ភាចាឃ អដ្ឋាសិ៍

ពខេពា បុណ្ណយឌិចខេស ចត្តុស្ស ដ្ឋក្កយភខេចលិឃ សយុទ្ធខេពា ដ្ឋាយិ ដ្ឋត្តទិត្វា ឌាហ៊ុកបយាណា ហុត្វា ឌឹបកំ ខេឆាចិត្វា កពា៍ បណ្ឌិខេពា សយុទ្ធស្ស ដ្ឋត្តទណភាចំ ឌាត្វា ភាចំ ចិស្សខេជ្ឈសិ៍ ឌាលចឆ្លកិបក្ខិកាគិ បញ្ចា កុលសពាគិ “សយុទ្ធខេពា ដ្ឋាយិ ឌឹបខេឆាចភត្វាឃ អាកពា, ៦ត្តកខេយច ៦ព”ត្តិ ពខេឆត្តា គិសឹឌិសុ៍ ពខេពា បឌិបិឌិឃា ពឌិប្បយាណា បុទិសប្បយាណា ពាលប្បយាណា សត្តពាលប្បយាណា សាកខេដ្ឋាយិ ឌឹបកយ្យិ ចុឃ្យសាភា អាកន្ធិ៍ បណ្ឌិខេពា ដ្ឋបិឃកុសលពាឃ ទខេស អលខេក្កា ខេសាត្វិភា កខេពា, ឌាលចឆ្លកិ ទសកិខេទ្ធភ អភាកពកឃំ អខេភាខេលិខេកខេត្តា បញ្ចាហិ កុលសខេពហិ សទ្ធិំ ចិភាសំ បខេត្តា៍

ឰខេពា បទា សាភុសាសភិ ពយត្វំ ឌឹបឃយាភា ពិខេស្សា អភិសព្ទទ្ធកាឆា ខេហាត្តិ –

១៣។

“យថាបិ តេ សាគរវារិមជ្ឈេ សកម្មុនា សោត្ថិ វហិំសុ វាណិជា;

អនាគតត្ថំ បដិវិជ្ឈិយាន, អប្បម្បិ នាច្ចេតិ ស ភូរិបញ្ញោ។

១៤។

“ពាលា ច មោហេន រសានុគិទ្ធា, អនាគតំ អប្បដិវិជ្ឈិយត្ថ;

បច្ចុប្បន្នេ សីទន្តិ អត្ថជាតេ, សមុទ្ទមជ្ឈេយថា តេ មនុស្សា។

១៥។

“អនាគតំ បដិកយិរាថ កិច្ចំ, ‘មា មំ កិច្ចំ កិច្ចកាលេ ព្យធេសិ’;

តំ តាទិសំ បដិកតកិច្ចការិំ, ន តំ កិច្ចំ កិច្ចកាលេ ព្យធេតី”តិ។

តត្ថ សកម្មុនាតិ អនាគតភយំ ទិស្វា បុព្វេវ កតេន អត្តនោ កម្មេន។ សោត្ថិ វហិំសូតិ ខេមេន គមិំសុ។ វាណិជាតិ សមុទ្ទេ វិចរណភាវេន វឌ្ឍកី វុត្តា។ បដិវិជ្ឈិយានាតិ ឯវំ, ភិក្ខវេ , បឋមតរំ កត្តព្ពំ អនាគតំ អត្ថំ បដិវិជ្ឈិត្វា ឥធលោកេ ភូរិបញ្ញោ កុលបុត្តោ អប្បមត្តកម្បិ អត្តនោ អត្ថំ ន អច្ចេតិ នាតិវត្តតិ, ន ហាបេតីតិ អត្ថោ។ អប្បដិវិជ្ឈិយត្តិ អប្បដិវិជ្ឈិត្វា អត្ថំ, បឋមមេវ កត្តព្ពំ អកត្វាតិ អត្ថោ។ បច្ចុប្បន្នេតិ យទា តំ អនាគតំ អត្ថជាតំ ឧប្បជ្ជតិ, តទា តស្មិំ បច្ចុប្បន្នេ សីទន្តិ, អត្ថេ ជាតេ អត្តនោ បតិដ្ឋំ ន លភន្តិ, សមុទ្ទេ តេ ពាលវឌ្ឍកី មនុស្សា វិយ វិនាសំ បាបុណន្តិ។

អនាគតន្តិ ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតបុរិសោ អនាគតំ បឋមតរំ កត្តព្ពកិច្ចំ សម្បរាយិកំ វា ទិដ្ឋធម្មិកំ វា បដិកយិរាថ, បុរេតរមេវ ករេយ្យ។ កិំការណា? មា មំ កិច្ចំ កិច្ចកាលេ ព្យធេសិ, បុរេ កត្តព្ពញ្ហិ បុរេ អកយិរមានំ បច្ឆា បច្ចុប្បន្នកាលប្បត្តំ អត្តនោ កិច្ចកាលេ កាយចិត្តាពាធេន ព្យធេតិ, តំ មំ មា ព្យធេសីតិ បឋមមេវ នំ បណ្ឌិតោ ករេយ្យ។ តំ តាទិសន្តិ យថា បណ្ឌិតំ បុរិសំ បដិកតកិច្ចការីតិ បដិកច្ចេវ កត្តព្ពកិច្ចការិនំ។ តំ កិច្ចំ កិច្ចកាលេតិ អនាគតំ កិច្ចំ អកយិរមានំ បច្ឆា បច្ចុប្បន្នកាលប្បត្តំ អត្តនោ កិច្ចកាលេ

កាយចិត្តាពាធកាលេ តាទិសំ បុរិសំ ន ព្យធេតិ ន ពាធតិ។ កស្មា? បុរេតរមេវ កតត្តាតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ បច្ចុប្បន្នសុខេ លគ្គោ អនាគតភយំ អនោលោកេត្វា សបរិសោ វិនាសំ បត្តោ”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ពាលវឌ្ឍកី ទេវទត្តោ អហោសិ, ទក្ខិណនិស្សាយ ឋិតោ អធម្មិកទេវបុត្តោ កោកាលិកោ, វាមនិស្សាយ ឋិតោ ធម្មិកទេវបុត្តោ សារិបុត្តោ, បណ្ឌិតវឌ្ឍកី បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សមុទ្ទវាណិជជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៣៩៧] ៣. កាមជាតកវណ្ណនា

កាមំ កាមយមានស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកោ កិរ សាវត្ថិវាសី ព្រាហ្មណោ អចិរវតីតីរេ ខេត្តករណត្ថាយ អរញ្ញំ កោដេសិ។ សត្ថា តស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ មគ្គា ឱក្កម្ម តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “កិំ ករោសិ ព្រាហ្មណា”តិ វត្វា “ខេត្តដ្ឋានំ កោដេមិ ភោ, គោតមា”តិ វុត្តេ “សាធុ, ព្រាហ្មណ, កម្មំ ករោហី”តិ វត្វា អគមាសិ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន ឆិន្នរុក្ខេ ហារេត្វា ខេត្តស្ស សោធនកាលេ កសនកាលេ កេទារពន្ធនកាលេ វបនកាលេតិ បុនប្បុនំ គន្ត្វា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារមកាសិ។ វបនទិវសេ បន សោ ព្រាហ្មណោ “អជ្ជ, ភោ គោតម, មយ្ហំ វប្បមង្គលំ, អហំ ឥមស្មិំ សស្សេ និប្ផន្នេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទស្សាមី”តិ អាហ។ សត្ថា តុណ្ហីភាវេន អធិវាសេត្វា បក្កាមិ។ បុនេកទិវសំ ព្រាហ្មណោ សស្សំ ឱលោកេន្តោ អដ្ឋាសិ។ សត្ថាបិ តត្ថ គន្ត្វា “កិំ ករោសិ ព្រាហ្មណា”តិ បុច្ឆិត្វា “សស្សំ ឱលោកេមិ ភោ គោតមា”តិ វុត្តេ “សាធុ ព្រាហ្មណា”តិ វត្វា បក្កាមិ។ តទា ព្រាហ្មណោ ចិន្តេសិ “សមណោ គោតមោ អភិណ្ហំ អាគច្ឆតិ, និស្សំសយំ ភត្តេន អត្ថិកោ, ទស្សាមហំ តស្ស ភត្ត”ន្តិ។ តស្សេវំ ចិន្តេត្វា គេហំ គតទិវសេ សត្ថាបិ តត្ថ អគមាសិ។ អថ ព្រាហ្មណស្ស អតិវិយ វិស្សាសោ អហោសិ។ អបរភាគេ បរិណតេ សស្សេ “ស្វេ ខេត្តំ លាយិស្សាមី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា និបន្នេ ព្រាហ្មណេ អចិរវតិយា ឧបរិ សព្ពរត្តិំ ករកវស្សំ វស្សិ។ មហោឃោ អាគន្ត្វា ឯកនាឡិមត្តម្បិ អវសេសំ អកត្វា សព្ពំ សស្សំ សមុទ្ទំ បវេសេសិ។ ព្រាហ្មណោ ឱឃវិទ្ធំសិតំ សស្សំ ឱលោកេត្វា សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិ, ពលវសោកាភិភូតោ ហត្ថេន ឧរំ បហរិត្វា បរិទេវមានោ រោទន្តោ និបជ្ជិ។

សត្ថា បច្ចូសសមយេ សោកាភិភូតំ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា “ព្រាហ្មណស្សាវស្សយោ ភវិស្សាមី”តិ បុនទិវសេ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ភិក្ខូ វិហារំ បេសេត្វា បច្ឆាសមណេន សទ្ធិំ តស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ។ ព្រាហ្មណោ សត្ថុ អាគតភាវំ សុត្វា “បដិសន្ថារត្ថាយ មេ សហាយោ អាគតោ ភវិស្សតី”តិ បដិលទ្ធស្សាសោ អាសនំ បញ្ញាបេសិ។ សត្ថា បវិសិត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “ព្រាហ្មណ, កស្មា ត្វំ ទុម្មនោសិ, កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ ភោ គោតម, អចិរវតីតីរេ មយា រុក្ខច្ឆេទនតោ បដ្ឋាយ កតំ កម្មំ តុម្ហេ ជានាថ, អហំ “ឥមស្មិំ សស្សេ និប្ផន្នេ តុម្ហាកំ ទានំ ទស្សាមី”តិ វិចរាមិ, ឥទានិ មេ តំ សស្សំ សព្ពំ មហោឃោ សមុទ្ទមេវ បវេសេសិ, កិញ្ចិ អវសិដ្ឋំ នត្ថិ, សកដសតមត្តំ ធញ្ញំ វិនដ្ឋំ, តេន មេ មហាសោកោ ឧប្បន្នោតិ។ “កិំ បន, ព្រាហ្មណ, សោចន្តស្ស នដ្ឋំ បុនាគច្ឆតី”តិ។

“ឯតា ទេវតា ឯកា ទេវតាយា”តិ។ “ឥទំ ភន្តេ កស្មា សោចសិ, ទ្វេយេវ សត្តានំ ឆាតជ្ឈត្តា តាយ រុជ្ជិតកាលេ រុជ្ជតិ, ហសិតកាលេ ហសតិ,

កិញ្ចិ សញ្ញាវេទិតំ អហស្សិតមេវ តាយ ហសិតំ, យា ចិន្តយី”តិ។ ឡាតិ តំ សត្ថា សមស្សាសេត្វា តស្ស សប្បាយធម្មំ ទេសេន្តោ កាយស្មតិំ (ស្វ។ និ។

សិលិ៍១ អាទយោ) កថេសិ។ សុត្តបរិយោសានេ សោចន្តោ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សត្ថា តំ និវេស្សាគំ គន្ត្វា វុដ្ឋាយាសនា

ចិហារំ អគមាសិ។ “សត្ថា អសុកំ តាយ ព្រាហ្មណំ សោកសល្លសមប្បិតំ និវេស្សាគំ គន្ត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេសី”តិ សកលនគរំ

អញ្ញាសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ឥសពាលេរិ ព្រាហ្មណោត សន្ធិ មិត្តំ គន្ត្វា ចិស្សាសិកោ ហុត្វា រូបិនេយតេច តស្ស

សោកសល្លសមប្បិតស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា តំ និវេស្សាគំ គន្ត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ

កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបាហំ ឯតំ និវេស្សាគមកាសិ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តស្ស រញ្ញោ ទេ្វ បុត្តា អហេសុំ។ សោ ជេដ្ឋកស្ស ឧបរជ្ជំ អទាសិ, កនិដ្ឋស្ស សេនាបតិដ្ឋានំ។ អបរភាគេ

ព្រហ្មទត្តេ កាលកតេ អមច្ចា ជេដ្ឋកស្ស អភិសេកំ បដ្ឋបេសុំ។ សោ “ន មយ្ហំ រជ្ជេនត្ថោ, កនិដ្ឋស្ស មេ ទេថា”តិ វត្វា បុនប្បុនំ

យាចិយមានោបិ បដិក្ខិបិត្វា កនិដ្ឋស្ស អភិសេកេ កតេ “ន មេ ឥស្សរិយេនត្ថោ”តិ ឧបរជ្ជាទីនិបិ ន ឥច្ឆិ។ “តេន ហិ សាធុភិ ភោជនានិ

ភុញ្ជន្តោ ឥធេវ វសាហី”តិ វុត្តេបិ “ន មេ ឥមស្មិំ នគរេ កិច្ចំ អត្ថី”តិ ពារាណសិតោ និក្ខមិត្វា បច្ចន្តំ គន្ត្វា ឯកំ សេដ្ឋិកុលំ និស្សាយ

សហត្ថេន កម្មំ ករោន្តោ វសិ។ តេ អបរភាគេ តស្ស រាជកុមារភាវំ ញត្វា កម្មំ កាតុំ នាទំសុ, កុមារបរិហារេនេវ តំ បរិហរិំសុ។

អបរភាគេ រាជកម្មិកា ខេត្តប្បមាណគ្គហណត្ថាយ តំ គាមំ អគមំសុ។ សេដ្ឋិ រាជកុមារំ ឧបសង្កមិត្វា “សាមិ, មយំ តុម្ហេ បោសេម,

កនិដ្ឋភាតិកស្ស បណ្ណំ បេសេត្វា អម្ហាកំ ពលិំ ហារេថា”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “អហំ អសុកសេដ្ឋិកុលំ តាយ ឧបនិស្សាយ

វសាមិ, មំ និស្សាយ ឯតេសំ ពលិំ ចិស្សជ្ជេហី”តិ បណ្ណំ បេសេសិ។ រាជា “សាធូ”តិ វត្វា តថា ការេសិ។

អថ តំ សកលគាមវាសិនោបិ ជនបទវាសិនោបិ ឧបសង្កមិត្វា “មយំ តុម្ហាកញ្ញេវ ពលិំ ទស្សាម, អម្ហាកម្បិ សុង្កំ ចិស្សជ្ជាបេហី”តិ

អាហំសុ។ សោ តេសម្បិ អត្ថាយ បណ្ណំ បេសេត្វា ចិស្សជ្ជាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ តេ តស្សេវ ពលិំ អទំសុ។ អថស្ស មហាលាភសក្ការោ

អហោសិ, តេន សទ្ធិំយេវស្ស តណ្ហាបិ មហតី ជាតា។ សោ អបរភាគេបិ សព្វំ ជនបទំ យាចិ, ឧបឌ្ឍរជ្ជំ យាចិ, កនិដ្ឋោបិ តស្ស

អទាសិយេវ។ សោ តណ្ហាយ វឌ្ឍមានាយ ឧបឌ្ឍរជ្ជេនបិ អសន្តុដ្ឋោ “រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ជនបទបរិវុតោ តំ នគរំ គន្ត្វា ពហិនគរេ ឋត្វា

“រជ្ជំ វា មេ ទេតុ យុទ្ធំ វា”តិ កនិដ្ឋស្ស បណ្ណំ បហិណិ។ កនិដ្ឋោ ចិន្តេសិ “អយំ ពាលោ បុព្វេ រជ្ជម្បិ ឧបរជ្ជាទីនិបិ បដិក្ខិបិត្វា ឥទានិ

‘យុទ្ធេន គណ្ហាមី’តិ វទតិ, សចេ ខោ បនាហំ ឥមំ យុទ្ធេន មារេស្សាមិ, គរហា មេ ភវិស្សតិ, កិំ មេ រជ្ជេនា”តិ។ អថស្ស “អលំ យុទ្ធេន,

រជ្ជំ គណ្ហតូ”តិ បេសេសិ។ សោ រជ្ជំ គណ្ហិត្វា កនិដ្ឋស្ស ឧបរជ្ជំ ទត្វា តតោ បដ្ឋាយ រជ្ជំ ការេន្តោ តណ្ហាវសិកោ ហុត្វា ឯកេន រជ្ជេន

អសន្តុដ្ឋោ ទ្វេ តីណិ រជ្ជានិ បត្ថេត្វា តណ្ហាយ កោដិំ នាទ្ទស។

តទា សក្កោ ទេវរាជា “កេ នុ ខោ លោកេ មាតាបិតរោ ឧបដ្ឋហន្តិ, កេ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោន្តិ, កេ តណ្ហាវសិកា”តិ

ឱលោកេន្តោ តស្ស តណ្ហាវសិកភាវំ ញត្វា “អយំ ពាលោ ពារាណសិរជ្ជេនបិ ន តុស្សតិ, អហំ សិក្ខាបេស្សាមិ ន”ន្តិ មាណវកវេសេន

រាជទ្វារេ ឋត្វា “ឯកោ ឧបាយកុសលោ មាណវោ ទ្វារេ ឋិតោ”តិ អារោចាបេត្វា “បវិសតូ”តិ វុត្តេ បវិសិត្វា រាជានំ ជយាបេត្វា

“កិំការណា អាគតាសី”តិ បុដ្ឋោ “មហារាជ តុម្ហាកំ កិញ្ចិ វត្តព្ពំ អត្ថិ, រហោ បច្ចាសីសាមី”តិ អាហ។ សក្កាតុការេន តាវទេវ មនុស្សា បដិក្កមិំសុ។ អថ នំ មាណវោ “អហំ, មហារាជ, ឯតានិ អាកិណ្ណមនុស្សានិ សមិទ្ធពលវាហនានិ តីណិ នគរានិ បស្សាមិ, អហំ តេ អត្តនោ អាតុការេន តេសុ រជ្ជំ គហេត្វា ទស្សាមិ, បបញ្ចំ អកត្វា សីឃំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ សោ តណ្ហាវសិកោ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា សក្កាតុការេន “កោ វា ត្វំ, កុតោ វា អាគតោ, កិំ វា តេ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ ន បុច្ឆិ។ សោបិ ឯត្តកំ វត្វា តាវតិសកវេមេវ អគមាសិ។

រាជា អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា “ឯកោ មាណវោ ‘អម្ហាកំ តីណិ រជ្ជានិ គហេត្វា ទស្សាមី’តិ អាហ, តំ បក្កោសថ, នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា ពលកាយំ សន្និបាតាបេថ, បបញ្ចំ អកត្វា តីណិ រជ្ជានិ គណ្ហិស្សាមី”តិ វត្វា “កិំ បន តេ, មហារាជ, តស្ស មាណវស្ស សក្ការោ វា កតោ, និវាសដ្ឋានំ វា បុច្ឆិត”ន្តិ វុត្តេ “នេវ សក្ការំ អកាសិំ, ន និវាសដ្ឋានំ បុច្ឆិំ, គច្ឆថ នំ ឧបធារេថា”តិ អាហ។ ឧបធារេន្តា នំ អទិស្វា “មហារាជ, សកលនគរេ មាណវំ ន បស្សាមា”តិ អារោចេសុំ។ តំ សុត្វា រាជា ទោមនស្សជាតោ “តីសុ នគរេសុ រជ្ជំ នដ្ឋំ, មហន្តេនម្ហិ យសេន បរិហីនោ, ‘នេវ មេ បរិព្ពយំ អទាសិ, ន ច បុច្ឆិំ និវាសដ្ឋាន’ន្តិ មយ្ហំ កុជ្ឈិត្វា មាណវោ អនាគតោ ភវិស្សតី”តិ បុនប្បុនំ ចិន្តេសិ។ អថស្ស តណ្ហាវសិកស្ស សរីរេ ទាហោ ឧប្បជ្ជិ, សរីរេ បរិឌយ្ហន្តេ ឧទរំ ខោភេត្វា លោហិតបក្ខន្ទិកា ឧទបាទិ។ ឯកំ ភាជនំ បវិសតិ, ឯកំ និក្ខមតិ, វេជ្ជា តិកិច្ឆិតុំ ន សក្កោន្តិ, រាជា កិលមតិ។ អថស្ស ព្យាធិតភាវោ សកលនគរេ បាកដោ អហោសិ។

តទា ពោធិសត្តោ តក្កសិលតោ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពារាណសិនគរេ មាតាបិតូនំ សន្តិកំ អាគតោ តំ រញ្ញោ បវត្តិំ សុត្វា “អហំ តិកិច្ឆិស្សាមី”តិ រាជទ្វារំ គន្ត្វា “ឯកោ កិរ តរុណមាណវោ តុម្ហេ តិកិច្ឆិតុំ អាគតោ”តិ អារោចាបេសិ។ រាជា “មហន្តមហន្តា ទិសាបាមោក្ខវេជ្ជាបិ មំ តិកិច្ឆិតុំ ន សក្កោន្តិ, កិំ តរុណមាណវោ សក្ខិស្សតិ, បរិព្ពយំ ទត្វា វិស្សជ្ជេថ ន”ន្តិ អាហ។ តំ សុត្វា មាណវោ “មយ្ហំ វេជ្ជកម្មេន វេតនំ នត្ថិ, អហំ តិកិច្ឆាមិ, កេវលំ ភេសជ្ជមូលមត្តំ ទេតូ”តិ អាហ។ តំ សុត្វា រាជា “សាធូ”តិ បក្កោសាបេសិ។ មាណវោ រាជានំ វន្ទិត្វា “មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ តេ តិកិច្ឆាមិ, អបិច ខោ បន មេ រោគស្ស សមុដ្ឋានំ អាចិក្ខាហី”តិ អាហ។ រាជា ហរាយមានោ “កិំ តេ សមុដ្ឋានេន, ភេសជ្ជំ ឯវ ករោហី”តិ អាហ។ “មហារាជ, វេជ្ជា នាម ‘អយំ ព្យាធិ ឥមំ និស្សាយ សមុដ្ឋិតោ’តិ ញត្វា អនុច្ឆវិកំ ភេសជ្ជំ ករោន្តី”តិ។ រាជា “សាធុ តាតា”តិ សមុដ្ឋានំ កថេន្តោ “ឯកេន មាណវេន អាគន្ត្វា តីសុ នគរេសុ រជ្ជំ គហេត្វា ទស្សាមី”តិអាទិំ វត្វា សព្ពំ កថេត្វា “ឥតិ មេ តាត, តណ្ហំ និស្សាយ ព្យាធិ ឧប្បន្នោ, សចេ តិកិច្ឆិតុំ សក្កោសិ, តិកិច្ឆាហី”តិ អាហ។ “កិំ បន មហារាជ, សោចនាយ តានិ នគរានិ សក្កា លទ្ធុ”ន្តិ? “ន សក្កា តាតា”តិ។ “ឯវំ សន្តេ កស្មា សោចសិ, មហារាជ, សព្ពមេវ ហិ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកវត្ថុំ អត្តនោ កាយំ អាទិំ កត្វា បហាយ គមនីយំ, ចតូសុ នគរេសុ រជ្ជំ គហេត្វាបិ ត្វំ ឯកប្បហារេនេវ ន ចតស្សោ ភត្តបាតិយោ ភុញ្ជិស្សសិ, ន ចតូសុ សយនេសុ សយិស្សសិ, ន ចត្តារិ វត្ថយុគានិ អច្ឆាទេស្សសិ, តណ្ហាវសិកេន នាម ភវិតុំ ន វដ្ដតិ, អយញ្ហិ តណ្ហា នាម វឌ្ឍមានា ចតូហិ អបាយេហិ មុច្ចិតុំ ន ទេតី”តិ។

ឥតិ នំ មហាសត្តោ ឱវទិត្វា អថស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

“ກາຍໍ ກາຍພຍາຕສ຺ສ, ຕສ຺ສ ເທ ຕໍ ສປິຎ຺ຌຕິ;

ອທ຺ທາ ປີຕິມເນາ ເຫາຕິ, ລທ຺ທາ ມເທ຺ຍາ ພທິ຺ທຕິ.

໒໘.

“ກາຍໍ ກາຍພຍາຕສ຺ສ, ຕສ຺ສ ເທ ຕໍ ສປິຎ຺ຌຕິ;

ຕເຕາ ຕໍ ອປເຣ ກາເຍ, ຊເຍຸ ຕສ຺ຍ຺ຫ ຈິຕ຺ຕຕິ.

໒໙.

“ກຈ຺ຈ ນິກ຺ກິເຕາ ນິກ຺ກໍ, ຈທ຺ທຍາຕສ຺ສ ຈທ຺ທຕິ;

ໂຈຈໍ ຍຕ຺ຕສ຺ສ ເປີສສ຺ສ, ສີລສ຺ສ ອຈິຊາຕເຕາ;

ກິເຍ຺ຸຍາ ຕຎ຺ຍາ ປິປາສາ ຈ, ຈທ຺ທຍາຕສ຺ສ ຈທ຺ທຕິ.

໓໐.

“ປຌ຺ຍາ ສາລິພຈກໍ, ກຈາສ຺ສໍ ຄາສເປີຣິນໍ;

ຄຕ຺ວາ ຈ ຕາລເຍກສ຺ສ, ຖຸຕິ ຈິທ຺ວາ ສມໍ ຈເຣ.

໓໑.

“ຣາຊາ ປສຍ຺ຫາປຌຈິ ຈິຊິຕ຺ວາ, ສສາກເຣຕ຺ຕ ຍຫິຍາຈສເຕ຺ຕາ;

ឱរំ សមុទ្ទស្ស អតិត្តន្តេបិ, បារំ សមុទ្ទស្សបិ បត្ថយេថ។

៣៦។

“យាវ អនុស្សរំ កាមេ, មនសា តិត្តិ នាជ្ឈគា;

តតោ និវត្តា បដិក្កម្ម ទិស្វា, តេ វេ សុតិត្តា យេ បញ្ញាយ តិត្តា។

៣៧។

“បញ្ញាយ តិត្តិនំ សេដ្ឋំ, ន សោ កាមេហិ តប្បតិ;

បញ្ញាយ តិត្តំ បុរិសំ, តណ្ហា ន កុរុតេ វសំ។

៣៨។

“អបចិនេថេវ កាមានិ, អប្បិច្ឆស្ស អលោលុបោ;

សមុទ្ទមត្តោ បុរិសោ, ន សោ កាមេហិ តប្បតិ។

៣៩។

“រថការោវ ចម្មស្ស, បរិកន្តំ ឧបាហនំ;

យំ យំ ជហតិ កាមានំ, តំ តំ សម្បជ្ជតេ សុខំ;

សព្ពញ្ចេ សុខមិច្ឆេយ្យ, សព្ពេ កាមេ បរិច្ចជេ”តិ។

តត្ថ កាមន្តិ វត្ថុកាមេហិ កិលេសកាមេហិ។ កាមយមានស្សាតិ បត្ថយមានស្ស។ តស្ស ចេ តំ សមិជ្ឈតីតិ តស្ស បុគ្គលស្ស តំ កាមិតវត្ថុ សមិជ្ឈតិ

ឆេ, ឥបច្ចោតិ ឆេតិ អធេត្វា។ តេតា ត៌ អបរ៉េ ការេយតិ ឲត្វ តត្តិ ឥបិតាយត្តិ។ អបរត្តិ បរកាកឌីបត៌។ ការេយតិ ក្ខបេឃាកខាហុចឆត៌។ ព្លាង៌ ឲត្តិ ហោតិ – វេឆ កាយំ កាយឃយាតស្ស តំ កាយិតចត្វ វយិញ្ញាតិ, តស្មិ៎ វយិឆ្នេ តេតា បរ៉េ វេសា បុក្កលោ កាយឃយាតោ ឃថា តាយ ឈេយ្ច

កិយព្យាលេ ចាតាតបេត កិលេត្តា តស៌្យាចិត្តតិ, បាតិឃបិបិតំ បដិលកតិ, ឲចំ កិឃេ្យា កាយតស្យាវេន្លាតេ ការេយ ចិត្តតិ បដិលកតិ,

ទ្វបតស្យាឌិកា តស្យា ចស្ស ចឆ្លតិឃេចាតិ។ កចំចាតិ កោទ្វុបស្ស ចិឃ។ សិក្កិតោតិ យត្វកំ បគោលេត្វា ក្ខដ្ឋិ តសិក្ខស្ស។ យត្តស្សាតិ

យត្តបញ្ញាស្ស។ ឥាលស្សាតិ ឥាលឆេយ្ច ឃុត្តស្ស។ ព្លាង៌ ឲត្តិ ហោតិ – ឃថា ចន្ឋកស្ស ចឆ្ឆត្តស្ស វទិរេតេច វជ្ជិ សិក្កិ ចឆ្លតិ, ឲចំ អត្ថឥាលស្សាបិ អបត្តកាយតស្យា ច បត្តកាយបិបិសា ច អបរាបរ៉េ ចឆ្លតីតិ។

វាលិឃចកត្តិ វាលិពេត្តឃចពេត្តិ។ ឲតេត វាលិឃចាឌិកំ វត្តំ ឆត្តា ឆស្សតិ, ទុតិឃបតេឆ វត្តំ ក្ខិបឆចព្យបង៌ ឆស្សតិ។ បឆយបតេឆ ចា វត្តំ អចិន្នាលាក់, ព្លតេទត វចិន្នាលាក់។ ឆត្វា ចាតិ ឆត្វាបិ។ ព្លាង៌ ឲត្តិ ហោតិ – តិដ្ឋតិ តីហិ ទន្លាតិ, វេឆ វេសា យាលេចា អន្លា ចា វកលយិ បចចិ វចិន្នាលាកាចិន្នាលាកទេតបុទ៌ កស្សចិ ឆត្វា កេន្តឃ្យ, ព្លាឆយិ ឲត្តកំ ចត្វ ឲកេស្យច អបរិឃត្តិ, ឲចំ ទុប្បទា ឲសា តស្យា តាយ។ ព្លាតិ ចិន្តា វយំ ឆទេតិ ឲចំ ឌាតេត្តា បុរិសោ តស្យាចសិកា អហុត្វា កាឃវយាចាទាឌីតិ បុទេត្តា ឆេទស្យ។

ឌ្លរត្តិ ឌ្លរិយកោដ្ឋាសំ បត្វា តេត អតិត្តទ្វុបិ បុត វយុត្តបិរេយិ បត្វេឃឆ។ ឲចំ តស្យាចសិកវត្តា តាយ ទុប្បទាតិ ឆស្សតិ។ ឃាចាតិ អតិឃាយិតបរិន្ឋេឆោ។ អត្យស្សរត្តិ អត្យស្សរេត្តា។ តាល្លាតិ ត ចិត្តតិ។ ព្លាង៌ ឲត្តិ ហោតិ – យហារាឌ, បុរិសោ អបរិឃត្តុបិ ការេយ យតសា អត្យស្សរេត្តា តិត្តិំ ត ចិត្តតិ, បត្តការេយាច ហោតិ, ឲចំ ការេយរ វត្តាត៌ តស្យា ចឆ្លតេច។ តេតា ឥចត្តាតិ តេតា បត ចត្វកាយកិលេវកាយេតា ចិតេត្តត ឥចត្តិត្វា ការេយត បដិក្កយ្ច ឌាពេលាត អាឌីតចំ ឌិន្វា ឃេ បញ្ញាឃ តិត្តា បរិបុណ្ណា, តេ តិត្តា តាយ។

បញ្ញាឃ តិត្តិត៌ វេដ្ឋត្តិ បញ្ញាឃ តិត្តិត៌ អយំ បរិបុណ្ណវេដ្ឋោ, អឃេយេច ចា បិទេថា។ ត វេសា ការេយហិ តព្យតីតិ "ត ហិ"តិបិ បិទេថា។ ឃន្វា បញ្ញាឃ តិត្តា បុរិសោ ការេយហិ ត បរិឆឃ្យតីតិ អធេត្វា។ ត ក្យុទេត ចវត្តិ តាឌីវត្យាបុរិសំ តស្យា ចទេវ ចទត្តត់ ត វក្កាតិ, ទ្វេច បត តស្យាឃ អាឌីតចំ ឌិន្វា វទកដ្ឋយាលេចា ចិឃ ច អន្លាយវកទាឌា ចិឃ ច តស្យាចទេវ ត បចត្តតីតិ អធេត្វា។ អបចិតេឆចាតិ ចិច្ឆិវេឆ។ វយុត្តយេត្តាតិ យហតិឃា បញ្ញាឃ វយត្តាកតត្តា វយុត្តប្បយាលោ។ វេសា យហេត្តត អក្កិតាបិ វយុត្តា ចិឃ កិលេវការេយហិ ត តព្យតិ ត ឆឃ្យតិ។

ទឆការទោតិ ចយ្ចការោ។ បរិកត្តត្តិ បរិកត្តេត្តា។ ព្លាង៌ ឲត្តិ ហោតិ – ឃថា ចយ្ចការោ ក្ខបិហត៌ បរិកត្តេត្តា ឃំ ឃំ ចយ្ចស្ស អកឃ្យបកដ្ឋាត៌ ហោតិ, តំ តំ ចឌិត្វា ក្ខបិហត៌ កត្វា ក្ខបិហតស្យលំ លកិត្វា ឃុចិតោ ហោតិ, ឲចេយេច បល្លិតោ ចយ្ចការវត្វវឌិវាឃ បញ្ញាឃ កត្តេត្តា ឃំ ឃំ ឌ្លឌិ កាយាត៌ ចឌតិ, តេត តេតស្ស ការេយាឆិតា ទហិតំ តំ តំ កាឃកយ្ចំ ចឌីកយ្ចំ យតោកយ្ចព្លា ឃុចំ វយព្ភោតិ ចិកតឆទឆំ, វេឆ បត វត្តយិ កាឃកយ្ចឌិឃុចំ ចិកតបរិត្យអាហរេយេច ព្លាន្តេឃ្យ, កសិលំ ការេចត្វា ឆសាត៌ ត៌ព្លារេត្តត្វា វេន្តា ការេយ បរិច្ចេឌតិ។

ទេតឌិវត្តស្ស បត ព្លាយំ កាឆំ កេឆត្តស្ស រេន្លា វេឃតន្លត្តិ អារេយ្ចលំ កត្វា ឌ្លធាតាកសិលព្លាត៌ ក្ខបិឌិ, ទាឌាបិ អនេរោកា អហោសិ។ វេសា

តុដ្ឋោ សយនា វុដ្ឋហិត្វា “ឧត្តកា វេជ្ជា មំ តិកិច្ឆិតុំ នាសក្ខិំសុ, បណ្ឌិតមាណវោ បន អត្តនោ ញាណពលេន មំ និរោគំ អកាសី”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ទសមំ គាថមាហ –

៣៤។

“អដ្ឋ តេ ភាសិតា គាថា, សព្វា ហោន្តិ សហស្សិយា;

បដិគណ្ហ មហាព្រហ្មេ, សាធេតំ តវ ភាសិត”ន្តិ។

តត្ថ អដ្ឋាតិ ទុតិយគាថំ អាទិំ កត្វា កាមាទីនវសំយុត្តា អដ្ឋ។ សហស្សិយាតិ សហស្សារហា។ បដិគណ្ហាតិ អដ្ឋ សហស្សានិ គណ្ហ។ សាធេតំ តវ ភាសិតន្តិ សាធុ ឯតំ តវ វចនំ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ ឯកាទសមំ គាថមាហ –

៣៥។

“ន មេ អត្ថោ សហស្សេហិ, សតេហិ នហុតេហិ វា;

បច្ឆិមំ ភាសតោ គាថំ, កាមេ មេ ន រតោ មនោ”តិ។

តត្ថ បច្ឆិមន្តិ “ខគការេវាច វមុស្សា”តិ គាថំ។ កាមេ មេ ន រតោ មនោតិ ឥមំ គាថំ ភាសមានស្ស ច មម វត្ថុកាមេសុបិ កិលេសកាមេសុបិ មនោ នាភិរមតិ។ អហញ្ហិ ឥមំ គាថំ ភាសមានោ អត្តនោ វយុទេសនាយ ឃរាភិ និក្ខមិស្សំ, មហារាជាតិ។

រាជា និយ្យានសាមត្ថាយ តុស្សិត្វា មហាសត្តំ វណ្ណេន្តោ ទ្វាទសមំ គាថមាហ –

៣៦។

“ភទ្រកោ វតាយំ មាណវកោ, សព្វលោកវិទូ មុនិ;

យោ ឥមំ តណ្ហំ ទុក្ខជននិំ, បរិជានាតិ បណ្ឌិតោ”តិ.

តត្ថ ទុក្ខជននិន្តិ សកលវដ្ដទុក្ខជននិំ. បរិជានាតីតិ បរិជានាតិ បរិច្ឆិន្ទតិ, លុញ្ចិត្វា នីហរីតិ ពោធិសត្តំ វណ្ណេន្តោ ឯវមាហ.

ពោធិសត្តោបិ “មហារាជ, អប្បមត្តោ ហុត្វា ធម្មំ ចរា”តិ រាជានំ ឱវទិត្វា អាកាសេន ហិមវន្តំ គន្ត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា យាវតាយុកំ ឋត្វា ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ហុត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្វេបាហំ ឯតំ ព្រាហ្មណំ និស្សោកមកាសិ”ន្តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា ឯស ព្រាហ្មណោ អហោសិ, បណ្ឌិតមាណវោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

កាមជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា.

[៤៦៨] ៧. ជនសន្ធជាតកវណ្ណនា

ទសខលូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ. ឯកស្មិញ្ហិ កាលេ រាជា ឥស្សរិយមទមត្តោ កិលេសសុខនិស្សិតោ វិនិច្ឆយម្បិ ន បដ្ឋបេសិ, ពុទ្ធុបដ្ឋានម្បិ បមជ្ជិ. សោ ឯកទិវសំ ទសពលំ អនុស្សរិត្វា “សត្ថារំ វន្ទិស្សាមី”តិ ភុត្តបាតរាសោ រថវរមារុយ្ហ វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិ. អថ នំ សត្ថា “កិំ មហារាជ ចិរំ ន បញ្ញាយសី”តិ វត្វា “ពហុកិច្ចតាយ នោ ភន្តេ ពុទ្ធុបដ្ឋានស្ស ឱកាសោ ន ជាតោ”តិ វុត្តេ “មហារាជ, មាទិសេ នាម ឱវាទទាយកេ សព្ពញ្ញុពុទ្ធេ ធុរវិហារេ វិហរន្តេ អយុត្តំ តវ បមជ្ជិតុំ, រញ្ញា នាម រាជកិច្ចេសុ អប្បមត្តេន ភវិតព្ពំ, រដ្ឋវាសីនំ មាតាបិតុសមេន អគតិគមនំ បហាយ ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តេន រជ្ជំ ការេតុំ វដ្ដតិ, រញ្ញោ ហិ ធម្មិកភាវេ សតិ បរិសាបិស្ស ធម្មិកា ហោន្តិ, អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ, យំ មយិ អនុសាសន្តេ ត្វំ ធម្មេន រជ្ជំ ការេយ្យាសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុសាសកអាចរិយេ អវិជ្ជមានេបិ អត្តនោ មតិយាវ តិវិធសុចរិតធម្មេ បតិដ្ឋាយ មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា សគ្គបថំ បូរយមានា អគមំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, “ជនសន្ធកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ. អថស្ស វយប្បត្តស្ស តក្កសិលតោ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគតកាលេ រាជា សព្ពានិ ពន្ធនាគារានិ សោធាបេត្វា ឧបរជ្ជំ អទាសិ. សោ អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ នគរស្ស ចតូសុ ទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ រាជទ្វារេ ចាតិ ឆ ទានសាលាយោ ការាបេត្វា ទិវសេ ទិវសេ ឆ សតសហស្សានិ បរិច្ចជិត្វា សកលជម្ពុទីបំ សង្ខោភេត្វា មហាទានំ បវត្តេន្តោ ពន្ធនាគារានិ និច្ចំ វិវដានិ ការាបេត្វា ធម្មភណ្ឌិកំ សោធាបេត្វា ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ លោកំ សង្គណ្ហន្តោ បញ្ច សីលានិ រក្ខន្តោ ឧបោសថវាសំ វសន្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ. អន្តរន្តរា ច រដ្ឋវាសិនោ សន្និបាតាបេត្វា “ទានំ ទេថ, សីលំ សមាទិយថ, ភាវនំ ភាវេថ, ធម្មេន កម្មន្តេ ច វោហារេ ច បយោជេថ,

ឥទានិ កាលេមេច សិប្បានិ ក្ខុល្លុក្ខ, ឆតំ ក្ខប្បារេឆេ, កាយក្ខុងកម្ពុំ ចា បិស្សុណចាចាកម្ពុំ ចា មា ករិត្វ, ចណ្ឌា ផរុសា មា អហុវត្ថ, មាតាបដ្ឋាតំ បិតាបដ្ឋាតំ ប្អូនេឆ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនោ កថេថា”តិ ឆមុំ ទេសេត្វា មហាជនេ ស្វចរិតឆមេ្ម បតិដ្ឋាបេសិ។ សោ ឲកតិចសំ បត្តុរសិរុបេសេឆ សមាតិត្តុបេសេថា “មហាជនស្ស កិរេយ្យា ហិតសុខត្ថាយ អប្បមាទចិហារត្ថាយ ឆមុំ ទេសេស្សាមី”តិ ចិនេត្តត្វា តកនេ នគរិ ចរាបេត្វា អត្តនោ ឲ្យនោទានេ អាងិ កត្វា សត្តកនេជត់ សត្ថុបិតាបេត្វា រាជក្ខុលេ អលង្ករិត្វា អលង្កតនេតកយល្វបមន្ត្រី សុបញ្ញាត្តចរបល្លង្កេ តិសិទិត្វា “អម្ភោ, តកនេចាសិនោ តុម្ហាកំ តបតិមេ ច អតបតិមេ ច ឆមេ្ម ទេសេស្សាមិ, អប្បមត្តា ហុត្វា ឲហិតសោតា សក្កច្ចំ សុណាថា”តិ ចត្វា ឆមុំ ទេសេសិ។

សត្ថា សច្ចបរិកាចិតំ មុលនតត់ ចិចរិត្វា តំ ឆមុទេសត់ មឆុនេក សនេក នោកាវលនេញ្ញា អាចិ ពនេទានត្ថា –

២៩។

“ឥស ខលុ ព្ពមាតិ ផាតាតិ, ឈាតិ បុព្វេ អករិត្វា;

ស បច្ឆា មនុតប្បតិ, ព្ពេច្ចាហ ឌតសេន្ធា។

៣០។

“អលទ្ធា វិត្តំ តប្បតិ, បុព្វេ អសមុទានិតំ;

ន បុព្វេ ធនមេសិស្សំ, ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

៣១។

“សក្យរូបំ បុរេ សន្តំ, មយា សិប្បំ ន សិក្ខិតំ;

កិច្ឆា វុត្តិ អសិប្បស្ស, ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

៣២។

“ᨠᩪᨭᩅᩮᨴᩦ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᨸᩥᩈᩩᨱᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩴᩈᩥᨠᩣ;

ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᨧ ᨹᩁᩩᩈᩣ ᨧᩣᨸᩥ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪑᪨

“ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩦ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣ ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᩁᩥᨿᩣ;

ᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨶᩣᨸᨧᩣᨿᩥᩔᩴ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪒᪨

“ᨻᩉᩪᩈᩩ ᩅᨲ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᩈᩩ, ᩋᨶᩣᨸᩣᨴᩣᩈᩩ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᩩ;

ᨸᩁᨴᩣᩁᩴ ᩋᩈᩮᩅᩥᩔᩴ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪓᪨

“ᨻᩉᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᨲ ᩈᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ, ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ;

ᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨴᨴᩴ ᨴᩣᨶᩴ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪔᪨

“ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨧᩣᨸᩥ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᨣᨲᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩴ;

ᨸᩉᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᩮᩣᩈᩥᩔᩴ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪓᪕᪨

“អាចរិយគុសម្ផាន់ , សប្តាកាយរសាហន់;

បិតន់ អតិយន្តិាស្ស៊ុ, ខ្ពតិ បន្ទាត្ុតប្បតិ៝

३ប៝

“សយលោ ព្រាហ្មលោ ចាបិ, សីលចន្ទ្រ ពាហុស្សុតេ;

ត ប្តុខ្ពា បឃិន្ទុបិសិស្ស៊ុ, ខ្ពតិ បន្ទាត្ុតប្បតិ៝

३ដ៝

“សាគុ ហោតិ តបេបិ ចិណ្ណោ, សន្តោ ច បឃិន្ទុបិសិតោ;

ត ច ប្តុខ្ពា តបេបិ ចិណ្ណោ, ខ្ពតិ បន្ទាត្ុតប្បតិ៝

៩០៝

“ឃោ ច ឲតាតិ ផាតាតិ, ឃោតិសោ បដិបន្ធុតិ;

កន់ ប្តុរិសកិច្ចាតិ, ស បន្ទា តាត្ុតប្បតី”តិ៝ – ខ្ពយា កាថា អាហ;

តត្ថ ផាតាតីតិ ការណាតិ៝ ប្តុខ្ពាតិ បផយយេច អកទិត្វា៝ ស បន្ទា យត្ុតប្បតីតិ សោ បផយំ កត្តុញ្ញាត់ អការកោ ប្តុក្កលោ បន្ទា ខ្ពឆលោកេបិ បរលោកេបិ តប្បតិ កិលយតិ៝ “បន្ទា ចា អត្ុតប្បតី”តិបិ បាឋោ៝ ខ្ពច្ចចាហាតិ ខ្ពតិ ឲចំ អាហាតិ បផន្ទោកោ, ខ្ពតិ ឲចំ រាឌា ឌតសន្តោ អចោច៝ ខ្ពច្ចស្សុហាតិបិ បាឋោ៝ តត្ថ អស្សុ-កាទោ តិបាតយត្តំ ខ្ពតិ អស្សុ អាហាតិ បផន្ទោកោ៝ ខ្ពកាតិ តាតិ ឆស តបតីយការណាតិ បការសត្ុំ ទោឃិសត្តុស្ស ឆយុកឆា ហោតិ៝ តត្ថ ប្តុខ្ពាតិ បផយយេច តទ្ុណាការេល បទក្កយំ កត្វា អសយុគាតិត់ អសយុត់ ឆត់ យហល្លកការេល អលកិត្វា តប្បតិ សោចតិ, បទេ ច សុលិតេ ជិស្វា សយំ ត្ុត្ត ឌីចន្តោ “ប្តុខ្ពា ឆត់ ត បទិឃេសិស្ស”ត្តិ ឲចំ បន្ទា អត្ុតប្បតិ, តស្វា យហល្លកការេល សុល់ ឌីចិត្ុកាយា គហរការេលឃេច ឆយុំកាតិ កសិកយុឌីតិ កត្វា ឆត់ បទិឃេសចាតិ គស្សុតិ៝

បុនេ សត្ថាតិ បុនេ ឥហករណេ អាចរិយេ បយិរុបាសិត្វា យឃា កាតុំ សក្យរូបំ សយាតំ ហត្ថិសិប្បាឌិកំ កិច្ចំ សិប្បំ ត សិក្ខិតំ៖ កិច្ចាតិ យហល្លកករណេ អសិប្បស្ស ទុក្ករំ ឌីថិតចុត្តិ, ខេតច សក្កា តគា សិប្បំ សិក្ខិតុំ, តស្មា យហល្លកករណេ សុចំ ឌីថិតុកាយា តទុលាករណេមេច សិប្បំ សិក្ខថាតិ ឥទេស្សតិ៖ ក្យុខេចឌីតិ ក្សុងាតតកោ កាយក្សុងកោ ចា ខេលិកស្ស អតត្តុការកោ ចា តុលិក្សុងីងីការកោ ចា ក្សុងក្ខុការកោ ចាតិ អត្ថោ៖ អាសិត្តិ ឲចទ្ធរបិ អហំ បុទ្ធោ អហោសិ៖ បិសុណោតិ បេសុញ្ញការណោ៖ បិដ្ឋិយំសិកោតិ លញ្ជំ ករេហត្វា អសាយិកោ សាយិកោ ករោន្តោ បទេសំ បិដ្ឋិយំសលាឥកោ៖ ញ្ចតិ បន្ធាតិ ឲចំ យខេលាយត្បោ តិបន្តោ អត្ថុតប្បតិ , តស្មា សចេ តិទេយ ត ចសិតុកាយាត្ថ, យា ឲចទ្ធបំ បិបកម្មំ ករិត្វាតិ ឌូចឥតិ៖

លុទ្ធាតិ គាទុណោ៖ អតារិយោតិ ត អរិយោ តឹចសយាចារោ៖ តាបចាយិស្សត្តិ លត្តិខេត្តាត្កូយចខេត តឹចចុត្តិកោ តាខេហាសិ៖ ខេសំ បុរិយតខេយខេតច ខេយាខេឌតត្ថា៖ អតាបិគាស្នតិ អាបិគាតំ អាបិខេគា, បរិក្កហាតិ អត្ថោ៖ តត្ថិ អាបិខេគា ឃាសំ តា អតាបិគា, អខេញ្ញហិ អកាតបរិក្កហាស្នតិ អត្ថោ៖ ឋបដ្ឋិតតិ បច្ចុបដ្ឋិតោ៖ ត បុទ្ធោតិ ញ្ជតោ បុទ្ធោ គាតំ ត អឥឌំ៖ បហុ សខេត្តាតិ ឈតតលេតាបិ កាឃតលេតាបិ ខេបិសិតុំ សយខេត្វា បឌិតលេលិ សយាតា៖ អាចរិយត្ថិ អាចារេ សិក្ខាបតតោ ញ្ជឈ បិតា “អាចរិយោ”តិ អធិប្បេតោ៖ អត្ថុសត្វារត្ថិ អត្ថុសារសកំ៖ សត្ថាកាយខេសាហរត្ថិ សខេត្ថា ចត្តុកាយខេស អាហរិត្វា ខេបិសិតារេ៖ អតិយញ្ញាស្សត្តិ តស្ស ឌូចាឌំ អកាលប្បត្តា អតិក្កមិត្វា យញ្ញាស្សំ៖

ត បុទ្ធោតិ ញ្ជតោ បុទ្ធោ ឈម្ពិកសយលាហ្វាហូលោបិ កិលិតាកិលិតេបិ ឌឹចរាឌីតិ ឥត្វា អប្បជិឌក្កតេត ត បយិរុបាសិស្សំ៖ តខេបិតិ សុចរិតតខេបិ៖ សខេត្តាតិ តឹហិ ទ្វារេហិ ឋបសខេត្តា សឹលចា៖ ញ្ជតំ ចុត្តំ ហោតិ – តិចិធសុចរិតសង្ខាតោ តខេបិ ចិណ្ណោ ឲចទ្ធរបិ ច ឋបសខេត្តា បយិរុបាសិតោ តាយ សាធុ សុក្ខរោ៖ ត បុទ្ធោតិ យឃា ឥហករណេ ឲចទ្ធរបិ តខេបិ ត ចិណ្ណោ, ញ្ជតិ បន្ធា ឌរោឌីណ្ណោ យខេលាកឃតខ្លីតោ អត្ថុតប្បតិ សោចតិ៖ សចេ តុខេយ ឲចំ ត សោចិតុកាយា, តខេបិកម្មំ ករោថាតិ ចឥតិ៖ ឃោ ច ឲតាតឹតិ ឃោ បត ឲតាតិ ឥស ការណាតិ បឍមខេមច ឋបិឃេត បឌិបជ្ជតិ សយាគាយ ចត្តតិ, បុរិសេហិ កត្តញ្ញាតិ ឈម្ពិកកិច្ចាតិ ករោន្តោ សោ អប្បយាឥចិហារី បុរិសោ បន្ធា តាត្ថុតប្បតិ, សោយតស្សប្បត្តាច ហោតីតិ៖

ញ្ជតិ យហាសខេត្តា អត្ថធ្មយាសំ ញ្ជមិតា តិឃាខេយត យហាឌតស្ស ឈម្មំ ខេឥខេសសិ៖ យហាឌតោបិស្ស ឌូចារេឥ ឥត្វា តាតិ ឥស ឍាតាតិ ប្សុទេត្វា សក្កបរាឃណោច អហោសិ៖

សត្វា ញ្ជមំ ឈម្មខេឥសតំ អាហរិត្វា “ឲចំ, យហារាឌ, បេរាណកបណ្ឌិតា អតាចរិយកាបិ អត្តតោ យតិយាច ឈម្មំ ខេឥសត្វា យហាឌតំ សក្កបខេឆ បតិដ្ឋាបេសុ”ត្តិ ចត្វា ឌាតកំ សមោធានេសិ – “តគា បរិសា ពុទ្ធបរិសា អហេសុំ, ឌតសន្ធរាឌា បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ៖

ឌតសន្ធឌាតកចណ្ណតា បញ្ចមា៖

ករហ្យាករហ្យា ចាតិ ត្ថក់ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លោកត្តចរិយំ អារព្ភ កថេសិ។ ឧកនិចសត្យាកិក្ខ ឆយ្ចសកាយំ តិសីទិត្វា “យាចន្តិនំ, អាចុរសា, សត្ថា ពាហុឧតហិតាយ បដិបន្តោ អត្តតោ ជាតុចិហារំ បហាយ លោកស្សេច អត្ថំ ចរតិ, បរមាភិសម្ពោធិំ បត្វា សយំ បត្តឆិចរយាតាយ អដ្ឋារសរយោឧតយក្កំ កត្វា បញ្ចវក្កិយត្ថេរានំ ឆម្មចក្កំ (សំ. តិ. ៥.១០៨១; មហាច. ១៦ អាគរយោ; បដិ. ម. ២.៣០) បចត្តេត្វា បញ្ចមិយា បក្ខស្ស អតត្តលក្ខណសុត្តំ (សំ. តិ. ៣.៥៩; មហាច. ២០ អាគរយោ) កថេត្វា សព្វេសំ អរហត្តំ អគាសិ។ ភទ្ទចគ្គិយេ កត្វា តេកាតិកជដិលានំ អឌ្ឍុឌ្ឍានិ បាដិហារិយសហស្សានិ ទស្សេត្វា បព្ពាជេត្វា គយាសីសេ អាទិត្តបរិយាយំ (សំ. តិ. ៤.២៨; មហាច. ៥៤) កថេត្វា ជដិលសហស្សានំ អរហត្តំ អគាសិ, មហាកស្សបស្ស តីណិ គាចុតានិ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា តីហិ ឱវាទេហិ ឧបសម្បទំ អគាសិ។ ឯកោ បច្ឆាភត្តំ បញ្ចចត្តាលីសយោជនមគ្គំ កត្វា បុក្កុសាតិកុលបុត្តំ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋាបេសិ, មហាកប្បិនស្ស ចីសយោជនសតំ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា អរហត្តំ អគាសិ, ឯកោ បច្ឆាភត្តំ តិំសយោជនមគ្គំ កត្វា ធាច ក្រូរខ្យម៉ំ ចរុសំ អង្គុលិមាលំ អរហត្តេ បតិដ្ឋាបេសិ, តិំសយោជនមគ្គំ កត្វា អាឡវកំ យក្ខំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា កុមារស្ស សោត្ថិំ អកាសិ។ តាចតិំសភវនេ តេមាសំ វសន្តោ អសីតិយា ទេវតាកោដីនំ ធម្មាភិសមយំ សម្បាទេសិ, ព្រហ្មលោកំ កត្វា ពកព្រហ្មុនោ ទិដ្ឋិំ ភិន្ទិត្វា ទសន្នំ ព្រហ្មសហស្សានំ អរហត្តំ អគាសិ, អនុសំវច្ឆរំ តីសុ មណ្ឌលេសុ ចារិកំ ចរមានោ ឧបនិស្សយសម្បន្នានំ មនុស្សានំ សរណានិ ចេច សីលានិ ច មគ្គផលានិ ច ទេតិ, តាគសុបណ្ណាទីនម្បិ នានប្បការំ អត្ថំ ចរតី”តិ ទសពលស្ស លោកត្តចរិយគុណំ កថយិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, សោហំ ឥទានិ អភិសម្ពោធិំ បត្វា លោកស្ស អត្ថំ ចរេយ្យំ, បុព្ពេ សរាគកាលេបិ លោកស្ស អត្ថំ អចរិ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ពារាណសិយំ ឧសីតកោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធេ ចតុសច្ចទេសនាយ មហាជនំ កិលេសពន្ធនា មោចេត្វា តិព្វានគតរំ បុរេត្វា បរិតិព្វុតេ ជិណ្ណស្ស អត្ថតោ អច្ចយេន សាសនំ ឱសក្កិ។ ភិក្ខុ ឧកជិសតិយា អនេកសតាហិ ឌីចិកំ ការេត្តិ, ភិក្ខុ កិហិសំសក្កំ ករោន្តិ, បុត្តធីតាទីហិ ចឌ្ឍន្តិ។ ភិក្ខុនិយោបិ កិហិសំសក្កំ ករោន្តិ, បុត្តធីតាទីហិ ចឌ្ឍន្តិ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុឆម្មំ, ភិក្ខុនិយោ ភិក្ខុនិឆម្មំ, ឧបាសកា ឧបាសកឆម្មំ, ឧបាសិកា ឧបាសិកឆម្មំ, ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណឆម្មំ ចិស្សជ្ជេសុំ។ យេភុយ្យេន មនុស្សា ទស អកុសលកម្មបថេ សមាទាយ ចត្តិំសុ, មតមតា អបាយេសុ បរិបូរេសុំ។ តទា សក្កោ ទេវរាជា នវេ នវេ ទេវេ អបស្សន្តោ មនុស្សលោកំ ឱលោកេត្វា មនុស្សានំ អបាយេសុ និព្ពត្តិតភាវំ ញត្វា សត្ថុ សាសនំ ឱសក្កិតំ ទិស្វា “កិំ នុ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អត្ថេកោ ឧបាយោ, មហាជនំ តាសេត្វា ភីតភាវំ ញត្វា បច្ឆា អស្សាសេត្វា ឆម្មំ ទេសេត្វា ឱសក្កិតំ សាសនំ បក្ខុយ្ហអបរម្បិ ចស្សសហស្សំ បចត្តនការណំ ករិស្សាមី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា មាតលិទេវបុត្តំ មោចប្បមាណកាឡំ ចត្វាហិ ទាឋាហិ ចិតិក្កុតរូបំ យោ កយាភគំ កត្វា កត្វីតិំ ទស្សនេតេច កត្ថុបិវតសមត្ថំ ឈោរន្ទុបំ អាជានេយ្យប្បមាណំ កាឡសុនខំ មហាកប្បិយតក់ មាចេត្វា បញ្ចពទ្ធនេន ពន្ធិត្វា រត្តមាលំ ករណ្ឌូ បិឡន្ធិត្វា រជ្ជុកោដិកំ អាទាយ សយំ ឆេក្ក កាសាយានិ តិចាសេត្វា បច្ឆាមុខេ បញ្ចធា កេសេ ពន្ធិត្វា រត្តមាលំ បិឡន្ធិត្វា អារោបិតបចាឡចណ្ណជិយំ មហាឆនុំ កហេត្វា ចជិរក្កភារាចំ ភមេន្តោ បរិចដ្ដេន្តោ ចគរទ្វារតោ ឯកយោជនមត្តេ ឋានេ ឱតរិត្វា “តស្សតិ លោកោ, តស្សតិ លោកោ”តិ តិក្ខត្តុំ សទ្ទំ អនុសាវេត្វា មនុស្សេ ឧត្តាសេត្វា តគរូបចារំ បត្វា បុន សទ្ទមកាសិ។

យក្ខស្សា សុតនំ ទិស្វា ឧត្តា ភករំ បដិសិត្វា តំ បចត្តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា សីឈំ ភករទ្វារាតិ បិឍហារេបសិ។ សក្កាបិ

អដ្ឋារសហត្ថំ បិតការំ ឧល្លង្ឃិត្វា សុតនេនត សទ្ធិំ អន្តោភករេ បតិដ្ឋហិ។ យក្ខស្សា កីតតសិតា បលិឃិត្វា គេហាតិ បដិសិត្វា តិលីឃិសុ។

យថាកណ្ហាបិ ជិដ្ឋជិដ្ឋេ យក្ខស្ស ឧបឆាចិត្វា សត្តាសេត្តា រាជតិចេសតំ អកយាសិ។ រាជក្កលោ យក្ខស្សា កឃេត បលិឃិត្វា រាជតិចេសតំ

បដិសិត្វា ទ្វារំ បិឍហិសុ។ ឧសីភករាជាបិ ឍូរេរាឆ គេហត្វា បិសាធំ អភិរុហិ។ យថាកណ្ហា សុតនោ បុរិមបិឡេ ឧក្កិបិត្វា ចាតបិតេ ធត្វា

យថាកុស្សិតំ កុស្សិ។ តស្ស សទ្ធោ ហេដ្ឋា អឋិជិ, ឧបរិ កចក្កំ បត្វា សកលចក្កចាឡអំ ឲកតិត្ថាធំ អហោសិ។ ចិត្តរជាតកេ (ជា។ ១។ ១១។

១១៣៩ អាទយោ) ហិ បុណ្ណកយក្ខរញ្ញោ, កុសជាតកេ (ជា។ ១។ ១០។ ១ អាទយោ) កុសរញ្ញោ, កុម្ភិលតជាតកេ (ជា។ ១។ ១១។ លិប័រ

អាទយោ) សុទស្សតភាករញ្ញោ, ឍូលម្ពិ យថាកណ្ហជាតកេ អយំ សទ្ធោតិ ឍូមេ ចត្តារោ សទ្ធា ឧឡុជិបេ យថាសទ្ធា តាយ អហេសុំ។

ភករចាសិតោ កីតតសិតា ហុត្វា ឲកបុរិសោបិ សក្កេត សទ្ធិំ គតេចត្តំ ភាសក្កិ, រាជាវេមច សតិំ ឧបដ្ឋាបេត្វា ចាតបិតំ តិស្សាយ សក្កិ

អាយន្តត្វា “អយ្យា លុទ្ធក, គត្វា តេ សុតនោ កុស្សតី”តិ អាហ។ “ឈាតភាវេត, យថារាជា”តិ។ “តេត ហិ តស្ស កត្តំ ឌាបេស្សាមី”តិ

អន្តោនគរស្ស ច អត្តោតោ ច បក្កកត្តំ សទ្ធំ ឌាបេសិ។ តំ សទ្ធំ សុតនោ ឲកកធាឡអំ ចិឃ គត្វា បុត សទ្ទយកាសិ។ បុត រាជា បុច្ឆិត្វា

“ឍូឌាតិបិ មេ សុតនោ ឈាតោតាឃេចា”តិ សុត្វា ហត្ថិអស្សាជីតំ បក្កកត្តំ សទ្ធំ អាហរាបេត្វា ឌាបេសិ។ តស្មិំ ឲកប្បហារេតេច តិដ្ឋាបិតេ

សកលភករស្ស បក្កកត្តំ ឌាបេសិ។ តយិ មេសា តតេច កុច្ឆិត្វា បុត សទ្ទយកាសិ។ រាជា “ត ឲស សុតនោ, តិស្សិសយំ ឲស ឃេក្កា កចិស្សតិ,

អាកមភករំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ កីតតសិតោ ហុត្វា បុច្ឆិត្វា បឈមំ កាធមាហ –

៩១។

“កណ្ហា កណ្ហា ច ឃោរា ច, សុក្កទាឋា បភាសរា;

ពន្ធា បញ្ចហិ រជ្ជុហិ, កិំ រុចិ សុតនោ តវា”តិ។

តត្ថ កណ្ហា កណ្ហាតិ កឃចេសេត ឌឡហីចេសេត ចា អាមេឌិតំ។ ឃោរាតិ បស្សន្តានំ ភយជនកោ។ បភាសរាតិ ឌាធា

តិក្ខត្ថំ សិបភាវេត បភាសរា។ កិំ រុចិតិ កិំ ចិរុចិ។ តេចស ឲចរុបេវិ កក្កឡឡ សុតនោ កិំ កេរាតិ, កិំ មិគេ កណ្ហាតិ, ឧជាហុ តេ អមិត្ត,

កិំ តេ ឍូមិតា, ចិស្សជ្ជេហិ តត្តំ អធិប្បាយេតេចមាហ។

តំ សុត្វា សក្កោ ទុតិយំ កាធមាហ –

៩២។

“ភាឃំ មិកាភមត្វាឃ, ក្សឹភក កចិស្សតិ;

មនុស្សានំ អភយោ ហុត្វា, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតី”តិ។

តស្សត្ថោ – អយញ្ហិ “មិកមំសំ លាជិស្សាមី”តិ ខ្លួន ភាគេតា, តស្មា មិកានំ អនត្ថំ ន កចិស្សតិ, មនុស្សមំសំ បន លាជិតុំ អាគេតា, តស្មា តេសំ អភយោ មហាចិភាវការកោ ហុត្វា ឃទា អនេភ មនុស្សា ចិភានំ បិបិតា កចិស្សន្តិ, តទា អយំ កណ្ហោ បមោក្ខតិ, មម ហត្ថតោ មុច្ចិស្សតីតិ។

អថ នំ រាជា “កិំ បន តេ ឯកោ លោមហំស-ជាតភាវោ សន្តេមសំឃេថ មនុស្សានំ មំសំ លាជិស្សតិ, ក្វាហុ ថាថ អមិត្តាភន្តោថា”តិ បុច្ឆិត្វា “អមិត្តាភន្តោថ មេ, មហារាជា”តិ វុត្តេ “កោ បន ខ្លួន តេ អមិត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “អធម្មាភិរតា ចិសមចារិនោ, មហារាជា”តិ វុត្តេ “កទេហិ តាថ នេ អម្ហាក”ន្តិ បុច្ឆិ។ អថស្ស កថេន្តោ ទេវរាជា ទស កាថា អភាសិ –

៩៦។

“បត្តហត្ថា សមណកា, មុណ្ឌា សង្ឃាដិបារុតា;

នង្គលេហិ កសិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៩៧។

“តបស្សិនិយោ បព្ពជិតា, មុណ្ឌា សង្ឃាដិបារុតា;

យទា លោកេ គមិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៩៨។

“ទីឃោត្តរោដ្ឋា ជដិលា, បង្កទន្តា រជស្សិរា;

ឥណំ ចោទាយ គច្ឆន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៤។

“អធិច្ច វេទេ សាវិត្តិំ, យញ្ញតន្តញ្ច ព្រាហ្មណា;

ភតិកាយ យជិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៥។

“មាតរំ បិតរំ ចាបិ, ជិណ្ណកំ គតយោព្ពនំ;

បហូ សន្តោ ន ភរន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៦។

“មាតរំ បិតរំ ចាបិ, ជិណ្ណកំ គតយោព្ពនំ;

ពាលា តុម្ហេតិ វក្ខន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៧។

“អាចរិយភរិយំ សខិំ, មាតុលានិំ បិតុច្ឆកិំ;

យទា លោកេ គមិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៥០។

“អសិចម្មំ គហេត្វាន, ខគ្គំ បគ្គយ្ហ ព្រាហ្មណា;

បន្ថឃាតំ ករិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៨។

“សុក្កច្ឆវី វេធវេរា, ថូលពាហូ អបាតុភា;

មិត្តភេទំ ករិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតិ។

៤៩។

“មាយាវិនោ នេកតិកា, អសប្បុរិសចិន្តកា;

យទា លោកេ ភវិស្សន្តិ, តទា កណ្ហោ បមោក្ខតី”តិ។

តត្ថ សមណកាតិ “មយំ សមណាម្ហា”តិ បដិញ្ញាមត្តកេន ហីឡិតវោហារេនេវមាហ។ កសិស្សន្តីតិ តេ តទាបិ កសន្តិយេវ។ អយំ បន អជានន្តា វិយ ឯវមាហ។ អយញ្ហិស្ស អធិប្បាយោ – ឯតេ ឯវរូបិ ទុស្សីលា មម អមិត្តា, យទា មម សុនខេន ឯតេ មារេត្វា មំសំ ខាទិតំ ករិស្សតិ, តទា ឯស កណ្ហោ ឧទេតា បច្ចាទន្ទពន្ធា បមោក្ខតីតិ។ ឥមិនា ឧបាយេន សព្វគាថាសុ អធិប្បាយយោជនា វេទិតព្វា។

បព្វជិតាតិ ពុទ្ធសាសនេ បព្វជិតា។ គមិស្សន្តីតិ អគារមជ្ឈេ បញ្ចកាមគុណេ បរិភុញ្ជន្តិយោ វិចរិស្សន្តិ។ ទីឃោត្តរោដ្ឋាតិ ទាឋិកានំ វឌ្ឍិតត្តា ទីឃុត្តរោដ្ឋា។ បង្កទន្តាតិ បង្កេន មលេន សមន្នាគតទន្តា។ ឥណំ ចោទាយាតិ ភិក្ខាចរិយាយ ធនំ ឧទ្ធរិត្វា វឌ្ឍិយា ធនំ បយោជេត្វា តំ ចោទេត្វា តតោ លទ្ធេន ជីវិកំ កប្បេន្តា យទា គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

សាវិត្តិន្តិ សាវិត្តិញ្ច អធិយិត្វា។ យញ្ញតន្តញ្ចាតិ យញ្ញវិធាយកតន្តំ, យញ្ញំ អធិយិត្វាតិ អត្ថោ។ ភតិកាយាតិ តេ តេ រាជរាជមហាមត្តេ ឧបសង្កមិត្វា “តុម្ហាកំ យញ្ញំ យជិស្សាម, ធនំ ទេថា”តិ ឯវំ ភតិអត្ថាយ យទា យញ្ញំ យជិស្សន្តិ។ បហូ សន្តោតិ ភរិតុំ បោសេតុំ សមត្ថា សមានា។ ពាលា តុម្ហេតិ តុម្ហេ ពាលា ន កិញ្ចិ ជានាថាតិ យទា វក្ខន្តិ។ ករិស្សន្តីតិ លោកធម្មសេវនវសេន ករិស្សន្តិ។ បន្ថឃាតន្តិ បន្ថេ ឋត្វា មនុស្សេ មារេត្វា តេសំ កណ្ឌគ្គហណំ។

សុក្កច្ឆវីតិ កសាវចុណ្ណាទីហិ ឃំសនេន សមុដ្ឋាបិតសុក្កច្ឆវិវណ្ណា។ វេធវេរាតិ វិធវា អបតិកា, តាហិ វិធវាហិ វេរំ ចរន្តីតិ វេធវេរា។

ថូលពាហូតិ បិឌបរិមទ្ទនាទីហិ សមុដ្ឋាបិតមំសតាយ មហាពាហូ។ អបាតុកាតិ អបាតុកាវា, ឆណុប្បាទរហិតាតិ អត្ថោ។ មិត្តភេទន្តិ មិត្តភេទំ, អយមេវ វា បាឋោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យទា ឯវរូបិ ឥត្ថិធុត្តា “ឥមា អម្ហាកំ ជហិស្សន្តី”តិ សហិទញ្ញា វិធវា ឧបគន្ត្វា សំវាសំ កប្បេត្វា តាសំ សន្តកំ ខាទិត្វា តាហិ សទ្ធិំ មិត្តភេទំ ករិស្សន្តិ, វិស្សាសំ កត្វា អញ្ញា សហិទញ្ញា គមិស្សន្តិ, តទា ឯស តេ ចោរេ សមន្តតោ ខាទិត្វា មុញ្ចិស្សតិ។ អសប្បុរិសចិត្តកាតិ អសប្បុរិសចិត្តេហិ បរទារចិត្តកសីលា។ តទាតិ តទា សព្វេបិមេ ឃាតេត្វា ខាទិតមំសោ កេឡ្យា បមោក្ខតីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “ឥមេ មយ្ហំ មហារាជ, អមិត្តា”តិ តេ តេ អធម្មការកេ បល្លត្ថិត្វា ខាទិតុកាមំ វិយ កត្វា ទស្សេតិ។ សោ តទា មហាជនស្ស ឧត្រស្តកាលេ សុនខំ រជ្ជុយា អាកឌ្ឍិត្វា ឋបិតំ វិយ កត្វា លុទ្ទកវេសំ វិជហិត្វា អត្តនោ អានុភាវេន អាកាសេ ជលមានោ វត្វា “មហារាជ, អហំ សក្កោ ទេវរាជា, ‘អយំ លោកោ វិនស្សតី’តិ អាគតោ, បមត្តា ហិ មហាជនា, អធម្មំ វត្តិត្វា មតមតា សម្បតិ អបាយេ បូរេន្តិ, ទេវលោកោ តុច្ឆោ វិយ ជាតោ, ឥតោ បដ្ឋាយ អធម្មិកេសុ កត្តព្ពំ អហំ ជានិស្សាមិ, ត្វំ អប្បមត្តោ ហោហិ, មហារាជា”តិ ចតូហិ សតារហគាថាហិ ធម្មំ ទេសេត្វា មនុស្សានំ ទានសីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ឱសក្កិតសាសនំ អញ្ញំ វស្សសហស្សំ បវត្តនសមត្ថំ កត្វា មាតលិំ អាទាយ សកដ្ឋានមេវ គតោ។ មហាជនា ទានសីលាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ទេវលោកេ និព្វត្តិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ ភិក្ខវេ បុព្ពេបាហំ លោកស្ស អត្ថមេវ ចរាមី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតលិ អានន្ទោ អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាកណ្ហជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៣៧០] ៧. កោសិយជាតកវណ្ណនា

៧២-៩២. កោសិយជាតកំ សុធាភោជនជាតកេ (ជា. ២.២១.១៩២ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

កោសិយជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៣៧១] ៨. មេណ្ឌកបញ្ហជាតកវណ្ណនា

៩៣-១០៥. មេណ្ឌកបញ្ហជាតកំ ឧម្មង្គជាតកេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

មេណ្ឌកបញ្ហជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤៧២] ៩. មហាបទុមជាតកវណ្ណនា

នាទដ្ឋា បរតោ ទោសន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ចិញ្ចមាណវិកំ អារព្ភ កថេសិ។ បឋមពោធិយញ្ហិ ទសពលស្ស បុថុភូតេសុ សាវកេសុ អប្បមាណេសុ ទេវមនុស្សេសុ អរិយភូមឹ ឱក្កន្តេសុ បត្ថដេសុ គុណសមុទយេសុ មហាលាភសក្ការោ ឧទបាទិ។ តិត្ថិយា សូរិយុគ្គមនេ ខជ្ជោបនកសទិសា អហេសុំ ហតលាភសក្ការា។ តេ អន្តរវីថិយំ ឋត្វា “កិំ សមណោ គោតមោវ ពុទ្ធោ, មយម្បិ ពុទ្ធា, កិំ តស្សេវ ទិន្នំ មហប្ផលំ, អម្ហាកម្បិ ទិន្នំ មហប្ផលមេវ, អម្ហាកម្បិ ទេថ ករោថា”តិ ឯវំ មនុស្សេ វិញ្ញាបេន្តាបិ លាភសក្ការំ អលភន្តា រហោ សន្និបតិត្វា “កេន នុ ខោ ឧបាយេន សមណស្ស គោតមស្ស មនុស្សានំ អន្តរេ អវណ្ណំ ឧប្បាទេត្វា លាភសក្ការំ នាសេយ្យាមា”តិ សម្មន្តយិំសុ។ តទា សាវត្ថិយំ ចិញ្ចមាណវិកា នាមេកា បរិព្វាជិកា ឧត្តមរូបធរា សោភគ្គប្បត្តា ទេវច្ឆរា វិយ។ តស្សា សរីរតោ រស្មិយោ និច្ឆរន្តិ។ អថេកោ ខរមន្តី ឯវមាហ – “ចិញ្ចមាណវិកំ បដិច្ច សមណស្ស គោតមស្ស អវណ្ណំ ឧប្បាទេត្វា លាភសក្ការំ នាសេស្សាមា”តិ។ តេ “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។ អថ សា តិត្ថិយារាមំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ, តិត្ថិយា តាយ សទ្ធិំ ន កថេសុំ។ សា “កោ នុ ខោ មេ ទោសោ”តិ យាវតតិយំ “វន្ទាមិ អយ្យា”តិ វត្វា “អយ្យា, កោ នុ ខោ មេ ទោសោ, កិំ មយា សទ្ធិំ ន កថេថា”តិ អាហ។ “ភគិនិ, សមណំ គោតមំ អម្ហេ វិហេឋយមានំ ហតលាភសក្ការេ កត្វា វិចរន្តំ ន ជានាសី”តិ។ “នាហំ ជានាមិ អយ្យា, មយា កិំ បនេត្ថ កត្តព្វន្តិ។ សចេ ត្វំ ភគិនិ, អម្ហាកំ សុខមិច្ឆសិ, អត្តានំ បដិច្ច សមណស្ស គោតមស្ស អវណ្ណំ ឧប្បាទេត្វា លាភសក្ការំ នាសេហី”តិ។

សា “សាធុ អយ្យា, មយ្ហមេវេសោ ភារោ, មា ចិន្តយិត្ថា”តិ វត្វា បក្កមិត្វា ឥត្ថិមាយាសុ កុសលតាយ តតោ បដ្ឋាយ សាវត្ថិវាសិនំ ធម្មកថំ សុត្វា ជេតវនា និក្ខមនសមយេ ឥន្ទគោបកវណ្ណំ បដំ បារុបិត្វា គន្ធមាលាទិហត្ថា ជេតវនាភិមុខី គច្ឆតិ “ឥមាយ វេលាយ កុហិំ គច្ឆសី”តិ វុត្តេ “កិំ តុម្ហាកំ មម គមនដ្ឋានេនា”តិ វត្វា ជេតវនសមីបេ តិត្ថិយារាមេ វសិត្វា បាតោវ “អគ្គុបដ្ឋាកំ វន្ទិស្សាមា”តិ នគរា និក្ខមន្តេ ឧបាសកេ ជេតវនេ វុត្ថា វិយ ហុត្វា នគរំ បវិសតិ។ “កុហិំ វុត្ថាសី”តិ វុត្តេ “កិំ តុម្ហាកំ មម វុត្ថដ្ឋានេនា”តិ វត្វា មាសឌ្ឍមាសច្ចយេន បុច្ឆិយមានា “ជេតវនេ សមណេន គោតមេន សទ្ធិំ ឯកគន្ធកុដិយំ វុត្ថាម្ហី”តិ អាហ។ បុថុជ្ជនានំ “សច្ចំ នុ ខោ ឯតំ, នោ”តិ កង្ខំ ឧប្បាទេត្វា តេមាសចតុមាសច្ចយេន បិលោតិកាហិ ឧទរំ វេឋេត្វា គព្ភិនិវណ្ណំ ទស្សេត្វា ឧបរិ រត្តបដំ បារុបិត្វា “សមណំ គោតមំ បដិច្ច គព្ភោ មេ លទ្ធោ”តិ អន្ធពាលេ សទ្ទហាបេត្វា អដ្ឋនវមាសច្ចយេន ឧទរេ ទារុមណ្ឌលិកំ ពន្ធិត្វា ឧបរិ រត្តបដំ បារុបិត្វា ហត្ថបាទបិដ្ឋិយោ គោហនុកេន កោដ្ដាបេត្វា ឧស្សទេ ទស្សេត្វា កិលន្តិន្ទ្រិយា ហុត្វា សាយណ្ហសមយេ តថាគតេ អលង្កតធម្មាសនេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តេ ធម្មសភំ គន្ត្វា តថាគតស្ស បុរតោ ឋត្វា “មហាសមណ, មហាជនស្ស តាវ ធម្មំ ទេសេសិ, មធុរោ តេ សទ្ទោ, សុផុសិតំ ទន្តាវរណំ, អហំ បន តំ បដិច្ច គព្ភំ លភិត្វា បរិបុណ្ណគព្ភា ជាតា, នេវ មេ សូតិឃរំ ជានាសិ, ន សប្បិតេលាទីនិ, សយំ អករោន្តោ ឧបដ្ឋាកានម្បិ អញ្ញតរំ កោសលរាជានំ វា អនាថបិណ្ឌិកំ វា វិសាខំ ឧបាសិកំ វា ‘ឥមិស្សា ចិញ្ចមាណវិកាយ កត្តព្វយុត្តំ ករោហី’តិ ន វទសិ, អភិរមិតុំយេវ ជានាសិ, គព្ភបរិហារំ ន ជានាសី”តិ គូថបិណ្ឌំ គហេត្វា ចន្ទមណ្ឌលំ ទូសេតុំ វាយមន្តី វិយ បរិសមជ្ឈេ តថាគតំ អក្កោសិ។ តថាគតោ ធម្មកថំ ឋបេត្វា សីហោ វិយ អភិនទន្តោ “ភគិនិ, តយា កថិតស្ស តថភាវំ វា វិតថភាវំ វា អហញ្ចេវ ត្វញ្ច ជានាមា”តិ អាហ។ អាម, មហាសមណ, តយា ច មយា ច ញាតការណេនេតំ ជាតន្តិ។

តស្មិំ ខណេ សក្កស្ស បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ អាវជ្ជេន្តោ “ចិញ្ចមាណវិកា តថាគតំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខតី”តិ ញត្វា “ឥទំ វត្ថុំ សោធេស្សាមី”តិ ចតូហិ ទេវបុត្តេហិ សទ្ធិំ អាគមិ។ ទេវបុត្តា មូសិកបោតកា ហុត្វា ទារុមណ្ឌលិកស្ស ពន្ធនរជ្ជុកេ ឯកប្បហារេនេវ ឆិន្ទិំសុ, បារុតបដំ វាតោ ឧក្ខិបិ, ទារុមណ្ឌលិកំ បតមានំ តស្សា បាទបិដ្ឋីសុ បតិ, ឧភោ អគ្គបាទា ឆិជ្ជិំសុ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយ “កាឡកណ្ណិ, សម្មាសម្ពុទ្ធំ អព្ភាចិក្ខសី”តិ សីសេ ខេឡំ បាតេត្វា លេឌ្ឌុទណ្ឌាទិហត្ថា ជេតវនា និក្កឌ្ឍិំសុ។ អថស្សា តថាគតស្ស ចក្ខុបថំ អតិក្កន្តកាលេ មហាបថវី ភិន្ទិត្វា វិវរមទាសិ, អវីចិតោ អគ្គិជាលា ឧដ្ឋហិ។ សា កុលទត្តិយំ កម្ពលំ បារុបមានា វិយ គន្ត្វា អវីចិម្ហិ និព្ពត្តិ។ អញ្ញតិត្ថិយានំ លាភសក្ការោ បរិហាយិ, ទសពលស្ស ភិយ្យោសោមត្តាយ វឌ្ឍិ។ បុនទិវសេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ចិញ្ចមាណវិកា ឯវំ ឧឡារគុណំ អគ្គទក្ខិណេយ្យំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខិត្វា មហាវិនាសំ បត្តា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឯសា មំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខិត្វា មហាវិនាសំ បត្តា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, ផុល្លបទុមសស្សិរិកមុខត្តា បនស្ស “បទុមកុមារោ”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគមិ។ អថស្ស មាតា កាលមកាសិ។ រាជា អញ្ញំ អគ្គមហេសិំ កត្វា បុត្តស្ស ឧបរជ្ជំ អទាសិ។ អបរភាគេ រាជា បច្ចន្តំ កុបិតំ វូបសមេតុំ គច្ឆន្តោ អគ្គមហេសិំ អាហ “ភទ្ទេ, ត្វំ ឥធេវ វស, អហំ បច្ចន្តំ កុបិតំ វូបសមេតុំ គច្ឆាមី”តិ វត្វា “នាហំ ឥធេវ វសិស្សាមិ, អហម្បិ គមិស្សាមី”តិ វុត្តេ យុទ្ធភូមិយា អាទីនវំ ទស្សេត្វា “យាវ មមាគមនា អនុក្កណ្ឋមានា ឥធ វស, អហំ បទុមកុមារំ យថា តវ កត្តព្ពកិច្ចេសុ អប្បមត្តោ ហោតិ, ឯវំ អាណាបេត្វា គមិស្សាមី”តិ វត្វា តថា កត្វា គន្ត្វា បច្ចាមិត្តេ បលាបេត្វា ជនបទំ សន្តប្បេត្វា បច្ចាគន្ត្វា ពហិនគរេ ខន្ធាវារំ និវាសេសិ។ ពោធិសត្តោ បិតុ អាគតភាវំ ញត្វា នគរំ អលង្ការាបេត្វា រាជគេហំ បដិជគ្គាបេត្វា ឯកកោវ តស្សា សន្តិកំ អគមាសិ។

សា តស្ស រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា អហោសិ។ ពោធិសត្តោ តំ វន្ទិត្វា “អម្ម, កិំ អម្ហាកំ កត្តព្ព”ន្តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ “អម្មាតិ មំ វទសី”តិ ឧដ្ឋាយ ហត្ថេ គហេត្វា “សយនំ អភិរុហា”តិ អាហ។ “កិំការណា”តិ? “យាវ រាជា ន អាគច្ឆតិ, តាវ ឧភោបិ កិលេសរតិយា រមិស្សាមា”តិ។ “អម្ម, ត្វំ មម មាតា ច សសាមិកា ច, មយា សបរិគ្គហោ មាតុគាមោ នាម កិលេសវសេន ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា ន ឱលោកិតបុព្ពោ, កថំ តយា សទ្ធិំ ឯវរូបំ កិលិដ្ឋកម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ សា ទ្វេ តយោ វារេ កថេត្វា តស្មិំ អនិច្ឆមានេ “មម វចនំ ន ករោសី”តិ អាហ។ “អាម, ន ករោមី”តិ។ “តេន ហិ រញ្ញោ កថេត្វា សីសំ តេ ឆិន្ទាបេស្សាមី”តិ។ មហាសត្តោ “តវ រុចិំ ករោហី”តិ វត្វា តំ លជ្ជាបេត្វា បក្កាមិ។

សា ភីតតសិតា ចិន្តេសិ “សចេ អយំ មយ្ហំ បិតុ អារោចេស្សតិ, ជីវិតំ មេ នត្ថិ, អហមេវ បុរេតរំ គច្ឆិស្សាមី”តិ ភត្តំ អភុញ្ជិត្វា កិលិដ្ឋលោមចត្តំ និវាសេត្វា សរីរេ នខរាជិយោ ទស្សេត្វា “កុហិំ ទេវីតិ រញ្ញោ បុច្ឆនកាលេ “គិលានា’តិ កថេយ្យាថា”តិ បរិចារិកានំ សញ្ញំ ទត្វា គិលានាលយំ កត្វា និបជ្ជិ។ រាជាបិ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា និវេសនំ អារុយ្ហ តំ អបស្សន្តោ “កុហិំ ទេវី”តិ បុច្ឆិត្វា “គិលានា”តិ

សុត្វា សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា “កឹ តេ ទេវិ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ សា តស្ស វចនំ អសុណន្តី វិយ ហុត្វា ទ្វេ តយោ វារេ បុច្ឆិតា “មហារាជ, កស្មា កថេសិ, តុណ្ហី ហោហិ, សសាមិកិត្ថិយោ នាម មាទិសា ន ហោន្តី”តិ វត្វា “កោ ត្វំ វិហេឋិតាសិ, សីឃំ មេ កថេហិ , សីសមស្ស ឆិន្ទិស្សាមី”តិ វុត្តេ “កំសិ ត្វំ, មហារាជ, នគរេ ឋបេត្វា កថា”តិ វត្វា “បទុមកុមារ”ន្តិ វុត្តេ “សោ មយ្ហំ វសនដ្ឋានំ អាគន្ត្វា ‘តាត, មា ឯវំ ករោហិ, អហំ តវ មាតា’តិ វុច្ចមានោបិ ‘ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ រាជា នត្ថិ, អហំ តំ គេហេ ករិត្វា កិលេសរតិយា រមិស្សាមី’តិ មំ កេសេសុ គហេត្វា អបរាបរំ លុញ្ចិត្វា អត្តនោ វចនំ អករោន្តិំ មំ បោថេត្វា កោដ្ដេត្វា គតោ”តិ អាហ។

រាជា អនុបបរិក្ខិត្វាវ អាសីវិសោ វិយ កុទ្ធោ បុរិសេ អាណាបេសិ “គច្ឆថ, ភណេ, បទុមកុមារំ ពន្ធិត្វា អានេថា”តិ។ តេ នគរំ អវត្ថរន្តា វិយ តស្ស គេហំ គន្ត្វា តំ ពន្ធិត្វា បហរិត្វា បច្ឆាពាហំ គាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធិត្វា រត្តកណវេរមាលំ គីវាយំ បដិមុញ្ចិត្វា វជ្ឈំ កត្វា អាហរិំសុ។ សោ “ទេវិយា ឥទំ កម្ម”ន្តិ ញត្វា “ភោ បុរិសា, នាហំ រញ្ញោ ទោសការកោ, និប្បរាធោហមស្មី”តិ វិលបន្តោ អាគច្ឆតិ។ សកលនគរំ សង្ខុភិត្វា “រាជា កិរ មាតុគាមស្ស វចនំ គហេត្វា មហាបទុមកុមារំ ឃាតាបេសី”តិ សន្និបតិត្វា រាជកុមារស្ស បាទមូលេ និបតិត្វា “ឥទំ តេ សាមិ, អននុច្ឆវិក”ន្តិ មហាសទ្ទេន បរិទេវិ។ អថ តំ នេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា ទិស្វាវ ចិត្តំ និគ្គហេតុំ អសក្កោន្តោ “អយំ អរាជាវ រាជលីឡំ ករោតិ, មម បុត្តោ ហុត្វា អគ្គមហេសិយា អបរជ្ឈតិ, គច្ឆថ នំ ចោរបបាតេ បាតេត្វា វិនាសំ បាបេថា”តិ អាហ។ មហាសត្តោ “ន មយ្ហំ តាត, ឯវរូបោ អបរាធោ អត្ថិ, មាតុគាមស្ស វចនំ គហេត្វា មា មំ នាសេហី”តិ បិតរំ យាចិ។ សោ តស្ស កថំ ន គណ្ហិ។

តតោ សោឡសសហស្សា អន្តេបុរិកា “តាត មហាបទុមកុមារ, អត្តនោ អននុច្ឆវិកំ ឥទំ លទ្ធ”ន្តិ មហាវិរវំ វិរវិំសុ។ សព្ពេ ខត្តិយមហាសាលាទយោបិ អមច្ចបរិជនាបិ “ទេវ, កុមារោ សីលាចារគុណសម្បន្នោ វំសានុរក្ខិតោ រជ្ជទាយាទោ, មា នំ មាតុគាមស្ស វចនំ គហេត្វា អនុបបរិក្ខិត្វាវ វិនាសេហិ, រញ្ញា នាម និសម្មការិនា ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា សត្ត គាថា អភាសិំសុ –

១០៩។

“នាទដ្ឋា បរតោ ទោសំ, អណុំ ថូលានិ សព្ពសោ;

ឥស្សរោ បណយេ ទណ្ឌំ, សាមំ អប្បដិវេក្ខិយ។

១១០។

“យោ ច អប្បដិវេក្ខិត្វា, ទណ្ឌំ កុព្ពតិ ខត្តិយោ;

ສກລາກໍ ເສາ ກິລຕິ, ຂຈ຺ຈເຕ຺ຖາຈ ສປກ຺ກິກໍ໌

໑໐໘໌

“ອຄໂຖຍໍ ຄໂຖຍຕິ, ຄໂຖຍຈ຺ຈາ ອຄໂຖຍໍ;

ອເຕ຺ຖາຈ ຍິສຍໍ ປກຸ, ຄ ຊາຄາຕິ ສປາສປໍ໌

໑໐໙໌

“ເຍາ ຈ ອຸຕານິ ຊາຄານິ, ອຫໍ ກຸລີຄິ ສຕ຺ຕເສາ;

ສຸທິຈ຺ຈປຄຸສາເສຍ຺ຍ, ສ ເຈ ເຈາຫຣິຕ ປເຣຫຕິ໌

໑໑໐໌

“ເຄກຕ຺ຕປຸຄຸຄາ ສກ຺ກາ, ອຸກຕ຺ຕິຄິເລາຄ ຈາ;

ອຕ຺ຕ ປຫເຕ຺ຕ ຊເປຕໍ, ຕສ຺ມາ ວກຍປາຈເຣ໌

໑໑໑໌

“ປຣິກ຺ຂເຕາ ປຸຄຸ ເຫາຕິ, ອຕິຕິເກ຺ກາ ຈ ເຈຣຈາ;

ອຸຕຍ຺ຍາ ວກຍໍ ຕາຕ຺ວາ, ອຄຸປຊ຺ຊສປາຈເຣ໌

໑໑໒໌

“ຕາຫຸປິ ຣເຕ຺ຕາ ກາເສຍ຺ຍ, ຄຸເຊ຺ຈາປິ ຕາຫຸ ກາສຕິ;

ត ឋាត្តិការេណា រាជ, បុត្តំ ឈារេតព្យរេហសី”តិ។

ពត្ថ នាមន្តោតិ ត អតិស្វា។ បរេតោតិ បរស្ស។ សព្ពសោតិ សព្ពាតិ។ អលំភូលិកឹតិ ចុច្ចកយហត្តាតិ ចខ្លាតិ។ សាមំ អប្បដិរេចក្ខិយាតិ បរស្ស

ចចតំ កហេត្វា អត្តតោ បច្ចក្ខ អកត្វា បឆចិស្សរេរា រាជា ឥល្ឌំ ត បណេយ ត បដ្ឋេបឃ្យ។ យហាសយុតរាជកាលស្ថិតិញ្ញសតេតា ក្តត្តរិ

ឥល្ឌោ តាយ តត្ថិ, តាញូអតកាហណបព្ពាជតតោ ក្តន្ឌំ ហត្ថបិកេច្ឆនតឈាពតំ តាយ តត្ថិ, បឆ្លា ពក្លញូអរាឌ្ឃតំរេឃច ការេល ឲតំ ក្តប្បត្តំ,

តំ សន្តាឃ រេត អយច្ចា “ឲកតេត្តតេច បរស្ស ឥោរាសំ សាមំ អតិស្វា កាតុំ ត ឃុត្ត”ន្តិ កតេឆត្តា ឲចយាហំសុ។

រេឃា ច អប្បដិរេចក្ខិត្វាតិ យហារាជ, ឲចំ អប្បដិរេចក្ខិត្វា រេគាសាត្ថុចិតេក ឥល្ឌោ បរណេតព្ពោ រេឃា រាជា អកាតិកយតេ ឌិតោ តំ រេគាសំ

អប្បដិរេចក្ខិត្វា ហត្ថច្ឆេគាឌិឥល្ឌំ ករោតិ, សោ អត្តតោ ភ្នក្ខការណំ ករោរេត្តា សកណ្ឋកំ រេកាជតំ កិលតិ តាយ, ជច្ចន្តោ ចិឃ ច សយក្ខិកំ

ក្បូបាតិ តាយ។ អឥល្ឌិឃត្តិ រេឃា អឥល្ឌិឃំ អឥល្ឌបរណេតព្ពញ្ញា ឥណ្ឌេត្វា ឥល្ឌិឃញ្ចា ឥល្ឌបរណេតព្ពំ អឥណ្ឌេត្វា អត្តតោ រុចិរេយច ករោតិ,

សោ អន្តោ ចិឃ ចិសមំ យត្ថំ បដិបតន្តោ, ត ជាតាតិ សយាសមំ, តរេតា បិសាណាឌីសុ បក្ខលន្តោ អន្តោ ចិឃ ចតុសុ អបិរេយសុ យហាភ្នក្ខ

បិបុណាតីតិ អរេត្ថា។ ឲតាតិ ជាតាតឹតិ ឲតាតិ ឥល្ឌិឃាឥល្ឌិឃការណាតិ រេចច ឥល្ឌិឃការណេសុបិ អលំភូលិតិ ច សព្ពាតិ សុឌិដ្ឋំ ឌិស្វា

អត្យសាសេឃ្យ, ស រេច ចោហរិតុំ រន្ជូបត្យសាសិតុំ អរហតីតិ អរេត្ថា។

អត្តំ យហន្តេ ជរេបតុត្តិ ឲចទ្ទរេបិ អត្យប្បន្តេ រេកាសេក ក្តប្បារេឥត្វា ក្តប្បន្តេ ឆាចរេរ កត្វា អត្តាតំ យហន្តេ ក្តញូអារេរ ឋាស្សរិរេយ ជរេបតុំ ត

សក្កោតីតិ អរេត្ថា។ យុក្ខតិ យុក្ខរាជា រដ្ឋចាសីតំ បរិក្ខតោ រេហាតិ អចព្ពាតោតា, សោ រជ្ជំ តិរេច្ចារំ កាតុំ ត សក្កោតិ។ រេចរចាតិ អតិតិក្ខស្ស

បត សព្ពោបិ រដ្ឋចាសិតោ រេចរិតោ រេហាន្តីតិ សោ រេចរចា តាយ រេហាតិ។ អត្យបញ្ញត្តិ អត្យក្ខតំ យុក្ខតិលិណកាចាតំ យព្ញ៉ាសយាចរេរ, អយុក្ខ

អតិរេក្ខា ហុត្វា រជ្ជំ ការេរឃ្យាតិ អរេត្ថា។ ត ឋាត្តិការេណាតិ បិបំ លិយកំ យាតុកាយំ តិស្សាយ ចំសាត្យរក្ខកំ ឲត្តកាឃាឥំ បុត្តំ ឈារេតពុំ

តារេហសិ, យហារាជាតិ។

ឲចំ តាតាការេណហិ កតេឆត្តាបិ អយច្ចា អត្តតោ ពឆំ កាហារេបតុំ តាសក្ខិសុ។ រេពាឌិសរេត្តាបិ ឃាចរេត្តា អត្តតោ ពឆំ កាហារេបតុំ

តាសក្ខិ។ អគ្គឌារេលិ បត រាជា “កឆ្លច តំ រេចារបបិរេត លិបចា”តិ អាណារេបត្តា អដ្ឋមំ កាចយាហ –

១១៧។

“សរេព្ពាច រេលិរេកា ឲករេតា, ឋាត្តិ ច អឃរេយកិកា;

រេតតាហំ បដិបជ្ជិស្សំ, កឆ្លច បក្ខិបរេចច ត”ន្តិ។

តត្ថ តេភាហត្ថិ ឃេភ ការេណភ សេទ្ធា លេវិកា ឲកតោ កុមារេស្សេច បេក្ខា ហុត្វា ជិតោ, អឃញ្ញា ព្ទុត្តិ ឲកិកាច, តេភ ការេណភ អហំ ព្ទុមិស្សា ចចតំ បដិបជ្ជិស្សំ, កដ្ឋេឆ តំ បត្តតំ អាទេរាបត្វា បបិតេ ល៉ិបធេឆចាតិ៝

ឲចំ វុត្តេ សោឡសសហស្សាសុ រាដិឌត្ថិសុ ឲកាបិ សកភាវេច សណ្ឋាតុំ តាសក្ខិ, សកលភាវេចាសិតោ ជាំហា បក្កឃាកត្ថិត្វា តេកេស ខិកិរឃមាតា ចិលបិសុ៝ រាជា “ព្ទុេម ព្ទុមស្ស បបិតេ ល៉ិបតំ បដិជាតេហឃ្យ”ត្តិ សបរិចារេរា កត្វា មហាឌតស្ស បរិតេចត្តេស្សេច តំ ចូឌ្ឍិបរិគំ អចំសិរំ កត្វា កាហារេបត្វា បបិតេ ល៉ិបិរេបសិ៝ អឆស្ស មេត្តាត្វការេចត បត្តេត អត៏ចត្វា តេចតា “មា ភាយិ មហាបេក្យា”តិ តំ

សមស្សារេសត្វា ក្លេកាហិ ហតេត្វហិ កេហត្វា ហេឌេឃ ធេបត្វា ជិត្តសមឃស្សំ ឋរាបត្វា ឱ្យតរិត្វា បត្តតបរិតេ បតិដ្ឋិតភាករាឌស្ស ឋណាកត្ថុេ ធេបសិ៝ ភាករាជា តេជាសិសត្តំ ភាកកចតំ តេត្វា អត្តតោ ឃសំ មេឡេកិត្តិត្វា អគាសិ៝ សោ តត្ថ ឲកសំចេដ្ឋរំ ចសិត្វា “មត្សុប្បចំ

កមិស្សាមិ”តិ ចត្វា “កតរំ ធាត”ត្តិ វុត្តេ “ហិមចត្តំ កត្វា បត្តខិស្សាមិ”តិ អាហ៝ ភាករាជា “សាធុ”តិ តំ កេហត្វា មត្សុបេឆ បតិដ្ឋាបេត្វា បត្តខិតបរិក្ខារេ ឌត្វា សកដ្ឋាភមេច កតោ៝ សោបិ ហិមចត្តំ បចិសិត្វា ព្ទុសិបត្តជ្ជំ បត្តខិត្វា ឈាតាភិញ្ញា តិព្វត្តេត្វា

ចភមូលផលាហារេរា តត្ថ បដិចសតិ៝

អតេឆកោ ជារាលសិចាសិ ចភធរកោ តំ ធាតំ បតេត្វា មហាសត្តំ សញ្ជាភិត្វា “ភត្វ ត្វំ តេច, មហាបេក្យកុមារេរា”តិ ចត្វា “អាម, សម្មា”តិ វុត្តេ តំ ចត្ថិត្វា កតិបាហំ តត្ថ ចសិត្វា ជារាលសិំ កត្វា ររេញ្ញា អាទេរាចេសិ “តេច, បុត្តោ តេ ហិមចត្តបតេសេ ព្ទុសិបត្តជ្ជំ បត្តខិត្វា

បណ្ណសាលាយំ ចសតិ, អហំ តស្ស សត្តិកេ ចសិត្វា អាកតោ”តិ៝ “បច្ចក្ខតោ តេ ជិដ្ឋោ”តិ? “អាម តេចា”តិ៝ រាជា

មហាពលកាឃបរិវុតោ តត្ថ កត្វា ចភបរិយេត្តេ ខត្ថាចារំ ពាត្ថិត្វា អមច្ចកណបរិវុតោ បណ្ណសាលំ កត្វា កញ្ចាភត្ថបសជិសំ

បណ្ណសាលត្វារេ តិសិត្តំ មហាសត្តំ ជិស្វា ចត្ថិត្វា ឲកមត្តំ តិសីជិ៝ អមច្ចាបិ ចត្ថិត្វា បដិសត្ថារំ កត្វា តិសីជិសុ៝ តេជាសិសេត្តាបិ រាជាតំ

បដិបុច្ឆិត្វា បដិសត្ថារមកាសិ៝ អឆ តំ រាជា “តាត, មយា ត្វំ កម្ពុេរ បបិតេ ល៉ិបាបិតោ, កចំ សជីចិតោតាសិ”តិ បុច្ឆេត្វា ភចមំ កាឆមាហ

–

១១៣

“អតេកតាលេ ភរេកោ, កម្ពុេរ ច ឃុត្យត្តេរ;

បាតិតោ កិរិត្វុក្កស្មិំ, កេន ត្វំ តត្ថ ភាមរី”តិ៝

តត្ថ អតេកតាលេតិ អតេកតាលប្បមាណេ៝ ភាមរីតិ ត អមរិ៝

ຕເຕາປຣິ –

໑໑໓໌

“ສາເກາ ຂາຕເຜເຓາ ຕຕ຺ຖ, ຮາຍຕາ ກິຣິສານຸເຂາ;

ປຍ຺ຈຫິ ຍັ ເກາເກຫິ, ເຕສາຫັ ຕຕ຺ຖ ສາຍຣິ໌

໑໑໔໌

“ຄຸຫິ ຕັ ປຕິເຕສ຺ສາມິ, ຣາຊປຸຕ຺ຕ ສກັ ຆຣັ;

ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຫິ ຠທ຺ທນ຺ເຕ, ກິ ອຣເຍ຺ຍ ກຣິສ຺ສສິ໌

໑໑໕໌

“ຍຖາ ກິລິຕ຺ວາ ຂາຍ຺ຍກສັ, ຊຸທ຺ທເສ຺ຍ ສເລາຫິຕັ;

ຊຸທ຺ທິຕ຺ວາ ນຸທີ ອສ຺ສ, ຄຸຈັ ປສ຺ສາມິ ອຕ຺ຕກັ໌

໑໑໖໌

“ກິ ນຸ ຕ຺ວັ ຂາຍ຺ຍກສັ ຊ຺ວາສິ, ກິ ຕ຺ວັ ຊ຺ວາສິ ສເລາຫິຕັ;

ກິ ນຸ ຕ຺ວັ ຊຸຊ຺ຊຕັ ຊ຺ວາສິ, ຕັ ເມ ອກ຺ຂາຫິ ປຸຈ຺ຉິເຕາ໌

໑໑໗໌

“ກາຍາຫັ ຂາຍ຺ຍກສັ ຊ຺ວາມິ, ຫຕ຺ຖິອສ຺ສ ສເລາຫິຕັ;

ចត្តាហំ ឧក្កុតំ ព្រាយិ, ឧចំ ខាតាហិ លត្តិយា”តិ –

ព្ឋយាសុ បញ្ញាសុ ឧកត្តទិកា តិស្សោ កាថា នៅឆិសត្តស្ស, ចេត្ត ររញ្ញោ

តត្ថ បច្ចក្ខហិ យត្តិ បត្តតបតតកាលេ ចេចតាយ បរិក្កហេត្វា ឆិត្តសយេស្សេត សយស្សាសេត្វា ឧបតឹតំ យំ បដិក្កហិត្វា កហេត្វា ច បត តាកកចតំ អាតេត្វា យហត្តំ ឃសំ ចត្វា “យត្សស្សបធំ យំ តេហី”តិ ចុទេត្វា យំ យត្សស្សបធំ អាតេតសិ អហំ ព្ឋសាកត្វា បត្តខិតោ, ព្ឋតិ តេតត ចេចតាយ ច តាករាខស្ស ច អាត្សការេចត អហំ តត្ថ តាយទិត្តិ សត្តំ អាតេទាចេសិ

ឥតិ រាជា តស្ស ចចត់ សុត្វា សោយតស្សប្បត្តោ ហុត្វា “តាត, អហំ ខាលការេចត ព្ឋត្តិយា ចចតំ កហេត្វា ឧចំ សឹលិចាទសយេត្ត តយិ អបទន្លេ លយាហិ យេ ចោស”ត្តិ បិទេសុ តិបតិត្វា “ឧទេន្ដហិ, យហារាខ, លយាយ តេ ចោសំ, ព្ឋតោ បរិ បុត យា ឧចំ អតិសយូការី កចេឃ្យាសី”តិ ចុទេត្ត “តាត, ត្វំ អត្តតោ កុលសត្តកំ សេតច្ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា រដ្ឋំ អត្សាសេត្វា យឃិលយសិ តាយា”តិ ឧចយាហ

ឧច្ឆទិត្វាតិ ហចឃចក្កាឌីតិ អសយ្យត្តយេច តំ ឧច្ឆទិត្វា សុចី អស្ស ឧចំ បស្សាមិ អត្តតត្តិ អត្តាតំ យហារាខ, ឧចំ អហម្បិ បុត សោត្តិកាចប្បត្តំ កិលិតតាឡព្ឋសំ បុរិសមិច អត្តាតំ បស្សាមីតិ “កិំ តុ ត្វំ”ត្តិ ព្ឋតំ រាជា តយត្តំ ចិត្តាទតោ សោតុំ បុច្ឆតិ កាយាហត្តិ បញ្ញា កាយកុណេ អហំ ហត្ថិអស្សំ សលោហិតត្តិ ឧចំ ហត្ថិអស្សរថបាហតំ សត្តរតតានីចិកចំ “សលោហិត”ត្តិ ព្រាយិ ចត្តាហត្តិ ចត្តំ អហំ, ឃតា តំ សត្តាយ្បិ ចត្តំ តោហតិ បរិច្ចត្តំ, តំ ចាតាហំ “ឧក្កុត”ត្តិ ព្រាយិ

“ព្ឋតិ តោ, យហារាខ, យឃិលេខ្នត កិច្ចំ តត្តិ, ត្វំ បត ចស រាខចសេុ អកោសេត្វា អកតិកយតំ បហាយ ចសេុត រដ្ឋំ កាទេហី”តិ យហាសត្តោ បិតុ ខ្លចាតំ អតាសិ សោ រាជា ទោតិត្វា បរិទេចិត្វា តកទំ កច្ឆេត្តា អត្តរាយកេ្ក អយច្ចេ បុច្ឆិ “អហំ កំ តិស្សាយ ឧចទ្ទបេត អាចាទកុណសយេត្តត បុតត្តត ចិតោឃាកំ បតេត្តា”តិ? “អក្កុយហេសិ, ចេចា”តិ រាជា តំ ឧច្ឆ្ចបិតំ កាហាបេត្វា ចោទបបិតោ លិបិបេត្វា តកទំ បចិសិត្វា ចសេុត រដ្ឋំ កាទេសិ

សត្វា ព្ឋយំ ចសេុចេសតំ អាហទិត្វា “ឧចំ, ភិក្ខវេ, បុព្វេបយា យំ អតេក្កាសិត្វា យហាចិតាសំ បត្តា”តិ ចត្វា –

១១០

“ចិព្ហាយាលចិកា យាតា, ចេចចេត្តា ច យេ បិតា;

អានន្ទោ បណ្ឌិតោ នាគោ, សារិបុត្តោ ច ទេវតា;

រាជបុត្តោ អហំ អាសិំ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។ –

ឱសានគាថាយ ជាតកំ សមោធានេសិ។

មហាបទុមជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៤៧៣] ១០។ មិត្តាមិត្តជាតកវណ្ណនា

កានិ កម្មានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរញ្ញោ អត្ថចរកំ អមច្ចំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ រញ្ញោ ពហូបការោ អហោសិ។ អថស្ស រាជា អតិរេកសម្មានំ ការេសិ។ អវសេសា តំ អសហមានា “ទេវ, អសុកោ នាម អមច្ចោ តុម្ហាកំ អនត្ថការកោ”តិ បរិភិន្ទិំសុ។ រាជា តំ បរិគ្គណ្ហន្តោ កិញ្ចិ ទោសំ អទិស្វា “អហំ ឥមស្ស កិញ្ចិ ទោសំ ន បស្សាមិ, កថំ នុ ខោ សក្កា មយា ឥមស្ស មិត្តភាវំ វា អមិត្តភាវំ វា ជានិតុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា “ឥមំ បញ្ហំ ឋបេត្វា តថាគតំ អញ្ញោ ជានិតុំ ន សក្ខិស្សតិ, គន្ត្វា បុច្ឆិស្សាមី”តិ ភុត្តបាតរាសោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, កថំ នុ ខោ សក្កា បុរិសេន អត្តនោ មិត្តភាវំ វា អមិត្តភាវំ វា ជានិតុ”ន្តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ សត្ថា “បុព្ពេបិ មហារាជ, បណ្ឌិតា ឥមំ បញ្ហំ ចិន្តេត្វា បណ្ឌិតេ បុច្ឆិត្វា តេហិ កថិតវសេន ញត្វា អមិត្តេ វជ្ជេត្វា មិត្តេ សេវិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ។ តទា ពារាណសិរញ្ញោ ឯកំ អត្ថចរកំ អមច្ចំ សេសា បរិភិន្ទិំសុ។ រាជា តស្ស ទោសំ អបស្សន្តោ “កថំ នុ ខោ សក្កា មិត្តំ វា អមិត្តំ វា ញាតុ”ន្តិ មហាសត្តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៣៨។

“កានិ កម្មានិ កុព្ពានំ, កថំ វិញ្ញូ បរក្កមេ;

អមិត្តំ ជានេយ្យ មេធាវី, ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ”តិ។

តស្សត្ថោ – កានិ កម្មានិ ករោន្តំ មេធាវី បណ្ឌិតោ បុរិសោ ចក្ខុនា ទិស្វា វា សោតេន សុត្វា វា “អយំ មយ្ហំ អមិត្តោ”តិ ជានេយ្យ,

តស្ស ជាននត្ថាយ កថំ វិញ្ញូ បរក្កមេយ្យាតិ។

អថស្ស អមិត្តលក្ខណំ កថេន្តោ អាហ –

១១១។

“ន នំ ឧម្ហយតេ ទិស្វា, ន ច នំ បដិនន្ទតិ;

ចក្ខូនិ ចស្ស ន ទទាតិ, បដិលោមញ្ច វត្តតិ។

១១២។

“អមិត្តេ តស្ស ភជតិ, មិត្តេ តស្ស ន សេវតិ;

វណ្ណកាមេ និវារេតិ, អក្កោសន្តេ បសំសតិ។

១១៣។

“គុយ្ហញ្ច តស្ស នក្ខាតិ, តស្ស គុយ្ហំ ន គូហតិ;

កម្មំ តស្ស ន វណ្ណេតិ, បញ្ញស្ស នប្បសំសតិ។

១១៤។

“អភវេ នន្ទតិ តស្ស, ភវេ តស្ស ន នន្ទតិ;

អច្ឆេរំ ភោជនំ លទ្ធា, តស្ស នុប្បជ្ជតេ សតិ;

តតោ នំ នានុកម្បតិ, អហោ សោបិ លភេយ្យិតោ។

១២៤។

“ឥច្ឆេតេ សោញអសាការា, អមិត្តស្មិំ បតិដ្ឋិតា;

យេហិ អមិត្តំ ជានេយ្យ, ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ”តិ។

មហាសត្តោ ឥមា បញ្ច គាថា វត្វាន បុន –

១២៥។

“កានិ កម្មានិ កុព្ពានំ, កថំ វិញ្ញូ បរក្កមេ;

មិត្តំ ជានេយ្យ មេធាវី, ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ”តិ។ –

ឥមាយ គាថាយ មិត្តលក្ខណំ បុដ្ឋោ សេសគាថា អភាសិ –

១២៦។

“បវុត្ថំ តស្ស សរតិ, អាគតំ អភិនន្ទតិ;

តតោ កេលាយិតោ ហោតិ, វាចាយ បដិនន្ទតិ។

១២៧។

“មិត្តេ តស្សេវ ភជតិ, អមិត្តេ តស្ស ន សេវតិ;

អក្កោសន្តេ និវារេតិ, វណ្ណកាមេ បសំសតិ។

១៩០។

“គុយ្ហញ្ច តស្ស អក្ខាតិ, តស្ស គុយ្ហញ្ច គូហតិ;

កម្មញ្ច តស្ស វណ្ណេតិ, បញ្ញំ តស្ស បសំសតិ។

១៩១។

“ភវេ ច នន្ទតិ តស្ស, អភវេ តស្ស ន នន្ទតិ;

អច្ឆេរំ ភោជនំ លទ្ធា, តស្ស ឧប្បជ្ជតេ សតិ;

តតោ នំ អនុកម្បតិ, អហោ សោបិ លភេយ្យិតោ។

១៩២។

“ឥច្ចេតេ សោឡសាការា, មិត្តស្មិំ សុប្បតិដ្ឋិតា;

យេហិ មិត្តញ្ច ជានេយ្យ, ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ”តិ។

តត្ថ ន នំ ឧម្ហយតេ ទិស្វាតិ តំ មិត្តំ មិត្តបតិរូបកោ ទិស្វា សិតំ ន ករោតិ, បហដ្ឋាការំ ន ទស្សេតិ។ ន ច នំ បដិនន្ទតីតិ តស្ស កថំ បគ្គណ្ហន្តា ន បដិនន្ទតិ ន តុស្សតិ។ ចក្ខូនិ ចស្ស ន ទទាតីតិ ឱលោកេន្តំ ន ឱលោកេតិ។ បដិលោមញ្ចាតិ តស្ស កថំ បដិប្ផរតិ បដិសត្តុ ហោតិ។ វណ្ណកាមេតិ តស្ស វណ្ណំ ភណន្តេ។ នក្ខាតីតិ អត្តនោ គុយ្ហំ តស្ស ន អាចិក្ខតិ។ កម្មំ តស្សាតិ តេន កតកម្មំ ន វណ្ណយតិ។ បញ្ញស្សាតិ អស្ស បញ្ញំ នប្បសំសតិ, ទោណសម្មុខំ ន បសំសតិ។ អភវេតិ អវឌ្ឍិយំ។ តស្ស ឧប្បជ្ជតេ សតីតិ តស្ស មិត្តបតិរូបកស្ស “មម មិត្តស្សបិ ឥតោ ទស្សាមី”តិ សតិ ន ឧប្បជ្ជតិ។ នានុកម្បតីតិ មុទុចិត្តេន ន ចិន្តេតិ។ លភេយ្យិតោតិ លភេយ្យ ឥតោ។ អាការាតិ ការណានិ។ បច្ចត្ថិ ចិឆេសកាតំ ។ កេលាយិតោតិ កេលាយតិ មមាយតិ បត្ថេតិ បិហេតិ ឥច្ឆតីតិ អត្ថោ។ វាចាយាតិ មធុរវចនេន តំ សមុទាចរន្តោ បដិនន្ទតិ តុស្សតិ។ សេសំ វុត្តបដិបក្ខនយេន វេទិតព្ពំ។ រាជា មហាសត្តស្ស កថាយ អត្តមនោ ហុត្វា តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᩉᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶ ᨲᩴ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ, ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨿ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᩺

ᨩᩣᨲᨠᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨠᩩᨱᩣᩃᩴ ᨽᨴ᩠ᨴᩈᩣᩃᨬ᩠ᨧ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩅᩣᨱᩥᨩ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ;

ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨵ ᨾᩉᩣᨠᨱ᩠ᩉᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩴ ᩈᩥᩁᩥᨾᨶ᩠ᨲᨠᩴ᩺

ᨷᨴᩩᨾᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨴᩈ ᨩᩣᨲᨠᩮ;

ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨿᩥᩴᩈᩩ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ, ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨷᩤᨲᨠᩮ᩺

ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨠᨶᩥᨷᩤᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣។ តេរសកនិបាតោ

[៣៦៣] ១។ អម្ពជាតកវណ្ណនា

អហាសិមេ អម្ពផលានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តោ ហិ “អហំ ពុទ្ធោ ភវិស្សាមិ, មយ្ហំ សមណោ គោតមោ នេវ អាចរិយោ ន ឧបជ្ឈាយោ”តិ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ ឈានបរិហីនោ សង្ឃំ ភិន្ទិត្វា អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ អាគច្ឆន្តោ ពហិជេតវនេ បថវិយា វិវរេ ទិន្នេ អវីចិំ បាវិសិ។ តទា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ មហាវិនាសំ បត្តោ, អវីចិមហានិរយេ និព្ពត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ មហាវិនាសំ បត្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស បុរោហិតកុលំ អហិវាតរោគេន វិនស្សិ។ ឯកោវ បុត្តោ ភិត្តិំ ភិន្ទិត្វា បលាតោ។ សោ តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខស្សាចរិយស្ស សន្តិកេ តយោ វេទេ ច អវសេសសិប្បានិ ច ឧគ្គហេត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា និក្ខន្តោ “ទេសចារិត្តំ ជានិស្សាមី”តិ ចរន្តោ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ បាបុណិ។ តំ និស្សាយ មហាចណ្ឌាលគាមកោ អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្មិំ គាមេ បដិវសតិ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ អកាលេ ផលំ គណ្ហាបនមន្តំ ជានាតិ។ សោ បាតោវ ឧដ្ឋាយ កាជំ អាទាយ តតោ គាមា និក្ខមិត្វា អរញ្ញេ ឯកំ អម្ពរុក្ខំ ឧបសង្កមិត្វា សត្តបទមត្ថកេ ឋិតោ តំ មន្តំ បរិវត្តេត្វា អម្ពរុក្ខំ ឯកេន ឧទកបសតេន បហរតិ។ រុក្ខតោ តង្ខណញ្ញេវ បុរាណបណ្ណានិ បតន្តិ, នវានិ ឧដ្ឋហន្តិ, បុប្ផានិ បុប្ផិត្វា បតន្តិ, អម្ពផលានិ ឧដ្ឋាយ មុហុត្តេនេវ បច្ចិត្វា មធុរានិ ឱជវន្តានិ ទិព្ពរសសទិសានិ ហុត្វា រុក្ខតោ បតន្តិ។ មហាសត្តោ តានិ ឧច្ចិនិត្វា យាវទត្ថំ ខាទិត្វា កាជំ បូរេត្វា គេហំ គន្ត្វា តានិ វិក្កិណិត្វា បុត្តទារំ បោសេសិ។

សោ ព្រាហ្មណកុមារោ មហាសត្តំ អកាលេ អម្ពបក្កានិ អាហរិត្វា វិក្កិណន្តំ ទិស្វា “និស្សំសយេន តេហិ មន្តពលេន ឧប្បន្នេហិ ភវិតព្ពំ, ឥមំ បុរិសំ និស្សាយ ឥទំ អនគ្ឃំ មន្តំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា មហាសត្តស្ស អម្ពានិ អាហរណនិយាមំ បរិគ្គណ្ហន្តោ តថតោ ញត្វា តស្មិំ អរញ្ញតោ អនាគតេយេវ តស្ស គេហំ គន្ត្វា អជានន្តោ វិយ ហុត្វា តស្ស ភរិយំ “កុហិំ អយ្យោ, អាចរិយោ”តិ បុច្ឆិត្វា “អរញ្ញំ គតោ”តិ វុត្តេ តំ អាគតំ អាគមយមានោ ឋត្វា អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ហត្ថតោ បច្ឆិំ គហេត្វា អាហរិត្វា គេហេ ឋបេសិ។ មហាសត្តោ តំ ឱលោកេត្វា ភរិយំ អាហ – “ភទ្ទេ, អយំ មាណវោ មន្តត្ថាយ អាគតោ, តស្ស ហត្ថេ មន្តោ ឋស្សតិ, អសប្បុរិសោ ឯសោ”តិ។ មាណវោបិ “អហំ ឥមំ មន្តំ អាចរិយស្ស ឧបការកោ ហុត្វា លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តតោ បដ្ឋាយ តស្ស គេហេ សព្ពកិច្ចានិ ករោតិ។ ទារូនិ អាហរតិ, វីហិំ កោដ្ដេតិ, ភត្តំ បចតិ, ទន្តកដ្ឋមុខធោវនាទីនិ ទេតិ, បាទេ ធោវតិ។

ឯកទិវសំ មហាសត្តេន “តាត មាណវ, មញ្ចបាទានំ មេ ឧបធានំ ទេហី”តិ វុត្តេ អញ្ញំ អបស្សិត្វា សព្ពរត្តិំ ឩរុម្ហិ ឋបេត្វា និសីទិ។

អបរភាគេ មហាសត្តស្ស ភរិយា បុត្តំ វិជាយិ។ តស្សា បសូតិកាលេ បរិកម្មំ សព្ពមកាសិ។ សា ឯកទិវសំ មហាសត្តំ អាហ “សាមិ, អយំ មាណវោ ជាតិសម្បន្នោ ហុត្វា មន្តត្ថាយ អម្ហាកំ វេយ្យាវច្ចំ ករោតិ, ឯតស្ស ហេតុ មន្តោ តិដ្ឋតុ វា មា វា, ទេហិ តស្ស មន្ត”ន្តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តស្ស មន្តំ ទត្វា ឯវមាហ – “តាត, អនគ្ឃោយំ មន្តោ, តវ ឥមំ និស្សាយ មហាលាភសក្ការោ ភវិស្សតិ, រញ្ញា វា រាជមហាមត្តេន វា ‘កោ តេ អាចរិយោ’តិ បុដ្ឋកាលេ មា មំ និគូហិត្វា, សចេ ហិ ‘ចណ្ឌាលស្ស មេ សន្តិកា មន្តោ គហិតោ’តិ លជ្ជន្តោ ‘ព្រាហ្មណមហាសាលោ មេ អាចរិយោ’តិ កថេស្សសិ, ឥមស្ស មន្តស្ស ផលំ ន លភិស្សសី”តិ។ សោ “កិំ ការណា តំ និគូហិស្សាមិ, កេនចិ បុដ្ឋកាលេ តុម្ហេយេវ កថេស្សាមី”តិ វត្វា តំ វន្ទិត្វា ចណ្ឌាលគាមតោ និក្ខមិត្វា មន្តំ វីមំសិត្វា អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា អម្ពានិ វិក្កិណិត្វា ពហុំ ធនំ លភិ។

អថេកទិវសំ ឧយ្យានបាលោ តស្ស ហត្ថតោ អម្ពំ កិណិត្វា រញ្ញោ អទាសិ។ រាជា តំ បរិភុញ្ជិត្វា “កុតោ សម្ម, តយា ឯវរូបំ អម្ពំ លទ្ធ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, ឯកោ មាណវោ អកាលអម្ពផលានិ អានេត្វា វិក្កិណាតិ, តតោ មេ គហិត”ន្តិ។ “តេន ហិ “ឥតោ បដ្ឋាយ ឥធេវ អម្ពានិ អាហរតូ”តិ តំ វទេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ មាណវោបិ តតោ បដ្ឋាយ អម្ពានិ រាជកុលំ ហរតិ។ អថ រញ្ញា “ឧបដ្ឋហ មំ”ន្តិ វុត្តោ រាជានំ ឧបដ្ឋហន្តោ ពហុំ ធនំ លភិត្វា អនុក្កមេន វិស្សាសិកោ ជាតោ។ អថ នំ ឯកទិវសំ រាជា បុច្ឆិ “មាណវ, កុតោ អកាលេ ឯវំ វណ្ណគន្ធរសសម្បន្នានិ អម្ពានិ លភសិ, កិំ តេ នាគោ វា សុបណ្ណោ វា ទេវោ វា កោចិ ទេតិ, ឧទាហុ មន្តពលំ ឯត”ន្តិ? “ន មេ មហារាជ, កោចិ ទេតិ, អនគ្ឃោ បន មេ មន្តោ អត្ថិ, តស្សេវ ពល”ន្តិ។ “តេន ហិ មយម្បិ តេ ឯកទិវសំ មន្តពលំ ទដ្ឋុកាមា”តិ។ “សាធុ, ទេវ, ទស្សេស្សាមី”តិ។ រាជា បុនទិវសេ តេន សទ្ធិំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា “ទស្សេហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ អម្ពរុក្ខំ ឧបគន្ត្វា សត្តបទមត្តេ ឋិតោ មន្តំ បរិវត្តេត្វា រុក្ខំ ឧទកេន បហរិ។ តង្ខណញ្ញេវ អម្ពរុក្ខោ ហេដ្ឋា វុត្តនិយាមេនេវ ផលំ គហេត្វា មហាមេឃោ វិយ អម្ពវស្សំ វស្សិ, មហាជនោ សាធុការំ អទាសិ, ចេលុក្ខេបា បវត្តិំសុ។

រាជា អម្ពផលានិ ខាទិត្វា តស្ស ពហុំ ធនំ ទត្វា “មាណវក, ឯវរូបោបិ តេ អច្ឆរិយមន្តោ កស្ស សន្តិកេ គហិតោ”តិ បុច្ឆិ។ មាណវោ “សចាហំ ‘ចណ្ឌាលស្ស សន្តិកេ’តិ វក្ខាមិ, លជ្ជិតព្ពកំ ភវិស្សតិ, មញ្ច គរហិស្សន្តិ, មន្តោ ខោ បន មេ បគុណោ, ឥទានិ ន នស្សិស្សតិ, ទិសាបាមោក្ខំ អាចរិយំ អបទិសាមី”តិ ចិន្តេត្វា មុសាវាទំ កត្វា “តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស សន្តិកេ គហិតោ មេ”តិ វទន្តោ អាចរិយំ បច្ចក្ខាសិ។ តង្ខណញ្ញេវ មន្តោ អន្តរធាយិ។ រាជា សោមនស្សជាតោ តំ អាទាយ នគរំ បវិសិត្វា បុនទិវសេ “អម្ពានិ ខាទិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ គន្ត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ និសីទិត្វា “មាណវ, អម្ពានិ អាហរាហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ អម្ពំ ឧបគន្ត្វា សត្តបទមត្តេ ឋិតោ “មន្តំ បរិវត្តេស្សាមី”តិ មន្តេ អនុបដ្ឋហន្តេ អន្តរហិតភាវំ ញត្វា លជ្ជិតោ អដ្ឋាសិ។ រាជា “អយំ បុព្ពេ បរិសមជ្ឈេយេវ អម្ពានិ អាហរិត្វា អម្ហាកំ ទេតិ, ឃនមេឃវស្សំ វិយ អម្ពវស្សំ វស្សាបេតិ, ឥទានិ ថទ្ធោ វិយ ឋិតោ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ចិន្តេត្វា តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“អហាសិ មេ អម្ពផលានិ បុព្ពេ, អណូនិ ថូលានិ ច ព្រាហ្មណ;

តេហេវ មន្តេហិ ន ទានិ តុយ្ហំ ទុមប្ផលា បាតុភវន្តិ ព្រហ្មេ”តិ។

តត្ថ អហាសីតិ អាហរិ។ ទុមប្ផលានីតិ រុក្ខផលានិ។

តំ សុត្វា មាណវោ “សចេ ‘អជ្ជ អម្ពផលំ ន គណ្ហាមី’តិ វក្ខាមិ, រាជា មេ កុជ្ឈិស្សតិ, មុសាវាទេន នំ វញ្ចេស្សាមី”តិ ទុតិយំ គាថមាហ –

២។

“នក្ខត្តយោគំ បដិមានយាមិ, ខណំ មុហុត្តញ្ច មន្តេ ន បស្សំ;

នក្ខត្តយោគញ្ច ខណញ្ច លទ្ធា, អទ្ធា ហរិស្សម្ពផលំ បហូត”ន្តិ។

តត្ថ អទ្ធាហរិស្សម្ពផលន្តិ អទ្ធា អម្ពផលំ អាហរិស្សាមិ។

រាជា “អយំ អញ្ញទា នក្ខត្តយោគំ ន វទតិ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ បុច្ឆន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣។

“នក្ខត្តយោគំ ន បុរេ អភាណិ, ខណំ មុហុត្តំ ន បុរេ អសំសិ;

សយំ ហរី អម្ពផលំ បហូតំ, វណ្ណេន គន្ធេន រសេនុបេតំ។

៤។

“មន្តាភិជប្បេន បុរេ ហិ តុយ្ហំ ទុមប្ផលា បាតុភវន្តិ ព្រហ្មេ;

ស្វាជ្ជ ន បារេសិ ជប្បម្បិ មន្តំ, អយំ សោ កោ នាម តវជ្ជ ធម្មោ”តិ។

តត្ថ ន បិនេរសីតិ ន សក្កោសិ។ ឧប្បជ្ជីតិ ឧប្បជេត្វាបិ បរិចេត្វេត្វាបិ។ អយំ សោតិ អយមេវ សោ ឥធ សមាគតោ អជ្ជ តេន ភាវ ឧទេតាតិ។

តំ សុត្វា មាណវោ “ន សក្កា រាជានំ មុសាវាទេន ចោទេតុំ, សចេបិ មេ សមាគេ ពន្ធិតោ អាណំ ពលេយ្យ, ពលោតុ, សមាគមេវ ពលេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថា អភាសិ –

៣។

“ចណ្ឌាលបុត្តោ មម សជ្ជជានិ, ឆវេនុត មត្តោ បគតិញ្ញោ សិសិ;

មា ចស្ស មេ បុដ្ឋិតោ ភាវកោត្តំ, ក្ឃិត្វា អត្ថំ ចិជហេយ្យ មត្តោ។

៤។

“សោហំ ឧតិន្នេត ឧតមិប្បុដ្ឋោ, មក្ខាកិក្ខតោ អលិកំ អភាណិ;

‘មន្តា ព្ពមេ ព្រាហ្មណស្សា’តិ មិច្ឆា, បហីតមន្តោ កបណោ រុទាមី”តិ។

តត្ថ ឆវេនុតាតិ សមេត ការណេត អប្បដិច្ឆាទេត្វាច អភាសិ។ បគតិញ្ញោ សិសីតិ “មា មេ បុដ្ឋិតោ ភាវកោត្តំ ក្ឃិត្វា, សចេ ក្ខហសិ , មន្តា តេ ភស្សិស្សន្តី”តិ តេមំ ភស្សភបគតិញ្ញោ មយ្ហំសិ។ ព្រាហ្មណស្សាតិ មិច្ឆាតិ “ព្រាហ្មណស្ស សន្តិកេ មយា ព្ពមេ មន្តា គហិតា”តិ មិច្ឆាឃ អភណិ, តេន មេ តេ មន្តា ភដ្ឋា, ស្វាហំ បហីតមន្តោ ព្ពជាតិ កបណោ រុទាមីតិ។

តំ សុត្វា រាជា “អយំ បាបធម្មោ ឯវរូបំ រតនមន្តំ ន ឧបលេកេសិ, ឯវរូបស្មិំ ញាណន្តមរតនមន្តេ លទ្ធេ ជាតិ កិំ ករិស្សតី”តិ កុជ្ឈិត្វា តស្ស ករហន្តោ –

៥។

“ឯរណ្ឌា បុចិមន្ទា វា, អថ វា បាលិភទ្ទកា;

បង្កំ បង្កត្តិកោ ចិត្តេ, សោ ហិ តស្ស ទុយុត្តយោ។

២។

“ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា, សុទ្ទា ចណ្ឌាលបុក្កុសា;

សព្យាឆយំ ចិដ្ឋាទេតស្ស, សោ ហិ តស្ស តទុត្តយោ។

៣។

“ឥមស្ស ខណ្ឌញ្ញា ចឆញ្ញា ឆត្វា, កេល កេហត្វា ពលសាឆ ឌយំ;

សោ ក្ខុត្តយត្តំ កសិទេត លទ្ធំ, យាតាតិយាទេតត ចិតាសយិត្វា”តិ។ –

ឥមា គាថា អាហ។

តត្ថ បង្កត្តិកោតិ បង្កអត្តិកោ បុរិសោ អរញ្ញេ បង្កំ ឌូឡេលិកេត្វា ឲតេសំ ទុក្ខាតំ សតោ បង្កំ លភតិ, សោ ច ទុយោ តស្ស ទុយុត្តយោ តាយ។ តមេឆ ខត្តិយាទីសុ សព្យាបុរិសា ឆយំ ការណំ សុត្តំ អត្តំ ចិដ្ឋាទេតស្ស, សោ ច តស្ស ក្ខុត្តយោ តទេវា តាយ។ ឥមស្ស ខណ្ឌញ្ញាតិ ឥមស្ស បិបឆយុស្ស សព្ពស្សហទណខណ្ឌញ្ញា ចេឡូរេបសិកាទីហិ បិដ្ឋិចយំ ក្ខុប្បាទេត្វា ចឆញ្ញា ឆត្វា ឥមំ ឌយំ កេល កេហត្វា ពលសាឆ, ពលិការត្តំ បិទេបត្វា តិទ្ធយឆ តិក្កទ្ធឆ, កិំ ឥមិតា ឥមឆ ចសទេត្តតាតិ។

ទាឌបុរិសា តទា គត្វា “តចាចរិយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ អារាធេត្វាច សចេ បុត យទេត្ត លភិស្សសិ, ឥមឆ អាកេច្ឆស្សាសិ, តេតា ចេ, ឥមំ ឌិសំ យា ឌូឡេលិកេស្សាសី”តិ តំ តិត្ថិសសយកំសុ។ សោ អតាទេធា ហុត្វា “ឆេបេត្វា អាចរិយំ ត ទេ អញ្ញោ បដិសរណំ អត្ថិ, តស្សេច សន្តិកំ គន្ត្វា តំ អារាធេត្វា បុត យត្តំ សាចិស្សាមី”តិ ទេវាឆទេត្វា តំ កាយំ អកយាសិ។ អឆ តំ អាកច្ឆន្តំ ឌិស្វា យហាសទេត្វា កទិយំ អាយទេត្តត្វា “កទេ្ក, បស្ស តំ បិបឆយំ បទិហិតយត្តំ បុត អាកច្ឆន្ត”ន្តិ អាហ។ សោ យហាសត្តំ ក្ខុបសក្កមិត្វា ចត្តិត្វា ឲកយត្តំ តិសិទេត្វា “កិំការណា អាកេតាសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាចរិយ, យុសាចាឌំ គត្វា អាចរិយំ បច្ចក្ខិត្វា យហាចិតាសំ បទេត្តាយិ”ន្តិ ចត្វា អច្ចយំ ឆទេស្សត្វា បុត យទេត្ត សាចទេត្តា –

“យថា នរំ ពញ្ញាយាតោ បតេយ្យ, សោបានំ គុហំ នគរំ បុតិបាលំ;

រុក្ខំតិ ច អក្កមេ កណ្ហប្បំ, អន្ធោ យថា ជោតិមធិដ្ឋហេយ្យ;

ឯវម្បិ យំ តំ លលិតំ សបញ្ញោ, បហីនមគ្គស្ស សុខាវហោតី”តិ៍ – គាថមាហ;

តត្ថ យថា នរន្តិ យថា បុរិសោ ខ្ពង់ នរំ ធាតត្តិ ពញ្ញាយាតោ សោបានំ ច គុហំ ច ក្ខុមិយា ធលិតដ្ឋានសង្ខាតំ នគរំ ច បុតិបាលំ ច បតេយ្យ៍ បុតិបាលោតិ ហិមវន្តបទេសេ មហាភូរក្ខ ខុរុម្បិត្វា មតេ តស្ស មុខេលសុ បុតិកេសុ ជាតេសុ តម្ហិ ធាតេ មហាអាចារេជោ ហោតិ, តស្ស តាមំ៍ ជោតិមធិដ្ឋហេយ្យាតិ អគ្គិ អក្កមេយ្យ៍ ឯវម្បីតិ ឯវំ អហម្បិ បញ្ញាចក្ខុតោ អភាវា អន្ធោ តុម្ហាកំ វិនេសំ អជានន្តោ តុមេហាកំ លលិតោ, តំ យំ លលិតំ វិជិត្វា សបញ្ញោ ជាគលមប្បត្ត បហីនមគ្គស្ស មម សុខំ វហតីតិ៍

អថ តំ អាចរិយោ “តាត, កិំ ករោសិ, អន្ធោ ហិ សញ្ញាយ វិនាយ សោបានាទីនិ បរិហរតិ, មយា បធមមេវ តវ កថិតំ, ឥទានិ កិមត្ថំ មម សន្តិកំ អាគតោសី”តិ វត្វា –

១១៍

“ធម្មេន មន្តំ តវ នយ្យាសិំ, តថាបិ ធម្មេន បដិគ្គហេសិ;

បកតិម្បិ តេ អត្តមនោ អហំសិំ, ធម្មោ ឋិតំ តំ ន ជហេយ្យ មន្តោ៍

១២៍

“យោ ពាល-មន្តំ កសិរេន លទ្ធំ, យំ ទុល្លភំ អជ្ជ មនុស្សលោកេ;

កិញ្ចាបិ លទ្ធា ជីវិតុំ អប្បបញ្ញោ, វិនាសយី អលិកំ ភាសមានោ៍

១៣៍

“ទាលស្ស មុឡ្ហស្ស អកតញ្ញុនោ ច, ទុសា កលត្តស្ស អសញ្ញតស្ស;

បទេត្ត បយំ តាទិសកេ ត ទេយ, ក្យុតោ បត្តា កន្ធ ត បយ្ហារុទ្ធបឹ”តិ –

ឮយា កាថា អាហ

តត្ថ ធម្មេនាតិ អហម្បិ តច អាចរិយភាគំ ហិរញ្ញំ ចា សុវណ្ណំ ចា អគ្គហេត្វា ធម្មេន បត្តំ សយ្យការំ, តួម្បិ កិញ្ចិ អទត្វា ធម្មេន សមេនេន បដិក្កហេសិ ធម្មំ ជិតត្តំ អាចរិយបូជកធម្មំ ជិតំ តាទិសកេតិ តថារូបេ អការលចលកាញ្ញបកេ បទេត្ត ត ទេយ, កន្ធ ត ទេយ រុទ្ធឹតិ

សោ ឯវំ អាចរិយេន ភ្ជេឃ្យាទិតោ “កិំ បយ្ហាទីបីតេតា”តិ អទញ្ញំ បថិសិត្វា អតាធយទណ៌ យទិ

សត្វា ឮយំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា “ត, ភិក្ខវេ, ឮទាតេច, បុព្ពេបិ ទេចទត្តា អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ យហាវិតាសំ បត្តោ”តិ ចត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អកតញ្ញុ យាណវោ ទេចទត្តោ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, ចណ្ឌាលបុត្តោ បន អហមេច អហោសិ”ន្តិ

អដ្ឋជាតកវណ្ណនា បឋមា

[३លិ४] ១ ឞគ្គតជាតកវណ្ណនា

ក្យធារិហត្វា បុរិសោតិ ឥទំ សត្វា ទេវហិលីតនីតីទេ ចិហទទេត្តា ជាតកកាតំ កលហំ អារព្ភ កទេធសិ ចត្ថុ បត ក្យណាលជាតកេ (ជា ១ ១៦ ក្យណាលជាតក) អាវិ ភវិស្សតិ តទា បត សត្វា ជាតកេ អាយទេត្វា – យហារាជា, អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពាហិតកទេ ចណ្ឌិការយោ អហោសិ តទេព្រកោ ព្រាហ្មណចណ្ឌី អទញ្ញោតោ ឌារុតិ អាហរិត្វា រថំ កត្វា ជីវិកំ កប្បេសិ តទា ហិមវន្តបទេសេ យហាឞគ្គរុក្ខោ អហោសិ ឯកោ កាឡអសីហោ កោចរំ បរិយេសិត្វា អាកន្ត្វា តស្ស មូលេ តិបជ្ជិ អថស្ស ឯកទិចសំ ចាតេត បហរន្តេ ឯកោ សុក្ខទណ្ឌកោ បតិត្វា ខន្ធេ អវត្ថាសិ សោ ធោកំ ខន្ធេន រុជន្តេន ភីតតសិតោ ឧដ្ឋាយ បក្ខន្ទិត្វា បុន តិវត្តោ អាកតមគ្គំ ឱលោកេន្តោ កិញ្ចិ អទិស្វា “អញ្ញោ យំ សីហោ ចា ព្យគ្ឃោ ចា អនុពន្ធន្តោ តត្ថិ, ឮមស្មិំ បន រុក្ខេ តិព្ពត្តទេវតា យំ ឯត្ថ តិបជ្ជន្តំ ត សហតិ មញ្ញេ, ហោតុ ជាតិស្សាមី”តិ អដ្ឋានេ កោបំ ពន្ធិត្វា រុក្ខំ បហរិត្វា “នេវ តច រុក្ខស្ស បត្តំ ខាទាមិ, ត សាខំ ភញ្ជាមិ, ឮធ អញ្ញេ មិគេ ចសន្តេ សហសិ, មំ ត សហសិ, កោ មយ្ហំ ទោសោ អត្ថិ, កតិបាហំ អាគមេហិ, សមូលំ តេ រុក្ខំ ឧប្បាដេត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ឆេទាបេស្សាមី”តិ រុក្ខទេវតំ តជ្ជេត្វា ឯកំ បុរិសំ ឧបធារេន្តោ ចិចរិ តទា សោ ព្រាហ្មណចណ្ឌី ទ្វេ តយោ មនុស្សេ អាទាយ រថការត្វំ អត្វាយ យានកេន តំ បទេសំ កន្ត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ យានកំ ឋបេត្វា ចាសិផរសុហត្ថោ រុក្ខេ ឧបធារេន្តោ ឞគ្គតសមីបំ អកមាសិ

ກາຬອສີເຫາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ອຍ຺ຍ, ຍຖາ ປພ຺ພາຍິຕ຺ສ຺ສ ປິຓ຺ຑໍ ທຕ຺ວາ ທທຕີ”ຕິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ອຏ຺ຐາສິ໌ ຈນ຺ທກີ ຈ ພ຺ຣເຕາ ຍິເຕາ ຊາເລເກຕ຺ວາ ຜຕ຺ຕພຍີເປຕ ປິຍາສິ໌ ເສາ “ຍາວ ເອເສາ ຕາຕິກ຺ກມຕິ, ຕາວເອຈສ຺ສ ກເຂສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໗໌

“ກຸທ຺ຣາທິຫເຕ຺ວາ ປຸຣິເສາ, ຈຕເຍາກ຺ຍາຕິຑ຺ຍສິ;

ປຸເຏ຺ຐາ ເມ ສມ຺ມ ອກ຺ຂາຫິ, ກິໍ ນາມ຺ ເລຕຸຍິສ຺ສີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ປຸຣິເສາຕິ ຕ຺ວໍ ກຸທ຺ຣາທິຫເຕ຺ວາ ເອເກາ ປຸຣິເສາ ຫຸຍໍ ຈຕໍ ຊຸກ຺ຍາຕິຑ຺ຍສີຕິ໌

ເສາ ຕສ຺ສ ຈຈຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ອຈ຺ຉຣິຍໍ ຈຕ ເກາ, ຕ ຈຕ ເມ ທູເຕາ ປຸເຏ຺ຐາ ຍິເກາ ຍຕຸສ຺ສຈາຄໍ ກາສເຕ຺ຕາ ທິຑ຺ຍປຸເຏ຺ຐາ, ເອສ ຣເຈາຕຸຈ຺ຉຈິກໍ ນາທຸ ຊາຕິສ຺ສຕິ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ ຕ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໌

“ທູເສ຺ສາ ຈຕາຕິ ຈຣສິ, ສຍາຕິ ຈິສຍາຕິ ຈ;

ປຸເຏ຺ຐາ ເມ ສມ຺ມ ອກ຺ຂາຫິ, ກິໍ ນາທຸ ເຕຍິຍາ ນຍ຺ຫ”ນ຺ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ທູເສ຺ສາຕິ ຕ຺ວມ຺ປິ ເອເກາ ກາຬອສີເຫາ ຈຕາຕິ ຈຣສິ, ຕ຺ວໍ ຣເຈາຕຸຈ຺ຉຈິກໍ ນາທຸ ຊາຕິສ຺ສສີຕິ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກາຬອສີເຫາ “ທູນາຕິ ເມ ຍເຕາຣເຈາ ຍຕ຺ເຖໍ ປິປຸຫິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕ຺ວາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໙໌

“ເຕຈ ສາເລິ ຕ ທທິເຣ, ຕາສ຺ສກເຓ຺ຓາ ກຸເຕາ ຜເຈາ;

ຣຸເກ຺ຂາ ຈ ຜຕ຺ເຕາ ຕາຍ, ຕໍ ນາທຸ ເຕຍິຍາ ນຍ຺ຫ”ນ຺ຕິ໌

សោ តំ សុត្វា សោមនស្សជាតោ “សុចិរេន វតម្ហិ អជ្ជ អរញ្ញា បតិដ្ឋោ, តិរច្ឆានគតោ មេ ធម្មត្ថចិកំ ដោវុំ អាចិក្ខតិ, អហោ សាធូ”តិ បុច្ឆន្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

១៥៧.

“កឹសីលានិស្ស បត្តានិ, ផន្ទនា វា បន កឹសីលោ;

បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ, យថា ជានេមុ ផន្ទន”ន្តិ.

អថស្ស សោ អាចិក្ខន្តោ ទ្វេ គាថា អកាសិ –

១៥៨.

“យស្ស សាខា បលម្ពន្តិ, នមន្តិ ន ច ភញ្ជរេ;

សោ រុក្ខោ ផន្ទនោ នាម, យស្ស មូលេ អហំ ឋិតោ.

១៥៩.

“អរានំ ចក្កនាភីនំ, ឦសានេមិរថស្ស ច;

សព្ពស្ស តេ កម្មនិយោ, អយំ ហេស្សតិ ផន្ទនោ”តិ.

តត្ថ “អរាន”ន្តិ ឥទំ សោ “កតរេន មេ រុក្ខេន កម្មំ, កាតព្ពំ កតមេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឧទាហ. តត្ថ ឦសានេមិរថស្ស ចាតិ ឦសាយ ច នេមិយា ច សេសស្ស ច រថស្ស សព្ពស្ស តេ ឯស កម្មនិយោ កម្មក្ខមោ ភវិស្សតីតិ.

សោ ឯវំ អាចិក្ខិត្វា តុដ្ឋមានសោ ឯកមន្តេ វិចរិ, ផន្ទនោបិ រុក្ខំ ឆិន្ទិតុំ អារភិ. រុក្ខទេវតា ចិន្តេសិ “មយា ឯតស្ស ឧបរិ ន កិញ្ចិ បាតិតំ, អយំ អដ្ឋានេ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា មម វិមានំ នាសេតិ, អហញ្ច វិនស្សិស្សាមិ, ឯកេនុបាយេន ឥមញ្ច ឥមស្ស វិនាសេស្សាមី”តិ. សា

ចតកប្បិកបុរិសោ ចិយ ហុត្វា តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា បុច្ឆិ “កោ បុរិស យតាបេរិ តេ ទុក្ខា លទ្ធា, ត្វំ លិក្ខិត្វា កិំ ករិស្សសី”តិ? “ទេវតេយិ ករិស្សាមី”តិ។ “ត្វំ យិតា ទុក្ខត ទទោ កថិស្សតី”តិ ពេត តេ អក្ខាតត្តិ។ “ឲពេត កាយអសីទេហតា”តិ។ “សាធុ សុដ្ឋុ តេត អក្ខាតំ, ត្វំ យិតា ទុក្ខត ទទោ សុត្តទោ កថិស្សតិ, កាយអសីហស្ស ពលចយំ វប្បារេឌត្វា ចត្វុទក្កលយទេត្ត ផាទេត អយបទេ្ចត ចិយ តេយិយណ្ឌលេ បទិក្ខិទេត្ត តេយិ ច ផិទា កថិស្សតិ, ពាហុឡ្ហា ឆតំ លភិស្សសី”តិ។ “កាយអសីហចយំ កុទេតា លច្ឆាមី”តិ? “ត្វំ ចាលទេកាសិ, អយំ តច ទុក្ខា ចទេត ជិទេតា ត បលិឃតិ, ត្វំ ទេឃត តេ ទុក្ខា អក្ខាទេតា, តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ‘សាយិ តឃា ឥស្សិតទុក្ខំ កតទេដ្ឋាទេត លិក្ខាមី’តិ ចទេឡ្ហត្វា អាទេតហិ, អឆ តំ តិទាសក្កំ ‘ត្វឆ ច ឲត្តុ ច លិក្ខា’តិ យុលតុល្ហំ បសាទេត្វា អាធិក្ខត្តំ តិលិទេលាត យហាឃទសុតា ទេកាទេដ្ឋត្វា ឌឹចិតក្ខយំ បិទេបត្វា ចយំ អាធាឃ ចទយំសំ លាឌិត្វា ទុក្ខំ លិក្ខា”តិ ទេចទំ អទេបុសិ។ តយត្ថំ បកាទេសទេត្វា សត្ថា ត្វយា កាថា អាហ –

១០។

“ត្វតិ ឞត្កកទុក្ខាបិ, តាចទេឌ អន្ត្យាសច;

យឃ្យុស្សិ ចចតំ អត្ថំ, ភាទេក្ខាឌ សុទេលាហិ ទេយ។

១១។

“ត្វស្សស្ស វ្បក្ខត្តយ្យា វ្ពក្ខច្ឆ ចត្វទេក្កលំ;

ទេតាត តេយិ បសាទេសិ, ឲចំ ឥត្វហតាទំ សិឃា។

១២។

“ត្វតិ ឞត្កកទុក្ខាបិ, ទេចទំ អទេបុសិ តាចទេឌ;

ឌាតាតត្ថា អឌាតាតំ, ត្វស្សាតំ ឥក្ខយាចហិ”តិ។

តត្ថ ភាទេក្ខាឌាតិ តំ ទេកាទេត្តត អាលបតិ។ វ្បក្ខត្តយ្យាតិ លត្តទេតា។ វ្ពក្ខច្ឆាតិ វ្ពក្ខត្តិត្វា។

ចដ្ឋកំ ទុក្ខទេចចតាឃ ចចតំ សុត្វា “អទេហា អន្តុ យឃ្យាយក្កលឌិចទេសា”តិ កាយអសីហំ ឈាទេតត្វា ទុក្ខំ ទេលត្វា បក្កាយិ។ តយត្ថំ បកាទេសទេត្វា

សត្ថា អាហ –

១២៍

“ព្កេច្ឆេ ឋត្តេតា ព្កស្សំ, ព្កេស្សា ឆ បត ឋត្តតំ;

អញ្ញមញ្ញំ ចិចារេគត, អញ្ញមញ្ញមឈាតឃុំ៍

១៣៍

“ឲចមេច មត្យស្សាតំ, ចិចារេគា ឃត្ត ឌាឃតិ;

មឃ្ជរតច្ឆំ តច្ឆត្តិ, ឃឆា តេ ព្កស្សឋត្តតា៍

១៤៍

“តំ តេចា ចគាមិ កត្ថិ តេចា, ឃាចតេត្តត្ត សមាកតា;

សមេមួាគឆ មា ចិចគឆ, មា តេហាឆ ព្កស្សឋត្តតា៍

១៥៍

“សាមក្កិមេច សិតេក្លឆ, ត្យតេទ្ធតេហតំ បសំសិតំ;

សាមក្កិរតេតា ឆមួតេដ្ឋា, តេឃាគតេក្លមា ត ធំសតី”តិ៍

តត្ត អឈាតឃុត្តិ ឈាតាតេបសុំ៍ មឃ្ជរតច្ឆំ តច្ឆត្តីតិ មហារាឌា ឃត្ត ហិ មត្យស្សាតំ ចិចារេគា តេហាតិ, តត្ត ឃឆា តាម មឃ្ជរា តច្ឆត្តា បដិច្ឆារេគតត្តំ រហស្សក្កំ បិតេគំ គតេរាត្តិ, ឲចំ មត្យស្សា អញ្ញមញ្ញស្ស រត្ថំ បកាតេសត្តា មឃ្ជរតច្ឆំ តច្ឆត្តិ តាម៍ ឃឆា តេ ព្កស្សឋត្តតា អញ្ញមញ្ញស្ស រត្ថំ បកាតេសត្តា តច្ឆិស្ស តាម៍ តំ តេចាតិ តេតត គាតេលាត ត្យមេប្បចគាមិ៍ កត្ថិ តេចាតិ កត្ថិ ត្យមេប្បាតំ តេហាត្យ៍ ឃាចតេត្តត្តាតិ

យាវន្តោ ឯត្ថ ឥស្សផន្ទនសំសា យា អហុវត្ថ។ សាមគ្គិយេវ សិក្ខេថាតិ សមគ្គភាវមេវ តុរេយ្យសិក្ខេថ, ឥទំ បញ្ញាវុទ្ធេហិ បណ្ឌិតេហិ បសំសិតំ ។ ធម្មដ្ឋោតិ សុចរិតធម្មេ ឋិតោ។ យោគក្ខេមា ន ធំសតីតិ យោគេហិ ខេមា និព្ពានា ន បរិហាយតីតិ និព្ពានេន ទេសនាកូដំ គណ្ហិ។ សក្យរាជានោ ធម្មកថំ សុត្វា សមគ្គា ជាតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា តំ ការណំ ទិស្វា តស្មិំ វនសណ្ឌេ និព្ពត្តទេវតា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ផន្ទនជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៤៧៦] ៣. ជវនហំសជាតកវណ្ណនា

ឥធេវហំស និបតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទឡ្ហធម្មសុត្តន្តំ (សំ។ និ។ ២។២២៨) អារព្ភ កថេសិ។ ភគវតា ហិ –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ចត្តារោ ទឡ្ហធម្មា ធនុគ្គហា សុសិក្ខិតា កតហត្ថា កតូបាសនា ចតុទ្ទិសា ឋិតា អស្សុ, អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ‘អហំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ទឡ្ហធម្មានំ ធនុគ្គហានំ សុសិក្ខិតានំ កតហត្ថានំ កតូបាសនានំ ចតុទ្ទិសា កណ្ឌេ ខិត្តេ អប្បតិដ្ឋិតេ បថវិយំ គហេត្វា អាហរិស្សាមី’តិ។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, ‘ជវនោ បុរិសោ បរមេន ជវេន សមន្នាគតោ’តិ អលំ វចនាយា”តិ? “ឯវំ ភន្តេ”តិ។ យថា ច, ភិក្ខវេ, តស្ស បុរិសស្ស ជវោ, យថា ច ចន្ទិមសូរិយានំ ជវោ, តតោ សីឃតរោ។ យថា ច, ភិក្ខវេ, តស្ស បុរិសស្ស ជវោ, យថា ច ចន្ទិមសូរិយានំ ជវោ, យថា ច យា ទេវតា ចន្ទិមសូរិយានំ បុរតោ ធាវន្តិ, តាសំ ទេវតានំ ជវោ, តតោ សីឃតរំ អាយុសង្ខារា ខីយន្តិ, តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘អប្បមត្តា វិហរិស្សាមា’តិ។ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ –

ឥមស្ស សុត្តស្ស កថិតទិវសតោ ទុតិយទិវសេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សត្ថា អត្តនោ ពុទ្ធវិសយេ ឋត្វា ឥមេសំ សត្តានំ អាយុសង្ខារេ ឥត្តរេ ទុព្ពលេ កត្វា បរិទីបេន្តោ បុថុជ្ជនភិក្ខូ អតិវិយ សន្តាសំ បាបេសិ, អហោ ពុទ្ធពលំ នាមា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, ស្វាហំ ឥទានិ សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ អាយុសង្ខារានំ ឥត្តរកភាវំ ទស្សេត្វា ភិក្ខូ សំវេជេត្វា ធម្មំ ទេសេមិ, មយា ហិ បុព្ពេ អហេតុកហំសយោនិយំ និព្ពត្តេនបិ អាយុសង្ខារានំ ឥត្តរកភាវំ ទស្សេត្វា ពារាណសិរាជានំ អាទិំ កត្វា សកលរាជបរិសំ សំវេជេត្វា ធម្មោ ទេសិតោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ជវនហំសយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា នវុតិហំសសហស្សបរិវុតោ ចិត្តកូដេ បដិវសតិ។ សោ ឯកទិវសំ ជម្ពុទីបតលេ ឯកស្មិំ សរេ សបរិវារោ សយំជាតសាលិំ ខាទិត្វា អាកាសេ សុវណ្ណកិលញ្ជំ បត្ថរន្តោ វិយ មហន្តេន បរិវារេន ពារាណសិនគរស្ស មត្ថកេន មន្ទមន្ទាយ វិលាសគតិយា ចិត្តកូដំ គច្ឆតិ។ អថ នំ ពារាណសិរាជា ទិស្វា “ឥមិនាបិ មាទិសេន រញ្ញា ភវិតព្ព”ន្តិ អមច្ចានំ វត្វា តស្មិំ សិនេហំ ឧប្បាទេត្វា មាលាគន្ធវិលេបនំ គហេត្វា មហាសត្តំ ឱលោកេត្វា សព្ពតូរិយានិ

ປຄ຺ຄຫ຺ຫາເປສິ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ອຕ຺ເຕາ ສກ຺ກາເຣ ກເຣາຕ຺ຕິ ຊິສ຺ວາ ທໍເສ ປຸຊ຺ຊີ “ຣາຊາ , ຍຍ ວຈຣຸປໍ ສກ຺ກາເຣ ກເຣາຕ຺ຕາ ກິ ປຊ຺ຊາສິສທີ”ຕິ? “ຕຸເຍຫ຺ຫິ ສຄ຺ຄິ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ເຣຈາ”ຕິ “ເຕສ ຫິ ຣເຊ຺ຊາ ອເຍຫ຺ຫິ ສຄ຺ຄິ ຍິຕ຺ຕກາເຈາ ເຫາຕຸ”ຕິ ຣເຊ຺ຊາ ສຄ຺ຄິ ຍິຕ຺ຕກາຈໍ ກຕ຺ວາ ປກ຺ກາຍິ ອເຈກຊິຈສໍ ຣເຊ຺ຊາ ຽຍ຺ຍາສໍ ຄຕກາເລ ອເສາຕຕ຺ຕຣທໍ ຄຕ຺ວາ ວເກສ ປເຄ຺ຄສ ຽຣກໍ, ວເກສ ຈຕ຺ຕສຸຫ຺ຫິ ອາຣາຍ ອາຄຕ຺ວາ ຣາຊາສໍ ເຕສ ຽຣເກສ ສ຺ຸຍເປຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕສຸເຫ຺ຫສ ຈ຺ຄິຣິຕ຺ວາ ຍຫາຊສ຺ສ ປສ຺ສຕ຺ຕເສ຺ສຈ ສປຣິຈາເຣາ ຈິຕ຺ຕກຸຊໍ ອກຍາສິ ຕເຕາ ປຊ຺ຈາຍ ຣາຊາ ຍຫາສຕ຺ຕໍ ຣຊ຺ຈກາເຍາ ທຸຕ຺ວາ “ສຫາເຍາ ເຍ ອຊ຺ຊ ອາຄຍິສ຺ສຕິ, ສຫາເຍາ ເຍ ອຊ຺ຊ ອາຄຍິສ຺ສຕີ”ຕິ ອາຄຍສຍຄ຺ຄິ ຈ຺ຣເລິເກເຕ຺ຕາ ອຊ຺ຈຕິ

ຕຣາ ຍຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ຄສິ຺ຊາ ເຊ຺ຈ ທໍສເປິຕກາ “ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິສ຺ສາຍາ”ຕິ ຍເສ຺ຕຕ຺ວາ ຍຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອາເຣາຈສຸ “ຍຍໍ ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິສ຺ສາຍາ”ຕິ “ຕາຕາ, ສຸຣິຍຊເຈາ ສາຍ ສີເຍາ, ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິຕຸ ສ ສກ຺ກິສ຺ສຈ, ອຕ຺ຕຣາຈ ຈິສສ຺ສິສ຺ສຈ, ຍາ ຄຍິຕ຺ວາ”ຕິ ເຕ ຣຸຕິຍຍ຺ຍິ ຕຕິຍຍ຺ຍິ ຍາຈິສຸ, ເຕາລິສເຕ຺ຕາປິ ເຕ ຍາຈຕຕິຍໍ ຈາເຣສິເຍຈ ເຕ ຍາສຈຊ຺ຈາ ອຕ຺ເຕາ ຕລ໌ ອຊາສຕ຺ຕາ ຍຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ອສາຈິກ຺ກຕ຺ວາຈ “ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິສ຺ສາຍາ”ຕິ ສຸຣິເຍ ອສຸຄ຺ຄເຕເຍຈ ຄຕ຺ວາ ຍຸຄສ຺ຈຍຕ຺ເກ ສິສີຊິສຸ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ເຕ ອຊິສ຺ວາ “ຄທໍ ສຸ ເຕາ ຄຕາ”ຕິ ປຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕໍ ປຈຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ວາ ຈິເສ຺ຕສິ “ເຕ ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິຕຸ ສ ສກ຺ກິສ຺ສຕ຺ຕິ, ອຕ຺ຕຣາຈ ຈິສສ຺ສິສ຺ສຕ຺ຕິ, ຊີຈິຕໍ ເຕສໍ ຣສ຺ສາຍີ”ຕິ ເສາປິ ຄຕ຺ວາ ຍຸຄສ຺ຈຍຕ຺ເກເຍຈ ສິສີຊິ ອຈ ຽຄ຺ເຕ ສຸຣິຍຍຫ຺ຈເລ ທໍສເປິຕກາ ຽປຍຕິຕ຺ວາ ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ປກ຺ກິສຸ, ຍຫາສເຕ຺ຕາປິ ເຕຫິ ສຄ຺ຄິ ປກ຺ກິ ຄສິ຺ຊກາຕິເກາ ຍາຈ ປຸຊ຺ຈຫຍເຍາ ຊຈິຕ຺ວາ ກິລຍິ, ປກ຺ກສຕິສຸ ອກິສ຺ຊາສກາເລາ ຈິຍ ອເຫາສິ ເສາ ເຕາລິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຊ຺ຊາ ອຣາສິ “ກາຕິກ, ສ ສເກ຺ກາຍີ”ຕິ ອຈ ສໍ ຍຫາສເຕ຺ຕາ “ຍາ ກາຍິ, ຊີຈິຕໍ ເຕ ຣສ຺ສາຍີ”ຕິ ປກ຺ກປຊ຺ຈເຣສ ປຣິກ຺ກິປິຕ຺ວາ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕກຸຊປຊ຺ຈໍ ເສຕ຺ວາ ທໍສາສໍ ຍເຊ຺ຊເຣເປຕ຺ວາ ປຸສ ປກ຺ກິຕ຺ວາ ສຸຣິຍໍ ປຕ຺ວາ ຊ຺ຕເຣສ ສຄ຺ຄິ ປິຍາສິ ເສາປິ ຍາຈ ຽປກສ຺ຍເຊ຺ຊສິຍາ ສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈິຕ຺ວາ ກິລຍິ, ປກ຺ກສຕິສຸ ອກິສ຺ຊາສກາເລາ ຈິຍ ອເຫາສິ ຕຣາ ເຕາລິສຕ຺ຕສ຺ສ ສຊ຺ຊາ ອຣາສິ “ກາຕິກ, ສ ສເກ຺ກາຍີ”ຕິ ຕຍ຺ຍິ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຕເຈຈ ສຍສ຺ສາເສຕ຺ວາ ປກ຺ກປຊ຺ຈເຣສາຣາຍ ຈິຕ຺ຕກຸຊເຍຈ ອກຍາສິ ຕສ຺ສິ ລເລ ສຸຣິເຍາ ສກຍເຊ຺ຊປິປຸລິ

ອຈ ຍຫາສເຕ຺ຕາ “ຍຍ ອຊ຺ຊ ສຣີເຣຕລ໌ ຈີຍໍສິສ຺ສາຍີ”ຕິ ຈິເສ຺ຕຕ຺ວາ ວກເຈເກສ ປກ຺ກິຕ຺ວາ ຍຸຄສ຺ຈຍຕ຺ເກ ສິສີຊິຕ຺ວາ ຕເຕາ ຽປຍຕິຕ຺ວາ ວກເຈເກສ ສຸຣິຍໍ ປິປຸລິຕ຺ວາ ກາເລສ ປຸຣເຕາ, ກາເລສ ປຊ຺ຈເຕາ ຊຈິຕ຺ວາ ຈິເສ຺ຕສິ “ຍຍໍຫ຺ຍສຸຣິເຍສ ສຄ຺ຄິ ຊຈສໍ ສາຍ ສິຣຕ຺ວກໍ ອເຍາສິເສາຍສສິກາຣສຍຸຕໍ, ກໍ ເຍ ຊ຺ລຍິສາ, ຕາຣາລສິ ຄຕ຺ວາ ຍຍ ສຫາຍກສ຺ສ ຣເຊ຺ຊາ ອຕ຺ວຍຸຕ຺ຕ ຊຍຸຍຸຕ຺ຕ ກຊໍ ກເຈສ຺ສາຍີ”ຕິ ເສາ ສິຈຕິຕ຺ວາ ສຸຣິເຍ ສກຍຊ຺ຊອສຕິກ຺ກເຕ຺ຕເຍຈ ສກລຈກ຺ກຈາຍອກຊຸ ອຕ຺ຕເຕ຺ຕສ ອສຸສໍຍາຍິຕ຺ວາ ເຈກໍ ປຣິຫາເປເຕ຺ຕາ ສກລຊຍຸຊີປໍ ອຕ຺ຕເຕ຺ຕສ ອສຸສໍຍາຍິຕ຺ວາ ຕາຣາລສິ ປິປຸລິ ຊ຺ວາຊສເຍາຊສິກໍ ສກລສກາເຣ ທໍສຊ຺ຊສຸ ຈິຍ ອເຫາສິ, ລິຊ຺ຊໍ ສາຍ ສ ປເຊ຺ຊາຍິ, ອສຸກ຺ກເຍສ ເຈເກ ປຣິຫາຍເຕ຺ຕ ອາກາເສ ລິຊ຺ຊາສິ ປເຊ຺ຊາຍິສຸ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ເຈກໍ ປຣິຫາເປຕ຺ວາ ອາກາສເຕາ ຈ຺ຣຕຣິຕ຺ວາ ສີຫປຊ຺ຈຣສ຺ສ ອຄິຍຸຂ຺ຈາເສ ອຊ຺ຈາສິ ຣາຊາ “ອາຄເຕາ ເຍ ສຫາເຍາ”ຕິ ເສາຍສສ຺ສປຍເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ສິສີຣສຕ຺ວາຍ ຄຊ຺ຊາສປີຊໍ ປເຊ຺ຊເປຕ຺ວາ “ສຍຸ, ປຈິສ, ຊ຺ລສ ສິສີຣາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ປຣຍໍ ກາຈຍາຫ –

“อิเธว หํส นิปต, ปิยํ เม ตว ทสฺสนํ;

อิสฺสโรสิ อนุปฺปตฺโต, ยมิธตฺถิ ปเวทยา”ติ ฯ

ตตฺถ “อิธา”ติ กญฺจนปีฐํ สนฺธายาห ฯ นิปตาติ นิสีท ฯ อิสฺสโรสีติ ตฺวํ อิมสฺส ฐานสฺส อิสฺสโร สามิ หุตฺวา อาคโตสีติ วทติ ฯ ยมิธตฺถิ ปเวทยาติ ยํ อิมสฺมึ นิเวสเน อตฺถิ, ตํ อปริสงฺกนฺโต อมฺหากํ กเถหีติ ฯ

มหาสตฺโต กญฺจนปีเฐ นิสีทิ ฯ ราชา สตปากสหสฺสปาเกหิ เตเลหิ ตสฺส ปกฺขนฺตรานิ มกฺเขตฺวา กญฺจนตฏฺฏเก มธุลาเช จ มธุโรทกญฺจ สกฺขโรทกญฺจ ทาเปตฺวา มธุรปฏิสนฺถารํ กตฺวา “สมฺม, ตฺวํ เอกโกว อาคโตสิ, กุหึ อคมิตฺถา”ติ ปุจฺฉิ ฯ โส ตํ ปวตฺตึ วิตฺถาเรน กเถสิ ฯ อถ นํ ราชา อาห “สมฺม, มมปิ สุมุเขน สทฺธึ ชวนเวคํ ทสฺเสหี”ติ ฯ มหาราช, น สกฺกา โส เวโค ทสฺเสตุนฺติ ฯ เตน หิ เม สริกฺขกมตฺตํ ทสฺเสหีติ ฯ สาธุ, มหาราช, สริกฺขกมตฺตํ ทสฺเสสฺสามิ, อกฺขณเวธี ธนุคฺคเห สนฺนิปาเตหีติ ฯ ราชา สนฺนิปาเตสิ ฯ มหาสตฺโต จตฺตาโร ธนุคฺคเห คเหตฺวา นิเวสนา โอรุยฺห ราชงฺคเณ สิลาถมฺภํ นิขณาเปตฺวา อตฺตโน คีวายํ ฆณฺฏํ พนฺธาเปตฺวา สิลาถมฺภมตฺถเก นิสีทิตฺวา จตฺตาโร ธนุคฺคเห ถมฺภํ นิสฺสาย จตุทฺทิสาภิมุเข ฐเปตฺวา “มหาราช, อิเม จตฺตาโร ชนา เอกปฺปหาเรเนว จตุทฺทิสาภิมุขา จตฺตาริ กณฺฑานิ ขิปนฺตุ, ตานิ อหํ ปถวึ อปฺปตฺตาเนว อาหริตฺวา เอเตสํ ปาทมูเล ปาเตสฺสามิ ฯ มม กณฺฑคหณตฺถาย คตภาวํ ฆณฺฏสทฺทสญฺญาย ชาเนยฺยาสิ, มํ ปน น ปสฺสิสฺสสี”ติ วตฺวา เตหิ เอกปฺปหาเรเนว ขิตฺตกณฺฑานิ อาหริตฺวา เตสํ ปาทมูเล ปาเตตฺวา สิลาถมฺภมตฺถเก นิสินฺนเมว อตฺตานํ ทสฺเสตฺวา “ทิฏฺโฐ เต, มหาราช, มยฺหํ เวโค”ติ วตฺวา “มหาราช, อยํ เวโค มยฺหํ เนว อุตฺตโม, มชฺฌิโม, ปริตฺตลามกเวโค เอส, เอวํ สีโฆ, มหาราช, อมฺหากํ เวโค”ติ อาห ฯ

อถ นํ ราชา ปุจฺฉิ “สมฺม, อตฺถิ ปน ตุมฺหากํ เวคโต อญฺโญ สีฆตโร เวโค”ติ? “อาม, มหาราช, อมฺหากํ อุตฺตมเวคโตปิ สตคุเณน สหสฺสคุเณน สตสหสฺสคุเณน อิเมสํ สตฺตานํ อายุสงฺขารา สีฆตรํ ขียนฺติ ภิชฺชนฺติ, ขยํ คจฺฉนฺตี”ติ ขณิกนิโรธวเสน รูปธมฺมานํ นิโรธํ ทสฺเสติ, ตโต นามธมฺมานํ ฯ ราชา มหาสตฺตสฺส กถํ สุตฺวา มรณภยภีโต สตึ ปจฺจุปฏฺฐเปตุํ อสกฺโกนฺโต ภูมิยํ ปติ, มหาชโน อุตฺราสํ ปตฺโต อโหสิ ฯ รญฺโญ มุขํ อุทเกน สิญฺจิตฺวา สตึ ลภาเปสิ ฯ อถ นํ มหาสตฺโต “มหาราช, มา ภายิ, มรณสฺสตึ ภาเวหิ, ธมฺมํ จราหิ, ทานาทีนิ ปุญฺญานิ กโรหิ, อปฺปมตฺโต โหหิ, เทวา”ติ โอวทิ ฯ อถ ราชา “สามิ, มยํ ตุมฺหาทิเสน ญาณสมฺปนฺเนน อาจริเยน วินา วสิตุํ น สกฺขิสฺสาม, จิตฺตกูฏํ อคนฺตฺวา มยฺหํ ธมฺมํ เทเสนฺโต มยฺหํ โอวาทาจริโย หุตฺวา อิเธว วสาหี”ติ ยาจนฺโต เทฺว คาถา อภาสิ –

๑๙ฯ

“สุเตน เอกสฺส ปิยา ภวนฺติ, ทิสฺวา ปเนกสฺส วิเยติ ฉนฺโท;

ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨸᩥᨿᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨶᩩ ᨾᩮ ᨸᩦᨿᩈᩥ ᨴᩔᨶᩮᨶ᪨

᪑᪗᪨

“ᩈᩅᨶᩮᨶ ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨾᩮᩈᩥ, ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨣᨾᩩ ᨴᩔᨶᩴ;

ᩑᩅᩴ ᨸᩥᨿᨴᩔᨶᩮᩣ ᨾᩮ, ᩅᩈ ᩉᩴᩈ ᨾᨾᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᨾ᩠ᨾ ᩉᩴᩈᩁᩣᨩ ᩈᩅᨶᩮᨶ ᩑᨠᩔ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩑᩅᩴ ᨣᩩᨱᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩅᨶᩮᨶ ᨸᩥᨿᩣᨿᨲᩥ, ᩑᨠᩔ ᨸᨶ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨸᩮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩁᨱᩣᨿᨲᩥ , ᩃᩣᨴᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩔ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩏᨽᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᨸᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨶᩩ ᨾᩮ ᨸᩦᨿᩈᩥ ᨴᩔᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᨸᩥᨿᩣᨿᩈᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨸᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩅᨶᩮᨶ ᨸᩥᨿᩮᩣᨧ, ᨴᩔᨶᩴ ᨸᨶᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩋᨲᩥᨸᩥᨿᩮᩣᨧ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᨾ ᨸᩥᨿᨴᩔᨶᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩮᨴᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᩈᩣᨲᩥ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪨

“ᩅᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ ᨲᩅᩣᨣᩣᩁᩮ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨲᨸᩪᨩᩥᨲᩣ;

ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩑᨠᨴᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩮ, ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩴ ᨸᨧᩔᩩ ᨾᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩑᨠᨴᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿᩴ ᨲᩅ ᨥᩁᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᩪᨩᩥᨲᩣ ᩅᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᨠᨴᩣᨧᩥ ᩈᩩᩁᩣᨾᨴᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ “ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩴ ᨸᨧᩔᩩ ᨾᩮ”ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᩋᨳ ᩑᩅᩴ ᨲᩅ ᩋᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᨴᩣᩉᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩁᩣᨩᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᨩ᩠ᨩᨾᩮᩅ ᨶ ᨸᩥᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪨

“ធិរត្ថុ តំ មជ្ជបានំ, យំ មេ បិយតរំ តយា;

ន ចាបិ មជ្ជំ បិស្សាមិ, យាវ មេ វច្ឆសី ឃរេ”តិ។

តតោ បរំ ពោធិសត្តោ ៧ គាថា អាហ –

១១។

“សុវិជានំ សិង្គាលានំ, សកុណានញ្ច វស្សិតំ;

មនុស្សវស្សិតំ រាជ, ទុព្វិជានតរំ តតោ។

១២។

“អបិ ចេ មញ្ញតី បោសោ, ញាតិ មិត្តោ សខាតិ វា;

យោ បុព្ពេ សុមនោ ហុត្វា, បច្ឆា សម្បជ្ជតេ ទិសោ។

១៣។

“យស្មិំ មនោ និវិសតិ, អវិទូរេ សហាបិ សោ;

សន្តិកេបិ ហិ សោ ទូរេ, យស្មិំ នាវិសតេ មនោ។

១៤។

“អន្តោបិ សោ ហោតិ បសន្នចិត្តោ, បារំ សមុទ្ទស្ស បសន្នចិត្តោ;

អន្តោបិ សោ ហោតិ បទុដ្ឋចិត្តោ, បារំ សមុទ្ទស្ស បទុដ្ឋចិត្តោ។

១៦។

“និចសន្តា ចិចសន្តិ, ឥឃ ជីវា ពេ ររធសក;

អារា សន្តា និចសន្តិ, មតសា រជ្ជចទ្ធត។

១៧។

“អតិចិរំ តិចារសត, បិឃោ កចតិ អប្បិឃោ;

អាមត្ត ឈោ តំ កន្ទាយ, បុរា ពេ ឈោយ អប្បិយា”តិ។

តត្ថ ចស្សិតន្តិ មហារាជ, តិរច្ឆានគតា ក្កុហគឃា, ពេត ពេសំ ចស្សិតំ សុចិជាតំ, មនុស្សា បត កក្ខឡអា, តស្មា ពេសំ ចចតំ ទុត្តិជាតតរន្តិ អត្ថោ។ ឃោ បុរេត្តតិ ឃោ បុគ្គលោ បឋមមេវ អត្តមតោ ហុត្វា “ត្វំ មយ្ហំ ញាតកោ មិត្តោ បិលាសយោ សឈោ”តិ អបិ ឯចំ មញ្ញតិ, សេ្វ ច បន្ធា ជិនោ ចេរី សម្បជ្ជតិ, ឯចំ ទុត្តិជាតំ តាយ មនុស្សហទយន្តិ។ តិចិរសតីតិ មហារាជ, ឃស្មិំ បុគ្គលេ បេមចចសេត មតោ តិចិរសតិ, សោ ទូរេ ចសន្តោបិ អចិទូរេ សហាបិ ចសតិមេច តាម។ ឃស្មិំ បត បុគ្គលេ មតោ ត តិចិរសតិ អបេតិ, សោ សន្តិកេ ចសន្តោបិ ទូរេមេច។

អន្តោបិ សោ ហោតីតិ មហារាជ, ឃោ សហាឃោ បសន្នចិត្តោ, សោ ចិត្តេត អល្លីនត្តា បារំ សមុទ្ទស្ស ចសន្តោបិ អន្តោមេច ហោតិ។ ឃោ បត បទុដ្ឋចិត្តោ, សោ ចិត្តេត អតល្លីនត្តា អន្តោ ចសន្តោបិ បារំ សមុទ្ទស្ស តាម។ ឥឃ ជីវា ពេតិ ឥឃ ចេរិតោ បច្ចត្ថិកា, ពេ ឯកតោ ចសន្តាបិ ទូរេ ចសន្តិមេច តាម។ សន្តោ បត បណ្ឌិតា អារា ឋិតាបិ មេត្តាភាវិតេត មតសា អាចជ្ជន្តា និចសន្តិមេច។ បុរា ពេ ឈោយាតិ ឃាច តច អប្បិយា ត ហោម, តាចទេច តំ អាមន្តេត្វា កន្ទាយាតិ ចទតិ។

អថ តំ រាជា អាហ –

១៨។

“ឯចំ ចេ ឃាចយាតតំ, អញ្ជលិ តាចព្រុញ្ញសិ;

បរិចារកាត៌ សតំ, ចចត៌ ត ករោមិ តេ;

ឲុចំ តំ អភិយាចាយ, បុត កមិរាមិ បរិយាឃ”ត្តិ៍

តត្ថ ឲុចំ ចេតិ សចេ ហំសរាជ, ឲុចំ អញ្ញលិ បក្កឃ្យាឃាចយាតាត៌ អយ្យ៉ាក៌ ត្វយំ អញ្ញលិ តាចព្ពញ្ញស្សិ, តច បរិចារកាត៌ សយាតាត៌ ចចត៌ ត ករោមិ, អធ តំ ឲុចំ ឃាចាយ៍ បុត កមិរាមិ បរិឃាឃត្តិ កាចេលត កាលំ ត្វឆ អាកាយតាឃ ចារិ៍ កចេឃ្យាសិតិ អត្ថោ៍

តតោ ចៅដឹសត្តោ អាហ –

ឲដ៍

“ឲុចំ ចេ តោ ចិហរតំ, អត្តរាចេឃា ត ហេស្សតិ;

ព្យំហ្យាចាបិ យហារាជ, យឃ្យ្ហា រដ្ឋចដ្ឋត;

អបេ្យច តាយ បស្សេយ្យ, អហោរត្តាតយដ្ឋឃេ”តិ៍

តត្ថ ឲុចំ ចេ តោតិ យហារាជ, យា ចិត្តឃិត្ថ, សចេ អយ្យ៉ាយ្បិ ឲុចំ ចិហរត្តាត៌ ឌីចិតត្តរាចេឃា ត កចិស្សតិ, អបេ្យច តាយ ក្លេកា អញ្ញាយញ្ញា បស្សិស្សាយ, អបិច ត្វំ យឃា ជិត្តំ ខ្លចាគយេច យយ ធារេត ធបេត្វា ឲុចំ ត្វត្តរឌីចិតេ លោិកសត្តិចារេស អប្បយេត្វា ហុត្វា គាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ កចេរាត្តា គស រាជធម្មេ អកោរេបត្វា ធម្មេត រដ្ឋំ ការេហិ, ឲុចញ្ញាយេ ខ្លចាគំ កចេរាត្តា យំ បស្សិស្សតិយេចាតិ៍ ឲុចំ យហាសត្តោ រាជាត៌ ខ្លចឌិត្វា ចិត្តក្ខូដបត្តតយេច កតោ៍

សត្វា ត្វយំ ធម្មេគសត៌ អាហរិត្វា “ឲុចំ, កិក្ខូចេ, បុព្វេ តិរច្ឆាតយោតិយំ តិព្វត្តេតបិ យឃា អាឃុសង្ហារាត៌ ក្តុគ្គលកាចំ គស្សេត្វា ធម្មោ ចេសិតោ”តិ ចត្វា ជាតកំ សយោធាតេសិ – “តទា រាជា អាតត្តោ អហោសិ, កតិក្ខោ យោគ្គល្លាតោ, យជ្ញិយា សារិបុត្តោ, សេសហំសកណា ព្ពទ្ធបរិសា, ជចតហំសោ បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ៍

ជចតហំសជាតកចណ្ណតា តតិយា៍

[३លិលិ] ३៉ ក្ខញអភារឥឌាតពចល្ហតា

ភទេត ពក្ខ្ដាតិ កិត្តាតិតិ ព្ភន៌ សត្វា ទេឌតចទេភ ចិហទទេត្តា ឆ្វុល្លក្យុយាទិកាបទេលិកត៌ អារទេក្ក ពទេឆសិ៉ សាចត្តិចាសិទេភា កិទេរកស្សុ ក្យុលស្សុ បត្តុរសទេសាញអសចស្យុទេក្ខុសិកា ឌិតា អទេហាសិ ទេសាកក្កប្បត្តា, ភ ច ត៌ ទេកាធិ ចាទេរសិ៉ អឆស្សា យាតា ធិទេត្តសិ "យយ ឌិតា ចឃប្បត្តា, ភ ច ត៌ ទេកាធិ ចាទេរតិ, អាយិទេសភ យក្ខិ ចិឃ ៩តាឃ ៩ក៌ សាកិឃកិក្កុ បទេលិទេកត្វា ខ្ពប្បត្តាទេឌត្វា ត៌ តិស្សាឃ ឌីចិស្សាយី"តិ៉ តគា ច សាចត្តិចាសី ៩ទេកា ក្យុលបុទេត្តា សាសទេភ ខ្ពុទ៌ ឥត្វា បត្តុឌិត្វា ខ្ពបសប្បត្តកាលទេតា បក្ខ្ដាឃ សិក្កាកាយត៌ បហាឃ អាលសិទេឃា សទិទេយល្ហុតយក្យុឃុទេត្តា ចិហាសិ៉ យហាខ្ពុបិសិកា ទេពទេហ ឃាក្យុតាឥតិឃទេកាឌតិឃាតិ សប្បាទេឥត្វា ខ្លាទេទ ឥត្វា អត្តុទចិធិឃា ពក្ខ្ដទេត្តស្យុ កិក្កស្យុ ៩ក៌ កិក្កុ ទសតល្ហាឃ ពាក្ខិត្វា ពទេហត្យុ សក្កទេលាឃ្យុទ្ធប៌ ខ្ពបឆាទេទត្តិ ទេតបិឌពអាកិឆយ្យិពចិតឃឆទាត៌ យហទេត្តភ បទិចាទេទភ ពក្ខត្តាត៌ អត្តុទេទ ពក្ខិ ពឃ្យុបក៌ អឌិស្វា ទេតសំ បក្ខទេតា ពក្ខត្តាត៌ យឆ្យុទឆយ្យពធិកាត៌ អក្ខិត្តចលិហពសឌិសាត៌ បិល្ហុបិតិកាភយ្យិ អត្តុទេទ ពក្ខិ អឌិស្វាច ៩ក៌ ឃាច ពាហិ អបក្កា អក្កិតិ អទេឌ្ឍត្វា ទេពទេស ឌ្ពសទេល្ហុត្វា ក្យុក្យុលត្តុទចាសក៌ តិចាទេសត្វា ឈជិតយក្ខ ធិចទ៌ បិទ្យុបិត្វា យលិចល្ហុបត្តុ អាគាឃ យទេភាទយ៌ លត្តុ ឆាទឃយាត៌ ចិស្សុក្ខ្ពិឃ៌ កាឃឥញហិពហ្យុល៌ អាពក្ខត្តិ ឌិស្វា "ព្ភយ៌ សក្កា ពលិត្យុ"ត្តិ ពត្តា ចត្តិត្វា បត្តុ ពទេហត្វា "៩ឆ , ភទេត្ត"តិ ឈទ៌ អាទេភត្វា តិសីគាទេបត្វា ឃាក្យុអាឌីហិ បទិចិសិត្វា ពតភត្តុពិក្ខិ ត៌ កិក្កុ "ភទេត្ត, ព្ភទេតា បក្ខ្ដាឃ ព្ភទេឆចាពទេក្ខឃ្យាឆា"តិ អាហ៉ ទេសាបិ តទេតា បក្ខ្ដាឃ តទេត្តុច ពត្តា អបទកាទេព ចិស្សាសិទេកា អទេហាសិ៉

អទេឆពឌិចសំ យហាខ្ពុបិសិកា តស្សុ សចភបទេឆ ឥត្វា "ព្ភយស្តិ ទេពទេហ ខ្ពបទេកាពបទិទេកាពយត្តា អត្តិ, តឆាទ្យុទេបិ បភ ទេយ បុទេត្តា ចា ឌាយាតា ចា ទេពហ៌ ចិចាទិត្យុ សយទេត្វា ភត្តិ"តិ អាហ៉ ទេសា តស្សា ចចត៌ ស្យុត្វា "កិយត្តិ ក្យុ ទេលា ពទេឆតី"តិ ទេឆាក៌ ហឥទេឃ ចិទេក្ខុ ចិឃ អទេហាសិ៉ សា ឌិតទ៌ អាហ "ព្ភយ៌ បទេលិទេកត្វា តច ចទេស ចត្តាទេបហី"តិ៉ សា តទេតា បក្ខ្ដាឃ យល្ហិតបសាឌិតា ព្ភត្តិក្យុត្តុចិលិទេសហិ ត៌ បទេលិទេកសិ៉ ឆ្វុល្លក្យុយាទិកាតិ ភ ច ឆ្វុលសទិទា ឥក្ខ្ដត្តា, ឆ្វុលិ ចា ទេហាត្យុ កិសា ចា, បក្ខ្ពាកាយក្យុលិពទាទេពភ បភ ឆ្វុលតាឃ "ឆ្វុល្លក្យុយាទិកា"តិ ក្យុក្ខុតិ៉ ទេសា ឥហទេទា កិទេលសចសិទេកា ហ្យុត្វា "ភ គាភាហ៌ ត្យុក្ខ្ដសាសទេភ បតិក្ខាត្យុ សក្កិស្សាយី"តិ ធិទេត្តត្វា "ចិហាទ៌ ពត្តា បត្តុធិចទ៌ តិឃ្យាទេឥត្វា អស្យុពក្ខាត៌ ភាយ ពយិស្សាយិ, តព្វ ទេយ ចត្តាតិ ទេបទេសឆា"តិ ចត្វា ចិហាទ៌ ពត្តា បត្តុធិចទ៌ តិឃ្យាទេឥត្វា "ខ្ពក្កលិទេតាស្តិ"តិ អាចទិឃ្យុបក្ខាទេឃ អាហ៉ ទេត ត៌ អាគាឃ សត្វា សត្តិក៌ ទេភត្វា "អឃំ កិក្កុ ខ្ពក្កលិទេតា"តិ អាទេទាទេចសិ៉ សត្វា "សក្ខិ ពិទ ត្វ កិក្កុ ខ្ពក្កលិទេតាសី"តិ បុក្ខិត្វា "សក្ខិ, ភទេត្ត"តិ ក្យុទេត្តុ "ទេពភ ខ្ពក្កល្ហាបិទេតាសី"តិ ចត្វា "ឆ្វុល្លក្យុយាទិកាឃ, ភទេត្ត"តិ ក្យុទេត្តុ "កិក្កុ បុទេព្ពាទេបសា តច អទទេព្ពា ចសត្តស្សុ ព្វាហ្យុចទិឃត្តទាឃំ ពត្វា យហត្តិ អភត្វយកាសិ, បុភ ត្វ ៩តទេយច តិស្សាឃ ពស្យា ខ្ពក្កលិទេតាសី"តិ ចត្វា កិក្កុហិ ឃាចិទេតា អតីត៌ អាហទិ៉

អតីទេត ពារាណសិឃំ ព្វាហ្យុឥទេត្តុ ទព្ភ ពាទេទទេត្ត ទេពាឌិសទេត្តា ពាសិទេក្ខ យហាទេភាទេព ព្វាហ្យុលក្យុទេល តិព្ពត្តិត្វា ខ្ពក្កហិតសិទេប្បា ក្យុក្ខ្ពុត្តិ សល្ហុទេបសិ, អឆស្សុ ភទិឃា ៩ក៌ បុត្តុ ចិឌាឃិត្វា ពាលយកាសិ៉ ទេសា "ឃទេឆច ទេយ បិឃភទិឃាឃ, ៩ចំ យឃិបិ យទល៌ អាពយិស្សតិ, កិ ទេយ ឈទាចាទេសភ, បព្ពុឌិស្សាយី"តិ ធិទេត្តត្វា ពាទេយ បហាឃ បុត្តុ អាគាឃ ហិយចត្តិ បចិសិត្វា ទេតភ សក្ខិ ព្ភសិបព្ពព្ភ បព្ពុឌិត្វា ឍសាភាកិព្ពា តិព្ពុទេត្តត្វា ចភយ្យុលចលិហាទេទា អទទេព្ពា ចិហាសិ៉ តគា បក្ខត្តចាសិទេភា ទេចាទា ឌភបគ៌ បចិសិត្វា ពាយ៌ បហទិត្វា ពទយទេទ ពទេហត្វា ភល្ហិក៌ ខ្ពក្កិបិទេបត្វា បុភ បក្ខត្តិ បិបឃិស្យុ៉ ទេតសំ អត្តុទេទ ៩កា អកិទ្យុបិ ក្យុយាទិកា ទេពទាឌិពបព្ពាឃ សយត្តាពតា ធិទេត្តសិ "ព្ភទេយ អទេយក្យុពទេហត្វា

ឆាសិកោគេន បរិក្ខិស្សន្តិ, ឯកេន ឧបាយេន បលាយិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សា “សាមិ, សរីរកិច្ចំ កាតុកាមាម្ហិ, ថោកំ បដិក្កមិត្វា តិដ្ឋា”តិ វត្វា ចោរេ វញ្ចេត្វា បលាយិត្វា អន្តរា បវិសន្តី ពោធិសត្តស្ស បុត្តំ អស្សមេ ឋបេត្វា ផលាផលត្ថាយ គតកាលេ បុព្ពណ្ហសមយេ តំ អស្សមំ បវិសិត្វា តំ តាបសកុមារំ កាមរតិយា បលោភេត្វា សីលមស្ស ភិន្ទិត្វា អត្តនោ វសេ វត្តេត្វា “កិំ តេ អរញ្ញវាសេន, ឯហិ គាមំ គន្ត្វា វសិស្សាម, តត្ថ ហិ រូបាទយោ កាមគុណា សុលភា”តិ អាហ។ សោបិ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “បិតា តាវ មេ អរញ្ញតោ ផលាផលំ អាហរិត្វា គតោ, តំ ទិស្វា ឧភោបិ ឥតោ គមិស្សាមា”តិ អាហ។

សា ចិន្តេសិ – “អយំ តរុណទារកោ ន កិញ្ចិ ជានាតិ, បិតរា បនស្ស មហល្លកកាលេ បណ្ឌិតេន ភវិតព្ពំ, សោ អាគន្ត្វា ‘ភទ្ទេ កិំ ករោសី’តិ មំ បោថេត្វា បាទេ គហេត្វា កឌ្ឍិត្វា អរញ្ញេ ខិបិស្សតិ, តស្មិំ អនាគតេយេវ បលាយិស្សាមី”តិ។ អថ នំ “អហំ បុរតោ គច្ឆាមិ, ត្វំ បច្ឆា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា មគ្គសញ្ញំ អាចិក្ខិត្វា បក្កាមិ។ សោ តស្សា គតកាលតោ បដ្ឋាយ ឧប្បន្នទោមនស្សោ យថា បុរេ កិញ្ចិ វត្តំ អកត្វា សសីសំ បារុបិត្វា អន្តោបណ្ណសាលាយ បជ្ឈាយន្តោ និបជ្ជិ។ មហាសត្តោ ផលាផលំ អាទាយ អាគន្ត្វា តស្សា បទវឡញ្ជំ ទិស្វា “អយំ មាតុគាមស្ស បទវឡញ្ជោ, “បុត្តស្ស មេ សីលំ ភិន្នំ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេន្តោ បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា ផលាផលំ ឱតារេត្វា បុត្តំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៣០។

“ន តេ កដ្ឋានិ ភិន្នានិ, ន តេ ឧទកមាភតំ;

អគ្គីបិ តេ ន ហាបិតោ, កិំ នុ មន្ទោវ ឈាយសី”តិ។

តត្ថ អគ្គីបិ តេ ន ហាបិតោតិ អគ្គិបិ តេ ន ជាលិតោ។ មន្ទោវាតិ និប្បញ្ញោ អន្ធពាលោ វិយ។

សោ បិតុ វចនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយ បិតរំ វន្ទិត្វា គារវេន អរញ្ញវាសេ អនុស្សាហំ បវេទេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

៣១។

“ន ឧស្សហេ វនេ វត្ថុំ, កស្សបាមន្តយាមិ តំ;

ទុក្ខោ វាសោ អរញ្ញស្មិំ, រដ្ឋំ ឥច្ឆាមិ គន្តវេ។

३៧ˆ

“ឃឆា អហំ ត្ថុតោ គន្តា, ឃស្មិំ ជនបទេ ចសំ;

អាចារេ ព្រោហ្មេ សិក្ខេយ្យំ, តំ ធម្មំ អត្ថុបាស យ”ន្តិˆ

តត្ថ កស្សបិយត្តឃាយិ តត្តិ កស្សប អាយត្តឃាយិ តំˆ គត្តចេតិ គត្វាˆ អាចារត្តិ ឃស្មិំ ជនបទេ ចសាយិ, តត្ថ ចសន្តោ ឃឆា អាចារេ ជនបទចារិត្តំ សិក្ខេយ្យំ ជានេតយ្យំ, តំ ធម្មំ អត្ថុបាស ឰចងាហិតិ ចងតិˆ

យហាសន្តោ “សាធុ, តាត, ងេសចារិត្តំ តេ កថេស្សាមិ”តិ ចត្វា គាថាខ្ញយាហ –

३៨ˆ

“សចេ អទន្តោ ហិត្វាត, ចតម្មុលផលិតិ ច;

ទដ្ឋេ ទោចឃបេ ចាសំ, តំ ធម្មំ តិសាយេហិ យេˆ

33ˆ

“ចិសំ យា បជិសេចិត្វោ, បបិតំ បរិចជ្ជយ;

បទេក្ខ ច យា ចិឝិជិត្វោ, ឃត្តោ ចាឝិចិសេ ចទេ”តិˆ

តត្ថ ធម្មត្តិ សចេ ទដ្ឋចាសំ ទោចេសិ, តោភ ហិ តំ ជនបចារិត្តំ ធម្មំ តិសាយេហិˆ ឃត្តោ ចាឝិចិសេតិ អាឝិចិសស្ស សត្តិកេ ឃត្តោ បជិឃត្តោ ចទេឃ្យាសិ, សក្កោត្តោ អាឝិចិសំ បរិចជ្ជឃ្យាឝិតិ អត្តោˆ

តាបសកុមារោ សំលិតត្តត កាសិតស្ស អត្តំ អជាតត្តោ បុន្តិ –

33ˆ

“កិំ នុ ចិនំ បបិតោ ចា, បញ្ញោ ចា ព្រហ្មចារិនំ;

កំ ត្វំ អាឃឹចិនំ ព្រូសិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ.

ឃុតទោបិស្ស ព្យាកាសិ –

៣៧.

“អាឃចោ តាត លោកស្មិំ, សុរា នាម បច្ចុតិ;

យតុញ្ញោ សុរឹ ចក្កុ, សាធុ ពុទ្ធរស្សបេយា;

ចិនំ នកាហុ អរិយា មេ, ព្រហ្មចទិឃស្ស តាន.

៣៨.

“ឃុត្តិមោ តាត លោកស្មិំ, បមត្តំ បមេត្តិ តា;

ហរត្តិ ឃុចិនោ ចិត្តំ, តុលំ កដ្ឋំ ច យាលុតោ;

បបិតោ ឧមោ អក្ខរោតា, ព្រហ្មចទិឃស្ស តាន.

៣៩.

“លោភា និលោកោ សក្ការោ, ប្ដូនា បទកុលោស្ម ច;

បញ្ញោ ឧមោ ច អក្ខរោតា, ព្រហ្មចទិឃស្ស តាន.

៣៩។

“សសត្ថា តាត រាជានោ, អាវសន្តិ មហិំ ឥមំ;

តេ តាទិសេ មនុស្សិន្ទេ, មហន្តេ តាត នារទ។

៤០។

“ឥស្សរានំ អធិបតីនំ, ន តេសំ បិដ្ឋតោ ចរេ;

អាសីវិសោតិ អក្ខាតោ, ព្រហ្មចរិយស្ស នារទ។

៤១។

“ភត្តេត្វា ភត្តកាលេ ច, យំ គេហមុបសង្កមេ;

យទេត្ថ កុសលំ ជញ្ញា, តត្ថ ឃាសេសនំ ចរេ។

៤២។

“បវិសិត្វា បរកុលំ, បានត្ថំ ភោជនាយ វា;

មិតំ ខាទេ មិតំ ភុញ្ជេ, ន ច រូបេ មនំ ករេ។

៤៣។

“គោដ្ឋំ មជ្ជំ កិរាដញ្ច, សភា និកិរណានិ ច;

អារកា បរិវជ្ជេហិ, យានីវ វិសមំ បថ”ន្តិ។

តត្ថ អាសនេនាតិ បុប្ផាសនេនាតិ ឥទំ តស្សាហូតិ តំ អាសនបញ្ញត្តំ ទុទំ អទិយា “ព្រហ្មចរិយស្ស ចិណ្ណ”ន្តិ វទន្តិ។ បរិត្តន្តិ បដិវស្សតិ។ តុលំ

ខដ្ឋចាតិ ទុក្ខា ខស្សិត្វា បតិតតុលំ ឥមំ។ អក្ខរេតាតិ ទុទ្ធាទីហិ កមិតោ។ និវេសិនេកាតិ កិត្តិវណ្ណោ។ សក្ការេនាតិ អញ្ជលិកម្មាទិំ។ បូជាតិ

គន្ធមាលាទីហិ បូជា។ បទេក្ខាតិ ឯវំ ឧបសិកាបទេដ្ឋេ “បទេក្ខា”តិ អក្ខរេតា។ មហន្តេតិ មហន្តកាវប្បតេត្ត។ ន តេវំ បរិតោ វទេតិ តេវំ

សត្ថិកេ ន វសេ, រាគក្ខុលូបកោ ន ខេវស្សាមីតិ អត្ថោ។ រាគាកោ ហិ អាសីវិសោ ឥវ មហុត្តេនេវ កុដ្ឋិត្វា អនយព្យសនំ បាបេតិ។

អបិច អត្តបុរប្បវេសនេ ពុត្តាទីនេវេសនេបត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

កត្តេត្វាតិ កត្តេន អត្ថិកោ ហុត្វា។ យដេត្វ កុសលន្តិ យំ តេសុ ឧបសគ្គិតព្ពេសុ កោដ្ឋាសុ កុសលំ អនវជ្ជំ បញ្ញាអគោចរេហិតំ

ឋានេភញ្ញាមិ, តត្ថ ឈានេសនំ វទេស្សាមីតិ អត្ថោ។ ន ច ទ្វេបិ យនំ កវេតិ បរកុវេល យត្តញ្ញូ ហុត្វា គោជនំ ក្ញាត្វាបិ តត្ថ ទ្វត្តិទ្វេប

យនំ យា កវេស្សាមិ, យា ចក្ខុ ឧប្ពេលត្វា ទ្វត្តិទ្វេប តិមិត្ត គណ្ហិស្សាមីតិ វទតិ។ គោដ្ឋ យជ្ជ កិរាដក្តិ អហំ បេតុគោសុ បិវេ, អដ្ឋកថាយំ

បន “គោដ្ឋំ យជ្ជ កិរាសក្ខា”តិ វត្វា “គោដ្ឋក្តិ ពុត្តិ ឋិតដ្ឋានំ យជ្ជក្តិ បិតាការំ កិរាសក្តិ ឥុត្តកោរាជិគជត”ន្តិ វុត្តំ។ សកា តិកិរណាតិ

ទាតិ សភាវេយា ន ហិទញ្ញាសុវណ្ណាតំ តិកិរណដ្ឋាតាតិ ន។ អារកាតិ ឧតាតិ សញ្ញាតិ ទូរតោ បរិវជ្ជេយ្យាសិ។ យាតិទាតិ

សប្បិតេលយាតេត គណ្ហេត្វា ឥទំ យក្ខុ ឥមំ។

យាណេវា បិតុ កវេទត្តស្សេវ សតិ បដិលភិត្វា “តាត, អលំ មេ មនុស្សបថេនា”តិ អាហ។ អថស្ស បិតា មេត្តាទិភាវនំ អាចិក្ខិ។ សោ

តស្សោវាទេ ឋត្វា ន ចិរស្សេវ ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេសិ។ ឧភោបិ បិតាបុត្តា អបរិហីនជ្ឈានា កាលំ កត្វា ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សា កុមារិកា អយំ កុមារិកា អហោសិ, តាបសកុមារោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ,

បិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡនារទជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៤៧៨] ៨។ ទូតជាតកវណ្ណនា

ទូតេ តេ ព្រហ្មេ បាហេសិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អត្តនោ បញ្ញាបសំសនំ អារព្ភ កថេសិ។ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ

“បស្សថ, អាវុសោ, ទសពលស្ស ឧបាយកោសល្លំ, នន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស អច្ឆរាគណំ ទស្សេត្វា អរហត្តំ អទាសិ, ចូឡបន្ថកស្ស បិលោតិកំ

ទត្វា សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ អទាសិ, កម្មារបុត្តស្ស បទុមំ ទស្សេត្វា អរហត្តំ អទាសិ, ឯវំ នានាឧបាយេហិ សត្តេ វិនេតី”តិ។ សត្ថា

អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ ‘អយំ

ឥមស្ស សប្បាយោ’តិ ឧបាយកុសលោ, បុព្ពេបិ ឧបាយកុសលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឌតបនោ អហិវណ្ណោ អហោសិ។ សោ ហិ ឌតបធំ បឹឡឲ្យា ឆតេយច សំកឌ្ឍិ។ តទា

ទៅឆឹសន្តោ កាសិការាម ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា ចយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា “បច្ឆា ឆនេយ្យត កិញ្ចិ ចរិត្វា អាចរិយឆត់ អាហរិស្សាមី”តិ

ចត្វា សិប្បំ បដ្ឋបេត្វា គិច្ចិតសិប្បា អនុយោគំ ទត្វា “អាចរិយ, តុយ្ហំ ឆត់ អាហរិស្សាមី”តិ អាបុច្ឆិត្វា គិញ្ចម្ពុ ឌតបធេ ចរន្តោ ឆនេយ្យត

សមេត បរិយេសិត្វា សត្ត គិញ្ចេ លភិត្វា “អាចរិយស្ស ទស្សាមី”តិ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ គង្គំ ឱតរិត្វា តាចំ អភិរុហិ។ តស្ស តត្ថ តាចាយ

ចិបរិចត្តមានាយ តំ សុវណ្ណំ ឧទកេ បតិ។ សោ ចិន្តេសិ “ទុល្លភំ ហិរញ្ញំ, ឌតបធេ បុន អាចរិយឆតេ បរិយេសិយមានេ បបញ្ចោ

ភវិស្សតិ, យំនូនាហំ គង្គាតីរេ និរាហារោ និសីទេយ្យំ, តស្ស មេ និសិន្នភាវំ អនុបុព្ពេន រាជា ជានិស្សតិ, តតោ អមច្ចេ

បេសេស្សតិ, អហំ តេហិ សទ្ធិំ ន មន្តេស្សាមិ, តតោ រាជា សយំ អាគមិស្សតិ, ឥមិនា ឧបាយេន តស្ស សន្តិកេ អាចរិយឆត់ លភិស្សាមី”តិ។

សោ គង្គាតីរេ ឧត្តរិសាដកំ បារុបិត្វា យញ្ញសុត្តំ ពាហិ ឆបេត្វា រជតបដ្ដវណ្ណេ វាលុកតលេ សុវណ្ណបដិមា វិយ និសីទិ។ តំ និរាហារំ

និសិន្នំ ទិស្វា មហាជនោ “កស្មា និសិន្នោសី”តិ បុច្ឆិ, កស្សចិ ន កថេសិ។ បុនទិវសេ ទ្វារគាមវាសិនោ តស្ស តត្ថ និសិន្នភាវំ សុត្វា អាគន្ត្វា

បុច្ឆិំសុ, តេសម្បិ ន កថេសិ។ តេ តស្ស កិលមថំ ទិស្វា បរិទេវន្តា បក្កមិំសុ។ តតិយទិវសេ នគរវាសិនោ អាគមិំសុ, ចតុត្ថទិវសេ នគរតោ

ឥស្សរជនា, បញ្ចមទិវសេ រាជបុរិសា។ ឆដ្ឋទិវសេ រាជា អមច្ចេ បេសេសិ, តេហិបិ សទ្ធិំ ន កថេសិ។ សត្តមទិវសេ រាជា ភយដ្ដិតោ

ហុត្វា តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៦៥.

“ធុនេ តេ ព្រាហ្ម បិហេសិ, គង្គាតីរស្មិំ ឈាយតោ;

តេសំ បុដ្ឋោ ន ព្យាកាសិ, ទុក្ខំ គុយ្ហមិទំ តុ តេ”តិ។

តត្ថ ទុក្ខំ គុយ្ហមិទំ តុ តេតិ កិំ នុ ខោ, ព្រាហ្មណ, យំ តវ ទុក្ខំ ឧប្បន្នំ, តំ តេ គុយ្ហមេវ យតំ, ន អញ្ញស្ស អាចិក្ខិតព្ពន្តិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “មហារាជ, ទុក្ខំ នាម ហរិតុំ សមត្ថស្សេវ អាចិក្ខិតព្ពំ, ន អញ្ញស្សា”តិ វត្វា សត្ត គាថា អភាសិ –

៦៦.

“សចេ តេ ទុក្ខមុប្បជ្ជេ, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍន;

មា ខោ នំ តស្ស អក្ខាហិ, យោ តំ ទុក្ខា ន មោចយេ។

៦៩។

“ឃោ តស្ស ទុក្ខជាតស្ស, ឧពក្កមបិ ភាគសោ;

ចិប្យមេវាធេឃ្យ ឆមេខុត, កាយំ តស្ស បចេឆឃេ។

៦៧។

“សុចិជាតំ និក្កាលិតំ, សក្យលាតញ្ញា ចស្សិតំ;

យត្យស្សចស្សិតំ រាជ, ទុគ្គិជាតតរំ តតោ។

៦៨។

“អបិ ចេ បញ្ញាតិ បេបិសោ, ឝាតិ មិតេ្តា សលាតិ ចា;

ឃោ បុត្តោ សុមតោ ហុត្វា, បច្ឆា សព្យញ្ញុតេ ជិសោ។

៦៩។

“ឃោ អត្តតោ ទុក្ខមភាត្យបុដ្ឋោ, បចេចឆេឃ ឌត្វា អកាលរូបេ;

អាតង្កិតោ តស្ស កចត្តិ មិត្វា, ហិតេសិតោ តស្ស ទុតិ កចត្តិ។

៧០។

“កាលញ្ញា ញាត្វាន តទាចិឆស្ស, មេឆាចិតំ ឧពមតំ ចិជិត្វា;

ᩋᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩔ ᨵᩦᩁᩮᩣ, ᩈᩉᩥᨿ᩠ᨿᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩁᩥ ᨷᨿᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨

᪔᪈᪨

“ᩈᨧᩮ ᨧ ᨩᨶ᩠ᨲᩪ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ, ᨶ ᨾᩮ ᩉᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣᨿ;

ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩈᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨵᩦᩁᩮᩣ, ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨾᨷᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᨲᩅ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩦᨲᩥ ᨿᩣ ᨠᨳᩮᩉᩥ᪨ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨩᩣᨲᨠᩴ ᨲᩮ ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᩅᩣ ᨷᩥᩁᩮᩣᨵᨲᨠᩣᨷᩁᩥᩔᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᩅᩣᨷᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨩᩣᨲᨠᩴ, ᨲᩔᩣ ᨲᨨᩮᨲᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩥ ᨧᩮᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨷᩣᨴᩮ᪨ ᩋᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨶ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩮᨿᩮᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨠᩣᩃᩁᩪᨷᩮᨲᩥ ᩋᨠᩣᩃᩮ᪨ ᨠᩣᩃᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩔ ᨠᨳᨶᨠᩣᩃᩮ᪨ ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩔᩣᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨾᨶᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩔ ᩋᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨧᩮᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩣ ᨷᩁᩔ ᨧᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨾᩮ ᩉᩦᨲᩥ ᨾᩮ ᩑᩅ ᩃᩮᩣᨠᨷᩈᩴᩈᩥᨠᩣ, ᩋᨯ᩠ᨰᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨳ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᨷᩈᩴᩈᩣ ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩑᩅ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨯ᩠ᨰᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩩᨡᩴ ᨾᩮᩅ ᨷᩁᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩮᨲᩴ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᨾᩮ ᩉᩥᩁᩦ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩈᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᨵᩦᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨵᨶᩔ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪔᪙᪨

“ᩋᩉᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶᩥᨣᨾᩮ ᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩥᨿᩮᩣ;

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᨵᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ᪨

᪔᪙᪨

“ᨣᩉᨷᨲᩦ ᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩮ, ᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮ ᨧ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ;

អលត្ថំ សត្ត និក្ខានិ, សុវណ្ណស្ស ជនាធិប;

តេ មេ នដ្ឋា មហារាជ, តស្មា សោចាមហំ ភុសំ។

៤៣.

“បុរិសា តេ មហារាជ, មនសានុវិចិន្តិតា;

នាលំ ទុក្ខា បមោចេតុំ, តស្មា តេសំ ន ព្យាហរិំ។

៤៤.

“ត្វញ្ច ខោ មេ មហារាជ, មនសានុវិចិន្តិតោ;

អលំ ទុក្ខា បមោចេតុំ, តស្មា តុយ្ហំ បវេទយិ”ន្តិ។

តត្ថ ភិក្ខមានោតិ ឯតេ គហបតិអាទយោ យាចមានោ។ តេ មេតិ តេ សត្ត និក្ខា មម គង្គំ តរន្តស្ស នដ្ឋា, គង្គាយំ បតិតា។ បុរិសា តេតិ មហារាជ, តវ ទូតបុរិសា។ អនុវិចិន្តិតាតិ “នាលំ ឥមេ មំ ទុក្ខា មោចេតុ”ន្តិ មយា ញាតា។ តស្មាតិ តេន ការណេន តេសំ អត្តនោ ទុក្ខំ នាចិក្ខិំ។ បវេទយិន្តិ កថេសិំ។

រាជា តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា “មា ចិន្តយិ, ព្រាហ្មណ, អហំ តេ អាចរិយធនំ ទស្សាមី”តិ ទ្វិគុណធនមទាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឱសានគាថមាហ –

៤៥.

“តស្សាទាសិ បសន្នត្តោ, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

ជាតរូបមយេ និក្ខេ, សុវណ្ណស្ស ចតុទ្ទសា”តិ។

តត្ថ ជាតរូបមយេនាតិ ទេវ សុវណ្ណស្ស ចតុក្កំស និក្ខេ ជាតរូបមយេនេវ អទាសិ, ន មយ្ហំ វា តស្ស វា សុវណ្ណស្សាតិ អត្ថោ។

មហាសត្តោ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា អាចរិយស្ស ធនំ ទត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា រាជាបិ តស្សោវាទេ ឋិតោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា ឧភោបិ យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ តថាគតោ ឧបាយកុសលោយេវា"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, អាចរិយោ សារិបុត្តោ, ព្រាហ្មណមាណវោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ទូតជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៣២៨] ៩. កាលិង្គពោធិជាតកវណ្ណនា

រាជា កាលិង្គោ ចក្កវត្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរេន កតំ មហាពោធិបូជំ អារព្ភ កថេសិ។ វេនេយ្យសង្គហត្ថាយ ហិ តថាគតេ ជនបទចារិកំ បក្កន្តេ សាវត្ថិវាសិនោ គន្ធមាលាទិហត្ថា ជេតវនំ គន្ត្វា អញ្ញំ បូជនីយដ្ឋានំ អលភិត្វា គន្ធកុដិទ្វារេ បាតេត្វា គច្ឆន្តិ, តេ ឧឡារបាមោជ្ជា ន ហោន្តិ។ តំ ការណំ ញត្វា អនាថបិណ្ឌិកោ តថាគតស្ស ជេតវនំ អាគតកាលេ អានន្ទត្ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា "ភន្តេ, អយំ វិហារោ តថាគតេ ចារិកំ បក្កន្តេ និប្បច្ចយោ ហោតិ, មនុស្សានំ គន្ធមាលាទីហិ បូជនីយដ្ឋានំ ន ហោតិ, សាធុ, ភន្តេ, តថាគតស្ស ឥមមត្ថំ អារោចេត្វា ឯកស្ស បូជនីយដ្ឋានស្ស សក្កុណេយ្យភាវំ ជានាថា"តិ អាហ។ សោ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា តថាគតំ បុច្ឆិ "កតិ នុ ខោ, ភន្តេ, ចេតិយានី"តិ? "តីណិ អានន្ទា"តិ។ "កតមានិ, ភន្តេ, តីណី"តិ? "សារីរិកំ បារិភោគិកំ ឧទ្ទិស្សក"ន្តិ។ "សក្កា បន, ភន្តេ, តុម្ហេសុ ធរន្តេសុយេវ ចេតិយំ កាតុ"ន្តិ។ "អានន្ទ, សារីរិកំ ន សក្កា កាតុំ។ តញ្ហិ ពុទ្ធានំ បរិនិព្ពានកាលេ ហោតិ, ឧទ្ទិស្សកំ អវត្ថុកំ មមាយនមត្តេនេវ ហោតិ, ពុទ្ធេហិ បរិភុត្តោ មហាពោធិរុក្ខោ ពុទ្ធេសុ ធរន្តេសុបិ ចេតិយមេវា"តិ។ "ភន្តេ, តុម្ហេសុ បក្កន្តេសុ ជេតវនវិហារោ អប្បដិសរណោ ហោតិ, មហាជនោ បូជនីយដ្ឋានំ ន លភតិ, មហាពោធិតោ ពីជំ អាហរិត្វា ជេតវនទ្វារេ រោបេស្សាមិ, ភន្តេ"តិ។ "សាធុ, អានន្ទ, រោបេហិ, ឯវំ សន្តេ ជេតវនេ មម និពទ្ធវាសោ វិយ ភវិស្សតី"តិ។

ថេរោ កោសលនរិន្ទស្ស អនាថបិណ្ឌិកស្ស វិសាខាទីនញ្ច អារោចេត្វា ជេតវនទ្វារេ ពោធិរោបនដ្ឋានេ អាវាដំ ខណាបេត្វា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរំ អាហ – "ភន្តេ, អហំ ជេតវនទ្វារេ ពោធិំ រោបេស្សាមិ, មហាពោធិតោ មេ ពោធិបក្កំ អាហរថា"តិ។ ថេរោ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា អាកាសេន ពោធិមណ្ឌំ គន្ត្វា វណ្ដា បរិគលន្តំ បក្កំ ភូមិំ អសម្បត្តមេវ ចីវរេន សម្បដិច្ឆិត្វា គហេត្វា អានន្ទត្ថេរស្ស អទាសិ។ អានន្ទត្ថេរោ "អជ្ជ ពោធិំ រោបេស្សាមី"តិ កោសលរាជាទីនំ អារោចេសិ។ រាជា សាយន្ហសមយេ មហន្តេន បរិវារេន សព្ពូបករណានិ គាហាបេត្វា អាគមិ, តថា អនាថបិណ្ឌិកោ វិសាខា ច អញ្ញោ ច សទ្ធោ ជនោ។ ថេរោ មហាពោធិរោបនដ្ឋានេ

មហន្តំ សុវណ្ណកដាហំ ឋបេត្វា ហេដ្ឋា ឆិទ្ទំ ការេត្វា គន្ធកលលស្ស បូរេត្វា “ឥមំ ពោធិបក្កំ រោបេហិ, មហារាជា”តិ រញ្ញោ អទាសិ។ សោ ចិន្តេសិ “រជ្ជំ នាម ន សព្វកាលំ អម្ហាកំ ហត្ថេ តិដ្ឋតិ, ឥមំ មយា អនាថបិណ្ឌិកេន រោបាបេតុំ វដ្ដតី”តិ ។ សោ តំ ពោធិបក្កំ មហាសេដ្ឋិស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ អនាថបិណ្ឌិកោ គន្ធកលលំ វិយូហិត្វា តត្ថ បាតេសិ។ តស្មឹ តស្ស ហត្ថតោ មុត្តមត្តេយេវ សព្វេសំ បស្សន្តានញ្ញេវ នង្គលសីសប្បមាណោ ពោធិក្ខន្ធោ បណ្ណាសហត្ថុព្វេធោ ឧដ្ឋហិ, ចតូសុ ទិសាសុ ឧទ្ធញ្ចាតិ បញ្ច មហាសាខា បណ្ណាសហត្ថាវ និក្ខមឹសុ។ ឥតិ សោ តង្ខណញ្ញេវ វនប្បតិជេដ្ឋកោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ រាជា អដ្ឋារសមត្តេ សុវណ្ណរជតឃដេ គន្ធោទកេន បូរេត្វា នីលុប្បលហត្ថកាទិបដិមណ្ឌិតេ មហាពោធឹ បរិក្ខិបិត្វា បុណ្ណឃដេ បដិបាដិយា ឋបេសិ, សត្តរតនមយំ វេទិកំ ការេសិ, សុវណ្ណមិស្សកំ វាលុកំ ឱកិរិ, បាការបរិក្ខេបំ ការេសិ, សត្តរតនមយំ ទ្វារកោដ្ឋកំ ការេសិ, សក្ការោ មហា អហោសិ។

ថេរោ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, តុម្ហេហិ មហាពោធិមូលេ សមាបន្នសមាបត្តឹ មយា រោបិតពោធិមូលេ និសីទិត្វា មហាជនស្ស ហិតត្ថាយ សមាបជ្ជថា”តិ អាហ។ “អានន្ទ, កឹ កថេសិ, មយិ មហាពោធិមូលេ សមាបន្នសមាបត្តឹ សមាបជ្ជិត្វា និសិន្នេ អញ្ញោ បទេសោ ធារេតុំ ន សក្កោតី”តិ។ “ភន្តេ, មហាជនស្ស ហិតត្ថាយ ឥមស្ស ភូមិប្បទេសស្ស ធុវនិយាមេន សមាបត្តិសុខេន តំ ពោធិមូលំ បរិភុញ្ជថា”តិ។ សត្ថា ឯករត្តឹ សមាបត្តិសុខេន បរិភុញ្ជិ។ ថេរោ កោសលរាជាទីនំ កថេត្វា ពោធិមហំ នាម ការេសិ។ សោបិ ខោ ពោធិរុក្ខោ អានន្ទត្ថេរេន រោបិតត្តា អានន្ទពោធីតិ បញ្ញាយិត្ថ។ តទា កិរ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ អាយស្មា អានន្ទត្ថេរោ ធរន្តេយេវ តថាគតេ ពោធឹ រោបេត្វា មហាបូជំ ការេសិ , អហោ មហាគុណោ ថេរោ”តិ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ អានន្ទោ សបរិវារេសុ ចតូសុ មហាទីបេសុ មនុស្សេ គហេត្វា ពហុគន្ធមាលាទីនិ អាហរិត្វា មហាពោធិមណ្ឌេ ពោធិមហំ ការេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កលិង្គរដ្ឋេ ទន្តបុរនគរេ កាលិង្គោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស មហាកាលិង្គោ, ចុល្លកាលិង្គោតិ ទ្វេ បុត្តា អហេសុំ។ នេមិត្តកា “ជេដ្ឋបុត្តោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ ការេស្សតិ, កនិដ្ឋោ បន ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា ភិក្ខាយ ចរិស្សតិ, បុត្តោ បនស្ស ចក្កវត្តី ភវិស្សតី”តិ ព្យាករឹសុ។ អបរភាគេ ជេដ្ឋបុត្តោ បិតុ អច្ចយេន រាជា អហោសិ, កនិដ្ឋោ បន ឧបរាជា។ សោ “បុត្តោ កិរ មេ ចក្កវត្តី ភវិស្សតី”តិ បុត្តំ និស្សាយ មានំ អកាសិ។ រាជា អសហន្តោ “ចុល្លកាលិង្គំ គណ្ហា”តិ ឯកំ អត្ថចរកំ អាណាបេសិ។ សោ គន្ត្វា “កុមារ, រាជា តំ គណ្ហាបេតុកាមោ, តវ ជីវិតំ រក្ខាហី”តិ អាហ។ សោ អត្តនោ លញ្ជនមុទ្ទិកញ្ច សុខុមកម្ពលញ្ច ខគ្គញ្ចាតិ ឥមានិ តីណិ អត្ថចរកាមច្ចស្ស ទស្សេត្វា “ឥមាយ សញ្ញាយ មម បុត្តស្ស រជ្ជំ ទទេយ្យាថា”តិ វត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា រមណីយេ ភូមិភាគេ អស្សមំ កត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា នទីតីរេ វាសំ កប្បេសិ។

មទ្ទរដ្ឋេបិ សាគលនគរេ មទ្ទរញ្ញោ អគ្គមហេសី ធីតរំ វិជាយិ។ តំ នេមិត្តកា “អយំ ភិក្ខំ ចរិត្វា ជីវិកំ កប្បេស្សតិ, បុត្តោ បនស្សា ចក្កវត្តី ភវិស្សតី”តិ ព្យាករឹសុ។ សកលជម្ពុទីបេ រាជានោ តំ បវត្តឹ សុត្វា ឯកប្បហារេនេវ អាគន្ត្វា សាគលនគរំ រុន្ធឹសុ។ មទ្ទរាជា ចិន្តេសិ “សចាហំ ឥមំ ឯកស្ស ទស្សាមិ, សេសរាជានោ កុជ្ឈិស្សន្តិ, មម ធីតរំ រក្ខិស្សាមី”តិ ធីតរញ្ច ភរិយញ្ច គហេត្វា អញ្ញាតកវេសេន បលាយិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ចុល្លកាលិង្គកុមារស្ស អស្សមបទតោ ឧបរិភាគេ អស្សមំ កត្វា បព្វជិត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ ជីវិកំ កប្បេន្តោ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᩅᩈᨲᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ “ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩔᨾᨷᨴᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩣᨹᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨶᩣᨶᩣᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨲᩦᩁᩮ ᨮᨷᩥᨲᩈᩮᩣᨷᩣᨶᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨩᩣᨲᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᨠᩴ ᩏᨴᨠᩮ ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᨲᩴ ᩒᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩪᩊᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩈᩦᩈᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᩑᨠᩣᨿ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨠᨲᩴ, ᨶᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨿ, ᨲᩁᩩᨱᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᩔᩣᨾᩥ ᨲᩣᩅ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩏᨷᩁᩥᨣᨦ᩠ᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨵᩩᩁᩮᨶ ᩈᩁᩮᨶ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨲ᩠ᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩦᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩒᨲᩁᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᩉᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨿᩮᩅ, ᩒᨲᩁᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨾᩥ, ᨶ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨴᩥᩈᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨿᩴ ᨠᨳᩮᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨿᩴ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣ ᩒᨲᩁᩥ᪨

ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣᩁᩴ ᨧᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᩮᩈᩩ ᨲᩔ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩁᩣᨩᨷᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩔ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩥᨿᩈᩴᩅᩣᩈᩮᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨵᨬ᩠ᨬᨷᩩᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ, “ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᨧᩮᩅ ᩋᨿ᩠ᨿᨠᩔ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨷᩥᨲᩣ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨽᩣᨲᩩ ᨾᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩈ, ᨷᩮᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨲᩮ ᨾᩉᩣᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᩣᩃᨠᨲᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨷᩩᩁᨶᨣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᨠᩃᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᨬ᩠ᨧ ᨡᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨧ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨴᨶ᩠ᨲᨷᩩᩁᨶᨣᩁᩮ ᩋᩈᩩᨠᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩁᨠᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔ ᨣᩮᩉᩮ ᩈᨿᨶᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩁᨲᨶᩣᨶᩥ ᨲᩔ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᩋᨿ᩠ᨿᨠᩣᨿ᩠ᨿᩥᨠᩮ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩔ ᩈᨿᨶᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮᨿᩮᩅ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᨧᩪᩊᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᩁᨲᨶᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩁᩣᨩᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᨷᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳᩔ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨴᩈ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩪᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩩᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᨧᨠ᩠ᨠᨴᩉᨲᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩁᨲᨶᩴ, ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᩴ, ᩅᩃᩣᩉᨠᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᩋᩔᩁᨲᨶᩴ, ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᨷᨻ᩠ᨻᨲᨲᩮᩣ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥ, ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᨣᩉᨷᨲᩥᩁᨲᨶᨷᩁᩥᨱᩣᨿᨠᩁᨲᨶᩣᨶᩥ ᨷᩣᨲᩩᨽᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨠᩃᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᨲᩴ ᨠᩮᩃᩣᩈᨠᩪᨭᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩥᩁᩥᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨷᩣᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨩᨿᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩔ ᨷᨳᩅᩦᨶᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩔ ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᨾᨱ᩠ᨯᩔ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨧᩮᩣᨴᩮᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪖᪖᪨

“ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨷᨳᩅᩥᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩴ;

អគមា បោធិសមីបំ, នាគេន មហានុភាវេនា”តិ។

អថ រញ្ញោ បុរោហិតោ រញ្ញោ សន្តិ គន្ត្វា “អាកាសេ អាចរណំ នាម នត្ថិ, កឹ នុ ខោ រាជា ហត្ថឹ បេសេតុំ ន សក្កោតិ, វីមំសិស្សាមី”តិ អាកាសតោ ឱរុយ្ហសព្ពពុទ្ធានំឯក ជយបល្លង្កំ បថវីនាភិមណ្ឌលភូតំ ភូមិភាគំ បស្សិ។ តទា កិរ តត្ថ អដ្ឋរាជករីសមត្តេ ឋានេ កេសមស្សុមត្តម្បិ តិណំ នាម នត្ថិ, រជតបដ្ដវណ្ណវាលុកា វិប្បកិណ្ណា ហោន្តិ, សមន្តា តិណលតាវនប្បតិយោ បោធិមណ្ឌំ បទក្ខិណំ កត្វា អាវដ្ដេត្វា បោធិមណ្ឌាភិមុខាវ អដ្ឋំសុ។ ព្រាហ្មណោ តំ ភូមិភាគំ ឱលោកេត្វា “ឥទញ្ហិ សព្ពពុទ្ធានំ សព្ពកិលេសវិទ្ធំសនដ្ឋានំ, ឥមស្ស ឧបរិភាគេន សក្កាទីហិបិ ន សក្កា គន្តុ”ន្តិ ចិន្តេត្វា កាលិង្គរញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា បោធិមណ្ឌស្ស វណ្ណំ កថេត្វា រាជានំ “ឱតរា”តិ អាហ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមា គាថា អាហ –

៦៨។

“កាលិង្គោ ភារទ្វាជោ ច, រាជានំ កាលិង្គំ សមណកោលញ្ញំ;

ចក្កំ វត្តយតោ បរិគ្គហេត្វា, បញ្ជលី ឥទមវោច។

៦៩។

“បច្ចោរោហ មហារាជ, ភូមិភាគោ យថា សមុគ្គតោ;

ឥធ អនធិវរា ពុទ្ធា, អភិសម្ពុទ្ធា វិរោចន្តិ។

៧០។

“បទក្ខិណតោ អាវដ្ដា, តិណលតា អស្មិំ ភូមិភាគស្មិំ;

បថវិយា នាភិយំ មណ្ឌោ, ឥតិ នោ សុតំ មន្តេ មហារាជ។

៧១។

“ᩈᩣᨣᩁᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣᨿ, ᨾᩮᨴᩥᨶᩥᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᨵᩁᨱᩥᨿᩣ;

ᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᩋᨿᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩮᩣ, ᩒᩁᩮᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨾᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ᪨

᪑᪖᪨

“ᨿᩮ ᨲᩮ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨣᩣ ᨧ, ᩋᨽᩥᨩᩣᨲᩣ ᨧ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩣ;

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᨲᩮ, ᨶᩣᨣᩣ ᨶᩮᩅ ᩏᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪗᪨

“ᩋᨽᩥᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨠᩣᨾᩴ, ᨷᩮᩈᩮᩉᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᩥᩴ;

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨷᨴᩮᩈᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶᩣᨣᩮᨶ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ᪨

᪑᪘᪨

“ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ, ᩅᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩥᨠᩅᨧᩮᩣ ᨶᩥᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ;

ᩈᨾ᩠ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ ᨶᩣᨣᩴ ᨬᩔᩣᨾ, ᨾᨿᩴ ᨿᨳᩥᨾᩔᩥᩴ ᩅᨧᩮᩣ᪨

᪑᪙᪨

“ᩈᨾ᩠ᨷᩮᩈᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ, ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩮᩣᩅ ᩋᨽᩥᨶᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ;

ᨷᨭᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ, ᨣᩁᩩᩴ ᨽᩣᩁᩴ ᩋᩈᩉᨾᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᨱᨠᩮᩣᩃᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨷᩈᩣᨶᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨿᨾᩣᨶᩴ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩴ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨

សមុគ្គតោតិ សព្ពពុទ្ធេហិ វណ្ណិតោ។ អនធិវរាតិ អតុល្យា អប្បមេយ្យា។ វិនោទនត្ថីតិ វិហតសព្ពកិលេសន្ធការា តរុណសូរិយា វិយ ឥធ និសិន្នា វិនោទនត្ថំ។ តិណលតាតិ តិណានិ ច លតាយោ ច។ មណ្ឌោតិ ចតុនហុតាធិកទ្វិយោជនសតសហស្សពាហលាយ បថវិយា មណ្ឌោ សារោ នាភិភូតោ អចលដ្ឋានំ, កប្បេ សណ្ឋហន្តេ បឋមំ សណ្ឋហតិ, វិនស្សន្តេ បច្ឆា វិនស្សតិ។ ឋាតិ នោ សុតន្តិ ឯវំ អម្ហេហិ លក្ខណមត្តវសេន សុតំ។ ឱរោហិត្វាតិ អាកាសតោ ឱតរិត្វា ឥមស្ស សព្ពពុទ្ធានំ កិលេសវិទ្ធំសនដ្ឋានស្ស នមោ ករោហិ, បូជាសក្ការំ ករោហិ។

យេ តេតិ យេ ចក្កវត្តិរញ្ញោ ហត្ថិរតនសង្ខាតា ឧបោសថកុលេ និព្វត្តនាគា។ ឯត្តាវតាតិ សន្តេបិ តេ ឯត្តកំ បទេសំ នេវ ឧបយន្តិ, កោដិំ យាតាបិ ន ឧបគច្ឆន្តិយេវ។ អភិជាតោតិ គោចរិយានីតិ អដ្ឋ ហត្ថិកុលានិ អភិភវិត្វា អតិក្កមិត្វា ឧបោសថកុលេ ជាតោ។ កុញ្ជរន្តិ ឧត្តមំ។ ឯត្តាវតាតិ ឯត្តកោ បទេសោ សក្កា ឯតេន នាគេន ឧបគន្តុំ, ឥតោ ឧត្តរិ ន សក្កា, អភិកង្ខន្តោ វជិរង្កុសេន សញ្ញំ ទត្វា បេសេហីតិ។ វេយ្យញ្ជនិកវចោ និសាមេត្វាតិ ភិក្ខវេ, សោ រាជា តស្ស លក្ខណបាឋកស្ស វេយ្យញ្ជនិកស្ស កាលិង្គភារទ្វាជស្ស វចោ និសាមេត្វា ឧបធារេត្វា “ជានិស្សាម មយំ តាវ ឥមស្ស វចនំ យទិ វា សច្ចំ យទិ វា អលិក”ន្តិ វីមំសន្តោ នាគំ បេសេហីតិ អវោច។ កោញ្ច អភិនទិត្វានាតិ ភិក្ខវេ, សោ នាគោ តេន រញ្ញា វជិរង្កុសេន ចោទេត្វា បេសិតោ កោញ្ចសកុណោ វិយ នទិត្វា បដិសក្កិត្វា សោណ្ឌំ ឧក្ខិបិត្វា គីវំ ឧន្នាមេត្វា គរុំ ភារំ វហិតុំ អសក្កោន្តោ វិយ អាកាសេយេវ និសីទិ។

សោ តេន បុនប្បុនំ វិជ្ឈិយមានោ វេទនំ សហិតុំ អសក្កោន្តោ កាលមកាសិ។ រាជា បនស្ស មតភាវំ អជានន្តោ បិដ្ឋេ និសិន្នោវ អហោសិ។ កាលិង្គភារទ្វាជោ “មហារាជ, តវ នាគោ និរុទ្ធោ, អញ្ញំ ហត្ថិំ សង្កមា”តិ អាហ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

៥៩។

“កាលិង្គភារទ្វាជោ , នាគំ ខីណាយុកំ វិទិត្វាន;

រាជានំ កាលិង្គំ, តរមានោ អជ្ឈភាសិត្ថ;

អញ្ញំ សង្កម នាគំ, នាគោ ខីណាយុកោ មហារាជា”តិ។

តត្ថ នាគោ ខីណាយុកោតិ នាគោ តេ ជីវិតក្ខយំ បត្តោ, យំ កិញ្ចិ ករោន្តេន ន សក្កា បិដ្ឋេ និសិន្នេន ធារិយមានត្តេន គន្តុំ។ អញ្ញំ នាគំ សង្កមាតិ រញ្ញោ បុញ្ញិទ្ធិពលេន អញ្ញោ នាគោ ឧបោសថកុលតោ អាគន្ត្វា បិដ្ឋិំ ឧបនាមេសិ។

រាជា តស្ស បិដ្ឋិយំ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ មហាហត្ថី ភូមិយំ បតិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

៥៥។

“តំ សុត្វា កាលិង្គោ, តរមានោ សង្កមី នាគំ;

សង្កន្តេវ រញ្ញោ នាគោ, តត្ថេវ បតិ ភុម្យា;

វេយ្យញ្ជនិកវចោ, យថា តថា អហុ នាគោ”តិ។

អថ រាជា អាកាសតោ ឱរុយ្ហពោធិមណ្ឌំ ឱលោកេត្វា បាដិហារិយំ ទិស្វា ភារទ្វាជស្ស ថុតិំ ករោន្តោ អាហ –

៥៦។

“កាលិង្គោ រាជា កាលិង្គំ, ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច;

ត្វមេវ អសិ សម្ពុទ្ធោ, សព្ពញ្ញូ សព្ពទស្សាវី”តិ។

ព្រាហ្មណោ តំ អនធិវាសេន្តោ អត្តានំ នីចដ្ឋានេ ឋបេត្វា រាជានមេវ ឧក្ខិបិត្វា វណ្ណេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមា គាថា អភាសិ –

៥៧។

“តំ អនធិវាសេន្តោ កាលិង្គំ, ព្រាហ្មណោ ឥទមវោច;

វេយ្យញ្ជនិកា ហិ មយំ, ពុទ្ធា សព្ពញ្ញុនោ មហារាជ។

៦០។

“ສພ຺ພຎ຺ຎູ ສພ຺ພວິທູ ຈ, ພຸທ຺ຘາ ນ ລກ຺ຂເຓນ ຊານນ຺ຕິ;

ອາກາສຈາລສາ ຫິ ຍໍ, ພຸທ຺ຘາ ສພ຺ພໍ ປຊານນ຺ຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເວຍ຺ຍຎ຺ຊນິກາຕິ ມຫາຣາຊ, ຍໍ ພ຺ຍຎ຺ຊນໍ ທິສ຺ວາ ພ຺ຍາກຣຓສມຕ຺ຖາ ສຸຕພຸທ຺ຘາ ນາມ, ພຸທ຺ຘາ ປນ ສພ຺ພຎ຺ຎູ ສພ຺ພວິທູ. ພຸທ຺ຘາ ຫິ ອຕີຕາທິເພທໍ ສພ຺ພໍ ຊານນ຺ຕິ ເຈວ ປສ຺ສນ຺ຕິ ຈ, ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາເຓນ ເຕ ສພ຺ພໍ ຊານນ຺ຕິ, ນ ລກ຺ຂເຓນ. ຍໍ ປນ ອາກາສຈາລສາ ອຕ຺ຕໂນ ສິປ຺ປພເລເນວ ຊານາຍ, ຕຎ຺ຈ ເອກເທສເມວ, ພຸທ຺ຘາ ປນ ສພ຺ພໍ ປຊານນ຺ຕີຕິ.

ຣາຊາ ພຸທ຺ຘຄຸເຓ ສຸຕ຺ວາ ໂສມນສ຺ສປ຺ປໂຕ ຫຸຕ຺ວາ ສກລຈກ຺ກວາຬວາສິເກຫິ ພຫຸຄນ຺ຘມາລໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ມຫາໂພທິມຓ຺ຑໍ ສຕ຺ຕາຫໍ ວສິຕ຺ວາ ມຫາໂພທິປູຊໍ ກາເຣສິ. ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

ປັ໑.

“ມຫຍິຕ຺ວາ ສມ຺ໂພທິໍ, ນານາຕຸຣິເຍຫິ ວຊ຺ຊມາເນຫິ;

ມາລາວິເລປນໍ ອຠິຫຣິຕ຺ວາ, ອຖ ຣາຊາ ມນຸປາຍາສິ.

ປັ໒.

“ສຏ຺ຐິ ວາຫສຫສ຺ສານິ, ປຸປ຺ຜານິ ສນ຺ນິປາຕຍິ;

ປູເຊສິ ຣາຊາ ກາລິງ຺ໂຄ, ໂພທິມຓ຺ຑມນຸຕ຺ຕຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມນຸປາຍາສີຕິ ມາຕາປິຕູນໍ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ໂສ ມຫາໂພທິມຓ຺ຑເ ອຏ຺ຐາຣສຫຕ຺ຖໍ ສຸວຓ຺ຓຕ຺ຖມ຺ຠໍ ອຸສ຺ສາເປສິ. ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕຣຕນມຍາ ເວທິກາ ກາເຣສິ, ຣຕນມິສ຺ສກໍ ວາລຸກໍ ໂອກິຣາເປຕ຺ວາ ປາກາຣປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ກາເຣສິ, ສຕ຺ຕຣຕນມຍໍ ທ຺ວາຣໂກຏ຺ຐກໍ ກາເຣສິ, ເທວສິກໍ ປຸປ຺ຜານິ ສຏ຺ຐິວາຫສຫສ຺ສານິ ສນ຺ນິປາຕຍິ, ເອວໍ ໂພທິມຓ຺ຑໍ ປູເຊສິ. ປາຬິຍໍ ປນ “ສຏ຺ຐິ ວາຫສຫສ຺ສານິ ປຸປ຺ຜານ”ນ຺ຕິ ເອຕ຺ຕກເມວ ອາຄຕໍ.

ເອວໍ ມຫາໂພທິປູຊໍ ກຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ອຍ຺ຍກາຍ຺ຍິເກ ຈ ອາທາຍ ທນ຺ຕປຸຣເມວ ອາເນຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ຕາວຕິໍສຠວເນ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ អានន្ទោ ពោធិបូជំ ការេសិយេវា"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ –

"តទា រាជាកាលិង្គោ អានន្ទោ អហោសិ, កាលិង្គភារទ្វាជោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កាលិង្គពោធិជាតកវណ្ណនា ទសមា។

[៤៨០] ១. អកិត្តិជាតកវណ្ណនា

អកិត្តិំ ទិស្វា សម្មន្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សាវត្ថិវាសិំ ទាយកំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សត្ថារំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទត្វា បរិយោសានទិវសេ អរិយសង្ឃស្ស សព្ពបរិក្ខារេ អទាសិ។ អថស្ស សត្ថា បរិយោសានេ អនុមោទនំ ករោន្តោ "ឧបាសក, មហា តេ បរិច្ចាគោ, អតិទុក្ករំ តយា កតំ, អយញ្ហិ ទានវំសោ នាម បោរាណកបណ្ឌិតានំ វំសោ, ទានំ នាម គិហិនាបិ បព្ពជិតេនាបិ ទាតព្ពមេវ។ បោរាណកបណ្ឌិតា បន បព្ពជិត្វា អរញ្ញេ វសន្តាបិ អលោណកំ អធូបនំ ឧទកមត្តសិត្តំ ការបណ្ណំ ខាទមានាបិ សម្បត្តយាចកានំ យាវទត្ថំ ទត្វា សយំ បីតិសុខេន យាបយិំសូ"តិ វត្វា "ភន្តេ, ឥទំ តាវ សព្ពបរិក្ខារទានំ មហាជនស្ស បាកដំ, តុម្ហេហិ វុត្តំ អបាកដំ, តំ នោ កថេថា"តិ តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវស្ស ព្រាហ្មណមហាសាលស្ស កុលេ និព្ពត្តិ, "អកិត្តី"តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ តស្ស បទសា គមនកាលេ ភគិនីបិ ជាយិ, "យសវតី"តិស្សា នាមំ ករិំសុ។ មហាសត្តោ សោឡសវស្សកាលេ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគមិ។ អថស្ស មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ សោ តេសំ បេតកិច្ចានិ ការេត្វា ធនវិលោកនំ ករោន្តោ "អសុកោ នាម ឯត្តកំ ធនំ សណ្ឋបេត្វា អតីតោ, អសុកោ ឯត្តក"ន្តិ វចនំ សុត្វា សំវិគ្គមានសោ ហុត្វា "ឥទំ ធនមេវ បញ្ញាយតិ, ន ធនស្ស សំហារកា, សព្ពេ ឥមំ ធនំ បហាយេវ គតា, អហំ បន តំ អាទាយ គមិស្សាមី"តិ ភគិនិំ បក្កោសាបេត្វា "ត្វំ ឥមំ ធនំ បដិបជ្ជាហី"តិ អាហ។ "តុម្ហាកំ បន កោ អជ្ឈាសយោ"តិ? "បព្ពជិតុកាមោម្ហី"តិ។ "ភាតិក, អហំ តុម្ហេហិ ឆឌ្ឌិតំ ខេឡំ ន សិរសា សម្បដិច្ឆាមិ, ន មេ ឥមិនា អត្ថោ, អហម្បិ បព្ពជិស្សាមី"តិ។ សោ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា ភេរិំ ចរាបេសិ "ធនេន អត្ថិកា អកិត្តិបណ្ឌិតស្ស គេហំ អាគច្ឆន្តូ"តិ។

សោ សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា ធនេ អខីយមានេ ចិន្តេសិ "មយ្ហំ អាយុសង្ខារា ខីយន្តិ, កិំ មេ ធនកីឡាយ, អត្ថិកា តំ គណ្ហិស្សន្តី"តិ និវេសនទ្វារំ វិវរិត្វា "ទិន្នញ្ញេវ ហរន្តូ"តិ សហិរញ្ញសុវណ្ណំ គេហំ បហាយ ញាតិមណ្ឌលស្ស បរិទេវន្តស្ស ភគិនិំ គហេត្វា ពារាណសិតោ និក្ខមិ។ យេន ទ្វារេន និក្ខមិ, តំ អកិត្តិទ្វារំ នាម ជាតំ, យេន តិត្ថេន នទិំ ឱតិណ្ណោ, តម្បិ អកិត្តិតិត្ថំ នាម ជាតំ។ សោ ទ្វេ តីណិ យោជនានិ គន្ត្វា រមណីយេ ឋានេ បណ្ណសាលំ កត្វា ភគិនិយា សទ្ធិំ បព្ពជិ។ តស្ស បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ ពហុគាមនិគមរាជធានិវាសិនោ បព្ពជិំសុ។ មហាបរិវារោ អហោសិ, មហាលាភសក្ការោ និព្ពត្តិ, ពុទ្ធុប្បាទកាលោ វិយ បវត្តិ។ អថ មហាសត្តោ "អយំ លាភសក្ការោ មហា, បរិវារោបិ មហន្តោ, មយា ឯកកេនេវ វិហរិតុំ វដ្ដតី"តិ ចិន្តេត្វា អវេលាយ អន្តមសោ

ᨽᨣᩥᨶᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨩᩣᨶᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨴᨾᩥᩊᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩅᩦᩁᨷᨭ᩠ᨭᨶᩈᨾᩦᨷᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨷᩥᩔ ᨾᩉᩣᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᨴᩦᨷᩈᨾᩦᨷᩮ ᨠᩣᩁᨴᩦᨷᩮ ᩒᨲᩁᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨠᩣᩁᨴᩦᨷᩮᩣ ᩋᩉᩥᨴᩦᨷᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨷᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩔ ᩅᩈᨶᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᨽᩣᨲᩁᩴ ᨣᩅᩮᩈᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨴᨾᩥᩊᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩅᩈᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩅᩈᩥ, ᨫᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨹᩃᨠᩣᩃᩮ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩦᩃᨲᩮᨩᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨠᨾ᩠ᨻᩃᩈᩥᩃᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ ᨮᩣᨶᩣ ᨧᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩈ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶᩴ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᩈᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᨷᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩥᨲ᩠ᨲᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩔᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨧᩮ, ᨶ ᨴᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩁᨷᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᩈᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩦᨲᩃᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩃᩣᨽᩣ ᩅᨲ ᨾᩮ, ᨿᩮᩣᩉᩴ ᨿᩣᨧᨠᩴ ᨷᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨩᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨲᩔ ᨽᩣᨩᨶᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨲᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩋᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᩮᩈᩮᨶ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨷᩩᨶᨷᩥᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᨾᩮ ᩃᩣᨽᩣ ᩅᨲ, ᨠᩣᩁᨷᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩈᩩᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩦᩉᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨶᩣᩉᩣᩁᨲᩣᨿ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨷᩥ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩈᨾᨿᩮ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨷᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᩦᩉᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩥᩁᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨷᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨴᩮᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩴ ‘ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲᩦ’ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨾᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᨠᩣᩃᩮ ᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩥᩁᩥᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨣᨣᨶᨲᩃᩮ ᨲᩁᩩᨱᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨩᩃᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈ, ᩑᩅᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩅᩣᨲᩮ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᩃᩮᩣᨱᨩᩃᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨷᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪗᪨

“ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨽᩪᨲᨷᨲᩦ ᨻ᩠ᩁᩅᩥ;

ᨠᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᨿᩴ ᨾᩉᩣᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩮ, ᩑᨠᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᩥ ᨥᨾ᩠ᨾᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ កិំ បត្ថយន្តិ កិំ មនុស្សសម្បត្តិំ បត្ថេន្តោ, ឧទាហុ សក្កសម្បត្តិអាទីនំ អញ្ញតរន្តិ។

មហាសត្តោ តំ សុត្វា សក្កភាវញ្ញាស្ស ញត្វា “នាហំ ឯតា សម្បត្តិយោ បត្ថេមិ, សព្ពញ្ញុតំ បន បត្ថេន្តោ តបោកម្មំ ករោមី”តិ បកាសេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៤៣។

“ទុក្ខោ បុនព្ភវោ សក្ក, សរីរស្ស ច ភេទនំ;

សម្មោហមរណំ ទុក្ខំ, តស្មា សម្មាមិ វាសវា”តិ។

តត្ថ តស្មាតិ យស្មា បុនប្បុនំ ជាតិ ខន្ធានំ ភេទនំ សម្មោហមរណញ្ច ទុក្ខំ, តស្មា យត្ថេតានិ នត្ថិ, តំ និព្ពានំ បត្ថេន្តោ ឥធ សម្មាមីតិ ឯវំ អត្តនោ និព្ពានជ្ឈាសយំ ទីបេតិ។

តំ សុត្វា សក្កោ តុដ្ឋមានសោ “សព្ពភវេសុ កិរាយំ ឧក្កណ្ឋិតោ និព្ពានត្ថាយ អរញ្ញេ វិហរតិ, វរមស្ស ទស្សាមី”តិ វរេន និមន្តេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៤៤។

“ឯតស្មិំ តេ សុលបិតេ, បតិរូបេ សុភាសិតេ;

វរំ កស្សប តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ។

តត្ថ យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសីតិ យំ មនសា ឥច្ឆសិ, តំ ទម្មិ, វរំ គណ្ហាហីតិ។

មហាសត្តោ វរំ គណ្ហន្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៤៥។

“ចរន្តោ មេ អហោ សក្ក, សន្តាក្ខតាគមិស្សរ;

មេឃត បុត្តេ ច ចារេ ច, ឆតឆន្នា បិឃាតិ ច;

លទ្ធា តទា ត ឋបត្តិ, សោ លោកោ ត យឃិ ចសេ”តិ។

ឋត្ថ ចរន្តោ មេ អហោតិ សមេច ចរំ យឃិសេគសិ។ បិឃាតិ ចាតិ អន្នាតិ ច ឃាតិ បិឃកណ្ឌាតិ។ ត ឋបត្តិតិ បុតប្បុតំ បុត្តាគមេឃា បទេត្តតិមេឃច, ត ឋិត្តិ ក្កបកន្តិ។ ត យឃិ ចសេតិ យឃិ យា ចសតុ យា ក្កបជ្ជតុ។

អចស្ស សក្កោ តុស្សិត្វា ក្កត្តទិយ្យិ ចរំ ទេទន្តោ យហាសេត្តា ច ចរំ គហបន្តោ ឥយា គាថា អកាសិសុ –

ប័សិ។

“ឧតស្មិំ មេ សុលបិតេ, បតិទ្ធមេ សុកាសិតេ;

ចរំ កស្សប មេ ជយ្យិ, យំ កិញ្ចិ យតសិច្ឆសិ។

ប័ប័។

“ចរន្តោ មេ អហោ សក្ក, សន្តាក្ខតាគមិស្សរ;

មេឝត្ត ចត្ថ ហិទេន្នាន្តោ, គចាស្សំ ឆាសមេបិទិសំ;

មេឃត ខាមេតត ឌឹឃត្តិ, សោ ហោសោ ត យឃិ ចសេ។

ប័ង។

“ឧតស្មិំ មេ សុលបិតេ, បតិទ្ធមេ សុកាសិតេ;

ᩅᩁᩴ ᨠᩔᨸ ᨲᩮ ᨴᨾ᩠ᨾᩥ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩈᩥᨧ᩠ᨨᩈᩥ᪨

᪅᪀᪨

“ᩅᩁᨬ᩠ᨧᩮ ᨾᩮ ᩋᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠ, ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩣᨶᨾᩥᩔᩁ;

ᨻᩤᩃᩴ ᨶ ᨸᩔᩮ ᨶ ᩈᩩᨱᩮ, ᨶ ᨧ ᨻᩤᩃᩮᨶ ᩈᩴᩅᩈᩮ;

ᨻᩤᩃᩮᨶᩃ᩠ᩃᩣᨸᩈᩃ᩠ᩃᩣᨸᩴ, ᨶ ᨠᩁᩮ ᨶ ᨧ ᩁᩮᩣᨧᨿᩮ᪨

᪅᪁᪨

“ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩋᨠᩁᩴ ᨻᩤᩃᩮᩣ, ᩅᨴ ᨠᩔᨸ ᨠᩣᩁᨱᩴ;

ᨠᩮᨶ ᨠᩔᨸ ᨻᩤᩃᩔ, ᨴᩔᨶᩴ ᨶᩣᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᩈᩥ᪨

᪅᪂᪨

“ᩋᨶᨿᩴ ᨶᨿᨲᩥ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩮᩣ, ᩋᨵᩩᩁᩣᨿᩴ ᨶᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨴᩩᨶ᩠ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥ;

ᩅᩥᨶᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩣᨵᩩ ᨲᩔ ᩋᨴᩔᨶᩴ᪨

᪅᪃᪨

“ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩮ ᩈᩩᩃᨸᩥᨲᩮ, ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩮ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩮ;

វរំ កស្សប តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ។

៨៣។

“វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;

ធីរំ បស្សេ សុណេ ធីរំ, ធីរេន សហ សំវសេ;

ធីរេនល្លាបសល្លាបំ, តំ ករេ តញ្ច រោចយេ។

៨៤។

“កិំ នុ តេ អករំ ធីរោ, វទ កស្សប ការណំ;

កេន កស្សប ធីរស្ស, ទស្សនំ អភិកង្ខសិ។

៨៥។

“នយំ នយតិ មេធាវី, អធុរាយំ ន យុញ្ជតិ;

សុនយោ សេយ្យសោ ហោតិ, សម្មា វុត្តោ ន កុប្បតិ;

វិនយំ សោ បជានាតិ, សាធុ តេន សមាគមោ។

៨៦។

“ឯតស្មិំ តេ សុលបិតេ, បតិរូបេ សុភាសិតេ;

វរំ កស្សប តេ ទម្មិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ។

໙໘.

“ວຣເຎ຺ຈ ເມ ອໂທ ສກ຺ກ, ສພ຺ພຠູຕານມິສ຺ສຣ;

ຕໂຕ ຣຕ຺ຍາ ວິວສາເນ, ສູຣິຍຸຄ຺ຄມນໍ ປຕິ;

ທິພ຺ພາ ຠກ຺ຂາ ປາຕຸຠເວຍ຺ຍຸໍ, ສີລວນ຺ໂຕ ຈ ຍາຈກາ.

໙໙.

“ທທໂຕ ເມ ນ ຂີເຍຖ, ທຕ຺ວາ ນານຸຕເປຍ຺ຍຫໍ;

ທທໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເທຍ຺ຍໍ, ເອຕໍ ສກ຺ກ ວຣໍ ວເຣ.

໑໐໐.

“ເອຕສ຺ມິໍ ເຕ ສຸລປິເຕ, ປຕິຣູເປ ສຸຠາສິເຕ;

ວຣໍ ກສ຺ສປ ເຕ ເທມິ, ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ມນສິຈ຺ຉສິ.

໑໐໑.

“ວຣເຎ຺ຈ ເມ ອໂທ ສກ຺ກ, ສພ຺ພຠູຕານມິສ຺ສຣ;

ນ ມໍ ປຸນ ອຸເປຍ຺ຍາສິ, ເອຕໍ ສກ຺ກ ວຣໍ ວເຣ.

໑໐໒.

“ពាហុហិ ចតចទិយាហិ, ភទ្រា ច អឆ ភាទិយោ;

ឥស្សតំ អភិកន្តំ, កោ នុ ខេ ឥស្សតេ កយំ។

“តំ តាទិសំ ទេវចន្ទំ, សព្ពកាយបរិទ្ធិតំ;

ទិស្វា តបេបិ បយេឌ្ឍិយំ, ឯតំ តេ ឥស្សតេ កយ”ន្តិ។

តត្ថ យេន ញាណេនាតិ យេន ចិត្តេន ញាណេន ញត្វា សត្វា បរិហាបនាទីនំ គតត្វា រាជភណ្ឌបទេសេន ចិសលាភនាទីហិ ចា អត្តនោ បរិហាបទេសេន ឯតានិ ទេវត្តាទីនិ ទីឃន្តិ, សោ ទោសោ បយំ ន ចសេឃ្យាតិ យាចតិ។ ន សុលោតិ អសុកដ្ឋានេ ភាយ ចសតីតិបិ ឆ្ពុយេហិ ការលោហិ ន សុលោយ្យំ។ កោ នុ ខោ អការន្តិ កោ នុ តច ទាលេភ បាតា បាទិតា, ភ្ចាហុ តច បិតា, អញ្ញា ចា បភ ខោ កោ ភាយ អតត្តំ ទាលេលិ អការំ។

អភយំ ភយតីតិ អការណំ “ការណ”ន្តិ គណ្ហាតិ, បរិហាតិបរិតាទីតិ គតត្វា ឌីចិកំ គេបរិយស្សាយីតិ ឯចន្ទបិតិ អភតុកម្មាតិ ចិត្តេតិ។ អភុរាយន្តិ សទ្ធាភុរសីលភុរបញ្ញាភុរេសុ អយោគេត្វា អយោគេ តិយុញ្ជតិ។ ភុត្តយោ សេឃ្យសោ ហោតីតិ ភុត្តយោច តស្ស សេយ្យោ ហោតិ។ បញ្ញាភុស្សីលកម្មាតិ សមាភាយ ចត្តភយេច សេឃ្យាតិ គណ្ហាតិ, ហិតបដិបត្តិយា ចា ភុត្តយោ ហោតិ ភេតំ អសក្កលោឃ្យា។ សម្មា ភុត្តាតិ ហេតុនា ការលោភ ភុត្តា ក្យប្បតិ។ ចិតយន្តិ “ឯចំ អភិក្កមិតព្ព”ន្តិអាទិកំ អាចារចិតយំ ន ញាតាតិ, ញុចាភព្វា ន សម្បជិន្នតិ។ សាភុ តស្សាតិ ឯតេហិ ការលោហិ តស្ស អភស្សភយេច សាភុ។

សុទិយុក្កមតំ បតីតិ សុទិយុក្កមតទេចលិយ។ ទិដ្ឋា កក្ខាតិ ទិដ្ឋកោដតំ យាចកាតិ តស្ស ទិដ្ឋកោដភស្ស បដិក្ខាហកា។ ចតចទិយាហីតិ ភាតសីទិលិទេបិសចកម្មេហិ។ ឥស្សតំ អភិកន្តីតិ ឥស្សតំ មយ អភិកន្តំ។ តំ តាទិសន្តិ ឯចន្ទបំ ទិដ្ឋាលក្ខារចិក្ខសិតំ។ បយេឌ្ឍិន្តិ បយាជំ អាបេឌ្ឍិយំ។ តច សិរិសម្បត្តិំ បទេត្វយំ, ឯចំ តិដ្ឋាភត្តាយ បចត្តិតេ តបេបិកម្មេ សក្កដ្ឋាតំ បទេត្វភ្វា បយតោ ភាយ ភចេយំ, ឯតំ តច ឥស្សតេ យយាកយន្តិ។

សភក្កា “សាភុ, ភន្តេ, ព្ពុតា បដ្ឋាយ ន ខោ សត្តិកំ អាកមិស្សាមា”តិ តំ ចត្តិត្វា ពយាបេត្វា បក្កាមិ។ យហាសត្វា យាចទីចំ តចត្តច ចសន្តោ ព្រហ្មចិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកេ តិព្ពត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា សក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, អកិត្តិបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

អកិត្តិជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤៨១] ២. តក្ការិយជាតកវណ្ណនា

អហមេវ ទុព្ភាសិតំ ភាសិ ពាលោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ អន្តោវស្សេ ទ្វេ អគ្គសាវកា គណំ បហាយ វិវិត្តវាសំ វសិតុកាមា សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា កោកាលិករដ្ឋេ កោកាលិកស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា តំ ឯវមាហំសុ "អាវុសោ កោកាលិក, តំ និស្សាយ អម្ហាកំ, អម្ហេ ច និស្សាយ តវ ផាសុវិហារោ ភវិស្សតិ, ឥមំ តេមាសំ ឥធ វសេយ្យាមា"តិ។ "កថំ បនាវុសោ, មំ និស្សាយ តុម្ហាកំ ផាសុវិហារោ"តិ។ សចេ ត្វំ អាវុសោ "ទ្វេ អគ្គសាវកា ឥធ វិហរន្តី"តិ កស្សចិ នារោចេយ្យាសិ, មយំ សុខំ វិហរេយ្យាម, អយំ តំ និស្សាយ អម្ហាកំ ផាសុវិហារោតិ។ "អថ តុម្ហេ និស្សាយ មយ្ហំ កោ ផាសុវិហារោ"តិ? "មយំ តុយ្ហំ អន្តោតេមាសំ ធម្មំ វាចេស្សាម, ធម្មកថំ កថេស្សាម, ឯវំ តុយ្ហំ អម្ហេ និស្សាយ ផាសុវិហារោ"តិ។ "វសថាវុសោ, យថាជ្ឈាសយេនា"តិ។ សោ តេសំ បតិរូបំ សេនាសនំ អទាសិ។ តេ ផលសមាបត្តិសុខេន សុខំ វសិំសុ។ កោចិ នេសំ តត្ថ វសនភាវំ ន ជានាតិ។

តេ វុត្ថវស្សា បវារេត្វា "អាវុសោ, តំ និស្សាយ សុខំ វុត្ថម្ហា, សត្ថារំ វន្ទិតុំ គច្ឆាមា"តិ តំ អាបុច្ឆិំសុ។ សោ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តេ អាទាយ ទ្វារគាមេ បិណ្ឌាយ ចរិ។ ថេរា កតភត្តកិច្ចា គាមតោ និក្ខមិំសុ។ កោកាលិកោ តេ ឧយ្យោជេត្វា និវត្តិត្វា មនុស្សានំ អារោចេសិ "ឧបាសកា, តុម្ហេ តិរច្ឆានសទិសា, ទ្វេ អគ្គសាវកេ តេមាសំ ឥធវិហារេ វសន្តេ ន ជានិត្ថ, ឥទានិ តេ គតា"តិ។ មនុស្សា "កស្មា បន, ភន្តេ, អម្ហាកំ នារោចិត្ថា"តិ វត្វា ពហុំ សប្បិតេលាទិភេសជ្ជញ្ចេវ វត្ថច្ឆាទនញ្ច គហេត្វា ថេរេ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា "ខមថ នោ, ភន្តេ, មយំ តុម្ហាកំ អគ្គសាវកភាវំ ន ជានាម, អជ្ជ នោ កោកាលិកភទន្តស្ស វចនេន ញាតា, អម្ហាកំ អនុកម្បាយ ឥមានិ ភេសជ្ជវត្ថច្ឆាទនានិ គណ្ហថា"តិ អាហំសុ។

កោកាលិកោ "ថេរា អប្បិច្ឆា សន្តុដ្ឋា, ឥមានិ វត្ថានិ អត្តនា អគ្គហេត្វា មយ្ហំ ទស្សន្តី"តិ ចិន្តេត្វា ឧបាសកេហិ សទ្ធិំយេវ ថេរានំ សន្តិកំ គតោ។ ថេរា ភិក្ខុបរិបាចិតត្តា តតោ កិញ្ចិ នេវ អត្តនា គណ្ហិំសុ, ន កោកាលិកស្ស ទាបេសុំ។ ឧបាសកា "ភន្តេ, ឥទានិ អគណ្ហន្តា បុន អម្ហាកំ អនុកម្បាយ ទ្វេ អាគច្ឆេយ្យាថា"តិ យាចិំសុ។ ថេរា អធិវាសេត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អគមិំសុ។ កោកាលិកោ "ឥមេ ថេរា អត្តនា អគណ្ហន្តា មយ្ហំ ន ទាបេសុ"ន្តិ អាឃាតំ ពន្ធិ។ ថេរាបិ សត្ថុ សន្តិកេ ថោកំ វសិត្វា អត្តនោ បរិវារេ បញ្ចភិក្ខុសតេ ច អាទាយ ភិក្ខុសហស្សេន សទ្ធិំ ចារិកំ ចរមានា កោកាលិករដ្ឋំ បត្តា។ តេ ឧបាសកា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា ថេរេ អាទាយ តស្មិំយេវ វិហារេ នេត្វា ទេវសិកំ មហាសក្ការំ ករិំសុ។ ពហុំ ភេសជ្ជវត្ថច្ឆាទនំ ឧប្បជ្ជិ, ថេរេហិ សទ្ធិំ អាគតភិក្ខូ ចីវរានិ វិចារេន្តា សទ្ធិំ អាគតានំ ភិក្ខូនញ្ញេវ ទេន្តិ, កោកាលិកស្ស ន ទេន្តិ, ថេរាបិ តស្ស ន ទាបេន្តិ។ កោកាលិកោ ចីវរំ អលភិត្វា "បាបិច្ឆា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា, បុព្ពេ ទីយមានំ លាភំ អគ្គហេត្វា ឥទានិ គណ្ហន្តិ, បូរេតុំ ន សក្កា, អញ្ញំ ន ឱលោកេន្តី"តិ ថេរេ អក្កោសតិ បរិភាសតិ។ ថេរា "អយំ អម្ហេ និស្សាយ អកុសលំ

បសេវតី”តិ សបរិវារា និក្ខមិត្វា “អជ្ជ, ភន្តេ, កតិបាហំ វសថា”តិ មនុស្សេហិ យាចិយមានាបិ និវត្តិតុំ ន ឥច្ឆិំសុ។

អថេកោ ទហរោ កិរ អាហ – “ឧបាសកា, កថំ ថេរា វសិស្សន្តិ, តុម្ហាកំ កុលូបកោ ថេរោ ឥធ ឥមេសំ វាសំ ន សហតី”តិ។ តេ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភន្តេ, តុម្ហេ កិរ ថេរានំ ឥធ វាសំ ន សហថ, គច្ឆ នេ ខមាបេត្វា និវត្តេថ, សចេ ន និវត្តេថ, បលាយិត្វា អញ្ញត្ថ វសថា”តិ អាហំសុ។ សោ ឧបាសកានំ ភយេន គន្ត្វា ថេរេ យាចិ។ ថេរា “គច្ឆាវុសោ, ន មយំ និវត្តាមា”តិ បក្កមិំសុ។ សោ ថេរេ និវត្តេតុំ អសក្កោន្តោ វិហារមេវ បច្ចាគតោ។ អថ នំ ឧបាសកា បុច្ឆិំសុ “និវត្តិតា តេ, ភន្តេ, ថេរា”តិ។ “និវត្តេតុំ នាសក្ខិំ អាវុសោ”តិ។ អថ នំ “ឥមស្មិំ បាបធម្មេ វសន្តេ ឥធ បេសលា ភិក្ខូ ន វសិស្សន្តិ, និក្កឌ្ឍាម ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា “ភន្តេ, មា ត្វំ ឥធ វសិ, អម្ហេ និស្សាយ តុម្ហាកំ កិញ្ចិ នត្ថី”តិ អាហំសុ។ សោ តេហិ និក្កឌ្ឍិតោ បត្តចីវរមាទាយ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “បាបិច្ឆា, ភន្តេ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានា, បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “មា ហេវំ កោកាលិក, អវច, មា ហេវំ កោកាលិក អវច, បសាទេហិ កោកាលិក, សារិបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ចិត្តំ, បេសលា តេ ភិក្ខូ”តិ វារេតិ។ វារិតោបិ កោកាលិកោ “តុម្ហេ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ អគ្គសាវកានំ សទ្ទហថ, អហំ បច្ចក្ខតោ អទ្ទសំ, បាបិច្ឆា ឯតេ បដិច្ឆន្នកម្មន្តា ទុស្សីលា”តិ វត្វា យាវតតិយំ សត្ថារា វារិតោបិ តថេវ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ តស្ស បក្កន្តមត្តស្សេវ សកលសរីរេ សាសបមត្តា បិឡកា ឧដ្ឋហិត្វា អនុបុព្ពេន វឌ្ឍិត្វា ពេលុវបក្កមត្តា ហុត្វា ភិជ្ជិត្វា បុព្ពលោហិតានិ បគ្ឃរិំសុ។ សោ និត្ថុនន្តោ វេទនាប្បត្តោ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ និបជ្ជិ។ “កោកាលិកេន ទ្វេ អគ្គសាវកា អក្កុដ្ឋា”តិ យាវ ព្រហ្មលោកា ឯកកោលាហលំ អហោសិ។

អថស្ស ឧបជ្ឈាយោ តុរូ នាម ព្រហ្មា តំ ការណំ ញត្វា “ថេរេ ខមាបេស្សាមី”តិ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋត្វា “កោកាលិក, ផរុសំ តេ កម្មំ កតំ, អគ្គសាវកេ បសាទេហី”តិ អាហ។ “កោ បន ត្វំ អាវុសោ”តិ? “តុរូ ព្រហ្មា នាមាហ”ន្តិ។ “ននុ ត្វំ, អាវុសោ, ភគវតា អនាគាមីតិ ព្យាកតោ, អនាគាមី ច អនាវត្តិធម្មោ អស្មា លោកាតិ វុត្តំ, ត្វំ សង្ការដ្ឋានេ យក្ខោ ភវិស្សសី”តិ មហាព្រហ្មំ អបសាទេសិ។ សោ តំ អត្តនោ វចនំ គាហាបេតុំ អសក្កោន្តោ “តវ វាចាយ ត្វញ្ញេវ បញ្ញាយិស្សសី”តិ វត្វា សុទ្ធាវាសមេវ គតោ។ កោកាលិកោបិ កាលំ កត្វា បទុមនិរយេ ឧប្បជ្ជិ។ តស្ស តត្ថ និព្ពត្តភាវំ ញត្វា សហម្បតិព្រហ្មា តថាគតស្ស អារោចេសិ, សត្ថា ភិក្ខូនំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ តស្ស អគុណំ កថេន្តា ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, កោកាលិកោ កិរ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ អក្កោសិត្វា អត្តនោ មុខំ និស្សាយ បទុមនិរយេ ឧប្បន្នោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ កោកាលិកោ វចនេន ហតោ អត្តនោ មុខំ និស្សាយ ទុក្ខំ អនុភោតិ, បុព្ពេបិ ឯស អត្តនោ មុខំ និស្សាយ ទុក្ខំ អនុភោសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស បុរោហិតោ បិង្គលោ និក្ខន្តទាឋោ អហោសិ។ តស្ស ព្រាហ្មណី អញ្ញេន ព្រាហ្មណេន សទ្ធិំ អតិចរិ, សោបិ តាទិសោវ។ បុរោហិតោ ព្រាហ្មណិំ បុនប្បុនំ វារេន្តោបិ វារេតុំ អសក្កោន្តោ ចិន្តេសិ “ឥមំ មម វេរិំ សហត្ថា មារេតុំ ន សក្កា, ឧបាយេន នំ មារេស្សាមី”តិ។ សោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ “មហារាជ, តវ នគរំ សកលជម្ពុទីបេ អគ្គនគរំ, ត្វំ អគ្គរាជា, ឯវំ អគ្គរញ្ញោ នាម តវ ទក្ខិណទ្វារំ ទុយុត្តំ អមង្គល”ន្តិ។ “អាចរិយ, ឥទានិ កិំ កាតព្ព”ន្តិ? “មង្គលំ កត្វា យោជេតព្ព”ន្តិ។

“កិំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ។ “បុរាណទ្វារំ ហារេត្វា មង្គលយុត្តានិ ទារូនិ គហេត្វា នគរបរិគ្គាហកានំ ភូតានំ ពលិំ ទត្វា មង្គលនក្ខត្តេន បតិដ្ឋាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “តេន ហិ ឯវំ ករោថា”តិ។ តទា ពោធិសត្តោ តក្ការិយោ នាម មាណវោ ហុត្វា តស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាតិ។ បុរោហិតោ បុរាណទ្វារំ ហារេត្វា នវំ និដ្ឋាបេត្វា រាជានំ អាហ – “និដ្ឋិតំ, ទេវ, ទ្វារំ, ស្វេ ភទ្ទកំ នក្ខត្តំ, តំ អនតិក្កមិត្វា ពលិំ កត្វា ទ្វារំ បតិដ្ឋាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “អាចរិយ, ពលិកម្មត្ថាយ កិំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ? “ទេវ, មហេសក្ខំ ទ្វារំ មហេសក្ខាហិ ទេវតាហិ បរិគ្គហិតំ, ឯកំ បិង្គលំ និក្ខន្តទាឋំ ឧភតោវិសុទ្ធំ ព្រាហ្មណំ មារេត្វា តស្ស មំសលោហិតេន ពលិំ កត្វា សរីរំ ហេដ្ឋា និខិបិត្វា ទ្វារំ បតិដ្ឋាបេតព្ពំ, ឯវំ តុម្ហាកញ្ច នគរស្ស ច សោត្ថិ ភវិស្សតី”តិ។ “សាធុ អាចរិយ, ឯវរូបំ ព្រាហ្មណំ មារេត្វា ទ្វារំ បតិដ្ឋាបេហី”តិ។

សោ តុដ្ឋមានសោ “ស្វេ បច្ចាមិត្តស្ស បិដ្ឋិំ បស្សិស្សាមី”តិ ឧស្សាហជាតោ អត្តនោ គេហំ គន្ត្វា មុខំ រក្ខិតុំ អសក្កោន្តោ តុរិតតុរិតោ ភរិយំ អាហ – “បាបេ ចណ្ឌាលិ ឥតោ បដ្ឋាយ កេន សទ្ធិំ អភិរមិស្សសិ, ស្វេ តេ ជារំ មារេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ “និរបរាធំ កិំការណា មារេស្សសី”តិ? រាជា “កឡារបិង្គលស្ស ព្រាហ្មណស្ស មំសលោហិតេន ពលិកម្មំ កត្វា នគរទ្វារំ បតិដ្ឋាបេហី”តិ អាហ, “ជារោ ច តេ កឡារបិង្គលោ, តំ មារេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ សា ជារស្ស សន្តិកំ សាសនំ បហិណិ “រាជា កិរ កឡារបិង្គលំ ព្រាហ្មណំ មារេត្វា ពលិ កាតុកាមោ, សចេ ជីវិតុកាមោ, អញ្ញេបិ តយា សទិសេ ព្រាហ្មណេ គហេត្វា កាលស្សេវ បលាយស្សូ”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ តំ នគរេ បាកដំ អហោសិ, សកលនគរតោ សព្ពេ កឡារបិង្គលា បលាយិំសុ។

បុរោហិតោ បច្ចាមិត្តស្ស បលាតភាវំ អជានិត្វា បាតោវ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, អសុកដ្ឋានេ កឡារបិង្គលោ ព្រាហ្មណោ អត្ថិ, តំ គណ្ហាបេថា”តិ អាហ។ រាជា អមច្ចេ បេសេសិ។ តេ តំ អបស្សន្តា អាគន្ត្វា “បលាតោ កិរា”តិ អារោចេសុំ។ “អញ្ញត្ថ ឧបធារេថា”តិ សកលនគរំ ឧបធារេន្តាបិ ន បស្សិំសុ។ តតោ “អញ្ញំ ឧបធារេថា”តិ វុត្តេ “ទេវ, ឋបេត្វា បុរោហិតំ អញ្ញោ ឯវរូបោ នត្ថី”តិ វទិំសុ។ បុរោហិតំ ន សក្កា មារេតុន្តិ។ “ទេវ, កិំ កថេថ, បុរោហិតស្ស ការណា អជ្ជ ទ្វារេ អប្បតិដ្ឋាបិតេ នគរំ អគុត្តំ ភវិស្សតិ, អាចរិយោ កថេន្តោ “អជ្ជ នក្ខត្តំ អតិក្កមិត្វា ឥតោ សំវច្ឆរច្ចយេន នក្ខត្តំ លភិស្សតី”តិ កថេសិ, សំវច្ឆរំ នគរេ អទ្វារកេ បច្ចត្ថិកានំ ឱកាសោ ភវិស្សតិ, ឥមំ មារេត្វា អញ្ញេន ព្យត្តេន ព្រាហ្មណេន ពលិកម្មំ ការេត្វា ទ្វារំ បតិដ្ឋាបេស្សាមា”តិ។ “អត្ថិ បន អញ្ញោ អាចរិយសទិសោ បណ្ឌិតោ ព្រាហ្មណោ”តិ? “អត្ថិ ទេវ, តស្ស អន្តេវាសី តក្ការិយមាណវោ នាម, តស្ស បុរោហិតដ្ឋានំ ទត្វា មង្គលំ ករោថា”តិ។

រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា សម្មានំ ការេត្វា បុរោហិតដ្ឋានំ ទត្វា តថា កាតុំ អាណាបេសិ។ សោ មហន្តេន បរិវារេន នគរទ្វារំ អគមាសិ។ បុរោហិតំ រាជានុភាវេន ពន្ធិត្វា អានយិំសុ។ មហាសត្តោ ទ្វារដ្ឋបនដ្ឋានេ អាវាដំ ខណាបេត្វា សាណិំ បរិក្ខិបាបេត្វា អាចរិយេន សទ្ធិំ អន្តោសាណិយំ អដ្ឋាសិ។ អាចរិយោ អាវាដំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ បតិដ្ឋំ អលភន្តោ “អត្ថោ តាវ មេ និប្ផាទិតោ អហោសិ, ពាលត្តា បន មុខំ រក្ខិតុំ អសក្កោន្តោ វេគេន បាបិត្ថិយា កថេសិំ, អត្តនាវ អត្តនោ វធោ អាភតោ”តិ មហាសត្តំ អាលបន្តោ បឋមំ គាថមាហ

–

“អហមេវ ទុព្ភាសិតំ ភាសិ ពាលោ, ភេកោវរញ្ញេ អហិមវ្ហាយមានោ;

តក្ការិយេ សោព្ភមិមំ បតាមិ, ន កិរេវ សាធុ អតិវេលភាណី”តិ ។

តត្ថ ទុព្ភាសិតំ ភាសីតិ ទុព្ភាសិតំ ភាសិ ។ ភេកោវាតិ យថា អរញ្ញេ មណ្ឌូកោ វស្សន្តោ អត្តនោ វាសំ អហិំ អវ្ហាយន្តោ ទុព្ភាសិតំ ភាសតិ នាម, ឯវំ អហមេវ ទុព្ភាសិតំ ភាសិ ។ តក្ការិយេតិ តស្ស នាមំ, តក្ការិយាតិ ឥត្ថិលិង្គំ នាមំ, តេនេវ តំ អាលបន្តោ ឯវមាហ ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០៥ ។

“បប្បោតិ មច្ចោ អតិវេលភាណី, ពន្ធំ វធំ សោកបរិទ្ទវញ្ច;

អត្តានមេវ គរហាសិ ឯត្ថ, អាចេរ យំ តំ និខណន្តិ សោព្ភេ”តិ ។

តត្ថ អតិវេលភាណីតិ វេលាតិក្កន្តំ បមាណាតិក្កន្តំ កត្វា កថំ នាម ន សាធុ, អតិវេលភាណី បុរិសោ ន សាធូតិ អត្ថោ ។ សោកបរិទ្ទវញ្ចាតិ អាចរិយ, ឯវមេវ អតិវេលភាណី បុរិសោ វធំ ពន្ធញ្ច សោកញ្ច មហន្តេន សទ្ទេន បរិទេវញ្ច បប្បោតិ ។ គរហាសីតិ បទំ អគរហិត្វា អត្តានំយេវ គរហេយ្យាសិ ។ ឯត្ថាតិ ឯតស្មិំ ការណេ ។ អាចេរ យំ តន្តិ អាចរិយ, យេន ការណេន តំ និខណន្តិ សោព្ភេ, តំ តយាវ កតំ, តស្មា អត្តានមេវ គរហេយ្យាសីតិ វទតិ ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “អាចរិយ, វាចំ អរក្ខិត្វា ន កេវលំ ត្វមេវ ទុក្ខប្បត្តោ, អញ្ញោបិ ទុក្ខប្បត្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ ។

បុព្ពេ កិរ ពារាណសិយំ កាឡី នាម គណិកា អហោសិ, តស្សា តុណ្ឌិលោ នាម ភាតា ។ កាឡី ឯកទិវសំ សហស្សំ គណ្ហាតិ ។ តុណ្ឌិលោ បន ឥត្ថិធុត្តោ សុរាធុត្តោ អក្ខធុត្តោ អហោសិ ។ សា តស្ស ធនំ ទេតិ, សោ លទ្ធំ លទ្ធំ វិនាសេតិ ។ សា តំ វារេន្តីបិ វារេតុំ នាសក្ខិ ។ សោ ឯកទិវសំ ជូតបរាជិតោ និវត្ថវត្ថានិ ទត្វា កដសារកខណ្ឌំ និវាសេត្វា តស្សា គេហំ អាគមិ ។ តាយ ច ទាសិយោ អាណត្តា ហោន្តិ “តុណ្ឌិលស្ស អាគតកាលេ កិញ្ចិ អទត្វា គីវាយំ នំ គហេត្វា នីហរេយ្យាថា”តិ ។ តា តថា ករិំសុ ។ សោ ទ្វារមូលេ រោទន្តោ អដ្ឋាសិ ។

អថេកោ សេដ្ឋិបុត្តោ និក្ខកាលំ កាញ្ចនឃា សហស្សំ អាហរាបេត្វា ទិស្វា “កស្មា តុណ្ឌិល រោទសី”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, ឥតបរាខិតោ យយ ភគិនិយា សត្តិកំ អាការេតាយិត្វាតំ យំ ទាសិយា កិចាយំ ករេហត្វា និហរិស្ម”តិ។ “ទេវ ហិ តិដ្ឋ, ភគិនិយា តេ ករេឆស្សាមី”តិ សោ កត្វា “ភាតា តេ កជសារកលល្លំ និវាសេត្វា ក្ខារមុលេ ឋិតោ, ចត្តារិស្ស កិមត្តំ ន ទេសី”តិ អាហ។ “អហំ តាវ ន ទេមិ, សចេ បន តេ និវេទោ អត្ថិ, ត្វំ ទេហី”តិ។ តស្មិំ បន កាលិកាយ ឈរេ ឲ្យគំចារិត្វា – អាភតសហស្សតោ បញ្ចសតានិ កាលិកាយ ទេហន្តិ, បញ្ចសតានិ ចត្តាកន្ទយាលមុលិនិ ទេហន្តិ។ អាកតបុរិសា តស្មិំ ឈរេ លទ្ធចត្តានិ និវាសេត្វា រត្តិំ វសិត្វា បុភទិវសេ កន្តា អាភតចត្តានេវ និវាសេត្វា កន្តិ។ តស្មា សោ សេដ្ឋិបុត្តោ តាយ ទិន្នចត្តានិ និវាសេត្វា អត្តនោ សាដកេ តុណ្ឌិលស្ស ទាបេសិ។ សោ និវាសេត្វា ភទត្តា កឌ្ឍេត្វា កត្វា ឃុរាកេហំ បវិសិ។ កាញ្ចប្បិ ទាសិយា អាណាបេសិ “ឥមំ ឲតស្ស កមភកាលេ ចត្តានិ អន្ធិទេត្វយ្យាថា”តិ។ តា តស្ស និក្ខមភកាលេ ឲ្យតោ ឋិតោ ច រូបឆាទិត្វា ឋិលុម្បយាភា សាដកេ ករេហត្វា “ឲ្យទានិ យាហិ កុមារា”តិ ភក្កិ កត្វា ឋិស្សជ្ជេសុំ។ សោ ភក្កោច និក្ខមិ។ ជនោ បរិហាសំ ករោតិ។ សោ លជ្ជិត្វា “មយារេចតំ កតំ, អហមេច អត្តនោ មុលំ រក្ខិតុំ ភាសក្ខិ”ន្តិ បរិទេវិ។ ឲ្យគំ តាវ ទេស្សេតុំ តតិយំ កាថមាហ –

១០៩។

“កិមេចតំ តុណ្ឌិលមភុបុច្ឆិ, ករេយ្យ សំ ភាតរំ កាញ្ចនកាយំ;

ភក្កោចតំ ចត្តយុកញ្ចា ទីនោ, អយម្បិ អត្តា ពាហុតាជិនេសាធា”តិ។

តត្ថ ពាហុតាជិនេសាធាតិ សេដ្ឋិបុត្តោ ហិ អត្តនា ករេតភ ទុក្ខំ បត្តោ, តួម្បិ តស្មា អយម្បិ តុយ្ហំទុក្ខុប្បត្តិ អត្ថោ។ ពាហុហិ ការេណហិ តាជិនេសាធ។

អបរោបិ ឥរិយាបសិយំ អជបាលិនំ បមាទេភ កោធទាសិយំ ទ្វិសុ ទេសេល្លេសុ យុជ្ឈត្តេសុ ឲទកោ កុលិន្ទបកុណោ “ឥមេ ទាតិ ភិរន្តេហិ សីរេហិ មរិស្សន្តិ, ចារេស្សាមិ តេតិ យាតុលិ យា យុជ្ឈថា”តិ ចារេត្វា តេសំ កចំ អក្កហេត្វា យុជ្ឈនាភន្តោច បិដ្ឋិយម្បិ សីរេហិ តិសីទិត្វា ឃាទិត្វា ចារេតុំ អសក្កោន្តោ “តេភ ហិ មំ មារេត្វា យុជ្ឈថា”តិ រូភិន្តម្បិ សីសន្តរេ បាតិសិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ យុជ្ឈិស្សមេច។ សោ សណ្ឋាទេហំ បិសិតោ ទិឃ អត្តនា ករេតភេច ទិនាសំ បត្តោ។ ឲ្យគម្បិ អបរំ ការណំ ទេស្សេតុំ ចតុត្ថំ កាថមាហ –

១០៨។

“យេមា យុជ្ឈមានាភយុជ្ឈមានេតា, យេល្លន្តរេ អច្ចុបតី កុលិន្ទោ;

សោ បិសិតោ មេណ្ឌសិរេហិ តត្ថ, អយម្បិ អត្ថោ ពហុតាទិសោវា”តិ។

តត្ថ មេណ្ឌន្តរន្តិ មេណ្ឌានំ អន្តរំ អនុប្បតីតិ អតិគន្ត្វា ឧប្បតតិ, អាកាសេ ហឹសានំ ចេមជ្ជេអជ្ឈាហីតិ អត្ថោ។ បិសិតោតិ បីឡិតោ។

អបរេបិ ពារាណសិវាសិនោ គោបាលកា ផលិតំ តាលរុក្ខំ ទិស្វា ឯកំ តាលផលត្ថាយ រុក្ខំ អារោហាបេសុំ។ តស្មិំ ផលានិ បាតេន្តេ ឯកោ កណ្ហសប្បោ វម្មិកា និក្ខមិត្វា តាលរុក្ខំ អារុហិ។ ហេដ្ឋា បតិដ្ឋិតា ទណ្ឌេហិ បហរន្តា និវារេតុំ នាសក្ខិំសុ។ តេ “សប្បោ តាលំ អភិរុហតី”តិ ឥតរស្ស អាចិក្ខិំសុ។ សោ ភីតោ មហាវិរវំ វិរវិ។ ហេដ្ឋា ឋិតា ឯកំ ថិរសាដកំ ចតូសុ កណ្ណេសុ គហេត្វា “ឥមស្មិំ សាដកេ បតា”តិ អាហំសុ។ សោ បតន្តោ ចតុន្នម្បិ អន្តរេ សាដកមជ្ឈេ បតិ។ តស្ស បន បតនវេគេន តេ សន្ថារេតុំ អសក្កោន្តា អញ្ញមញ្ញំ សីសេហិ បហរិត្វា ភិន្នេហិ សីសេហិ ជីវិតក្ខយំ បត្តា។ ឥទម្បិ ការណំ ទស្សេន្តោ បញ្ហំ គាថមាហ –

១០៤។

“ចតុរោ ជនា បោត្ថកមគ្គហេសុំ, ឯកញ្ច បោសំ អនុរក្ខមានា;

សព្វេវ តេ ភិន្នសិរា សយឹសុ, អយម្បិ អត្ថោ ពហុតាទិសោវា”តិ។

តត្ថ បោត្ថកន្តិ សាណសាដកំ។ សព្វេវ តេតិ តេបិ ចត្តារោ ជនា អត្តនោ ករណេន ភិន្នសីសា សយឹសុ។

អបរេបិ ពារាណសិវាសិនោ ឯឡកចោរា រត្តិំ ឯកំ អជំ ថេនេត្វា “ទិវា អរញ្ញេ ខាទិស្សាមា”តិ តស្សា អវស្សនត្ថាយ មុខំ ពន្ធិត្វា វេឡុគុម្ពេ ឋបេសុំ។ បុនទិវសេ តំ ខាទិតុំ គច្ឆន្តា អាវុធំ បមុស្សិត្វា អគមិំសុ។ តេ “អជំ មារេត្វា មំសំ បចិត្វា ខាទិស្សាម, អាហរថាវុធ”ន្តិ ឯកស្សាបិ ហត្ថេ អាវុធំ អទិស្វា “វិនា អាវុធេន ឯតំ មារេត្វាបិ មំសំ គហេតុំ ន សក្កា, វិស្សជ្ជេថ នំ, បុញ្ញមស្ស អត្ថី”តិ វិស្សជ្ជេសុំ។ តទា ឯកោ នឡការោ វេឡុំ គហេត្វា “បុនបិ អាគន្ត្វា គហេស្សាមី”តិ នឡការសត្ថំ វេឡុគុម្ពន្តរេ ឋបេត្វា បក្កាមិ។ អជា “មុត្តាម្ហី”តិ តុស្សិត្វា វេឡុមូលេ កីឡមានា បច្ឆិមបាទេហិ បហរិត្វា តំ សត្ថំ បាតេសិ។ ចោរា សត្ថសទ្ទំ សុត្វា ឧបធាវន្តា តំ ទិស្វា តុដ្ឋមានសា អជំ មារេត្វា មំសំ ខាទិំសុ។ ឥតិ “សាបិ អជា អត្តនោ ករណេន មតា”តិ ទស្សេតុំ លទ្ធំ គាថមាហ –

១០៥។

“អជា យថា វេឡុគុម្ពស្មិំ ពទ្ធា, អវក្ខិបន្តី អសិមជ្ឈគច្ឆិ;

ទេវតេច តស្សា ពលកាចកត្តំ, អឃយិ អនេត្វា ឆាហុតាឌិនេសាចា”តិ។

តត្ថ អចក្លិបត្តីតិ កិច្ចអយាតា បង្ហិយបិនេធ លិបត្តិ។

ឲចញ្ញា បត ចត្វា “អត្តនោ ចធតំ ទក្លិត្វា យិតកាលិនោ តាយ យទលក្ខា យុធត្តិ”តិ ឥនេស្សត្វា កិត្តរចត្វុំ អាហទិ។

ឆារាលាសិចាសឹ កិនេវនេកា លុទ្ធកោ ហិយចត្តំ កត្វា ឲនេកត្យបិនេឃត ឌឃយ្យតិនេក នេត្ថ កិត្តនេទ កនេហត្វា អានេតត្វា ទនេញ្ញា អធាសិ។ រាឌា អឌិដ្ឋបុនេព្វា កិត្តនេទ ឌិស្វា តុស្សិត្វា “លុទ្ធ, ព្ពនេយសំ នេកា កុនេណា”តិ បុច្ឆិ។ “នេធច, ឲនេត យតុនេទត សនេទ្ធត កាឃត្តិ, យតុញ្ញា តធត្តិ, យតុស្សា ឲចំ កាឃិតុញ្ញា តត្ថិតុញ្ញា ត ឌាតត្តិ”តិ។ រាឌា លុទ្ធស្ស ឆាហុំ ឆតំ ឥត្វា កិត្តនេទ “កាឃឆ តធ្ធា”តិ អាហ។ កិត្តរា “សនេច យឃំ កាឃត្តា ញ្ញាឌ្ឍាតំ បរិបុណ្ណំ កាតុំ ត សក្លិស្សាយ, ឥក្កិតំ នេហាតិ, អនេយ្យាទហិស្សត្តិ ចធិស្សត្តិ, ឆាហុំ កនេឆត្តាតញ្ញា បត ឃុសាចានេធាបិ នេហាតិ”តិ ឃុសាចាធកនេឃត ទនេញ្ញា បុតប្បុតំ ចុត្តាបិ ត កាឃិសុ ត តត្ថិសុ។ រាឌា កុជ្ឈិត្វា “ព្ពនេយ យានេទត្វា ឃំសំ បចិត្វា អាហរថា”តិ អាលានេបត្តោ សត្តមំ កាឆយាហ –

១១០។

“ព្ពនេយ ត នេធចា ត កត្តព្ពាបុត្តា, យិកា ព្ពនេយ អត្តចសំ កតា នេយ;

ឲកញ្ញា តំ សាឃយានេស បចត្តុ, ឲកំ បុតប្បាតរានេស បចត្តុ”តិ។

តត្ថ យិកា ព្ពនេយតិ ព្ពនេយ សនេច នេធចា កត្តព្ពា ចា កនេចយ្យុំ, តនេច្ចយ្យនេញ្ញាច កានេឃយ្យញ្ញា, ព្ពនេយ បត យិកា តិរច្ឆាតកតា។ អត្តចសំ កតា នេយតិ អត្តំ បច្ចាសឹសនេត្តត លុទ្ធេត អានីតត្តា អត្តចនេសត យយ ហត្ថំ កតា។ ឲនេតសុ ឲកំ សាឃយានេស, ឲកំ បិតរានេស បចត្តុតិ។

កិត្តរី ចិនេត្តសិ “រាឌា កុទ្ធោ តិស្សំសយំ យានេទស្សតិ, ព្ពធាតិ កនេឆតុំ កានេលា”តិ អដ្ឋមំ កាឆយាហ –

១១១។

“សតំ សហស្សាតិ ឥកាសិតាតិ, កលយិ តាណ្ណត្តិ សុកាសិតស្ស;

ឥត្តាសិតំ សជ្ជនោ កិនេលនេសា, តស្មា តុណ្ហីកិម្បុរិសា ត ឆាល្យា”តិ។

តត្ថ សង្កមានោ កិលេសោតិ កទាចិ អហំ ភាសមានោ ទុព្ភាសិតំ ភាសេយ្យំ, ឯវំ ទុព្ភាសិតំ សង្កមានោ កិលិស្សតិ កិលមតិ។ តស្មាតិ តេន ការណេន តុយ្ហំ ន កាយិំ, ន ចីលការវេនាតិ។

រាជា កិន្នរិយា តុស្សិត្វា អនន្តរំ គាថមាហ –

១១៧។

“យា មេសា ព្យាហាសិ បមុញ្ចេតំ, គិរិញ្ច តំ ហិមវន្តំ នយន្តុ;

ឥមញ្ច ខោ ទេន្តុ មហានសាយ, បាតោវ តំ បាតរាសេ បចន្តុ”តិ។

តត្ថ យា មេសាតិ យា មេ ឯសា។ ទេន្តូតិ មហានសត្ថាយ ទេន្តុ។

កិន្នរោ រញ្ញោ វចនំ សុត្វា “អយំ មំ អកថេន្តំ អវស្សំ មារេស្សតិ, ឥទានិ កថេតុំ វដ្ដតី”តិ ឥតរំ គាថមាហ –

១១៨។

“បជ្ជុន្ននាថា បសវោ, បសុនាថា អយំ បជា;

ត្វំ នាថោសិ មហារាជ, នាថោហំ ភរិយាយ មេ;

ទ្វិន្នមញ្ញតរំ ញត្វា, មុត្តោ គច្ឆេយ្យ បព្ពត”ន្តិ។

តត្ថ បជ្ជុន្ននាថា បសវោតិ តិណភក្ខា បសវោ មេឃនាថា នាម។ បសុនាថា អយំ បជាតិ អយំ បន មនុស្សបជា បញ្ចគោរសេន ឧបជីវន្តី បសុនាថា បសុបតិដ្ឋា។ ត្វំ នាថោសីតិ ត្វំ មម បតិដ្ឋា អសិ។ នាថោហន្តិ មម ភរិយាយ អហំ នាថោ, អហមស្សា បតិដ្ឋា។ ទ្វិន្នមញ្ញតរំ ញត្វា, មុត្តោ គច្ឆេយ្យ បព្ពតន្តិ អម្ហាកំ ទ្វិន្នំ អន្តរេ ឯកោ ឯកំ មតំ ញត្វា សយំ មរណតោ មុត្តោ ហិមវន្តំ គច្ឆេយ្យ, ជីវមានា បន មយំ អញ្ញមញ្ញំ ន ជហាម, តស្មា សចេបិ ឥមំ ហិមវន្តំ បេសេតុកាមោ, មំ បឋមំ មារេត្វា បច្ឆា បេសេហីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “មហារាជ, ន មយំ តវ វចនំ អកាតុកាមតាយ តុណ្ហីអហុម្ហា, មយំ កថាយ បន ទោសំ ទិស្វា ន កថយិម្ហា’តិ ទីបេន្តោ

ឥមំ គាថមាហ –

១១៦។

“ន ចេ ភិត្តា សុបរិចក្ខេយេន, នានា ជនា សេចិតព្វា ជនិន្ទ;

យេនេច ឯកោ លភតេ បសំសំ, តេនេច អញ្ញោ លភតេ និន្ទិតារំ។

១១៧។

“សន្តោ ទោសកោ បរិជិនិត្វា អតិជិនិត្វា, សន្តោ ទោសកោ ចិត្តចា សមិទ្ធិនិត្វា;

បច្ឆោកចិត្វា បុត្ត សន្តមត្តា, កស្សីធ ចិត្តស្ស ចសេន ចត្តោ”តិ។

តត្ថ សុបរិចក្ខេយេចាតិ មហារាជ, ភិត្តា នាម សុខេន បរិចក្ខេតុំ ន សក្កា។ នានា ជនាតិ នានាឆន្ទា ជនា។ យេនេចាតិ យេន សីលាចារេន ឯកោ បសំសំ លភតិ, តេនេច អញ្ញោ និន្ទិតារំ លភតិ។ អយ្យាកព្យាកិន្ទរានំ អត្តនោ ឆន្ទេន បសំសំ លភតិ, មនុស្សានំ អត្តនោ ភិន្នំ, ឥតិ ភិត្តា នាម ទុប្បរិចក្ខិយា, ស្វាហំ កថំ តច សន្តិកា បសំសំ លភិស្សាមីតិ។

សន្តោ ទោសកោ បរិជិនិត្វាតិ មហារាជ, អសប្បុរិសោ នាម បិណាតិបិតាជិជិនិត្វា, សប្បុរិសោ បិណាតិបិតា ទេវយញ្ញំ អាជិជិនិត្វា អតិជិនិត្វាតិ, ឯវំ សន្តោ ទោសកោ បរិជិនិត្វា អតិជិនិត្វាតិ អត្ថោ។ ចិត្តចា សមិទ្ធិនិត្វាតិ សន្តោ បន ទោសកោ អត្តនោ ហីនេន វា បណីតេន វា ជិនិត្វា ចិត្តចា នាម។ បច្ឆោកចិត្វាតិ បិជិយេក្កចិត្វា បុត្តប្បនេជា សន្តោ សត្តា។ តេសុ កស្សកស្ស តច វា អញ្ញស្ស វា ជិនិត្វា កិន្នុ វា មាជិសោ វា អញ្ញោ វា ចត្តេយ្យ, តស្មា “អហំ មម ចិត្តចសេន ន ចត្តាមី”តិ, យា មយ្ហំ ពុទ្ធិ សន្តមត្តា ហិ អត្តនោ ចិត្តចសេន គច្ឆន្តិ, ឯវាតិ។ កិប្បុរិសោ ទេវញ្ញោ ឆម្ពំ ឯវេសិ។

រាជា “សកាចេមេច កមេតិ បណ្ឌិតោ កិន្នុខោ”តិ សោតុកម្យតាយ ហុត្វា ឧត្តរិ គាថមាហ –

១១៨។

“តុលិព្រអហុ កិប្បុរិសោ សករិយោ, យោ ជាតិ ឧប្បាហាសិ ករស្ស គីតោ;

សោ ទានិ មុត្តោ សុខិតោ អរោគោ, វាចាកិរេវត្ថវតី នរានន្តិ។

តត្ថ វាចាកិរេវត្ថវតី នរានន្តិ វាចាកិរ ឯវ ឥមេសំ សត្តានំ អត្ថវតី ហិតាវហា ហោតីតិ អត្ថោ។

រាជា កិន្នរេ សុវណ្ណបញ្ជរេ និសីទាបេត្វា តមេវ លុទ្ទំ បក្កោសាបេត្វា “គច្ឆ ភណេ, គហិតដ្ឋានេយេវ វិស្សជ្ជេហី”តិ វិស្សជ្ជាបេសិ។ មហាសត្តោបិ “អាចរិយ, ឥមេ កិន្នរា វាចំ រក្ខិត្វា បត្តកាលេ កថិតេន សុភាសិតេនេវ មុត្តា, ត្វំ បន ទុក្កថិតេន មហាទុក្ខំ បត្តោ”តិ ឥទំ ឧទាហរណំ ទស្សេត្វា “អាចរិយ, មា ភាយិ, ជីវិតំ តេ អហំ ទស្សាមី”តិ អស្សាសេសិ, “អបិច ខោ បន តុម្ហេ រក្ខេយ្យាថា”តិ វុត្តេ “ន តាវ នក្ខត្តយោគោ លព្ភតី”តិ ទិវសំ វីតិនាមេត្វា មជ្ឈិមយាមសមយេ មតំ ឯឡកំ អាហរាបេត្វា “ព្រាហ្មណ, យត្ថ កត្ថចិ គន្ត្វា ជីវាហី”តិ កញ្ចិ អជានាបេត្វា ឧយ្យោជេត្វា ឯឡកមំសេន ពលិំ កត្វា ទ្វារំ បតិដ្ឋាបេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ កោកាលិកោ វាចាយ ហតោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កឡារបិង្គលោ កោកាលិកោ អហោសិ, តក្ការិយបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តក្ការិយជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤៨២] ៩. រុរុមិគរាជជាតកវណ្ណនា

កស្សគាមវរំ ទម្មីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ ភិក្ខូហិ “ពហុបការោ តេ អាវុសោ, ទេវទត្ត សត្ថា, ត្វំ តថាគតំ និស្សាយ បព្ពជ្ជំ លភិ, តីណិ បិដកានិ ឧគ្គណ្ហិ, លាភសក្ការំ បាបុណី”តិ វុត្តេ “អាវុសោ, សត្ថារា មម តិណគ្គមត្តម្បិ ឧបការោ ន កតោ, អហំ សយមេវ បព្ពជិំ, សយំ តីណិ បិដកានិ ឧគ្គណ្ហិំ, សយំ លាភសក្ការំ បាបុណិ”ន្តិ កថេសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អកតញ្ញូ អាវុសោ, ទេវទត្តោ អកតវេទី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អកតញ្ញូ, បុព្ពេបិ អកតញ្ញូយេវ, បុព្ពេបេស មយា ជីវិតេ ទិន្នេបិ មម គុណមត្តំ ន ជានាតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ អសីតិកោដិវិភវោ សេដ្ឋិ បុត្តំ លភិត្វា “មហាធនកោ”តិស្ស នាមំ កត្វា “សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តោ មម បុត្តោ កិលមិស្សតី”តិ ន កិញ្ចិ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាបេសិ។ សោ គីតនច្ចវាទិតខាទនភោជនតោ ឧទ្ធំ ន កិញ្ចិ អញ្ញាសិ។ តំ វយប្បត្តំ បតិរូបេន ទារេន សំយោជេត្វា មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ សោ តេសំ អច្ចយេន ឥត្ថិធុត្តសុរាធុត្តាទីហិ បរិវុតោ នានាព្យសនមុខេហិ ឥណំ អាទាយ តំ ទាតុំ អសក្កោន្តោ ឥណាយិកេហិ ចោទិយមានោ ចិន្តេសិ “កិំ មយ្ហំ ជីវិតេន, ឯកេនម្ហិ

អត្តភាវេន អញ្ញោ វិយ ជាតោ, មតំ មេ សេយ្យោ”តិ។ សោ ឥណាយិកេ អាហ – “តុម្ហាកំ ឥណបណ្ណានិ គហេត្វា អាគច្ឆថ, គង្គាតីរេ មេ និទហិតំ កុលសន្តកំ ធនំ អត្ថិ, តំ វោ ទស្សាមី”តិ។ តេ តេន សទ្ធិំ អគមំសុ។ សោ “ឥធ ធន”ន្តិ និធិដ្ឋានំ អាចិក្ខន្តោ វិយ “គង្គាយំ បតិត្វា មរិស្សាមី”តិ បលាយិត្វា គង្គាយំ បតិ។ សោ ចណ្ឌសោតេន វុយ្ហន្តោ ការុញ្ញរវំ វិរវិ។

តទា មហាសត្តោ រុរុមិគយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា បរិវារំ ឆឌ្ឌេត្វា ឯកកោវ គង្គានិវត្តនេ រមណីយេ សាលមិស្សកេ សុបុប្ផិតអម្ពវនេ វសតិ ឧបោសថំ ឧបវុត្ថាយ។ តស្ស សរីរច្ឆវិ សុវណ្ណបដ្ដវណ្ណា អហោសិ, ហត្ថបាទា លាខារសបរិកម្មកតា វិយ, នង្គុដ្ឋំ ចាមរីនង្គុដ្ឋំ វិយ, សិង្គានិ រជតទាមវណ្ណានិ, អក្ខីនិ សុមជ្ជិតមណិគុឡិកា វិយ, មុខំ ឱទហិត្វា ឋបិតរត្តកម្ពលគេណ្ឌុកំ វិយ។ ឯវរូបំ តស្ស រូបំ អហោសិ។ សោ អឌ្ឍរត្តសមយេ តស្ស ការុញ្ញសទ្ទំ សុត្វា “មនុស្សសទ្ទោ សុយ្យតិ, មា មយិ ធរន្តេ មរតុ, ជីវិតមស្ស ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា សយនគុម្ពា ឧដ្ឋាយ នទីតីរំ គន្ត្វា “អម្ភោ បុរិស, មា ភាយិ, ជីវិតំ តេ ទស្សាមី”តិ អស្សាសេត្វា សោតំ ឆិន្ទន្តោ គន្ត្វា តំ បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា តីរំ បាបេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ នេត្វា ផលាផលានិ ទត្វា ទ្វីហតីហច្ចយេន “ភោ បុរិស, អហំ តំ ឥតោ អរញ្ញតោ នីហរិត្វា ពារាណសិមគ្គេ ឋបេស្សាមិ, ត្វំ សោត្ថិនា គមិស្សសិ, អបិច ខោ បន ត្វំ ‘អសុកដ្ឋានេ នាម កញ្ចនមិគោ វសតី’តិ ធនការណា មំ រញ្ញោ ចេវ រាជមហាមត្តស្ស ច មា អាចិក្ខាហី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ សាមី”តិ សម្បដិច្ឆិ។

មហាសត្តោ តស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា តំ អត្តនោ បិដ្ឋិយំ អារោបេត្វា ពារាណសិមគ្គេ ឱតារេត្វា និវត្តិ។ តស្ស ពារាណសិបវិសនទិវសេយេវ ខេមា នាម រញ្ញោ អគ្គមហេសី បច្ចូសកាលេ សុបិនន្តេ សុវណ្ណវណ្ណំ មិគំ អត្តនោ ធម្មំ ទេសេន្តំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “សចេ ឯវរូបោ មិគោ ន ភវេយ្យ, នាហំ សុបិនេ បស្សេយ្យំ, អទ្ធា ភវិស្សតិ, រញ្ញោ អារោចេស្សាមី”តិ។ សា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “មហារាជ, អហំ សុវណ្ណវណ្ណំ មិគំ បស្សិតុំ ឥច្ឆាមិ, សុវណ្ណវណ្ណមិគស្ស ធម្មំ សោតុកាមាម្ហិ, លភិស្សាមិ ចេ, ជីវេយ្យំ, នោ ចេ, នត្ថិ មេ ជីវិត”ន្តិ អាហ។ រាជា តំ អស្សាសេត្វា “សចេ មនុស្សលោកេ អត្ថិ, លភិស្សសី”តិ វត្វា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា “សុវណ្ណវណ្ណា មិគា នាម ហោន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ទេវ, ហោន្តី”តិ សុត្វា អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធេ សុវណ្ណចង្កោដកេ សហស្សត្ថវិកំ ឋបេត្វា “យោ សុវណ្ណវណ្ណំ មិគំ អាចិក្ខិស្សតិ, តស្ស សទ្ធិំ សហស្សត្ថវិកសុវណ្ណចង្កោដកេន តញ្ច ហត្ថិំ តតោ ច ឧត្តរឹ ទាតុកាមោ ហុត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ គាថំ លិខាបេត្វា ឯកំ អមច្ចំ បក្កោសាបេត្វា “ឯហិ តាត, មម វចនេន ឥមំ គាថំ នគរវាសីនំ កថេហី”តិ ឥមស្មិំ ជាតកេ បឋមំ គាថមាហ –

១១៤។

“តស្ស គាមវរំ ទម្មិ, នារិយោ ច អលង្កតា;

យោ មេ តំ មិគមក្ខាតិ, មិគានំ មិគមុត្តម”ន្តិ។

ອມເຈ຺ຈາ ສຸວຓ຺ຓປຏ຺ຏໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສກລນຄເຣ ຈາຣາເປສິ໌ ອຖ ເສາ ເສຏ຺ຐິປຸເຕ຺ຕາ ຄິຣາຬສິ ປຏິສເຕ຺ຕາຈ ຕໍ ຄເຓ຺ຫ ສຸຕ຺ວາ ອມເຈ຺ຈສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ ຄຕ຺ວາ
"ອຫໍ ຣເຓ຺ຓາ ໂຈຕ຺ຕປໍ ມິຄໍ ອາຈິກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ມໍ ຣເຓ຺ຓາ ທເສ຺ສຫີ"ຕິ ອາຫ໌ ອມເຈ຺ຈາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂເນຕາ ຊຕຣິຕ຺ວາ ຕໍ ຣເຓ຺ຓາ ສຕ຺ຕິກໍ ເນຕ຺ວາ "ອຍໍ ກິຣ,
ເທວ, ຕໍ ມິຄໍ ອາຈິກ຺ຂິສ຺ສຕີ"ຕິ ທເສ຺ສສິ໌ ຣາຊາ "ສຈ຺ຈໍ ອມ຺ພາ ປຸຣິສາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ໌ ເສາ "ສຈ຺ຈໍ ມຫາຣາຊ, ຕ຺ວໍ ໂຕໍ ຍສໍ ມຍ຺ຫໍເທຫີ"ຕິ ວເທເນ຺ຕາ
ຉຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໕໌

"ມຍ຺ຫໍກາມເຈວ ເທຫິ, ນາຣິເຍາ ຈ ອລງ຺ກຕາ;

ອຫໍ ເຕ ມິຄມກ຺ຂິສ຺ສໍ, ມິການໍ ມິຄມຸຕ຺ຕມ"ນ຺ຕິ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕສ຺ສ ມິຕ຺ຕຉຸພ຺ພິສ຺ສ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ "ອມ຺ພາ ກຸຫິ ເສາ ມິເຄາ ຈສຕີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອສຸກຖ຺ຖາເນ ນາມ ເທວາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຕເມວ
ມຄ຺ຄເທສກໍ ກຕ຺ວາ ມຫເຕ຺ຕນ ປຣິວາເຣນ ຕໍ ຖານໍ ອຄມາສິ໌ ອຖ ນໍ ເສາ ມິຕ຺ຕຉຸພ຺ພີ "ເສນໍ, ເທວ, ສຕ຺ຖິນີວາເປຫີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຖິນິສ຺ນາມ
ເສນາມ ໂຕເສາ, ເທວ, ສຸວຓ຺ຓມິເຄາ ໂຕສ຺ມິ ວເນ ວສຕີ"ຕິ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ອາຈິກ຺ຂເນ຺ຕາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑໖໌

"ໂຕສ຺ມິ ວນສຓ຺ເຏ຺ຖສ຺ມິ, ອມ຺ພາ ສາລາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ;

ອິນ຺ທໂຄປກສຓ຺ຉນ຺ນາ, ໂຕເຕ຺ຕເສາ ຕິຏ຺ເຏ ເຕ ມິເຄາ"ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອິນ຺ທໂຄປກສຓ຺ຉນ຺ນາຕິ ໂຕສ຺ສ ວນສຓ຺ຑສ຺ສ ພູມິ ອິນ຺ທໂຄປກວຓ຺ຓາຍ ຣຕ຺ຕາຍ ສຸວສຍາສ຺ສາຍ ຕິເຬຊາຕິຍາ ສຓ຺ຉນ຺ນາ, ສສກຸຓ຺ຑິ ວິຍ
ມຸຉກາ, ໂຕຕ຺ຖ ໂຕສ຺ມິ ຣມເຓີເຍ ວນສເຓ຺ຑ ໂຕເສາ ຕິຏ຺ເຏີຕິ ທເສ຺ສຕິ໌

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ອມເຈ຺ຈ ອາຓາເປສິ "ຕສ຺ສ ມິຄສ຺ສ ປລາຍິຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ຂິປ຺ປໍ ອາວຸທຫເຕ຺ຖຫິ ປຸຣິເສຫິ ສທ຺ຄຶ ວນສຓ຺ຑໍ
ປຣິວາເຣຖາ"ຕິ໌ ເຕ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ຍຸຕ຺ຕິຍຸ໌ ຣາຊາ ຄຕິປເຍຫິ ຊເນຫິ ສທ຺ຄຶ ໂຄມຕ຺ຕຳ ອຖ຺ຖາສິ, ເສາປິສ຺ສ ອພິຈ຺ເຈຣ ອຖ຺ຖາສິ໌ ມຫາສເຕ຺ຕາ ຕໍ
ສທ຺ຄໍ ສຸຕ຺ວາ ຈິເນ຺ຕສິ "ມຫເຕ຺ຕາ ພລກາຍສທ຺ໂທ, ຕມ຺ຫາເມ ປຸຣິສາ ກເຍຕ ຉຍ຺ເຍ຺ຕ ກຈິຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ໌ ເສາ ຖ຺ຖາຍ ສກລປຣິສໍ ຊຸເລາເກຕ຺ວາ
ຣເຓ຺ຓາ ຈິຕຖ຺ຖານໍ ຊຕ຺ວາ "ຣເຓ຺ຓາ ຈິຕຖ຺ຖາເນເມວ ເມ ເສາຕ຺ຕິ ກຈິສ຺ສຕິ, ໂຕເຕ຺ຕວ ມຍາ ຄນ຺ຕຸໍ ວຖ຺ຕີ"ຕິ ຈິເນ຺ຕຕ຺ວາ ຣາຊາພິມຸເຂາ ປາຍາສິ໌
ຣາຊາ ຕໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ "ນາຄພເລາ ມິເຄາ ອເຈຕ຺ວຣເຕ຺ຕາ ຈິຍ ອາຄເຈ຺ຉຍ຺ຍ, ສເຣ ສຕ຺ຖຍິຕ຺ວາ ຊາຍໍ ມິຄໍ ສຕ຺ຕາເສຕ຺ວາ ສເຈ ປລາຍຕິ, ຈິນ຺ທິຕ຺ວາ

ឧត្តាលំ កត្វា គណ្ហិស្សាមី”តិ ឥត្ថំ អារោបេត្វា ពោធិសត្តាភិមុខោ អហោសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថាទ្វយមាហ –

១១០។

“ឥត្ថំ អនេជ្ឈញ្ញកត្វាន, រូបំ សត្ថុយ្យុបាគមិ;

មហេសី ច សិយា រាជាតំ, ធុរតោ អញ្ញាតកាសច។

១១១។

“អាគមេហិ មហារាជ, មា មំ ចិន្ន្យរេចសក;

កោ នុ តេ ឧភយក្ខាសិ, ឯតេត្តសោ តិដ្ឋតេ មិគោ”តិ។

តត្ថ អនេជ្ឈញ្ញកត្វានាតិ និឃាយ ច សរេន ច សទ្ធិំ ឯកមេវ កត្វា។ សត្ថុយ្យាតិ សត្ថុយិត្វា។ អាគមេហីតិ “តិដ្ឋ, មហារាជ, មា មំ ចិន្ន្យ និបក្កាហមេវ គណ្ហាហី”តិ មធុរាយ មនុស្សវាចាយ អកាសិ។

រាជា តស្ស មធុរកថាយ តុស្សិត្វា ឥត្ថំ ធនុំ ឱតារេត្វា គារវេន អដ្ឋាសិ។ មហាសត្តោបិ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ មហាជនោបិ សន្តាបុត្ថាតិ សមន្តតោ អាគន្ត្វា រាជានំ បរិវារេសិ។ តស្មិំ ខណេ មហាសត្តោ សុវណ្ណកិង្កិណិកំ ចាលេន្តោ វិយ មធុរេន សរេន រាជានំ បុច្ឆិ “កោ នុ តេ ឧភយក្ខាសិ, ឯតេត្តសោ តិដ្ឋតេ មិគោ”តិ? តស្មិំ ខណេ បាបបុរិសោ ថោកំ បដិក្កមិត្វា សោតាបនេវ អដ្ឋាសិ។ រាជា “ឧមិតា មេ ធស្សិតោ”តិ កថេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១១២។

“ឯស បាបធរោ បោសោ, សមុ តិដ្ឋតិ អារកា;

សោយំ មេ ឧភយក្ខាសិ, ឯតេត្តសោ តិដ្ឋតេ មិគោ”តិ។

តត្ថ បាបធរោតិ និស្សដ្ឋាចារោ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ តំ មិត្តទុព្ភឹ គរហិត្វា រញ្ញោ សទ្ធឹ សល្លបន្តោ សត្តមំ គាថមាហ –

១១២។

“សច្ចំ កិរេវ មាហំសុ, នរា ឯកច្ចិយា ឥធ;

កដ្ឋំ និប្លវិតំ សេយ្យោ, ន ត្វេវេកច្ចិយោ នរោ”តិ។

តត្ថ និប្លវិតន្តិ ឧត្តារិតំ។ ឯកច្ចិយោតិ ឯកច្ចោ បន មិត្តទុព្ភី បាបបុគ្គលោ ឧទកេ បតន្តោបិ ឧត្តារិតោ ន ត្វេវ សេយ្យោ។ កដ្ឋញ្ហិ នានប្បការេន ឧបការាយ សំវត្តតិ, មិត្តទុព្ភី បន បាបបុគ្គលោ វិនាសាយ, តស្មា តតោ កដ្ឋមេវ វរតរន្តិ បោរាណកបណ្ឌិតា កថយិំសុ, មយា បន តេសំ វចនំ ន កតន្តិ។

តំ សុត្វា រាជា ឧត្តរឹ គាថមាហ –

១១៣។

“កិំ នុ រុរុ គរហសិ មិគានំ, កិំ បក្ខីនំ កិំ បន មានុសានំ;

ភយំ ហិ មំ វិន្ទតិនប្បរូបំ, សុត្វាន តំ មានុសឹ ភាសមាន”ន្តិ។

តត្ថ មិគានន្តិ មិគានមញ្ញតរំ គរហសិ, ឧទាហុ បក្ខីនំ, មានុសានន្តិ បុច្ឆតិ។ ភយញ្ហិមំ វិន្ទតីតិ ភយំ មំ បដិលភតិ, អហំ អត្តនិ អតិស្សរោ ភយសន្តកោ វិយ ហោមិ។ អនប្បរូបន្តិ មហន្តំ។

តទា មហាសត្តោ “មហារាជ, ន មិគំ, ន បក្ខឹ គរហាមិ, មនុស្សំ បន គរហាមី”តិ ទស្សេន្តោ នវមំ គាថមាហ –

១១៤។

“យមុទ្ធរឹ វាហនេ វុយ្ហមានំ, មហោទកេ សលិលេ សីឃសោតេ;

តេតាតិនាតិ ភឃយាកតំ យយ, ក្សេក្លា ហេច រាជ អបត្ថិ បក្ខេយា”តិ៍

តត្ថ ចាហេតតិ បតិតបតិតេ ចហិតុំ បយេត្ថ កក្កាចេហ៍ យេហាឥេក បលិលេតិ យហាក្ឥេក យហាបលិលេតិ អេត្ថា៍ ក្ខេឃតាបិ កក្កាចហេស្សច ពហុក្ខកតំ ឥេស្សតិ៍ តេតាតិនាតត្ថិ យហារាជ, េឃា យឃ្យាតឃា ឥស្សិេតា បុទិេបា, ឧេបា យឃា កក្កាឃ ទុឃ្យារេតា អឆ្លទត្តបយេឃ ការុក្កាទចំ ចិទេចេត្តា ក្ខឆ្លិទិេតា, តេតាតិនាតិ េយ ត្ថតយត្ថ ភឃំ អាកតំ, អបប្យុទិេបហិ បយាកេយា តាយ ក្សេក្លា, យហារាជាតិ៍

តំ ប្សុត្វា រាជា តស្ស ក្រុក្ខិត្វា “ឧចំ ពហុបការស្ស តាយ ក្យហំ ត ជាតាតិ, ចិក្ខិត្វា តំ ខ៊ិចិតក្កាឃំ បិេបស្សាមី”តិ ឥបចំ កាឆយាហ –

១១៩៍

“េបាហំ ចត្យប្យត្តយិចំ ចិហក្កយំ, តត្ថិទំ ហឥេឃ ឱស្សជាយិ;

ហតាយិ តំ យិត្តក្សុត្ថិ អកិច្ចការិ, េឃា តាឌិសំ កយ្យូកតំ ត ជាេត”តិ៍

តត្ថ ចត្យប្យត្តត្ថិ ចត្យុហិ ចាជបេត្តហិ បយត្ថាកតំ៍ ចិហក្កយត្ថិ អាការបកាយិ៍ តត្ថិទត្ថិ បទឹទលិត្ថតំ៍ ឱស្សជាយីតិ ឧតស្ស ហឥេឃ ចិស្សេទ្ធយិ៍

តេតា យហាបេត្តា “យា ឧប យំ តិស្សាឃ តស្សត្យុ”តិ ចិេត្តត្វា ឧកាឥបចំ កាឆយាហ –

១១៥៍

“ឥិទស្ស ពិលស្ស ហេច ជតិត្ថ, បេត្តា ចឆំ តប្យបំបត្ថិ ជាត្យ;

កាយំ ឈេទ កន្លត្យ បិបឥេខ្យ, ឃញ្ញាស្ស កដ្ឋ តេឥតស្ស េឥហិ;

អហញ្ញា េត កាយកេរា កចាយី”តិ៍

តត្ថ កាយត្ថិ កាេយត ឃចារុចិឃា អត្តេតា ឈេទ កន្លត្យ៍ ឃញ្ញាស្ស កដ្ឋ តេឥតស្ស េឥហីតិ ឃញ្ញា តស្ស “ត្ថឥំ តាយ េត ឥស្សាមី”តិ តឃា

កថិតំ, តំ តស្ស ទេហិ។ កាយករោតិ ឧទ្ធាករោ, យំ ឧទ្ធសិ, តំ ករោហិ, យំសុ ច ទេយ ហាន, កិច្ចអាយិកំ ច ករោហិ, សព្វត្ថ ទេវ អត្តកិលមថំ កថិស្សាមីតិ អវោច។

តំ សុត្វា រាជា តុដ្ឋមានសោ មហាសត្តស្ស ថុតិំ ករោន្តោ អនន្តរំ គាថមាហ –

១២៨។

“អទ្ធា ហុហុ អញ្ញតរោ សតំ សោ, យោ ទុក្ខិតោ យាតុសស្ស ន ទុក្ខី;

កាយំ ឆេទំ គន្ធព្ពំ បិបាសេយ្យ, សព្វស្ស កណ្ហំ ទេវទត្តស្ស ទេយ្យំ;

អហម្ពិ ទេវ កាយទានំ ទទាមី”តិ។

តត្ថ សតំ សោតិ អទ្ធា ត្វំ សតំ បណ្ឌិតានំ អញ្ញតរោ។ កាយទានន្តិ អហំ ទេវ ទេយ្យកាយំ បរិច្ចជិត្វា ចក្ខុកាយទានំ អភយំ ទទាមិ, វុត្តោ បដ្ឋាយ ចុម្ពេតិ ទុក្ខុយា សទ្ធាទុទិយា ចិត្តរទាតិ មហាសត្តស្ស ចរំ អទាសិ។

អថ តំ មហាសត្តោ “មហារាជ, មនុស្សា នាម អញ្ញា យុទេព នាសន្តិ, អញ្ញា កាទេសន ករោន្តី”តិ បរិក្ខេបត្តា ទេវ គាថា អភាសិ –

១២៩។

“សុចិជាតំ សិង្គាលិតំ, សព្វលាតព្ពា ចស្សិតំ;

មនុស្សចស្សិតំ រាជ, ទុក្ខិជាតនំ ទទេតា។

១៣០។

“អបិ ចេ មញ្ញតិ បេបិសោ, ញាតិ មិត្តោ សខាតិ ច;

យោ បុព្ពេ សុមនោ ហុត្វា, បច្ឆា សម្បជ្ជតេ ទិសោ”តិ។

តំ សុត្វា រាជា “មិគរាជ, មា មំ ឯវំ មញ្ញិ, អហម្បិ រជ្ជំ ជហន្តោបិ ន តុយ្ហំ ទិន្នវរំ ជហិស្សំ, សទ្ទហថ, មយ្ហ”ន្តិ វរំ អទាសិ។ មហាសត្តោ តស្ស សន្តិកេ វរំ គណ្ហន្តោ អត្តានំ អាទឹ កត្វា សព្ពសត្តានំ អភយទានំ វរំ គណ្ហិ។ រាជាបិ តំ វរំ ទត្វា ពោធិសត្តំ នគរំ នេត្វា មហាសត្តញ្ច នគរញ្ច អលង្ការាបេត្វា ទេវិយា ធម្មំ ទេសាបេសិ។ មហាសត្តោ ទេវឹ អាទឹ កត្វា រញ្ញោ ច រាជបរិសាយ ច មធុរាយ មនុស្សភាសាយ ធម្មំ ទេសេត្វា រាជានំ ទសហិ រាជធម្មេហិ ឱវទិត្វា មហាជនំ អនុសាសិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា មិគគណបរិវុតោ វាសំ កប្បេសិ។ រាជា “សព្ពេសំ សត្តានំ អភយំ ទម្មី”តិ នគរេ ភេរឹ ចរាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ មិគបក្ខិនំ កោចិ ហត្ថំ បសារេតុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិ។ មិគគណា មនុស្សានំ សស្សានិ ខាទន្តិ, កោចិ វារេតុំ ន សក្កោតិ។ មហាជនោ រាជង្គណំ គន្ត្វា ឧបក្កោសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

១២១។

“សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;

មិគា សស្សានិ ខាទន្តិ, តំ ទេវោ បដិសេធតុ”តិ។

តត្ថ តំ ទេវោតិ តំ មិគគណំ ទេវោ បដិសេធតុតិ។

តំ សុត្វា រាជា គាថាទ្វយមាហ –

១២៣។

“កាមំ ជនបទោ មាសិ, រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ;

ន ត្វេវាហំ រុរុំ ទុព្ភេ, ទត្វា អភយទក្ខិណំ។

១២២។

“មា មេ ជនបទោ អាសិ, រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ;

ត ខេត្វចាឋំ យិករាឌស្ស, ចទំ ឥត្វា ឲ្យសា ករលោ”តិ៑

ពត្វ យាសឹតិ កាឋំ យឃ៉ាឌតបនោ យា ខេហាត្យ៑ ទ្ទុត្តិ ត ខេត្វច អឋំ ស្ញចល្ហចល្ហស្ស ទ្ទុយិករាឌស្ស អកឃឥក្កិលំ ឥត្វា ទុត្តិស្ស្យាយឹតិ៑

យហាឌខេតា ទខេញ្ញា ចចតំ ស្ញត្វា កិត្ថិ ចត្តុំ អចិសហខេត្តា បដិក្កយិ៑ សា កខ៉ា ចិត្វារិកា អខេហាសិ៑ តំ ស្ញត្វា យហាសខេត្តា យិកកលំ សត្តិបិពារបត្វា “ព្ពខេពា បដ្ឋាឃ យត្យស្ស្យាតំ សស្ស្យាតិ យា លាឥខ៉ា”តិ ឱ្លចឥត្វា “អត្តខេតា ខេលខេត្តស្ញ បល្ហសញ្ញា ពាត្ត្ស”តិ យត្យស្ស្យាតំ ខេឈាសារបសិ៑ ខេព ពខ៉ា ពាត្តិស្ញ, ពាឃ សញ្ញាឃ យិកា ឃាចឌ្ឌពតា សស្ស្យាតិ ត លាឥត្តិ៑

សត្វា ព្ពឋំ ឆយុខេឥសតំ អាហទិត្វា “ត, ហិក្កូខេច, ព្ពឥាខេតច, បុខេព្ពាបិ ខេឥចឥខេត្តា អកពញ្ញ្សខេឃចា”តិ ចត្វា ខាពកំ សខេយាឆាខេតសិ “ពឥា ខេសដ្ឋិបុខេត្តា ខេឥចឥខេត្តា អខេហាសិ, ទាខា អាតខេត្តា, ទ្ទុយិករាខា បត អហខេយច អខេហាសិ”ត្តិ៑

ទ្ទុយិករាឌខាពកចល្ហតា តចយា៑

[ឱប័ឲ្យ] ១០៑ សទកយិកខាពកចល្ហតា

អាសឹខេសឆេច បុទិខេសាតិ ព្ពឥំ សត្វា ខេឌពចខេត ចិហខេត្តា អត្តតា សំលិខេត្តត បុច្ឆិពបញ្ញស្ស ឆយុខេសតាបតិខេតា ចិត្វាខេទត ឮ្យាកទលំ អាទព្ធ កខេឆសិ៑ កឥា បត សត្វា ខេឆទំ សំលិខេត្តត បត៉្យាបុច្ឆិតិ? ខេឥខេចាខេរាហខេត៑ ពព្រាឃំ សខេព្ពបខេពា អត្យបុព្ពិកខ៉ា៑ រាឌកហខេសដ្ឋិខេតា ហិ សត្តខេព ចត្តតបខេត្ត អាឃស្ញពា បិខេល្លាលកាទត្វាខេឌត ព្ពឥ្តិឃា កហិខេព សត្វា ហិក្កូតំ ព្ពឥ្តិបិដិហាទិឃកទលំ បដិក្កូបិ៑ ពឥា ពិត្តិឃា “បដិក្កិត្តំ សយខេលាត ខេកាពខេយត ព្ពឥ្តិបិដិហាទិឃកទលំ, ព្ពឥាតិ សឃយ្បិ ត ករិស្សតី”តិ ចិខេត្តត្វា យដ្ឋក្សខេពហិ អត្តខេតា សាចខេកហិ “កិំ, កខេត្ត, ព្ពឥ្តិឃា បត្តំ ត កល្យ្ហខ៉ា”តិ ចុច្ចយាតា “ខេតតំ អាចុខេសា, អយ្យាកំ ទុក្កុទំ, លចស្ស បត ឥាទុបត្តស្សត្វាឃ អត្តខេតា សល្យ្ហល្យុយក្យលំ ខេកា កិហឹតំ បកាខេសស្សតីតិ ត កហិប្បុ្យសយលា បត សត្យបុត្តិឃា ខេលិលពាឃ ព្ពឥ្តិ ឥខេស្សត្វា កហិប្បុ៑ យា ‘អយ្យាកំ ព្ពឥ្តិកទលំ ភាខេទា’តិ ចិត្តឃិត្វ, យឃត៉្យាពិដ្ឋត្ត សយលស្ស ខេកាពយស្ស សាចកា, អាកដ្ឋយាតា បត សយខេលាត ខេកាពខេយត សត្តិ ព្ពឥ្តិ ឥខេស្សស្ស្យាយ, សខេច ហិ សយខេលា ខេកាពខេយា ឲុកំ បិដិហាទិឃំ ករិស្សតិ, យឃំ ត្តិក្យលំ ករិស្សាយា”តិ កឆឃិស្ញ៑

តំ ស្ញត្វា ហិក្កូ ភកចខេពា អាខេទាខេចស៊ុ “ភខេត្ត, ពិត្តិឃា កិទ បិដិហាទិឃំ ករិស្សត្តី”តិ៑ សត្វា “ហិក្កូខេច, កខេទាត្ត, អហយ្បិ ករិស្សាយី”តិ អាហ៑ តំ ស្ញត្វា ពិព្ពិសារខេទា អាកត្វា ភកចត្តំ បុច្ឆិ “ភខេត្ត, បិដិហាទិឃំ កិទ ករិស្សថា”តិ? “អាយ, យហារាខា”តិ៑ “តត្យ, ភខេត្ត, សិក្ខាបឥំ បញ្ញាពត្ត”ត្តិ៑ “យហារាឌ, តំ យឃា សាចកាតំ បញ្ញាពត្តំ, ព្យឌ្ឍាតំ បត សិក្ខាបឥំ តាយ តត្ថិ៑ “ឃខ៉ា ហិ, យហារាឌ, ពច ឧឃ្យាខេត បុប្ឍផលំ អខេញ្ញាសំ ចាទិពំ, ត ពច, ឲុចំសយុខេយិឥំ ឥដ្ឋព្ពា”ត្តិ៑ “កត្វ បត, ភខេត្ត, បិដិហាទិឃំ ករិស្សថា”តិ? “សាចត្តិតកាទត្វាខេទ កល្ឍព្ពទក្ខយុខេល”តិ៑ “អខេយត្ហិ ពត្វ កិំ កត្តព្ពា”ត្តិ? “តត្តិ កិត្ថិ យហារាខា”តិ៑ បុតឥិចខេស សត្វា កពភត្តកិច្ចា ចាទិកំ បក្កាយិ៑ យត្យស្សា “ក្យហិំ, ភខេត្ត, សត្វា កច្ឆតី”តិ បុច្ឆត្តិ៑

“សាវត្ថិនគរទ្វារេ គណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ តិត្ថិយមទ្ទនំ យមកបាដិហារិយំ កាតុ”ន្តិ តេសំ កិរ កថយន្តិ។ មហាជនោ “អម្ពរុក្ខមូលេ កិរ បាដិហារិយំ ករិស្សតិ, បស្សិស្សាម ន”ន្តិ ឃរទ្វារានិ ឆឌ្ឌេត្វា សត្ថារា សទ្ធិំយេវ អគមាសិ។

អញ្ញតិត្ថិយា “មយម្បិ សមណស្ស គោតមស្ស បាដិហារិយករណដ្ឋានេ បាដិហារិយំ ករិស្សាមា”តិ ឧបដ្ឋាកេហិ សទ្ធិំ សត្ថារមេវ អនុពន្ធិំសុ។ សត្ថា អនុបុព្វេន សាវត្ថិំ គន្ត្វា រញ្ញា “បាដិហារិយំ កិរ, ភន្តេ, ករិស្សថា”តិ បុដ្ឋោ “ករិស្សាមី”តិ វត្វា “កទា, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ អាសាឡ្ហិបុណ្ណមាសិយ”ន្តិ អាហ។ “មណ្ឌបំ ករោមិ ភន្តេ”តិ? “អលំ មហារាជ, មម បាដិហារិយករណដ្ឋានេ សក្កោ ទេវរាជា ទ្វាទសយោជនិកំ រតនមណ្ឌបំ ករិស្សតី”តិ។ “ឯតំ ការណំ នគរេ ឧគ្ឃោសាបេមិ, ភន្តេ”តិ? “ឧគ្ឃោសាបេហិ មហារាជា”តិ។ រាជា ធម្មឃោសកំ អលង្កតហត្ថិបិដ្ឋិំ អារោបេត្វា “ភគវា កិរ សាវត្ថិនគរទ្វារេ គណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ តិត្ថិយមទ្ទនំ បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ”តិ យាវ ឆដ្ឋទិវសា ទេវសិកំ ឃោសនំ ការេសិ។ តិត្ថិយា “គណ្ឌម្ពរុក្ខមូលេ កិរ ករិស្សតី”តិ សាមិកានំ ធនំ ទត្វា សាវត្ថិសាមន្តេ អម្ពរុក្ខេ ឆិន្ទាបយិំសុ។ ធម្មឃោសកោ បុណ្ណមីទិវសេ បាតោវ “អជ្ជ, ភគវតោ បាដិហារិយំ ភវិស្សតី”តិ ឧគ្ឃោសេសិ។ ទេវតានុភាវេន សកលជម្ពុទីបេ ទ្វារេ ឋត្វា ឧគ្ឃោសិតំ វិយ អហោសិ។ យេ យេ គន្តុំ ចិត្តំ ឧប្បាទេន្តិ, តេ តេ សាវត្ថិំ បត្តមេវ អត្តានំ បស្សិំសុ, ទ្វាទសយោជនិកា បរិសា អហោសិ។

សត្ថា បាតោវ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិតុំ និក្ខមិ។ គណ្ឌោ នាម ឧយ្យានបាលោ បិណ្ឌិបក្កមេវ កុម្ភមត្តំ មហន្តំ អម្ពបក្កំ រញ្ញោ ហរន្តោ សត្ថារំ នគរទ្វារេ ទិស្វា “ឥទំ តថាគតស្សេវ អនុច្ឆវិក”ន្តិ អទាសិ។ សត្ថា បដិគ្គហេត្វា តត្ថេវ ឯកមន្តំ និសីទិត្វា បរិភុញ្ជិត្វា “អានន្ទ, ឥមំ អម្ពដ្ឋិំ ឧយ្យានបាលស្ស ឥមស្មិំ ឋានេ រោបនត្ថាយ ទេហិ, ឯស គណ្ឌម្ពោ នាម ភវិស្សតី”តិ អាហ។ ថេរោ តថា អកាសិ។ ឧយ្យានបាលោ បំសុំ វិយូហិត្វា រោបេសិ។ តង្ខណញ្ញេវ អដ្ឋិំ ភិន្ទិត្វា មូលានិ ឱតរិំសុ, នង្គលសីសប្បមាណោ រត្តង្កុរោ ឧដ្ឋហិ, មហាជនស្ស ឱលោកេន្តស្សេវ បណ្ណាសហត្ថក្ខន្ធោ បណ្ណាសហត្ថសាខោ ឧព្វេធេន ច ហត្ថសតិកោ អម្ពរុក្ខោ សម្បជ្ជិ, តាវទេវស្ស បុប្ផានិ ច ផលានិ ច ឧដ្ឋហិំសុ។ សោ មធុករបរិវុតោ សុវណ្ណវណ្ណផលភរិតោ នភំ បូរេត្វា អដ្ឋាសិ, វាតប្បហរណកាលេ មធុរបក្កានិ បតិំសុ។ បច្ឆា អាគច្ឆន្តា ភិក្ខូ បរិភុញ្ជិត្វាវ អាគមិំសុ។

សាយន្ហសមយេ សក្កោ ទេវរាជា អាវជ្ជេន្តោ “សត្ថុ រតនមណ្ឌបករណំ អម្ហាកំ ភារោ”តិ ញត្វា វិស្សកម្មទេវបុត្តំ បេសេត្វា ទ្វាទសយោជនិកំ នីលុប្បលសញ្ឆន្នំ សត្តរតនមណ្ឌបំ ការេសិ។ ឯវំ ទសសហស្សចក្កវាឡទេវតា សន្និបតិំសុ។ សត្ថា តិត្ថិយមទ្ទនំ អសាធារណំ សាវកេហិ យមកបាដិហារិយំ កត្វា ពហុជនស្ស បសន្នភាវំ ញត្វា ឱរុយ្ហពុទ្ធាសនេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ វីសតិ បាណកោដិយោ អមតបានំ បិវិំសុ។ តតោ “បុរិមពុទ្ធា បន បាដិហារិយំ កត្វា កត្ថ គច្ឆន្តី”តិ អាវជ្ជេន្តោ “តាវតិំសភវន”ន្តិ ញត្វា ពុទ្ធាសនា ឧដ្ឋាយ ទក្ខិណបាទំ យុគន្ធរមុទ្ធនិ ឋបេត្វា វាមបាទេន សិនេរុមត្ថកំ អក្កមិត្វា បារិច្ឆត្តកមូលេ បណ្ឌុកម្ពលសិលាយំ វស្សំ ឧបគន្ត្វា អន្តោតេមាសំ ទេវានំ អភិធម្មបិដកំ កថេសិ។ បរិសា សត្ថុ គតដ្ឋានំ អជានន្តី “ទិស្វាវ គមិស្សាមា”តិ តត្ថេវ តេមាសំ វសិ។ ឧបកដ្ឋាយ បវារណាយ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ គន្ត្វា ភគវតោ អារោចេសិ។ អថ នំ សត្ថា បុច្ឆិ “កហំ បន ឯតរហិ សារិបុត្តោ”តិ? “ឯសោ, ភន្តេ, បាដិហារិយេ បសីទិត្វា បព្ពជិតេហិ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ សង្កស្សនគរទ្វារេ វសី”តិ។ “មោគ្គល្លាន, អហំ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ

ສງ຺ກ຺ສ຺ສນຄຣທ຺ວາເຣ ໂອຕຣິສ຺ສາມິ, ຕຖາຄຕໍ ທຏ຺ຐຸກາມາ ສງ຺ກ຺ສ຺ສນຄເຣ ເອກໂຕ ສນ຺ນິປຕນ຺ຕູ”ຕິ· ເຖໂຣ “ສາທູ”ຕິ ປຏິສ຺ສຸນິຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຣິສາຍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສກລປຣິສໍ ສາເວຕ຺ວາ ຕິໍສໂຍຊນໍ ສງ຺ກ຺ສ຺ສນຄຣໍ ເອກມຸຫຸຕ຺ເຕເນວ ປາເປສິ·

ສຕ຺ຖາ ວຸຕ຺ຖວສ຺ໂສ ປວາເຣຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ມນຸສ຺ສໂລກໍ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ສກ຺ກສ຺ສ ອາໂຣເຈສິ· ສກ຺ໂກ ວິສ຺ສກມ຺ມໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ທສພລສ຺ສ ມນຸສ຺ສໂລກຄມນຕ຺ຖາຍ ຕີນິ ໂສປານານິ ກໂຣຫີ”ຕິ ອາຫ· ໂສ ສິເນຣຸມຸທ຺ເທ ໂສປານສີສໍ ສງ຺ກ຺ສ຺ສນຄຣທ຺ວາເຣ ໂສປານປາທໍ ກຕ຺ວາ ມຊ຺ເຌ ມຓິມຍໍ, ເອກສ຺ມິໍ ປສ຺ເສ ຣຊຕມຍໍ, ເອກສ຺ມິໍ ປສ຺ເສ ສຸວຓ຺ຓມຍນ຺ຕິ ຕີນິ ໂສປານານິ ມາເປສິ, ສຕ຺ຕຣຕນມຍາ ເວທິກາປຣິກ຺ເຂປາ· ສຕ຺ຖາ ໂລກວິວຣຓໍ ປາຏິຫາຣິຍໍ ກຕ຺ວາ ມຊ຺ຌິເມນ ໂສປາເນນ ໂອຕຣິ· ສກ຺ໂກ ປຕ຺ຕຈີວຣໍ ອຄ຺ຄເຫສິ, ສຸຍາໂມ ວາລວີຊນິໍ, ສຫມ຺ປຕິ ມຫາພ຺ຣຫ຺ມາ ຉຕ຺ຕໍ ທາເຣສິ, ທສສຫສ຺ສຈກ຺ກວາຬເທວຕາ ທິພ຺ພຄນ຺ຘມາລາທີຫິ ປູຊຍິໍສຸ· ສຕ຺ຖາຣໍ ໂສປານປຣິໂຍສາເນ ປຕິຏ຺ຐິຕໍ ປຐມເມວ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ວນ຺ທິ, ປຈ຺ຉາ ເສສປຣິສາ· ຕສ຺ມິໍ ສມາຄເມ ສຕ຺ຖາ ຈິນ຺ເຕສິ “ໂມຄ຺ຄລ຺ລາໂນ ‘ອິທ຺ຘິມາ’ຕິ ປາກໂຏ, ອຸປາລິ ‘ວິນຍຘໂຣ’ຕິ, ສາຣິປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປນ ມຫາປຎ຺ຎາຄຸໂຓ ອປາກໂຏ, ຖເປຕ຺ວາ ມໍ ອຎ຺ໂຎ ເອເຕນ ສທິໂສ ສມປຎ຺ຎາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ປຎ຺ຎາຄຸຓມສ຺ສ ປກາເສສ຺ສາມີ”ຕິ ປຐມໍ ຕາວ ປຸຖຸຊ຺ຊນານໍ ວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕໍ ປຸຖຸຊ຺ຊນາວ ກເຖຍິໍສຸ, ຕໂຕ ໂສຕາປນ຺ນານໍ ວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕມ຺ປິ ໂສຕາປນ຺ນາວ ກເຖຍິໍສຸ, ປຸຖຸຊ຺ຊນາ ນ ຊານິໍສຸ· ເອວໍ ສກທາຄາມິວິສເຍ ອນາຄາມິວິສເຍ ຂີຓາສວວິສເຍ ມຫາສາວກວິສເຍ ຈ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕມ຺ປິ ເຫຏ຺ຐິມາ ເຫຏ຺ຐິມາ ນ ຊານິໍສຸ, ອຸປຣິມາ ອຸປຣິມາວ ກເຖຍິໍສຸ· ອຄ຺ຄສາວກວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕມ຺ປິ ອຄ຺ຄສາວກາວ ກເຖຍິໍສຸ, ອຎ຺ເຎ ນ ຊານິໍສຸ· ຕໂຕ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖຣສ຺ສ ວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ, ຕໍ ເຖໂຣເຍວ ກເຖສິ, ອຎ຺ເຎ ນ ຊານິໍສຸ·

ມນຸສ຺ສາ “ໂກ ນາມ ເອສ ເຖໂຣ ສຕ຺ຖາຣາ ສທ຺ຘິໍ ກເຖສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ຘມ຺ມເສນາປຕິ ສາຣິປຸຕ຺ຕຕ຺ເຖໂຣ ນາມາ”ຕິ ສຸຕ຺ວາ “ອໂຫ ມຫາປຎ຺ໂຎ”ຕິ ວທິໍສຸ· ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເທວມນຸສ຺ສານໍ ອນ຺ຕເຣ ເຖຣສ຺ສ ມຫາປຎ຺ຎາຄຸໂຓ ປາກໂຏ ຊາໂຕ· ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ –

“ເຍ ຈ ສງ຺ຂາຕຘມ຺ມາເສ, ເຍ ຈ ເສຂາ ປຸຖູ ອິທ;

ເຕສໍ ເມ ນິປໂກ ອິຣິຍໍ, ປຸຏ຺ໂຐ ປພ຺ຣູຫິ ມາຣິສາ”ຕິ· (ສຸ· ນິ· ໑໐໓໘; ຈູຬນິ· ອຊິຕມາຓວປຸຈ຺ຉາ ໗; ເນຕ຺ຕິ· ໑໓) –

ພຸທ຺ຘວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອິມສ຺ສ ນຸ ໂຂ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ສໍຂິຕ຺ເຕນ ພາສິຕສ຺ສ ກຖໍ ວິຕ຺ຖາເຣນ ອຕ຺ໂຖ ທຏ຺ຐພ຺ໂພ”ຕິ ອາຫ· ເຖໂຣ ປຎ຺ຫໍ ໂອໂລເກຕ຺ວາ “ສຕ຺ຖາ ມໍ ເສກ຺ຂາເສກ຺ຂານໍ ອາຄມນປຏິປທໍ ປຸຈ຺ຉຕີ”ຕິ ປຎ຺ເຫ ນິກ຺ກງ຺ໂຂ ຫຸຕ຺ວາ “ອາຄມນປຏິປທາ ນາມ ຂນ຺ຘາທິວເສນ ພຫູຫິ ມຸເຂຫິ ສກ຺ກາ ກເຖຕຸໍ, ກຖໍ ນຸ ໂຂ ກເຖນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖຸ ອຊ຺ຌາສຍໍ ຄຫິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາມີ”ຕິ ອຊ຺ຌາສເຍ ກງ຺ຂີ· ສຕ຺ຖາ “ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ປຎ຺ເຫ ນິກ຺ກງ຺ໂຂ, ອຊ຺ຌາສເຍ ປນ ເມ ກງ຺ຂຕິ, ມຍາ ນເຍ ອທິນ຺ເນ ກເຖຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສຕິ, ນຍມສ຺ສ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ນຍໍ ເທນ຺ໂຕ “ພູຕມິທໍ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ສມນຸປສ຺ສາ”ຕິ ອາຫ· ເອວໍ ກິຣສ຺ສ ອໂຫສິ “ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ມມ ອຊ຺ຌາສຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກເຖນ຺ໂຕ ພູຕວເສນ ກເຖສ຺ສຕີ”ຕິ· ເຖຣສ຺ສ ສຫ ນຍທາເນນ ໂສ ປຎ຺ໂຫ ນຍສເຕນ ນຍສຫສ຺ເສນ ອຸປຏ຺ຐາສິ· ໂສ ສຕ຺ຖາຣາ ທິນ຺ນນເຍ ຖັຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘວິສເຍ ປຎ຺ຫໍ ກເຖສິ·

សត្ថា ទ្វាទសយោជនិកាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ ។ តិំស បាណកោដិយោ អមតបានំ បិវិំសុ ។ សត្ថា បរិសំ វិស្សជ្ជេត្វា ចារិកំ ចរន្តោ អនុបុព្វេន សាវត្ថិំ គន្ត្វា បុនទិវសេ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ភិក្ខូហិ វត្តេ ទស្សិតេ គន្ធកុដិំ បាវិសិ ។ សាយន្ហសមយេ ភិក្ខូ ថេរស្ស គុណកថំ កថេន្តា ធម្មសភាយំ និសីទិំសុ “មហាបញ្ញោ, អាវុសោ, សារិបុត្តោ បុថុបញ្ញោ ជវនបញ្ញោ តិក្ខបញ្ញោ និព្វេធិកបញ្ញោ ទសពលេន សំខិត្តេន បុច្ឆិតបញ្ហំ វិត្ថារេន កថេសី”តិ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ ឯស សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ ជានាតិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សរភមិគយោនិយំ និព្វត្តិត្វា អរញ្ញេ វសតិ ។ រាជា មិគវិត្តកោ អហោសិ ថាមសម្បន្នោ, អញ្ញំ មនុស្សំ “មនុស្សោ”តិបិ ន គណេតិ ។ សោ ឯកទិវសំ មិគវំ គន្ត្វា អមច្ចេ អាហ – “យស្ស បស្សេន មិគោ បលាយតិ, តេន សោ ទណ្ឌោ ទាតព្វោ”តិ ។ តេ ចិន្តយិំសុ “កទាចិ វេមជ្ឈេឋិតមិគំ វិជ្ឈន្តិ, កទាចិ ឋិតំ, កទាចិ បលាយន្តម្បិ, អជ្ជ បន យេន កេនចិ ឧបាយេន រញ្ញោ ឋិតដ្ឋានេនេវ អារោបេស្សាមា”តិ ។ ចិន្តេត្វា ច បន កតិកំ កត្វា រញ្ញោ ធុរមគ្គំ អទំសុ ។ តេ មហន្តំ គុម្ពំ បរិក្ខិបិត្វា មុគ្គរាទីហិ ភូមិំ បោថយិំសុ ។ បឋមមេវ សរភមិគោ ឧដ្ឋាយ តិក្ខត្តុំ គុម្ពំ អនុបរិគន្ត្វា បលាយនោកាសំ ឱលោកេន្តោ សេសទិសាសុ មនុស្សេ ពាហាយ ពាហំ ធនុនា ធនុំ អាហច្ច និរន្តរេ ឋិតេ ទិស្វា រញ្ញោ ឋិតដ្ឋានេយេវ ឱកាសំ អទ្ទស ។ សោ ឧម្មីលិតេសុ អក្ខីសុ វាលុកំ ខិបមានោ វិយ រញ្ញោ អភិមុខោ អគមាសិ ។ រាជា តំ លហុសម្បត្តំ ទិស្វា សរំ ខិបិត្វា វិជ្ឈិ ។ សរភមិគា នាម សរំ វញ្ចេតុំ ឆេកា ហោន្តិ, សរេ អភិមុខំ អាគច្ឆន្តេ វេគំ ហាបេត្វា តិដ្ឋន្តិ, បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តេ វេគេន បុរតោ ជវន្តិ, ឧបរិភាគេន អាគច្ឆន្តេ បិដ្ឋិំ នាមេន្តិ, បស្សភាគេន អាគច្ឆន្តេ ថោកំ អបគច្ឆន្តិ, កុច្ឆិំ សន្ធាយ អាគច្ឆន្តេ បរិវត្តិត្វា បតន្តិ, សរេ អតិក្កន្តេ វាតច្ឆិន្នវលាហកវេគេន បលាយន្តិ ។

សោបិ រាជា តស្មិំ បរិវត្តិត្វា បតិតេ “សរភមិគោ មេ វិទ្ធោ”តិ នាទំ មុញ្ចិ ។ សរភោ ឧដ្ឋាយ វាតវេគេន បលាយិ ។ ពលមណ្ឌលំ ភិន្ទិត្វា ឧភោសុ បស្សេសុ ឋិតអមច្ចា សរភំ បលាយមានំ ទិស្វា ឯកតោ ហុត្វា បុច្ឆិំសុ “មិគោ កស្ស ឋិតដ្ឋានំ អភិរុហី”តិ? “រញ្ញោ ឋិតដ្ឋាន”ន្តិ ។ “រាជា ‘វិទ្ធោ មេ’តិ វទតិ, កោ តេន វិទ្ធោ, និដ្ឋិរញ្ញោ កោ អម្ហាកំ រាជា, ភូមិយំ តេន វិទ្ធា”តិ តេ នានប្បការេន រញ្ញា សទ្ធិំ កេឡិំ ករិំសុ ។ រាជា ចិន្តេសិ “ឥមេ មំ បរិហសន្តិ, ន មម បមាណំ ជានន្តី”តិ គាឡ្ហំ និវាសេត្វា បត្តិកោវ ខគ្គំ អាទាយ “សរភំ គណ្ហិស្សាមី”តិ វេគេន បក្ខន្ទិ ។ អថ នំ ទិស្វា តីណិ យោជនានិ អនុពន្ធិ ។ សរភោ អរញ្ញំ បាវិសិ, រាជាបិ បាវិសិ ។ តត្ថ សរភមិគស្ស គមនមគ្គេ សដ្ឋិហត្ថមត្តោ មហាបូតិបាទនរកាវាដោ អត្ថិ, សោ តិំសហត្ថមត្តំ ឧទកេន បុណ្ណោ តិណេហិ ច បដិច្ឆន្នោ ។ សរភោ ឧទកគន្ធំ ឃាយិត្វាវ អាវាដភាវំ ញត្វា ថោកំ ឱសក្កិត្វា គតោ ។ រាជា បន ឧជុកមេវ គច្ឆន្តោ តស្មិំ បតិ ។

សរភោ តស្ស បតនសទ្ទំ អសុណន្តោ និវត្តិត្វា តំ អបស្សន្តោ “នរកាវាដេ បតិតោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា អាគន្ត្វា ឱលោកេន្តោ តំ គម្ភីរាវាដេ អបតិដ្ឋំ កិលមន្តំ ទិស្វា តេន កតំ អបរាធំ ហទយេ អកត្វា សញ្ជាតការុញ្ញោ “មា មយិ បស្សន្តេវ រាជា នស្សតុ, ឥមម្ហា ទុក្ខា តំ មោចេស្សាមី”តិ អាវាដតីរេ ឋិតោ “មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ តំ ទុក្ខា មោចេស្សាមី”តិ វត្វា អត្តនោ បិយបុត្តំ ឧទ្ធរិតុំ ឧស្សាហំ ករោន្តោ វិយ តស្សុទ្ធរណត្ថាយ សិលាយ យោគ្គំ កត្វាន “វិជ្ឈិស្សាមី”តិ អាគតំ រាជានំ សដ្ឋិហត្ថា នរកា ឧទ្ធរិត្វា អស្សាសេត្វា

ປິຏ຺ຐິ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎາ ນີຫຣິຕ຺ວາ ເສນາຍ ອພິນ຺ເຣ ຉຸຕາເຣຕ຺ວາ ຉຸຈາຄຍສ຺ສ ຄຕ຺ວາ ປຕ຺ຕາຣຸ ນີເລຣຸ ປຕິຏ຺ຐາເປສິ໌ ຣາຊາ ມຫາສຕ຺ຕິ ອິຕາ ຈສິຕ຺ວາ ອເນເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ອາຫ “ສາມິ ສເຣກຍິກຣາຊ, ຍຝາ ສຕ຺ຕິ ຄາໂຣເຄົາສິ ໂຕຫິ, ກ຺ຕາຄສເຍາຊຕິກາຍ ເຕ ຄາໂຣເຄົາສິຍໍ ຣເຊ຺ຊ ຄຍິ, ຕໍ ກາເຣຫີ”ຕິ໌ “ມຫາຣາຊ, ຍໍ ຕິຣຕ຺ຖາກຕາ, ກ ເຍ ຣເຊ຺ຊກເຕ຺ວາ, ສເຈ ເຕ ຍພິ ນິເກເຫາ ອຕ຺ຖິ, ຍຝາ ຊິຕ຺ຕາຕິ ນີລິກິ ຣກ຺ຂເຕ຺ຕາ ຣຕ຺ຖຈາສິເກາປິ ນີລໍ ຣກ຺ຂາເປຫີ”ຕິ ຕໍ ອຸຈຊິຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎເມຈ ປາວິສິ໌

ເສາ ອສ຺ສຸປຸເຕ຺ຕຫິ ເກເຕ຺ຕຫິ ຕສ຺ສ ຄຸໍຫໍ ສຣເຕ຺ຕາຈ ເສກໍ ປາປຸຫິຕ຺ວາ ເສກຄ຺ຄປຣິຈຸເຕາ ກກເຣ ຄຕ຺ວາ “ຕາເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ສກລກເຣຈາສິເກາ ປຕ຺ຕາ ນີລິກິ ຣກ຺ຂຕ຺ຖາ”ຕິ ຄຍຸເກຣິ ຈເຣາເປສິ໌ ມຫາສເຕ຺ຕກ ປກ ອຕ຺ຕເນາ ກຕຄຸໍຫໍ ກສ຺ສຈິ ອກເຈຕ຺ວາ ສາຍເຕ຺ຍາກກ຺ຂສເກາຊຕໍ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອລຄ຺ຄຕສຍເກ ສຍິຕ຺ວາ ປຈ຺ຖສກາເລ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸໍຫໍ ສຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖາຍ ສຍກປິເຏ຺ຐ ປລ຺ລເຄ຺ກ ກິນີຊິຕ຺ວາ ປີຕິປຸເຕ຺ຕກ ຫຄເຍກ ຜຫິ ກາຈາຫິ ຖຄາເກສິ –

໑໘໓໌

“ອາສີເວເຈຈ ປຸຣິເສາ, ກ ກິຕ຺ຕິເຕ຺ຄ຺ຍ ປຕ຺ຖິເຕາ;

ປສ຺ສາມິ ເຈາທໍ ອຕ຺ຕາກໍ, ຍຈາ ຕຸກ຺ຂິ ຕຈາ ອຫຸ໌

໑໘໔໌

“ອາສີເວເຈຈ ປຸຣິເສາ, ກ ກິຕ຺ຕິເຕ຺ຄ຺ຍ ປຕ຺ຖິເຕາ;

ປສ຺ສາມິ ເຈາທໍ ອຕ຺ຕາກໍ, ຖຄກາ ຈລຍຸຕ຺ຕຕໍ໌

໑໘໕໌

“ຈາຍເຍເຈຈ ປຸຣິເສາ, ກ ກິຕ຺ຕິເຕ຺ຄ຺ຍ ປຕ຺ຖິເຕາ;

ປສ຺ສາມິ ເຈາທໍ ອຕ຺ຕາກໍ, ຍຈາ ຕຸກ຺ຂິ ຕຈາ ອຫຸ໌

໑໘໖໌

“ចាឃសេចេច បុរិសោ, ត តិដ្ឋិតេ្ថឃ្យ បល្ហិតោ;

បឃ្យាបិ ចោហំ អត្តាត់, ស្តកា ចលយុត្តតិ៍

១៦៥៍

“ស្តប្បតីតោបិ តនោ ឃបណ្ណោ, អាឃំ ត លិតេ្ថឃ្យ ឃុលាកយាឃ;

ធាហ្វ ហិ ឋឃ្យា អហិតា ហិតា ច, អចិតក្កិតា យត្តុប្បដ្ឋានន្តិ៍

១៦៦៍

“អចិន្តិតម្បិ កចតិ, ចិន្តិតម្បិ ចិតឃ្យតិ;

ត ហិ ចិន្តាមយា ភោកា, ត្ថតិ្ថយា បុរិឃឃ្យ ចា”តិ៍

តត្ថ អាឃីសេឃចេច បុរិសោតិ អាឃចេ្ឆតកកម្ពុំ អកត្វា អត្តតោ កម្មុស្ស អាឃំ កតោនចេច ត ស្តក្កណ្ហេឃ្យ៍ យចា ត្ថដ្ឋិត្តិ អហតាព្យាឃដ្ឋិហត្វា តរកា ស្តុដាត់ ត្ថដ្ឋិ, សោបិ ព្យាចេច ឌានោតា, តនោតា ស្តុដ្ឋិតោាឃចាតិ ឌីសេបតិ៍ អហិតា ហិតា ចាតិ ស្តក្កបឃ្យា ច ឃុលបឃ្យា ច,
“យរលាឋឃ្យា ឌិចិតឋឃ្យា ចា”តិបិ អនេត្ថ, ឃត្តាតតាព្យាយរលាឋេឃ្យា អហិតោ ឌិចិតឋេឃ្យា ហិតោ, តោឃំ អចិតក្កិតោ អចិន្តិតោបិ យរលាឋេឃ្យា អាកន្តុតីតិ ដេឃ្យតិ៍ អចិន្តិ តម្បីតិ យឃា “អាចានេដ បតិឃ្យាមិ”តិ ត ចិន្តិតំ, “ឃនក់ យានេឃ្យាមិ”តិ ចិន្តិតំ, ត្ថដាត់ បត សេ ចិន្តិតំ តដ្ឋ, អចិន្តិតមេច ឌាតំ៍ ភោកាតិ ឃឃបរិចានា៍ ឲតេ ចិន្តាមយា ត ហោន្តិ, តស្មា ឌាកាលចតា ឌិរិឃយេច កាតព្វំ៍
ឌិរិឃចតោ ហិ អចិន្តិតម្បិ ហោតិយេច៍

តឃ្យេចំ ស្តុដាត់ ស្តុដាតេត្តឃ្យេច អនុលំ ស្តុហិ៍ បុរោហិតោ ច បិតោាច ឃុលសេឃ្យបុណ្ណតត្ថំ អាកន្តា រាដក្វារេ ឋិតោ តឃ្យ ស្តុដាតកីតឃដ្ឋំ ឃុត្វា ចិន្តេឃិ “រាឌា ហិឃេ្យា បិកចំ អកយានិ, តត្ថ ឃនកបិក់ ចិនេ្ត្ត កចិឃ្យតិ, តនោតា អបេចេ្ចហិ អចហឃិឃយានោតា ‘យានេត្វា តំ អាហរិឃ្យាមិ’តិ លត្តិឃយាតេត តំ អត្ថុពាត្តេត្តា ឃដ្ឋិហតេត្ថ តរេក បតិនោតា កចិឃ្យតិ, ដឃាលុតា ឃនករាឌេត រេណ្ណោា ចោាឃំ អចិន្តេត្វា រាឌា ស្តុឌ្ឋិតោតា កចិឃ្យតិ, តោត យណ្ណោា ស្តុដាត់ ស្តុដាតេតី”តិ៍ ឲចំ ព្រាហ្វណាឃ្យ រេណ្ណោា បរិបុណ្ណញ្ចិញ្ញាត់ ស្តុដាត់ ឃុត្វា ឃុបន្តិតេ អាដាតេឃ យុលំ ធូសេលិកេត្តឃ្យ លាយា ចិឃ រេណ្ណោា ច ឃនេកត ច កតកាកលំ បិកដំ អតេហាឃិ៍ សោ តលេក្កត ក្វាទំ អាតេកាតេដឃិ៍ រាឌា “តោ ឲសោ”តិ

បុច្ឆិ។ “អហំ ទេវ បុរោហិតោ”តិ។ អថស្ស ទ្វារំ វិវរិត្វា “ឥតោ ឯហាចរិយា”តិ អាហ។ សោ បវិសិត្វា រាជានំ ជយាបេត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ “អហំ, មហារាជ, តយា អរញ្ញេ កតការណំ ជានាមិ, ត្វំ ឯកំ សរភមិគំ អនុពន្ធន្តោ នរកេ បតិតោ, អថ នំ សោ សរភោ សិលាយ យោគ្គំ កត្វា នរកតោ ឧទ្ធរិ, សោ ត្វំ តស្ស គុណំ អនុស្សរិត្វា ឧទានំ ឧទានេសី”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អកាសិ –

១៣០។

“សរភំ គិរិទុគ្គស្មិំ, យំ ត្វំ អនុសរី បុរេ;

អលីនចិត្តស្ស តុវំ, វិក្កន្តមនុជីវសិ។

១៣១។

“យោ តំ វិទុគ្គា នរកា សមុទ្ធរិ, សិលាយ យោគ្គំ សរភោ ករិត្វា;

ទុក្ខូបនីតំ មច្ចុមុខា បមោចយិ, អលីនចិត្តំ ត មិគំ វទេសី”តិ។

តត្ថ អនុសរីតិ អនុពន្ធិ។ វិក្កន្តន្តិ ឧឡារតាយ កតបរក្កមំ។ អនុជីវសីតិ ឧបជីវសិ, តស្សានុភាវេន តយា ជីវិតំ លទ្ធន្តិ អត្ថោ។ សមុទ្ធរីតិ ឧទ្ធរិ។ ត មិគំ វទេសីតិ តំ សុវណ្ណសរភមិគំ ឯវ សិរិសយនេ និសិន្នោ វណ្ណេសិ។

តំ សុត្វា រាជា “អយំ មយា សទ្ធិំ ន មិគវំ គតោ, សព្វំ បវត្តិំ ជានាតិ, កថំ នុ ខោ ជានាតិ, បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា តតិយំ គាថមាហ –

១៣២។

“កិំ ត្វំ នុ តត្ថេវ តទា អហោសិ, ឧទាហុ តេ កោចិ នំ ឯតទក្ខា;

វិវដច្ឆទ្ទោ នុសិ សព្វទស្សី, ញាណំ នុ តេ ព្រាហ្មណ ភិំសរូប”ន្តិ។

តត្ថ ភិំសរូបន្តិ កិំ នុ តេ ញាណំ ពលវជាតិកំ, តេនេតំ ជានាសីតិ។

ព្រាហ្មណោ “នាហំ សព្ពញ្ញុពុទ្ធោ, ព្យញ្ជនំ អបនេត្វា តយា កថិតការណំ បន មយ្ហំ អត្ថតោ ឧបដ្ឋាតី”តិ ទីបេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៣២។

“ន ចេវហំ តត្ថ តទា អហោសិំ, ន ចាបិ មេ កោចិ នំ ឯតទក្ខា;

គាថាបទានញ្ច សុភាសិតានំ, អត្ថំ តទានេន្តិ ជនិន្ទ ធីរា”តិ។

តត្ថ សុភាសិតានន្តិ ព្យញ្ជនំ អបនេត្វា សុដ្ឋុ ភាសិតានំ។ អត្ថំ តទានេន្តីតិ យោ តេសំ អត្ថោ, តំ អានេន្តិ ឧបធារេន្តីតិ។

រាជា តស្ស តុស្សិត្វា ពហុំ ធនំ អទាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទានាទិបុញ្ញាភិរតោ អហោសិ, មនុស្សាបិ បុញ្ញាភិរតា ហុត្វា មតមតា សគ្គបថំ បូរយិំសុ។ អថេកទិវសំ រាជា “លក្ខំ វិជ្ឈិស្សាមី”តិ បុរោហិតមាទាយ ឧយ្យានំ គតោ។ តទា សក្កោ ទេវរាជា ពហូ នវេ ទេវេ ច ទេវកញ្ញាយោ ច ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ សរភមិគេន នរកា ឧទ្ធរិត្វា រញ្ញោ សីលេសុ បតិដ្ឋាបិតភាវំ ញត្វា “រញ្ញោ អានុភាវេន មហាជនោ បុញ្ញានិ ករោតិ, តេន ទេវលោកោ បរិបូរតិ, ឥទានិ ខោ បន រាជា លក្ខំ វិជ្ឈិតុំ ឧយ្យានំ គតោ, តំ វីមំសិត្វា សីហនាទំ នទាបេត្វា សរភមិគស្ស គុណំ កថេត្វា អត្តនោ ច សក្កភាវំ ជានាបេត្វា អាកាសេ ឋិតោ ធម្មំ ទេសេត្វា មេត្តាយ ចេវ បញ្ចន្នំ សីលានញ្ច គុណំ កថេត្វា អាគមិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឧយ្យានំ អាគមាសិ។ រាជាបិ “លក្ខំ វិជ្ឈិស្សាមី”តិ ធនុំ អារោបេត្វា សរំ សន្នយ្ហិត្វា តស្មិំ ខណេ សក្កោ រញ្ញោ ច លក្ខស្ស ច អន្តរេ អត្តនោ អានុភាវេន សរភំ ទស្សេសិ។ រាជា តំ ទិស្វា សរំ ន មុញ្ចិ។ អថ នំ សក្កោ បុរោហិតស្ស សរីរេ អធិមុច្ចិត្វា គាថំ អភាសិ –

១៣៣។

“អាទាយ បត្តិំ បរវិរិយឃាតិំ, ចាបេ សរំ កិំ វិចិកិច្ឆសេ តុវំ;

នុន្នោ សរោ សរភំ ហន្តុ ខិប្បំ, អន្នញ្ហេតំ វរបញ្ញ រញ្ញោ”តិ។

តត្ថ បត្តិន្តិ វាជបត្តេហិ សមន្នាគតំ។ បរវិរិយឃាតិន្តិ បរេសំ វីរិយឃាតកំ។ ចាបេ សរន្តិ ឯតំ បត្តសហិតំ សរំ ចាបេ អាទាយ សន្នយ្ហិត្វា ឋិតោ ត្វំ កិំ វិចិកិច្ឆសិ។ ហន្តូតិ តយា វិស្សដ្ឋោ ហុត្វា នុន្នោ សរោ ខិប្បំ សរភំ ហនតុ។ អន្នញ្ហេតន្តិ វរបញ្ញ, មហារាជ, សរភោ នាម រញ្ញោ អាហារោ ភក្ខោតិ អត្ថោ។

ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪃᪇᪨

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨲᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈ᩠ᩈ;

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩋᨷᨧᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩥᨣᩴ ᩈᩁᨽᩴ ᨶᩮᩣ ᩉᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩋᩉᨾᩮᨲᩴ ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈ᩠ᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᨲᨣᩩᨱᩴ ᨷᩪᨩᩮᨾᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨶ ᩉᨶᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪁᪃᪈᪨

“ᨶᩮᩈᩮᩣ ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩈᩩᩁᩮᩣᩈᩮᩣ ᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩈ᩠ᩈᩥᨶ᩠ᨴ, ᨽᩅᩈ᩠ᩈᩩ ᩋᨾᩁᩣᨵᩥᨷᩮᩣ᪨

᪁᪃᪉᪨

“ᩈᨧᩮ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩈᩮ ᨲᩩᩅᩴ, ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨣᩴ ᩈᩁᨽᩴ ᩈᩉᩣᨿᨠᩴ;

ᩈᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮᩣ ᨶᩁᩅᩦᩁᩈᩮᨭ᩠ᨮ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᩅᩮᨲᩁᨱᩥᩴ ᨿᨾᩈ᩠ᩈᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩩᩁᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᩩᩁᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ, ᩋᩈᩩᩁᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨾᩁᩣᨵᩥᨷᩮᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨲᩁᨱᩥᩴ ᨿᨾᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ “ᩈᨧᩮ ᩑᨲᩴ ‘ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ ᨾᩮ’ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨾᩣᩁᩮᩔᩈᩥ, ᩈᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮᩣ ᨿᨾᩈ᩠ᩈ ᩅᩮᨲᩁᨱᩥᨶᩥᩁᨿᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩣᩈᩮᩈᩥ᪨

តទា រាជា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣៧។

“កាមំ អហំ ជានបទា ច សន្តា, បុត្តា ច ទារា ច សហាយសង្ឃា;

ករេយ្យុ តំ ចេតរហិ យមស្ស, ន ត្វេវ ហន្តា មម បាណទោ សោ។

១៣៨។

“អយំ មិគោ កិច្ឆគតស្ស មយ្ហំ, ឯកស្ស កត្តា វិវនស្មិំ ឃោរេ;

តំ តាទិសំ បុព្ពកិច្ចំ សរន្តោ, ជានំ មហាព្រហ្មេ កថំ ហនេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ មម បាណទោ សោតិ ព្រាហ្មណ, សោ មម បាណទទោ យេន មេ បិយំ ជីវិតំ ទិន្នំ, នរគំ បវិសន្តេន មយា សោ ន ត្វេវ ហន្តព្វោ ន ហនិតព្វោ, អវជ្ឈោ ឯសោតិ វទតិ។ ឯកស្ស កត្តា វិវនស្មិំ ឃោរេតិ ទារុណេ អរញ្ញេ បតិដ្ឋស្ស សតោ ឯកស្ស អសហាយកស្ស មម កត្តា ការកោ ជីវិតស្ស ទាយកោ, ស្វាហំ តំ ឃាតេតា កថំ តាទិសំ បុព្ពកិច្ចំ សរន្តោយេវ តំ ជានន្តោយេវ កថំ ហនេយ្យំ។

អថ សក្កោ បុរោហិតស្ស សរីរតោ អបគន្ត្វា សក្កត្តភាវំ មាបេត្វា អាកាសេ ឋត្វា រញ្ញោ គុណំ បកាសេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១៤០។

“មិត្តាភិរាធី ចិរមេវ ជីវ, រជ្ជំ ឥមំ ធម្មគុណេ បសាស;

នារីគណេហិ បរិចារិយន្តោ, មោទស្សុ រដ្ឋេ តិទិវេវ វាសវោ។

១៤១។

“អក្កោធនោ និច្ចបសន្នចិត្តោ, សព្ពាតិថី យាចយោគោ ភវិត្វា;

ទត្វា ច ភុត្វា ច យថានុភាវំ, អនិន្ទិតោ សគ្គមុបេហិ ឋាន”ន្តិ។

តត្ថ មិត្តាភិរាធីតិ មិត្តេ អារាធេន្តោ តោសេន្តោ តេសុ អត្តមនោ។ សព្ពាតិថីតិ សព្ពេ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណេ អតិថី បាហុនកេ វិយ កត្វា បរិហរន្តោ យាចិតព្ពយុត្តកោ ហុត្វា។ អនិន្ទិតោតិ ឋានានីតិ បុញ្ញានិ ករោន្តោ បសំសិតោ ទេវលោកេន អនិន្ទិតោ ហុត្វា សគ្គដ្ឋានំ ឧបេហីតិ។

ឯវំ វត្វា សក្កោ “អហំ មហារាជ តំ បរិគ្គណ្ហិតុំ អាគតោ, ត្វំ អត្តានំ បរិគ្គណ្ហិតុំ ជានាសិ, អប្បមត្តោ ហោហី”តិ តំ ឱវទិត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ សារិបុត្តោ សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ ជានាតិយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បុរោហិតោ សារិបុត្តោ, សរភមិគោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សរភមិគជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ជាតកុទ្ទានំ –

អម្ព ផន្ទន ជវន, នារទ ទូត កាលិង្គា;

អកិត្តិ តក្ការិយំ រុរុ, សរភ ទស តេរសេ។

តេរសកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៣. បកិណ្ណកនិបាតោ

[៣៥៣] ១. សាលិកេទារជាតកវណ្ណនា

សម្បន្នសាលិកេទារន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ. បច្ចុប្បន្នវត្ថុ សាមជាតកេ (ជា. ២.២២.២៩៦ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ. សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ គិហី បោសេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កិំ តេ ហោន្តី”តិ វត្វា “មាតាបិតរោ មេ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សាធុ ភិក្ខុ, បោរាណកបណ្ឌិតា តិរច្ឆានា ហុត្វា សុវយោនិយំ និព្ពត្តិត្វាបិ ជិណ្ណេ មាតាបិតរោ កុលាវកេ និបជ្ជាបេត្វា មុខតុណ្ឌកេន គោចរំ អាហរិត្វា បោសេសុ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ រាជគហេ មគធរាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ. តទា នគរតោ បុព្ពុត្តរទិសាយ សាលិន្ទិយោ នាម ព្រាហ្មណគាមោ អហោសិ. តស្ស បុព្ពុត្តរទិសាយ មគធខេត្តំ អត្ថិ, តត្ថ កោសិយគោត្តោ នាម សាលិន្ទិយវាសី ព្រាហ្មណោ សហស្សករីសមត្តំ ខេត្តំ គហេត្វា សាលិំ វបាបេសិ. និប្ផន្នេ ច បន សស្សេ វតិំ ថិរំ ការេត្វា កស្សចិ បណ្ណាសករីសមត្តំ, កស្សចិ សដ្ឋិករីសមត្តន្តិ ឯវំ បញ្ចសតករីសមត្តំ ខេត្តំ អត្តនោ បុរិសានំយេវ អារក្ខត្ថាយ ទត្វា សេសំ បញ្ចសតករីសមត្តំ ខេត្តំ ភតិំ ទត្វា ឯកស្ស ភតកស្ស អទាសិ. សោ តត្ថ កុដិំ កត្វា រត្តិន្ទិវំ វសតិ. ខេត្តស្ស បន បុព្ពុត្តរទិសាភាគេ ឯកស្មិំ សានុបព្ពតេ មហន្តំ សិម្ពលិវនំ អត្ថិ, តត្ថ អនេកានិ សុវសតានិ វសន្តិ. តទា ពោធិសត្តោ តស្មិំ សុវយូថេ សុវរញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ. សោ វយប្បត្តោ អភិរូបោ ថាមសម្បន្នោ សកដនាភិប្បមាណសរីរោ អហោសិ. អថស្ស បិតា មហល្លកកាលេ “អហំ ទានិ ទូរំ គន្តុំ ន សក្កោមិ, ត្វំ ឥមំ គណំ បរិហរា”តិ គណំ និយ្យាទេសិ. សោ បុនទិវសតោ បដ្ឋាយ មាតាបិតូនំ គោចរត្ថាយ គន្តុំ នាទាសិ, សុវគណំ បរិហរន្តោ ហិមវន្តំ គន្ត្វា សញ្ជាតសាលិវនេ យាវទត្ថំ សាលិំ ខាទិត្វា អាគមនកាលេ មាតាបិតូនំ បហោនកំ គោចរំ អាហរិត្វា មាតាបិតរោ បោសេសិ.

អថស្ស ឯកទិវសំ សុវា អារោចយិំសុ “បុព្ពេ ឥមស្មិំ កាលេ មគធខេត្តេ សាលិ បច្ចតិ, ឥទានិ កិំ នុ ខោ ជាត”ន្តិ? “តេន ហិ ជានាថា”តិ ទ្វេ សុវេ បហិណិំសុ. តេ គន្ត្វា មគធខេត្តេ ឱតរន្តា តស្ស ភតិយា រក្ខិតបុរិសស្ស ខេត្តេ ឱតរិត្វា សាលិំ ខាទិត្វា ឯកំ សាលិសីសំ អាទាយ សិម្ពលិវនំ គន្ត្វា សាលិសីសំ មហាសត្តស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា “តត្ថ ឯវរូបោ សាលី”តិ វទិំសុ. សោ បុនទិវសេ សុវគណបរិវុតោ តត្ថ គន្ត្វា តស្មិំ ខេត្តេ ឱតរិ. សោ បន បុរិសោ សុវេ សាលិំ ខាទន្តេ ទិស្វា ធាវិត្វា វារេន្តោបិ វារេតុំ ន សក្កោតិ. សេសា សុវា យាវទត្ថំ សាលិំ ខាទិត្វា តុណ្ឌបូរំ គណ្ហន្តិ. សុវរាជា បន ពហូនិ សាលិសីសានិ ឯកតោ កត្វា តេហិ បរិវុតោ ហុត្វា អាហរិត្វា មាតាបិតូនំ ទេតិ. សុវា បុនទិវសតោ បដ្ឋាយ តត្ថេវ សាលិំ ខាទិំសុ. អថ សោ បុរិសោ “សចេ ឥមេ អញ្ញេ កតិបាហំ ខាទិស្សន្តិ, កិញ្ចិ ន ភវិស្សតិ, ព្រាហ្មណោ សាលិំ អគ្ឃាបេត្វា មយ្ហំ ឥណំ ករិស្សតិ, គន្ត្វា តស្ស អារោចេស្សាមី”តិ សាលិមុដ្ឋិនា សទ្ធិំ តថារូបំ បណ្ណាការំ គហេត្វា សាលិន្ទិយគាមំ គន្ត្វា ព្រាហ្មណំ បស្សិត្វា វន្ទិត្វា បណ្ណាការំ ទត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ “កិំ, ភោ បុរិស, សម្បន្នំ សាលិខេត្ត”ន្តិ បុដ្ឋោ “អាម, ព្រាហ្មណ, សម្បន្ន”ន្តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១។

“សម្បន្នំ សាលិកេទារំ, សុវា ភុញ្ជន្តិ កោសិយ;

បដិវេទេមិ តេ ព្រហ្មេ, ន នេ វារេតុមុស្សហេ។

២។

“ឯកោ ច តត្ថ សកុណោ, យោ តេសំ សព្ពសុន្ទរោ;

ភុត្វា សាលឹ យថាកាមំ, តុណ្ឌេនាទាយ គច្ឆតី”តិ។

តត្ថ សម្បន្នន្តិ បរិបុណ្ណំ អវេកល្លំ។ សាលិកេទារន្តិ សាលិខេត្តំ។ សព្ពសុន្ទរោតិ សព្ពេហិ កោដ្ឋាសេហិ សុន្ទរោ រត្តតុណ្ឌោ ខិញ្ញកសត្តិកអក្ខិ រត្តបាទោ តីហិ រត្តរាជីហិ បរិក្ខិត្តគីវោ មហាមយូរបមាណោ សោ យាវទត្ថំ សាលឹ ខាទិត្វា អគ្គំ តុណ្ឌេន គហេត្វា គច្ឆតីតិ។

ព្រាហ្មណោ តស្ស កថំ សុត្វា សុវរាជេ សិនេហំ ឧប្បាទេត្វា ខេត្តបាលំ បុច្ឆិ “អម្ភោ បុរិស, បាសំ ឱឌ្ឌេតុំ ជានាសី”តិ? “អាម, ជានាមី”តិ។ អថ នំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៣។

“ឱឌ្ឌេន្តុ វាលបាសានិ, យថា ពជ្ឈេថ សោ ទិជោ;

ជីវញ្ច នំ គហេត្វាន, អានយេហិ មមន្តិកេ”តិ។

តត្ថ ឱឌ្ឌេន្តូតិ ឱឌ្ឌយន្តុ។ វាលបាសានីតិ អស្សវាលាទិរជ្ជុមយបាសានិ។ ជីវញ្ច នន្តិ ជីវន្តំ ឯវ នំ។ អានយេហីតិ អានេហិ។

តំ សុត្វា ខេត្តបាលោ សាលឹ អគ្ឃាបេត្វា ឥណស្ស អកតភាវេន តុដ្ឋោ គន្ត្វា អស្សវាលេ វដ្ដេត្វា “អជ្ជ ឥមស្មិំ ឋានេ ឱតរិស្សតី”តិ សុវរញ្ញោ ឱតរណដ្ឋានំ សល្លក្ខេត្វា បុនទិវសេ បាតោវ ចាដិបមាណំ បញ្ជរំ កត្វា បាសេ ឱឌ្ឌេត្វា សុវានំ អាគមនំ ឱលោកេន្តោ

ᨠᩩᨭᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᩈᩩᩅᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃᩮᩣᩃᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᨲᩣᨿ ᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩒᨯ᩠ᨯᩥᨲᨸᩣᩈᩮ ᨸᩣᨴᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩒᨲᩁᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩈᨧᩣᩉᩴ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨻᨴ᩠ᨵᩁᩅᩴ ᩁᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨾᩮ ᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᩃᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩣᩅ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᨲᩣᩅ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨻᨴ᩠ᨵᩁᩅᩴ ᩁᩅᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩮ ᩈᩩᩅᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩣ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩩ ᨾᩮ ᨬᩣᨲᨠᩮᩈᩩ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᨸᩣᨸᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪨

“ᩑᨲᩮ ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ, ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩉᨦ᩠ᨣᨾᩣ;

ᩑᨠᩮᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ ᨸᩣᩈᩮᨶ, ᨠᩥᩴ ᨸᩣᨸᩴ ᨸᨠᨲᩴ ᨾᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨸᩣᩃᩮᩣ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩔ ᨻᨴ᩠ᨵᩁᩅᩴ ᩈᩩᩅᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨸᩃᩣᨿᨶᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩩᨭᩥᨿᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨸᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨿᩔᩮᩅ ᨾᩮ ᨸᩣᩈᩣ ᩒᨯ᩠ᨯᩥᨲᩣ, ᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᩣᩈᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩣᨴᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩣᩃᩥᨶ᩠ᨴᩥᨿᨣᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩁᩣᨩᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨻᩃᩅᩈᩥᨶᩮᩉᩮᨶ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪄᪨

“ᩏᨴᩁᩴ ᨶᩪᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ, ᩈᩩᩅ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᩣᨴᩁᩴ ᨲᩅ;

ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩥ ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᩴ, ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶᩣᨴᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ᪨

᪅᪨

“ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩪᩁᩮᩈᩥ, ᩈᩩᩅ ᩅᩮᩁᩴ ᨶᩩ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ;

ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ, ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩈᩣᩃᩥ ᨶᩥᨡᩣᩉᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ ឋានេ ត្វតាតិ អញ្ញាសិ ឋានេ ឋានេនេវ វញ្ញា, តេន ឋានេ បត អតិឋានេ។ តត្ថាតិ តស្មិំ និគ្គហិតេ។ ឞុនេសីតិ ចស្សានុត្តតាយ ឞុនេសិ។ គិជាហសីតិ គិឈាតំ ពត្វា ឆនេបសិ, “គិឈិឃសី”តិបិ បាឋោ។

តំ សុត្វា សុចរាខា យត្ថាយ យត្បស្សកាសាយ សត្តមំ គាថមាហ –

៦៩។

“ត ខេ ខចំ តឃា សព្ពិ, កោរោ យឃិតាត ចិន្តតិ;

ឞ្គាលំ យុត្ថាយិលំ ជមិ, សមុនេត្តា កោជ និគ្គលិ;

គិឈិយ្យិ តត្ថ គិជហាយិ, ឯវំ ខាតាហិ កោសិយា”តិ។

តត្ថ ឞ្គាលំ យុត្ថាយិលំ ជមីតិ តេច សាលិ ហរិត្វា ឞ្គាលំ យុត្ថាយិ ខេច ជមិ ចាតិ ចជតិ។ គិឈិយ្យីតិ ឯកំ តត្ថ និគ្គលិចនេត អត្យាយិកគិឈិយ្យិ គិជហាយិ។

អថ តំ ព្រាហ្មណោ បុច្ឆិ –

៧០។

“កីទិសំ តេ ឞ្គាលជាតំ, ឞ្គាលយោនេក្ខា ច កីទិសោ;

គិឈិគិឈាតយក្ខាហិ, អថ បិសា បនេយាក្ខសី”តិ។

តត្ថ ឞ្គាលជាតន្តិ ឞ្គាលស្ស ជាតំ។ គិឈិគិឈាតន្តិ គិឈិតោ គិឈាតំ។

ឯវំ ព្រាហ្មណេន បុដ្ឋោ សុចរាខា តស្ស ព្យាករោន្តោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

៧១។

“ᩋᨩᩣᨲᨷᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩁᩩᨱᩣ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿ;

ᨲᩮ ᨾᩴ ᨽᨲᩣ ᨽᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩍᨱᩴ ᨴᨴᩮ᪨

᪁᪀᪨

“ᨾᩣᨲᩣ ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨾᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩣ ᨣᨲᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩣ;

ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᩉᩣᨲᩪᨶ, ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᨲᩴ ᩍᨱᩴ᪨

᪁᪁᪨

“ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩩᨱᩣ, ᨡᩦᨱᨷᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩩᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣ;

ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨴᨾ᩠ᨾᩥ, ᨲᩴ ᨶᩥᨵᩥᩴ ᩋᩣᩉᩩ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ᪨

᪁᪂᪨

“ᨻᩕᩣᨴᩥᩈᩴ ᨾᩮ ᩍᨱᨴᩣᨶᩴ, ᩍᨱᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨧ ᨻᩕᩣᨴᩥᨿᩮᩣ;

ᨶᩥᨵᩥᨶᩥᨵᩣᨶᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᩥ, ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᩉᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩣᨲᩪᨶᩣᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩴ ᨶᩥᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩩᨣᩣᨾᩥᨠᨶᩥᨵᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨵᩥᨶᩥᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨵᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᨵᩣᨶᩴ, “ᨶᩥᨵᩣᨶᨶᩥᨵᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

᪁᪃᪨

“ភទ្ទកោ វតាយំ បក្ខី, ទិជោ បរមធម្មិកោ;

ឯកច្ចេសុ មនុស្សេសុ, អយំ ធម្មោ ន វិជ្ជតិ។

១៣។

“ភុញ្ជ សាលិំ យថាកាមំ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;

បុនាបិ សុវ បស្សេមុ, បិយំ មេ តវ ទស្សន”ន្តិ។

តត្ថ ភុញ្ជ សាលិន្តិ ឥតោ បដ្ឋាយ និព្ភយោ ហុត្វា ភុញ្ជាតិ ករីសសហស្សម្បិ តស្សេវ និយ្យាតេន្តោ ឯវមាហ។ បស្សេមូតិ អត្តនោ រុចិយា អាគតំ អញ្ញេសុបិ ទិវសេសុ តំ បស្សេយ្យាមាតិ។

ឯវំ ព្រាហ្មណោ មហាសត្តំ យាចិត្វា បិយបុត្តំ វិយ មុទុចិត្តេន ឱលោកេន្តោ បាទតោ ពន្ធនំ មោចេត្វា សតបាកតេលេន បាទេ មក្ខេត្វា ភទ្ទបីឋេ និសីទាបេត្វា កញ្ចនតដ្ដកេ មធុលាជេ ខាទាបេត្វា សក្ខរោទកំ បាយេសិ។ អថស្ស សុវរាជា “អប្បមត្តោ ហោហិ, ព្រាហ្មណា”តិ វត្វា ឱវាទំ ទេន្តោ អាហ –

១៤។

“ភុត្តញ្ច បីតញ្ច តវស្សមម្ហិ, រតី ច នោ កោសិយ តេ សកាសេ;

និក្ខិត្តទណ្ឌេសុ ទទាហិ ទានំ, ជិណ្ណេ ច មាតាបិតរោ ភរស្សូ”តិ។

តត្ថ តវស្សមម្ហីតិ តវ និវេសនេ។ រតីតិ អភិរតិ។

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ តុដ្ឋមានសោ ឧទានំ ឧទានេន្តោ គាថមាហ –

១៥។

“ᩃᨠ᩠ᨡᩦ ᩅᨲ ᨾᩮ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ, ᨿᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣᩈᩥᩴ ᨸᩅᩁᩴ ᨴᩥᨩᩣᨶᩴ;

ᩈᩩᩅᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨠᩣᩉᩣᨾᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩈᩥᩁᩦᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᩁᩦᩈᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩁᩦᩈᨾᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩮ ᨶᩥᨡᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨾᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᩈᩣᨾᩥ, ᩋᩔᩩᨾᩩᨡᩮ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩮ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩔᩣᩈᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩈᩣᩃᩥᩈᩦᩈᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾᨲᩣᨲᩣ, ᩏᨭ᩠ᨮᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ ᩋᩔᩩᨾᩩᨡᩣ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩈᩩᨠᨣᨱᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨳᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᨠᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩒᩈᩣᨶᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪨

“ᩈᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩏᨴᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨶᨬ᩠ᨧᨽᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

ᩋᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨸᩣᨶᩮᨶ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩥ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩦᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᨽᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩮᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨸᩮᩣᩈᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᩴᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩈᩩᨠᨣᨱᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩣᨶᩥ, ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨸᩣᩃᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᩩᨠᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩃᩥᨠᩮᨴᩣᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨮᨾᩣ᪨

[᪔᪘᪕] ᪒᪨ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩦᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ឧបនីយតិទំ មញ្ញេតិ ឥទំ សត្ថា កបិលវត្ថុបុរំ ឧបនិស្សាយ និគ្រោធារាមេ វិហរន្តោ រាជនិវេសនេ រាហុលមាតរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឥទំ បន ជាតកំ ទូរេនិទានតោ បដ្ឋាយ កថេតព្ពំ។ សា បនេសា និទានកថា យាវ លដ្ឋិវនេ ឧរុវេលកស្សបសីហនាទា អបណ្ណកជាតកេ កថិតា, តតោ បរំ យាវ កបិលវត្ថុគមនា វេស្សន្តរជាតកេ អាវិ ភវិស្សតិ។ សត្ថា បន បិតុ និវេសនេ និសីទិត្វា អន្តរភត្តសមយេ មហាធម្មបាលជាតកំ (ជា· ១·១០·៩២ អាទយោ) កថេត្វា កតភត្តកិច្ចោ “រាហុលមាតុ និវេសនេ និសីទិត្វា តស្សា គុណំ វណ្ណេន្តោ ចន្ទកិន្នរីជាតកំ (ជា· ១·១៣·១៨ អាទយោ) កថេស្សាមី”តិ រាជានំ បត្តំ គាហាបេត្វា ទ្វីហិ អគ្គសាវកេហិ សទ្ធិំ រាហុលមាតុ និវេសនទ្វារំ អគមាសិ។ តទា តស្សា សមូហា ចត្តាលីសសហស្សនាដកិត្ថិយោ វសន្តិ តាសុ ខត្តិយកញ្ញានំយេវ នវុតិអធិកសហស្សំ។ សា តថាគតស្ស អាគមនំ ញត្វា “សព្ពា កាសាវានេវ និវាសេន្តូ”តិ តាសំ អារោចាបេសិ។ តា តថា ករិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ អថ តា សព្ពាបិ ឯកប្បហារេនេវ វិរវិំសុ, មហាបរិទេវសទ្ទោ អហោសិ។ រាហុលមាតាបិ បរិទេវិត្វា សោកំ វិនោទេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា រាជគារវេន ពហុមានេន សគារវេន និសីទិ។ រាជា តស្សា គុណកថំ អារភិ, “ភន្តេ, មម សុណ្ហា ‘តុម្ហេហិ កាសាវានិ និវត្ថានី’តិ សុត្វា កាសាវានេវ និវាសេសិ, ‘មាលាទីនិ បរិច្ចត្តានី’តិ សុត្វា មាលាទីនិ បរិច្ចជិ, ‘ភូមិយំ សយតី’តិ សុត្វា ភូមិសយនាវ ជាតា, តុម្ហាកំ បព្ពជិតកាលេ វិធវា ហុត្វា អញ្ញេហិ រាជូហិ បេសិតំ បណ្ណាការំ ន គណ្ហិ, ឯវំ តុម្ហេសុ អសំហីរចិត្តា ឯសា”តិ នានប្បការេហិ តស្សា គុណកថំ កថេសិ។ សត្ថា “អនច្ឆរិយំ, មហារាជ, យំ ឯសា ឥទានិ មម បច្ឆិមេ អត្តភាវេ មយិ សសិនេហា អសំហីរចិត្តា អនញ្ញនេយ្យា ភវេយ្យ។ ឯសា តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តាបិ មយិ អសំហីរចិត្តា អនញ្ញនេយ្យា អហោសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ មហាសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ កិន្នរយោនិយំ និព្ពត្តិ, ចន្ទា នាមស្ស ភរិយា។ តេ ឧភោបិ ចន្ទនាមកេ រជតបព្ពតេ វសិំសុ។ តទា ពារាណសិរាជា អមច្ចានំ រជ្ជំ និយ្យាទេត្វា ទ្វេ កាសាយានិ និវាសេត្វា សន្នទ្ធបញ្ចាវុធោ ឯកកោវ ហិមវន្តំ បាវិសិ។ សោ មិគមំសំ ខាទន្តោ ឯកំ ខុទ្ទកនទិំ អនុសញ្ចរន្តោ ឧទ្ធំ អភិរុហិ។ ចន្ទបព្ពតវាសិនោ កិន្នរា វស្សារត្តសមយេ អនោតរិត្វា បព្ពតេយេវ វសន្តិ, និទាឃសមយេ ឱតរន្តិ។ តទា ច សោ ចន្ទកិន្នរោ អត្តនោ ភរិយាយ សទ្ធិំ ឱតរិត្វា តេសុ តេសុ ឋានេសុ គន្ធេ វិលិម្បន្តោ បុប្ផរេណុំ ខាទន្តោ បុប្ផបដេ និវាសេន្តោ បារុបន្តោ លតាទោលាហិ កីឡន្តោ មធុរស្សរេន គាយន្តោ តំ ខុទ្ទកនទិំ បត្វា ឯកស្មិំ និវត្តនដ្ឋានេ ឱតរិត្វា ឧទកេ បុប្ផានិ វិកិរិត្វា ឧទកកីឡំ កីឡិត្វា បុប្ផបដេ និវាសេត្វា បារុបិត្វា រជតបដ្ដវណ្ណាយ វាលុកាយ បុប្ផាសនំ បញ្ញាបេត្វា ឯកំ វេឡុទណ្ឌកំ គហេត្វា សយនេ និសីទិ។ តតោ ចន្ទកិន្នរោ វេឡុំ វាទេន្តោ មធុរស្សរេន គាយិ, ចន្ទកិន្នរី មុទុហត្ថេ នាមេត្វា តស្ស អវិទូរេ ឋិតា នច្ចិ ចេវ គាយិ ច។ សោ រាជា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា បទសទ្ទំ អសាវេន្តោ សណិកំ គន្ត្វា បដិច្ឆន្នេ ឋត្វា តេ កិន្នរេ ទិស្វា កិន្នរិយា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា “តំ កិន្នរំ វិជ្ឈិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ឥមាយ សទ្ធិំ សំវាសំ កប្បេស្សាមី”តិ ឋត្វា ចន្ទកិន្នរំ វិជ្ឈិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ បរិទេវមានោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១៨·

“ឧបនីយតិទំ មញ្ញេ, ចន្ទេ លោហិតមទ្ទនេ;

អជ្ជ ជហាមិ ជីវិតំ, បាណា មេ ចន្ទេ និស្សរន្តិ។

១៩។

“ឱសីទិ មេ ទុក្ខំ ហទយំ, មេ ឌយ្ហតេ នីតម្មាមិ;

តវ ចន្ទិយា សោចន្តិយា, ន នំ អញ្ញេហិ សោកេហិ។

២០។

“តិណមិវ វនមិវ មិលាយាមិ, នទី អបរិបុណ្ណាវ សុស្សាមិ;

តវ ចន្ទិយា សោចន្តិយា, ន នំ អញ្ញេហិ សោកេហិ។

២១។

“វស្សមិវ សរេ បាទេ, ឥមានិ អស្សូនិ វត្តរេ មយ្ហំ;

តវ ចន្ទិយា សោចន្តិយា, ន នំ អញ្ញេហិ សោកេហី”តិ។

តត្ថ ឧបនីយតីតិ សន្តតិវិច្ឆេទំ ឧបនីយតិ។ ឥទន្តិ ជីវិតំ។ បាណា មេតិ ភទ្ទេ, ចន្ទេ មម ជីវិតបាណា និស្សរន្តិ។ ឱសីទិ មេតិ ជីវិតំ មេ ឱសីទតិ។ នីតម្មាមីតិ អតិកិលមាមិ។ តវ ចន្ទិយាតិ ឥទំ មម ទុក្ខំ, ន នំ អញ្ញេហិ សោកេហិ, អថ ខោ តវ ចន្ទិយា សោចន្តិយា សោកហេតុ យស្មា ត្វំ មម វិយោគេន សោចិស្សសិ, តស្មាតិ អត្ថោ។ តិណមិវ វនមិវ មិលាយាមីតិ តត្តបាសាណេ ខិត្តតិណមិវ មូលច្ឆិន្នវនមិវ មិលាយាមីតិ វទតិ។ សរេ បាទេតិ យថា នាម បព្ពតបាទេ បតិតវស្សំ សរិត្វា អច្ឆិន្នធារំ វត្តតិ។

មហាសត្តោ ឥមាហិ ចតូហិ គាថាហិ បរិទេវិត្វា បុប្ផសយនេ និបន្នោវ សតិំ វិស្សជ្ជេត្វា បរិវត្តិ។ រាជា បតិនិវត្តោវ។ ឥតរា មហាសត្តំ បរិទេវន្តំ អត្តនោ រតិយា មត្តា ហុត្វា តស្ស វិប្បលាបំ ន ជានាតិ, វិសញ្ញី បន តំ បរិវត្តិត្វា និបន្នំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ មេ បិយសាមិកស្ស ទុក្ខ”ន្តិ ឧបធារេន្តី បហារមុខតោ បគ្ឃរន្តំ លោហិតំ ទិស្វា បិយសាមិកេ ឧប្បន្នំ ពលវសោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី

មហាសត្តេ បរិទេវិ។ រាជា “កិន្តេរា មេតា ករិស្សតី”តិ ចិន្តយិត្វា អត្តានំ ទស្សេសិ។ ចន្ទា តំ ទិស្វា “ឥមិនា មេ ចោរេន បិយសាមិកោ វិទ្ធោ ករិស្សតី”តិ កម្បមានា បលាយិត្វា បព្វតមត្ថកេ ឋត្វា រាជានំ បរិភាសន្តី បញ្ច គាថា អកាសិ –

១១។

“បិបេបិ ហោសិ រាជបុត្ត, យោ មេ ឋិទ្ធិតំ បតិំ វរាកិយា;

វិទ្ធាសិ វនមូលស្មិំ, សោយំ វិទ្ធោ ឆមា សេតិ។

១២។

“ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ រាជបុត្ត តវ មាតា;

យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, កិម្បុរិសំ អវេក្ខមានាយ។

១៣។

“ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ រាជបុត្ត តវ ជាយា;

យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, កិម្បុរិសំ អវេក្ខមានាយ។

១៤។

“មា ច បុត្តំ មា ច បតិំ, អទ្ទក្ខិ រាជបុត្ត តវ មាតា;

យោ កិម្បុរិសំ អវធិ, អទូសកំ មយ្ហ កាមា ហិ។

១៥។

“ᨾᩣ ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨾᩣ ᨧ ᨷᨲᩥᩴ, ᩋᨴ᩠ᨴᨠ᩠ᨡᩥ ᩁᩣᨩᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᨲᩅ ᨩᩣᨿᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᩅᨵᩥ, ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨠᩣᨾᩣ ᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩁᩣᨠᩥᨿᩣᨲᩥ ᨠᨷᨱᩣᨿ᪨ ᨷᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩪᨲᩥ ᨷᨭᩥᩃᨽᨲᩩ ᨹᩩᩈᨲᩩ ᨷᩤᨷᩩᨱᩣᨲᩩ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨠᩣᨾᩣ ᩉᩦᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨠᩣᨾᩮᨶ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨷᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᨾᨿᨲ᩠ᨲᩮᨠ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩅ ᩋᩔᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑ᩃᩥ᪨

“ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩮ ᩁᩮᩣᨴᩥ ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩥ, ᩅᨶᨲᩥᨾᩥᩁᨾᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩥ;

ᨾᨾ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩉᩮᩉᩥᩈᩥ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩮ ᨸᩪᨩᩥᨲᩣ ᨶᩣᩁᩦᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨶᨠᩣᩃᩮ ᨶᩣᨾᩔ ᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩌᨾᩣᩉ᪨ ᩅᨶᨲᩥᨾᩥᩁᨾᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩅᨶᨲᩥᨾᩥᩁᨷᩩᨸ᩠ᨹᩈᨾᩣᨶᩋᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨸᩪᨩᩥᨲᩣ ᨶᩣᩁᩦᩉᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᩊᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩦ ᩉᩮᩔᩈᩥ᪨

ᨧᨶ᩠ᨴᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨾᩴ ᩅᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑ᨷᩢ᪨

“ᩋᨷᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨩᩉᩥᩔᩴ, ᨶᩣᩉᩴ ᩁᩣᨩᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᨲᩅ ᩉᩮᩔᩴ;

ᨿᩮᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᩅᨵᩥ, ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨠᩣᨾᩣ ᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨷᩥ ᨧᨩᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᩉᩴ ᨩᩉᩥᩔᩴ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

໑໘.

“ອປິ ຄຶຣຸເກ ອປິ ຂີຈິຕຸກາຍິເກ, ກິມ຺ປຸຣິສິ ຄຈ຺ຉ ຫິມວນ຺ຕໍ;

ຕາລີສຕຄຣເກາຂສາ, ອເຍ຺ຍ ຕໍ ມິຄາ ຣມິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປິ ຄຶຣຸເກຕິ ຄຶຣຸຂາທິເກ. ຕາລີສຕຄຣເກາຂສາຕິ ຕ຺ວໍ ຕາລີສປຕ຺ຕຕຄຣປຕ຺ຕເກາຂສາ ມິຄີ, ຕສ຺ມາ ອເຍ຺ຍ ຕໍ ມິຄາ ຣມິສ຺ສນ຺ຕິ, ນ ຕ຺ວໍ ຣາຂກຸລິເຣຫາ, ຄຈ຺ຉາຕິ ນໍ ອວຈ, ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ນິຣເປກ຺ຂາ ຫຸຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ.

ສາ ຕສ຺ສ ຄຕກາລໍ ຍຕ຺ວາ ຂ຺ຄຸຣຸຍ຺ຍຍຫາສຕ຺ຕໍ ອາລິງ຺ຄິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຕຍຕ຺ວກໍ ອາເຣາເປຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຕເລ ນິປຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສີສຍສ຺ສ ອຕ຺ຕເນາ ອຸຣຸຍ຺ ກຕ຺ວາ ພລວປຣິເທວໍ ປຣິເທວມານາ ຖາເນສ ກາຖາ ອພາສິ –

໑໙.

“ເຕ ປພ຺ພຕາ ຕາ ຈ ກນ຺ທຣາ, ຕາ ຈ ຄິຣິຄຸຫາເຍາ ຕເຖວ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ;

ເຕສ຺ເວວ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິມ຺ປຸຣິສ ກຖໍ ອຫໍ ກສ຺ສໍ.

໒໐.

“ເຕ ປຓ຺ຓສນ຺ຖຕາ ຣມຓີຍາ, ວາຬມິເຄຫິ ອນຸຈິຓ຺ຓາ;

ເຕສ຺ເວວ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິມ຺ປຸຣິສ ກຖໍ ອຫໍ ກສ຺ສໍ.

໒໑.

“ເຕ ປຸປ຺ຜສນ຺ຖຕາ ຣມຓີຍາ, ວາຬມິເຄຫິ ອນຸຈິຓ຺ຓາ;

ເຕສ຺ເວວ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິມ຺ປຸຣິສ ກຖໍ ອຫໍ ກສ຺ສໍ.

໑໑.

“ອຈ຺ຉາ ສນ຺ຕິ ປິຣິນຕຕິເຍາ, ກຸສຸຍາກິກິຓ຺ຓເສາຕາເຍາ;

ຕເຕ຺ຖນ ຫໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິຍ຺ຍຸຣິສ ກຉໍ ອຫໍ ກຫໍ.

໑໒.

“ຕີລາຕິ ຫິຍນເຕາ ປຏ຺ຏຕສ຺ສ, ກຸຊາຕິ ທສ຺ສຕີຍາຕິ;

ຕເຕ຺ຖນ ຫໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິຍ຺ຍຸຣິສ ກຉໍ ອຫໍ ກຫໍ.

໑໓.

“ປີຕາຕິ ຫິຍນເຕາ ປຏ຺ຏຕສ຺ສ, ກຸຊາຕິ ທສ຺ສຕີຍາຕິ;

ຕເຕ຺ຖນ ຫໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິຍ຺ຍຸຣິສ ກຉໍ ອຫໍ ກຫໍ.

໑໔.

“ຕຍ຺ຍາຕິ ຫິຍນເຕາ ປຏ຺ຏຕສ຺ສ, ກຸຊາຕິ ທສ຺ສຕີຍາຕິ;

ຕເຕ຺ຖນ ຫໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ, ກິຍ຺ຍຸຣິສ ກຉໍ ອຫໍ ກຫໍ.

໑໕.

“ຕຸກ຺ກາຕິ ຫິຍນເຕາ ປຏ຺ຏຕສ຺ສ, ກຸຊາຕິ ທສ຺ສຕີຍາຕິ;

តទជ្ជ តំ អបស្សន្តី, កិម្បុរិស កថំ អហំ កស្សំ។

១៨។

“សេតានិ ហិមវតោ បព្ពតស្ស, កូដានិ ទស្សនីយានិ;

តទជ្ជ តំ អបស្សន្តី, កិម្បុរិស កថំ អហំ កស្សំ។

១៩។

“ចិត្រានិ ហិមវតោ បព្ពតស្ស, កូដានិ ទស្សនីយានិ;

តទជ្ជ តំ អបស្សន្តី, កិម្បុរិស កថំ អហំ កស្សំ។

២០។

“យក្ខគណសេវិតេ គន្ធមាទនេ, ឱសធេហិ សញ្ឆន្នេ;

តទជ្ជ តំ អបស្សន្តី, កិម្បុរិស កថំ អហំ កស្សំ។

២១។

“កិម្បុរិសសេវិតេ គន្ធមាទនេ, ឱសធេហិ សញ្ឆន្នេ;

តទជ្ជ តំ អបស្សន្តី, កិម្បុរិស កថំ អហំ កស្សំ”តិ។

តត្ថ តេ បព្ពតាតិ យេសុ មយំ ឯកតោវ អភិរមិម្ហេ តេ បព្ពតា តា ច កន្ទរា តា ច គិរិគុហាយោ តថេវ ឋិតា។ តេសុ អហំ ឋានានិ តំ អបស្សន្តី កថំ កស្សំ, កិំ ករិស្សាមិ, តេសុ បុប្ផផលបល្លវាទិសោភំ តំ អបស្សន្តី កថំ អធិវាសេតុំ សក្ខិស្សាមីតិ បរិទេវតិ។ បណ្ណសន្ថតាតិ តាលីសបត្តាទិគន្ធបណ្ណសន្ថតា។ អច្ឆាតិ វិប្បសន្នោទកា។ នីលានីតិ នីលមណិមយានិ។ បីតានីតិ សោវណ្ណមយានិ។ តម្ពានីតិ

មនោសិលមយានិ។ តុង្គានីតិ ឧច្ចានិ តិលិហក្កានិ។ សេតានីតិ រជតមយានិ។ ចិត្រានីតិ សត្តរតនមយានិ។ យក្ខគណសេវិតេតិ ភុម្មទេវតាហិ សេវិតេ។

ឥតិ សា ទ្វាទសហិ គាថាហិ បរិទេវិត្វា មហាសត្តស្ស ឧរេ ហត្ថំ ឋបេត្វា សន្តាបភាវំ ញត្វា “ចន្ទោ ជីវតិយេវ, ទេវុជ្ឈានកម្មំ កត្វា ជីវិតមស្ស ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “កិំ នុ ខោ លោកបាលា នាម នត្ថិ, ឧទាហុ វិប្បវុត្ថា, អទុ មតា , តេ មេ បិយសាមិកំ ន រក្ខន្តី”តិ ទេវុជ្ឈានកម្មំ អកាសិ។ តស្សា សោកវេគេន សក្កស្ស អាសនំ ឧណ្ហំ អហោសិ។ សក្កោ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា ព្រាហ្មណវណ្ណេន អាគន្ត្វា កុណ្ឌិកតោ ឧទកំ គហេត្វា មហាសត្តំ អាសិញ្ចិ។ តាវទេវ វិសំ អន្តរធាយិ, វណ្ណោ រុហិ, ឥមស្មិំ ឋានេ វិទ្ធោតិបិ ន បញ្ញាយិ។ មហាសត្តោ សុខិតោ ឧដ្ឋាសិ។ ចន្ទា បិយសាមិកំ អរោគំ ទិស្វា សោមនស្សប្បត្តា សក្កស្ស បាទេ វន្ទិត្វា អនន្តរគាថមាហ –

៣៨។

“វន្ទេ តេ អយិរព្រហ្មេ, យោ មេ ឥច្ឆិតំ បតិំ វរាកិយា;

អមតេន អភិសិញ្ចិ, សមាគតាស្មិ បិយតមេនា”តិ។

តត្ថ អមតេនាតិ ឧទកំ “អមត”ន្តិ មញ្ញមានា ឯវមាហ។ បិយតមេនាតិ បិយតរេន, អយមេវ វា បាឋោ។

សក្កោ តេសំ ឱវាទមទាសិ “ឥតោ បដ្ឋាយ ចន្ទបព្វតតោ ឱរុយ្ហ មនុស្សបថំ មា គមិត្ថ, ឥធេវ វសថា”តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា តេ ឱវទិត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ ចន្ទាបិ “កិំ នោ សាមិ ឥមិនា បរិបន្ថដ្ឋានេន, ឯហិ ចន្ទបព្វតមេវ គច្ឆាមា”តិ វត្វា ឱសានគាថមាហ –

៣៩។

“វិចរាម ទានិ គិរិវននទិយោ, កុសុមាភិកិណ្ណសោតាយោ;

នានាទុមវសនាយោ, បិយំវទា អញ្ញមញ្ញស្សា”តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន ឥទានេវ, បុព្ពេបេសា មយិ អសំហីរចិត្តា អនញ្ញនេយ្យា ឯវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ –

“តទា រាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, សក្កោ អនុរុទ្ធោ, ចន្ទា រាហុលមាតា, ចន្ទកិន្នរោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចត្កកិត្ថិនិបាតកចណ្ណកា ទុតិយា៓

[ɜ២៤] ១៓ ឋហាវុក្ក្យនិបាតកចណ្ណកា

វុក្កា ចិលិចា ពត្ថិតិ ត្ថាគំ ឋត្វា ឋេតចពេត ចិហឋេត្វា ម៉ិត្តពត្ថិកាបិឋកំ អានេត្ត កេចសិ៓ ឋោ កិរ ឋាចត្តិឃំ បរិនិព្ពាយ្យ កុលស្ស បុវេត្វា ឋហាឃំ ឋេបេឋត្វា អន្លាតាទំ កុលឆិតាទំ ចារាឋេបត្វា "អត្ថិ បតស្ស វុប្បត្តកិត្ថិ គិត្តរលាឋឃេត្វា ម៉ិនេត្វា ចា ឋហាឋេឃា ចា"តិ ចុវេត្វា "គត្តិ"តិ ចត្វា "ពេតត ហិ ម៉ិឋេត្វា តាច ពត្ថុ"តិ ចុឋេត្វា តស្មិ ឌ្ឋចារេឆ ធត្វា បឆ្យំ តាច ចត្ងុហិ ឋោចាទិរេកហិ ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ អកាឃិ, អចាត្តុបុវេត្លត គការវុត្តិកាលាកេយហាឃត្តាឌិហិ ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ កត្វា ឋេគាបតិគាបិ វុបរាឋេឌគាបិ ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ អកាឃិ៓ ពេតហិ បត ឋន្ធិ ឲុកេពា ហុត្វា ឋន្លា ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ អកាឃិ៓ តេពា អឃិតិឃា ឋហាឆេឋេហិ ឋន្ធិ អាគត្តេត្វេទេគបិ ឋន្ធិ ឲុកេពា ហុត្វា តចាកេពត ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ អកាឃិ៓ អច គំ ឋត្វា ឋឋេលាឋុ ច ឃិលេឋុ ច បតិដ្ឋាបេឃិ, ឋាឌាបិស្ស ត្លស្សិឃោឋគាឃិ៓ ឋោ ម៉ិត្តពត្ថិកាឋោចាតិ បិកេបិ ឌាពេតា៓ អចស្ស ឋាឌា ឋហត្ថិ ពេហំ ធត្វា អាចាហយក្កល់ កាឋេឋិ៓ ឋាឌាគំ អាឌិ កត្វា ឋហាឌេគា បណ្ណាកាឋេ បហិលិ៓ អចស្ស ករិឃា ឋន្លា បហិតំ បណ្ណាកាទំ វុបឋាឌស្ស, វុបឋាឌេឌគ បហិតំ បណ្ណាកាទំ ឋេគាបតិស្សាតិ ឲុពេតត វុបិឋេឃត ឋកលគការចាឃិតោ អាពត្ថិត្វា កណ្ហិ ឋត្តឋេ ឌិចឋេ ឋហាឋក្កាទំ កត្វា ឆឋពាល់ គិឋេត្តត្វា បត្ថារឋតស្ស ពុត្ថប្បមុចស្ស កិក្ខុឋដ្ឋស្ស ឋហាឆាគំ ឆត្វា កត្តកិច្ចាចឋាឆេ ឋត្តាទា ពឌិតំ អានុមោឆគំ ឃុត្វា វុឋកោបិ ឌឃម្យតិកា ឋោតាបត្តិបលេ បតិដ្ឋហិឃុ៓

កិក្ខុ ឆម្មឋកាឃំ កថំ ឋមុដ្ឋាបេឃុំ "អាចុឋោ, ម៉ិត្តពត្ថិកាបិឋកោ អត្តតោ ករិឃំ គិស្សាឃ តស្សា ចឆគំ កត្វា ឋន្លហិ ឋេឃត្តិ កត្វា ឋន្លា ឋត្តិកា ឋហត្ថិ ឋក្កាទំ លកិ, តចាកេពត បត ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ កត្វា វុកោបិ ឌឃម្យតិកា ឋោតាបត្តិបលេ បតិដ្ឋិតា"តិ៓ ឋត្វា អាកត្តា "កាឃ ត្វត្វ, កិក្ខុចេ, ឲុតាទហិ កចាឃ ឋត្តិឋិត្វា"តិ បុត្ឋិត្វា "ត្លឃាឃ គាឃា"តិ ចុឋេត្វា "គ, កិក្ខុចេ, ត្លគាគេច ឋោ ឲុតំ ឃាត្វកាឃំ គិស្សាឃ ឋហត្ថិ ឃឋំ ឋឋ្យឋេត្វា, បុវេត្វា តិរច្ឆាគឋេឃាតិឃំ គិត្តឋេត្វាបិ បតេឋ ឲុតិស្សា ចឆគេគ ពហុហិ ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ កត្វា បុត្តឋោកេពា ឃុវេត្តាឋេឃចា"តិ ចត្វា ពេតហិ ឃាចិតោ អតិតំ អាហទិ៓

អតិតេ ពិរាណឋិឃំ ត្រហ្មុឆេត្ត ឋន្ធេ កាឋេឋេត្ត ឲុកេច្ចេ បត្តុត្តចាឃិតោ ឃត្វ ឃត្វ ពហុំ ម៉ំឋំ លកត្ថិ, តត្វ តត្វ កាឃំ គិចាឋេត្វា អឋេន្លា ចទិត្វា ម៉ិកាឆេឃា ឃាឋេត្វា ម៉ំឋំ អាហទិត្វា បុត្តឆាឋេ ឋបិឋេត្តិ៓ ពេតឋំ កាឃពេតា អចិត្វេឋ ឋហាឌាតស្សទោ អត្ថិ៓ តស្ស ឆក្កិលាបឋេស្ស ឲុកោ ឋេគឋកុលោ, បត្ថិឃបឋេស្ស ឲុកា ឋេគឋកុលិ, វុត្តទបឋេស្ស ឃិឋេហា ម៉ិកទាឌា, បរិឆិតបឋេស្ស វុក្កឋកុលាទាឌា ចឋតិ៓ ឌាតស្សឋេឋេព្យេបត វុត្តតដ្ឋាគេ កន្លេបិ ចឋតិ៓ តឌា ឋេគតោ ឋេគិ "ករិឃា ឋេ ពេហាហិ"តិ ចឆតិ៓ អច គំ ឋា អាហ – "អត្ថិ បត ពេ ពេកោចិ ម៉ិឋេត្វា"តិ? "គត្ថិ កឆ្ជេ"តិ៓ អឋ្យាកំ វុប្បត្តិ កឃំ ចា ទុក្ខិ ចា ហេទលាឋឃត្តិ ម៉ិត្តិ ចា ឋហាឃំ ចា លឌ្ធិ ចត្តតិ, ម៉ិឋេត្វា តាច កណ្ហាហិតិ៓ "ពេកហិ ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ កេទាមិ កឆ្ជេ"តិ? បរិឆិតបឋេស្ស ចឋេត្តគ វុក្ក្យឋាឋេឌគ, វុត្តទបឋេស្ស ឃិឋេហគ, ឌាតស្សឋេឋេព្យេកន្លេបត ឋន្ធិ ឋេឃត្តិ កេទាហិតិ៓ ឋោ តស្សា ចឆគំ ឋឋ្យឌិត្វា តចា អកាឃិ៓ តឌា ពេត វុកោបិ ឃំចាឃំ កេបឋ្យត្វា តស្មិ ឋេឃច ឋេទ ឲុកស្មិ ឌិបឋេ កេឌម្លុទេព្យា អត្ថិ ឋឋ្យត្តា វុកេពាគ បរិក្ខិឋេត្វា, តស្មិ កុលិចកំ កត្វា បឌិចឋិឃុ៓

តេសំ អបរការេក ទ្វេ សកុណបោតកា ជាយិំសុ។ តេសំ បក្ខេសុ អសញ្ជាតេសុយេវ ឯកទិវសំ តេ ជាតបកា ទិវសំ អរញ្ញេ ចរិត្វា កិញ្ចិ អលភិត្វា “ន សក្កា តុម្ហេហិ ទេត្វន ឈរិ គត្តុំ, យទេ្ឋ ចា កដ្ឋេប ចា កល៍ស្សាមា”តិ សរំ ឱតរិត្វា តំ ឌឹបកំ គន្ត្វា តស្ស កឆ្ចុស្ស មូលេ តិបជ្ជិត្វា យកសាឌីហិ ពជ្ជយាតា តេសំ បលិបតត្វាយ អរលំ យទេត្តត្វា អគ្គិ តិដ្ឋាទេត្តត្វា ធូមំ កទិំសុ។ ធូមេយា ត្វក្កត្វា សកុណេ បហរិ, សកុណបោតកា ជិរចិំសុ។ ជាតបកា តំ សុត្វា “អម្ភទា, សកុណបោតកានំ ស្វមតិ សទេ្ធា, ទ្វេទ្ធ ត្វក្កា បាត្តច, ពោតា សយិត្វា ន សក្កោយ, សកុណបោតំ ពោឌិត្វាច សយិស្សាមា”តិ ចត្វា អគ្គិ ជាលេត្វា ត្វក្កា បាគ្គិំសុ។ សកុណិកា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា “ធ្មេយ អយ្យាកំ បោតកេ ពោឌិត្វកាយា, យមំ ឧចត្ថុបស្ស កមស្ស ហរណត្វាយ មិទេត្ត កល៍ស្សាមាមិកំ ត្វក្កសរាជស្ស សត្តិកំ បេសេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “គច្ឆ, សាមិ, បុត្តានំ តេតា ត្វប្យត្តកមំ ត្វក្កសរាជស្ស អារោចេហី”តិ ចត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៣៣។

“ត្វក្កា ទិលិចា បាត្តន្តិ ឌឹបេ, បជា យមំ ពោឌិតុំ បត្ថយន្តិ;

មិត្តុំ សហាយស្ស ចទេហិ សេតក, អាចិក្ខ ញាតិព្យសនំ ជិជាត”ន្តិ។

តត្ថ ទិលិចាតិ ជាតបកា។ ឌឹបេតិ ឌឹបកមិព្យាបជា យមត្តិ យម បុត្តកោ។ សេតកាតិ សេតកសកុណំ តាមេយតាលបតិ។ ញាតិព្យសនត្តិ បុត្តានំ ព្យសនំ។ ជិជាតន្តិ អយ្យាកំ ញាតីនំ ជិជាតំ ធ្លួងំ ព្យសនំ ត្វក្កសរាជស្ស សត្តិកំ គន្ត្វា អាចិក្ខាហីតិ ចទតិ។

សោ វេគេន តស្ស ចសតដ្ឋានំ គន្ត្វា ចស្សិត្វា អត្តនោ អាគតភាវំ ជាតាបេត្វា កទោកាសេា ត្វបសង្កមិត្វា ចន្ទិត្វា “កិំការណា អាគតោសី”តិ បុដ្ឋោ អាគតការណំ ទេស្សេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៤។

“ជិនេជា ជិជាតំ បចទេរាសិ បក្ខិយ, ត្វក្កសរាជ សរណំ តំ ត្វេមេយ;

បជា យមំ ពោឌិតុំ បត្ថយន្តិ, លុទ្ធា ទិលិចា កច មេ សុខាមា”តិ។

តត្ថ ជិនេជាតិ ត្វំ ជិនេជា ចេច ជិជាតំ បចទេរា ច។

ឧក្កុសរាជា “សេនក មា ភាយី”តិ តំ អស្សាសេត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៣៨។

“មិត្តំ សហាយញ្ច ករោន្តិ បណ្ឌិតា, កាលេ អកាលេ សុខមេសមានា;

ករោមិ តេ សេនក ឯតមត្ថំ, អរិយោ ហិ អរិយស្ស ករោតិ កិច្ច”ន្តិ។

តត្ថ កាលេ អកាលេតិ ទិវា ច រត្តិញ្ច។ អរិយោតិ ឯត្ថ អាចារអរិយោ អធិប្បេតោ។ អាចារសម្បន្នោ ហិ អាចារសម្បន្នស្ស កិច្ចំ ករោតេវ, កិមេត្ថ ករណីយន្តិ វទតិ។

អថ នំ បុច្ឆិ “កិំ, សម្ម, រុក្ខំ អភិរុឡ្ហា ចិលិកា”តិ? ន តាវ អភិរុឡ្ហា, ឧក្កាយេវ ជាលេន្តីតិ។ តេន ហិ ត្វំ សីឃំ គន្ត្វា មម សហាយិកំ អស្សាសេត្វា មមាគមនភាវំ អាចិក្ខាហីតិ។ សោ តថា អកាសិ។ ឧក្កុសរាជាបិ គន្ត្វា កទម្ពស្ស អវិទូរេ ចិលិកានំ អភិរុហនំ ឱលោកេន្តោ ឯកស្មិំ រុក្ខគ្គេ និសីទិត្វា ឯកស្ស ចិលិកស្ស អភិរុហនកាលេ តស្មិំ កុលាវកស្ស អវិទូរំ អភិរុឡ្ហេ សរេ និមុជ្ជិត្វា បក្ខេហិ ច មុខេន ច ឧទកំ អាហរិត្វា ឧក្កាយ ឧបរិ អាសិញ្ចិ, សា និព្វាយិ។ ចិលិកា “ទ្វយញ្ច សេនកសកុណបោតកេ ចស្ស ខាទិស្សាមី”តិ ឱតរិត្វា បុន ឧក្កំ ជាលាបេត្វា អភិរុហិំសុ។ បុន សោ ឧក្កំ និព្វាបេសិ។ ឯតេនុបាយេន ជាលិតំ ជាលិតំ និព្វាបេន្តស្សេវស្ស អឌ្ឍរត្តោ ជាតោ។ សោ អតិវិយ កិលមិ, ហេដ្ឋាឧទរេ កិលោមកំ តត្តំ គតំ, អក្ខីនិ រត្តានិ ជាតានិ។ តំ ទិស្វា សកុណី សាមិកំ អាហ – “សាមិ, អតិវិយ កិលន្តោ ឧក្កុសរាជា, ឯតស្ស ថោកំ វិស្សមនត្ថាយ គន្ត្វា កច្ឆបរាជស្ស កថេហី”តិ។ សោ តស្សា វចនំ សុត្វា ឧក្កុសំ ឧបសង្កមិត្វា គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៣៩។

“យំ ហោតិ កិច្ចំ អនុកម្បកេន, អរិយស្ស អរិយេន កតំ តវយិទំ;

អត្តានុរក្ខី ភវ មា អឌយ្ហា, លច្ឆាម បុត្តេ តយិ ជីវមានេ”តិ។

តត្ថ តយីតិ តយា គតំ, អយមេវ វា បាឋោ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា សីហនាទំ នទន្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

៣៨។

“តថេវ រក្ខាវរណំ ករោន្តា, សរីរភេទាបិ ន សន្តសាមិ;

ករោន្តិ ហេកេ សខិនំ សខារោ, បាណំ ចជន្តា សតមេត ធម្មោ”តិ។

ឥទំ បន សត្ថា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា តស្ស គុណំ វណ្ណេន្តោ អាហ –

៣៩។

“សុទុក្ករំ កម្មមកាសិ, អណ្ឌជាយំ វិហង្គមោ;

អត្ថាយ គុរុនោ បុត្តេ, អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេ”តិ។

តត្ថ គុរុនោតិ ឧក្កុសរាជា។ បុត្តេតិ សេនកស្ស បុត្តេ រក្ខន្តោ តេសំ អត្ថាយ អឌ្ឍរត្តេ អនាគតេ យាវ វិយឌ្ឍយាមា វាយាមំ ករោន្តោ ទុក្ករំ អកាសិ។

សេនោបិ ឧក្កុសំ “ថោកំ វិស្សមាហិ, សម្មា”តិ វត្វា កច្ឆបស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ ឧដ្ឋាបេត្វា “កិំ, សម្ម, អាគតោសី”តិ វុត្តោ “ឯវរូបំ នាម ភយំ ឧប្បន្នំ, ឧក្កុសរាជា បឋមយាមតោ បដ្ឋាយ វាយមន្តោ កិលមិ, តេនម្ហិ តវ សន្តិកំ អាគតោ”តិ វត្វា សត្តមំ គាថមាហ –

៤០។

“ចុតាបិ ហេកេ ខលិតា សកម្មុនា, មិត្តានុកម្បាយ បតិដ្ឋហន្តិ;

បុត្តា មមដ្ឋា គតិមាគតោស្មិ, អត្ថំ ចរេថោ មម វារិចរា”តិ។

តស្សត្ថោ – សាមិ, ឯកច្ចេ ហិ យសតោ វា ធនតោ វា ចុតាបិ សកម្មុនា ខលិតាបិ មិត្តានំ អនុកម្បាយ បតិដ្ឋហន្តិ, មម ច បុត្តា អដ្ឋា អាតុរា, តេនាហំ តំ គតិំ បដិសរណំ កត្វា អាគតោស្មិ, បុត្តានំ ជីវិតទានំ ទទន្តោ អត្ថំ មេ ចរាហិ វារិចរាតិ។

តំ សុត្វា កច្ឆបោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៦.

“ធនេន ធញ្ញេន ច អត្តនា ច, មិត្តំ សហាយញ្ច ករោន្តិ បណ្ឌិតា;

ករោមិ តេ សេនក ឯតមត្ថំ, អរិយោ ហិ អរិយស្ស ករោតិ កិច្ច”ន្តិ.

អថស្ស បុត្តោ អវិទូរេ និបន្នោ បិតុ វចនំ សុត្វា “មា មេ បិតា កិលមតុ, អហំ បិតុ កិច្ចំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៣៧.

“អប្បោស្សុក្កោ តាត តុវំ និសីទ, បុត្តោ បិតុ ចរតិ អត្ថចរិយំ;

អហំ ចរិស្សាមិ តវេតមត្ថំ, សេនស្ស បុត្តេ បរិតាយមានោ”តិ.

អថ នំ បិតា គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

៣៨.

“អទ្ធា ហិ តាត សតមេស ធម្មោ, បុត្តោ បិតុ យំ ចរេ អត្ថចរិយំ;

អប្បេវ មំ ទិស្វាន បវទ្ធកាយំ, សេនស្ស បុត្តា ន វិហេឋយេយ្យុ”ន្តិ.

តត្ថ សតមេស ធម្មោតិ បណ្ឌិតានំ ឯស ធម្មោ. បុត្តាតិ សេនស្ស បុត្តេ ទិលិចា ន ហេឋេយ្យុន្តិ.

ឯវំ វត្វា មហាកច្ឆបោ “សម្ម, មា ភាយិ, ត្វំ បុរតោ គច្ឆ, ញាភាតាហំ អាគមិស្សាមី”តិ តំ ឧយ្យោជេត្វា ឧទកេ បតិត្វា កលលញ្ច សេវាលញ្ច សំកឌ្ឍិត្វា អាទាយ ទីបកំ គន្ត្វា អគ្គិំ និព្ពាបេត្វា និបជ្ជិ. ទិលិចា “កិំ នោ សេនបោតកេហិ, ឥមំ កាឡអកច្ឆបំ បរិវត្តេត្វា មារេស្សាម, អយំ នោ សព្ពេសំ បហោស្សតី”តិ វល្លិយោ ឧទ្ធរិត្វា ជិយា គហេត្វា និវត្ថបិលោតិកាបិ មោចេត្វា តេសុ តេសុ ឋានេសុ

ພັນ຺ທິຕ຺ວາ ກຍ຺ຍັ ປຣິຈເຕ຺ຕຕັ ນ ສເກ຺ກາຕິ຺ ກຍ຺ເຍປິ ເຕ ອາຄຈ຺ເຈ຺ຕ຺ຕາ ຄຕ຺ວາ ຄມິຣຸຍ຺ຍາເນ ຖເນຄ ປຕິ຺ ເຕປິ ກຍ຺ຍປເລີເຄນ ສຫິ຺ເມຈ ປຕິຕ຺ວາ

ຖເນຄປຸຍ຺ຍາມ ກຸຍ຺ຍິມາ ກິລນ຺ຕາ ຕິກ຺ລມິຕ຺ວາ “ເຄາ ໂອເກນ ເນາ ຖກ຺ກເສນ ມາຈ ອຈ຺ຈເຕ຺ຕາ ຖກ຺ກາ ຈິຍ຺ຍາປິຕາ, ທຸຊາຕິ ທຸມິນາ ກຍ຺ເຍປນ ຖເນຄ

ປິເຕຕ຺ວາ ຖເນຄັ ປິເມຕ຺ວາ ມເຫາຊເຣາ ກຕມ຺ຍປຸນ ອຄ຺ຄິ ກຣິຕ຺ວາ ອນຸເລາ ຖກ຺ກເຕປິ ທຸເມ ເສນຄເປິຕເຄ ໂທຊິສ຺ສາມາ”ຕິ ອຄ຺ຄິ ກາຕຸ ອາຣຄິສ຺ຸ

ສຄຸລີ ເຕສັ ຄຈັ ສຸຕ຺ວາ “ສາມິ, ທຸເມ ມາມ ກາມຈິ ເຈລິມ ອມຍ຺ຍານັ ປຸຕ຺ຕເກ ໂທຊິຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ສຫາມສ຺ສ ເນາ ສີຫສ຺ສ ສນ຺ຕິກັ

ຄຍ຺ຍາຫີ”ຕິ ອາຫ຺ ເສາ ຕຍ຺ລໂຍ຺ຍາຈ ສີຫສ຺ສ ສນ຺ຕິກັ ຄນ຺ຕ຺ວາ “ກິ ອເຈລິມ ອາຄເຕາສີ”ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ ອາຊິເຕາ ປຊ຺ຊາມ ຕັ ປຈຕ຺ຕິ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ

ໂອຄາຊສມິ ຄາຖມາຫ –

໓໓຺

“ປສ຺ສ ມນຸສ຺ສາ ມິຄຈີຣເສຊ຺, ຄມຊ຺ຕາ ເສຊ຺ມຸປຊ຺ຊຸຊນ຺ຕິ;

ປຸຕ຺ຕາ ມມຊ຺ຊາ ຄຕິມາຄເຕາສ຺ມິ, ຕ຺ວັ ເຕາສິ ຣາຊາ ຄຈ ເມ ສຸລາມາ”ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ປສ຺ສຕິ ສຊ຺ຕິເຣຊ຺ຊາເນ ອາຫ຺ ທຸຊັ ຈຸຕ຺ຕັ ເຫາຕິ – “ສາມິ, ມິເຄາສຸ ຈີຣິເມນ ເສຊ຺, ສຊ຺ຊເລີຄສ຺ມິ຺ຊິຍ຺ຍາສເຕ຺ຕ ຕິເຣຊ຺ຊາເນປິ ມນຸສ຺ສາປິ

ຄມຊ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເສຊ຺ ຖປຄຊ຺ຊຕິ, ມມ ຈ ປຸຕ຺ຕາ ອຊ຺ຊາ ອາຕຸເຣ຺ ຕສ຺ມາຫັ ຕັ ຄຕິ ຄຕ຺ວາ ອາຄເຕາມິ຺ ຕ຺ວັ ອມຍ຺ຍານັ ຣາຊາ ສຸລາມ ເມ ຄຈາຫີ”ຕິ຺

ຕັ ສຸຕ຺ວາ ສີເຫາ ຄາຖມາຫ –

໓໔຺

“ກເຣາມິ ເຕ ເສຄກ ໂອຕມຕ຺ວັ, ອາມາມິ ເຕ ຕັ ຊິສຕັ ຈຊາມ;

ກຈຊິຍ຺ຍາຈິຍ຺ຍຸ ປຫຸ ສມຸຊາເນາ, ນ ຈາມເຍ ອຕ຺ຖຊນສ຺ສ ຄຸຕ຺ຕິມາ”ຕິ຺

ຕຕ຺ຖ ຕັ ຊິສຕິ຺ຕິ ຕັ ຊິສສຸຕັ, ຕັ ຕຈ ປຈ຺ຈຕ຺ຕິກຄລນ຺ຕິ ອເຕ຺ຖ຺ ປຫຸຕິ ອມິເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖຸ ສເນເຕ຺ຖ຺ ສມຸຊາເນາຕິ ມິຕ຺ຕສ຺ສ ຄມຸປຍ຺ຕິ຺ ຊາເນນ຺ຕາ຺

ອຕ຺ຖຊນສ຺ສາຕິ ອຕ຺ຖສມສ຺ສ ອຄ຺ຄສມາຄສ຺ສ ຊນສ຺ສ, ມິຕ຺ຕສ຺ສາຕິ ອເຕ຺ຖ຺

ໂອຈຍ຺ຍາ ປນ ຈຕ຺ວາ “ຄຍ຺ ຕ຺ວັ ປຸເຕ຺ຕ ສມສ຺ສາເສຫີ”ຕິ ຕັ ຖເຊສ຺ສາເຊຕ຺ວາ ມຫິຈຍ຺ຍຸ ຖເນຄັ ມຄ຺ຄເມາ ປິມາສິ຺ ຈິລິຈາ ຕັ ອາຄຈ຺ຈນ຺ຕິ ຊິສ຺ວາ

“ຄຸເຣເນ ຕາຈ ອມຍ຺ຍານັ ຖກ຺ກາ ຈິຍ຺ຍາປິຕາ, ຕຊາ ກຍ຺ເຍປນ ອເນ຺ຍ ສຸຈຕ຺ຕິປິເລີຕິກາເນ຺ມິ ອສ຺ສາມິກາ ຄຕາ, ທຸຊາຕິ ປນ ນຊ຺ຊມາ ສີເຫາ ເນາ

ជីវិតក្ខយមេវ បាបេស្សតី”តិ មរណភយតជ្ជិតា យេន វា តេន វា បលាយិំសុ។ សីហោ អាគន្ត្វា រុក្ខមូលេ ន កិញ្ចិ អទ្ទស។ អថ នំ កុរុរោ ច កច្ឆបោ ច សេនោ ច ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិំសុ។ សោ តេសំ មិត្តានិសំសំ កថេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ មិត្តធម្មំ អភិន្ទិត្វា អប្បមត្តា ហោថា”តិ ឱវទិត្វា បក្កាមិ, តេបិ សកដ្ឋានានិ គតា។ សេនសកុណី អត្តនោ បុត្តេ ឱលោកេត្វា “មិត្តេ និស្សាយ អម្ហេហិ ទារកា លទ្ធា”តិ សុខនិសិន្នសមយេ សេនេន សទ្ធិំ សល្លបន្តី មិត្តធម្មំ បកាសយមានា ៧ គាថា អភាសិ –

៣៦។

“មិត្តញ្ច កយិរាថ សុហទយញ្ច, អយិរញ្ច កយិរាថ សុខាគមាយ;

និវត្ថកោចោវ សរេភិហន្ត្វា, មោទាម បុត្តេហិ សមង្គិភូតា។

៣៧។

“សកមិត្តស្ស កម្មេន, សហាយស្សាបលាយិនោ;

កូជន្តមុបកូជន្តិ, លោមសា ហទយង្គមំ។

៣៨។

“មិត្តំ សហាយំ អធិគម្ម បណ្ឌិតោ, សោ ភុញ្ជតី បុត្ត បសុំ ធនំ វា;

អហញ្ច បុត្តា ច បតី ច មយ្ហំ, មិត្តានុកម្បាយ សមង្គិភូតា។

៣៩។

“រាជវតា សូរវតា ច អត្ថោ, សម្បន្នសខិស្ស ភវន្តិ ហេតេ;

សោ មិត្តវា យសវា ឧគ្គតត្តោ, អស្មិំធ លោកេ មោទតិ កាមកាមី។

៩០។

“ការលិយាតិ វិត្តានិ, ចលិខេ្ឌតាបិ សេតក;

បស្ស វិត្តានុកម្បាយ, សវក្កវ្យាសោតាតកេ។

៩១។

“ស្វេរេន ពលវន្តេន, យោ វិត្តេ កុរុតេ ធិយំ;

ឯវំ សោ សុចិតោ ហោតិ, យថាហំ តុច្ឆា សេតកា”តិ។

តត្ថ វិត្តញ្ញាតិ យំកិញ្ចិ អត្តនោ វិត្តញ្ញា សុហឥយញ្ញា សុហឥយសហាយញ្ញា សាវិកសន្តាតំ អយិរញ្ញា កនេរានេចេ។ តិចត្វេកោនេទាច សនេរកិហត្វាតិ ឯត្ថ កោនេទាតិ កចនេទា។ យថា តាវ បជិវុក្កកចនេទា សនេ អកិហតតិ តិចានេតិ, ឯវំ វយវ្បិ វិត្តពលេន បច្ចត្ថិកេ អកិហត្វា បុរេត្តហិ សង្គិ វេយាគាយាតិ ចគតិ។ សកវិត្តស្ស កវេខុតាតិ សកស្ស វិត្តស្ស បរក្កវេត។ សហាយស្សាបលិយិនោតិ សហាយស្ស អបលិយិនោ វិករាជស្ស។ លេវិវសាតិ បក្លិនោ អវញ្ញំ បុត្តកា វញ្ញា តញ្ញា ក្វជត្តំ ហឥយក្កំ វត្ថុរស្សទំ តិដ្ឋានេត្វា ឧបក្វជត្តិ។ សវក្កិក្វតាតិ ឯកទ្ធានេ ឋិតា។

រាជចតា ស្វរចតា ច អនេត្វាតិ យស្ស សីហសជិនេសា រាជា ឧក្កសកដ្ឋបសជិសា ច ស្វរា វិត្តា ហោន្តិ, នេតត រាជចតា ស្វរចតា ច អនេត្វា សក្កា បិបុហិតុំ។ កចត្តិ ហេនេតតិ យោ ច សវេត្តសនោ បរិបុណ្ណវិត្តឆនេខា, តស្ស ឯនេត សហាយា កចត្តិ។ ឧក្កតនេត្វាតិ សិរិសោកនេក្កត ឧក្កតសការចា។ អស្មិំឆលេកេតិ ត្លឆលេកសន្លានេត អស្មិំ លេកេ វេយាគតិ។ កាវកាយីតិ សាវិកំ អាលបតិ។ សោ ហិ កាវេវ កាវតនេតា កាវកាយី តាវ។ សវក្កវ្យាតិ សវក្កា ខាតវ្យា សោតាតកេតិ សោតាតកេហិ បុរេត្តហិ សង្គិ។

ឯវំ សា ឈហិ កាថាហិ វិត្តឆវុស្ស ក្វណកថំ កនេថសិ។ តេ សនេ្ត្តបិ សហាយកា វិត្តឆវុំ អកិត្វ្តា យាចតាយុកំ ឋត្វា យថាកវុំ កតា។

សត្វា ព្លវំ ឆវុនេឥសតំ អាហរិត្វា “ត, កិក្ខវេច, ព្លគានេតច សោ កទិយំ តិស្សាយ សុលភនេត្តា, បុនេត្តបិ សុលភនេត្តានេយចា”តិ ចត្វា ខាតកំ សវេយាឆានេតសិ – “តទា នេសនោ ច នេសតី ច ខយវ្យតិកា អនេហសុំ, បុត្តកត្ឋេបិ រាហុលេ, បិតា វហានេវាក្កល្លានេតា, ឧក្កនេសា សារិបុនេត្តា, សីនេហា បត អហនេវច អនេហាសិ”ន្តិ។

[៣ប័សិ] ៣៍ វណ្ណាលកជាតកចណ្ណនា

ឈរាឌិតា ឌឌិលិ បក្ខទត្តាតិ ឥទំ សត្ថា ខេតចនេត ចិហរន្តោ ឲកំ ក្យហកកិច្ចំ អារព្ភ កថេសិ៍ សោ ហិ តិឃ្យាតិកសាសនេ បព្ពឌិត្វាបិ ចត្យបច្ចយត្ថាយ តិចិឆំ ក្យហកចត្តំ បូរេសិ៍ អថស្ស អក្យលំ បកាសេន្តា កិក្ខូ ធម្មសភាឃំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាចុសោ, អសុកោ នាម កិក្ខុ ឲចន្ទបេ តិឃ្យាតិកសាសនេ បព្ពឌិត្វា ក្យហតំ តិស្សាយ ឌីចិកំ កប្បេតី"តិ៍ សត្ថា អាកន្ត្វា "កាយ ត្យត្ថ, កិក្ខចេ, ឲតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ ចុត្តេ "ត, កិក្ខចេ, ឥទានេច, បុព្ពេបេស ក្យហកោយេចា"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតោ អហោសិ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ៍ សោ ឲកទិចសំ វុឃ្យានកីឡំ គតោ ឲកំ អភិរូបំ គណិកំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ តាយ សទ្ធិំ សំចាសំ កប្បេសិ៍ សា តំ បដិច្ច គព្ភំ បដិលភិ៍ គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាចំ ពាត្វា តំ អាហ – "សាមិ, គព្ភោ មេ បតិដ្ឋិតោ, ជាតកាលេ នាមំ ករោន្តី អស្ស កិំ នាមំ ករោមី"តិ? សោ "ចណ្ណទាសិយា ក្យច្ឆិម្ហិ ឧប្បន្នត្តា ត សក្កា ក្យលនាមំ កាត្យ"ន្តិ ចិន្តេត្វា "កទ្ទេ, អយំ ចាតឃាតរុក្ខោ វណ្ណាលោ នាម, ឥធ បដិលទ្ធត្តា 'វណ្ណាលកោ'តិស្ស នាមំ ករេយ្យាសី"តិ ចត្វា អង្គុលិមុទ្ទិកំ អទាសិ៍ "សចេ ធីតា ហោតិ, ឥមាយ តំ បោសេយ្យាសិ, សចេ បុត្តោ, អថ តំ ចយប្បត្តំ មយ្ហំ ទស្សេយ្យាសី"តិ អាហ៍ សា អបរភាគេ បុត្តំ ចិជាយិត្វា "វណ្ណាលកោ"តិស្ស នាមំ អកាសិ៍

សោ ចយប្បត្តោ យាតរំ បុច្ឆិ – "អម្ម, កោ មេ បិតា"តិ? "បុរោហិតោ តាតា"តិ៍ "យទិ ឲចំ ចេទេ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី"តិ យាត្យ ហត្ថតោ មុទ្ទិកញ្ច អាចរិយភាគញ្ច គហេត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តោ ឲកំ តាបសកណំ ទិស្វា "ឥមេសំ សន្តិកេ ចរសិប្បំ កចិស្សតិ, តំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី"តិ សិប្បលោភេន បព្ពឌិត្វា តេសំ ចត្តបដិចត្តំ កត្វា "អាចរិយា យំ ត្យម្ហាកំ ជានតសិប្បំ សិក្ខាបេថា"តិ អាហ៍ តេ អត្តនោ អត្តនោ ជានតតិយាមេនេច តំ សិក្ខាបេសុំ៍ បញ្ចន្នំ តាបសសតានំ ឲកោបិ តេន អតិរេកបញ្ញោ នាហោសិ, ស្វេច តេសំ បញ្ញាយ អគ្គោ៍ អថស្ស តេ សន្និបតិត្វា អាចរិយដ្ឋានំ អទំសុ៍ អថ នេ សោ អាហ – "យារិសា, ត្យម្ហេ និច្ចំ ចតម្ហលផលាហារា អរញ្ញេច ចសថ, យត្យស្សបថំ កស្មា ត គច្ឆថា"តិ? "យារិស, យត្យស្សា នាម យហាទានំ ទត្វា អត្យមោទនំ ការាបេន្តិ, ធម្មិំ កថំ ភណាបេន្តិ, បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ, យយំ តេន ភយេន តត្ថ ត គច្ឆាមា"តិ៍ "យារិសា, សចេបិ ចក្កចត្តិរាជា កចិស្សតិ, យនំ គហេត្វា កថនំ នាម យយ្ហំ ភារោ, ត្យម្ហេ យា ភាយថា"តិ ចត្វា តេហិ សទ្ធិំ ចារិកំ ចរមានោ អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ ចសិត្វា បុនទិចសេ សព្ពេហិ សទ្ធិំ ទ្វារគាមេ កិក្ខាយ ចរិ, យត្យស្សា យហាទានំ អទំសុ៍ តាបសា បុនទិចសេ នគរំ បចិសិំសុ យត្យស្សា យហាទានំ អទំសុ៍ វណ្ណាលកតាបសោ ទានាត្យមោទនំ ករោតិ, មង្គលំ ចទតិ, បញ្ហំ ចិស្សជ្ជេតិ, យត្យស្សា បសីទិត្វា ពហុបច្ចយេ អទំសុ៍ សកលនគរំ "បណ្ឌិតោ គណសត្ថា ធម្មិកតាបសោ អាគតោ"តិ សង្ខុភិ, តំ រញ្ញោបិ កថយិំសុ៍

រាជា "ក្យហិំ ចសតី"តិ បុច្ឆិត្វា "វុឃ្យានេ"តិ សុត្វា "សាធុ អជ្ជ តេសំ ទស្សនាយ គមិស្សាមី"តិ អាហ៍ ឲកោ បុរិសោ គន្ត្វា "រាជា កិរ ចោ

បស្សិតុំ អាគច្ឆិស្សតី”តិ ខណ្ឌហាលស្ស កថេសិ។ សោបិ តុសិកំ អាមន្តេត្វា “មារិសា, រាជា កិរ អាគមិស្សតិ, ញ្ញស្សេវ តាម ឯកេកំ អាទាយេត្វា ឃាតេតុំ អលំ ហោតី”តិ។ “កិំ បន កាតព្វំ អាចរិយា”តិ? សោ ឯវមាហ – “តុម្ហេសុ ឯកេកោ ចក្កវត្តិំ ជនេតុ, ឯកេកោ ខត្តិយកញ្ញាបរិយេសនំ ករោតុ, ឯកេកោ គណ្ឌកាបសិយិកា គណ្ហតុ, ឯកេកោ បច្ចាមិត្តំ មារេតុ, ឯកេកោ ខជ្ជកោរកាហេតុកម្មំ ករោតុ, ឯកេកោ តត្ថ តត្ថ មន្តេ សជ្ឈាយតូ”តិ។ តេ តថា ករិំសុ។ សោ បន អដ្ឋ ចេវ ឆស ច បណ្ឌិតចារិកោ គហេត្វា មនោរមេ អារាមេ រមណីយំ បេតិតុកំ ឆបេត្វា អន្តេវាសិកបរិវុតោ សុបញ្ញត្តេ អាសនេ អាវសេ តិសិឌិំ។ តស្មិំ ខណេ រាជា បុរោហិតំ អាណាយ មហន្តេន បរិវារេន

ខណ្ឌហាលំ គត្វា តេ មិត្តាមច្ចេ ទិស្វា “អបិយកាមយាមុត្តា”តិ បរិទេវិត្វា ខណ្ឌហាលស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ

តុដ្ឋមានសោ បុរោហិតេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៩៦។

“លទាឌិតា ឌជិលិ បក្កន្តា, ក្ខុមល្លរបិ ខេយ មត្តិ ឌបត្តិ;

កច្ចិត្ត តេ មាតុសកោ បវេសាកោ, ញ្ញដំ ចិត្វា បរិមុត្តា អបិយា”តិ។

តត្ថ លទាឌិតាតិ សព្ពេហិ អឌិតចម្ពេហិ សមន្តាគតា។ បក្កន្តាតិ ឆត្តាកដ្ឋស្ស អលាខតេត មលក្កហិតខន្តា។ ក្ខុមល្លរបិតិ អតញ្ញិតក្ខា អមណ្ឌិតរូបិ លុខសញ្ញាជិឌរា។ មាតុសកោ បវេសាកោតិ មតុស្សេហិ កត្តព្ពចិរិយេ។ ញ្ញដំ ចិត្វាតិ ញ្ញដំ តបធរលាញ្ញា មត្តសញ្ញាយតញ្ញា ខាតន្តា។ អបិយាតិ កច្ចិ អាចរិយ, ញ្ញេម ធម្មេហិ អបិយេហិ មុត្តាតិ បុច្ឆតិ។

តំ សុត្វា បុរោហិតោ “អយំ រាជា អដ្ឋាតេ បវេន្តោ, តុណ្ហីភាចិតុំ ន ចដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៩៧។

“បិបិត្តិ កម្មាតិ កេវេច រាជ, ជាហុស្សុតោ ខេ ន ធរេយ្យ ឆម្ម;

សហស្សេចេខោបិ ន តំ បដិច្ច, ឌុក្ខា បមុច្ចេ ធរលំ អបត្វា”តិ។

តត្ថ ជាហុស្សុតោ ខេតិ សចេ មហារាជ, “អហំ ជាហុស្សុតោម្ហី”តិ បរិលាខចេខោបិ ឌសកុសលកម្មបថឆម្មំ ន ធរេយ្យ, តីហិ ទ្វារេហិ បិបិត្តិតេច កេវេយ្យ, តិដ្ឋត្ត តយោ វេទា, សហស្សេចេខោបិ សមាតោ តំ ជាហុសច្ចំ បដិច្ច អដ្ឋសមាបត្តិសង្ខាតំ ធរលំ អប្បត្វា អបិយឌុក្ខតោ ន មុច្ចេយ្យាតិ។

តស្ស វចនំ សុត្វា សិង្គាលកោ ចិន្តេសិ “រាជា យថា វា តថា វា ទូសិកាយស្ស បសីទិ, អយំ បន ព្រាហ្មណោ ចរន្តិ កោធំ ជនេត្វាន បហរន្តោ វិយ ចន្ទិតកន្តោ គចចរំ លិបន្តោ វិយ គមេសិ, តេន សទ្ធិំ គមេស្សាមី”តិ។ សោ តេន សទ្ធិំ គមេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៩៣

“សហស្សេវេនាបិ ន តំ បដិច្ច, ញត្វា បយុច្ចេ ចរណំ អបត្វា;

យញ្ញាយិ វេតា អញ្ជលិ កតន្តិ, សសំយំ ចរណញ្ញោច សច្ច”ន្តិ។

តត្ថ អញ្ជលីតិ តវ វាទេ វេតា ច សេសសិប្បានិ ច អញ្ជលីតិ អាបជ្ជន្តិ, តានិ គន្ធា ក្ខាណាត្តិ, សីលសំយមេន សទ្ធិំ ចរណញ្ញោច ឯកំ សច្ចំ អាបជ្ជតីតិ។

តតោ បុរោហិតោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៩៤

“ន វេទ វេតា អញ្ជលិ កតន្តិ, សសំយំ ចរណញ្ញោច សច្ចំ;

កិត្តិញ្ហិ បប្បោតិ អធិច្ច វេទេ, សន្តិំ បុណាតិ ចរណេន ទន្តោ”តិ។

តត្ថ ន វេទាតិ តាតំ “វេតា អញ្ជលី”តិ វទាមិ, អបិច ខោ បន សសំយំ ចរណំ សច្ចមេវ សមាចរតុំ វត្តុំ។ តេន ហិ សក្កា ទិស្វា យុត្តិំ សន្តិំ បុណាតីតិ សមាបត្តិសក្ខាតេន ចរណេន ទន្តោ កាយសន្តិកាទិំ និព្វានំ បិបុណាតីតិ។

តំ សុត្វា សិង្គាលកោ “ន សក្កា ឋបិតា សទ្ធិំ បដិបក្ខចរេន វាតុំ, ‘បុត្តោ តវាហ’ន្តិ វុត្តេ សិនេហំ អកត្វា នាម នត្ថិ, បុត្តភាវមស្ស គមិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បញ្ចមំ គាថមាហ –

៩៥

“ကဋ္ဌာ ယာတာ ပိတာ ဓာတ္တ, ေဃဓ ဍာေတာ သေဃဝ ေသာ;

ၾဍ္ဍာလေကာ အဟံ ေကာေတာ, ေသာတ္တိဃာကုလဝံသေကာ”တိ ။

တတ္ထ ကဋ္ဌာတိ ယာတာ စ ပိတာ စ ေသသဓာတ္တ စ ကဒိတဋ္ဌာ ဓာယ ။ ေဃဓ ပဓ ဍာေတာ, ေသာေဃဝ ေသာ ေဟာတိ ။ အတ္တာေဃဝ ဟိ အတ္တေနာ ဍာဃတိ, အဟဋ္ဌာ တဃာဝ ၾဍ္ဍာလကဒ္လူေလ ဍဓိေတာ, တဃာ ဒုတ္တေဃဝ ဓာယံ ဂတံ, ၾဍ္ဍာလေကာ အဟံ ေကာတိ ။

ေသာ “ဝုက်ေသဓ တွံ ၾဍ္ဍာလေကာသီ”တိ ဒုေတ္တ “အာယာ”တိ ဝတွာ “ယဃာ ေတ ယာတု သဉ္ဈာဏံ ဍိဓ္ဓံ, တံ ဂုဟိ”တ္တိ ဒုေတ္တ “ဍ္ဍာဍံ ၿဗာဟ္မဏာ”တိ ယဍ္ဍိကံ တသ္သ ဟေတ္ထ ဋေပသိ ။ ၿဗာဟ္မေဏာ ယဍ္ဍိကံ သဉ္ဈာဓိတ္တာ ဓိဋ္ဌေဃဓ “တွံ ၿဗာဟ္မဏဆယံ ပဍာဓာသီ”တိ ဝတွာ ၿဗာဟ္မဏဆယံ ပုဋ္ဌေတ္တာ ဇဍ္ဍံ ဂာဓယာဟ –

၄လီ ။

“ကဓံ ေကာ ၿဗာဟ္မေဏာ ေဟာတိ, ကဓံ ကဓတိ ေကာဓလီ;

ကဓဋ္ဌာ ပဒိဓိဗ္ဗာဓံ, ဆယုဍ္ဍာ ကိတ္တိ ဒုဋ္ဌတီ”တိ ။

ၾဍ္ဍာလေကာပိ တသ္သ အာဝိက္ခေတ္တာ သတ္တယံ ဂာဓယာဟ –

၄ပ ။

“ဓိဒံကတွာ အဂ္ဂိယာဍာဃ ၿဗာဟ္မေဏာ, အာေပါ သိဋ္ဌာ ဃဍံ ၾေသ္သတိ ဃူပံ;

ဝုဒ္ဓကေဒာ ၿဗာဟ္မေဏာ ေဟာတိ ေခမီ, ဆေယ္ယ ဍိတံ ေတဓ အယာပယိသု”တိ ။

တတ္ထ ဓိဒံကတွာ အဂ္ဂိယာဍာဃာတိ ဓိဒန္တဒံ ကတွာ အဂ္ဂိ ဂေဟတွာ ပဒိဓဒတိ ။ အာေပါ သိဋ္ဌာ ဃဍံ ၾေသ္သတိ ဃူပတ္တိ အဓိေသဓဓကကယံ ကေဒာေတ္တာ သယ္ယာပါသံ ဓာ ဓာဍေပဃ်ံ ဓာ ဓိဒဂ္ဂုရာအံ ဓာ ဃဍေတ္တာ ဒုဓဏ္ဏဃူပံ ၾသ္သာေပတိ ။ ေခမီတိ ေခမပ္ပေတ္တာ ။ အယာပယိသုတိ ေတေဓဓ စ ကာေဏာဓ ဆေယ္ယ ဍိတံ ကဓယိသု ။

តំ សុត្វា បុរោហិតោ តេន កថិតំ ព្រាហ្មណធម្មំ ករោន្តោ អដ្ឋមំ គាថមាហ –

៨៩។

“ន សុទ្ធិ សេចនេនត្ថិ, នាបិ កេវលី ព្រាហ្មណោ;

ន ខន្តី នាបិ សោរច្ចំ, នាបិ សោ បរិនិព្វុតោ”តិ។

តត្ថ សេចនេនាតិ តេន វុត្តេសុ ព្រាហ្មណធម្មេសុ ឯកំ ឋបេត្វា សព្វំ បដិក្ខិបតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “អគ្គិបរិចរណេន ច ឧទកសេចនេន ច បសុឃាតយញ្ញេន ច សុទ្ធិ នាម នត្ថិ, នាបិ ឯត្តកេន ព្រាហ្មណោ កេវលបរិបុណ្ណោ ហោតិ, ន អធិវាសនខន្តិ, ន សីលសោរច្ចំ, នាបិ កិលេសបរិនិព្វានេន បរិនិព្វុតោ នាម ហោតី”តិ។

តតោ តំ ឧទ្ទាលកោ “យទិ ឯវំ ព្រាហ្មណោ ន ហោតិ, អថ កថំ ហោតី”តិ បុច្ឆន្តោ នវមំ គាថមាហ –

៩០។

“កថំ សោ ព្រាហ្មណោ ហោតិ, កថំ ភវតិ កេវលី;

កថញ្ច បរិនិព្វាតិ, ធម្មដ្ឋោ កថមុច្ចតី”តិ។

បុរោហិតោបិស្ស កថេន្តោ ទសមំ គាថមាហ –

៩១។

“អខេត្តពន្ធូ អមមោ និរាសោ, និល្លោភបាបោ ភវលោភខីណោ;

ឯវំករោ ព្រាហ្មណោ ហោតិ ខេមី, ធម្មេ ឋិតំ តេន អមាបយិំសូ”តិ។

តត្ថ អខេត្តពន្ធូតិ អក្ខេត្តោ អពន្ធុ, ខេត្តវត្ថុគាមនិគមបរិគ្គហេន ចេវ

ជាតិពន្ធវគោត្តពន្ធវមិត្តពន្ធវសហាយពន្ធវសិប្បពន្ធវបរិគ្គហេន ច រហិតោ។ អមមោតិ សត្តសង្ខារេសុ តណ្ហាទិដ្ឋិមមាយនរហិតោ។ និរាសោតិ លាភធនបុត្តជីវិតាសាយ រហិតោ។ និល្លោភបាបោតិ បាបលោភវិសមលោភេន រហិតោ។ ភវលោភជីណោតិ ជីណាភវរោគា។

តតោ ឧទ្ទាលកោ គាថមាហ –

៤១។

“ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា, សុទ្ទា ចណ្ឌាលបុក្កុសា;

សព្វេវ សោរតា ទន្តា, សព្វេវ បរិនិព្វុតា;

សព្វេសំ សីតិភូតានំ, អត្ថិ សេយ្យោវ បាបិយោ”តិ។

តត្ថ អត្ថិ សេយ្យោវ បាបិយោតិ ឯតេ ខត្តិយាទយោ សព្វេបិ សោរច្ចាទីហិ សមន្នាគតា ហោន្តិ, ឯវំ ភូតានំ បន តេសំ អយំ សេយ្យោ, អយំ បាបិយោតិ ឯវំ ហីនុក្កដ្ឋតា អត្ថិ, នត្ថីតិ បុច្ឆតិ។

អថស្ស “អរហត្តុប្បត្តិតោ បដ្ឋាយ ហីនុក្កដ្ឋតា នាម នត្ថី”តិ ទស្សេន្តោ ព្រាហ្មណោ គាថមាហ –

៤២។

“ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា, សុទ្ទា ចណ្ឌាលបុក្កុសា;

សព្វេវ សោរតា ទន្តា, សព្វេវ បរិនិព្វុតា;

សព្វេសំ សីតិភូតានំ, នត្ថិ សេយ្យោវ បាបិយោ”តិ។

អថ នំ គរហន្តោ ឧទ្ទាលកោ គាថាទ្វយមាហ –

៤៣។

“ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា, សុទ្ទា ចណ្ឌាលបុក្កុសា;

សព្ពេវ សោរតា ទន្តា, សព្ពេវ បរិនិព្ពុតា។

៥៣។

“សព្ពេសំ សីតិភូតានំ, នត្ថិ សេយ្យោវ បាបិយោ;

បត្ថំ ចរសិ ព្រហ្មញ្ញំ, សោត្ថិយាកុលវំសត”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យទិ ឯតេហិ កុលេហិ សមាគតានំ វិសេសោ នត្ថិ, ឯកោ វណ្ណោវ ហោតិ, ឯវំ សន្តេ ត្វំ ឯកតោ សុជាតកាវំ ភាសន្តោ បត្ថំ ចរសិ ព្រហ្មញ្ញំ, ចណ្ឌាលសមោ ហោសិ, សោត្ថិយកុលវំសតំ ភាសសីតិ។

អថ តំ បុរោហិតោ ឧបមាយ សញ្ញាបេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

៥៤។

“នានារត្តេហិ វត្ថេហិ, វិមានំ ភវតិ ឆាទិតំ;

ន តេសំ ឆាយា វត្ថានំ, សោ រាគោ អនុបជ្ជថ។

៥៥។

“ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យទា សុជ្ឈន្តិ មាណវា;

តេ សជាតិ បមុញ្ចន្តិ, ធម្មមញ្ញាយ សុទ្ធតា”តិ។

តត្ថ វិមានន្តិ គេហំ វា មណ្ឌបំ វា។ ឆាយាតិ តេសំ វត្ថានំ ឆាយា សោ នានាវិធោ រាគោ ន ឧបេតិ, សព្ពា ឆាយា ឯកវណ្ណាវ

ហោន្តិ· ឯវមេវាតិ មនុស្សេសុបិ ឯវមេវ ឯកច្ចេ អញ្ញាណព្រាហ្មណា អការណេនេវ ចាតុវណ្ណេ សុទ្ធិំ បញ្ញាបេន្តិ, ឯសា អត្ថីតិ មា គណ្ហិ យទា អរិយមគ្គេន មានវា សុជ្ឈន្តិ, តទា តេហិ បដិវិទ្ធំ និព្វានធម្មំ ជានិត្វា សុទ្ធតា សីលវន្តា បណ្ឌិតបុរិសា តេ សជាតិំ មុច្ចន្តិ និព្វានបត្តិតោ បដ្ឋាយ ហិ ជាតិ នាម និរត្ថកាតិ·

ឧទ្ទាលកោ បន បច្ចាហរិតុំ អសក្កោន្តោ អប្បដិភានោ និសីទិ· អថ ព្រាហ្មណោ រាជានំ អាហ – "សព្វេ ឥមេ, មហារាជ, កុហកា សកលជម្ពុទីបេ កោហញ្ញេនេវ នាសេន្តិ, ឧទ្ទាលកំ ឧប្បព្វាជេត្វា ឧបបុរោហិតំ ករោថ, សេសេ ឧប្បព្វាជេត្វា ផលកាវុធានិ ទត្វា សេវកេ ករោថា"តិ· "សាធុ, អាចរិយា"តិ រាជា តថា ការេសិ· តេ រាជានំ ឧបដ្ឋហន្តា យថាកម្មំ គតា·

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបេស កុហកោយេវា"តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ឧទ្ទាលកោ កុហកភិក្ខុ អហោសិ, រាជា អានន្ទោ, បុរោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ·

ឧទ្ទាលកជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា·

[៤៨៨] ៥· ភិសជាតកវណ្ណនា

អស្សំ គវំ រជតំ ជាតរូបន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ· វត្ថុ បន កុសជាតកេ (ជា· ២·២០·១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ· តទា បន សត្ថា "សច្ចំ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ចំ, ភន្តេ"តិ វុត្តេ "កិំ បដិច្ចា"តិ វត្វា "កិលេសំ, ភន្តេ"តិ វុត្តេ "ភិក្ខុ ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្វជិត្វា កស្មា កិលេសំ បដិច្ច ឧក្កណ្ឋិតោសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ ពាហិរកបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា វត្ថុកាមកិលេសកាមេ អារព្ភ ឧប្បន្នសញ្ញំ សបថំ កត្វា វិនោទយិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ·

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវស្ស ព្រាហ្មណមហាសាលកុលស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, "មហាកញ្ចនកុមារោ"តិស្ស នាមំ ករិំសុ· អថស្ស បទសា វិចរណកាលេ អបរោបិ បុត្តោ ជាយិ, "ឧបកញ្ចនកុមារោ"តិស្ស នាមំ ករិំសុ· ឯវំ បដិបាដិយា សត្ត បុត្តា អហេសុំ· សព្វកនិដ្ឋា បនេកា ធីតា, តស្សា "កញ្ចនទេវី"តិ នាមំ ករិំសុ· មហាកញ្ចនកុមារោ វយប្បត្តោ តក្កសិលតោ សព្វសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគញ្ឆិ· អថ នំ មាតាបិតរោ ឃរាវាសេន ពន្ធិតុកាមា "អត្តនា សមានជាតិយកុលតោ តេ ទារិកំ អានេស្សាម, ឃរាវាសំ សណ្ឋបេហី"តិ វទិំសុ· "អម្មតាតា, ន មយ្ហំ ឃរាវាសេនត្ថោ, មយ្ហញ្ហិ តយោ ភវា អាទិត្តា វិយ សប្បដិភយា, ពន្ធនាគារំ វិយ បលិពុទ្ធា, ឧក្ការភូមិ វិយ ជេគុច្ឆា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ, មយា សុបិនេនបិ មេថុនធម្មោ ន ទិដ្ឋបុព្វោ, អញ្ញេ វោ បុត្តា អត្ថិ, តេ ឃរាវាសេន និមន្តេថា"តិ វត្វា បុនប្បុនំ យាចិតោបិ សហាយេ បេសេត្វា តេហិ យាចិតោបិ ន ឥច្ឆិ·

អថ នំ សហាយា "សម្ម, កិំ បន ត្វំ បត្ថេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជិតុំ ន ឥច្ឆសី"តិ បុច្ឆិំសុ· សោ តេសំ នេក្ខម្មជ្ឈាសយតំ អារោចេសិ· តំ សុត្វា

មាតាបិតរោ សេសបុត្តេ និមន្តេសុំ, តេបិ ន ឥច្ឆិំសុ។ កញ្ចនទេវីបិ ន ឥច្ឆិយេវ។ អបរភាគេ មាតាបិតរោ កាលមកំសុ។ មហាកញ្ចនបណ្ឌិតោ មាតាបិតូនំ កត្តព្ពកិច្ចំ កត្វា អសីតិកោដិធនេន កបណទ្ធិកានំ មហាទានំ ទត្វា ឆ ភាតរោ ភគិនឹ ឯកំ ទាសំ ឯកំ ទាសឹ ឯកំ សហាយកញ្ច អាទាយ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បាវិសិំសុ។ តេ តត្ថ ឯកំ បទុមសរំ និស្សាយ រមណីយេ ភូមិភាគេ អស្សមំ កត្វា បព្ពជិត្វា វនមូលផលាហារេហិ យាបយិំសុ។ តេ អរញ្ញំ គន្ត្វា ឯកតោវ គន្ត្វា យត្ថ ឯកោ ផលំ វា បត្តំ វា បស្សតិ, តត្ថ ឥតរេបិ បក្កោសិត្វា ទិដ្ឋសុតាទីនិ កថេន្តា ឧច្ចិនន្តិ, គាមស្ស កម្មន្តដ្ឋានំ វិយ ហោតិ។ អថ អាចរិយោ មហាកញ្ចនតាបសោ ចិន្តេសិ “អម្ហាកំ អសីតិកោដិធនំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្ពជិតានំ ឯវំ លោលុប្បចារេន ផលាផលត្ថាយ ចរណំ នាម អប្បតិរូបំ, ឥតោ បដ្ឋាយ អហមេវ ផលាផលំ អាហរិស្សាមី”តិ។ សោ អស្សមំ បត្វា សព្ពេបិ តេ សាយន្ហសមយេ សន្និបាតេត្វា តមត្ថំ អារោចេត្វា “តុម្ហេ ឥធេវ សមណធម្មំ ករោន្តា អច្ឆថ, អហំ ផលាផលំ អាហរិស្សាមី”តិ អាហ។ អថ នំ ឧបកញ្ចនាទយោ “មយំ អាចរិយ, តុម្ហេ និស្សាយ បព្ពជិតា, តុម្ហេ ឥធេវ សមណធម្មំ ករោថ, ភគិនីបិ នោ ឥធេវ ហោតុ, ទាសីបិ តស្សា សន្តិកេ អច្ឆតុ, មយំ អដ្ឋ ជនា វារេន ផលាផលំ អាហរិស្សាម, តុម្ហេ បន តយោ វារមុត្តកា ហោថា”តិ វត្វា បដិញ្ញំ គណ្ហិំសុ។

តតោ បដ្ឋាយ អដ្ឋសុបិ ជនេសុ ឯកេកោ វារេនេវ ផលាផលំ អាហរតិ។ សេសា អត្តនោ អត្តនោ បណ្ណសាលាយមេវ ហោន្តិ, អការណេន ឯកតោ ភវិតុំ ន លភន្តិ។ វារប្បត្តោ ផលាផលំ អាហរិត្វា ឯកោ មាឡកោ អត្ថិ, តត្ថ បាសាណផលកេ ឯកាទស កោដ្ឋាសេ កត្វា ឃណ្ឌិំ បហរិត្វា អត្តនោ កោដ្ឋាសំ អាទាយ វសនដ្ឋានំ បវិសតិ។ សេសា ឃណ្ឌិសញ្ញាយ និក្ខមិត្វា លោលុប្បំ អកត្វា គារវបរិហារេន គន្ត្វា អត្តនោ បាបុណនកោដ្ឋាសំ អាទាយ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា បរិភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តិ។ តេ អបរភាគេ ភិសានិ អាហរិត្វា ខាទន្តា តត្តតបា ឃោរតបា បរមជិតិន្ទ្រិយា កសិណបរិកម្មំ ករោន្តា វិហរិំសុ។ អថ តេសំ សីលតេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ សក្កោបិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា “កាមាភិយុត្តា នុ ខោ ឥមេ ឥសយោ, នោ”តិ អាសង្កំ ករោតិយេវ។ សោ “ឥមេ តាវ ឥសយោ បរិគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ អានុភាវេន មហាសត្តស្ស កោដ្ឋាសំ តយោ ទិវសេ អន្តរធាបេសិ។ សោ បឋមទិវសេ កោដ្ឋាសំ អទិស្វា “មម កោដ្ឋាសំ បម្មុដ្ឋា ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេសិ, ទុតិយទិវសេ “មម ទោសេន ភវិតព្ពំ, បណាមនវសេន មម កោដ្ឋាសំ ន ឋបេសិ មញ្ញេ”តិ ចិន្តេសិ, តតិយទិវសេ “កេន នុ ខោ ការណេន មយ្ហំ កោដ្ឋាសំ ន ឋបេន្តិ, សចេ មេ ទោសោ អត្ថិ, ខមាបេស្សាមី”តិ សាយន្ហសមយេ ឃណ្ឌិសញ្ញំ អទាសិ។

សព្ពេ សន្និបតិត្វា “កេន ឃណ្ឌិសញ្ញា ទិន្នា”តិ អាហំសុ។ “មយា តាតា”តិ។ “កិំការណា អាចរិយា”តិ? “តាតា តតិយទិវសេ កេន ផលាផលំ អាហដ”ន្តិ? តេសុ ឯកោ ឧដ្ឋាយ “មយា អាចរិយា”តិ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ កោដ្ឋាសេ ករោន្តេន តេ មយ្ហំកោដ្ឋាសោ កតោតិ។ “អាម, អាចរិយ, ជេដ្ឋកកោដ្ឋាសោ មេ កតោ”តិ។ “ហិយ្យោ កេនាភត”ន្តិ? “មយា”តិ អបរោ ឧដ្ឋាយ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ កោដ្ឋាសំ ករោន្តេន មំ អនុស្សរីតិ។ “តុម្ហាកំ មេ ជេដ្ឋកកោដ្ឋាសោ ឋបិតោ”តិ។ “អជ្ជ កេនាភត”ន្តិ។ “មយា”តិ អបរោ ឧដ្ឋាយ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ កោដ្ឋាសំ ករោន្តេន មំ អនុស្សរីតិ។ “តុម្ហាកំ មេ ជេដ្ឋកកោដ្ឋាសោ កតោ”តិ។ “តាតា, អជ្ជ មយ្ហំកោដ្ឋាសំ អលភន្តស្ស តតិយោ ទិវសោ, បឋមទិវសេ កោដ្ឋាសំ អទិស្វា ‘កោដ្ឋាសំ ករោន្តេន មំ បម្មុដ្ឋោ ភវិស្សតី’តិ ចិន្តេសិំ, ទុតិយទិវសេ “មម កោចិ ទោសោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេសិំ, អជ្ជ បន “សចេ មេ ទោសោ អត្ថិ, ខមាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឃណ្ឌិសញ្ញាយ តុម្ហេ សន្និបាតេសិំ។ ឯតេ

កិសកោដ្ឋាសេ ឋេយ្យកិរិយា"តិ ចេតេ, អហំ ន លភាមិ, ឯតេសំ ខេតេត្វា ឋាគតំ ខោតុំ ចដ្ឋតិ, កាយេ បហាយ បដ្ឋាយិតានំ កិសយត្វា ខេតតំ ភាយ អប្បតិរូបត្តិ៍ ទេទ ពស្ស ពនំ សុត្វា "អហោ សាហសិកកម្ម"ន្តិ សំវេគ ឧប្បាទេត្វា អហោសិ៍

ពស្មិំ អស្សមបទេ ចតុទ្ធនុកតុក្ខេ គិដ្ឋពុទ្ធេចពាបិ ឌ្ឍពរិត្វា អាគន្ត្វា ទេពសំយេច សត្ថុនោ គិសីទិ៍ អាទេតដ្ឋកទណ៌ កាទិយយាទេតា ទុក្ខំ អឆិចាយេសពុំ អសម្បេត្តា អាញអានំ គិន្តិត្វា បលិឃិត្វា អទន្តា បចិដ្ឋេ ឯទេកា ចាទទេណា កាទេលត កាលំ ខ្ពសិកណ៌ ចគ្គតិ, សោបិ អាគន្ត្វា ឯកយត្តិ អដ្ឋាសិ៍ សប្បគឹញអាបតទេកា ឯទេកា ចាតទេទា អហិពុល្ហិកស្ស ហត្ថទេពា យុទ្ធិត្វា បលិឃិត្វា អទន្តា បចិសិត្វា ពទេត្វច អស្សមេ ចសតិ៍ សោបិ ពំ ឌិចសំ ខ្ពសិកណ៌ ចគ្គិត្វា ឯកយត្តិ គិសីទិ៍ សម្បេត្តា "ខ្ពសិកណ៌ បរិក្កហិញ្ញយ្យាមី"តិ ទេពសំ សត្ថុនោ អឌិស្សយាតកាទេយា អដ្ឋាសិ៍ ពស្មិំ ឍទេណច ទេវិឆិសត្តស្ស កតិដ្ឋា ដ្ឋបកញ្ញុតពាបទេសា ដ្ឋាយាសតា ទេវិឆិសត្តំ ចគ្គិត្វា ទេសសានំ អបចិតិ ឌស្សេត្វា "អាចរិយ, អហំ អទន្តា អបដ្ឋបេត្វា អត្តាតទន្តាច សោទេឆពុំ លភាមី"តិ បុដ្ឋិ៍ "អាម, លភសី"តិ៍ សោ ខ្ពសិកណយទេឡ្យឌត្វា "សចេ ទេព យយា កិសានិ ឍាឌិតានិ, ឯចម្ហុបេិ ភាយ ទេហាពុ"តិ សបចំ កទេទាទេត្តា បជយំ កាឆយាហ –

សិបំ៍

"អស្សំ កចំ ទេឌពំ ឌាពរូបំ, គរិយញ្ញា សោ ខ្ពឆ លភពំ យតាបំ;

បុទេត្តហិ ឌាទេទហិ សមក្ខិ ទេហាពុ, កិសានិ ទេព ពោហុលា សោយា អហាសី"តិ៍

ពត្ថ "អស្សំ កច"ន្តិ ខ្ពឆំ "សោ 'យត្តកានិ បិយចត្ថុនិ ទេហាន្តិ, ទេពហិ ចិប្បយោទេក ពត្តកានិ សោកទុក្ខានិ ឧប្បជ្ជន្តី'តិ ចត្ថុកាទេយ កទេហន្តោ អកាសី"តិ ទេចឌិពន្តា៍

ពំ សុត្វា ខ្ពសិកទេណា "យាទិស, យា ឯចំ កទេចឆ, អតិការិយោ ទេព សបទេទា"តិ កទេណ្ហ បិឌហិ៍ ទេវិឆិសទេត្តាបិ តំ "ពាព, អតិការិយោ ទេព សបទេទា, ត ត្វំ ឍាឌសិ, ពច បត្តាសទេត គិសីទា"តិ អាហ៍ ពស្មិំ បជយំ សបចំ កត្វា គិសិទេត្ត ទុពិយោបិ កាពា សហសា ដ្ឋាយ យហាសត្តំ ចគ្គិត្វា សបទេចត អត្តានំ សោទេឆទេត្តា ទុពិយំ កាឆយាហ –

សិដំ៍

"យាលញ្ញា សោ កាសិកចត្ថគញ្ញា, ឌាទេទពុ បុត្តស្ស ពាហុ គចត្តុ;

កាទេយសុ ពិដ្ឋា ក្បូទំ អទេបក្ខំ, កិសានិ ទេព ពោហុលា សោយា អហាសី"តិ៍

តត្ថ ឋិតន្តិ ចតុក្កាយកិលេសកាយេសុ ឋាហលំ អបេក្ខំ ករោន្តីតិ។ គាថំ សោ “ភស្សេតេសុ ឋិតា អបេក្ខា ហោន្តិ, សោ តេហិ ឆិប្បេភោគេ មហន្តំ ទុក្ខំ បិបុលាតី”តិ ទុក្ខបដិក្ខេបវសេនេវ អាហ។

តម្បិ និសិន្នេ សេនាបិ អត្តនោ អត្តនោ អជ្ឈាសយានុរូបេន តំ តំ កាមំ អកាសិសុ –

២៩០។

“បហូតធញ្ញោ កសិយា ភវិស្សំ, បុត្តោ គិហី ធនិមា សព្ពកាមេ;

វយំ អបស្សំ ឃរមាវសាតុ, កិំសាតិ តេ ព្រាហ្មណ ភោ អហាសិ។

២៩១។

“សោ លទ្ធិសោ ហោតុ បសយ្ហការី, រាជាភិរាជា ពលវា ភវិស្សំ;

ន ចាតុរន្តំ មហិយាវសាតុ, កិំសាតិ តេ ព្រាហ្មណ ភោ អហាសិ។

២៩២។

“សោ ព្រាហ្មណោ ហោតុ អវីតរាគោ, មុហុត្តនក្ខត្តបថេសុ យុត្តោ;

បូជេតុ នំ រដ្ឋបតី យសស្សី, កិំសាតិ តេ ព្រាហ្មណ ភោ អហាសិ។

២៩៣។

“អជ្ឈាយកំ សព្ពសមន្តវេទំ, តបស្សិនំ មញ្ញតុ សព្ពលោកោ;

បូជេន្តុ នំ ជានបទា សមេច្ច, កិំសាតិ តេ ព្រាហ្មណ ភោ អហាសិ។

៥១។

“ចតុស្សទំ គាមវរំ សមិទ្ធំ, ទិន្នញ្ហិ សោ ភុញ្ជតុ វាសវេន;

អវីតរាគោ មរណំ ឧបេតុ, ភិសានិ តេ ព្រាហ្មណ យោ អហាសិ។

៥២។

“សោ គាមណី ហោតុ សហាយមជ្ឈេ, នច្ចេហិ គីតេហិ បមោទមានោ;

សោ រាជតោ ព្យសន មាលត្ថ កិញ្ចិ, ភិសានិ តេ ព្រាហ្មណ យោ អហាសិ។

៥៣។

“យំ ឯករាជា បថវិំ វិជេត្វា, ឥត្ថីសហស្សាន ឋបេតុ អគ្គំ;

សីមន្តិនីនំ បវរា ភវាតុ, ភិសានិ តេ ព្រាហ្មណ យា អហាសិ។

៥៤។

“ឥសីនញ្ហិ សព្ពសមាគតានំ, ភុញ្ជេយ្យ សាទុំ អវិកម្បមានា;

ចរាតុ លាភេន វិកត្ថមានា, ភិសានិ តេ ព្រាហ្មណ យា អហាសិ។

៥៥។

“អាវាសិកោ ហោតុ មហាវិហារេ, នវកម្មិកោ ហោតុ គជង្គលាយំ;

ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩩ, ᨽᩥᩈᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨿᩮᩣ ᩋᩉᩣᩈᩥ᪨

᪇᪙᪨

“ᩈᩮᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᩣᩈᩈᨲᩮᩉᩥ ᨨᨾ᩠ᨽᩥ, ᩁᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᨶᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᨲᩩ ᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩥᩴ;

ᨲᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩩ ᨸᩣᨧᨶᩮᩉᩥ, ᨽᩥᩈᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨿᩮᩣ ᩋᩉᩣᩈᩥ᪨

᪈᪀᪨

“ᩋᩃᨠ᩠ᨠᨾᩣᩃᩦ ᨲᩥᨸᩩᨠᨱ᩠ᨱᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩃᨭ᩠ᨮᩦᩉᨲᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩴ ᩏᨸᩮᨲᩩ;

ᩈᨠᨧ᩠ᨨᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᩈᩥᨡᩴ ᨧᩁᩣᨲᩩ, ᨽᩥᩈᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨿᩮᩣ ᩋᩉᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲᩥᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣᨿ ᨠᩈᩥᨾᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩈᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᩥᩉᩦ ᨵᨶᩥᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩮᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩃᨽᨲᩩ, ᨣᩥᩉᩦ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩮᨶ ᩁᨲᨶᨵᨶᩮᨶ ᨵᨶᩥᨾᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩁᩪᨸᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩮ ᩃᨽᨲᩩ᪨ ᩅᨿᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᨠᩣᩃᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨿᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩮ ᨥᩁᨾᩮᩅ ᩋᩣᩅᩈᨲᩪᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩈᩮᩣ “ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣᨿ ᩁᩣᨩᩣᨽᩥᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᨽᩥᩁᩣᨩᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩈᩮᩣ “ᩍᩔᩁᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩍᩔᩁᩥᨿᩮ ᨸᩁᩥᨣᩃᩥᨲᩮ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩈᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩈᩮᩣ “ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᩁᩥᨣᩃᩥᨲᩮ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᨸᩔᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨸᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩩ᪨ ᩍᨴᩴ ᩈᩮᩣ “ᩃᩮᩣᨠᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩣᨸᨠᩮᨶ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᨣᩁᩉᩅᩈᩮᨶ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩉᩣᨿᨲᩣᨸᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣᨿ ᨧᨲᩩᩔᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᨾᨶᩩᩔᨲᩣᨿ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ, ᨻᩉᩩᨵᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿ ᨵᨬ᩠ᨬᩮᨶ, ᩈᩩᩃᨽᨴᩣᩁᩩᨲᩣᨿ ᨴᩣᩁᩪᩉᩥ, ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨴᨠᨲᩣᨿ ᩏᨴᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᩴ, ᨧᨲᩩᩔᨴᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᩈᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩣᩈᩅᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨧᩃᩴ, ᩅᩣᩈᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩅᩁᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩑᨠᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮ ᩈᩪᨠᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᨾᨸᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨

ឆាសេន ចុទ្ទកាទាយ កាយសីតិ កាយទេដ្ឋកោ៑ អយមេវិ ពាធេយ ករហត្ថាធេយន ឧចយាហ៑ ពន្ធាតេឆេចិយា ចុទ្ទកាទាយ យត្ថិ យំ ពុតិត្តិ អត្ថោ៑ ឧពទាខាតិ អក្កទាខា៑ ពុតិត្តិសហស្សាតត្តិ ចចតយដ្ឋតាយ ចុត្តំ, សោញអសត្កំ ពុតិត្តិសហស្សាតំ អក្កដ្ឋាតេ ឆេបត្យតិ អត្ថោ៑ សិយត្តិតិតត្តិ សិយត្តឆទាតំ ពុតិត្តិតត្តិ អត្ថោ៑ ពុតិ សា ពុតិត្តិភាទេច ឆត្តាបិ ទុក្កត្តក្ខឆទាសិ ចិយ ពាទេយ ករហត្តិទេយច ឧចយាហ៑ ឆាសិយា ចុទ្ទកាទាយ សត្ថសយាកតាតត្តិ សត្ថុសំ សត្កិបតិតាតំ យត្ថ្យត្តិសិថិត្តា អចិពយ្យយាតា អតេតាសក្កយាតា សាត្កុទសំ កុដ្ឋាត្យតិ អត្ថោ៑ ឆាសិតំ ពិទ សាយិពស្ស សត្តិទេព តិសិថិត្តា កុដ្ឋាតំ តាយ អបរិយំ៑ ពុតិ សា អត្តតោ អបរិយតាយ ឧចយាហ៑ ចទាត្យតិ ចទត្យ៑ លិទេកត ចិពត្ថយាតាតិ លិកេហត្យ កុហតកយំ ពទោទត្តិ លិកសក្កាទំ ដ្ឋបរ្យាទេឆត្តិ ចទត្យតិ អត្ថោ៑ ពុយិតា សា ឆាសិភាទេច ជិតាបិ ពិទេលសកាយចត្តុពាទេយ ករហតិ៑

ឆេចតាយ ចុទ្ទកាទាយ អាចាសិទេពាតិ អាចាសឌក្កតទេពា៑ ពឌក្កលិយត្តិ ឧចំតាយទេព តកទេះ៑ តត្ថ ពិទ ឆត្ថសយ្ហទា ឃុលភា៑ អាទេលិពសត្តិ ជិចសត្តិ ឧពជិចទេសទេតច ចាតបិតំ ពទោទត្យ៑ សោ ពិទ ឆេចបុទត្តា ពស្សបត្យត្ថពាទេល ពឌក្កលតពទំ តិស្សាយ ទេយាឌតិទេព ឌិល្លយហាចិហាទេទ អាចាសិពសញ្ញូទត្តទោ ហុត្វា ឌិល្លចិហាទេទ តចពយំ ពទោទត្តាទេយច យហាទុក្ខ អត្កកចិ៑ តស្មា តទេឆច ទុក្ខ អាទត្ត ឧចយាហ៑ ហតិត្តតា ចុទ្ទកាទាយ បិសសទេតហីតិ តាហ្យហិ បិទេសហិ៑ ឈត្តីតិ ចត្យស្ស បិទេឆស្ស ពីចាយ ពដិភាទេព ចាតិ ឈស្ស ជាទេតស្ស៑ ត្យទេត្តហីតិ ខ្ទិពល្លពាហិ ឌីឈលដ្ឋីហិ៑ បិចទេតហីតិ ឆសបិចទេតហិ អក្កូទេសហិ ចា៑ សោ ពិទ អត្តតោ អត្កក្ខតទុក្ខទេត្តាច អាទត្ត ឧចយាហ៑

ចាតទេទត ចុទ្ទកាទាយ អលក្កយាលីតិ អហិត្យល្លិទេពត ពទេល្ល បរិក្តិបិត្តា ឆបិតាយ អលក្កយាលិយ សយត្តាពទេតា៑ តិបុពល្លចិទេល្លតិ តិបុបិញអត្តទេតត បិញអត្តពទេល្លា៑ លដ្ឋីហទេតាតិ សប្យកិញអំ សិក្លាបឃយាទេតា លដ្ឋិយា ហទេតា ហុត្វា៑ ឧទេសាបិ អហិត្យល្លិពស្ស ហទេត្ត អត្តទេតា អត្កក្ខតទុក្ខទេយច សត្ថាយ ឧចយាហ៑

ឧចំ ទេតហិ ទេតទេសហិ ឌទេតហិ សបទេឆ ពទេត យហាសទេត្តា ចិទេត្តសិ “ពឆាចិ ពុទេយ ‘អយំ អតដ្ឋទេយច តដ្ឋត្តិ ពទេឆតី’តិ យយិ អាសក្ក ពទេទឃ្យ, អហយិ សបចំ ពទោទាយី”តិ៑ អឆ តំ ពទោទាទេត្តា ចុទ្ធសយំ កាឆយាហ –

៥១៑

“ទេយា ទេច អតដ្ឋំច តដ្ឋត្តិ ចាហ, ពាទេយច ទេសា លភតំ កុដ្ឋាតញ្ញា;

អពាទេយទេត្ថ្យយទេលាំ ដ្ឋទេបត្យ, ទេយា ចា ទេភាទេត្តា សក្កតិ ពញ្ញាទេឆចា”តិ៑

តត្ថ ទេភាទេត្តាតិ អាលបតំ៑ ពុតំ ចុត្តំ ទេហាតិ – ភចទេត្តា ទេយា អតទេដ្ឋ ទេពាដ្ឋាទេស “តដ្ឋំ ទេយ”តិ ចឆតិ, ទេយា ចា ត្យទេយត្ស ពញ្ញា អាសក្កតិ, ទេសា បញ្ញា កាយក្យទេលា លភត្យ ទេឆច កុដ្ឋាត្យ ច, ទេយសីយទេយច បត្តុដ្ឋំ អលភិត្តា អពាទេយទេត្ថ្យទេយច យទត្យតិ៑

ឯវំ ឥសីហិ សបេធ កេត សេក្កា ភាយិត្វា “អហំ ឥមេ វីមំសេត្វា កិសាតិ អត្តវាទោបិ។ ឥមេ ច លុឌ្ធិតេលច្ឆអបិលុំ វិយ កាមេ ករោន្តា សវំ ករោន្តិ, កាមេ ករោហការោហំ តេ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា និស្សយាតន្ទេបិ ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា បុច្ឆន្តោ អនន្តរំ គាថមាហ –

៨១។

“យមេសមានា វិចរន្តិ លោកេ, ឥដ្ឋញ្ច កន្តញ្ច ពហូតមេតំ;

បិយំ មនុញ្ញំ ចិធ ជីវលោកេ, កស្មា ឥសយោ នប្បសំសន្តិ កាមេ”តិ។

តត្ថ យមេសមានាតិ យំ វត្ថុកាមំ កិលេសកាមញ្ច កសិគោរក្ខាទីហិ សមវិសមកម្មេហិ បរិយេសមានា សត្តា លោកេ វិចរន្តិ, ឯតំ ពហុតំ ទេវមនុស្សានំ ឥដ្ឋញ្ច កន្តញ្ច បិយញ្ច មនុញ្ញញ្ច, កស្មា ឥសយោ នប្បសំសន្តិ កាមេតិ អត្ថោ។ “កាមេ”តិ ឥមិនា តំ វត្ថុំ សន្ធាបេតា នេយ្យតិ។

អថស្ស បញ្ហាវិស្សជ្ជេន្តោ មហាសត្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

៨២។

“កាមេសុ វេ ហញ្ញរេ ពជ្ឈរេ ច, កាមេសុ ទុក្ខញ្ច ភយញ្ច ជាតំ;

កាមេសុ ភូតាធិបតី បមត្តា, បាបានិ កម្មានិ ករោន្តិ មោហា។

៨៣។

“តេ បាបធម្មា បសវេត្វ បាបំ, កាយស្ស ភេទា និរយំ វជន្តិ;

អាទីនវំ កាមគុណេសុ ទិស្វា, តស្មា ឥសយោ នប្បសំសន្តិ កាមេ”តិ។

តត្ថ កាមេសូតិ កាមហេតុ, កាមេ និស្សាយ កាយទុច្ចរិតាទីនិ ករោន្តីតិ អត្ថោ។ ហញ្ញរេតិ ទណ្ឌាទីហិ ហញ្ញន្តិ។ ពជ្ឈរេតិ រជ្ជុពន្ធនាទីហិ ពជ្ឈន្តិ។ ទុក្ខន្តិ កាយិកចេតសិកំ អសាតំ ទុក្ខំ។ ភយន្តិ អត្តានុវាទាទិកំ សព្ពម្បិ ភយំ។ ភូតាធិបតីតិ សក្កំ អាលបតិ។ អាទីនវន្តិ ឯវរូបំ

ເຮາສ໌ ເສາ ປເທສ ອາຄົຕເຈາ ຣຸກ຺ຂ຺ຂ຺ຄາຄີຫິ ສຸເຕ຺ຕຫິ (ຍ໌ ຄິ໌ ໑໌໑໙໑-໑໕໐) ຄີເປຕເທ຺ຕາ໌

ສເກ຺ກາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ສໍຈິກ຺ກມາຣເສາ ອຕຕ຺ຕໍ ກາຖມາຫ –

໕໓໌

“ຈີຍໍສຍາເຕາ ຖຸສິເຕາ ກິສາຕິ, ທີເຣ ກເຫຕ຺ວາຕ ຜເລ ຕິເລສິ;

ສຸທ຺ຊາ ອປິປິ ຖຸສເຍາ ຈສຕ຺ຕິ, ໜຕາຕິ ເຕ ຖາຫຸຈາຣີ ກິສາຕີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ຈີຍໍສຍາເຕາຕິ ກເຕ຺ຕ, ອຫໍ “ຖຸເຍ ຖຸສເຍາ ກາຍາລິຍຕ຺ຕາ ຈາ, ເຕາ ຈາ”ຕິ ຈີຍໍສເຕ຺ຕາ໌ ຖຸສິເຕາຕິ ຕຈ ຍເຫສິເຕາ ສຕ຺ຕກາຕິ ກິສາຕິ໌ ທີເຣ ກເຫຕ຺ວາຕາຕິ ທີເຣ ຕິກ຺ລຕ຺ຕາຕິ ກເຫຕ຺ວາ ຜເລ ໜກຍເຕ຺ຕ ຕິເລສິ໌ ສຸທ຺ຊາຕິ ຖຸຊາຕິ ຍເຍາ ຕຸຍ຺ຍາກໍ ສປຜກິຣິຍາມ ຍາຕໍ “ຖຸເຍ ຖຸສເຍາ ສຸທ຺ຊາ ອປິປິ ຫຸຕ຺ວາ ຈສຕ຺ຕີ”ຕິ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເທາລິສເຕ຺ຕາ ກາຖມາຫ –

໕໙໌

“ຕ ເຕ ຕຂີ ເຕາ ປຕ ກີຍ຺ອເຕຍ຺ຍາ, ຕ ພຕ຺ທຈາ ເຕາ ປຕ ເຕ ສຫາຍາ;

ກິສ຺ມິ ຈຸປຕ຺ຕຸກ຺ກ ສຫສ຺ສເຕຕ຺ຕ, ຖຸສີຫິ ຕ຺ວໍ ກີຍ຺ອສິ ເຮຈຣາຂາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ຕ ເຕ ຕຂີ ເຕາຕິ ເຮຈຣາຂ, ຍຜໍ ຕຈ ຕຂີ ຈາ ກີຍ຺ຖຸຕຖ຺ຖຍຸຕ຺ຕກາ ຈາ ເກຈິ ຕ ເຫາຍ, ຕາປິ ຕຈ ຍາຕຕກາ, ຕ ສຫາຍາ, ອຖ ຕ຺ວໍ ກິ ຈາ ກຸປຕ຺ຕຸຍໍກ ກຕ຺ວາ ກິ ຕິສ຺ສາຍ ຖຸສີຫິ ສຕ຺ທິ ກີຍ຺ອສີຕິ ອເຕ຺ວາ໌

ອຖ ຕໍ ສເກ຺ກາ ໜຍາເປເຕ຺ຕາ ຈີສຕິຍໍ ກາຖມາຫ –

໕໕໌

“អាចរិយា មេសិ បិតា ច មយ្ហំ ឯសា បតិដ្ឋា ខលិតស្ស ព្រហ្មេ;

ឯកាបរាធំ ខម ភូរិបញ្ញ, ន បណ្ឌិតា កោធពលា ភវន្តី”តិ។

តត្ថ ឯសា បតិដ្ឋាតិ ឯសា តវ បាទច្ឆាយា អជ្ជ មម ខលិតស្ស អបរទ្ធស្ស បតិដ្ឋា ហោតុ។ កោធពលាតិ បណ្ឌិតា នាម ខន្តិពលា ភវន្តិ, ន កោធពលាតិ។

អថ មហាសត្តោ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ ខមិត្វា សយំ ទូសិកាហំ ខមាបេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៥២។

“សុចាសិតំ ទូសិតំ ឯកទត្តំ, យំ ចាសចំ ភូតបតិដ្ឋសាយ;

សព្វេច ភោគេ សុមនា ករោតុ, យំ ព្រាហ្មណោ បច្ចុបាទី កិមស្សី”តិ។

តត្ថ សុចាសិតំ ទូសិតំ ឯកទត្តន្តិ អាយស្មន្តានំ ទូសិតំ ឯកទត្តម្បិ ទូមស្មិ អវរញ្ញា ចសិតំ សុចសិតមេវ។ កិការណា? យំ ចាសចំ ភូតបតិ អដ្ឋសាយ, សចេ ហិ មយំ ភគវេ អចសិយព្ពាមំ ន អដ្ឋសាយ។ ភោគេតាតិ ករោតា សព្វេបិ សុមនា ករោតុ, តុស្សតុ, សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ ខមតុ។ កិការណា? យំ ព្រាហ្មណោ បច្ចុបាទី កិមស្សតិ, មយ្ហំ តុម្ហាកំ អាចរិយោ កិមស្សតិ បដិលភីតិ។

សក្កោ ទូសិកាហំ ចត្តិត្វា ទេវលោកមេវ គតោ។ ទូសិកណោបិ ឃរាភរិញ្ញាយោ តិដ្ឋតេត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ទូមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ កិក្ខវេ បោរាណកបណ្ឌិតា សបនំ កត្វា កិលេសេ បជហិំសូ”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ភិក្ខុភិក្ខុនិយោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ ជាតកំ សមោធានេន្តោ បុន សត្ថា ឥមស្សា គាថា អភាសិ –

៥៥។

“អហញ្ច សារិបុត្តោ ច, មោគ្គល្លានោ ច កស្សបោ;

អនុរុទ្ធោ បុណ្ណោ អានន្ទោ, តទាសុំ សត្ត ភាតរោ។

១០០។

“ភគិនី ឧប្បលវណ្ណា ច, ទាសី ខុជ្ជុត្តរា តទា;

ចិត្តោ គហបតិ ទាសោ, យក្ខោ សាតាគិរោ តទា។

១០១។

“បាលិលេយ្យោ តទា នាគោ, មធុទោ សេដ្ឋវានរោ;

កាឡុទាយី តទា សក្កោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

ភិសជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤៨៩] ២។ សុរុចិជាតកវណ្ណនា

មហេសីសុរុចិនោ ភរិយាតិ ឥទំ សត្ថា សាវត្ថិំ ឧបនិស្សាយ មិគារមាតុបាសាទេ វិហរន្តោ វិសាខាយ មហាឧបាសិកាយ លទ្ធេ អដ្ឋ វរេ អារព្ភ កថេសិ។ សា ហិ ឯកទិវសំ ជេតវនេ ធម្មកថំ សុត្វា ភគវន្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន ស្វាតនាយ និមន្តេត្វា បក្កាមិ។ តស្សា បន រត្តិយា អច្ចយេន ចាតុទ្ទីបិកោ មហាមេឃោ បាវស្សិ ។ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “យថា, ភិក្ខវេ, ជេតវនេ វស្សតិ, ឯវំ ចតូសុ ទីបេសុ វស្សតិ, ឱវស្សាបេថ, ភិក្ខវេ, កាយំ, អយំ បច្ឆិមកោ ចាតុទ្ទីបិកោ មហាមេឃោ”តិ វត្វា ឱវស្សាបិតកាយេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឥទ្ធិពលេន ជេតវនេ អន្តរហិតោ វិសាខាយ កោដ្ឋកេ បាតុរហោសិ។ ឧបាសិកា “អច្ឆរិយំ វត ភោ, អព្ភុតំ វត ភោ, តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា, យត្រ ហិ នាម ជាណុកមត្តេសុបិ ឱឃេសុ វត្តមានេសុ កដិមត្តេសុបិ ឱឃេសុ វត្តមានេសុ ន ហិ នាម ឯកភិក្ខុស្សបិ បាទា វា ចីវរានិ វា អល្លានិ ភវិស្សន្តី”តិ ហដ្ឋា ឧទគ្គា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិវិសិត្វា កតភត្តកិច្ចំ ភគវន្តំ ឯតទវោច “អដ្ឋាហំ, ភន្តេ, ភគវន្តំ វរានិ យាចាមី”តិ។ “អតិក្កន្តវរា ខោ, វិសាខេ, តថាគតា”តិ។ “យានិ ច, ភន្តេ, កប្បិយានិ យានិ ច អនវជ្ជានី”តិ។ “វទេហិ វិសាខេ”តិ។ “ឥច្ឆាមហំ, ភន្តេ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស យាវជីវំ វស្សិកសាដិកំ ទាតុំ, អាគន្តុកភត្តំ ទាតុំ, គមិកភត្តំ ទាតុំ, គិលានភត្តំ ទាតុំ, គិលានុបដ្ឋាកភត្តំ ទាតុំ, គិលានភេសជ្ជំ ទាតុំ, ធុវយាគុំ ទាតុំ, ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស យាវជីវំ ឧទកសាដិកំ ទាតុ”ន្តិ។

សត្ថា “កិំ បន ត្វំ, វិសាខេ, អត្ថវសំ សម្បស្សមានា តថាគតំ អដ្ឋ វរានិ យាចសី”តិ បុច្ឆិត្វា តាយ វរានិសំសេ កថិតេ “សាធុ សាធុ,

វិសាខេ, សាធុ ខោ ត្វំ, វិសាខេ, ឥមំ អានិសំសំ សម្បស្សមានា តថាគតំ អដ្ឋ វរានិ យាចសី”តិ វត្វា “អនុជានាមិ តេ, វិសាខេ, អដ្ឋ វរានី”តិ អដ្ឋ វរេ ទត្វា អនុមោទនំ កត្វា បក្កាមិ។ អថេកទិវសំ សត្ថរិ បុព្ពារាមេ វិហរន្តេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, វិសាខា មហាឧបាសិកា មាតុគាមត្តភាវេ ឋត្វាបិ ទសពលស្ស សន្តិកេ អដ្ឋ វរេ លភិ, អហោ មហាគុណា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, វិសាខា ឥទានេវ មម សន្តិកា វរេ លភតិ, បុព្ពេបេសា លភិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មិថិលាយំ សុរុចិ នាម រាជា រជ្ជំ ការេន្តោ បុត្តំ បដិលភិត្វា តស្ស “សុរុចិកុមារោ”តិ នាមំ អកាសិ។ សោ វយប្បត្តោ “តក្កសិលាយំ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី”តិ គន្ត្វា នគរទ្វារេ សាលាយំ និសីទិ។ ពារាណសិរញ្ញោបិ បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោ នាម តថេវ គន្ត្វា សុរុចិកុមារស្ស និសិន្នផលកេយេវ និសីទិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ បុច្ឆិត្វា វិស្សាសិកា ហុត្វា ឯកតោវ អាចរិយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អាចរិយភាគំ ទត្វា សិប្បំ បដ្ឋបេត្វា ន ចិរស្សេវ និដ្ឋិតសិប្បា អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វា ឯកតោវ គន្ត្វា ទ្វេធាបថេ ឋិតា អញ្ញមញ្ញំ អាលិង្គិត្វា មិត្តធម្មានុរក្ខណត្ថំ កតិកំ ករិំសុ “សចេ មម បុត្តោ ជាយតិ, តវ ធីតា, តវ បុត្តោ, មម ធីតា, តេសំ អាវាហវិវាហំ ករិស្សាមា”តិ។ តេសុ រជ្ជំ ការេន្តេសុ សុរុចិមហារាជស្ស បុត្តោ ជាយិ, “សុរុចិកុមារោ”ត្វេវស្ស នាមំ ករិំសុ។ ព្រហ្មទត្តស្ស ធីតា ជាយិ, “សុមេធា”តិស្សា នាមំ ករិំសុ។

សុរុចិកុមារោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគច្ឆិ។ អថ នំ បិតា រជ្ជេ អភិសិញ្ចិតុកាមោ ហុត្វា “សហាយស្ស កិរ មេ ពារាណសិរញ្ញោ ធីតា អត្ថិ, តមេវស្ស អគ្គមហេសិំ ករិស្សាមី”តិ តស្សា អត្ថាយ ពហុំ បណ្ណាការំ ទត្វា អមច្ចេ បេសេសិ។ តេសំ អនាគតកាលេយេវ ពារាណសិរាជា ទេវិំ បុច្ឆិ “ភទ្ទេ, មាតុគាមស្ស នាម កិំ អតិទុក្ខ”ន្តិ? “សបត្តិរោសទុក្ខំ ទេវា”តិ។ “តេន ហិ, ភទ្ទេ, អម្ហាកំ ឯកំ ធីតរំ សុមេធាទេវិំ តម្ហា ទុក្ខា មោចេត្វា យោ ឯតំ ឯកិកមេវ គណ្ហិស្សតិ, តស្ស ទស្សាមា”តិ អាហ។ សោ តេហិ អមច្ចេហិ អាគន្ត្វា តស្សា នាមេ គហិតេ “តាតា, កាមំ មយា បុព្ពេ មយ្ហំ សហាយស្ស បដិញ្ញា កតា, ឥមំ បន មយំ ឥត្ថិឃដាយ អន្តរេ ន ខិបិតុកាមា, យោ ឯតំ ឯកិកមេវ គណ្ហាតិ, តស្ស ទាតុកាមម្ហា”តិ អាហ។ តេ រញ្ញោ សន្តិកំ បហិណិំសុ។ រាជា បន “អម្ហាកំ រជ្ជំ មហន្តំ, សត្តយោជនិកំ មិថិលនគរំ, តីណិ យោជនសតានិ រដ្ឋបរិច្ឆេទោ, ហេដ្ឋិមន្តេន សោឡស ឥត្ថិសហស្សានិ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា ន រោចេសិ។

សុរុចិកុមារោ បន សុមេធាយ រូបសម្បត្តិំ សុត្វា សវនសំសគ្គេន ពជ្ឈិត្វា “អហំ តំ ឯកិកមេវ គណ្ហិស្សាមិ, ន មយ្ហំ ឥត្ថិឃដាយ អត្ថោ, តមេវ អានេន្តូ”តិ មាតាបិតូនំ បេសេសិ។ តេ តស្ស មនំ អភិន្ទិត្វា ពហុំ ធនំ បេសេត្វា មហន្តេន បរិវារេន តំ អានេត្វា កុមារស្ស អគ្គមហេសិំ កត្វា ឯកតោវ អភិសិញ្ចិំសុ។ សោ សុរុចិមហារាជា នាម ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ តាយ សទ្ធិំ បិយសំវាសំ វសិ។ សា បន ទស វស្សសហស្សានិ តស្ស គេហេ វសន្តី នេវ បុត្តំ, ន ធីតរំ លភិ។ អថ នាគរា សន្និបតិត្វា រាជង្គណេ ឧបក្កោសិត្វា “កិមេត”ន្តិ វុត្តេ “រញ្ញោ ទោសោ នត្ថិ, វំសានុបាលកោ បន វោ បុត្តោ ន វិជ្ជតិ, តុម្ហាកំ ឯកាវ ទេវី, រាជកុលេ ច នាម ហេដ្ឋិមន្តេន សោឡសហិ ឥត្ថិសហស្សេហិ ភវិតព្ពំ, ឥត្ថិឃដំ គណ្ហថ, ទេវ, អទ្ធា តាសុ បុញ្ញវតី បុត្តំ លភិស្សតី”តិ វត្វា “តាតា, កិំ កថេថ, ‘អហំ អញ្ញំ ន

ករិស្សាមី’តិ បដិញ្ញំ ទត្វា យថា ឧសា អាគតា, ន សក្កា យុវាចាសិំ កាតុំ, ន មយ្ហំ ឥត្ថិឈងាយ អនេត្វា”តិ វត្វា បដិក្កមិត្វា បក្កាមិ។

សុមេធា តំ កថំ សុត្វា “រាជា តាត បព្វាជិតាយ អញ្ញា ឥត្ថិយោ ន អានេសិ, អហមេវ បនស្ស អានេស្សាមី”តិ វត្វា យាតុសមយកិរិយដ្ឋានេ ឋត្វា អត្តនោ រុចិយាវ ខត្តិយកញ្ញានំ សហស្សំ, អមច្ចកញ្ញានំ សហស្សំ, គហបតិកញ្ញានំ សហស្សំ, សព្វសមយនាដកិត្ថីនំ សហស្សន្តិ ចត្តារិ ឥត្ថិសហស្សានិ អានេសិ។ តាបិ ទស វស្សសហស្សានិ រាជកុលេ វសិត្វា នេវ បុត្តំ, ន ធីតរំ លភិំសុ។ ឯតេនេវុបាយេន អបរានិបិ តិក្ខត្តុំ ចត្តារិ ចត្តារិ សហស្សានិ អានេសិ។ តាបិ នេវ បុត្តំ, ន ធីតរំ លភិំសុ។ ឯត្តាវតា សោឡស ឥត្ថិសហស្សានិ អហេសុំ។ ចត្តាលីស វស្សសហស្សានិ អតិក្កមិំសុ, តានិ តាយ ឯកិកាយ វុត្ថេហិ ទសហិ សហស្សេហិ សទ្ធិំ បញ្ញាស វស្សសហស្សានិ ហោន្តិ។ អថ នាគរា សន្និបតិត្វា បុន ឧបក្កោសិត្វា “កិមេត”ន្តិ វុត្តេ “ទេវ, តុម្ហាកំ ឥត្ថិយោ បុត្តំ បត្ថេតុំ អាណាបេថា”តិ វទិំសុ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “តុម្ហេ បុត្តំ បត្ថេថា”តិ អាហ។ តា តតោ បដ្ឋាយ បុត្តំ បត្ថយមានា នានាទេវតា នមស្សន្តិ, នានាវតានិ ចរន្តិ, បុត្តោ នុប្បជ្ជតេវ។ អថ រាជា សុមេធំ អាហ “ភទ្ទេ, ត្វម្បិ បុត្តំ បត្ថេហី”តិ។ សា “សាធូ”តិ បន្នរសីឧបោសថទិវសេ អដ្ឋង្គសមន្នាគតំ ឧបោសថំ សមាទាយ សិរិគព្ភេ សីលានិ អាវជ្ជមានា កប្បិយមញ្ចកេ និសីទិ។ សេសា អជេឡកគោចរា ហុត្វា បុត្តំ អលភិត្វា ឧយ្យានំ អគមំសុ។

សុមេធាយ សីលតេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ តទា សក្កោ អាវជ្ជេន្តោ “សុមេធា បុត្តំ បត្ថេតិ, បុត្តមស្សា ទស្សាមិ, ន ខោ បន សក្កា យំ វា តំ វា ទាតុំ, អនុច្ឆវិកមស្សា បុត្តំ ឧបធារេស្សាមី”តិ ឧបធារេន្តោ នឡការទេវបុត្តំ បស្សិ។ សោ ហិ បុញ្ញសម្បន្នោ សត្តោ បុរិមត្តភាវេ ពារាណសិយំ វសន្តោ វប្បកាលេ ខេត្តំ គច្ឆន្តោ ឯកំ បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា ទាសកម្មករេ “វបថា”តិ បហិណិ។ សយំ និវត្តិត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ គេហំ នេត្វា ភោជេត្វា បុន គង្គាតីរំ អានេត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ឧទុម្ពរកដ្ឋិបាទំ នឡភិត្តិកំ បណ្ណសាលំ កត្វា ទ្វារំ យោជេត្វា ចង្កមំ កត្វា បច្ចេកពុទ្ធំ តត្ថេវ តេមាសំ វសាបេត្វា វុត្ថវស្សំ ទ្វេ បិតាបុត្តា តិចីវរេន អច្ឆាទេត្វា ឧយ្យោជេសុំ។ ឯតេនេវ និយាមេន សត្ត បច្ចេកពុទ្ធេ តាយ បណ្ណសាលាយ វសាបេត្វា តិចីវរានិ អទំសុ។ “ទ្វេ បិតាបុត្តា នឡការា ហុត្វា គង្គាតីរេ វេឡុំ ឧបធារេន្តា បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា ឯវមកំសូ”តិបិ វទន្តិយេវ។

តេ កាលំ កត្វា តាវតិំសភវនេ និព្វត្តិត្វា ឆសុ កាមាវចរទេវលោកេសុ អនុលោមបដិលោមេន មហន្តំ ទេវិស្សរិយំ អនុភវន្តា វិចរន្តិ។ តេ តទា តតោ ចវិត្វា ឧបរិទេវលោកេ និព្វត្តិតុកាមា ហោន្តិ។ សក្កោ តថា គតភាវំ ញត្វា តេសុ ឯកស្ស វិមានទ្វារំ គន្ត្វា តំ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា ឋិតំ អាហ – “មារិស, តយា មនុស្សលោកំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ “មហារាជ, មនុស្សលោកោ នាម ជេគុច្ឆោ បដិក្កូលោ, តត្ថ ឋិតា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ទេវលោកំ បត្ថេន្តិ, តត្ថ គន្ត្វា កិំ ករិស្សាមី”តិ។ “មារិស, ទេវលោកេ បរិភុញ្ជិតព្វសម្បត្តិំ មនុស្សលោកេ បរិភុញ្ជិស្សសិ, បញ្ចវីសតិយោជនុព្វេធេ រតនមយេ បាសាទេ វសិស្សសិ, អធិវាសេហី”តិ។ សោ អធិវាសេសិ។ សក្កោ តស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា ឥសិវេសេន រាជុយ្យានំ គន្ត្វា តាសំ ឥត្ថីនំ ឧបរិ អាកាសេ ចង្កមន្តោ អត្តានំ ទស្សេត្វា “កស្សាហំ បុត្តវរំ ទម្មិ, កា បុត្តវរំ គណ្ហិស្សតី”តិ អាហ។ “ភន្តេ, មយ្ហំ ទេហិ, មយ្ហំ ទេហី”តិ សោឡស ឥត្ថិសហស្សានិ ហត្ថេ ឧក្ខិបិំសុ។ តតោ សក្កោ អាហ – “អហំ សីលវតីនំ បុត្តំ ទម្មិ, តុម្ហាកំ កិំ សីលំ, កោ អាចារោ”តិ។ តា ឧក្ខិត្តហត្ថេ សមិញ្ជិត្វា “សចេ សីលវតិយា ទាតុកាមោ, សុមេធាយ

សន្តិកំ គច្ឆាហី”តិ វទិំសុ។ សា អាកាសេនេវ គន្ត្វា តស្សា វាសាគារេ សីហបញ្ជរេ អដ្ឋាសិ។

អថស្សា តា ឥត្ថិយោ អារោចេសុំ “ឯថ, ទេវិ, សក្កោ ទេវរាជា ‘តុយ្ហំ បុត្តវរំ ទស្សាមី’តិ អាកាសេនាគន្ត្វា សីហបញ្ជរេ ឋិតោ”តិ។ សា គរុបរិហារេនាគន្ត្វា សីហបញ្ជរំ ឧគ្ឃាដេត្វា “សច្ចំ កិរ, ភន្តេ, តុម្ហេ សីលវតិយា បុត្តវរំ ទេថា”តិ អាហ។ “អាម ទេវី”តិ។ “តេន ហិ មយ្ហំ ទេថា”តិ។ “កិំ បន តេ សីលំ, កថេហិ, សចេ មេ រុច្ចតិ, ទស្សាមិ តេ បុត្តវរ”ន្តិ។ សា តស្ស វចនំ សុត្វា “តេន ហិ សុណាហី”តិ វត្វា អត្តនោ សីលគុណំ កថេន្តី បន្នរស គាថា អភាសិ –

១០១។

“មហេសី សុរុចិនោ ភរិយា, អានីតា បឋមំ អហំ;

ទស វស្សសហស្សានិ, យំ មំ សុរុចិមានយិ។

១០២។

“សាហំ ព្រាហ្មណ រាជានំ, វេទេហំ មិថិលគ្គហំ;

នាភិជានាមិ កាយេន, វាចាយ ឧទ ចេតសា;

សុរុចិំ អតិមញ្ញិត្ថ, អាវិ វា យទិ វា រហោ។

១០៣។

“ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, បុត្តោ ឧប្បជ្ជតំ ឥសេ;

មុសា មេ ភណមានាយ, មុទ្ធា ផលតុ សត្តធា។

១០៤។

“ភត្តុ មម សស្សុ មាតា, បិតា ចាបិ ច សស្សុរោ;

តេ មំ ព្រហ្មេ វិនេតារោ, យាវ អដ្ឋំសុ ជីវិតំ។

១០៦។

“សាហំ អហឹសារតិនី, កាយសា ធម្មចារិនី;

សក្កច្ចំ តេ ឧបដ្ឋាសិំ, រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា។

១០៧។

“ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, បុត្តោ ឧប្បជ្ជតំ ឥសេ;

មុសា មេ ភណមានាយ, មុទ្ធា ផលតុ សត្តធា។

១០៨។

“សោឡសិត្ថិសហស្សានិ , សហភរិយានិ ព្រាហ្មណ;

តាសុ ឥស្សា វា កោធោ វា, នាហុ មយ្ហំ កុទាចនំ។

១០៩។

“ហិតេន តាសំ នន្ទាមិ, ន ច មេ កាចិ អប្បិយា;

អត្តានំចានុកម្បាមិ, សទា សព្ពា សបត្តិយោ។

១១០។

“ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, បុត្តោ ឧប្បជ្ជតំ ឥសេ;

មុសា មេ ភណមានាយ, មុទ្ធា ផលតុ សត្តធា។

១១១។

“ទាសេ កម្មករេ បេស្សេ, យេ ចញ្ញេ អនុជីវិនោ;

បេសេមិ សហធម្មេន, សទា បមុទិតិន្ទ្រិយា។

១១២។

“ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, បុត្តោ ឧប្បជ្ជតំ ឥសេ;

មុសា មេ ភណមានាយ, មុទ្ធា ផលតុ សត្តធា។

១១៣។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, អញ្ញេ ចាបិ វនិព្វកេ;

តប្បេមិ អន្នបានេន, សទា បយតបាណិនី។

១១៤។

“ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, បុត្តោ ឧប្បជ្ជតំ ឥសេ;

មុសា មេ ភណមានាយ, មុទ្ធា ផលតុ សត្តធា។

១១៨.

“ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទ្ទសឹ, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមឹ;

បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាគតំ;

ឧបោសថំ ឧបវសឹ, សទា សីលេសុ សំវុតា.

១១៩.

“ឲុពេតន សច្ចវេជ្ជេន, បុពេត្វា ក្ខប្បន្នំ ឮសេ;

យុសា ទេ ភលយាតាឃ, យុទ្ធា ថលតុ សត្តសា”តិ.

តត្ថ យទេហឹតិ អក្កយទេហឹ. ស្វុទ្ធិទេភាតិ ស្វុទ្ធិទេវញ្ញា. បធយត្តិ សោឲ្យអយត្ថំ ឮតិ្តសហស្សានំ សញ្ញាបធយំ. ឃំ យត្តិ ឃស្មិំ កាលេ យំ ស្វុទ្ធិ អាតឃិ, តទេតា បដ្ឋាឃ អហំ ឥស ចស្សសហស្សានិ ឲកិកាច ឮយស្មិំ ទេកេហ ចសិំ. អតិយញ្ញិត្តាតិ យុហុត្តយ្យិ សយុលា ចា បទយុលា ចា អតិយញ្ញិត្តិ ឮង្គំ អតិក្កយិត្វា យញ្ញានំ ត ឌាតាយិ ត សទាយិំ. ឮសេតិ តំ អាលបតិ.

ទេយត្តិ សសុទោ ច សស្សុ ចាតិ ទេត ក្ខទេកាបិ យំ ចិទេតតាទោ, ទេតហិ ចិតិតា អយិរុទេត ទេយ ឃាច ឌឹចិសុ, តាច ឮចាឌយដំសុ. អហិសាទតិតិតិ អហិសាសញ្ញាតាឃ ទតិឃា សយត្ថាកតា. យឃា ហិ ក្យុត្តិកិបិល្លិទេកាបិ ត ហិសិតបុទេត្តា. កាយសាតិ ឲកទេត្តទេតច. ឌយុចាទិតិតិ ឌសក្យុសលកយុបទេធសុ ប្ញទេយឹ. ក្ខបដ្ឋាសិត្តិ បាឌបរិកយុាឌីតិ កិច្ចានិ កទេទាត្តិ ក្ខបដ្ឋហិំ.

សហករិឃាតីតិ យឃា សហ ឲកសាយិកស្ស ករិឃក្ខតានិំ. តាហ្វុតិ កិលេសំ តិស្សាឃ ឮស្សាឌទេយុា ចា ទេកាឌឌទេយុា ចា យឃិ្យាត ក្ខតបុទេត្តា. ហិទេតតាតិ ឃំ តានំ ហិតំ, ទេតទេតច តត្ថាយិ, ក្ខទេទ ចុត្តឌិតទេទា ចិឃ តា ឌិប្វា តុស្សាយិំ. កាឌិតិ តាសុ ឲកាបិ យឃ្យាអបិ្យឃា តាយ តត្តិ, សត្តាបិ បិឃកាទេឃច. អតុកយ្យាយឹតិ យុត្វុចិទេត្តត សត្តា សោឲ្យអយសហស្សាបិ តា អត្តានំ ចិឃ អតុកយ្យាយិំ.

សហឌទេយុតាតិ តទេឃត កាទទេលាត ទេឃា ឃំ កាតុំ សទេក្កាតិ, តំ តស្មិំ កទេយុ បទេឃាទេឌយឹតិ អទេត្វា. បយុឌិតិត្រ្ដិឃាតិ ទេបទេសត្តិ ច តិច្ចំ បយុឌិតិត្រ្ដិឃាច ហុត្វា ទេបទេសយិ, “អទេទ ឌដ្ឋ ឌាស ឮង្គំ តាយ កទេទាហី”តិ ឲចំ ក្ខញ្ញិត្វា ត ទេយ ទេកាឌិ កត្វុឌិ ទេបសិតបុទេត្តា. បឃតបាលិតិតិ ទេឌាតហត្វា បសាទិតហត្វាច ហុត្វា. បាដិហារិយបក្ខញ្ចាតិ អដ្ឋមីចាតុទ្ទសីបត្តរសីនំ បច្ចុក្កយតាត្យុក្កយតចទេសត ចត្តាទោ ឌិចសា. សទាតិ

និច្ចកាលំ បញ្ញាសុ សីលេសុ សំយុតា, តេហិ វិហិតកោបិតត្តនាចាច ហោមីតិ។

ឯវំ តស្សា គាថាយ សតេនបិ សហស្សេនបិ វណ្ណិយមានានិ គុណានិ បមាណំ នាម នត្ថិ, តាយ បញ្ចហិ គាថាហិ អត្តនោ គុណានិ វណ្ណិតការណេនេវ សក្កោ អត្តនោ ពហុការណីយតាយ តស្សា កថំ អបច្ឆិន្ទិត្វា “បហុតា អត្ថានេវ តេ គុណា”តិ តំ បសំសន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១១៤។

“សន្តេវ តេ ពហុគុណា, រាជបុត្តិ យសស្សិនិ;

សំវិជ្ជន្តិ តយិ កណ្ហេ, យេ ត្វំ កិត្តេសិ អត្តនិ។

១១៥។

“ខត្តិយោ ជាតិសម្បន្នោ, អភិជាតោ យសស្សិមា;

ពហុរាជា វិទេហានំ, បុត្តោ ឧប្បជ្ជេ តវា”តិ។

តត្ថ ពហុគុណាតិ សភាវគុណា ភូតគុណា។ សំវិជ្ជន្តីតិ យេ តយា វុត្តា, តេ សន្តេវ តយិ ឧបលព្ភន្តិ។ អភិជាតោតិ អតិជាតោ សុទ្ធជាតោ។ យសស្សិមាតិ យសសម្បន្នេន បរិវារសម្បន្នេន សមន្នាគតោ។ ឧប្បជ្ជេតិ ឯវរូបោបិ បុត្តោ តវ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, មា ចិន្តយីតិ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា សោមនស្សជាតា តំ បុច្ឆិ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១១៦។

“នុម្ហិ រជោជល្លធរោ, អឃេ វេហាយសំ ឋិតោ;

មនុញ្ញំ ភាសសេ វាចំ, យំ មយ្ហំ ហទយង្គមំ។

១១០។

“ទេវតានុសិ សគ្គម្ហា ឥសិ វាសិ មហិទ្ធិកោ;

កោ វាសិ ត្វំ អនុប្បត្តោ, អត្តានំ មេ បវេទយា”តិ។

តត្ថ នុសីតិ អនុមតិបុច្ឆាយំ និបាតោ សក្កោ អាគន្ត្វា ទេវិយា តាបសវេសេន អាគតោ, បដិច្ឆន្នវេសេន អាគតត្តា បន សា ឯវមាហ។ អយំ ហេត្ថ អធិប្បាយោ – យំ មយា ឥទំ អច្ឆរិយំ ទិដ្ឋំ, តំ ការណមជានន្តោ ត្វំ ទេវតានុសិ សគ្គម្ហា ឥធាគតោ។ ឥសិ វាសិ មហិទ្ធិកោតិ យក្ខាទីសុ កោ វា ត្វំ អសិ ឥធានុប្បត្តោ, អត្តានំ មេ បវេទយ, យថាភូតំ កថេហីតិ វទតិ។

សក្កោ តស្សា កថេន្តោ ៤ គាថា អភាសិ –

១១១។

“យំ ទេវសង្ឃា វន្ទន្តិ, សុធម្មាយំ សមាគតា;

សោហំ សក្កោ សហស្សក្ខោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ។

១១២។

“ឥត្ថិយោ ជីវលោកស្មិំ, យា ហោតិ សមចារិនី;

មេធាវិនី សីលវតី, សស្សុទេវា បតិព្ពតា។

១១៣។

“តាទិសាយ សុមេធាយ, សុចិកម្មាយ នារិយា;

ទេវា ទស្សនមាយន្តិ, មានុសិយា អមានុសា។

១៥៣។

“ត្វញ្ច ភទ្ទេ សុចិណ្ណេន, បុព្ពេ សុចរិតេន ច;

ឥធ រាជកុលេ ជាតា, សព្ពកាមសមិទ្ធិនី។

១៥៤។

“អយញ្ច តេ រាជបុត្តិ, ឧភយត្ថ កដគ្គហោ;

ទេវលោកូបបត្តី ច, កិត្តី ច ឥធ ជីវិតេ។

១៥៥។

“ចិរំ សុមេធេ សុខិនី, ធម្មមត្តនិ បាលយ;

ឯសាហំ តិទិវំ យាមិ, បិយំ មេ តវ ទស្សន”ន្តិ។

តត្ថ សហស្សក្ខោតិ អត្ថសហស្សស្ស តំមុហុត្តំ ទស្សនវសេន សហស្សក្ខោ។ ឥត្ថិយោតិ ឥត្ថី។ សមចារិនីតិ តីហិ ទ្វារេហិ សមចរិយាយ សមន្នាគតា។ តាទិសាយាតិ តថារូបាយ។ សុមេធាយាតិ សុបញ្ញាយ។ ឧភយត្ថ កដគ្គហោតិ អយំ តវ ឥមស្មិញ្ច អត្តភាវេ អនាគតេ ច ជយគ្គាហោ។ តេសុ អនាគតេ ទេវលោកុប្បត្តិ ច ឥធ ជីវិតេ បវត្តមានេ កិត្តិ ចាតិ អយំ ឧភយត្ថ កដគ្គហោ នាម។ ធម្មន្តិ ឯតំ សភាវគុណំ ចិរំ អត្តនិ បាលយ។ ឯសាហន្តិ ឯសោ អហំ។ បិយំ មេតិ យស្មា តវ ទស្សនំ បិយំ។

ទេវលោកេ បន មេ កិច្ចករណីយំ អត្ថិ, តស្មា គច្ឆាមិ, ត្វំ អប្បមត្តា ហោហីតិ តស្សា ឱវាទំ ទត្វា បក្កាមិ។ នឡការទេវបុត្តោ បន បច្ចូសកាលេ ចវិត្វា តស្សា កុច្ឆិយំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ សា គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ ញត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ, រាជា គព្ភស្ស បរិហារំ អទាសិ។ សា ទសមាសច្ចយេន បុត្តំ វិជាយិ, “មហាបតាបោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ ឧភយរដ្ឋវាសិនោ “សាមិបុត្តស្ស នោ ខីរមូល”ន្តិ ឯកេកំ កហាបណំ រាជង្គណេ ខិបិំសុ, មហាធនរាសិ អហោសិ។ រញ្ញា បដិក្ខិត្តាបិ “សាមិបុត្តស្ស នោ វឌ្ឍិតកាលេ បរិព្ពយោ ភវិស្សតី”តិ អគ្គហេត្វាវ បក្កមិំសុ។ កុមារោ បន មហាបរិវារេន វឌ្ឍិត្វា វយប្បត្តោ សោឡសវស្សកាលេយេវ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បាបុណិ។

រាជា បុត្តស្ស ឥមំ ឧល្លោកេត្វា ទេវឹ អាហ – “ភទ្ទេ, បុត្តស្ស មេ រជ្ជាភិសេកកាលេ, រមណីយស្ស បាយាសំ ការេត្វា អភិសេកំ ករិស្សាមី”តិ។ សា “សាធុ ទេវា”តិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា ចតុទ្ទិសាចរិយេ បក្កោសាបេត្វា “តាតា, ចណ្ឌិកំ គហេត្វា អម្ហាកំ និវេសនតោ អចិរេន បុត្តស្ស មេ បាយាសំ មាបេថ, រជ្ជេន តំ អភិសិញ្ចិស្សាមា”តិ អាហ។ តេ “សាធុ, ទេវា”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ចិមំសត្តិ។

តស្មិំ ខណេ សក្កស្ស ភវនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សោ តំ ការណំ ញត្វា វិស្សកម្មំ អាមន្តេត្វា “គច្ឆ, តាត, មហាបតាបកុមារស្ស អាយាមតោ ទសយោជនិកំ, វិត្ថារតោ អដ្ឋយោជនិកំ, ឧព្ពេធេន បញ្ចវីសតិយោជនិកំ, រតនបាសាទំ មាបេហី”តិ បេសេសិ។ សោ ចណ្ឌីនិវេសន ចណ្ឌីតំ សន្តិកំ គន្ត្វា “តុម្ហេ បាសាទំ កុម្ភីត្វា ឧដ្ឋា”តិ តេ បេសេត្វា ឧណ្ហកោស កុមិ បហរិ, តាវទេវ ទុត្តប្បការោ សត្តភូមិកោ បាសាទោ វុដ្ឋហិ។ មហាបតាបស្ស បាសាទមង្គលំ, ឆត្តមង្គលំ, អាវាហមង្គលន្តិ តីណិ មង្គលានិ ឯកតោវ អហេសុំ។ មង្គលដ្ឋានេ វុភយរដ្ឋវាសិនោ សន្និបតិត្វា មង្គលច្ឆណេន សត្ត ទិវសានិ វីតិនាមេសុំ។ នេវ តេ រាជា វុដ្ឋាបេសិ, តេសំ ចត្តាលីសានាគវីសកោដិវីសាធិ សម្បត្តិ រាជកុលសន្តកមេវ អហោសិ។ តេ សត្តមំ ទិវសំ ទក្ខណេ វុបក្កមិត្វា ពុទ្ធមហារាជេន “កិមេត”ន្តិ បុដ្ឋា “មហារាជ, អម្ហាកំ មង្គលំ ភុញ្ជន្តានំ សត្ត ទិវសានិ គតានិ, កទា មង្គលស្ស ឱសានំ ភវិស្សតី”តិ អាហំសុ។ តតោ រាជា “តាតា, បុត្តេន មេ វុត្តកំ កាលំ ន ហសិតបុព្ពំ, យទា សោ ហសិស្សតិ, តទា គមិស្សថា”តិ អាហ។ អថ មហាជនោ ភេរិំ ចរាបេត្វា នដេ សន្និបាតេសិ។ ឆ នដសហស្សានិ សន្និបតិត្វា សត្ត កោដ្ឋាសា ហុត្វា នច្ចន្តា រាជានំ ហសាបេតុំ នាសក្ខិំសុ។ តស្ស កិរ ទីឃរត្តំ ទិព្ពនាដកានំ ទិដ្ឋត្តា តេសំ នច្ចំ អមនុញ្ញំ អហោសិ។

តទា កណ្ឌកណ្ណោ ច បណ្ឌុកណ្ណោ ចាតិ ទ្វេ នដជេដ្ឋកា “មយំ រាជានំ ហសាបេស្សាមា”តិ រាជង្គណំ បវិសិំសុ។ តេសុ កណ្ឌកណ្ណោ តាវ រាជទ្វារេ មហន្តំ អតុលំ នាម អម្ពំ មាបេត្វា សុត្តគុឡំ ខិបិត្វា តស្ស សាខាយ លគ្គាបេត្វា សុត្តេន អតុលម្ពំ អភិរុហិ។ អតុលម្ពោតិ កិរ វេស្សវណស្ស អម្ពោ។ អថ តម្បិ វេស្សវណស្ស ទាសា គហេត្វា អង្គបច្ចង្គានិ ឆិន្ទិត្វា បាតេសុំ, សេសនដកា តានិ សមោធានេត្វា ឧទកេន អភិសិញ្ចិំសុ។ សោ បុប្ផបដំ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច នច្ចន្តោវ វុដ្ឋហិ។ មហាបតាបោ តម្បិ ទិស្វា នេវ ហសិ។ បណ្ឌុកណ្ណោ នដោ រាជង្គណេ ទារុចិតកំ ការេត្វា អត្តនោ បរិសាយ សទ្ធិំ អគ្គិំ បាវិសិ។ តស្មិំ និព្ពុតេ ចិតកំ ឧទកេន អភិសិញ្ចិំសុ។ សោ សបរិសោ បុប្ផបដំ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច នច្ចន្តោវ វុដ្ឋហិ។ តម្បិ ទិស្វា រាជា នេវ ហសិ។ ឥតិ តំ ហសាបេតុំ អសក្កោន្តា មនុស្សា ឧបទ្ទុតា អហេសុំ។

សក្កោ តំ ការណំ ញត្វា “គច្ឆ, តាត, មហាបតាបំ ហសាបេត្វា ឯហី”តិ ទេវនដំ បេសេសិ។ សោ អាគន្ត្វា រាជង្គណេ អាកាសេ ឋត្វា ឧបឌ្ឍង្គំ នាម ទស្សេសិ, ឯកោវ ហត្ថោ, ឯកោវ បាទោ, ឯកំ អក្ខិ, ឯកា ទាឋា នច្ចតិ ចលតិ ផន្ទតិ, សេសំ និច្ចលមហោសិ។ តំ ទិស្វា មហាបតាបោ ថោកំ ហសិតំ អកាសិ។ មហាជនោ បន ហសន្តោ ហសន្តោ ហាសំ សន្ធារេតុំ សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តោ អង្គានិ វិស្សជ្ជេត្វា រាជង្គណេយេវ បតិ, តស្មិំ កាលេ មង្គលំ និដ្ឋិតំ។ សេសមេត្ថ “បតាបោ នាម សោ រាជា, យស្ស យូបេ សុវណ្ណយា”តិ មហាបតាបជាតកេន វណ្ណេតព្ពំ។ រាជា មហាបតាបោ ធាតាជីវិ បុញ្ញានិ កត្វា អាយុបរិយោសានេ ទេវលោកមេវ គតោ។

សត្ថា តំ ឧបាសកំ អាហរិត្វា “ឧបិ, កិក្ខុចេ, ចិរោលា បុរេត្តាបិ យយ សត្តិកា ចរំ លភិសេចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សមោធានេសិ – “តទា យហាបតារោ កគ្គុខី អហោសិ, ស្វរយឆារេចឹ ចិរោលា, ចិស្សុករេយ្វា អាតរេគ្គា, សរក្កា បត អហរេចចំ អហោសិ”ត្តិ។

ស្វុ្ទិឌាតកចណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៣៨០] ៧. បត្ថារុបិរោឆឌាតកចណ្ណនា

អយម្បាស្សុក្កា ធាតិ តុចំ កបេតាតិ ត្តក់ សត្ថា ខេតចនេ ចិហរន្តោ ស្វបិរចិកោ បក្វាយតេ ស្វបិរកោ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា ឆយុយកាយំ ចតុបរិយយព្វេអលក្ខតពុទ្ធាយនេ តិសីទិត្វា យុគ្គនិត្តេត បរិសំ ឱលោកេត្វា “អជ្ជ ស្វបិយកាតំ កចំ បដិច្ច ទេយតា យប្បដ្ឋហិស្សតី”តិ ពាត្វា ស្វបិរកោ អាយត្តេត្វា “ស្វបិរចិកត្ថ ស្វបិរកា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាយ , ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សាធុ ចេរា កតំ, ស្វបិរចោ តារេយយ ចបិរាណកបណ្ឌិតាតំ ចិរេសា, ចបិរាណកបណ្ឌិតា ហិ រាកាឌីកិលេសតិក្កហត្តំ ស្វបិរឆចារំ ចរិំសុ”តិ ចត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ យកឆរដ្ឋេ ឌីតំ ពិឃ្ហិ រដ្ឋាតំ អត្តរេ អដចឹ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ យកឆរដ្ឋេ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ តិព្វត្តិត្វា ចយប្បត្តោ កាមេ បហាយ តិក្ខមិត្វា តំ អដចិំ បចិសិត្វា អស្សមំ កត្វា ត្តលិបត្តត្ថំ បត្តខីត្វា ចារំ កប្បេសិ។ តស្ស បត អស្សមស្ស អចិទូរេ ឧកស្មិំ ចេឡុក្កហេតេ អត្តតោ ករិយាយ សទ្ធិំ កបេតសកុណោ ចសតិ, ឧកស្មិំ ចម្មិកេ អហិ, ឧកស្មិំ ចតកុម្ពេ សិង្គាលោ, ឧកស្មិំ ចតកុម្ពេ អច្ឆោ។ តេ ចត្តារោបិ កាលេត កាលំ ត្តសិំ ស្វបសត្កមិត្វា ធម្មំ ស្វុណត្តិ។

អថេកខិចសំ កបេតោ ករិយាយ សទ្ធិំ កុលាចកា តិក្ខមិត្វា កោចរាយ បក្កាមិ។ តស្ស បច្ឆតោ កច្ឆត្តិំ កបេតិំ ឯកោ សេតោ កហេត្វា បលាយិ។ តស្សា ចិរចសទ្ទំ ស្វុត្វា កបេតោ តិចត្តិត្វា ឱលោកេត្តោ តំ តេត ហរិយមាតំ បស្សិ។ សេតោបិ តំ ចិរចត្តិយេច មារេត្វា ខាទិ។ កបេតោ តាយ ចិយោកេត រាកបរិឡាហេត បរិឌយ្ហមាតោ ចិន្តេសិ “អយំ រាកោ មំ អតិចិយ កិលមេតិ, ត ទាតាហំ ត្តមំ អតិក្កហេត្វា កោចរាយ បក្កមិស្សាមី”តិ។ សោ កោចរបថំ បច្ឆិត្តិត្វា តាបសស្ស សត្តិកំ កត្វា រាកតិក្កហាយ ស្វបិរថំ សមាខិយិត្វា ឯកមត្តំ តិបជ្ជិ។

សប្បោបិ “កោចរំ បរិយេសិស្សាមី”តិ ចសតដ្ឋាតា តិក្ខមិត្វា បច្ចត្តកាមេ កាចីតំ ចិចរណដ្ឋាតេ កោចរំ បរិយេសតិ។ តទា កាមភោជកស្ស សព្ពសេតោ មង្គលិចសកោ កោចរំ កហេត្វា ឧកស្មិំ ចម្មិកបាទេ ឌណ្ណុតា បតិដ្ឋាយ សិង្គេហិ មត្តិកំ កណ្ហត្តោ កីឡតិ, សប្បោ កាចីតំ បទសទ្ទេត ភីតោ តំ ចម្មិកំ បចិសិតុំ បក្កត្តោ។ អថ តំ ស្វសភោ បិរទេត អក្កមិ។ សោ តំ កុជ្ឈិត្វា ឌំសិ, ស្វសភោ តត្ថេច ខីខិតក្ខយំ បត្តោ។ កាមចាសិតោ “ស្វសភោ កិរ មតោ”តិ ស្វុត្វា សព្ពេ ឯកតោ អាកត្វា រោទិត្វា កន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា អាចាដេ តិខណិត្វា បក្កមិំសុ។ សប្បោ តេសំ កតកាលេ តិក្ខមិត្វា “អហំ កោធំ តិស្សាយ ត្តមំ ខីចិតា ចោរោបេត្វា មហាជតស្ស ហទយេ សោកំ បចេសេសិំ, ត ទាតិ ត្តមំ កោធំ អតិក្កហេត្វា កោចរាយ បក្កមិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តិចត្តិត្វា តំ អស្សមំ កត្វា កោធតិក្កហាយ

ង្គេបិសេធំ សមានីយិត្វា ឲកយត្ត គិបន្ទិ៍

សិក្ខាលេបិ កោធេរ៉ បរិយោសន្តេត្វា ឲក់ យតហត្ថិ៍ ឌិស្វា “យហា វេយ កោធេរា លទ្ធោ”តិ ត្យេដ្ឋា កត្តូ្វា សោណ្ឌាយំ ឆំសិ, ឆម្ពុរ ឌេង្គការលេ ចិឃ អហោសិ៍ តត្ថ អយ្សាឆំ អលកិត្វា ឌត្តេ ឆំសិ, បិឋារេណ ឌេង្គការលេ ចិឃ អហោសិ៍ ក្យន្ធិឃំ ឆំសិ, ក្យសុលេ ឌេង្គការលេ ចិឃ អហោសិ៍ គក្យុដ្ឋេ ឆំសិ, អឃសលិរេក ឌេង្គការលេ ចិឃ អហោសិ៍ ចឆ្នយក្កេ ឆំសិ, ឈតប្ងេច ឌេង្គការលេ ចិឃ អហោសិ៍ សោ លេកចេសត ឈាឌេត្តា អេត្តាក្យន្ធិឃំ បាចិសិ, តត្ថ ឈាតការលេ យំសំ ឈាឌតិ, បិបិសិតការលេ លេហិតំ បិចតិ, គិបន្ទកការលេ អត្តាតិ ច បប្បាយឆ្នា អចត្តុទិត្វា គិបន្ទិ៍ សោ “ត្ថាឆេច វេយ អត្តបិគឆ្នា សឃគឆ្នា គិបត្តុំ, អញ្ញាត្ត កិំ កទិស្សាមី”តិ ចិត្តេត្វា តត្តេច អកិរេតា ធាហិ អតិក្ខមិត្វា អេត្តាក្យន្ធិឃំយេច ចសិ៍ អបរកាលេ ធាតាតបេគ ហត្ថិក្យណេប ស្ទក្ខេត្ត កឹសយក្កោ បិហិតា, សិក្ខាលេ អេត្តាក្យន្ធិឃំ គិបន្ទយាតោ អប្បយំសលេហិតោ បណ្ឌសទឹរោ ហុត្វា គិក្ខមគយក្កុំ គ បស្សិ៍ អឆេកឌិចសំ អកាលយេឈា ចស្សិ, កឹសយក្កោ តេយិឃយាតោ យ្ទក្ខ ហុត្វា ចិចរ៉ ឌស្សិសិ៍ សិក្ខាលេ លិឆ្ដំ ឌិស្វា “អតិចិរយិ ក្យលេត្តោ, ត្ថាយិគា លិឆ្ដេគ បលិយិស្សាមី”តិ កឹសយក្កុំ សឹសេគ បហរិ៍ តស្ស សផ្ដាឆ្ងារេគ ចេកោគ គិក្ខត្តស្ស សិក្ខសឹរស្ស សឆ្តាតិ លេយាតិ កឹសយក្កេ លក្កាតិ, តាលកេត្តោ ចិឃ គិលេ្លាយសឹរោ ហុត្វា គិក្ខមិ៍ សោ “លេកំ គិស្សាឃ យឃា ត្ថាឆំ ទុក្ខំ អគុក្ខតំ, គ ធាតិ ត្ថាយំ អតិក្កហេត្វា កោធេរ៉ កហិស្សាមី”តិ ចិត្តេត្វា តំ អស្សយំ កត្តា លេកគិក្កហត្វាឃ ង្គេបិសេធំ សមានីយិត្វា ឲកយត្ត គិបន្ទិ៍

អឆ្នាបិ អរញ្ញោ គិក្ខមិត្វា អតិឆ្នាកិក្ខេតា យល្ហរដ្ឋេ បឆ្ញត្តកាយំ កេតា៍ កាយចាសិតោ “អឆ្នា កិរ អាកេតា”តិ ឆត្ទឌណ្ឌាឌិហត្ថា គិក្ខមិត្វា តេគ បចិដ្ឋំ ក្យដ្ឋិ បរិចារេសុំ៍ សោ យហាជេគេ បរិចារិតកាឆំ ធាត្វា គិក្ខមិត្វា បលិឃិ, បលិឃត្តយេច តំ ឆត្ទហិ ចេច ឌណ្ឌាឌីហិ ច បេលិឆេសុំ៍ សោ កិត្តេគ សឹសេគ លេហិតេគ កលត្តេគ អត្តតោ ចសតដ្ឋាគំ កត្តា “ត្ថាឆំ ទុក្ខំ យយ អតិឆ្នាលេកចេសត ង្គប្បត្តំ, គ ធាតិ ត្ថាយំ អតិក្កហេត្វា កោធេរ៉ កហិស្សាមី”តិ ចិត្តេត្វា តំ អស្សយំ កត្តា អតិឆ្នាតិក្កហាឃ ង្គេបិសេធំ សមានីយិត្វា ឲកយត្ត គិបន្ទិ៍

តាបសេបិ អត្តតោ ឌាតិ គិស្សាឃ យាគចសិកោ ហុត្វា ឈាត់ ង្គប្បាឌេតុំ គ សក្កោតិ៍ អឆេកោ បឆ្ងកត្យេដ្ឋា តស្ស យាគគិស្សិតកាឆំ ធាត្វា “អយំ គ លិយកសត្តោ, ត្យេណ្ណដ្ឋេរា ឲស, ត្ថាយស្មិំយេច គក្ខកេប្ប សត្តញ្ញាតំ បិបុលិស្សតិ, ត្ថាយស្ស យាគគិក្កហំ កត្វា សយាបត្តិគិត្តាត្តគាកាទ៉ កទិស្សាមី”តិ តស្មិំ បណ្ណសាលិឃ គិសិត្តេយេច ង្គត្តរហិយចត្តតោ អាកត្តូ តស្ស បិឋាណឆលកេ គិសីឌិ៍ សោ គិក្ខមិត្វា តំ អត្តតោ អាសតេ គិសិត្តំ ឌិស្វា យាគគិស្សិតកាលេគ អគត្តយតោ ហុត្វា តំ ង្គបសក្កយិត្វា អឆ្នរ៉ បហរិត្វា “គស្ស, ចសល, កាឡអកណ្ណិ, ឃុណ្ឌក, សយណក, កិយត្ថំ យយ គិសិត្តផលកេ គិសិត្តោសី”តិ អាហ៍ អឆ តំ សោ “សប្បុរិស, កស្មា យាគគិស្សិតោសិ, អហំ បដិចិត្តបឆ្ងកតាឆិតារេណា, ត្ថំ ត្ថាយស្មិំយេច គក្ខកេប្ប សត្តញ្ញាត្យេដ្ឋា កចិស្សសិ, ត្យេណ្ណដ្ឋេរាសិ, បិរេយិយោ ឮរេត្វា អាកេតា អញ្ញា ឲត្តកំ គាយ កាលំ អតិក្កមិត្វា ត្យេដ្ឋា កចិស្សសិ, ត្យេឌ្ឍត្តការេច ឌិតោ សិឌ្ឍត្តោ គាយ កចិស្សសី”តិ គាយឆ្នា កោតត្តឆ្នា ក្យលឆ្នា អក្កសាចកាឌយោ ច សត្តោ អាចិក្ខិត្វា “កិយត្ថំ ត្ថំ យាគគិស្សិតោ ហុត្វា ផរុសោ ហោសិ, គឃិឆំ តច អត្តឆ្នចិកេ”ត្តិ ឌ្លចាឌយឆាសិ៍ សោ តេគ ឲចំ ចុរេត្វាបិ គេច តំ ចត្តិ, គ ច “កឌាហំ ត្យេឌ្ឍា កចិស្សាមី”តិអាឌីគិ បុច្ឆិ៍ អឆ តំ បឆ្ងកត្យេដ្ឋា “តច ឌាតិឃា យយ ក្យណាតំ យហត្តកាឆំ ឌាគ, សចេ សក្កោសិ, អហំ ចិឃ អាកាសេ ចិចរាហី”តិ ចត្វា អាកាសេ ង្គប្បតិត្វា អត្តតោ បិឌបំសុំ តស្ស ជដិយណ្ឌលេ ចិកិរេត្តោ ង្គត្តរហិយចត្តយេច

ກເຕາ.

ຕາປເສາ ຕສ຺ສ ກຖກາເລ ນໍເຈກປ຺ປເຕ຺ຕາ ທຸຕ຺ວາ “ອຫໍ ສຍເຕາ ໂອຈິ ກຸສຣີເຣາ ຊາຕຍຸເຕ ທິຕ຺ຕຸລປິກຸ ຊິຍ ອາກາເສ ປກ຺ກເນ຺ຕາ, ອຫໍ ຊາຕິຍາເຕຕ ໂອຈຣ຺ປສ຺ສ ປເຣ຺ກາຕຸຕ຺ຕສ຺ສ ເຕຈ ປິເຣ ຈຕ຺ຖິ, ຕ ຈ “ກຣາຫໍ ຕຸເຣ຺ຕ ກຊິສ຺ສາມີ’ຕິ ປຸສ຺ສີ, ຊາຕິ ຕາເຍສາ ກິ ກຣິສ຺ສຕິ, ຖ຺ລຍສ຺ສິ ເລີເກ ສີລຈເຣາເຍຈ ຍຫ຺ຕິ, ອຫໍ ເຕາ ປຕ ເຍ ຍາເຕາ ຈສ຺ເຕ຺ຕາ ຕິເຣຍໍ ງ຺ປເຕສ຺ສຕິ, ຕ ຖ຺ລຣາຕິ ຖ຺ລຍໍ ຍາຕໍ ອຕິກ຺ກເຫ຺ຕາ ຜລິຜລ຺ຕາຍ ກຍິສ຺ສາມີ”ຕິ ປ຺ຸຍສາລໍ ປຊິສິ຺ຕາ ຍາຕຕິກ຺ກຫາຍ ງ຺ເປີສຊໍ ສຍາຣາຍ ກຕ຺ຕຸຣິກາຍ ຕິສິເຕ຺ຕາ ຍຫາຫາເຣາ ກຸລປຸເຕ຺ຕາ ຍາຕໍ ຕິກ຺ກເຫ຺ຕາ ກສິຕໍ ຈເຣ຺ຕາ ອຄິຍ຺ຍາ ຈ ສຍາປຕ຺ຕິເຍາ ຈ ຕິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ຕິກ຺ລຍິ຺ຕາ ຈກ຺ກຍຕເກາຊີຍໍ ປິສາຫຜລເກ ຕິສີຊີ. ອຊ ຕໍ ກເປີຕາເຣເຍາ ງ຺ປສກ຺ກຍິ຺ຕາ ຈຕິ຺ຕາ ໂອກຍຕ຺ຕ ຕິສີຊິສຸ. ຍຫາສເຕ຺ຕາ ກເປີຕໍ ປຸສ຺ສີ “ຕ຺ວໍ ອເຕ຺ຍາສຸ ຊິຈເສສຸ ຕ ຖ຺ລຍາຍ ເຈລີຍ ອາກສ຺ສິ, ເກາຈໍ ປຣິເຍສສິ, ກິ ຕຸ ເຕາ ອຊ຺ຊ ງ຺ປີສຊິເກາ ຊາເຕາຕີ”ຕິ? “ອາມ ກເນ຺ຕ”ຕິ. ອຊ ຕໍ “ເກຕ ກາຣເຣາຕາ”ຕິ ປຸຊ຺ເຊ຺ຕາ ປຊມໍ ກາຊມາຫ –

໑໑໕.

“ອເປ຺ປາສ຺ສຸເກ຺ກາ ຊາຕິ ຕຸຊໍ ກເປີຕ, ຊິຫກ຺ຍ ຕ ຕຊ ເກາຊຕເຕ຺ວາ;

ຕຸຊໍ ປິປີສໍ ອຊິຈາສຍເຕ຺ຕາ, ກສ຺ມາ ກຊໍເປີສຊິເກາ ກເປີຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອເປ຺ປາສ຺ສຸເກ຺ກາຕິ ຕິຣາລເຍາ. ຕ ຕຊ ເກາຊຕເຕ຺ວາຕິ ກິ ອຊ຺ຊ ຕຊ ເກາຊເຕຕ ອເຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກເປີເຕາ ເຕ຺ວ ກາຊາ ອການີ –

໑໑໖.

“ອຫໍ ປຸເຣ ກິຕ຺ຖິກເຕາ ກເປີຕິຍາ, ອສ຺ສິ ປເຣສສ຺ສິຍຸເກາ ຣຍາຍ;

ອຊກ຺ກຫີ ສາກຸຫິເກາ ກເປີຕີ, ອກາຍເກາ ຕາຍ ຊີຕາ ອເຫາສີ.

໑໑໗.

“ຕາຕາກຊາ ຊິປ຺ປເຍາເກຕ ຕສ຺ສາ, ຍເຕາຍໍ ເຈຣຕ ເຈຣຍາມິ;

តស្មា អហំបេសិឆំ បិលឃាយិ, រាកោ យយំ យា បុតរាកយាសឹ”តិ។

តត្ថ រយាយាតិ ក្ខយស្មិ៍ ក្នុយិកាកេ កាយរតិឃា រយាយ។ សាក្យហិកោតិ សេតសក្យហោ។

កបេិតេភ អត្តតោ ក្ខបេិសឆកេយ្ខ ចណ្ណិតេ យហាសត្តា សប្បាឌឹស្ ខុកោក៌ បុត្ថិ។ តេពិ ឃឆាក្ខុតំ ញ្យាកទិ៍ស្ –

១៩០។

“អត្ថុក្កាយឹ ក្ខរកា ក្ខុឌិច្យាគាផាចុគេឆា គេឈារចិគេសាសិ សប្យ;

ញុងំ បិបិរំ អឆិចាសឃគេត្តា, កស្មា កចិបេិសឆិកោ ត្ឋឹឈ។

១៩១។

“ក្ខសកោ អហ្ន ពលចា កាយិកស្ស, ឆលក្កក្ន ចណ្ណពល្នបបគេន្តា;

សោ យំ អក្កុយិ តំ ក្យបិតោ អឆំសិំ, ក្យក្កុកិត្យគេណ្ណា យរាលំ ក្ខបិកា។

១៩២។

“តតោ ឧភា គិក្ខុយិត្វាភ កាយា, កត្ថិត្វា ទោឌិត្វា អបក្កុយិំស្;

តស្មា អហំបេសិឆំ បិលឃាយិ, កោឆា យយំ យា បុតរាកយាសិ។

១៩៣។

“យតាភ យំសាតិ ពាហ្ន ស្សាតេ, យត្ថុញ្ញាន្នបំ តច គោឌតេ តំ;

ខុទំ បិបាសំ អធិវាសយន្តា, តស្មា ភវំបេសធិកោ និក្ខាល៍

១៦៣៍

“បដិសិ កុដ្ឋិ យហេតា គឌស្ស, កុណេប ទេតា ហត្ថិំមេសុ គិន្ទ្វា;

ត្ថេណ្យា ច ចាទេតា តិលិណា ច ទស្វិមេឃា, តេ មោសយំ តស្ស កឹទឹសយក្កិ៍

១៦៤៍

“កិសោ ច បណ្ឌូ ច អហំ ភទន្តេ, ន មេ អហុ ភិក្ខុយភាឃ មេក្កា;

យថា ច មេឃោ សហសា បវស្សិ, មោ តេមឃិ តស្ស កឹទឹសយក្កិ៍

១៦៥៍

“តតោ អហំ ភិក្ខុមិសំ ភទន្តេ, ទន្តា ឃរា ទាហុយុណា បមុត្តា;

តស្មា អហំបេសធំ បិលឃាមិ, លេវិកោ មមំ មា បុភទាគមាសិ៍

១៦៦៍

“ចម្ពិកន្ទុបស្វិ កិបិល្លិកាភិ, ភិប្បាធឃន្តា ទុជំ បុទេទ ចទាសិ;

ខុទំ បិបាសំ អធិវាសយន្តា, តស្មា ភវំបេសធិកោ ត្ អដ្ឋ៍

១៦៧៍

“សក់ ភិគេតំ អតិហិញ្ញអយាភេកា, អត្រិដ្ឋតា មល្លកាមំ អកដ្ឋិ;

តតោ ឯនា និក្ខមិត្វាន គាមា, គោច្ឆគោន បរិពេបិឆមិស្ស យំ។

១២៩។

“សោ ភិន្នសីសោ រុហិរមក្ខិតង្គោ, បច្ឆាគមាសិ សកំ និកេតំ;

តស្មា អហំ ពេបិសឆំ បិលយាមិ, អត្រិច្ឆតា មា បុនរាគមាសី”តិ។

តត្ថ អត្ថញ្ញុកាមីតិអាទីហិ តំ អាលបតិ។ ចលក្ខុក្ខតិ ចលមានកក្ខុសោ។ ទុក្ខាភិតុណ្ណោតិ សោ ស្រកោ ទុក្ខេន អភិតុណ្ណោ អាតុរោ ហុត្វា។ ពាហុតិ ពាហុំ។ បជិសីតិ បិទហិំ។ រត្តោយោតិ សុទិមរត្តោយោ។ និក្ខមិសត្តិ និក្ខមិំ។ កិបិល្លិកានីតិ ស្របចិកាយោ។ និប្បោឆយន្តោតិ ឍាគមានោ។ អតិហិញ្ញអយានោតិ អតិមញ្ញន្តោ និន្ទន្តោ គរហន្តោ។ គោគណ្ឌគោនាតិ ឆត្តគណ្ឌគេហិ ចេច មុក្ខរេហិ ច។

១២៩ ទេ ចត្តារោបិ អត្តនោ ស្របិសឆកម្មំ ចណ្ណេត្វា ស្រដ្ឋាយ មហាសត្តំ ចក្កេត្វា “ភន្តេ, តុម្ហេ អញ្ញេសុ និចេសុ ទ្វាមាយ ចេលិយ ឆលិឆលត្វាយ គច្ឆថ, អជ្ជ អគន្ត្វា កស្មា ស្របិសឆិកត្វា”តិ បុច្ឆន្តា គាថមាហំសុ –

១៣០។

“យំ ទោ អបុច្ឆិត្ថ តុចំ ភទន្តេ, សចេត្ថច ញាកគិរិមេឆាបជាតំ;

មយម្បិ បុច្ឆាម តុចំ ភទន្តេ, កស្មា ភចំពេបិសឆិកោ នុ ព្រាហ្មោ”តិ។

សោបិ ទេសំ ញាកាសិ –

១៣១។

“អត្ថុបលិត្តា មម អយ្យុមញ្ញបច្ឆេកដុន្ទ្វា មុហុត្តា និសីទិ;

សោ មំ អចេទី គតិមាគតិញ្ច, នាមញ្ច គោត្តំ ចរណញ្ច សព្ពំ។

“ឲចយ្យហំ ត ចក្ខិ តស្ស បិតេ, ត ចាបិ តំ យាតកេតត បុច្ឆិ;

តស្មា អហំបេរិសធំ បិលឃាយិ, យាតេតា យយំ យា បុតរាកយាសី”តិ៍

តត្ថ ឃំ តេតាតិ ឃំ អត្ថំ ត្វំ អយេ្យអបុច្ឆិ៍ ឃធាបឌាតត្ថិ អត្តតោ បឌាតតតិឃាយេត តំ យឃំ ញ្យាកទិយ្យអត្ថបលិតេ្តាតិ សទ្ទាកិលេសេហិ អលិតេ្តា៍ សោ យំ អចេចឌីតិ សោ យយ ព្ពធាតិ កត្តព្ពដ្ឋាតព្វា កតដ្ឋាតព្វា “អតាកេត ត្វំ ឲចំតាយោ ញុេទ្ធា កចិស្សសិ ឲចំកោតេ្តា, ឲចទ្ទបំ តេ សីលចរេហំ កចិស្សតី”តិ ឲចំ តាយព្វា កោត្តព្វា ចរលព្វា សទ្ធាំ យំ អចេចឌិ ឌាតាតេបសិ, កេធសីតិ អតេ្ថា៍ ឲចយ្យហំ ត ចក្ខិតិ ឲចំ កេធត្តស្សបិ តស្ស អហំ អត្តតោ យាតំ តិស្សាឃ បិតេ ត ចក្ខិត្តិ៍

ឲចំ យហាសតេ្តា អត្តតោ ដ្ឋេបិសធកាតេហំ កេធត្វា តេ ព្ពចឌិត្វា ដ្ឋេឃ្យាឌេត្វា បណ្ណសាលំ បិចិសិ, ព្ពតេទបិ ឃធាដ្ឋាតាតិ អកយំស្ុ៍ យហាសតេ្តា អបទិហឹតជ្ឈាតោ ព្រហ្មលោកបរាឃណោ អហោសិ, ព្ពតេទ ច តេស្សាចាតេឆ ធត្វា សក្កបរាឃណា អហេសំុ៍

សត្ថា ព្ពយំ ធម្មទេសតំ អាហទិត្វា “ឲចំ ដ្ឋបិសកា, ដ្ឋេបិសធោ តាយេស បេវិរាណកបណ្ឌិតាតំ ចំសោ, ដ្ឋបចសិតេ្តា ដ្ឋេបិសធចារេសា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សមោធាតេសិ – “តទា កេបិតោ អត្ថុទេ្ធា អហោសិ, អទេ្ឋា កស្សេបោ, សិក្ខាលោ មោគ្គល្លាតោ, សបោ្យា សារិបុតេ្តា, តាបសោ បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ៍

បញ្ចុបេសធឌាតកចណ្ណតា សត្តមា៍

[៣៥១] ប៉៍ យហាមោរឌាតកចណ្ណតា

សចេហិ ត្យាហំ ធតហេតុ កាហិតោតិ ព្ពឥំ សត្ថា ឌេតចេតេ ចិហរេតេ្តា ឲកំ ដ្ឋក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កេធសិ៍ តញ្ហិភិក្ខុំ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ ដ្ឋក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភទេ្ត”តិ ចុតេ្ត “ភិក្ខុ អឃំ តត្ថិរាកោ តាឌីសំ កិំ តាយ តាលោលេស្សតិ, ត ហិ សិតេរុត្ពាហតកចាតោ សាយតេ្ត បុរាណបណ្ណស្ស លជ្ជតិ, បុតេ្ត សត្ត ចស្សសតាតិ អតេ្តាកិលេសសមុធាចារំ ចាតេត្វា ចិហរតេ្ត ចិសុទ្ធសតេ្តបេស អាលោលេសិឃេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៍

អតីតេ ពារាណសិឃំ ព្រហ្មទតេ្ត រជ្ជំ កាតេតេ្ត តោឝិសតេ្តា បច្ចត្តបទេសេ មោរសកុណិយា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ អគ្គហេសិ៍ គព្ភេ បទិបាកកេត

មាតា គោចរភូមិយំ អណ្ឌំ បាតេត្វា បក្កាមិ។ អណ្ឌញ្ច នាម មាតុ អនោរាកភាវេ សតិ អញ្ញស្មិំ ទីឃជាតិកាទិបរិបន្ថេ ច អវិជ្ជមានេ ន នស្សតិ។ តស្មា តំ អណ្ឌំ កណិការមកុលំ វិយ សុវណ្ណវណ្ណំ ហុត្វា បរិណតកាលេ អត្តនោ ធម្មតាយ ភិជ្ជិ, សុវណ្ណវណ្ណោ មោរច្ឆាបោ និក្ខមិ។ តស្ស ទ្វេ អក្ខីនិ ជិញ្ជុកាផលសទិសានិ, តុណ្ឌំ បវាឡវណ្ណំ, តិស្សោ រត្តរាជិយោ គីវំ បរិក្ខិបិត្វា បិដ្ឋិមជ្ឈេន អគមំសុ។ សោ វយប្បត្តោ ភណ្ឌសកដមត្តសរីរោ អភិរូបោ អហោសិ។ តំ សព្វេ នីលមោរា សន្និបតិត្វា រាជានំ កត្វា បរិវារយិំសុ។

សោ ឯកទិវសំ ឧទកសោណ្ឌិយំ បានីយំ បិវន្តោ អត្តនោ រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “អហំ សព្វមោរេហិ អតិរេករូបសោភោ, សចាហំ ឥមេហិ សទ្ធិំ មនុស្សបថេ វសិស្សាមិ, បរិបន្ថោ មេ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, ហិមវន្តំ គន្ត្វា ឯកកោវ ផាសុកដ្ឋានេ វសិស្សាមី”តិ។ សោ រត្តិភាគេ មោរេសុ បដិសល្លីនេសុ កញ្ចិ អជានាបេត្វា ឧប្បតិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា តិស្សោ បព្វតរាជិយោ អតិក្កម្ម ចតុត្ថាយ បព្វតរាជិយា ឯកស្មិំ អរញ្ញេ បទុមសញ្ឆន្នោ ជាតស្សរោ អត្ថិ, តស្ស អវិទូរេ ឯកំ បព្វតំ និស្សាយ ឋិតោ មហានិគ្រោធរុក្ខោ អត្ថិ, តស្ស សាខាយ និលីយិ។ តស្ស បន បព្វតស្ស វេមជ្ឈេ មនាបា គុហា អត្ថិ។ សោ តត្ថ វសិតុកាមោ ហុត្វា តស្សា បមុខេ បព្វតតលេ និលីយិ។ តំ បន ឋានំ នេវ ហេដ្ឋាភាគេន អភិរុហិតុំ, ន ឧបរិភាគេន ឱតរិតុំ សក្កា, ពិឡាលទីឃជាតិកមនុស្សភយេហិ វិមុត្តំ។ សោ “ឥទំ មេ ផាសុកដ្ឋាន”ន្តិ តំ ទិវសំ តត្ថេវ វសិត្វា បុនទិវសេ បព្វតគុហាតោ ឧដ្ឋាយ បព្វតមត្ថកេ បុរត្ថាភិមុខោ និសិន្នោ ឧទេន្តំ សូរិយមណ្ឌលំ ទិស្វា អត្តនោ ទិវារក្ខាវរណត្ថាយ “ឧទេតយំ ចក្ខុមា ឯករាជា”តិ បរិត្តំ កត្វា គោចរភូមិយំ ឱតរិត្វា គោចរំ គហេត្វា សាយំ អាគន្ត្វា បព្វតមត្ថកេ បច្ឆាភិមុខោ និសិន្នោ អត្ថង្គតំ សូរិយមណ្ឌលំ ទិស្វា អត្តនោ រត្តិរក្ខាវរណត្ថាយ “អបេតយំ ចក្ខុមា ឯករាជា”តិ បរិត្តំ កត្វា ឯតេនុបាយេន វសតិ។

អថ នំ ឯកទិវសំ ឯកោ លុទ្ទបុត្តោ អរញ្ញេ វិចរន្តោ បព្វតមត្ថកេ និសិន្នំ មោរំ ទិស្វា អត្តនោ និវេសនំ អាគន្ត្វា មរណាសន្នកាលេ បុត្តំ អាហ – “តាត, ចតុត្ថាយ បព្វតរាជិយា អរញ្ញេ សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ អត្ថិ, សចេ រាជា បុច្ឆតិ, អាចិក្ខេយ្យាសី”តិ។ អថេកស្មិំ ទិវសេ ពារាណសិរញ្ញោ ខេមា នាម អគ្គមហេសី បច្ចូសកាលេ សុបិនំ បស្សិ។ ឯវរូបោ សុបិនោ អហោសិ – “សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ ធម្មំ ទេសេតិ, សា សាធុការំ ទត្វា ធម្មំ សុណាតិ, មោរោ ធម្មំ ទេសេត្វា ឧដ្ឋាយ បក្កាមី”តិ។ សា “មោររាជា គច្ឆតិ, គណ្ហថ ន”ន្តិ វទន្តីយេវ បពុជ្ឈិ, បពុជ្ឈិត្វា ច បន សុបិនភាវំ ញត្វា “សុបិនោតិ វុត្តេ រាជា ន អាទរំ ករិស្សតិ, ‘ទោហឡោ មេ’តិ វុត្តេ ករិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា ទោហឡិនី វិយ ហុត្វា និបជ្ជិ។ អថ នំ រាជា ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ “ភទ្ទេ, កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ។ “ទោហឡោ មេ ឧប្បន្នោ”តិ។ “កិំ ឥច្ឆសិ ភទ្ទេ”តិ? “សុវណ្ណវណ្ណស្ស មោរស្ស ធម្មំ សោតុំ ទេវា”តិ។ “ភទ្ទេ, កុតោ ឯវរូបំ មោរំ លច្ឆាមី”តិ? “ទេវ, សចេ ន លភាមិ, ជីវិតំ មេ នត្ថី”តិ។ “ភទ្ទេ, មា ចិន្តយិ, សចេ កត្ថចិ អត្ថិ, លភិស្សសី”តិ រាជា នំ អស្សាសេត្វា គន្ត្វា រាជាសនេ និសិន្នោ អមច្ចេ បុច្ឆិ “អម្ភោ, ទេវី សុវណ្ណវណ្ណស្ស មោរស្ស ធម្មំ សោតុកាមា, មោរា នាម សុវណ្ណវណ្ណា ហោន្តី”តិ? “ព្រាហ្មណា ជានិស្សន្តិ ទេវា”តិ។

រាជា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា ឯវមាហំសុ “មហារាជ ជលជេសុ មច្ឆកច្ឆបកក្កដកា, ថលជេសុ មិគា ហំសា មោរា តិត្តិរា ឯតេ តិរច្ឆានគតា ច មនុស្សា ច សុវណ្ណវណ្ណា ហោន្តីតិ អម្ហាកំ លក្ខណមន្តេសុ អាគត”ន្តិ។ រាជា អត្តនោ វិជិតេ លុទ្ទបុត្តេ សន្និបាតេត្វា “សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ តេ ទិដ្ឋបុព្វោ”តិ បុច្ឆិ។ សេសា “ន ទិដ្ឋបុព្វោ”តិ អាហំសុ។ យស្ស បន បិតរា អាចិក្ខិតំ, សោ អាហ

– “យថាបិ ន ទិដ្ឋបុព្ពោ, បិតា បន មេ ‘អសុកដ្ឋានេ នាម សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ អត្ថី’តិ កថេសី”តិ។ អថ នំ រាជា “សម្ម, មយ្ហញ្ច ទេវិយា ច ជីវិតំ ទិន្នំ ភវិស្សតិ, គន្ត្វា តំ គណ្ហិត្វា អានេហី”តិ ពហុំ ធនំ ទត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ បុត្តទារស្ស ធនំ ទត្វា តត្ថ គន្ត្វា មហាសត្តំ ទិស្វា បាសេ ឱឌ្ឌេត្វា “អជ្ជ ពជ្ឈិស្សតិ, អជ្ជ ពជ្ឈិស្សតី”តិ អពជ្ឈមានេ មតោ, ទេវីបិ បត្ថនំ អលភន្តី មតា។ រាជា “តំ មោរំ និស្សាយ បិយភរិយា មេ មតា”តិ កុជ្ឈិត្វា កោធវសិកោ ហុត្វា “ហិមវន្តេ ចតុត្ថាយ បព្ពតរាជិយា សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ ចរតិ, តស្ស មំសំ ខាទិត្វា អជរា អមរា ហោន្តី”តិ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខាបេត្វា តំ បដ្ដំ សារមញ្ជូសាយំ ឋបេត្វា កាលមកាសិ។

អថ អញ្ញោ រាជា អហោសិ។ សោ សុវណ្ណបដ្ដេ អក្ខរានិ ទិស្វា “អជរោ អមរោ ភវិស្សាមី”តិ តស្ស គហណត្ថាយ ឯកំ លុទ្ទបុត្តំ បេសេសិ។ សោបិ តត្ថេវ មតោ។ ឯវំ ឆ រាជបរិវដ្ដា គតា, ឆ លុទ្ទបុត្តា ហិមវន្តេយេវ មតា។ សត្តមេន បន រញ្ញា បេសិតោ សត្តមោ លុទ្ទោ “អជ្ជ អទ្ទសា”តិ សត្ត សំវច្ឆរានិ គណ្ហិតុំ អសក្កោន្តោ ចិន្តេសិ “កិំ នុ ខោ ឥមស្ស មោររាជស្ស បាទេ បាសស្ស អសញ្ចរណការណ”ន្តិ? អថ នំ បរិគ្គណ្ហន្តោ សាយំបាតំ បរិត្តំ ករោន្តំ ទិស្វា “ឥមស្មិំ ឋានេ អញ្ញោ មោរោ នត្ថិ, ឥមិនា ព្រហ្មចារិនា ភវិតព្ពំ, ព្រហ្មចរិយានុភាវេន ចេវ បរិត្តានុភាវេន ចស្ស បាទោ បាសេ ន ពជ្ឈតី”តិ ញត្វា បច្ចន្តជនបទំ គន្ត្វា ឯកំ មោរិំ គណ្ហិត្វា យថា សា អច្ឆរាយ បហដាយ នច្ចតិ, បាណិប្បហារេ នច្ចតិ, ឯវំ សិក្ខាបេត្វា អាទាយ គន្ត្វា មោររាជស្ស បរិត្តករណតោ បុរេតរមេវ បាសំ ឱឌ្ឌេត្វា អច្ឆរំ បហរិត្វា មោរិំ នច្ចាបេសិ។ មោរោ តស្សា សទ្ទំ សុត្វា, តាវទេវស្ស សត្ត វស្សសតានិ សន្និសិន្នកិលេសា ផណំ ករិត្វា ទណ្ឌេន បហដាសីវិសោ វិយ ឧដ្ឋហិំសុ។ សោ កិលេសាតុរោ ហុត្វា បរិត្តំ កាតុំ អសក្កុណិត្វា វេគេន តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា បាសេ បាទំ បវេសេន្តោយេវ អាកាសា ឱតរិ។ សត្ត វស្សសតានិ អសញ្ចរណកបាសោ តង្ខណញ្ញេវ សញ្ចរិត្វា បាទំ គណ្ហិ។

អថ នំ លុទ្ទបុត្តោ យដ្ឋិអគ្គេ ឱលម្ពន្តំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “ឥមំ មោររាជំ ឆ លុទ្ទបុត្តា គណ្ហិតុំ នាសក្ខិំសុ, អហម្បិ សត្ត វស្សានិ នាសក្ខិំ, អជ្ជ បនេស ឥមំ មោរិំ និស្សាយ កិលេសាតុរោ ហុត្វា បរិត្តំ កាតុំ អសក្កុណិត្វា អាគម្ម បាសេ ពទ្ធោ ហេដ្ឋាសីសកោ ឱលម្ពតិ, ឯវរូបោ សីលវា កិលមិតោ, ឯវរូបំ រញ្ញោ បណ្ណាការត្ថាយ នេតុំ អយុត្តំ, កិំ មេ រញ្ញា ទិន្នេន សក្ការេន, វិស្សជ្ជេស្សាមិ ន”ន្តិ។ បុន ចិន្តេសិ “អយំ នាគពលោ ថាមសម្បន្នោ មយិ ឧបគច្ឆន្តេ ‘ឯស មំ មារេតុំ អាគច្ឆតី’តិ មរណភយតជ្ជិតោ ផន្ទមានោ បាទំ វា បក្ខំ វា ភិន្ទេយ្យ, អបដិច្ឆន្នោ បន បដិច្ឆន្នេ ឋត្វា ខុរប្បេន អស្ស បាសំ ឆិន្ទិស្សាមិ, តតោ សយមេវ យថារុចិយា គមិស្សតី”តិ។ សោ បដិច្ឆន្នេ ឋត្វា ធនុំ អារោបេត្វា ខុរប្បំ សន្នយ្ហិត្វា អាកឌ្ឍិ។ មោរោបិ “អយំ លុទ្ទកោ មំ កិលេសាតុរំ កត្វា ពទ្ធភាវំ ញត្វា និរាសង្កោ អាគច្ឆិស្សតិ, កហំ នុ ខោ សោ”តិ ចិន្តេត្វា ឥតោ ចិតោ ច វិលោកេត្វា ធនុំ អារោបេត្វា ឋិតំ ទិស្វា “មារេត្វា មំ អាទាយ គន្តុកាមោ ភវិស្សតី”តិ មញ្ញមានោ មរណភយតជ្ជិតោ ហុត្វា ជីវិតំ យាចន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“សចេ ហិ ត្យាហំ ធនហេតុ គាហិតោ, មា មំ វធី ជីវគាហំ គហេត្វា;

រញ្ញោ ច មំ សម្ម ឧបន្តិកំ នេហិ, មញ្ញោ ធនំ លច្ឆសិនប្បរូប”ន្តិ។

តត្ថ សចេ ហិ ត្យាហន្តិ សចេ ហិ តេ អហំ។ ឧបន្តិកំ នេហីតិ ឧបសន្តិកំ នេហិ។ លច្ឆសិនប្បរូបន្តិ លច្ឆសិ អនប្បករូបំ។

តំ សុត្វា លុទ្ទបុត្តោ ចិន្តេសិ – “មោររាជា, ‘អយំ មំ ជីវិតុកាមតាយ ពុរប្បំ សត្តុមិ្យ’តិ មញ្ញតិ, អស្សាសេស្សាមិ ន”ន្តិ។ សោ អស្សាសេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣៣។

“ន មេ អយំ តុយ្ហ វធាយ អជ្ជ, សមាហិតោ ចាបធុរេ ខុរប្បា;

បាសញ្ច ត្យាហំ អធិបាតយិស្សំ, យថាសុខំ គច្ឆតុ មោររាជា”តិ។

តត្ថ អធិបាតយិស្សន្តិ ឆិន្ទិស្សំ។

តតោ មោររាជា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣៤។

“យំ សត្ត វស្សានិ មមានុពន្ធិ, រត្តិន្ទិវំ ខុប្បិបាសំ សហន្តោ;

អថ កិស្ស មំ បាសវសូបនីតំ, បមុត្តវេ ឥច្ឆសិ ពន្ធនស្មា។

១៣៥។

“បាណាតិបាតា វិរតោ នុសជ្ជ, អភយំ នុ តេ សព្វភូតេសុ ទិន្នំ;

យំ មំ តុវំ បាសវសូបនីតំ, បមុត្តវេ ឥច្ឆសិ ពន្ធនស្មា”តិ។

តត្ថ ឃដ្ឋិ ឃស្មា យំ ទុត្តកំ កាលំ ត្វំ អត្ថាត្ថិ, តស្មា តំ បុច្ឆាមិ, អថ កិស្ស យំ បិលចនំ ឧបតិតំ ឧត្តត្វា បទេមានេចត្វំ ខុច្ឆសីតិ អនេត្ថា។
ចិររតោ តុបន្នាតិ ចិររតោ តុបិ អញ្ញំ បញ្ញាក្ខតោស្មិ បញ្ញាបត្តាត៌។

ខុទេតា បទំ –

១៣៤។

“បិលោតិបិតា ចិរតស្ស ធ្វាមិ, អកឃញ្ញា ឃោ បញ្ញាក្ខតោស្ម ទេតិ;

បុច្ឆាមិ តំ ឧមានរានខេតមត្វំ, ខុទេតា ខុទេតា កឹ លកទេ ឃុលំ ឃោ។

១៣៥។

“បិលោតិបិតា ចិរតស្ស ធ្វាមិ, អកឃញ្ញា ឃោ បញ្ញាក្ខតោស្ម ទេតិ;

ខិនេដ្ឋច ឆទេយ្យ លកទេ បសំសំ, ឃក្កញ្ញា ឃោ ឃាតិ បឌីនេកេឆា។

១៣៦។

“ភ សន្តិ ទេចា ខុតិ អាហុ ឧទកេ, ខុទេឆច ឌីទេចា ចិកចំ ឧទេបតិ;

តថា ឋលំ ឃុកតន្កុជំតំ, ឆត្តុបញ្ញាតញ្ញា ចឆន្តិ ឆាតំ;

ទេតសំ ចទេចា អនេហតំ បដ្ឋហានេតា, តស្មា អហំ ឃកុទេលា ឆាឆឃាមី”តិ –

ខុយា ឧត្តាតបញ្ញត្តកាឆា បិញ្ញខុតទេឃត ទេចឌីតញ្ញា។

តត្ថ ខុតិ អាហុ ឧទកេតិ ឧកទេច្ច បយលេខាហុលា ឧចំ កទេឆត្តិ។ ទេតសំ ចទេចា អនេហតំ បដ្ឋហានេតាតិ តស្ស កឹទ កុលុបកា ឧទេឆ្ឆឆចាឌីទេតា តក្កឃយលកា។ ទេត តំ បទេច្ចកទេខាឆឹខាលាស្ស ឧបតិស្សឃឃយត្តយ្យិ ឃត្តំ ឧទេឆ្ឆឆចាឌំ កញ្ញាទេបឃ្វំ ទេឃា ទេតហិ ឃំឃទេក្កត “កុឃលិកុឃលំ

នត្ថី”តិ កថេត្វា សកុណេ មារេតិ។ ឯវំ មហាសាវជ្ជា ឯសា អសប្បុរិសសេវនា នាម។ តេនេវ អយំ “អរហន្តោ”តិ មញ្ញមានោ ឯវមាហ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “តស្សេវ បរលោកស្ស អត្ថិភាវំ កថេស្សាមី”តិ បរិសមជ្ឈេ អធោសិរោ ឱលម្ពមានោវ ឥមំ គាថមាហ –

១៦០។

“ចន្ទោ ច សុរិយោ ច ឧភោ សុទស្សនា, គច្ឆន្តិ ឱភាសយមន្តលិក្ខេ;

ឥមស្ស លោកស្ស បរស្ស វា តេ, កថំ នុ តេ អាហុ មនុស្សលោកេ”តិ។

តត្ថ ឥមស្សាតិ កិំ នុ តេ ឥមស្ស លោកស្ស សន្តិ, ឧទាហុ បរលោកស្សាតិ។ ភុម្មេ វា ឯតំ សាមិវចនំ។ កថំ នុ តេតិ ឯតេសុ វិមានេសុ ចន្ទិមសុរិយទេវបុត្តេ កថំ នុ កថេន្តិ, កិំ អត្ថីតិ កថេន្តិ, ឧទាហុ នត្ថីតិ, កិំ វា ទេវា, ឧទាហុ មនុស្សាតិ?

លុទ្ធបុត្តោ គាថមាហ –

១៦១។

“ចន្ទោ ច សុរិយោ ច ឧភោ សុទស្សនា, គច្ឆន្តិ ឱភាសយមន្តលិក្ខេ;

បរស្ស លោកស្ស ន តេ ឥមស្ស, ទេវាតិ តេ អាហុ មនុស្សលោកេ”តិ។

អថ នំ មហាសត្តោ អាហ –

១៦២។

“ឯត្ថេវ តេ និហតា ហីនវាទា, អហេតុកា យេ ន វទន្តិ កម្មំ;

តថា ផលំ សុកតទុក្កដានំ, ទត្តុបញ្ញត្តំ យេ ច វទន្តិ ទាន”ន្តិ។

តត្ថ ឯត្ថេវ តេ និហតា ហីនវាទាតិ សចេ ខត្តិយម្ហិយា ទេវលោកេ ឋិតា, ន មនុស្សលោកេ, សចេ ច តេ ទេវា, ន មនុស្សា, ឯត្ថេវ ឯត្តកេ ព្យាករណេ តេ តវ កុលូបកា ហីនវាទា និហតា ហោន្តិ។ អហេតុកា “វិសុទ្ធិយា វា សំកិលេសស្ស វា ហេតុភូតំ កិញ្ចិ នត្ថី”តិ ឯវំវាទា។ ខត្តបញ្ញាតត្តិ យេ វ ទានំ “នីលេកហិ បញ្ញាត្ត”ន្តិ វទន្តិ។

សោ មហាសត្តោ កោធេត្តោ សល្លក្ខេត្វា គាថាទ្វយមាហ –

១៤២

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ វចនំ តវេតំ, កពញ្ញាតំ អផលំ ករេយ្យ;

តថា ផលំ សុកតទុក្កដានំ, ខត្តបញ្ញាតញ្ញា កថំ ករេយ្យ។

១៤៣

“កិំករោ កិត្តិករោ កិមាចរំ, កិំ សេវមានោ កេន តបោគុណេន;

អក្ខាហិ មេ ព្រាហ្មណេតមត្ថំ, យថា អហំ នោ និរយំ បតេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ ខត្តបញ្ញាតញ្ញាតិ ខាតញ្ញា ខត្តបញ្ញាតំ តាយ កថំ ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ កិំករោតិ កិតករំ ករោន្តោ។ កិត្តិករោតិ លោក ការណេន ករោន្តោ អហំ និរយំ ន គច្ឆេយ្យំ។ ឋិតទានិ តស្សេវ វេវចនានិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “សចាហំ ឥមំ បញ្ហំ កថេស្សាមិ, មនុស្សលោកា ចុតោ វិយ កតោ ភវិស្សតិ, តេនេវស្ស ធម្មិកានំ សមណព្រាហ្មណានំ អត្ថិភាវំ កថេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៤៤

“យេ កេចិ អត្ថិ សមណា បព្វជ្ជា, កាសាយវត្ថា អនគារិយា តេ;

ᨸᩤᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩃᩮ, ᩅᩥᨠᩣᩃᨧᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᩁᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

᪑᪕᪗᪨

“ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩃᩮᨶᩩᨸᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩉᩥ ᨿᩴ ᨲᩮ ᨾᨶᩈᩮᩣ ᨸᩥᨿᩴ ᩈᩥᨿᩣ;

ᨲᩮ ᨲᩮ ᨸᩅᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨸᨩᩣᨶᩴ, ᩍᨾᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨸᩁᩔ ᨧᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨸᩣᨸᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨸᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨩᩣᨶᨶᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩅᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩘᨡᩴ ᨲᩮ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨸᩁᩔ ᨧᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩪᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩔ ᨧ ᨸᩁᩔ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᨽᨿᩮᨶ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩪᩁᩥᨲᨸᩣᩁᨾᩦ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩁᩈ᩠ᨾᩥᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨸᩣᨠᨣᨲᨸᨴᩩᨾᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᨸᩣᨠᨣᨲᨬᩣᨱᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᨸᨴᩮᨶᩮᩅ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᨬᩣᨱᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᩈᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨧ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨸᨴᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᩅ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪘᪨

“ᨲᨧᩴᩅ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ, ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸᩃᩣᩈᩴ ᩉᩁᩥᨲᩮᩣ ᨴᩩᨾᩮᩣᩅ;

ᩑᩈᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ ᨾᨾ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨩᩉᩣᨾᩉᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᨽᩣᩅᨾᨩ᩠ᨩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᨲᨧᩴ ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨩᩉᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨧ ᩉᩁᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨶᩦᩃᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨾᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨮᩥᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸᩃᩣᩈᩴ ᨩᩉᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨽᩣᩅᩴ ᨴᩣᩁᩩᨱᨽᩣᩅᩴ ᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᩑᩈ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ ᨾᨾ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩈᩣᨵᩩ ᩅᨲ ᨩᩉᩣᨾᩉᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᨽᩣᩅᨾᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨩᩉᩣᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨩᩉᩥᩴ ᩋᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᩉᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᨸᨶ ᨾᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᨻᩉᩪ ᩈᨠᩩᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᨠᨳᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨾᩮᩣᩁᩁᩣᨩ, ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᨾᩮ ᨻᩉᩪ ᩈᨠᩩᨱᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᨠᨳᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ?

ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩥᨿᨸᩁᩥᨠ᩠ᨠᩉᩮᨲᩣᩃᩴ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨶᩴ ᩋᩣᩉ “ᨿᩴ ᨧᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈ ᨩᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᨬᩣᨱᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᩴ, ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾ, ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨣᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨶᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪕᪨

“ᨿᩮ ᨧᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩈᨠᩩᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ, ᩈᨲᩣᨶᩥ ᨶᩮᨠᩣᨶᩥ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ;

ᨲᩮᩈᨾ᩠ᩉᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᨩ᩠ᨩ ᨴᨾ᩠ᨾᩥ, ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩮᩣᨵᩥᨬᩣᨱᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩣᨶᩮᨶ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᨠᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᨾᨠᩣᩃᨾᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩁᩅᩴ ᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩮᩉᩮᩈᩩ ᨻᩥᩊᩣᩃᩮ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨣᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᩥ᪨ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨣᩥᩉᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᩥ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᨸᩣᨲᩩᩁᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩥᨠᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨵᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ ᨾᨾ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩔ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨾᩪᩃᨠᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᩋᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨶᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨸᩥᩈᩉᨲ᩠ᨳᩔ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩩᩈᩣᨲᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪖᪨

“ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᩁᩦ ᨸᩥᩈᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ, ᨻᩣᨵᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩮᩣᩁᩣᨵᩥᨸᨲᩥᩴ ᨿᩈᩔᩥᩴ;

ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᩣᩁᩣᨵᩥᨸᨲᩥᩴ ᨿᩈᩔᩥᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈ ᨸᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᨳᩣᩉᩴ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩣᨵᩮᨿ᩠ᨿᨲᩥ ᨾᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩔ ᨽᨾᩩᨠᨵᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᩉᩴ ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩩᨬᩣᨱᩮᨶ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អរហត្តំ បាបុណិ។ តទា មោររាជា អហមេវ អហោសិន្តិ។

មហាមោរជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៤៩២] ៩. តច្ឆសូករជាតកវណ្ណនា

យទេសមានា វិចរិម្ហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទ្វេ មហល្លកត្ថេរេ អារព្ភ កថេសិ។ មហាកោសលោ កិរ ធីតរំ ពិម្ពិសារស្ស ទេន្តោ ធីតុ នហានមុល្លត្ថាយ កាសិគាមំ អទាសិ។ បសេនទិ រាជា អជាតសត្តុនា បិតរិ មារិតេ តំ គាមំ អច្ឆិន្ទិ។ តេសុ តស្សត្ថាយ យុជ្ឈន្តេសុ បឋមំ អជាតសត្តុស្ស ជយោ អហោសិ។ កោសលរាជា បរាជយប្បត្តោ អមច្ចេ បុច្ឆិ "កេន នុ ខោ ឧបាយេន អជាតសត្តុំ គណ្ហេយ្យាមា"តិ។ មហារាជ, ភិក្ខូ នាម មន្តកុសលា ហោន្តិ, ចរបុរិសេ បេសេត្វា វិហារេ ភិក្ខូនំ កថំ បរិគ្គណ្ហិតុំ វដ្ដតីតិ។ រាជា "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា "ឯថ, តុម្ហេ វិហារំ គន្ត្វា បដិច្ឆន្នា ហុត្វា ភិក្ខូនំ កថំ បរិគ្គណ្ហថា"តិ ចរបុរិសេ បយោជេសិ។ ជេតវនេបិ ពហូ រាជបុរិសា បព្ពជិតា ហោន្តិ។ តេសុ ទ្វេ មហល្លកត្ថេរា វិហារបច្ចន្តេ បណ្ណសាលាយំ វសន្តិ, ឯកោ ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរោ នាម, ឯកោ មន្តិទត្តត្ថេរោ នាម។ តេ សព្ពរត្តិំ សុបិត្វា បច្ចូសកាលេ បពុជ្ឈិំសុ។

តេសុ ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរោ អគ្គិំ ជាលេត្វា អាហ "ភន្តេ, មន្តិទត្តត្ថេរា"តិ។ "កិំ ភន្តេ"តិ។ "និទ្ទាយថ តុម្ហេ"តិ។ "ន និទ្ទាយាមិ, កិំ កាតព្ព"ន្តិ? "ភន្តេ, លាលកោ វតាយំ កោសលរាជា ចាដិមត្តកោទនមេវ កុច្ឆិំ ជានាតី"តិ។ "អថ កិំ ភន្តេ"តិ។ "អត្តនោ កុច្ឆិម្ហិ បលិណាកាយមត្តេន អជាតសត្តុនា បរាជិតោ រាជា"តិ។ "កិន្តិ បន ភន្តេ កាតុំ វដ្ដតី"តិ? "ភន្តេ, មន្តិទត្តត្ថេរ យុទ្ធំ នាម សកដព្យូហចក្កព្យូហបទុមព្យូហវសេន តិវិធំ។ តេសុ ភាគិនេយ្យំ អជាតសត្តុំ គណ្ហន្តេន សកដព្យូហំ កត្វា គណ្ហិតុំ វដ្ដតិ, អសុកស្មិំ នាម បព្ពតកណ្ណេ ទ្វីសុ បស្សេសុ វីរបុរិសេ ឋបេត្វា បុរតោ ពលំ ទស្សេត្វា អន្តោ បវិដ្ឋភាវំ ញាត្វា នទិត្វា វគ្គិត្វា កុមិនេ បវិដ្ឋមច្ឆំ វិយ អន្តោជាលេ កត្វាន តំ គហេតុំ សក្កា"តិ។

បយោជិតបុរិសា តំ កថំ សុត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា មហតិយា សេនាយ គន្ត្វា តថា កត្វា អជាតសត្តុំ គហេត្វា សង្ខលិកពន្ធនេន ពន្ធិត្វា កតិបាហំ ទុក្ខំ កត្វា "បុន ឯវរូបំ មា ករី"តិ អស្សាសេត្វា មោចេត្វា ធីតរំ វជិរកុមារិំ តស្ស ទត្វា មហន្តេន បរិវារេន វិស្សជ្ជេសិ។ "កោសលរញ្ញា ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរស្ស និស្សាយ អជាតសត្តុ គហិតោ"តិ ភិក្ខូនំ អន្តរេ កថា សមុដ្ឋហិ, ធម្មសភាយម្បិ តមេវ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ធនុគ្គហតិស្សោ យុទ្ធវិធានេ ឆេកោយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិនគរស្ស ទ្វារគាមវាសី ឯកោ វឌ្ឍកី ទារុអត្ថាយ អរញ្ញំ គន្ត្វា អាវាដេ បតិតំ ឯកំ សូករបោតកំ ទិស្វា អានេត្វា

“តច្ឆសូករោ”តិស្ស នាមំ កត្វា បោសេសិ។ សោ តស្ស ឧបការកោ អហោសិ។ តុណ្ឌេន រុក្ខេ បរិវត្តេត្វា ទេតិ, ទាឋាយ វេឋេត្វា កាឡសុត្តំ កឌ្ឍតិ, មុខេន ឌំសិត្វា វាសិនិខាទនមុគ្គរេ អាហរតិ។ សោ វុឌ្ឍិប្បត្តោ មហាថាមោ មហាសរីរោ អហោសិ។ អថ វឌ្ឍកី តស្មិំ បុត្តបេមំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា “ឥមំ ឥធ វសន្តំ កោចិទេវ ហិំសេយ្យា”តិ អរញ្ញេ វិស្សជ្ជេសិ។ សោ ចិន្តេសិ “អហំ ឥមស្មិំ អរញ្ញេ ឯកកោវ វសិតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, ញាតកេ បរិយេសិត្វា តេហិ បរិវុតោ វសិស្សាមី”តិ។ សោ វនឃដាយ សូករេ បរិយេសន្តោ ពហូ សូករេ ទិស្វា តុស្សិត្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៩០។

“យទេសមានា វិចរិំ, បព្ពតានិ វនានិ ច;

អន្វេសំ វិចរិំ ញាតី, តេមេ អធិគតា មយា។

១៩១។

“ពហុញ្ចិទំ មូលផលំ, ភក្ខោ ចាយំ អនប្បកោ;

រម្មា ចិមា គិរីនជ្ជោ, ផាសុវាសោ ភវិស្សតិ។

១៩២។

“ឥធេវាហំ វសិស្សាមិ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;

អប្បោស្សុក្កោ និរាសង្កី, អសោកោ អកុតោភយោ”តិ។

តត្ថ យទេសមានាតិ យំ ញាតិគណំ បរិយេសន្តោ មយំ វិចរិំ អន្វេសន្តិ ឥទំ វត អន្វេសន្តោ វិចរិំ។ តេមេតិ តេ ឥមេ។ ភក្ខោតិ ស្វេវ វនមូលផលសង្ខាតោ ភក្ខោ។ អប្បោស្សុក្កោតិ អនុស្សុក្កោ ហុត្វា។

សូករា តស្ស វចនំ សុត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហំសុ –

១៩២។

“អញ្ញាយ្បិ លេហំ បរិយេស, សត្តុ ភោ ខ្ពឆ ចិន្ទតិ;

ឯសា តត្ថ ស្មុគេរ ហត្តិ, ខ្ពឆាគត្វា ចរំ ចរ”ន្តិ។

តត្វ តត្ថាតិ តំ ភាវេភាលបត្តិ។ ចរំ ចរន្តិ ស្មុគេរ ហតេត្តា ឆ្វលយំសំ ចរំ ចរេញ្ញាច ហតតិ។

ខ្ពទេតា បរំ វត្តាភសប្ពត្តកាឆា បរិច្ចខ្ពភេឃភ ទេចឌិតញ្ញា –

១៩៣។

“កោ ភុយ្យាកំ ខ្ពឆ សត្តុ, កោ ញាតិ សុសយាគេត;

ភុប្បឆំយេ បឆំយេតិ, តំ មេ អក្ខាច បុច្ឆិតា។

១៩៤។

“វុឌ្ឍកាទាឌី យិគទាឌា, ពលី ភាឃាចុនោ យិកោ;

ឯសា តត្ថ ស្មុគេរ ហត្តិ, ខ្ពឆាគត្វា ចរំ ចរំ។

១៩៥។

“ភ ភោ ភាឃា ភ ចិន្ទត្តិ, ពាលំ កាយេ សមោហិតំ;

សត្តោ សមក្កា ហុត្វាភ, ចរំ កាហាយ ឲគកំ។

១៩៦។

“ᩉᨯᨿᨴ᩠ᨠᨿᩥᩴ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᩁᩴ, ᨧᩣᨵᩴ ᨠᩣᨿᩈᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᨠ;

ᨿᩮᩣᨷᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮ ᨷᩃᩥᨽᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᨲᩣᨿᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩣᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩈ᩠ᩅᩣᨧ “ᨷᩩᩁᩮ ᩈ᩠ᨾᩣᨠᩁᩣ ᩋᨷ᩠ᨿᩴᩈᩃᩥᩉᩥᨲᩣ, ᨠᩮᨿᨽ ᨲᩮᨶᩴ ᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨲᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨧ, ᨠᩮᩣ ᨲᩩ ᩋᨿ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩩᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ᪨ ᨣᩩᨱ᩠ᨱᨠᩁᩣᨴᩦᨲᩥ ᨣᩩᨱ᩠ᨱᨠᩣᩉᩥ ᩈᩁᩦᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩣᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮᨿᨧᨿᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨿᩮᩣᨷᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩃᩥᨽᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᨿᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᨲᩥᩔᩣᨿᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩮᩁᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩮ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩮᩁ ᩅᩣᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨳᩥ “ᨠᩣᨿ ᨧᩮᩃᩥᨿ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨱ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᩥᩁᩮᩣᨲᩣᨧ ᩅᩣᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᨾᩮᩣ ᨷᩥᩁᩮᩣᨲᩣᨧ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨠᩈᩃᩥ “ᨷᩩᨿᩈ᩠ᨾᩥ ᨼᩣᨲᨽ ᨹᩮᨲᨽ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨴᩮᨲᩩ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨠ᩠ᩅᨿᩦᩉᩥᩴ ᨷᨩᩣᨽᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣᨠᩴ ᨷᨴᩮᨶᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᨧ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩮᩁ ᨠᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩣᩉᩣᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩃᨧᨷᨷ᩠ᨿᩈᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮ ᨽᩣᨿ ᩈᨣᨭᨻ᩠ᨿᩉᩣᨡᩥᨧᩈᨽ ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨣ᩠ᨿᨻ᩠ᨿᩉᩴ ᨶᩴᨧᩥᨼᩉᨲᩥ᪨ ᨿᨷ᩠ᨷᩮᩣᨼᩣᨲᨽ ᨳᩦᩁᨷᩥᨧᨠ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁᨷᩥᨲᨠ ᨼᨷᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨲᩁᩣ, ᨲᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨷ᩠ᨷᩣ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁᨷᩥᨲᨠ, ᨲᩮᨶᩴ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨿᨣ᩠ᨿᩃᨽᩣᩁᨼ ᨲᩁᩩᨱᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁ, ᨲᩮᨶᩴ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨿᩉᩣᨽᩣᩁᨼ, ᨲᩮᨶᩴ ᩋᨽᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨡᩩᨱ᩠ᨱᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩈᨧᨠ᩠ᨠ ᨡᩦᩈᨲᩥᨧᨠ᩠ᨠ ᨲᩥᩴᩈᨧᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩃᨣ᩠ᨿᩩᨷ᩠ᨷ ᨼᨷᩈᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩣᨠᩴ ᩋᩣᨧᩣᨭᩥ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ ᨷᨲᨽᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩣᨠᩴ ᩈ᩠ᨷ᩠ᨿᩈᨱ᩠ᨭᩣᨽᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩉᩣᨷᩈᩥ᪨ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᨭᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩁ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩈᨽᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᩦᨼᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨨᩣᨿᩈᨿ᩠ᨿᨽ᩠ᨲ ᨿᩮᩣᨨᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨼᩣᨲᨽ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁ ᩋᩔᩣᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨧᩁᩥ᪨ ᨲᩔᩮᨧ ᨠᩁᩣᨲ᩠ᨲᩔᨧ ᩈ᩠ᩅᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᨣᩩᨠ᩠ᨠᨳᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨣ᩠ᩅᨭᨭᨻᩥᩃᩔ ᩋᩔᨿᨷᨽᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨲᨲᩃ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈ᩠ᨾᩣᨠᩁᩣ “ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᩣᩁᩦ”ᨲᩥ ᨧᨯᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨿᩣ ᨠᩣᨿᨧ, ᨿᩴ ᨿᩴ ᩅᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨱ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧᩥᩁᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨷ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨿ ᨷᩔᩣᨧᨿᨠᩣᩈᩥ, ᩈ᩠ᨾᩣᨠᩁᩣᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᨱ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᩁ ᨸᩩᩃᩥᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩉᩣᨽᨩᩴ ᨽᨩᩥ, ᨲᩮᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨲᩈᩥ “ᨽ ᨷᩩᩁᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩣ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨿᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨭᩥᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᨧᨠ᩠ᨠᩣ ᨮᩥᨲᩣ, ᨶᩴᨧᩥᨼᩉᨠᩣ ᨲᩮᨶᩴ ᩈᨽᩣᨽᩣᨿᨠᩮᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨿᨿᩣ ᩅᩣᨲᩮᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᨲᩩ ᨽ ᨧᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨿᩁᩉᨠᨿᨲᨡᩦᨲᩮᩣ ᨽᩥᨧᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣ᩠ᩅᨭᨭᨻᩥᩃᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨲ᩠ᨳᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᨧᨿᩴ ᨣᩣᨳᨿᩣᩉ –

“ᨷᩥᩃᩣᨲᩥᨷᩥᨲᩣ ᨧᩥᩁᩮᨲᩣ ᨲᩩ ᩋᨩ᩠ᨩ, ᩋᨠᨿᩴ ᨲᩩ ᨲᩮ ᩈᨷ᩠ᨷᨠᩩᨲᩮᩣᨷᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨼᩣᨼᩣ ᨲᩩ ᨲᩮ ᨿᩥᨠᨧᨼᩣᨿ ᨽ ᩈᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩮᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨷᩮᩃᩣᨧ ᨽᩣᨿᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ សង្ឃបត្តោតិ យោ ត្វំ សូករសង្ឃបត្តោ ហុត្វា កិញ្ចិ គោចរំ អលភិត្វា កបណោ វិយ ឈាយសីតិ។

អថ ព្យគ្ឃោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៨៩។

“ន វេ ទាឋា ន វិជ្ជន្តិ, ពលំ កាយេ សមាហិតំ;

ញាតី ច ទិស្វាន សាមគ្គី ឯកតោ, តស្មា ច ឈាយាមិ វនម្ហិ ឯកកោ។

១៩០។

“ឥមស្សុទំ យន្តិ ទិសោទិសំ បុរេ, ភយដ្ដិតា លេណគវេសិនោ បុថូ;

តេ ទានិ សង្គម្ម វសន្តិ ឯកតោ, យត្ថដ្ឋិតា ទុប្បសហជ្ជ តេ មយា។

១៩១។

“បរិណាយកសម្បន្នា , សហិតា ឯកវាទិនោ;

តេ មំ សមគ្គា ហិំសេយ្យុំ, តស្មា នេសំ ន បត្ថយេ”តិ។

តត្ថ សាមគ្គី ឯកតោតិ សហិតា ហុត្វា ឯកតោ ឋិតោ។ ឥមស្សុទន្តិ ឥមេ សុទំ មយា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកិតមត្តាវ បុរេ ទិសោទិសំ គច្ឆន្តិ។ បុថូតិ វិសុំ វិសុំ។ យត្ថដ្ឋិតាតិ យស្មិំ ភូមិភាគេ ឋិតា។ បរិណាយកសម្បន្នាតិ សេនានាយកេន សម្បន្នា។ តស្មា នេសំ ន បត្ថយេតិ តេន ការណេន ឯតេសំ ន បត្ថេមិ។

តំ សុត្វា កូដជដិលោ តស្ស ឧស្សាហំ ជនេន្តោ គាថមាហ –

១៨១។

“ឯកោវ ឥន្ទោ អសុរេ ជិនាតិ, ឯកោវ សេនោ ហន្តិ ទិជេ បសយ្ហ;

ឯកោវ ព្យគ្ឃោ មិគសង្ឃបេត្វា, ចរំ ចរំ ហន្តិ ពលញ្ហិតាទិស”ន្តិ។

តត្ថ មិគសង្ឃបេត្វាតិ មិគគណបេត្វា ហុត្វា ចរំ ចរំ មិគំ ហន្តិ។ ពលញ្ហិតាទិសន្តិ តាទិសញ្ហិតស្ស ពលំ។

អថ ព្យគ្ឃោ គាថមាហ –

១៨២។

“ន ហេវ ឥន្ទោ ន សេនោ, នបិ ព្យគ្ឃោ មិគាធិបោ;

សមគ្គេ សហិតេ ញាតី, ន ព្យគ្ឃេ កុរុតេ វសេ”តិ។

តត្ថ ព្យគ្ឃេតិ ព្យគ្ឃសទិសេ ហុត្វា សហិតចិត្តតាទីហិ គត្វា ញាតេ វសេ ន កុរុតេ, អត្តនោ វសេ វត្តាបេតុំ ន សក្កោតីតិ អត្ថោ។

បុន ដចិលោ តំ ឧស្សាហេន្តោ ឥមំ គាថា អភាសិ –

១៨៣។

“គុម្ភីលកា សកុណកា, សង្ឃិនោ គណចារិនោ;

សម្មោទមានា ឯកជ្ឈំ, ឧប្បតន្តិ ឌយន្តិ ច។

១៨៤។

“តេសញ្ច ឌយមានានំ, ឯកេត្ថ អបសក្កតិ;

តញ្ច សេសោ ភិតាឡ្ហវតិ, ចេព្យគ្ឃុយេវ ន គតី”តិ។

តត្ថ គុម្ភីលកាតិ ឯវំភាយកា ខុទ្ទកសកុណា។ ឧប្បតន្តីតិ គោចរំ ចរន្តា ឧប្បតន្តិ។ ឌេន្តិ ចាតិ គោចរំ គហេត្វា អាកាសេន គច្ឆន្តិ។ ឯកេត្ថ អបសក្កតីតិ ឯកោ ឯតេសុ ឱសក្កិត្វា ចា ឯកបស្សេន ចា ចិន្តំ គច្ឆតិ។ ភិតាញ្ញេតីតិ បហរិត្វា គណ្ហាតិ។ ចេព្យគ្ឃុយេវ ន គតីតិ ព្យគ្ឃានំ ឯសាតិ ចេព្យគ្ឃុ, សមគ្គានំ គច្ឆន្តានម្បិ ឯសា ឯវម្បិ គតិ ព្យគ្ឃានំ គតិយេវ នាម ហោតិ។ ន ហិ សក្កា សមគ្គេហិ ឯកតោ គន្តុំ, តស្មា ហោ ឯវំ តត្ថ ឯកោ គច្ឆតិ, តំ គណ្ហាតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “ព្យគ្ឃរាជ ត្វំ អត្តនោ ពលំ ន ជានាសិ, យា កាយិ, កេវលំ ត្វំ និក្ខិត្វា បលាត, ទេវ ឯកតោ គច្ឆន្តា នាម ន ភវិស្សន្តី”តិ ឧស្សាហេសិ។ សោ តថា អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៩។

“ឧស្សាហិតោ ជដិលេន, លុទ្ទេនាមិសចក្ខុនា;

ឋានេ ឋានេសុ បក្កន្តិ, យញ្ញាយាតោ យថា បុរេ”តិ។

តត្ថ ឋានេតិ សមំ ឋានាចុទោ ឆ្កតរេសុ ឋានាចុទេសុ បក្កន្តិ។ យថា បុរេតិ យថា បុព្ពេ យញ្ញាតិ, តទេវ យញ្ញាយាតោ។

សោ កិរ គន្ត្វា បព្ពតតលេ តាវ អដ្ឋាសិ។ សូករា “ភូតាកតោ សាយិ, ចោរោ”តិ តស្ស អារោចេសុំ។ សោ “យា កាយថា”តិ តេ អស្សាសេត្វា ឧដ្ឋាយ ខ្ទិន្តំ អាចាដិតំ អន្តរេ បីឋកាយ អដ្ឋាសិ។ ព្យគ្ឃោ ទេវំ ជនេត្វា តស្សុកន្តំ សន្តាយ បក្កន្តិ។ តស្សុករោ បរិចត្តិត្វា បច្ឆាមុខោ បុរិមអាចាដេ បតិ។ ព្យគ្ឃោ ច ទេវំ សន្តានេតុំ អសក្កោន្តោ គន្ត្វា សុប្បបព្ភារេ អាចាដេ បតិត្វា បុញ្ញកិតោតាវ អដ្ឋាសិ។ តស្សុករោ ទេវេកន ឧដ្ឋាយ តស្ស អន្តរសត្តិមិម្ហាដំ ឆ្ពាតេត្វា ឃាវ ហទយា ចាលេត្វា មំសំ ខាទិត្វា មុខេន ឌំសិត្វា ជាហិអាចាដេ បិតេត្វា “គណ្ហថិមំ ទាសា”ន្តិ អាហ។ បឋមាគតា ឯកចារេយេវ ធុរណ្ឌាតារហមត្តំ លភិំសុ, បច្ឆា អាគតា អលភិត្វា “ព្យគ្ឃមំសំ នាម កីទិស”ន្តិ វទិំសុ។ តស្សុករោ អាចាដំ ឧត្តរិត្វា សូករេ ឱលោកេត្វា “កិំ នុ ខោ ន តុស្សថា”តិ អាហ។ “សាមិ, ឯកោ តាវ ព្យគ្ឃោ គហិតោ, អញ្ញោ បនេតេកោ ទសព្យគ្ឃេ អត្ថី”តិ? “កោ នាមេសោ”តិ? “ព្យគ្ឃេន អានីតានីមំសំ ខាទកោ កូដជដិលោ”តិ។ “តេន ហិ ឯថ, គណ្ហិស្សាម ន”ន្តិ តេហិ សទ្ធិំ វេគេន បក្កន្តិ។

ជដិលោ “ព្យគ្ឃោ ចិរាយតី”តិ តស្ស អាគមនមគ្គំ ឱលោកេន្តោ ឋិតោ សូករេ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា “ព្យេ ព្យគ្ឃំ មារេត្វា មម មារណត្ថាយ

ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨ ᩈᨠᩩᨱᩣ “ᩑᨠᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ “ᨠᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩁᩩᨱᩈᨠᩩᨱᩮ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨲᩮᩣ ᨸᩴᩈᩩᩴ ᩋᨸᨻ᩠ᨿᩪᩉᩣᨸᩮᩈᩥ, ᩈᨠᩩᨱᩮᩉᩥ ᨾᩩᨡᨸᩪᩁᩴ ᨲᩥᨱᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨾᩉᩣᨴᩣᨮᩈᨠᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩪᩃᩣᨶᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᨾᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩈᩮᩈᩈᨠᩩᨱᩮ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᩉᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨮᩣᨿ ᨾᩪᩃᩴ ᨸᩉᩁᩥ, ᨹᩁᩈᩩᨶᩣ ᨸᩉᨭᩴ ᩅᩥᨿ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩴ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩣᨸᩥ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪔᪔᪨

“ᩈᩣᨵᩩ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨬᩣᨲᩦ, ᩋᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨩᩣ;

ᩈᨠᩩᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ, ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩮᩣ ᩑᨠᩣᨿᨲᩮ ᩉᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩣᨿᨲᩮ ᩉᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨠᩩᨱᩮ ᨸᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨴᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪔᪕᪨

“ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧ ᨬᩣᨱᩮᨶ, ᩈᩮᨠᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨲ ᩈᨠᩩᨱᩣ;

ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣ ᨸᨾᩩᨴᩥᨲᩣ, ᨾᩉᩣᨽᩣᨣᩴ ᨸᨽᩣᨣᩥᩔᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨸᩩᨶ ᨲᩔ ᩈᨠᩩᨱᩮ ᨲᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᩋᨿᩥᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ”ᨲᩥ? ᩈᨠᩩᨱᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᨠᩩᨱᩮ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩔ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩩᨱᩮ ᩋᨽᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨠᩩᨱᩔ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮᨶᩮᩅ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨽᩥᩈᩮᨠᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥᨲ᩠ᨳ, ᩈᨠᩩᨱᩁᩣᨩᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨴᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡᨻᩦᨩᩮ ᨶᩥᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᩅᨭ᩠ᨭᩈᨦ᩠ᨡᩮᨶ ᩋᨽᩥᩈᩮᨠᨠᩁᨱᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪔᪖᪨

“តេ ឃុ ក្ខេឌ្ឍទម្ហលស្ថិ, ឃ្មុកទា ឃុឈយាកតា;

តន្លុកំ អភិឈិត្ថិាឃុ, ត្វំ នេភា ទាឌាឈិ ព្គស្សទោ”តិ។

តត្ថ តេ ឃ្មុតិ តេ ឃ្មុកទា, ឃុ-កានេទា តិបាតមត្តំ។ ក្ខេឌ្ឍទម្ហលស្ថិត្តិ ក្ខេឌ្ឍទស្ស មួលេ។

ឈត្ថា ព្គមំ ឆមូនេឈតំ អាហរិត្វា “ភ, ភិក្ខវេច, ព្គកានេភច, បុរេត្ថាបិ ឆត្បកុហតិស្សទេត្ថទោ ឃុដ្ឋបំចិតហេភ ទេលកោនេឃចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ

ឈមោធានេភឈិ – “តនា ក្វុឌឌ្ហិនេលិ នេចកនេត្តា អហោឈិ, តន្លុឃ្មុកទោ ឆត្បកុហតិស្សោ, ទ្វុក្ខឆេចតា បភ អហមេច អហោឈិ”ត្តិ។

តន្លុឃ្មុកទឌាតកចណ្ណភា ភចមា។

[៣៥១] ១០។ មហាចាលិឌជាតកចណ្ណភា

ចាលិឌាឈមិតិ កត្វាតិ ព្គថំ ឈត្ថា នេឌតចនេភ ចិហរនេត្តា ឈាចត្ថិចាឈិនោ ចាលិនេឌ អារព្ភ កនេឆឈិ។ តេ ភិទ នេចាហារត្វាយ កន្លុត្តា ឈត្ថុ មហាឌាតំ ឌត្វា ឈនេណាឃុ ច ឈីនេលឃុ ច បតិដ្ឋាយ “ភនេត្ត, ឈនេច អនេទាកា អាកមិស្សាម, បុភ តុម្ហាកំ បាទេ ចត្ថិស្សាមា”តិ ចត្វា បញ្ចមនេត្តហិ ឈកឌឈនេតហិ តិក្ខមិត្វា កត្តាទំ បត្វា មក្កំ អឈល្លនេក្ខត្វា មកុម្ពញហា តិទុនេក តិទាហារនេទ អទនេញ្ញា ចិចទេត្តា ឲុកំ ភាកបរិកុហិតំ តិនេក្រាឆទុក្ខំ ឌិហ្វា ឈកដាតិ នេមាចេត្វា ទុក្ខមុនេល តិឈីឌិឃុ។ តេ តស្ស ក្ខកតិត្តាតិ ចិឃ តិលិតិ ឈិតិដ្ឋាតិ បត្តាតិ ក្ខកបុណ្ណា ចិឃ ច ឈាខា ឌិហ្វា ចិត្តយិឃុ “ព្គមស្ថិ ទុនេក្ខ ក្ខកំ ឈញ្ចទត្តំ ចិឃ បញ្ញាឃតិ, ព្គមស្ស បុរិមឈាខំ លិត្ថាម, បាតិមំ នេភា ឌស្សតិ”តិ។ អនេឆនេកា ទុក្ខំ អភិទុហិត្វា ឈាខំ លិត្តិ, តនេតា តាលក្ខត្ថប្បមាណា ក្ខកឆាទា បចត្តិ។ តេ តត្ថ ភត្ថ្វា បិចិត្វា ច ឧក្ខិលាឈាខំ លិត្តិំឃុ, តនេតា ភាភកុទឈនេភាឌតំ តិក្ខមិ។ តំ ភុញ្ជិត្វា បឆ្ចិមឈាខំ លិត្តិំឃុ, តនេតា អលង្កតិតត្ថិនេឃា តិក្ខមិំឃុ។ តាហិ ឈទ្ធិំ អភិទមិត្វា ក្ខត្តទឈាខំ លិត្តិំឃុ, តនេតា ឈត្ត ទតភាតិ តិក្ខមិំឃុ។ តាតិ កនេហត្វា បញ្ច ឈកឌឈតាតិ បូទេត្វា ឈាចត្ថិំ បច្ចាកត្វា ឆតំ នេកាបេត្វា កត្តមាលិឌិហត្វា នេឌតចតំ កត្វា ឈត្វាទំ ចត្ថិត្វា បូនេឌត្វា ឲុកមត្តំ តិឈិត្វា ឆមួកឆំ ឃុត្វា តិមន្តេត្វា បុភឌិចនេឈ មហាឌាតំ ឌត្វា “ភនេត្ត, ព្គមស្ថិ ឌានេភ អម្ហាកំ ឆភឌាយិកាឃ ទុក្ខនេឆចតាឃ បត្តិំ នេឌមា”តិ បត្តិំ អឌំឃុ។ ឈត្ថា តិដ្ឋិតភត្តកិច្ចោ “កតទុក្ខនេឆចតាឃ បត្តិំ នេឌថា”តិ បុច្ឆិ។ ចាលិឌា តិនេក្រាឆទុនេក្ខ ឆភស្ស លទ្ធាកាទំ

តថាកតស្សានេទានេចឈុំ។ ឈត្ថា “តុម្ហេ តាច មត្តញ្ញុតាឃ តណ្ហាចឈិកា អហុត្វា ឆតំ លភិត្ថ, បុនេត្ថ បភ អមត្តញ្ញុតាឃ តណ្ហាចឈិកា ឆតញ្ច ឌិចិតញ្ច ចិឌហិឃ្មុ”តិ ចត្វា នេតហិ ឃាចិនេតា អតីតំ អាហរិ។

អតីនេត ពារាណឈិភកនេទ តនេឆច បភ កត្តាទំ ទេហ្វច តិនេក្រាឆា។ ចាលិឌា មកុម្ពញហា ហុត្វា តនេមច តិនេក្រាធំ បស្សិំឃុ។ តមត្ថំ ឈត្វា អភិឈម្ពុទ្ធោ ហុត្វា កនេឆនេត្តា ព្គមា កាថា អាហ –

១៥០។

“វាណិជា សមិតឹ កត្វា, នានារដ្ឋតោ អាគតា;

ធនាហរា បក្កមឹសុ, ឯកំ កត្វាន គាមណឹ។

១៥១។

“តេ តំ កន្តារមាគម្ម, អប្បភក្ខ អនោទកំ;

មហានិគ្រោធមទ្ទក្ខុំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ។

១៥២។

“តេ ច តត្ថ និសីទិត្វា, តស្ស រុក្ខស្ស ឆាយយា;

វាណិជា សមចិន្តេសុំ, ពាលា មោហេន បារុតា។

១៥៣។

“អល្លាយតេ អយំ រុក្ខោ, អបិ វារីវ សន្ទតិ;

ឥង្ឃស្ស បុរិមំ សាខំ, មយំ ឆិន្ទាម វាណិជា។

១៥៤។

“សា ច ឆិន្នាវ បគ្ឃរិ, អច្ឆំ វារឹ អនាវិលំ;

តេ តត្ថ ន្ហាត្វា បិវិត្វា, យាវតិច្ឆឹសុ វាណិជា។

១៦៣។

“ទុតិយំ សមចិត្តេសុំ, នាលិ មោហេន បិឡតា;

ជ្ឈស្ស ភក្ខិលំ សារំ, មយំ ទិស្វាម ចាហិតា។

១៦៤។

“សា ច ទិស្វាច បក្ខន្តិំ, សាលិមំសោគតំ ពាហុ;

អប្យោគចណ្ណេ កុម្ពាសេ, សិក្កិ ចិគលស្វបិយោ។

១៦៥។

“តេ តត្ថ កត្វា វាជិត្វា, សាចតិដ្ឋិសុ ចាហិតា;

តតិយំ សមចិត្តេសុំ, នាលិ មោហេន បិឡតា;

ជ្ឈស្ស បដ្ឋិយំ សារំ, មយំ ទិស្វាម ចាហិតា។

១៦៦។

“សា ច ទិស្វាច បក្ខន្តិំ, ភាទិសោ សមលង្កតា;

វិចិត្រវត្ថាភរណា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា។

១៦៧។

“អបិ សុ ចាលិខា ឲកា, ភារិយា បណ្ណុឌឹសតិ;

សយន្តា បរិចារិំសុ, តស្ស រុក្ខស្ស ឆាយយា;

តេ តាហិ បរិចារេត្វា, យាចតិន្តិំសុ ចាលិខា។

១៥០។

“ចតុត្ថំ សយចិន្តេសុំ, ពាលិ យោធេភ បិតុតា;

ញាណស្ស វុត្តំ សារំ, យមំ លិត្តាយ ចាលិខា។

១៥១។

“សា ច លិត្តាច បណ្ណិ, ឃុត្តា ចេឡុក្ខិយា ពាហុ;

ទេវំ ខាតត្វបញ្ញា, ក្តុត្តិយា បជំយាភិ ច។

១៥២។

“កាសិកាភិ ច ចត្វាភិ, វុត្តិយាភិ ច កប្ពលិ;

តេ តត្វ ភាវេ ជាន្តិត្វា, យាចតិន្តិំសុ ចាលិខា។

១៥៣។

“បញ្ញាយំ សយចិន្តេសុំ, ពាលិ យោធេភ បិតុតា;

ញាណស្ស យុលំ លិត្តាយ, អបិ កិយ្យោ លភាយយ។

១៥៦។

“អដ្ឋហិ សត្តចារេហា, ឃាធយារេភា កពញ្ញលិ;

តិរេក្រោរេឆា កិ បទញ្ញុតិ, ចាលិខា កដ្ឋយត្វ តោ។

១៥៧។

“ចារិកា បុរិយា សាលា, អត្ថបិតញ្ញា ឥក្លិណា;

ភារិកា បដ្ឋិយា សាលា, សញ្ញកាវេយ ច វុត្តរា;

តិរេក្រោរេឆា កិ បទញ្ញុតិ, ចាលិខា កដ្ឋយត្វ តោ។

១៥៨។

“ឃស្ស វុក្លស្ស លាឃាឃ, តិសីទេយ្យ សយេយ្យ ចា;

ត តស្ស សាខំ កញ្ញេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ។

១៥៩។

“តេ ច តស្សាភាឌិឃិត្វា, ឲកស្ស ចចតំ ពហុ;

តិសិតាហិ ក្យុឆារីហិ, ម្ហុលតោ តំ វុបក្កុយុ”ត្តិ។

តត្ថ សមិតិំ កត្វាតិ ឥរិវាលាសិឃំ សមាកម៉ំ កត្វា, ពហុ ឲកតោ ហុត្វាតិ អតេត្វា។ បក្កមិស្សតិ បត្វាហិ សកដសតេហិ ឥរិវាលាសេយ្យកំ កណ្ឌុ អាភាឃ បក្កមិស្ស។ កាយលិត្តិ ឲកំ បញ្ញាចត្តតវំ សត្តចាឋំ កត្វា ។ លាឃឃាតិ លាឃាឃ។ អល្លាឃតោតិ វុភកកវិតោ ចិឃ អល្លោ ហុត្វា

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩃᩥᨽ᩠ᨲᩣᨧ ᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣᩉᨱᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩈᩣ ᩃᩥᨽ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣᨧ ᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩮᨲᩣᨸᩥ ᩑᩅᩮᨧ ᨽᩮᨿᩣ᪨

ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨱ᩠ᨱᨠᩩᨿ᩠ᨿᩮᩣᩈᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨸᩥᨿᩣᨿᩈᨽᩮᩈ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᩮᩣᩈ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨠᩥᨧᩮᩁᩣᨽᩥᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᨠ᩠ᨠᩴ᪨ ᨧᩥᨽᩃᩈ᩠ᩅᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨠᩈ᩠ᩅᨸᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨧᩣᩊᩥᨠᩣ ᩑᨠᩣᨲᩥ ᩑᨠᨠᩔ ᨧᩣᩊᩥᨠᩔ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧᩣᩊᩥᨠᩣ , ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᨠᩔ ᩑᨠᨠᩣᨧ, ᩈᨲ᩠ᨲᨧᩣᩉᩔ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᩈ᩠ᩅᨲᩥ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩣᩉᩥ ᨸᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩣᨣᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩣᩊᩥᨧᩥᨲᩣᨶᩈᨿᨶᩣᨽᩦᨶᩥ ᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᩈᩩ᪨

ᨠᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩁᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨿᩣᨶᩥᨧᩣᨲᩥ ᩏᨱ᩠ᨱᩣᨾᨿᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ᪨ “ᩈᩮᨲᨠᨾ᩠ᨻᩃᩥᨶᩦ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᩦᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ ᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᩁᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅᨲᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩣᩅᨲᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᨠᨭᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᩣᩊᩥᨠᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᩑᨠᨠᩴ ᨧᩣᩊᩥᨠᩴ ᩋᩣᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ ᩑᨲ ᩋᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨸᩥᨶᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᩥᨶᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᨧ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩩᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨴᩣ ᩉᩦᨲᩥ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨵᩩᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨵᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᩥᨸᩮᨠᩣ ᩃᩥᨿᩮᨠᩣ ᨶᩣᨿ᪨ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨧᩩᨾ᩠ᨻᨭᩴ ᨿᩮᩣᨵᩣᨿ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᨲᩮ ᩃᩥᨲ᩠ᨳᨶᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩉᩁᩮᨲᩥ ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨸᩥᨸᩥᩃᩥᨠᩣᨶᩴ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨶᩣᩈᩮᩔᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨱᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨿᨶᩣᨽᩦᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨧ ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩈᨠᨭᨸᩪᩁᩴ ᩁᨲᨶᩴ, ᨻᩉᩩᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾ ᨸᨲᩥᨿᩮ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨲᩮᩣ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣᨿᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩃᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᩩᨱᩮᨿ, ᨶᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᨧᩮᩈᩮᩈ ᨿᩣᨲᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᨿᩮᩣᨵᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩩ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩮᨶᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪅᪄᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩣᨣᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᨲᩥ;

ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩴ ᨲᩥᩈᨲᩣ, ᨨᩈᩉᩔᩣ ᨧ ᨧᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩈᩩᨧᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᩣᨴᩥᩅᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ᪨ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩴ ᨲᩥᩈᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᩃ᩠ᩃᩥᩅᩣᩃᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩴ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨧᨾ᩠ᨾᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨹᩃᨠᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᩃᩈᩉᩔᩣ᪨

᪁᪅᪅᪨

“ᩑᨲᩮ ᩉᨶᨳ ᨻᨶ᩠ᨵᨳ, ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨳ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ;

ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩉᩴᩅ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩮᩁᩣᨩ ᨶᩮ”ᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩣᨳᩣ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᨳ ᨩᩦᩅᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩔᨧᩥ ᩑᨠᩔᨸᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨾᩣ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᨳ

ᨶᩣᨣᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸ ᩈᨠᩃᩈᩮᨶᩣᨿ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨠᩃᩣᨶᩥ ᨸᩥᩊᨶ᩠ᨵᩣ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩔ ᨠᩮᩣᩉ ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩣᨣᨽᩅᨶᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ. ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪁᪐᪐.

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᩔᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ;

ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨶ ᩅᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ, ᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩁᩥᩈᨠᩴ ᨿᨳᩣ.

᪁᪐᪁.

“ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᩅᩦᨲᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩮᩣ, ᩈᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩅᩈᩥᨠᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩉᩣ ᨨᩩᨲ᩠ᨲᨾᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ. ᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᩁᩥᩈᨠᩴ ᨿᨳᩣᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨨᩩᨷ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣ, ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ. ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ, ᨶᩮᨲᩣ ᩑᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᨲᨲᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩋᩣᨴᩣᨶᩔ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩣᨲᩣᨿ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨩᩮ ᩅᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨠᩪᨭᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ.

ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩃᩮᩣᨠᩅᩈᩥᨠᩣ ᩅᩣᩊᩥᨩᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩅᩈᩥᨠᩮᨶ ᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨲᩮ ᩅᩣᩊᩥᨩᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ. ᨲᨴᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᩉᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ.

មហាវាណិជជាតកវណ្ណនា ទសមា.

[៤៩៤] ១១. សាធិនជាតកវណ្ណនា

អព្ភុតោ វត លោកស្មិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថិកេ ឧបាសកេ អារព្ភ កថេសិ. តទា ហិ សត្ថា "ឧបាសកា បោរាណកបណ្ឌិតា អត្តនោ ឧបោសថកម្មំ និស្សាយ សសរីរេនេវ ទេវលោកំ គន្ត្វា ចិរំ វសិំសូ"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ មិថិលាយំ សាធិនោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ. សោ ចតូសុ នគរទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា សកលជម្ពុទីបំ ឧន្នង្គលំ កត្វា មហាទានំ បវត្តេសិ, ទេវសិកំ ឆ សតសហស្សានិ វយករណំ គច្ឆន្តិ, បញ្ច សីលានិ រក្ខតិ, ឧបោសថំ ឧបវសតិ. រដ្ឋវាសិនោបិ តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា មតមតា ទេវនគរេ និព្ពត្តិំសុ. សុធម្មទេវសភំ បូរេត្វា និសិន្នា ទេវា រញ្ញោ សីលាទិគុណមេវ វណ្ណយន្តិ. តំ សុត្វា សេសទេវាបិ រាជានំ ទដ្ឋុកាមា អហេសុំ. សក្កោ ទេវរាជា តេសំ មនំ វិទិត្វា អាហ – "សាធិនរាជានំ ទដ្ឋុកាមត្ថា"តិ. "អាម ទេវា"តិ. សោ មាតលិំ អាណាបេសិ "គច្ឆ ត្វំ វេជយន្តរថំ យោជេត្វា សាធិនរាជានំ អានេហី"តិ. សោ "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិត្វា រថំ យោជេត្វា វិទេហរដ្ឋំ អគមាសិ, តទា បុណ្ណមទិវសោ ហោតិ. មាតលិ មនុស្សានំ សាយមាសំ ភុញ្ជិត្វា ឃរទ្វារេសុ សុខកថាយ និសិន្នកាលេ ចន្ទមណ្ឌលេន សទ្ធិំ រថំ បេសេសិ. មនុស្សា "ទ្វេ ចន្ទា ឧដ្ឋិតា"តិ វទន្តា បុន ចន្ទមណ្ឌលំ អតិក្កម្ម រថំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា "នាយំ ចន្ទោ, រថោ ឯសោ, ទេវបុត្តោ បញ្ញាយតិ, កស្សេស ឥមំ មនោមយសិន្ធវយុត្តំ ទិព្ពរថំ អានេតិ, ន អញ្ញស្ស, អម្ហាកំ រញ្ញោ ភវិស្សតិ, រាជា ហិ នោ ធម្មិកោ ធម្មរាជា"តិ សោមនស្សជាតា ហុត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហឋិតា បឋមំ គាថមាហំសុ –

១០១.

"អព្ភុតោ វត លោកស្មិំ, ឧប្បជ្ជិ លោមហំសនោ;

ទិព្ពោ រថោ បាតុរហុ, វេទេហស្ស យសស្សិនោ"តិ.

តស្សត្ថោ – អព្ភុតោ វតេស អម្ហាកំ រាជា, លោកស្មិំ លោមហំសនោ ឧប្បជ្ជិ, យស្ស ទិព្ពោ រថោ បាតុរហោសិ វេទេហស្ស យសស្សិនោតិ.

មាតលិបិ តំ រថំ អានេត្វា មនុស្សេសុ គន្ធមាលាទីហិ បូជេន្តេសុ តិក្ខត្តុំ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា រញ្ញោ និវេសនទ្វារេ គន្ត្វា រថំ និវត្តេត្វា បច្ឆាភាគេន សីហបញ្ជរទ្វារេ ឋបេត្វា អារោហណសជ្ជំ កត្វា អដ្ឋាសិ។ តំ ទិវសំ រាជាបិ ទានសាលាយោ ឱលោកេត្វា “ឥមិនា និយាមេន ទានំ ទេថា”តិ អាណាបេត្វា ឧបោសថំ សមាទិយិត្វា ទិវសំ វីតិនាមេត្វា អមច្ចគណបរិវុតោ អលង្កតមហាតលេ បាចីនសីហបញ្ជរាភិមុខោ ធម្មយុត្តំ កថេន្តោ និសិន្នោ ហោតិ។ អថ នំ មាតលិ រថាភិរុហនត្ថំ និមន្តេត្វា អាទាយ អគមាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមា គាថា អភាសិ –

១០៦។

“ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ, មាតលិ ទេវសារថិ;

និមន្តយិត្ថ រាជានំ, វេទេហំ មិថិលគ្គហំ។

១០៧។

“ឯហិមំ រថមារុយ្ហ, រាជសេដ្ឋ ទិសម្បតិ;

ទេវា ទស្សនកាមា តេ, តាវតិំសា សឥន្ទកា;

សរមានា ហិ តេ ទេវា, សុធម្មាយំ សមច្ឆរេ។

១០៨។

“តតោ ច រាជា សាឆិនោ, វេទេហោ មិថិលគ្គហោ;

សហស្សយុត្តមារុយ្ហ, អគា ទេវាន សន្តិកេ;

តំ ទេវា បដិនន្ទិំសុ, ទិស្វា រាជានមាគតំ។

១០៩។

“ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

និសីទ ទានិ រាជីសិ, ទេវរាជស្ស សន្តិកេ។

១០៤។

“សក្កោបិ បដិនន្ទិត្វា, វេទេហំ មិថិលគ្គហំ;

និមន្តយិត្ថ កាមេហិ, អាសនេន ច វាសវោ។

១០៥។

“សាធុ ខោសិ អនុប្បត្តោ, អាវាសំ វសវត្តិនំ;

វស ទេវេសុ រាជីសិ, សព្វកាមសមិទ្ធិសុ;

តាវតិំសេសុ ទេវេសុ, ភុញ្ជ កាមេ អមានុសេ”តិ។

តត្ថ សមច្ឆរេតិ អច្ឆន្តិ។ អគា ទេវាន សន្តិកេតិ ទេវានំ សន្តិកំ អគមាសិ។ តស្មិញ្ច រថេ អភិរុហិត្វា ឋិតេ រថោ អាកាសំ បក្ខន្ទិ, សោ មហាជនស្ស ឱលោកេន្តស្សេវ អន្តរធាយិ។ មាតលិ រាជានំ ទេវលោកំ នេសិ។ តំ ទិស្វា ទេវតា ច សក្កោ ច ហដ្ឋតុដ្ឋា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បដិសន្ថារំ ករិំសុ។ តមត្ថំ ទស្សេតុំ “តំ ទេវា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បដិនន្ទិត្វាតិ បុនប្បុនំ នន្ទិត្វា។ អាសនេន ចាតិ រាជានំ អាលិង្គិត្វា “ឥធ និសីទា”តិ អត្តនោ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនេន ច កាមេហិ ច និមន្តេសិ, ឧបឌ្ឍរជ្ជំ ទត្វា ឯកាសនេ និសីទាបេសីតិ អត្ថោ។

តត្ថ សក្កេន ទេវរញ្ញា ទសយោជនសហស្សំ ទេវនគរំ អឌ្ឍតិយា ច អច្ឆរាកោដិយោ វេជយន្តបាសាទញ្ច មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ទិន្នំ សម្បត្តិំ អនុភវន្តស្ស មនុស្សគណនាយ សត្ត វស្សសតានិ អតិក្កន្តានិ។ តេនត្តភាវេន ទេវលោកេ វសតោ បុញ្ញំ ខីណំ, អនភិរតិ ឧប្បន្នា, តស្មា សក្កេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ គាថមាហ –

១០៦។

“ອຫໍ ປຸເຣ ສຄ຺ຄເຕາ ຣມາມິ, ນເຈ຺ຈຫິ ຄີເຕຫິ ຈ ວາທິເຕຫິ;

ເສາ ທານິ ອຊ຺ຊ ນ ຣມາມິ ສເຄ຺ຄ, ອາຍຸໍ ນຸ ຂີເຓາ ມຣຓໍ ນຸ ສນ຺ຕິເກ;

ອຸທາຫຸ ມູຬ຺ເຫາສ຺ມິ ຊນິນ຺ທເສຏ຺ຐາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອາຍຸໍ ນຸ ຂີເຓາຕິ ກິໍ ນຸ ມມ ສຣເສນ ຊີວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ຂີຓໍ, ອຸທາຫຸ ອຸປເຈ຺ຉທກກມ຺ເມນ ມຣຓໍ ສນ຺ຕິເກ ຊາຕນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ຊນິນ຺ທເສຏ຺ຐາຕິ ຊນິນ຺ທານໍ ເສຏ຺ຐ.

ອຖ ນໍ ສເກ຺ກາ ອາຫ –

໑໑໐.

“ນ ຕາຍຸ ຂີຓໍ ມຣຓຍ຺ຈ ທູເຣ, ນ ຈາປິ ມູຬ຺ເຫາ ນຣວີຣເສຏ຺ຐ;

ຕຸຍ຺ຫຍ຺ຈ ປຸຍ຺ຍານິ ປຣິຕ຺ຕການິ, ເຍສໍ ວິປາກໍ ອິທ ເວທຍິຕ຺ວາ.

໑໑໑.

“ວສ ເທວານຸພາເວນ, ຣາຊເສຏ຺ຐ ທິສ຺ສຕິ;

ຕາວຕິໍເສສຸ ເທເວສຸ, ພຸຍ຺ຊ ກາເມ ອມານຸເສ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ “ປຣິຕ຺ຕການີ”ຕິ ຕຸຍ຺ຫໍ ເຕນ ອຕ຺ຕພາເວນ ເວທເນເຍ ວິປາກທາຍການິ ປຸຍ຺ຍານິ ສຕ຺ຕາຫ ມຕ຺ຕໍ, ຕຸຕເຣາຕິ ປນສ຺ສ ປຸຍ຺ຍານິ ປຈ຺ຉິມໍ ວໍສຸ ວິມ ອປ຺ປມາຓານິ. ວສ ເທວານຸພາເວນາຕິ ອຫໍ ເຕ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຍ຺ຍານິ ມເຍ຺ຍາກິຕ຺ຕິເຕ຺ວາ ທສ຺ສາມິ, ມມານຸພາເວນ ວສາຕິ ນໍ ສມສ຺ສາເສນ຺ເຕາ ອາຫ.

ອຖ ນໍ ປຏິກ຺ຂິປນ຺ເຕາ ມຫາສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

១១៧។

“យថា យាចិតកំ យានំ, យថា យាចិតកំ ធនំ;

ឯវំសម្បទមេវេតំ, យំ បរតោ ទានបច្ចយា។

១១៨។

“ន ចាហមេតមិច្ឆាមិ, យំ បរតោ ទានបច្ចយា;

សយំកតានិ បុញ្ញានិ, តំ មេ អាវេណិកំ ធនំ។

១១៩។

“សោហំ គន្ត្វា មនុស្សេសុ, កាហាមិ កុសលំ ពហុំ;

ទានេន សមចរិយាយ, សំយមេន ទមេន ច;

យំ កត្វា សុខិតោ ហោតិ, ន ច បច្ឆានុតប្បតី”តិ។

តត្ថ យំ បរតោ ទានបច្ចយាតិ យំ បរេន ទិន្នត្តា លព្ភតិ, តំ យាចិតកសទិសមេវ ហោតិ។ យាចិតកញ្ហិ តុដ្ឋកាលេ ទេន្តិ, អតុដ្ឋកាលេ អច្ឆិន្ទិត្វា គណ្ហន្តីតិ វទតិ។ សមចរិយាយាតិ កាយាទីហិ បាបស្ស អករណេន។ សំយមេនាតិ សីលសំយមេន។ ទមេនាតិ ឥន្ទ្រិយទមនេន។ យំ កត្វាតិ យំ ករិត្វា សុខិតោ ចេវ ហោតិ ន ច បច្ឆានុតប្បតិ, តថារូបមេវ កម្មំ ករិស្សាមីតិ។

អថស្ស វចនំ សុត្វា សក្កោ មាតលិំ អាណាបេសិ “គច្ឆ, តាត, សាធិនរាជានំ មិថិលំ នេត្វា ឧយ្យានេ ឋបេហី”តិ។ សោ តថា អកាសិ។ រាជា ឧយ្យានេ ចង្កមតិ។ អថ នំ ឧយ្យានបាលោ ទិស្វា បុច្ឆិត្វា គន្ត្វា នារទរញ្ញោ អារោចេសិ។ សោ រញ្ញោ អាគតភាវំ សុត្វា “ត្វំ បុរតោ គន្ត្វា ឧយ្យានំ សជ្ជេត្វា តស្ស ច មយ្ហញ្ច ទ្វេ អាសនានិ បញ្ញាបេហី”តិ ឧយ្យានបាលំ ឧយ្យោជេសិ។ សោ តថា អកាសិ។ អថ នំ រាជា បុច្ឆិ “កស្ស ទ្វេ អាសនានិ បញ្ញាបេសី”តិ? “ឯកំ តុម្ហាកំ, ឯកំ អម្ហាកំ រញ្ញោ”តិ។ អថ នំ រាជា “កោ អញ្ញោ សត្តោ មម សន្តិកេ

អាសនេ និសីទិស្សតី”តិ ចត្វា ឱកាសំ និសីទិត្វា ឱកាសំ បរិតោ ឋបេសិ. ភារទ្វាជោ អាគន្ត្វា តស្ស បរិតោ ចង្កមិត្វា ឱកាសន្តំ និសីទិ. សោ កិរស្ស សត្ថុនោ បតត្វា. តទា កិរ ចស្សសតាយុកកាលេ ហោតិ. មហាសត្តោ បត អត្តនោ បុញ្ញានុភាវេន ឱត្តរិតំ កាលំ ឋិតិភាវេយសិ. សោ ភារទំ ហត្ថ គហេត្វា ន្លោកេ ចិង្គរត្តោ តិស្សា គាថា អភាសិ –

១១៣.

“ញ្ញាយាតិ តាតិ ទេវត្តានិ, ញ្ញាយំ តិគ្គិ សុក្កុត្លល់;

ញ្ញាយា តា ហរិតាត្វបិ, ញ្ញាយា តទេគ្គា សចត្តិយោ.

១១៤.

“ញ្ញាយា តា បេរិល្លគហឹ រយ្ហា, ចក្កចាកបក្ខិតា;

មត្តាលកេហិ សង្ឃត្តា, បត្តមុប្បលកេហិ ច;

ឃស្សិយាតិ មយាឃិស្ស, កិំ នុ ទេវ ជិនតំ គតា.

១១៥.

“តាតិម ទេវត្តានិ សោ ក្ខុយិការកោ, ទេវេយច អាទាយចត្វបចារា;

តទេវច មសិព្ភាគតំ អបស្សេតា, សុគ្គិច សេ ភារទ ពាឃទេវ ជិនា”តិ.

តត្ថ ទេវត្តានីតិ ក្ខុយិការកេ សត្ថាឃាហ. ញ្ញាយំ តិគ្គត្តិ ញ្ញាយំ តានិសទេយច ន្លកតិគ្គយតំ. សុក្កុត្លលត្តិ សោភទេត មុសលបទេចសតក្កុត្លលេត សយត្ថាកតំ. ហរិតាត្វបិតិ ន្លកតិគ្គយតស្ស ន្លកាសុ បទេស្សសុ ហរិតតិលាសង្ឃត្តា អត្វបក្ខុយិយោ. ឃស្សិយាតិ មយាឃិស្សតិ តាត ភារទ, ទេយ មម ន្លបដ្ឋាកា ច ឱ្លទោរកា ច ញ្ញាយស្មិំ ន្លឃ្យារេត មហទេត្តត ឃទេសត មយា សទ្ធិំ ចិចរត្តា ញ្ញាយាតិ ផាភាតិ មយាឃិស្ស បិឃាឃិស្ស, កតាទំ នុ ទេវ ជិនតំ គតា, កត្ថ ទេវ ទេបសិតា. តាតិម ទេវត្តានីតិ ញ្ញាយស្មិំ ន្លឃ្យារេត តានេតច ឱតាតិ ន្លបទោបគកចិរុហតដ្ឋាភាតិ. ទេវេយច អាទាយចត្វបចារាតិ ញ្ញាទេយ ទេវេយច អាទាយចត្វបចារា, ចិហារក្ខុយិយោតិ អទេត្ថា.

អថ តំ តាបសោ អាហ – “ទេវ, តុម្ហាកំ ទេវលោកគតានំ ខីណានិ សត្ត វស្សសតានិ, អហំ ទេវ សត្តមេ បតត្វា, តុម្ហាកំ ខុប្បិបាសា ច ខុទោសា ច យមលោកំ បត្វា, ខីណំ ទេវ អត្តនោ សត្តកំ ទដ្ឋំ, អត្តភាវេ ត”ន្តិ។ រាជា “តាត តាបស, តាហំ ខីសាកច្ឆេទន្តា ទដ្ឋព្វាយ អាគតោ, បុញ្ញកម្មតព្វាយមិមអាគតោ, អហំ បុញ្ញមេវ ករិស្សាមី”តិ វត្វា គាថា អាហ –

១១៧។

“ឆិន្នា យថា ចិយាតាតិ, ខ្ពុភាវេសត្តា វតុទ្ទិសា;

សមុលា ទេវរាជស្ស, តិទសាគន្ទា សមុលា។

១១៨។

“ទុតុ្ត ទេ ភវតំ ជិតុំ, ភុត្វា កាយា អយាតុសា;

តាវតិំសេសុ ទេវេសុ, សន្តាកាយសមិទ្ធិសុ។

១១៩។

“សោហំ ខុតាជិនំ ហិត្វា, បុញ្ញាយមិអន្តាសាគតោ;

ឆមុវេទ វរិស្សាមិ, តាហំ ទវេទ្ធិត អត្តិកោ។

១២០។

“អនល្លាវចរំ យក្ខំ, សមុាសមុទ្ធវេសិតំ;

តំ យក្ខំ បដិបជ្ជស្សុំ, ខេត គច្ឆតិ សុគ្គតា”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩮ ᨠᩅᨶᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨩᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣᩉᩴ ᩏᨲᩣᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨲ ᨶᩣᩁᨴ, ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲᩥᨿᩴ ᩏᩅᨶ᩠ᨴᨸᩴ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩍᨵᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩃ᩠ᩃᩣᨸᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩃ᩠ᩃᩣᨸᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃ᩠ᩃᩣᨸᩮᩉᩥ ᩋᩅᩅᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᩈᩩᨻ᩠ᨻᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᩩᨻ᩠ᨻᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩁᨩ᩠ᨩᩴ, ᨴᩮᩅ, ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩣᨲ, ᨶ ᨾᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨣᨲᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮᨶ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩅᩴ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩥᨠᩮᩈᩩ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩈᩩ ᨠᩮᨧᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ, ᨠᩮᨧᩥ ᩈᨠᨴᩣᨣᩤᨾᩥᨹᩃᩮ, ᨠᩮᨧᩥ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨴᩤ ᨶᩣᩁᨴᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩣᨲᩃᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᩣᨵᩥᨶᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᨵᩥᨶᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

[᪄᪉᪅] ᪁᪁᪨ ᨴᩈᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ ᩅᩥᨵᩩᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᨴᩥᩈᨴᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪁᪨᪈᪨᪆᪉ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩴ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣᨶᩮᩅ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩈᨴᩥᩈᨴᩣᨶᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨴᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᨶᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩴ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩣ ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩮᨿ᩠ᨿᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨸᩥ ᩅᩥᨧᩮᨿ᩠ᨿᨴᩣᨶᩴ ᩋᨴᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩩᩁᩩᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩍᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨳᨶᨣᩁᩮ ᨿᩩᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᩃᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩅᩥᨵᩩᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᨡᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩦᩃᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣᩅ, ᨴᩣᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨶ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩅᩥᨧᩮᨿ᩠ᨿᨴᩣᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᩮᩣᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩅᩥᨵᩩᩁᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩏᨸᨯ᩠ᨰᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

១១១។

“រាជា អវោច វិធុរំ, ធម្មកាមោ យុធិដ្ឋិលោ”តិ;

បរតោ រញ្ញោ ច វិធុរស្ស ច វចនបដិវចនំ ហោតិ –

“ព្រាហ្មណេ វិធុរ បរិយេស, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១១២។

“វិរតេ មេថុនា ធម្មា, យេ មេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ;

ទក្ខិណំ សម្ម ទស្សាម, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

១១៣។

“ទុល្លភា ព្រាហ្មណា ទេវ, សីលវន្តោ ពហុស្សុតា;

វិរតា មេថុនា ធម្មា, យេ តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ។

១១៤។

“ទស ខលុ មហារាជ, យា តា ព្រាហ្មណជាតិយោ;

តេសំ វិភង្គំ វិចយំ, វិត្ថារេន សុណោហិ មេ។

១១៥។

“បសិព្វកេ គហេត្វាន, បុណ្ណេ មូលស្ស សំវុតេ;

ឱសធិកាយោ គន្ថេន្តិ, ន្ហាបយន្តិ ជបន្តិ ច។

១១៧។

“តិកិច្ឆកសមា រាជ, តេបិ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ។

១១៨។

“អបេតា តេ ច ព្រាហ្មញ្ញា, (ឥតិ រាជា កោរព្យោ)

ន តេ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ វិធុរ បរិយេសេ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១១៩។

“វិរតេ មេថុនា ធម្មា, យេ តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ;

ទក្ខិណំ សម្ម ទស្សាម, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

១២០។

“កិង្កិណិកាយោ គហេត្វា, ឃោសេន្តិ បុរតោបិ តេ;

បេសនានិបិ គច្ឆន្តិ, រថចរិយាសុ សិក្ខរេ។

១១០។

“បរិចារកសមា រាជ, តេបិ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ។

១១១។

“អបេតា តេ ច ព្រហ្មញ្ញា, (ឥតិ រាជា កោរព្យោ)

ន តេ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ វិធុរ បរិយេស, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១១២។

“វិរតេ មេថុនា ធម្មា, យេ មេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ;

ទក្ខិណំ សម្ម ទស្សាម, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

១១៣។

“កមណ្ឌលុំ គហេត្វាន, វង្កទណ្ឌញ្ច ព្រាហ្មណា;

បច្ចុបេស្សន្តិ រាជានោ, គាមេសុ និគមេសុ ច;

នាទិន្នេ វុដ្ឋហិស្សាម, គាមម្ហា វនម្ហា។

១១៤។

“តិក្កាហករយា រាជ, តេបិ ចុក្ខន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្លាតា តេ មហារាជ, តាឌិសេ តិបតាមនេ៍

១១៩៍

“អនេបតា តេ ច ព្រាហ្មញ្ញា, (ត្តតិ រាជា កោរេញ្យា)

ត តេ ចុក្ខន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ ចិត្តេ បរិយេស, ឃិលចេត្តេ ពាហុស្សុតេ៍

១២០៍

“ចិរតេ មេឆតា ឆយា, មេ មេ ភុញ្ញោឃ្យ កោឌត៌;

ឆក្លិញ្ចាំ សមុ ឆស្សាម, ឃត្ថ ឌិត្ថ មហបរ្យលំ៍

១២១៍

“បទុញហកច្ឆតឧលេវិយា, បក្ខេឆត្តា រេឌស្សិរា;

ឆ្លក្កិណ្ណា រេឌទេលហ្វហិ, មាចកា ចិចរត្តិ តេ៍

១២២៍

“លាលុ្យឈាតរយា រាជ, តេបិ ចុក្ខន្តិ ព្រាហ្មណា;

ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨲᩮ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨶᩥᨸᨲᩣᨾᩈᩮ᪨

᪂᪔᪐᪨

“ᩋᨸᩮᨲᩣ ᨲᩮ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩣ, (ᩍᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩮᩣ)

ᨶ ᨲᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᨵᩩᩁ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈ, ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮ᪨

᪂᪔᪑᪨

“ᩅᩥᩁᨲᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨿᩮ ᨾᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ;

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ ᨴᩔᩣᨾ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᩴ᪨

᪂᪔᪒᪨

“ᩉᩁᩦᨲᨠᩴ ᩋᩣᨾᩃᨠᩴ, ᩋᨾ᩠ᨻᩴ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩴ ᩅᩥᨽᩦᨲᨠᩴ;

ᩃᨻᩩᨩᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᩣᨶᩥ, ᨻᩮᩃᩩᩅᩣ ᨻᨴᩁᩣᨶᩥ ᨧ᪨

᪂᪔᪓᪨

“ᩁᩣᨩᩣᨿᨲᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᨸᩩᨭᩴ, ᨵᩪᨾᨶᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨵᩩᩋᨬ᩠ᨩᨶᩴ;

ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩣᨶᩥ ᨸᨱᩥᨿᩣᨶᩥ, ᩅᩥᨸᨱᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨶᩣᨵᩥᨸ᪨

᪂᪔᪔᪨

“ចាលិងកសយា រាជ, តេបិ ទុក្ខិ ព្រាហ្មណា;

អក្លាតា តេ មហារាជ, តាឌិសេ គិបតាមសេ់

១៣៣់

“អនេបតា តេ ឆ ព្រាហ្មញ្ញា, (ព្ចតិ រាជា កោរេត្យា)

ភ តេ ទុក្ខិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញា ចិត្ថុរ បរិយេមស, ឃីលឆន្ទា ពាហុស្សុតោ់

១៣៤់

“ចិរតេ មេឆុភា ឆមុា, មេ មេ ក្ឡេញ្ញា ឃ្យុ គោជភិ;

ឆក្លិលំ សមុ ឆស្សាម, ឃត្វុ ឌិត្ថុ មហាបៀលំ់

១៣៥់

“កសិចាលិជ្ជ កាខេត្តិ, បេិសឃត្តិ អេឌេត្យអគោ;

ក្យុមារិយោ បេចដ្ឋត្តិ, ចិចាហត្តាចហត្តិ ឆ់

១៣៦់

“សយា អប្ពុឧចេស្សហិ, តេបិ ទុក្ខិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ។

១៣៩។

“អបេតា តេ ច ព្រាហ្មញ្ញា, (ឥតិ រាជា កោរព្យោ)

ន តេ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ វិធុរ បរិយេស, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១៤០។

“វិរតេ មេថុនា ធម្មា, យេ មេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ;

ទក្ខិណំ សម្ម ទស្សាម, យត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលំ។

១៤១។

“និក្ខិត្តភិក្ខំ ភុញ្ជន្តិ, គាមេស្វេកេ បុរោហិតា;

ពហូ តេ បរិបុច្ឆន្តិ, អណ្ឌច្ឆេទា និលញ្ឆកា។

១៤២។

“បសូបិ តត្ថ ហញ្ញន្តិ, មហិំសា សូករា អជា;

គោឃាតកសមា រាជ, តេបិ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ។

᪑᪓᪑᪨

“ᩋᨸᩮᨲᩣ ᨲᩮ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ, (ᩍᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩮᩣ)

ᨶ ᨲᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᨵᩩᩁ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈ, ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮ᪨

᪑᪓᪒᪨

“ᩅᩥᩁᨲᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨿᩮ ᨾᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ;

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ ᨴᩔᩣᨾ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ᪨

᪑᪓᪓᪨

“ᩋᩈᩥᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ;

ᩅᩮᩔᨸᨳᩮᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩣᩉᨿᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ᪨

᪑᪓᪔᪨

“ᩈᨾᩣ ᨣᩮᩣᨸᨶᩥᩈᩣᨴᩮᩉᩥ, ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ;

ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨲᩮ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨶᩥᨸᨲᩣᨾᩈᩮ᪨

᪑᪓᪕᪨

“អបេតា តេ ច ព្រាហ្មណា, (ឥតិ រាជា ភោរេត្យា)

ភ តេ ចុទ្ទន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញោ ចិត្ថុរ បរិយេសថ, សីលវន្តោ ពាហុស្សុតោ។

១៨៨។

“ចិរេតេ មេធុតា ធម្មា, តេ ម តេ កុញ្ញរោយ្យ ភោជតំ;

ធក្កិលំ រមេ ធស្សោម, យត្ថ ជិន្តុ មហប្បលំ។

១៨៩។

“អរញ្ញោ កុជិកំ កត្វា, កុជិតិ ការយន្តិ តេ;

សសពិញអារោ ពាសេនត្តិ, អារោការសា មច្ឆកច្ឆបំ។

១៩០។

“តេ លុទ្ទកសមា រាជ, តេបិ ចុទ្ទន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាជិនេស គិបតាមេស។

១៩១។

“អបេតា តេ ច ព្រាហ្មណា, (ឥតិ រាជា ភោរេត្យា)

ភ តេ ចុទ្ទន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ វិធុរ បរិយេស, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១៩១។

“វិរតេ មេធុតា ឆម្មា, មេឃ មេ កុញ្ជរយ្យ កោជតិ;

ជក្ខុណ្ហិ សមុ ជស្សាម, មត្ត ជិត្ត មហព្ពលំ។

១៩២។

“អញ្ញេ ឆតស្ស កាយា ហិ, ហេដ្ឋាមេដ្ឋា បសក្កិតា;

រាជាតោ ទូបរិ ភគ្គមត្តិ, សោមយាកោ ទូបដ្ឋិតោ។

១៩៣។

“មលមជ្ជកសមា រាជ, តេបិ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ។

១៩៤។

“អបេតា តេ ច ព្រហ្មញ្ញា, (ឥតិ រាជា កោរព្យោ)

ន តេ វុច្ចន្តិ ព្រាហ្មណា;

អញ្ញេ វិធុរ បរិយេស, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

“ᩅᩥᩁᨲᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨿᩮ ᨾᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ;

ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ ᨴᩔᩣᨾ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨣᨲᩈᩦᩃᩮ᪨ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮᨲᩥ ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮ᪨ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩤᨶᩴ᪨ ᨿᩮ ᨲᩮᨲᩥ ᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩅ ᨴᩤᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩮ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ᪨ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨩᩣᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩦᨶᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᩅᩥᨵᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨾᨾ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᩅᩥᨵᩣᨠᩣᩁᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩈᩩᨱᩣᩉᩥ᪨ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᨾᩩᨡᩮ᪨ ᩒᩈᨵᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᨻᩦᨩᩴ ᨻᩦᨩᩔ ᨴᩮᩣᨠᩔ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧ, ᨻᩦᨩᩴ ᨻᩦᨩᩔ ᨴᩮᩣᨠᩔ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩥᩃᩮᩣᨠᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨲᩔᩣᩈᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ᩠ᩉᩣᨷᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩉᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨷᩅᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩤᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᩅᩮᨩ᩠ᨩᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨲᩮᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨷᩥ “ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᩤ ᨾᨿᩴ, ᩋᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩮᨩ᩠ᨩᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ “ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ ᨲᩮᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᩅᩮᨩ᩠ᨩᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨ ᨶᩥᨷᨲᩤᨾᩈᩮᨲᩥ ᩅᨴᩮᩉᩥ ᨴᩤᨶᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮᩈᩩ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᨶᩥᨷᨲᩤᨾ, ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩤᨿ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩣᨾ, ᩋᨳ ᨲᩮ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᨲᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮ ᨸᩣᩉᩥᨲᨷᩤᨷᨲᩤᨿ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᨦ᩠ᨠᩥᨱᩥᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨷᩁᩮᨷᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᨲ᩠ᨳᩤᨿ ᩁᩣᨩᩁᩣᨩᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴᩈᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩤᨴᩮᨶ᩠ᨲᩤ ᨣᩤᨿᨶ᩠ᨲᩤ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩮᩈᨶᩣᨶᩥᨷᩦᨲᩥ ᨴᩪᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩮᩈᨶᩣᨶᩥᨷᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᨳᨧᩁᩥᨿᩣᩈᩩᨲᩥ ᩁᨳᩈᩥᨷ᩠ᨷᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨧᩤᩁᨠᩈᨾᩤᨲᩥ ᨴᩪᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩈᨴᩥᩈᩤ᪨ ᩅᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧ᩠ᨨᨠᩤᨴᩥᩴ᪨ ᨷᨧ᩠ᨨᨷᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᩁᩣᨩᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᨶ᩠ᨵᩤᨿ ᩏᨷᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩤᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨣᨾᩮᩈᩩ ᨧᩤᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨴ᩠ᩅᩤᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩉᨠᩈᨾᩤᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩉᨠᩤᩁᩮᨠᩮᩉᩥ ᨻᩃᩥᩈᩣᨵᨠᩁᩣᨩᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩈᨾᩤ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᩤ “ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᩤᨾᩤ”ᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩣᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨲᨳᩣ “ᨠᩤᨿᩮ ᩅᩤ ᩅᩮᨲ᩠ᨲ ᩅᩤ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩤ ᨾᩁᨶ᩠ᨲᩤᨷᩥ ᨶ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩤᨾᩤ”ᨲᩥ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨷᩦᨲᩥ ᨲᩮᨷᩥ ᨻᩃᩥᩈᩣᨵᨠᩈᨾᩤ ᨷᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣ᪨

ᩁᨩᩮᩣᩁᨩ᩠ᨩᩮᩉᩦᨲᩥ ᩁᨩᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᩴᩈᩪᩉᩥ ᨧ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨿᩤᨧᨠᩤᨲᩥ ᨵᨶᨿᩤᨧᨠᩤ᪨ ᨲᩮᩃᨾᨩ᩠ᨫᨲᩈᨾᩤᨲᩥ ᨾᩃᩦᨶᩈᩁᩦᩁᨲᩤᨿ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩤᨿ ᨧ ᨲᩮᩃᨾᨩ᩠ᨫᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᩃᨾᨩ᩠ᨫᨲᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩈᨾᩤᨶᩤ, “ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᩤᨾᩤ”ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᨠᩤᩁᩮᨶ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨵᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿᩤᨲᩥᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨷᩦᨲᩥ ᨲᩮᨷᩥ ᨲᨳᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨵᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨿᩤ ᨷᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩩᩔᩦᩃᩤ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩤ᪨

ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᨠᩮᩈᩮᨶ ᨶᩥᩃᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩤ᪨ ᨾᨶ᩠ᨲᩋᨬ᩠ᨬᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨶᩴ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩤᨵᩤᨶᩦᨲᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩋᨷ᩠ᨷᨣ᩠ᨥᩣᨶᩥ᪨ ᨷᩃᩥᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩉᩤᨶᩥ᪨ ᩅᩥᨷᩮᩃᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨷᩦᨲᩥ ᨲᩮᨷᩥ ᨻᩉᩩᨿᩣᨶᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩤᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩦᩅᩥᨠᩮᩈᨶᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩤ᪨ ᨷᩮᩃᩥᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩥᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩮᩃᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩮᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩦᨲᨶᩮᩣ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᩁᩮᩈᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᩁᩮᩈᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᩅᩤᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩤᨾ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩤᨶᩴ

អត្ថាយ កល្យាណា អាវាហន្តិ ភាយំ អប្បដិវេទេស្សន្តីតិ ព្យាធិកេហិ ចេវ គហបតីហិ ច នយា, តេបិ វោហារមត្តេន "ព្រាហ្មណា"តិ វុច្ចន្តិ។

កិង្កិណិកាយោតិ កាយបុរោហិតា ហុត្វា អត្តនោ អត្ថាយ កិង្កិណិកំ ធារេ តេតិ ធារេ ជនា ឯតេ កាយបុរោហិតេ តក្កិណិកាយុហុត្វាយក្កលិកិ បុច្ឆន្តិ។ អញ្ញេទ្ធនា កិលញ្ញកាតិ ភណិ កត្វា ធាលិធគ្គាតំ អញ្ញេទ្ធនកា ចេវ តិស្សលិនិអង្គរេណេក លញ្ជកា ច, លក្ខណការកាតិ អត្ថោ។ ឥត្ថាតិ តេសំ កាយបុរោហិតានំ គេហេសុ ឋំសចិក្ករណត្ថំ ឯតេ បសុអារោមាបិ ហញ្ញន្តិ។ តេបីតិ តេបិ គោឃាតកសមា ព្រាហ្មណាតិ វុច្ចន្តិ។

អសិចម្មន្តិ អសិលដ្ឋិញ្ចេវ កណ្ឌចារណញ្ច៎។ វេស្សបវេឡ្ហុតិ ចារិដាតំ កមនមក្កេសុ។ សត្ថំ អញ្ញាហមន្តីតិ សត្ថវាហានំ ហត្ថតោ សតម្បិ សហស្សម្បិ គហេត្វា សត្ថេ ចោរាដវិំ អតិនាមេន្តិ។ គោបនិសាទេហីតិ គោបាលកេហិ ចេវ និសាទេហិ ច កាយឃាតកចោរេហិ សមាតិ វុត្តំ។ តេបីតិ តេបិ ឯវរូបា ព្រាហ្មណាតិ វុច្ចន្តិ។ ព្យាធិកា ការយន្តិ តេតិ ព្យាធិសាទីកំ ទេវបន្តិ។ សសពិញ្ហអារេតិ សសេ ចេវ ពិឡារេ ច។ ឧតេន ឆលចរេ មិគេ ឥស្សតិ។ អារកាឆា មច្ឆកច្ឆបន្តិ ឆលេឌេសុ តាច អារកាឆតោ មហន្តេ ច ខុទ្ទកេ ច មិលាវេមា ធារេន្តិ មារេន្តិ, ឌលេឌេសុ មច្ឆកច្ឆបេ។ តេបីតិ តេបិ លុទ្ទកសមា ព្រាហ្មណាតិ វុច្ចន្តិ។

អញ្ញោឆតស្ស កាយា ហីតិ អបរេ ព្រាហ្មណា ឆតំ បវេត្តេត្វា៎ ហេដ្ឋាមញ្ចោ បវក្កិតាតិ "កលិបចាហកមុំ ការេស្សាមា"តិ រាជយមំ មញ្ចំ ការេត្វា តស្ស ហេដ្ឋា និបន្នា អច្ឆន្តិ។ អថ ជនំ សោមយាគេ ឧបដ្ឋិតេ រាជានោ ឧបរិ ភហាយន្តិ, តេ កិរ សោមយាគេ និដ្ឋិតេ អាកត្វា តម្បិ មញ្ចោ និសីទន្តិ។ អថ តេ អញ្ញោ ព្រាហ្មណា "កលិំ បវាហេស្សាមា"តិ ភហាបេន្តិ។ រាជមញ្ចោ ចេវ រញ្ញោ រាជាលង្ការោ ច នវេត្ថា ហេដ្ឋាមញ្ចោ និបន្នស្សេវ ហោតិ។ តេបីតិ តេបិ មលមជ្ជកេហិ ភហាបិតេហិ សទិសា ព្រាហ្មណាតិ វុច្ចន្តិ។

ឥច្ចេវំ វោហារមត្តព្រាហ្មណេ ទស្សេត្វា ឥទានិ បរមត្ថព្រាហ្មណេ ទស្សេន្តោ ឥមំ គាថំ អាហ –

១៩៤។

"អត្ថិ ខោ ព្រាហ្មណា ទេវ, សីលវន្តោ ពហុស្សុតា;

វិរតា មេថុនា ធម្មា, យេ តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ។

១៩៥។

“ឯកគ្គា ភត្តំ ភុញ្ជន្តិ, ន ច មជ្ជំ បិវន្តិ តេ;

អក្ខាតា តេ មហារាជ, តាទិសេ និបតាមសេ”តិ។

តត្ថ សីលវន្តោតិ អរិយសីលេន សមន្នាគតា។ ពហុស្សុតាតិ បដិវេធពាហុសច្ចេន សមន្នាគតា។ តាទិសេតិ ឯវរូបេ ពាហិតបាបេ បច្ចេកពុទ្ធព្រាហ្មណេ និមន្តនត្ថាយ ឧបសង្កមាមាតិ។

រាជា តស្ស កថំ សុត្វា បុច្ឆិ “សម្ម វិធុរ, ឯវរូបា អគ្គទក្ខិណេយ្យា ព្រាហ្មណា កហំ វសន្តី”តិ? ឧត្តរហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារេ, មហារាជាតិ។ “តេន ហិ, បណ្ឌិត, តវ ញាណេន មយ្ហំ តេ ព្រាហ្មណេ បរិយេសា”តិ តុដ្ឋមានសោ គាថមាហ –

១៩៥។

“ឯតេ នោ ព្រាហ្មណា វិធុរ, សីលវន្តោ ពហុស្សុតា;

ឯតេ វិធុរ បរិយេស, ខិប្បញ្ច នេ និមន្តយា”តិ។

មហាសត្តោ “សាធូ”តិ តស្ស វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា “តេន ហិ, មហារាជ, នគរំ អលង្ការាបេត្វា សព្ពេ នគរវាសិនោ ទានំ ទត្វា ឧបោសថំ អធិដ្ឋាយ សមាទិន្នសីលា ហោន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេត្វា “តុម្ហេបិ សទ្ធិំ បរិជនេន ឧបោសថំ សមាទិយថា”តិ វត្វា សយំ បាតោវ ភុញ្ជិត្វា ឧបោសថំ សមាទាយ សាយន្ហសមយេ ជាតិបុប្ផបុណ្ណំ សុវណ្ណសមុគ្គំ អាហរាបេត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ បញ្ចបតិដ្ឋិតំ បតិដ្ឋហិត្វា បច្ចេកពុទ្ធានំ គុណេ អនុស្សរិត្វា វន្ទិត្វា “ឧត្តរហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារវាសិនោ បញ្ចសតា បច្ចេកពុទ្ធា ស្វេ អម្ហាកំ ភិក្ខំ គណ្ហន្តូ”តិ និមន្តេត្វា អាកាសេ អដ្ឋ បុប្ផមុដ្ឋិយោ វិស្សជ្ជេសិ។ តទា តត្ថ បញ្ចសតា បច្ចេកពុទ្ធា វសន្តិ, បុប្ផានិ គន្ត្វា តេសំ ឧបរិ បតិំសុ។ តេ អាវជ្ជន្តា តំ ការណំ ញត្វា “មារិសា, វិធុរបណ្ឌិតេន និមន្តិតម្ហា, ន ខោ បនេស ឥត្តរសត្តោ, ពុទ្ធង្កុរោ ឯស, ឥមស្មិំយេវ កប្បេ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ, ករិស្សាមស្ស សង្គហ”ន្តិ និមន្តនំ អធិវាសយិំសុ។ មហាសត្តោ បុប្ផានំ អនាគមនសញ្ញាយ អធិវាសិតភាវំ ញត្វា “មហារាជ, ស្វេ បច្ចេកពុទ្ធា អាគមិស្សន្តិ, សក្ការសម្មានំ ករោហី”តិ អាហ។ រាជា បុនទិវសេ មហាសក្ការំ កត្វា មហាតលេ មហារហានិ អាសនានិ បញ្ញាបេសិ។ បច្ចេកពុទ្ធា អនោតត្តទហេ កតសរីរបដិជគ្គនា វេលំ សល្លក្ខេត្វា អាកាសេនាគន្ត្វា រាជង្គណេ ឱតរិំសុ។ រាជា ច ពោធិសត្តោ ច បសន្នមានសា តេសំ ហត្ថតោ បត្តានិ គហេត្វា បាសាទំ អារោបេត្វា និសីទាបេត្វា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន បរិវិសិំសុ។ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ ច បុនទិវសត្ថាយាតិ ឯវំ សត្ត ទិវសេ និមន្តេត្វា មហាទានំ ទត្វា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពបរិក្ខារេ អទំសុ។ តេ អនុមោទនំ កត្វា អាកាសេនេវ តត្ថេវ គតា, បរិក្ខារាបិ តេហិ សទ្ធិំយេវ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, កោសលរញ្ញោ មម ឧបដ្ឋាកស្ស សតោ វិចេយ្យទានំ ទាតុំ, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុប្បន្នេបិ ពុទ្ធេ ទានំ អទំសុយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, វិធុរបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទសព្រាហ្មណជាតកវណ្ណនា ទសមា។

[៤៩៦] ១៦. ភិក្ខាបរម្បរជាតកវណ្ណនា

សុខុមាលរូបំ ទិស្វាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សទ្ធោ អហោសិ បសន្នោ, តថាគតស្ស ចេវ សង្ឃស្ស ច និពទ្ធំ មហាសក្ការំ ករោតិ។ អថេកទិវសំ ចិន្តេសិ “អហំ ពុទ្ធរតនស្ស ចេវ សង្ឃរតនស្ស ច បណីតានិ ខាទនីយភោជនីយានិ ចេវ សុខុមវត្ថានិ ច ទេន្តោ និច្ចំ មហាសក្ការំ ករោមិ, ឥទានិ ធម្មរតនស្សបិ ករិស្សាមិ, កថំ នុ ខោ តស្ស សក្ការំ ករោន្តេន កត្តព្ព”ន្តិ។ សោ ពហូនិ គន្ធមាលាទីនិ អាទាយ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា បុច្ឆិ “អហំ, ភន្តេ, ធម្មរតនស្ស សក្ការំ កត្តុកាមោម្ហិ, កថំ នុ ខោ តស្ស សក្ការំ ករោន្តេន កត្តព្ព”ន្តិ។ អថ នំ សត្ថា អាហ – “សចេ ធម្មរតនស្ស សក្ការំ កត្តុកាមោ, ធម្មភណ្ឌាគារិកស្ស អានន្ទស្ស សក្ការំ ករោហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា ថេរំ និមន្តេត្វា បុនទិវសេ មហន្តេន សក្ការេន អត្តនោ គេហំ នេត្វា មហារហេ អាសនេ និសីទាបេត្វា គន្ធមាលាទីហិ បូជេត្វា នានគ្គរសភោជនំ ទត្វា មហគ្ឃេ តិចីវរប្បហោនកេ សាដកេ អទាសិ។ ថេរោបិ “អយំ សក្ការោ ធម្មរតនស្ស កតោ, ន មយ្ហំ អនុច្ឆវិកោ, អគ្គសាវកស្ស ធម្មសេនាបតិស្ស អនុច្ឆវិកោ”តិ ចិន្តេត្វា បិណ្ឌបាតញ្ច វត្ថានិ ច វិហារំ ហរិត្វា សារិបុត្តត្ថេរស្ស អទាសិ។ សោបិ “អយំ សក្ការោ ធម្មរតនស្ស កតោ, ឯកន្តេន ធម្មស្សាមិនោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សេវ អនុច្ឆវិកោ”តិ ចិន្តេត្វា ទសពលស្ស អទាសិ។ សត្ថា អត្តនោ ឧត្តរិតរំ អទិស្វា បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិ, ចីវរសាដកេ អគ្គហេសិ។

ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អសុកោ នាម កុដុម្ពិកោ ‘ធម្មរតនស្ស សក្ការំ ករោមី’តិ ធម្មភណ្ឌាគារិកត្ថេរស្ស អទាសិ។ ថេរោ ‘នាយំ មយ្ហំ អនុច្ឆវិកោ’តិ ធម្មសេនាបតិនោ អទាសិ, សោបិ ‘នាយំ មយ្ហំ អនុច្ឆវិកោ’តិ តថាគតស្ស អទាសិ។ តថាគតោ អញ្ញំ ឧត្តរិតរំ អបស្សន្តោ អត្តនោ ធម្មស្សាមិតាយ ‘មយ្ហមេវេសោ អនុច្ឆវិកោ’តិ តំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិ, ចីវរសាដកេបិ គណ្ហិ។ ឯវំ សោ បិណ្ឌបាតោ យថានុច្ឆវិកតាយ ធម្មស្សាមិកមេវ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ បិណ្ឌបាតោ បរម្បរាយ យថានុច្ឆវិកំ គច្ឆតិ, បុព្ពេបិ អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ អគមាសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ អគតិគមនំ បហាយ ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ ឯវំ សន្តេបិស្ស វិនិច្ឆយោ សុញ្ញោ វិយ អហោសិ។ រាជា អត្តនោ អគុណគវេសកោ ហុត្វា អន្តោនិវេសនាទីនិ បរិគ្គណ្ហន្តោ អន្តោបុរេ ច អន្តោនគរេ ច

ទ្វារគាមេសុ ច អត្តនោ អគុណំ កថេន្តំ អទិស្វា “ជនបទេ គវេសិស្សាមី”តិ អមច្ចានំ រជ្ជំ និយ្យាទេត្វា បុរោហិតេន សទ្ធិំ អញ្ញាតកវេសេនេវ កាសិរដ្ឋេ ចរន្តោ កញ្ចិ អគុណំ កថេន្តំ អទិស្វា បច្ចន្តេ ឯកំ និគមំ បត្វា ពហិទ្វារសាលាយំ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ និគមវាសី អសីតិកោដិវិភវោ កុដុម្ពិកោ មហន្តេន បរិវារេន ន្ហានតិត្ថំ គច្ឆន្តោ សាលាយំ និសិន្នំ សុវណ្ណវណ្ណំ សុខុមាលសរីរំ រាជានំ ទិស្វា ឧប្បន្នសិនេហោ សាលំ បវិសិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា “ឥធេវ ហោថា”តិ វត្វា គេហំ គន្ត្វា នានគ្គរសភោជនំ សម្បាទេត្វា មហន្តេន បរិវារេន ភត្តភាជនានិ គាហាបេត្វា អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ ហិមវន្តចារី បញ្ចាភិញ្ញោ តាបសោ អាគន្ត្វា តត្ថេវ និសីទិ។ នន្ទមូលកបព្ភារតោ បច្ចេកពុទ្ធោបិ អាគន្ត្វា តត្ថេវ និសីទិ។

កុដុម្ពិកោ រញ្ញោ ហត្ថធោវនោទកំ ទត្វា នានគ្គរសេហិ សូបព្យញ្ជនេហិ ភត្តបាតិំ វឌ្ឍេត្វា រញ្ញោ ឧបនេសិ។ រាជា តំ គហេត្វា បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស អទាសិ។ ព្រាហ្មណោ គហេត្វា តាបសស្ស អទាសិ។ តាបសោ បច្ចេកពុទ្ធស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វាមហត្ថេន ភត្តបាតិំ គហេត្វា ទក្ខិណហត្ថេន កមណ្ឌលុំ គហេត្វា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា បត្តេ ភត្តំ បក្ខិបិ។ សោ កញ្ចិ អនិមន្តេត្វា អនាបុច្ឆិត្វា បរិភុញ្ជិ។ តស្ស ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ ចិន្តេសិ “មយា រញ្ញោ ភត្តំ ទិន្នំ, រញ្ញា ព្រាហ្មណស្ស, ព្រាហ្មណេន តាបសស្ស, តាបសេន បច្ចេកពុទ្ធស្ស, បច្ចេកពុទ្ធោ កញ្ចិ អនាបុច្ឆិត្វា បរិភុញ្ជិ, កិំ នុ ខោ ឥមេសំ ឯត្តកំ ទានការណំ, កិំ ឥមស្ស កញ្ចិ អនាបុច្ឆិត្វាវ ភុញ្ជនការណំ, អនុបុព្ពេន តេ បុច្ឆិស្សាមី”តិ។ សោ ឯកេកំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បុច្ឆិ។ តេបិស្ស កថេសុំ –

២៧០។

“សុខុមាលរូបំ ទិស្វា, រដ្ឋា វិវនមាគតំ;

កូដាគារវរូបេតំ, មហាសយនមុបាសិតំ។

២៧១។

“តស្ស តេ បេមកេនាហំ, អទាសិំ វឌ្ឍមានកំ;

សាលីនំ វិចិតំ ភត្តំ, សុចិំ មំសូបសេចនំ។

២៧២។

“តំ ត្វំ ភត្តំ បដិគ្គយ្ហ, ព្រាហ្មណស្ស អទាសយិ;

អត្តានំ អភិសិត្វាន, កោមំ ឆន្ទោ ភមត្វ តេ

៦៥១

“អាចរិយោ ព្រាហ្មណោ មយ្ហំ កិច្ចាកិច្ចេសុ ព្យាវដោ;

គរុ ច អាមន្តនីយោ ច, ទាតុមរហាមិ ភោជនំ

៦៥២

“ព្រាហ្មណំ ទានិ បុច្ឆាមិ, កោធមំ រាជបូជិតំ;

រាជា តេ ភត្តំ បាទាសិ, សុចិំ មំសូបសេចនំ

៦៥៣

“តំ ត្វំ ភត្តំ បដិគ្គយ្ហ ឥសិស្ស ភោជនំ អទា;

អនេលត្តញ្ញាសិ ទាតស្ស, កោមំ ឆន្ទោ ភមត្វ តេ

៦៥៤

“ភរាមិ បុត្តទារេ ច, ឃរេសុ គធិតោ អហំ;

ភុញ្ជេ មានុសកេ កាមេ, អនុសាសាមិ រាជិនោ

៦៥៥

“អារញ្ញិកស្ស ឥសិនោ, ចិររត្តំ តបស្សិនោ;

ចុឌ្ឍស្ស កាចិពត្តស្ស, ភាព្យរហាយិ ភោជនំ

១លិប៉

“ឥសិញ្ចា ភាតិ បុឆ្នាយិ, កិរ៉ំ ឆយតិសត្វព៌;

បន្ទុញហកឆ្នតលខេលិយំ, បក្កោភត្តំ ទេឌស្សិទំ

១លិដ៍

“ខុខេកា អទខេញ្ញា ចិហទសិ, ភាចកឆ្លសិ ឌឹចិព៌;

កិក្លុ ខេកត ពឃា ខេបខេឃ្យា, ឃស្ស ត្វំ ខេភាឌត៌ អភា

១ប៉០

“ឧឈត្តាលុកលឡាតិ, ពិលាលិតក្កលិតិ ច;

ឆុត៌ សាយាកតឹចារំ, សង្ឃារិឃំ បសារិឃំ

១ប៉ឲ

“សាក៌ កិរ៉ំ យឆុំ យំរ៉ំ, ពាភទាយលកាតិ ច;

ពាតិ អាហរិត្វា កុញ្ញាយិ, អត្ថិ ខេយ ខេសា បរិក្កខេហា

១ប៉១

“បចេត្តា អបចន្តស្ស, អយយស្ស សកិញ្ញាតោ;

អតាទាតស្ស សាទាតោ, ទាព្យយនហាយិ កោដត៌

១ប័ឲ៍

“កិញ្ញា ទាតិ បុន្នាយិ, ព្យញ្ញាសិត បុន្នាព៌;

ត្ថាសិ តេព កត្តុ បាទាសិ, បុឌិ យំស្មបសេចត៌

១ប័ឳ៍

“ព៌ ត្វុំ កត្តុ បដិក្កឃ្យា ព្យញ្ញាកុញ្ញាសិ ឲកកោ;

តាញ្ញា កញ្ញិ តិមេត្តសិ, កោឃំ ឆេម្មា តមព្វ តេ៍

១ប័ឳ៍

“ត បចាយិ ត បិចេយិ, ត លិត្ថាយិ ត លេទេឃ;

ព៌ យំ អកិញ្ញាត៌ ញាត្វា, សញ្ញាបិសេបហិ អានេព៍

១ប័៤៍

“ចាមេត កិក្លូយាទាឃ, ទក្លិណោត កយណ្ណលុំ;

ត្ថាសិ មេ កត្តុ បាទាសិ, បុឌិ យំស្មបសេចត៌

“ឯតេ ហិ ទាយមរហន្តិ, សមយា សបរិគ្គហា;

បច្ឆិកមហំ យញ្ញា, ឃោ ទាតារំ ភិយត្តយេ”តិ។

តត្ថ ចិចន្តិ ភិក្ខុការញ្ញស្សំ ឋាមំ បច្ឆន្តិ អាកតំ។ ក្ដោការចន្ទបេតន្តិ ក្ដោការចេរេត ក្ខេបកតំ, ឯកំ ចេក្ដោការចាសិតន្តិ អត្ថោ។ មហាសឃភយុបិសិតន្តិ តេត្ថច ស្តបញ្ញាតំ សិរិសឃភំ ក្ខបិសិតំ។ តស្ស ទេតិ ឯចន្ទបំ តំ ជិន្ទា អហំ ទេមមកាសិ, តស្ស ទេ ទេមទេកភ។ ចន្ទបេរោគន្តិ ក្ខត្តយោគភំ។ ចិចិតន្តិ អបាកតលន្ធកាញអទេកហិ ចិចិតតរុទេលហិ កតំ។ អគារឃីតិ អគារំ។ អត្តាភន្តិ អត្តភា, អឃយេច ចាបិទេធា។ អភសិត្វាភាតិ អក្រុឌ្ឍិត្វា។ ទេកាឃំ ឆទេមុាតិ មហារាជ, ទេកា ឯស តុម្ហាកំ សភាទេចា។ ភមត្ថុ ទេតិ ភទេយា តច អត្ថុ, ឃោ ត្វំ អត្តភា អក្រុឌ្ឍិត្វា បរស្ស អគារំ។

អាចរិយោតិ ក្រុទ្ធិក ឯស មណ្ឌាអាចារសិក្ខាបកោ អាចរិយោ។ ញាចរេនិតិ ក្ខុស្សកោ។ អាមត្តឹយោតិ អាមន្តេតព្ពយុត្តកោ មយា ជិន្តុ កត្វា កទេហតុំ អក្រុទ្ធបេ។ ទាយមរហាមីតិ “អហំ ឯចន្ទបស្ស អាចរិយស្ស គោឌភំ ទាតុំ អរហាមី”តិ រាជា ឲ្យាហុលាស្ស ក្រុហំ ចណ្ណុសិ។ អទេលត្តញ្ញឹតិ ភាហំ ទាភស្ស ទេលត្តំ, មយិ ជិន្តុ មហប្បល៍ ភ ទហាតីតិ ឯចំ អត្តាភំ ទាភស្ស អទេលត្តំ ឌាភាសិ មញ្ញោតិ។ អក្រុសាសាមីតិ អត្តនោ អត្តំ បហាយ រញ្ញោ អត្ថំ ឆមុដ្ឋា អក្រុសាសាមិ។

ឯចំ អត្តនោ អក្រុហំ កទេឆត្វា អារញ្ញកស្សាតិ ឋាសិនោ ក្រុហំ កទេឆសិ។ ឋាសិនោតិ សីលិជិក្រុហាបរិទេយសកស្ស។ តបស្សិនោតិ តបនិស្សិតស្ស។ ចុឌ្ឍស្សាតិ បណ្ឌិតស្ស ក្រុហាចុឌ្ឍស្ស។ ភាចកន្លឹតិ សមំ ទុល្លភភោជនោ ហុត្វា ឯចន្ទបំ ភោជនំ អញ្ញស្ស ទេសិ, កិំ អត្តនោ ឌីចិតំ ភ កន្លសិ។ កិក្លុ ទេកភាតិ អមំ កិក្លុ កតទេរភ ក្រុទេហាភ តយា ទេសដ្ឋតទេរា។

ឍលន្ខាលុកលម្ពាតីតិ ឍលទេន្ខា អាលុភិ ទេចច តាលកក្ដាភិ ច។ ពីលិលិតក្កលិភិ ចាតិ ពីលិលិកក្ដតក្កលកក្ដាភិ ច។ ស្ុភំ សាយាកតីចារន្តិ សាយាកញ្ញា តីចារញ្ញា ស្ុភិត្វា។ សញ្ញារិមំ បសារិយន្តិ ឯទេត សាយាកតីចារេរ ស្ុភទេន្ខា សញ្ញារទេត្វា បុភ ស្កុលាបិទេត បសារទេត្វា ស្ុទេប្យភ បទេប្យាទេឌត្វា ទោទេដ្ឋត្វា តល្ហុទេល អាគាឃ បចិត្វា ក្ខុឌ្ឍាមីតិ ចគតិ។ សាកត្តិ មំ កិញ្ចិ ស្នុទេបឃ្យបណ្ណំ មំសត្តិ សីហញ្ញុក្ខិឈាយសាភិមំសំ។ តាភិ អាហរិត្វាតិ តាភិ សាកាភីភិ អាហរិត្វា។ អមយស្សាតិ តល្យាភិដ្ឋមយត្តរហិតស្ស។ សកិញ្ចនោតិ សបលិទេពាទេធា។ អភាគាភស្សាតិ ភិក្កហលស្ស។ ទាយមរហាមីតិ ឯចន្ទបស្ស បច្ឆកាព្យុឌ្ឍស្ស អត្តភា លទ្ធភោជនំ ទាតុំ អរហាមិ។

តុលុិប្យាសីតន្តិ កិញ្ចិ អចត្វា ភិសិន្នំ អកិញ្ចាតន្តិ រាកកិញ្ចាភាដីហិ រហិតំ។ អារតន្តិ ចិរតំ សដ្ឋបិបិភិ បហាយ ជិតំ។ កមល្ហុលុត្តិ ក្រុល្ហិកំ។ ឯទេត ហីតិ ឯទេត រាជាគទេយា តទេយា ឌភាតិ ហត្ថ បសារទេត្វា ទេត ភិក្ខិសទេន្ខា ឯចមាហ។ ទាយមរហន្តីតិ មាភិសស្ស ទាតុំ អរហន្តិ។ បច្ឆិកន្តិ

បច្ចឹកបដិបទំ ធាយកស្ស ហិ តិយត្តត់ ឲកចិសតិយា អនេតសតាសុ អញ្ញាតទាយ បិណ្ឌបាតបរិយេសតាយ ខីចិកកប្បតសង្ខាតា យិដ្ឋាខីចបដិបត្តិ តាយ ហោតិ។

តស្ស ចចត់ សុត្វា ព្យុដ្ឋិកោ អត្តយតោ ឥទំ ឱសាភកាថា អភាសិ –

១ប៉ប៉។

“អត្វាយ ចត យេ អឌ្ឍ, ព្ភុឆាកន្តិ ទេឆសេភា;

សោហំ អឌ្ឍ បឌាតាយិ, ឃត្វ ជិត្តុំ យហប្បល៍។

១ប៉ង៉។

“រដ្ឋេសុ ពិន្ទា រាឌាតោ, កិច្ចាកិច្ចេសុ ព្រាហ្មណា;

ព្ភសី យុលបលេ ពិន្ទា, ចិប្បយុត្តា ច ភិក្ខុចោ”តិ។

តត្វ ទេឆសេភាតិ រាឌាត់ សន្ធាឃាហ។ កិច្ចាកិច្ចេសូតិ ទេញ្ញា កិច្ចករណីយេសុ។ ភិក្ខុចោតិ បច្ចេកព្យុទ្ធា ភិក្ខុចោ បត សព្ពាភចេហិ ចិប្បយុត្តា។

បច្ចេកព្យុទ្ធោ តស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា សកដ្ឋាភយេច កតោ, តទា តាបសោ។ រាឌា បត កតិបាហំ តស្ស សត្តិកេ ចសិត្វា ធាទាណសិយេច កតោ។

សត្វា ព្ភយំ ធម្មទេសត់ អាហរិត្វា “ភ, ភិក្ខុចេ, ព្ភឌាតេច បិណ្ឌបាតោ យធាភុច្ចិកំ កច្ឆតិ , បុព្ពេបិ កតោតោយចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សយោធាភសិ – “តឌា ព្យុដ្ឋិកោ ធម្មទេតស្ស សក្ការការកោ ព្យុដ្ឋិកោ អហោសិ, រាឌា អាភន្ទោ, បុរោហិតោ សារិបុត្តោ, ហិយចត្តតាបសោ បត អហមេច អហោសិ”ន្តិ។

ភិក្ខាបរម្បរឌាតកចណ្ណតា តេតសយា។

ជាតក្កដ្ដាតំ –

ខេមាវិ ចត្ដកិត្តី, ក្កុក្យុស្ដ្ដាលកិសកំ;

ស្សុទុឪ បញ្ញោះបីសធំ, យហារយារទ្ឋា តន្ធកំ៍

យហាចាហិឌ សាឆិតំ, ឥស(ទ្រាហ្វលាជាតកំ;

កិក្ខាបរយ្យរាបិ ច, ខេតរសាតិ បកិល្ហូរកៈ

បកិល្ហូកតិបិតចល្ហូតា តិដ្ឋិតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪕᪨ ᩅᩦᩈᨲᩥᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ

[᪔᪙᪗] ᪑᪨ ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨶᩩ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩅᩤᩈᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴᩮᨶᩴ ᩅᩴᩈᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᨠᩣᩃᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣᩃᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᨿᩴ ᩏᨴᩮᨶᩔ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩦᨥᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩈᩣᩃᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨳᩮᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨾᩉᩣᨸᩣᨶᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩥᩃᩣᨸᨭ᩠ᨭᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨿ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨾᨴᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨲᩪᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨸᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩋᨦ᩠ᨠᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᨻᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨲᩣ ᩅᩈᩃᩥᨿᩮᩣ ᨣᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨱᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩉᨶ᩠ᨴᩣᩉᩴ, ᨲᩴ ᩈᨾᨱᩴ ᨲᨾ᩠ᨻᨠᩥᨸᩥᩃ᩠ᩃᨠᩮᩉᩥ ᨡᩣᨴᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩮᨶ ᨳᩮᩁᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨲᨾ᩠ᨻᨠᩥᨸᩥᩃ᩠ᩃᨠᨸᩩᨭᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩮᩣᩅᩣᨴᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ "ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨶ ᩍᨴᩣᨶᩥ, ᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩ, ᩏᨴᩮᨶᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᩈᩥᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨶᨣᩁᩮ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, "ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣᩮᩣ"ᨲᩥᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨵᩦᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᨾᩣᩈᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᩈᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨠᩦᩊᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣ ᩈᩣᨱᩥᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨠᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᨲ ᨸᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨩᨶᩮᩣ "ᩋᩁᩮ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨾᩪᩃᨠᩴ ᩈᩩᩁᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨭ᩠ᨮ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩣᨸᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨧ ᨸᩣᨴᩮᩉᩥ ᨧ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ "ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣᨿ ᨸᩁᩥᨩᨶᩮᩣ ᨾᩴ ᨶᩥᩁᨸᩁᩣᨵᩴ ᩋᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨸᩮᩣᨳᩮᩈᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶᩮᩣ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᩮᩣ "ᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩣᨿ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ, ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣ "ᩏᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᨲᩅ ᨸᩁᩥᨩᨶᩮᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨽᩩᩈᨸᩮᩣᨳᩥᨲᩮᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ, ᨾᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ

អាគាឃ ពន្ធាហិតិ៉ សោ តថា ពត្វា តករចាសឹត បស្សន្តាតរន្ទោច តករា តិក្ខមិត្វា ចណ្ឌាលកាយកំ ពតា៉ អថ តំ មហាសេត្ថា ឌាតិសម្ពុនចឹតិក្កមំ អកត្វាច ពតិបាឋំ រករហ ចសារបត្វា ជំរត្តមិ “អហមេតំ លិកក្កូឃសក្កប្បត្តំ ពតេរាតន្តា បន្តាឌិត្វាច ពាតុំ សក្ខិស្សាមិ, ត ពួតរថា”តិ ៉ អថ តំ អាមេន្តត្វា ‘ករេ្ទ, មឃិ អរន្ទោរតា កិន្តិ អតាហររត្ត អយ្យាកំ ឌីជិកា តប្បចត្តតិ, ឃាច មយាកយតា យា ភ្លក្កណ្ហិ, អឋំ អរន្ទោ ពមិស្សាមី”តិ ចត្វា រកហចាសិរតាបិ “ពួមំ យា បមន្ទិត្វា”តិ ឌូចឌិត្វា អរន្ទោ ពន្តា សមលបន្ទាន្ទំ បន្តាឌិត្វា អប្បមេត្វា សត្តរម ឌិចរស អដ្ឋ សមាបត្តិរឃា ច បញ្ចា អភិន្ទោរឃា ច ភ្លប្បារឥត្វា “ពួគាតិ ឌិដ្ឋមង្គលិកាឃ អចស្សរឃា កចិតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ ពួឌ្ឌិឃា ពន្តា ចណ្ឌាលកាយត្វាររ ឌូតរិត្វា ឌិដ្ឋមង្គលិកាឃ រកហត្វារំ អកយាសិ៉ សា តស្សាកយតំ ស្វត្វា រកហរតា តិក្ខមិត្វា “សាមិ, ពស្មា មំ អតាថំ ពត្វា បន្តាឌិរតាសិ”តិ បរិរឥចិ៉ អថ តំ “ករេ្ទ, យា ចិត្តឃិ, តច របិរាណកឃសរតា ពួគាតិ មហត្តតរំ ឃសំ ពរិស្សាមិ, អបិច រលា បត ‘ត មឃំ្យា យាតក្កបណ្ឌិរតា សាមិរកា, មហាព្រហ្មា រម សាមិរកា’តិ ឲត្តកំ បរិសមន្ទោចត្តុំ សក្ខិស្សសី’តិ អាហ៉ “អាម, សាមិ, សក្ខិស្សាមី”តិ៉ “រតត ហិ “ពួគាតិ រត សាមិរកា ព្យហិត្តិ បុដ្ឋា ‘ព្រហ្មរលាកំ ពរតា’តិ ចត្វា ‘ពគា អាកមិស្សតី’តិ ចុរត្ត ‘ពួរតា សត្តរម ឌិចរស បុណ្ណមាឃំ ចន្ទំ ភិន្ទិត្វា អាកមិស្សតី’តិ ចរឥឃ្យាសី”តិ តំ ចត្វា មហាសេត្ថា ហិមចត្តរមច ពតា៉

ឌិដ្ឋមង្គលិកាបិ ជាំរាណសិឃំ មហាឌតស្ស មន្ទោរតស្វ រតស្វ ឋារតស្វ តថា ពរថសិ៉ មហាឌរតា “អរហា មហាព្រហ្មា សមារតា ឌិដ្ឋមង្គលិកំ ត ពន្ធតិ, ឲចរមតំ កចិស្សតី”តិ សទ្ទហិ៉ រជាឌិសេត្តាបិ បុណ្ណមឌិចរស ចន្ទស្ស ពពតមន្ទោជិតពារល ព្រហ្មត្តភាចំ មារបត្វា សពលំ ពាសិរដ្ឋំ ត្វាឥសរឃាឌតិកំ ជាំរាណសិតករញ្ច ឲរពាភាសំ ពត្វា ចន្ទមណ្ឌលំ ភិន្ទិត្វា ឌូតរិត្វា ជាំរាណសិឃា ភ្លបរុបរិ តិក្ខត្តុំ បរិព្ភមិត្វា មហាឌរតត ពន្ធមាលឹឌីហិ បូឌិឃមារតា ចណ្ឌាលកាយកាភិមុរលា អរហាសិ៉ ព្រហ្មកត្តា សន្និបតិត្វា ចណ្ឌាលកាយកំ ពន្តា ឌិដ្ឋមង្គលិកាឃ រពឋំ ស្វណ្ឌចរត្តហិ លារឥត្វា ក្ខមិ ចត្បន្ទាតិឃកន្ធហិ ឌូបុន្ទិត្វា បុប្ផាតិ ជិកិរិត្វា ធូមំ ឥត្វា រចលចិតាតំ បសារេត្វា មហាសឃតំ បន្តាបេត្វា ពន្ធតលេហិ ឌឹបំ ឌារលត្វា ត្វាររ រឌតបដ្ឋចណ្ណចាលុកំ ឌូពិរិត្វា បុប្ផាតិ ជិកិរិត្វា ឆរឌ ជាន្ទិស្វ៉ ឲចំ អលក្ការត រករហ មហាសេត្វា ឌូតរិត្វា អន្តោ បចិសិត្វា រធាកំ សមតបិរដ្ឋ តិសីឌិ៉

តគា ឌិដ្ឋមង្គលិកា ភ្លត្បតី រហាតិ៉ អថស្សា អង្គុដ្ឋរពត តាភិំ បរាមសិ, ព្យន្ទិឃំ ពព្ភរា បតិដ្ឋាសិ៉ អថ តំ មហាសេត្វា អាមេន្តត្វា “ករេ្ទ, ពព្ភរា រត បតិដ្ឋិរតា, ត្វំ បុត្តំ ជិឌាឃិស្សសិ, ត្វម្បិ បុរត្តាបិ រត លិកក្កូឃសក្កប្បត្តា កចិស្សថ, តច បាឥរឆាចទ័តាឥកំ សពលឌម្ពូឌីមរាឌត្វត អភិរសរពាឥកំ កចិស្សតិ, តហាតតាឥកំ បត រត អមរតាសធំ កចិស្សតិ, រឃ តំ សឹរស អាសិត្ចិស្សន្តិ, រត សន្តាររាពហិ មុដ្ឋិស្សន្តិ, ពាឡអកណ្ហិ បរិចរន្ទិស្សន្តិ, តច បាឥបិរដ្ឋ សឹសំ ឥរបត្វា ចត្តត្តា សហស្សំ ឥស្សន្តិ, រសាតបរឆ ឥត្វា ចត្តត្តា សតំ ឥស្សន្តិ, ចក្ខុបរឆ ឥត្វា ចត្តត្តា ឲកំ ពហាបណំ ឥត្វា ចន្តិស្សន្តិ, អប្បមត្តា រហាហី”តិ តំ ឌូចឌិត្វា រកហា តិក្ខមិត្វា មហាឌតស្ស បស្សត្តរស្សច ភ្លប្បតិត្វា ចន្ទមណ្ឌលំ បាឋិសិ៉ ព្រហ្មកត្តា សន្និបតិត្វា ឌិតពាច រត្តិំ ឌីតិភាមេត្វា បាតោច ឌិដ្ឋមង្គលិកំ ស្វចណ្ណសិជិកំ អាររាបេត្វា សីរសត ភ្លក្ខិបិត្វា តករំ បចិសិស្វ៉ “មហាព្រហ្មភរិឃា”តិ តំ ភ្លបសង្កមិត្វា មហាឌរតា ពន្ធមាលឹឌីហិ បូរឌសិ៉ បាឥបិរដ្ឋ សឹសំ ឥរបត្វា ចន្ទិតុំ លភន្តា សហស្សត្វជិកំ រឥន្តិ, រសាតបរឆ ឥត្វា ចន្ទិតុំ លភន្តា សតំ រឥន្តិ, ចក្ខុបរឆ ឥត្វា ចន្ទិតុំ លភន្តា ឲកំ ពហាបណំ រឥន្តិ៉ ឲចំ ត្វាឥសរឃាឌតិកំ ជាំរាណសិ តំ ពរហត្វា ចិចរន្តា អដ្ឋារសរពាដិឌតំ លភិស្វ៉

អថ តំ តកាទំ បរិហរិត្វា អាទេតត្វា តកាទយន្ទ្រយហាយល្លុបំ កាទេទត្វា ឃាលិ បរិក្ខិបិត្វា យហាឃឃត់ បញ្ញាទេបត្វា យហទេត្តត ឃិរិទេឃាកទេក្កត តត្ថ ចឃាទេបឃ៊ុ យល្លុបឃត្តិទេកទេឃច ឃត្តក្ខាទទេកាដ្ឋំ ឃត្តក្ខុយិកំ បិឃាឆំ កាតុំ អាទកិឃុ, យហត្ថិ តចកយុំ អទេហាឃិ ឌិដ្ឋយក្ខលិកា យល្លុទេបទេឃច បុត្តំ ចិឌាឃិ អថឃ្ស តាយក្កហលឌិចទេឃ ទ្រាហុលា ឃត្ថិបតិត្វា យល្លុទេប ឌាតត្វា "យល្លុញ្ញកុយាទេទា"តិ តាយំ កាទិ ឃុ បិឃាទេគា បត គឃហិ យាទេឃហិ តិដ្ឋិទេតា តទេតា បដ្ឋាឃ ឃា យហទេត្តត ឃទេឃត តឃ្មិំ ចឃតិ, យល្លុញ្ញកុយាទេទាបិ យហទេត្តត បរិចាទេទត ចឆ្លូតិ តឃ្ស ឃត្តដ្ឋចឃ្សកាទេលទេឃច ឌយ្យឹបតទេល ដ្ឋត្តយាឆទិឃា ឃត្ថិបតិឃុ ទេត តំ តទេឃា ទេចទេឆ ដ្ឋក្កល្យាទេបឃុ ទេឃា ទេឃាញ្ញអឃចឃ្សកាលទេតា បដ្ឋាឃ ទ្រាហុលាតំ កត្តំ បដ្ឋទេបឃិ, តិតាឆ្និ ទេឃាញ្ញអឃ ទ្រាហុលាឃហឃ្សាតិ កុញ្ញត្តិ ចតុទេត្ថ ក្ខាទទេកាដ្ឋទេក ទ្រាហុលាតំ គាតំ ទេគតិ

អទេចកឃ្មិ យហាយហឌិចទេឃ ទេកទេហ ឆាតុំ បិឃាឃំ បឌិឃាទេគឃុំ ទេឃាញ្ញអឃ ទ្រាហុលាឃហឃ្សាតិ ចតុទេត្ថ ក្ខាទទេកាដ្ឋទេក តិឃឹឌិត្វា ឃុចល្លាទឃចទេល្លត តចឃប្បិតា បក្កយភុលល្លុឃក្កទាហិ ច អកិឃត្តតំ បិឃាឃំ បរិភុញ្ញត្តិ កុយាទេទាបិ ឃត្ថាលក្កាទបឌិយល្លិទេតា ឃុចល្លាបិភុកា អាទុឃ្សាហទេត្ថត កញ្ចាតគល្លុំ កទេហត្វា "ត្តុឆ ឃប្បិ ទេគឆ, ត្តុឆ យភុ"ត្តិ ចិចាទទេត្តា ចទតិ តឃ្មិំ លទេល យាតក្កុបល្លិទេតា ហិយចទេត្ត អឃ្សយបទេគ តិឃិទេត្ថា "កា តុ ទេលា ឌិដ្ឋយក្ខលិកាឃ បុត្តឃ្ស បចត្តិ"តិ ឌូទេលិទេកទេត្តា តឃ្ស អតិទេត្ថ បក្ខភ្ជកាចំ ឌិឃ្វា "អទេឌ្ជច កត្តា យាលចំ គទេយត្វា ឃត្ថ ឌិត្ថំ យហបឃ្យល់ ទេហាតិ, តត្ថ គាតំ គាទេបត្វា អាកយិឃ្សាយី"តិ ចិទេត្តត្វា អាកាទេឃត អទេតាតត្តគហំ កត្តា យុលទេឆាចតាឌិតិ កត្វា យទេតាឃិលិតទេល ចិទេតា ទេត្តភុបដ្ឋំ តិចាទេឃត្វា កាឃតាត្ថតំ តាត្ថិត្វា បំឃុកុលឃញ្ញាឌិ បិទុបិត្វា យត្តិកាបត្តំ អាគាឃ អាកាទេឃតាកត្តា ចតុទេត្ថ ក្ខាទទេកាដ្ឋទេក គាតទេក្កទេឃច ឌូតទិត្វា ឲកយត្តំ អដ្ឋាឃិ យល្លុញ្ញា កុយាទេទា ត្តុទេតា ចិទេតា ច ឌូទេលិទេកទេត្តា តំ ឌិឃ្វា "ឲចំចិទ្វទេបិ ឃក្កាទឃក្កឃឌិទេឃា អឃំ បត្តាឌិទេតា ត្តុយំ ឆាតំ អាកឆ្លទេត្តា កុទេតា តុ ទេលា អាកឆ្លតី"តិ ទេតត ឃឆ្និ ឃល្លបទេត្តា បឆយំ កាឆយាហ –

១

"កុទេតា តុ អាកឆ្លឃិ ភុយ្ហចាឃី, ឌូតល្លទេកា បំឃុបិឃាចទេកាច;

ឃក្កាទទេចាញ្ញអំ បឌិយុត្ថា កទេណ្ឌ, ទេកា ទេទ តុចំ ទេហាឃិ អគក្ខិទេលាទេយ្យា"តិ

តត្ថ ភុយ្ហចាឃីតិ អតញ្ញិតអយល្លិតឈឌិតឃញ្ញាឌិកបិទេលិតិកចឃទេតា ឌូតល្លទេកាតិ លិយទេកា ឌូលយ្តចិលយ្តតត្តកឆទេទា ចា បំឃុបិឃាចទេកាចាតិ ឃក្កាទដ្ឋាទេត បិឃាចទេកា ចិឃ ឃក្កាទទេចាញ្ញអត្តិ ឃក្កាទដ្ឋាទេត លឆ្លបិទេលិតិកំ បឌិយុត្ថាតិ បឌិយុត្ថិត្វា អគក្ខិទេលាទេយ្យាតិ តុំ អគក្ខិទេលាទេយ្យា ត្តុទេយឃំ បទេយគក្ខិទេលាយ្យាតំ តិឃិត្តដ្ឋាតំ ឲទេកា ហុត្វា កុទេតា អាកទេតា

តំ ឃុត្វា យហាឃទេត្តា យុភុចិទេត្តទេតច ទេតត ឃឆ្និ ឃល្លបទេត្តា ភុតិយំ កាឆយាហ –

᪑᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩅᨶᩴ ᨸᨠᨲᩴ ᨿᩈᩔᩦ, ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨡᩣᨴᩁᩮ ᨸᩥᨿ᩠ᨿᩁᩮ ᨧ;

ᨩᩣᨲᩣᩈᩥ ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᩁᩮᩈᩩᨸᨽᩮᩣᨣᩦ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩃᨽᨲᩴ ᩈᨸᩦᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩈᩔᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ᪨ ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨸᩥᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣᩈᩥ? ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨽᩥᨲᨻ᩠ᨻᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ ᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨽᩥᨲᨻ᩠ᨻᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ᪨ ᩃᨽᨲᩴ ᩈᨸᩦᨠᩣᨲᩥ ᩈᨸᩦᨠᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩈᩮᩣᨷᩥ ᩃᨽᨲᩩ᪨ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨸᩦᨠᩅᨱ᩠ᨱᩣᩃᩔ ᨸᨶ ᨠᩮᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᨴᩣᩃᩥᨴ᩠ᨴᩈᨸᩮᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᩉᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩮᨾᩉᩥ, ᨠᩁᩩᨱᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪒᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮᨾᩮᨶᩴ ᨸᨠᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩉᩮᨲᩣ ᨾᩮᨾᩮᨶᩴ;

ᩋᨸᩮᩉᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨾᩥᨵᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨠᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩋᨸᩮᩉᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩪᩁᨿᩣᩉᩥ ᩋᨸᨠ᩠ᨠᨾ᪨ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩃᩔ, ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨩᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪨

“ᨴᨴᩮ ᨧ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮ ᨧ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨳᩮᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨹᩃᨾᩣᩈᨾᩣᨶᩣ;

ឯតាយ សទ្ធាយ ទទាហិ ទានំ, អប្បេវ អារាធយេ ទក្ខិណេយ្យ”តិ។

តស្សត្ថោ – កុមារ, សស្សផលំ អាសីសមានា តីសុបិ ខេត្តេសុ ពីជំ វបន្តិ។ តត្ថ អតិវុដ្ឋិកាលេ ថលេ សស្សំ សម្បជ្ជតិ, និន្នេ បូតិកំ ហោតិ, អនូបខេត្តេ នទិប្បា តឡាកប្បា និស្សាយ កតំ ឱឃេន វុយ្ហតិ។ មន្ទវុដ្ឋិកាលេ ថលេ ខេត្តេ វិបជ្ជតិ, និន្នេ ថោកំ សម្បជ្ជតិ, អនូបខេត្តេ សម្បជ្ជតេវ។ សមវុដ្ឋិកាលេ ថលេ ខេត្តេ ថោកំ សម្បជ្ជតិ, ឥតរេសុ សម្បជ្ជតេវ។ តស្មា យថា ផលមាសីសមានា តីសុបិ ខេត្តេសុ វបន្តិ, តថា ត្វម្បិ ឯតាយ ផលសទ្ធាយ អាគតាគតានំ សព្ពេសមេវ ទានំ ទេហិ, អប្បេវ នាម ឯវំ ទទន្តោ ទក្ខិណេយ្យេ អារាធេយ្យាសិ លភេយ្យាសីតិ។

តតោ មណ្ឌព្យោ គាថមាហ –

៥។

“ខេត្តានិ មយ្ហាវិទិតានិ លោកេ, យេសាហំ ពីជានិ បតិដ្ឋបេមិ;

យេ ព្រាហ្មណា ជាតិមន្តូបបន្នា, តានីធ ខេត្តានិ សុបេសលានី”តិ។

តត្ថ យេសាហន្តិ យេសុ អហំ។ ជាតិមន្តូបបន្នាតិ ជាតិយា ច មន្តេហិ ច ឧបបន្នា។

តតោ មហាសត្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៦។

“ជាតិមទោ ច អតិមានិតា ច, លោភោ ច ទោសោ ច មទោ ច មោហោ;

ឯតេ អគុណា យេសុ ច សន្តិ សព្ពេ, តានីធ ខេត្តានិ អបេសលានិ។

៧។

“ជាតិមទោ ច អតិមានិតា ច, លោភោ ច ទោសោ ច មទោ ច មោហោ;

ᩑᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩣ ᨿᩮᩔ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩣᨶᩦᨵ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣᨶᩦ"ᨲᩥ᪪

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᩥᨾᨴᩮᩣᨲᩥ "ᩋᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᩣᨶᩮᩣ᪪ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᩥᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ "ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ"ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩣ᪪ ᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨵᨴᩩᨭ᩠ᨮᨾᩪᩊ᩠ᩉᨾᩣᨶᨾᨴ᩠ᨴᨷ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪪ ᩋᩈᩮᩅᩈᩃᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨷ᩠ᨸᩥᨿᩈᩦᩃᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪪ ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩣ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨡᩮᩅᩈᩃᨶᩮᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪪ ᨶ ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩥᨿᩣ᪪ ᨿᩮ ᨷᨶ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩣᨴᩥᩁᩉᩥᨲᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ, ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩩᨡᩮᩅᩈᩃᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᨷ᩠ᨹᩃᩴ, ᨲᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪪

ᩍᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨵᨶᨶ᩠ᨲᩴ ᩌᨴᩣᨿ "ᩋᩉᩴ ᩋᨲᩥᨧᩥᩁᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧᩥᨷ᩠ᨷᩃᨷᨲᩥ, ᨠ᩠ᩅᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ ᩍᨾᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨥᩣᨴᩥᨠᩣ, ᨶᨧᩥᩁᩴ ᨴᩔᨲᩥ ᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪒᪪

"ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣ ᨷᩥᨿᩣᩈᨽᩣᩈᩮᩣ ᨧ, ᨷᩥᨿᩣᩈᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨳ ᨾᩣ ᨠᨴ᩠ᨴᩩᨠᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣ;

ᩍᨾᩔ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨵᨶᩣ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩮᩃᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩩ ᨾᩮ"ᨲ᩠ᨲᩥ᪪

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨷᩥᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩥᨿᩣᩈᨽᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨷᩥᨿᩣᩈᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨠᨴ᩠ᨴᩩᨠᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨥᩣᨴᩥᨠᩣ ᨠ᩠ᩅᩉᩥᩴ ᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪪

ᨲᩮᨷᩥ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩴᩅᩮᨣᨸ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾ ᨴᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪪ "ᩋᩉᩴ ᨴᩮᩅᩣ ᨴᩁᨾᩮᩣ ᨵᨶᩣᨶᩮᩅ ᨶᩥᩁᨴ᩠ᨵᩣ"ᨲᩥ? "ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨴᩮᩅ, ᨠᩩᨲᩮᩣᨧᩥ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ᪪ "ᨠᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨾᩴ ᩈᩣᩁᩮᨳ ᨠᩥᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨳᩣ"ᨲᩥ᪪ "ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾ ᨴᩮᩅᩣ"ᨲᩥ? "ᩍᨾᩔ ᨾᩉᩣᨾᩮᨥᩅᩥᨣᨾᩮᨶ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩣ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩃᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᩃᩣᨿᨳ, ᩍᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᨳᩣ"ᨲᩥ᪪

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪓᪪

"ᨠᩥᩁᩥᨾᩮ ᨶᩮᨾᩮ ᨷᩃᩣᩈᩥ, ᩋᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩣᨴᩈᩥ;

ឌាតកេចឆំ បតហសិ, ឈោ ព្ហូសិ បរិការសី”តិ។

តត្ថ ឌាតកេចឆំ បតហសីតិ អគ្គិ ពិលិតុំ ចាឃយសិ។

ព្ហូយដ្ហា បភ កាឆំ ចត្វា យហាយរត្វា បយ្សត្តរេយ្យច យាឍចស្ស ច ព្រាហ្មណាភដ្ហា អាការេស បក្កត្តិំ តយត្តំ បការេសន្តោ សត្វា អាហ –

១០។

“ព្ហឆំ ចត្វាភ យាតរេក្កា, ព្ហូសិ សច្ចបរក្កមេយា;

អត្តលិក្ខស្មិំ បក្កាយិ, ព្រាហ្មណាភំ ស្កឆិក្ខត”ត្តិ។

តត្ថ សច្ចបរក្កមេយាតិ សភាចបរក្កមេយា។

សេសា បឋមឹតឆិសាកិមុលោ កត្វា ឲកាឃ ចិឆិយា ឌូតទិត្វា “បតចឡអឡ្ហា បឡ្ហាឃត្ម”តិ អឆិដ្ឋាឃ បឋមឹតទ្វារេសម្ឹបេ បិណ្ឌាឃ ចរន្តោ យិស្សាកត្តំ សំកណ្ឌិត្វា ឲកិស្សំ សាលិយំ តិសីឆិត្វា យិស្សាកត្តំ បរិភុញ្ជិ។ តការេតចតា “អយំ អយ្យាកំ អយ្យំ ចិរេហេចត្វា កេឆតី”តិ អសហយាភា អាកយិសុ។ អឆស្ស ខេដ្ឋកឃរក្ខោ យណ្ឌព្យស្ស កិចំ កហេត្វា បរិចរេត្តសិ, សេសរេចតា សេសព្រាហ្មណាភំ កិចំ កណ្ឌិត្វា បរិចរេត្តសុំ។ ទោឆិសរេត្ត មុក្ខចិត្តតាឃ បភ “តស្ស បុរេត្តា”តិ តំ ភ យារេត្តិំ, រោចល់ កិលមេត្តិមេច។ យណ្ឌព្យស្ស សីសំ បរិចត្តិត្វា បិដ្ឋិបស្សាកិមុលំ ឌាតំ, ហត្ថបិតា ស្កត្មកា ឆក្ខាច អដ្ឋិមុ, អក្ខិតិ កាលកតរេស្សច បរិចត្តិមុ។ សេសា ឆក្ខសទឹទោច តិបត្តិ, សេសព្រាហ្មណា មុលេភ រលឡ្ហអំ ចយត្តា អបរាបរំ បរិចត្តត្តិ។ យាឍចា “អយ្យេ, បុត្តស្ស តេ កិំ ឌាត”ត្តិ ឆិដ្ឋយក្កលិកាឃ អារោចយិសុ។ សា ចេរោភ កត្វា បុត្តំ ឆិស្វា “កិមេត”ត្តិ ចត្វា កាឆយាហ –

១១។

“អាចេល្លិតំ បិដ្ឋិតោ ស្កត្តមក្កំ, ពាហុំ បសារេតិ អកម្មភេឃ្យំ;

សេតាភិ អក្ខិតិ ឃឆា យតស្ស, កោ មេ ព្ហយំ បុត្តមកាសិ ឲច”ត្តិ។

តត្ថ អាវេល្លិតន្តិ បរិវត្តិតំ។

អថស្សា តស្មិំ ឋានេ ឋិតទេវតា អារោចេន្តី គាថមាហ –

១៧។

“ត្វឆាគមា សមណោ ទុម្មវាសី, ឱតល្លកោ បំសុបិសាចកោវ;

សង្ការចោឡំ បដិមុញ្ច កណ្ឋេ, សោ តេ ត្វមំ បុត្តមកាសិ ឥវ”ន្តិ។

សា តំ សុត្វាវ ចិន្តេសិ “អញ្ញាស្សេតំ ពាលំ ភត្តំ, គិស្សំសមំ មាតុបដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ, សមុត្តមេត្តាភាវេនោ ទោ បន ឥមេទា ន ឧត្តានំ ឧទកំ គិលមេត្វា គមិស្សតិ, កុតោ ចេ ទោ ឥមំ គតោ ភវិស្សតី”តិ។ តតោ បុច្ឆន្តី គាថមាហ –

១៨។

“កុតោ ឥមំ អគមា ខុរិបណ្ណោ, អក្ខាត មេ មាណវា ឧតមត្ថំ;

គត្វាន តំ បដិគេវេយ្យ អត្ថំ, អវេយ្យ ភំ បុត្ត លភេយ្យ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ គត្វានាតិ តស្ស សត្តិកំ គត្វា។ តំ បដិគេវេយ្យ អត្ថន្តិ តំ អត្ថំ បដិគរិស្សាម ទេវេយ្យាម, ឧមាវេយ្យាម ភន្តិ។ បុត្ត លភេយ្យ ជីវិតន្តិ អវេយ្យ ភាម បុត្តស្ស ជីវិតំ លភេយ្យាម។

អថស្សា តត្ថ ឋិតា មាណវា កថេន្តា គាថមាហំសុ –

១៩។

“វេហាយសំ អគមា ខុរិបណ្ណោ, បថទ្ធគោ បន្នរសេវ ចន្ទោ;

អបិ ចាបិ សោ បុរិមទិសំ អគច្ឆិ, សច្ចប្បដិញ្ញោ ឥសិ សាធុរូបោ”តិ។

តត្ថ បច្ឆុទ្ទោតិ អាកាសបឆសព្ពាតស្ស អច្ឆុទ្ទោ យឡ្យជិតោ បត្កូរស ចត្កោ ចិយ៉ អបិ ចាបិ សោតិ អបិច លោ បភ សោ បុរត្តិយំ ជិសំ កតោ៉

សា តេសំ ចចនំ សុត្វា “មម សាមិកំ ដ្ឋបឆារេស្សាមី”តិ សុចណ្ណកលសសុចណ្ណសរកាតិ កាហារេបត្វា ឝាសិកហបរិចុតា តេភ បឝចឡអញ្ញស្ស អឆិដ្ឋិតដ្ឋាភំ បត្វា តេភាត្យសារេភ កន្តុំ តត្រុំ ប៊ិធិកាឃ តិប៊ិជិត្វា ក្យញ្ញាយាភេ តស្ស សត្តិកំ កត្វា ចត្តិត្វា អដ្ឋានិ៍ សោ តំ ជិហ្វា ឆោកំ ឡូឝតំ បត្តេ ឝបេសិ៍ ជិដ្ឋយក្កលិកា សុចណ្ណកលសេភ តស្ស ដ្ឋឝកំ អឝានិ៍ សោ តតេ្វច ហត្ថំ ឆោចិត្វា យុកំ ចិក្លាលេសិ៍ អឆ តំ សា “កោភ មេ បុត្តស្ស សោ ចិប្បការោ កតោ”តិ បុច្ឆិ្តំ កាឆយាហ –

១៨៍

“អាចេល្លិតំ ប៊ិដ្ឋិតោ ដ្ឋត្តយក្កុំ, ឆាហិំ បសារេតិ អកាមុភេឃ្យ;

សេតាភិ អក្លិភិ ឃឆា យតស្ស, កោ មេ ឆ្លាយំ បុត្តយកាសិ ឲច”ត្តិ៍

តតោ បរា តេសំ ចចភបដិចចភកាឆា ហោត្តិ –

១៩៍

“ឃក្លា ហេច សត្តិ យហាត្យភាចា, អគ្គាកតា ឆ្លាសឃោ សាត្យុទ្ទបិ;

តេ ដ្ឋដ្ឋចិត្តំ ក្យបិតំ ចិជិត្វា, ឃក្លា ហិ តេ បុត្តយកំសុ ឲចំ៍

១៩៍

“ឃក្លា ច មេ បុត្តយកំសុ ឲចំ, ត្វមេញ្ញាច មេ យា ក្យមេដ្ឋា ព្រាហ្មចារិ;

ត្យមេយ្យ បិឆេភ សរឈំ កតាស្មិ, អគ្គាកតា បុត្តមេសាភេភ កិក្ល្យ៉

១ប័៍

“តនេច ហិ ឲតទហិ ច យឃ្យា យនោបនោនសា ត យបត្តិ នោគិ;

បុនេត្តា ច នេត នេចនយនេត យនេត្តា, អត្តិ ត ជាតាតិ អធិដ្ឋ នេចនេ៍

១៥័៍

“អដ្ឋា ហនេច កិក្ខ យុហុត្តនោត, សយុ្យយ្យតេច បុទិសស្ស សញ្ញា;

ឲកាបរាធំ ពយ ក្វទិបញ្ញា, ត បណ្ឌិតា នោគឈពាលិ ភចត្តិ”តិ៍

តត្ថ យក្ខាតិ តកទបរិក្ខាហកយក្ខា៍ អត្ថាកតាតិ អត្យ អាកតា, ព្ភសនេយា សាគុទ្ទបិ ក្យាលសយត្កាតិ ឲចំ ជាតយាតាតិ អនេត្ថា៍ នេតតិ នេត ព្ភសឹតំ ក្យាលំ ខាតថ្ងា តច បុត្តំ ឌដ្ឋចិត្តំ ក្យបិតចិត្តំ ចិចិតថ្ងា៍ ថ្ងនេញ្ញាច នេយតិ សនេច យក្ខា ក្យបិតា ឲចយកំស្យ, កនេទាត្ក្យ, ននេចតា តាយ បិតិទិយាឡ្យក្ខយនេត្តត សត្តនេបត្យំ សក្កា, តស្វាហំ នេតសំ ត កាឃាបិ, នោចលំ ថ្ងនេញ្ញាច នេយ បុត្តស្ស យា កាញ្ញ្យា អត្ថាកតាតិ អាកតាស្មិ៍ កិក្ខតិ យហាសត្តំ អាលបត្តិ បុត្តស្ស ឌីចិតនោតំ ឃាចតិ៍ តនេច ហឹតិ ឌិដ្ឋយក្ខលិនោ តនោ តច បុត្តស្ស យំ អនេក្កាសតកានេល ច យឃ្យា យនោបនោនសា តត្ថិ, ឲតទហិ ច តឃិ ឃាចយាតាឃបិ យយ តស្មិ យនោបនោនសា តត្ថិនេឃច៍ នេចនយនេតាតិ “តនេយា នេចនោ នេយ ស្កកហិតា”តិ យនេចត៍ អធិដ្ឋាតិ នេចនេ ស្កកនេហត្ថាបិ អត្ថាតត្ថំ ត ជាតាតិ៍ យុហុត្តនោតាតិ ឃំ កិញ្ចិ ស្កកនេហត្ថា យុហុត្តនោនេតច៍

ឲចំ តាឃ ពយាបិឃយានេតា យហាសនេត្តា “នេតត ហិ ឲនេតសំ យក្ខាតំ បលិឃតត្ថាឃ អយនេតាសធំ ឌស្សាមិ”តិ ចត្ថា កាឆយាហ –

១០៍

“ព្ភនេញ្ញា យឃ្យាស្តត្តិដ្ឋបិណ្ឌំ, តច យណ្ឌនេញ្ញា ក្យញ្ញាត្យ អបយបនេញ្ញា;

យក្ខា ច នេត តំ ត ចិនេហឌនេឃឃ្យ, បុនេត្តា ច នេត នេហស្សតិ នេសា អនេទានោកា”តិ៍

តត្ថ ស្តត្តិដ្ឋបិណ្ឌត្តិ ស្តដ្ឋិដ្ឋកបិណ្ឌំ, “ស្តដ្ឋិដ្ឋបិណ្ឌ”ត្តិបិ បិនេឋា៍

សា មហាសត្តស្ស វចនំ សុត្វា “ទេវ, សាមិ, អមេតាសធ”ន្តិ សុវណ្ណសរកំ ឧបនាមេសិ។ មហាសត្តោ ឧណ្ហោទកកញ្ជិកំ តត្ថ អាសិញ្ចិត្វា “បឋមមេត្តោ ខោ តាវ ឧបឌ្ឍំ តវ បុត្តស្ស មុខេ ឱសិញ្ចិត្វា សេសំ ចាដិយំ ឧទកេន មិស្សេត្វា សេសព្រាហ្មណានំ មុខេ ឱសិញ្ចាហិ, សព្វេបិ និរោគា ភវិស្សន្តី”តិ វត្វា ឧប្បតិត្វា ហិមវន្តមេវ គតោ។ សាបិ តំ សរកំ សីសេនាទាយ “អមេតាសធំ មេ លទ្ធ”ន្តិ វទន្តី និវេសនំ គន្ត្វា បឋមំ បុត្តស្ស មុខេ កញ្ជិកំ ឱសិញ្ចិ, វិសវេគោ បលាយិ។ ទារកោ បំសុំ បុញ្ឆន្តោ ឧដ្ឋាយ “អម្ម, កិមេត”ន្តិ អាហ។ តស្សា កតំ តំ ញាតិស្សសិ។ ឱហិ, តាត, តវ ឥត្ថិលោហិច្ចានំ តេសំ ចិប្បកានំ បស្សាតិ។ សោ តេ ជិត្វា ចិប្បជិសានី អហោសិ។ អថ នំ មាតា “តាត មណ្ឌព្យ, ត្វំ ខាទេលិ ទានស្ស មហប្ផលត្តំ ន ជានាសិ, ឥត្ថិលោហិច្ចា នាម ឱធទុបិ ន ហោន្តិ, មាតាបិតុបដ្ឋានវិសាច ហោន្តិ, ទាសោ បដ្ឋាយ មា ឱតេវំ ទុស្សីលានំ ទានមទាសិ, សីលវន្តានំ ទេហី”តិ វត្វា អាហ –

១០។

“យណ្ហញ្ញ ខាទេលិសិ បទិត្តបទេត្តា, ទេយា បុត្តោក្លត្តាតមលោចិទោសិ;

មហប្ផលាទេសុ ទទាសិ ទានំ, កិលិដ្ឋកម្មេសុ អសញ្ញតេសុ។

១១។

“ជដី ច ភោគា អជិនា និចត្វា, ជទ្ធបទិនំ មុខំ បទ្ធញ្ចំ;

បដំ ខ្ទមំ បស្សថ ទុប្បទុបំ, ន ជដីជិនំ តាយតិ អប្បបញ្ញំ។

១២។

“ទេសំ រាគោ ច ទោសោ ច, អវិជ្ជា ច វិរាជិតា;

ភិណាសវា អរហន្តោ, តេសុ ជិន្នំ មហប្ផល”ន្តិ។

តត្ថ មហប្ផលាទេសុតិ មហាផលាទេសុ មហន្តេហិ រាគាទោសាទីហិ សមត្ថាគតេសុ។ ជដី ច ភោគាតិ តាត មណ្ឌព្យ, តវ ឥត្ថិលោហិច្ចេសុ ឱកច្ឆានំ ភោគា ជដី គត្វា ពន្ធា។ អជិនា និចត្វាតិ សព្វានិ អជិនចម្មានិ និចត្វា។ ជទ្ធបទិនំ ចាតិ តិណាហរណេន ជិណ្ណបុប្បិ ចិយ មុខំ ជិយមស្សុតាយ បទ្ធញ្ចំ។ បដំ ខ្ទមត្តិ ខ្ទមំ ឱធទុបំ អតម្ពិតាយហ្ថិតតម្ពោចេនំ បដំ បស្សថ។ ន ជដីជិនត្តិ ឱទំ ជដីជិនំ ខ្ទមំ អប្បបញ្ញំ បដំ

តាយិតុំ ន សក្កោតិ, សីលបញ្ញាណតបោកម្មានេវ ឥមេសំ សត្តានំ បតិដ្ឋា ហោន្តិ។ យេសន្តិ យស្មា យេសំ ឯតេ រជ្ជនទុស្សនមុយ្ហនសភាវា រាគាទយោ អជ្ឈត្តិកា ច អវិជ្ជា វិរាជិតា វិគតា, វិគតត្តាយេវ ច ឯតេសំ កិលេសានំ យេ ខីណាសវា អរហន្តា, តេសុ ទិន្នំ មហប្ផលំ, តស្មា ត្វំ, តាត, ឥតោ បដ្ឋាយ ឯវរូបំ ទុស្សីលំ អគន្ត្វា យេ លោកេ អដ្ឋសមាបត្តិលាភិនោ បញ្ចាភិញ្ញា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច សន្តិ, តេសំ ទានំ ទេហិ។ ឯហិ, តាត, តវ កុលូបកេ អមតាសវំ បិវេត្វា អទេរេក ករិស្សាមាតិ វត្វា ឧច្ឆិដ្ឋកញ្ជិកំ គាហាបេត្វា ឧទកចាដិយំ បក្ខិបិត្វា សោឡសន្នំ ព្រាហ្មណសហស្សានំ មុខេសុ អាសិញ្ចាបេសិ។

ឯកេកោ ពិន្ទុ បុព្ពាន្តតោ ឧដ្ឋហិ។ អថ តេ ព្រាហ្មណា “ឥមេហិ ចណ្ឌាលុច្ឆិដ្ឋកំ បីត”ន្តិ អព្រាហ្មណេ ករិំសុ។ តេ លជ្ជិតា នានាទិសាសុ និក្ខមិត្វា មជ្ឈទេសំ គន្ត្វា មជ្ឈទេសេ សន្តិកេ វសិំសុ, មណ្ឌព្យា បន តទេវ វសិ។ តទា វេត្តវតីនគរំ ឧបនិស្សាយ វេត្តវតីនទីតីរេ ជាតិមន្តោ នាមេកោ ព្រាហ្មណោ បព្វជិតោ ជាតិំ និស្សាយ មហន្តំ មានមកាសិ។ មហាសត្តោ “ឯតស្ស មានំ ភិន្ទិស្សាមី”តិ តំ ឋានំ គន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ ឧបរិសោតេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ ទន្តកដ្ឋំ ខាទិត្វា “ឥមំ ទន្តកដ្ឋំ ជាតិមន្តស្ស ជដាសុ លគ្គតូ”តិ អធិដ្ឋាយ នទិយំ បវេសិ។ តំ តស្ស ឧទកំ អាចមន្តស្ស ជដាសុ លគ្គិ។ សោ តំ ទិស្វាវ “នស្ស វសលី”តិ វត្វា “កុតោ អយំ កាឡកណ្ណី អាគតោ, ឧបធារេស្សាមិ ន”ន្តិ ឧបរិសោតំ គច្ឆន្តោ មហាសត្តំ ទិស្វា “កិំជាតិកោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ចណ្ឌាលោម្ហី”តិ។ “តយា នទិយា ទន្តកដ្ឋំ បាតិត”ន្តិ? “អាម, មយា”តិ។ “នស្ស, វសល, ចណ្ឌាល កាឡកណ្ណិ, មា ឥធ វសិ, ហេដ្ឋាសោតេ វសាហី”តិ វត្វា ហេដ្ឋាសោតេ វសន្តេនាបិ តេន បាតិតេ ទន្តកដ្ឋេ បដិសោតំ អាគន្ត្វា ជដាសុ លគ្គន្តេ សោ “នស្ស វសល, សចេ ឥធ វសិស្សសិ, សត្តមេ ទិវសេ សត្តធា មុទ្ធា ផលិស្សតី”តិ អាហ។

មហាសត្តោ “សចាហំ ឯតស្ស កុជ្ឈិស្សាមិ, សីលំ មេ អរក្ខិតំ ភវិស្សតិ, ឧបាយេនេវស្ស មានំ ភិន្ទិស្សាមី”តិ សត្តមេ ទិវសេ សុរិយុគ្គមនំ និវារេសិ។ មនុស្សា ឧព្ពាឡ្ហា ជាតិមន្តំ តាបសំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, តុម្ហេ សុរិយុគ្គមនំ ន ទេថា”តិ បុច្ឆិំសុ។ សោ អាហ – “ន មេ តំ កម្មំ, នទីតីរេ បនេកោ ចណ្ឌាលោ វសតិ, តស្សេតំ កម្មំ ភវិស្សតី”តិ។ មនុស្សា មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “តុម្ហេ, ភន្តេ, សុរិយុគ្គមនំ ន ទេថា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “អាមាវុសោ”តិ។ “កិំការណា”តិ។ “តុម្ហាកំ កុលូបកោ តាបសោ មំ និរបរាធំ អភិសបិ, តស្មិំ អាគន្ត្វា បាទបតនាយ មម បាទេសុ បតិតេ សុរិយំ វិស្សជ្ជេស្សាមី”តិ។ តេ គន្ត្វា តំ កឌ្ឍន្តា អានេត្វា មហាសត្តស្ស បាទមូលេ និបជ្ជាបេត្វា ខមាបេត្វា អាហំសុ “សុរិយំ វិស្សជ្ជេថ ភន្តេ”តិ។ “ន សក្កា វិស្សជ្ជេតុំ, សចាហំ វិស្សជ្ជេស្សាមិ, ឥមស្ស សត្តធា មុទ្ធា ផលិស្សតី”តិ។ “អថ, ភន្តេ, កិំ ករោមា”តិ? សោ “មត្តិកាបិណ្ឌំ អាហរថា”តិ អាហរាបេត្វា “ឥមំ តាបសស្ស សីសេ ឋបេត្វា តាបសំ ឧទកំ ឱតារេត្វា ឋបេថា”តិ ឋបាបេត្វា សុរិយំ វិស្សជ្ជេសិ។ សុរិយរស្មីហិ បហដមត្តេ មត្តិកាបិណ្ឌោ សត្តធា ភិជ្ជិ, តាបសោ ឧទកេ និមុជ្ជិ។

មហាសត្តោ តំ ទមេត្វា “កហំ នុ ខោ ទានិ សោឡស ព្រាហ្មណសហស្សានិ វសន្តី”តិ ឧបធារេន្តោ “មជ្ឈទេសេ សន្តិកេ”តិ ញត្វា “តេ ទមេស្សាមី”តិ ឥទ្ធិយា គន្ត្វា នគរសាមន្តេ ឱតរិត្វា បត្តំ អាទាយ នគរេ បិណ្ឌាយ ចរិ។ ព្រាហ្មណា តំ ទិស្វា “អយំ ឥធ ឯកំ ទ្វេ ទិវសេ វសន្តោបិ អម្ហេ អប្បតិដ្ឋេ ករិស្សតី”តិ វេគេន គន្ត្វា “មហារាជ, មាយាការោ ឯកោ ចិន្តាមណិរោ ចោរោ អាគតោ, គណ្ហាបេថ ន”ន្តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ មហាសត្តោបិ មិស្សកភត្តំ អាទាយ អញ្ញតរំ កុដ្ដំ និស្សាយ បីឋិកាយ និសិន្នោ ភុញ្ជតិ។

អថ តំ អញ្ញវិហិតកំ អាហារំ បរិភុញ្ជមានមេវ រញ្ញោ បហិតបុរិសា អសិនា គីវំ បហរិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេសុំ។ សោ កាលំ កត្វា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តិ។ ឥមស្មិំ កិរ ជាតកេ ពោធិសត្តោ កោណ្ឌទមកោ អហោសិ។ សោ តេនេវ បរទត្តិយុត្តការណេន ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ ទេវតា កុជ្ឈិត្វា សកលមេវ មជ្ឈរដ្ឋំ ឧណ្ហកុក្កុឡវស្សំ វស្សាបេត្វា រដ្ឋំ អរដ្ឋមកំសុ។ តេន វុត្តំ –

“ឧបហច្ច មនំ មជ្ឈោ, មាតង្គស្មិំ យសស្សិនេ;

សបារិសជ្ជោ ឧច្ឆិន្នោ, មជ្ឈារញ្ញំ តទា អហូ”តិ។ (ជា។ ២។១៥។៥៩);

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឧទេនោ បព្ពជិតេ វិហេឋេសិយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មណ្ឌព្យោ ឧទេនោ អហោសិ, មាតង្គបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មាតង្គជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៤៩៨] ២។ ចិត្តសម្ភូតជាតកវណ្ណនា

សព្វំ នរានំ សផលំ សុចិណ្ណន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មតោ មហាកស្សបស្ស បិយសំវាសេ ទ្វេ សទ្ធិវិហារិកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ តេ កិរ អញ្ញមញ្ញំ អប្បដិវិភត្តភោគា បរមវិស្សាសិកា អហេសុំ, បិណ្ឌាយ ចរន្តាបិ ឯកតោវ គច្ឆន្តិ, ឯកតោវ អាគច្ឆន្តិ, វិនា ភវិតុំ ន សក្កោន្តិ។ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ តេសំយេវ វិស្សាសំ វណ្ណយមានា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ឯកស្មិំ អត្តភាវេ វិស្សាសិកត្តំ, បោរាណកបណ្ឌិតា តីណិ ចត្តារិ ភវន្តរានិ គច្ឆន្តាបិ មិត្តភាវំ ន ជហិំសុយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ អវន្តិរដ្ឋេ ឧជ្ជេនិយំ អវន្តិមហារាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ឧជ្ជេនិយា ពហិ ចណ្ឌាលគាមកោ អហោសិ។ មហាសត្តោ តត្ថ និព្វត្តិ, អបរោបិ សត្តោ តស្សេវ មាតុច្ឆាបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ។ តេសុ ឯកោ ចិត្តោ នាម អហោសិ, ឯកោ សម្ភូតោ នាម។ តេ ឧភោបិ វយប្បត្តា ចណ្ឌាលវំសធោវនំ នាម សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា ឯកទិវសំ “ឧជ្ជេនិនគរទ្វារេ សិប្បំ ទស្សេស្សាមា”តិ ឯកោ ឧត្តរទ្វារេ សិប្បំ ទស្សេសិ, ឯកោ បាចីនទ្វារេ។ តស្មិំ នគរេ ទ្វេ ទិដ្ឋមង្គលិកាយោ អហេសុំ, ឯកា សេដ្ឋិធីតា, ឯកា បុរោហិតធីតា។ តា ពហុំ ខាទនីយភោជនីយមាលាគន្ធាទីនិ គាហាបេត្វា “ឧយ្យានកីឡំ កីឡិស្សាមា”តិ ឯកា ឧត្តរទ្វារេន និក្ខមិ, ឯកា បាចីនទ្វារេន។ តា តេ ចណ្ឌាលបុត្តេ សិប្បំ ទស្សេន្តេ ទិស្វា “កេ ឯតេ”តិ បុច្ឆិត្វា “ចណ្ឌាលបុត្តា”តិ សុត្វា “អបស្សិតព្ពយុត្តកំ វត បស្សិម្ហា”តិ គន្ធោទកេន អក្ខីនិ ធោវិត្វា និវត្តិំសុ។ មហាជនោ “អរេ ទុដ្ឋចណ្ឌាល, តុម្ហេ និស្សាយ មយំ អមូលកានិ សុរាភត្តាទីនិ ន លភិម្ហា”តិ តេ ឧភោបិ ភាតិកេ បោថេត្វា អនយព្យសនំ បាបេសិ។

តេ បដិលទ្ធសញ្ញា ហុត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ សមាគន្ត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស តំ ទុក្ខុប្បត្តិំ អារោចេត្វា រោទិត្វា បរិទេវិត្វា "កិន្តិ ករិស្សាមា"តិ មន្តេត្វា "ឥមំ អម្ហាកំ ជាតិំ និស្សាយ ទុក្ខំ ឧប្បន្នំ, ចណ្ឌាលកម្មំ កាតុំ ន សក្ខិស្សាម, ជាតិំ បដិច្ឆាទេត្វា ព្រាហ្មណមាណវវេសេន តក្កសិលំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមា"តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា តតោ គន្ត្វា ធម្មន្តេវាសិកា ហុត្វា ទិសាបាមោក្ខាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ បដ្ឋបេសុំ។ ជម្ពុទីបតលេ "ទ្វេ កិរ ចណ្ឌាលា ជាតិំ បដិច្ឆាទេត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តី"តិ សូយិត្ថ។ តេសុ ចិត្តបណ្ឌិតស្ស សិប្បំ និដ្ឋិតំ, សម្ភូតស្ស ន តាវ និដ្ឋាតិ។

អថេកទិវសំ ឯកោ គាមវាសី "ព្រាហ្មណវាចនកំ ករិស្សាមី"តិ អាចរិយំ និមន្តេសិ។ តមេវ រត្តិំ ទេវោ វស្សិត្វា មគ្គេ កន្ទរាទីនិ បូរេសិ។ អាចរិយោ បាតោវ ចិត្តបណ្ឌិតំ បក្កោសាបេត្វា "តាត, អហំ គន្តុំ ន សក្ខិស្សាមិ, ត្វំ មាណវេហិ សទ្ធិំ គន្ត្វា មង្គលំ វត្វា តុម្ហេហិ លទ្ធំ ភុញ្ជិត្វា អម្ហេហិ លទ្ធំ អាហរា"តិ បេសេសិ។ សោ "សាធូ"តិ មាណវេ គហេត្វា គតោ។ យាវ មាណវា ន្ហាយន្តិ ចេវ មុខានិ ច ធោវន្តិ, តាវ មនុស្សា បាយាសំ វឌ្ឍេត្វា និព្ពាបេតុំ ឋបេសុំ។ មាណវា តស្មិំ អនិព្ពុតេយេវ អាគន្ត្វា និសីទិំសុ។ មនុស្សា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា តេសំ បុរតោ បាតិយោ ឋបេសុំ។ សម្ភូតោ លុទ្ធធាតុកោ វិយ ហុត្វា "សីតលោ"តិ សញ្ញាយ បាយាសបិណ្ឌំ ឧក្ខិបិត្វា មុខេ ឋបេសិ, សោ តស្ស អាទិត្តអយោគុឡោ វិយ មុខំ ឌហិ។ សោ កម្បមានោ សតិំ អនុបដ្ឋាបេត្វា ចិត្តបណ្ឌិតំ ឱលោកេត្វា ចណ្ឌាលភាសាយ ឯវ "ខឡុ ខឡូ"តិ អាហ។ សោបិ តថេវ សតិំ អនុបដ្ឋាបេត្វា ចណ្ឌាលភាសាយ ឯវ "និគ្គល និគ្គលា"តិ អាហ។ មាណវា អញ្ញមញ្ញំ ឱលោកេត្វា "កិំ ភាសា នាមេសា"តិ វទិំសុ។ ចិត្តបណ្ឌិតោ មង្គលំ អភាសិ។ មាណវា ពហិ និក្ខមិត្វា វគ្គវគ្គា ហុត្វា តត្ថ តត្ថ និសីទិត្វា ភាសំ សោធេន្តា "ចណ្ឌាលភាសា"តិ ញត្វា "អរេ ទុដ្ឋចណ្ឌាលា, ឯត្តកំ កាលំ 'ព្រាហ្មណាម្ហា'តិ វត្វា វញ្ចយិត្ថា"តិ ឧភោបិ តេ បោថយិំសុ។ អថេកោ សប្បុរិសោ "អបេថា"តិ វារេត្វា "អយំ តុម្ហាកំ ជាតិយា ទោសោ, គច្ឆថ កត្ថចិ គន្ត្វា បព្ពជិត្វា ជីវថា"តិ តេ ឧភោ ឧយ្យោជេសិ។ មាណវា តេសំ ចណ្ឌាលភាវំ អាចរិយស្ស អារោចេសុំ។

តេបិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ន ចិរស្សេវ តតោ ចវិត្វា នេរញ្ជរាយ តីរេ មិគិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិំសុ។ តេ មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខន្តកាលតោ បដ្ឋាយ ឯកតោវ វិចរន្តិ, វិនា ភវិតុំ ន សក្កោន្តិ។ តេ ឯកទិវសំ គោចរំ គហេត្វា ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ សីសេន សីសំ, សិង្គេន សិង្គំ, តុណ្ឌេន តុណ្ឌំ អល្លីយាបេត្វា រោមន្ថាយមានេ ឋិតេ ទិស្វា ឯកោ លុទ្ទកោ សត្តិំ ខិបិត្វា ឯកប្បហារេនេវ ជីវិតា វោរោបេសិ។ តតោ ចវិត្វា នម្មទានទីតីរេ ឧក្កុសយោនិយំ និព្ពត្តិំសុ។ តត្រាបិ វុឌ្ឍិប្បត្តា គោចរំ គហេត្វា សីសេន សីសំ, តុណ្ឌេន តុណ្ឌំ អល្លីយាបេត្វា ឋិតេ ទិស្វា ឯកោ មយូរលុទ្ទកោ ឯកប្បហារេនេវ ពន្ធិត្វា វធិ។ តតោ បន ចវិត្វា ចិត្តបណ្ឌិតោ កោសម្ពិយំ បុរោហិតស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, សម្ភូតបណ្ឌិតោ ឧត្តរបញ្ចាលរញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តេ នាមគ្គហណទិវសតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ ជាតិំ អនុស្សរិំសុ។ តេសុ សម្ភូតបណ្ឌិតោ និរន្តរំ សរិតុំ អសក្កោន្តោ ចតុត្ថំ ចណ្ឌាលជាតិមេវ អនុស្សរតិ, ចិត្តបណ្ឌិតោ បដិបាដិយា ចតស្សោបិ ជាតិយោ។ សោ សោឡសវស្សកាលេ និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា ឈានសុខេន វីតិនាមេន្តោ វសិ។ សម្ភូតបណ្ឌិតោបិ បិតុ អច្ចយេន ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា ឆត្តមង្គលទិវសេយេវ មហាជនមជ្ឈេ មង្គលគីតំ គត្វា ឧទានវសេន ទ្វេ គាថា អភាសិ។ តំ សុត្វា "អម្ហាកំ រញ្ញោ មង្គលគីត"ន្តិ ឱរោធាបិ គន្ធព្ពាបិ តមេវ គីតំ គាយន្តិ។ អនុក្កមេនេវ

“រញ្ញោ បិយគីត”ន្តិ សព្ពោបិ នគរវាសិកោ មនុស្សា តថេវ គាយន្តិ។

ចិត្តបណ្ឌិតោបិ ហិមវន្តបទេសេ វសន្តោយេវ “កិំ នុ ខោ មម ភាតិកេន សម្ភូតេន ឆត្តំ លទ្ធំ, ឧទាហុ ន វា”តិ ឧបធារេន្តោ លទ្ធភាវំ ញត្វា “នវរជ្ជំ តាវ ឥទ្ធាតិ កត្វាបិ ពោធេតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, មហល្លកកាលេ នំ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ កថេត្វា បព្ពាជេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា បណ្ណាស វស្សានិ អគន្ត្វា រញ្ញោ បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិតកាលេ ឥទ្ធិយា គន្ត្វា ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ សុវណ្ណបដិមា វិយ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ ទារកោ តំ គីតំ គាយន្តោ ទារូនិ ឧទ្ធរតិ។ ចិត្តបណ្ឌិតោ តំ បក្កោសិ។ សោ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ អាហ –
“ត្វំ បាតោវ បដ្ឋាយ ឥមមេវ គីតំ គាយសិ, កិំ អញ្ញំ ន ជានាសី”តិ។ “ភន្តេ, អញ្ញានិបិ ពហូនិ ជានាមិ, ឥមានិ បន ទ្វេ រញ្ញោ បិយគីតានិ, តស្មា ឥមានេវ គាយាមី”តិ។ “អត្ថិ បន រញ្ញោ គីតស្ស បដិគីតំ គាយន្តោ”តិ? “នត្ថិ ភន្តេ”តិ។ “សក្ខិស្សសិ បន ត្វំ បដិគីតំ គាយិតុ”ន្តិ? “ជានន្តោ សក្ខិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ ត្វំ រញ្ញោ ទ្វីសុ គីតេសុ គាយិតេសុ ឥទំ តតិយំ កត្វា គាយស្សូ”តិ គីតំ ទត្វា “គន្ត្វា រញ្ញោ សន្តិកេ គាយិស្សសិ, រាជា តេ បសីទិត្វា មហន្តំ ឥស្សរិយំ ទស្សតី”តិ ឧយ្យោជេសិ។

សោ សីឃំ មាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា អត្តានំ អលង្ការាបេត្វា រាជទ្វារំ គន្ត្វា “ឯកោ កិរ ទារកោ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បដិគីតំ គាយិស្សតី”តិ រញ្ញោ អារោចាបេត្វា “អាគច្ឆតូ”តិ វុត្តេ គន្ត្វា វន្ទិត្វា “ត្វំ កិរ, តាត, បដិគីតំ គាយិស្សសី”តិ បុដ្ឋោ “អាម, ទេវ, សព្ពំ រាជបរិសំ សន្និបាតេថា”តិ សន្និបតិតាយ បរិសាយ រាជានំ អាហ “តុម្ហេ តាវ, ទេវ, តុម្ហាកំ គីតំ គាយថ, អថាហំ បដិគីតំ គាយិស្សាមី”តិ។ រាជា គាថាទ្វយមាហ –

១៣។

“សព្ពំ នរានំ សផលំ សុចិណ្ណំ, ន កម្មុនា កិញ្ចន មោឃមត្ថិ;

បស្សាមិ សម្ភូតំ មហានុភាវំ, សកម្មុនា បុញ្ញផលូបបន្នំ។

១៤។

“សព្ពំ នរានំ សផលំ សុចិណ្ណំ, ន កម្មុនា កិញ្ចន មោឃមត្ថិ;

កច្ចិន្នុ ចិត្តស្សបិ ឯវមេវំ, ឥទ្ធោ មនោ តស្ស យថាបិ មយ្ហ”ន្តិ។

តត្ថ ន កម្មុនា កិញ្ចន មោឃមត្ថីតិ សុចរិតទុច្ចរិតេសុ កម្មេសុ កិញ្ចន ឯកកម្មម្បិ មោឃំ នាម នត្ថិ, និប្ផលំ ន ហោតិ, វិបាកំ ទត្វាវ

ᨶᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩥᨿᩅᩮᨴᨶᩦᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᩈᨾ᩠ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᨴᨲᩥ, ᨸᩔᩣᨾᩉᩴ ᩋᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᩈᨠᩮᩣᨲ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩪᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩈᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩮᨶ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩴ ᨸᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩣᨸᩦᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᨸᩥ ᨩᩣᨲᩮ ᩈᩩᨡᩮᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨲᩮ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨯᩣᨷᩮᨲᩥ ᨲᩔ ᨹᩃᩮᨶ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᨧ᩠ᨨᩥ ᨶᩩ ᨲᩮ ᨾᩮ ᨽᩣᩅᩥᨠᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩥᨶᩮᨿ ᨾᨲᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᨣᩦᨲᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪖᪨

“ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᨴᩣᨲᩥ ᩈᨹᩃᩴ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩣᨸᩴ ᨶ ᩅᩥᨸᩣᨠᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᨿᨲᩥ;

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩣᨲᩣᩉᩥ ᨲᩮᩅᩮᩅ ᩅᩮᩅ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨿᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨾᩉᩣᨸᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪗᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩩ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᨲᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩮᩣ ᨲᩮ, ᩈᩩᨡᩣᩉᩩ ᨲᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩴ ᩅᩥᨲᨳᩣ᩠ᨸᩣ;

ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨣᩦᨲᩣ ᨶ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ, ᨳᨳᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨲᩴ᩠ᨸᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨲᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩮᩣ ᨲᩮᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨶᩣᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩣᨠᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨡᩣᩉᩩ ᨾᩉᩣ ᩈᨾᩩᨲᩔ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨲᩮᩣᨠᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨲᨾ᩠ᨸᩴ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᩈᩩᨣᩦᨲᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨣᩦᨲᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᨾ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨲᩴ᩠ᨸᩣᨲᩥ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨲᩮ ᩈᨲᩴ ᨳᨳᩣᨸᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪨

“ᨶ ᨧᩣᩉᩴ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᨲᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᩮᩣ ᨾᩮ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩦ ᨧ ᨾᩮ ᩅᩥᨲᨳᩣ᩠ᨸᩣ ᩋᩉᩴᩈᩥ;

គន្ត្វាន រញ្ញោ បដិកាហិ កាចំ, អបិ ទេវ ចរំ អត្តមនោ ភវេយ្យា”តិ។

តត្ថ ឧតុមត្តន្តិ តុយុត្តំ ស្វេយ្យាទេត និសិន្នោ ឧទកោ ឡសិ មយ្ហាឧតុមត្តំ អាចិក្ខិ។

តំ សុត្វា រាជា “ទេសា មម កាមោ ជិនេត្វា គមិស្សតិ, ព្រាហ្មណេច តំ គន្ត្វា បស្សិស្សាមី”តិ បុរិទេស អាឃាទេបន្តោ កាឆាន្តមមាហ –

១៥។

“ឃោរេឌត្វ ទេច រាជរទេឆ, សុកទេវ ជិត្តសិន្ទោទេត;

គន្ធំ តាកាតំ ពត្តូឆ, ភឹទេចយ្យំ បដិមុត្តាឆ។

១០។

“អាហញ្ញាត្វ ទេទិមុទិក្ខុឃរេទ្លួ, សិឈាតិ ឃាតាតិ ច ឃោរេឌមត្វ;

អទេជ្ជចហំ អស្សមំ តំ គមិស្សំ, ឃទេត្វច ឌក្ខិស្សមិសិ និសិន្ន”ន្តិ។

តត្ថ អាហញ្ញាត្វតិ អាហតត្វ។ អស្សមំ តន្តិ តំ អស្សមំ។

ទេសា ឧចំ ចត្វា រថំ អភិរុយ្ហាសិឈំ គន្ត្វា ស្វេយ្យាតទ្វាទេរ រថំ ឌេទេបត្វា ជិត្តបល្លិតំ ស្វេបរទ្ធមិត្វា ចន្តិត្វា ឧកមត្តំ និសិន្នោ ពុទ្ធមាតទេសា អទ្ធមំ កាឆមាហ –

១១។

“សុលទ្ធលិទេកា ចត មេ អទេហាសិ, កាឆា សុកីតា បរិសាឃ មទេញ្ញ

សួវាហំ ឡាសិំ សីលចត្វុបបន្ន, ជិស្វា បតីទេតា សុមទេតាហមស្មិ”តិ។

តស្សត្ថោ – សុលទ្ធលាភោ វត មយ្ហាឆត្តមង្គលទិវសេ បរិសាយ មជ្ឈេ គីតគាថា សុគីតាវ អហោសិ, ស្វាហំ អជ្ជ សីលវតសម្បន្នំ ឥសិំ ទិស្វា បីតិសោមនស្សប្បត្តោ ជាតោតិ។

សោ ចិត្តបណ្ឌិតស្ស ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ សោមនស្សប្បត្តោ “ភាតិកស្ស មេ បល្លង្កំ អត្ថរថា”តិ អាណាបេត្វា នវមំ គាថមាហ –

១១។

“អាសនំ ឧទកំ បជ្ជំ, បដិគ្គណ្ហាតុ នោ ភវំ;

អគ្ឃេ ភវន្តំ បុច្ឆាម, អគ្ឃំ កុរុតុ នោ ភវ”ន្តិ។

តត្ថ អគ្ឃេតិ អតិថិនោ ទាតព្ពយុត្តកស្មិំ អគ្ឃេ ភវន្តំ អាបុច្ឆាម។ កុរុតុ នោតិ ឥមំ នោ អគ្ឃំ ភវំ បដិគ្គណ្ហាតុ។

ឯវំ មនុស្សបដិសន្ថារំ កត្វា រជ្ជំ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ទេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១២។

“រម្មញ្ច តេ អាវសថំ ករោន្តុ, នារីគណេហិ បរិចារយស្សុ;

ករោហិ ឱកាសមនុគ្គហាយ, ឧភោបិមំ ឥស្សរិយំ ករោមា”តិ។

តត្ថ ឥមំ ឥស្សរិយន្តិ កបិលរដ្ឋេ ឧត្តរបញ្ចាលនគរេ រជ្ជំ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ទ្វេបិ ជនា ករោម អនុភវាម។

តស្ស តំ វចនំ សុត្វា ចិត្តបណ្ឌិតោ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឆ គាថា អកាសិ –

១៣។

“ទិស្វា ផលំ ទុច្ចរិតស្ស រាជ, អថោ សុចិណ្ណស្ស មហាវិបាកំ;

អត្តាភមេច បដិសំឃមិស្សំ, ភ បត្ថមេឃ បុត្ត បសុំ ធនំ ចា៍

១៣៍

“ធមេសចិយា ចស្សធសា, យច្ឆាតំ ព្គឆ ខីចិតំ;

អបត្តមេញ្ញាច តំ ឲ្យដំ, ភឡូឲ្យ លិមេត្កាច សុស្សតិ៍

១៩៍

“ពត្ថ កា ភត្ថិ កា លិដ្ឋា, កា ទតី កា ធមេភសភា;

កិ មេយ បុមេត្តហិ ធាមេទហិ, ទាឌ យុមេត្តាស្មិ ពាត្ថតា៍

១លិ៍

“មេសាហំ ឲុចំ បឌាភាឃិ, យច្ឆ មេយ ភប្បយឌ្ឍតិ;

អត្តមេកភាធិបត្តស្ស, កា ទតី កា ធមេភសភា៍

១ប៉៍

“ឌាតិ ភទាតំ អធយា ឌតិត្ថ, ចណ្ឌាលមេឃាតិ ខ្ញុំបឌាកតិដ្ឋា;

សមេកហិ កមេយ្វហិ សុបិបមេកហិ, ចណ្ឌាលកឡូមេ អចសិយ្យបុមេត្តា៍

១ង៉៍

“ចណ្ឌាលិហុយម្ហអចត្តិស្ស, មិកា តេរញ្ញរំ បតិ;

ឧក្កា តម្មទាតីរេ, ត្យជ្ជ ព្រាហ្មណខត្តិយា”តិ។

តត្ថ ធម្មទិតស្សាតិ មហារាជ, ត្វំ ទុចរិតស្សេច ផលំ ជាតាសិ, អហំ បត ធម្មទិតស្សាបិ ផលំ បស្សាមិយេច។ មយធិព្យាក្ខោ ធម្មទិតស្ស ផលេត ឥទ្ធេតា ចតុទេត្ត អត្តភាវេច ចណ្ឌាលយោតិយំ តិព្វត្តា។ តត្ថ ត ចិរំ សីលំ រក្ខិត្វា តស្ស ផលេត ត្វំ ខត្តិយកុលេ តិព្វត្តោ, អហំ ព្រាហ្មណកុលេ, ឧចាហំ ធម្មទិតស្ស ច ផលំ សុចិណ្ណស្ស ច មហាចិបាកំ ជិស្វា អត្តាតមេច សីលសំយមេត បដិសំយមិស្សំ, បុត្តំ ចា បសុំ ចា ធតំ ចា ត បតេត្វមិ។

ឥមេវចិមា ចស្សឥមាតិ មហារាជ, មត្តឥមកំ លិង្គាឥមកំ ចណ្ហឥមកំ ឥលឥមកំ បញ្ញាឥមកំ ហាតិឥមកំ បញ្ចាឥមកំ ចក្កឥមកំ ខោមឲ្យហឥមកំ មឃតឥមកត្តិ ឥព្វមេមធិព្យាឥមត្តំ ឥមកាតំ ចមេត ឥមេច ចស្សឥមា ឥព្វមេមំ មច្ឆាតំ ឥព្វធ មតុស្សលោកេ ឌីចិតំ។ តឃិជំ ត តិឃមេត មត្តា ឧច ឧតា ឥមា បិបុណាតិ, អធ ខោ អបព្វត្តខេត្តច តំ ឌូជិ តឡាឡ លិខេត្តច ស្សស្សតិ។ ឃេបិ មកលំ ចស្សមតំ ឌីចត្តិ, តោមមុំ មត្តឥមកោ បចត្តា ទ្វបិទ្វបឥមូ ចិត្តិក្តិត្វា អាតខេប លិត្តតាឡាឡ ចិឃ តទេត្វច ស្សស្សត្តិ អត្តទេតាឃត្តិ, តំ ឌូជិ អតិក្កមិត្វា លិង្គាឥមកំ ត បិបុណត្តិ, តធា លិង្កាឥមកាឌីស្ស បចត្តា ចណ្ហឥមកាឌីតិ។

តត្វាតិ តស្មិំ ឧចំ ស្សស្សមាតេ ឌីចិតេ កា បច្ចា កាមកុណោ តិស្សាយ អភិតក្តិ, កា កាឃកិច្ចអាជិចមេត លិង្គា, កា មោមតស្សចមេត រតិ, កា ឥមេតមតា, កិំ មេ បុតេត្តហិ, កិំ ឥាមេហិ, មុតេត្តាស្មិ តមព្វាបុត្តឥារជាត្តតាតិ អតេត្វ។ អត្តកោតាឌិបត្តស្សាតិ ឌីចិតត្តកមេត មក្ខតា អភិក្ខុតស្ស។ ឧ្យបកាកតិង្កាតិ ឧ្យបកាតំ អត្តទេ លិមកា។ អចមិយព្វាតិ មេ្ហបិ មយំ ចមិយព្វា

ចណ្ឌាលិហុយម្ហាតិ មហារាជ, ព្ហុទោតា បុទេត្វ ចតុត្ថំ ជាតិ អចត្តិទេជ្ជ ខ្សេជ្ជតិភកេទ ចណ្ឌាលិ អហុយម្ហាតេតា ចចិត្វា តេទញ្ញទាឃ តជិយា តីទេ ខ្លេកាបិ មិកា អហុយម្ហាតត្ត ខេ្ហបិ អមេម្ហកស្មិំ ទ្វក្លឲ្យមេល អញ្ញាមញ្ញំ តិស្សាយ ជិតោ ឧមេកា លុទ្ធមេកា ឧមេកតេច មត្តិបហារេត ឌីចិតា មោមទេបសិ, តតោ ចចិត្វា តម្មទាតឌីតីទេ កុទទា អហុយម្ហាតព្វាបិ តោ តិស្សាយ ជិតោ ឧមេកា តេមារជា ឧកាប្បហារមេតច ឥាត្តិត្វា ឌីចិតក្ខយំ បិមេបសិ, តតោ ចចិត្វា ខេត មយំ អជ្ជ ព្រាហ្មណខត្តិយា ជាតា។ អហំ កោសម្ពិយំ ព្រាហ្មណកុលេ តិព្វត្តោ, ត្វំ ឥធ រាជា ជាតោតិ។

ឧចមស្ស អតីតេ លិមកជាតិយោ បកាសេត្វា ឥទាតិ ឥមិស្សាបិ ជាតិយា អាយុមង្ខារបរិត្តតំ ឥស្សេត្វា បុញ្ញាតិ ខ្សស្សាហំ ឥតេតត្វា ចតស្សា កាធា អភាសិ –

“ឯបតីយតិ ឌីចិតយបព្យាយុ, ឌរូបតីតស្ស ត សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ, បុញ្ញានិ កយិរាថ សុខាវហានិ៍

៣៧៍

“ឯបតីយតិ ឌីចិតយបព្យាយុ, ឌរូបតីតស្ស ត សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ, លោកាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោ៍

៣៨៍

“ឯបតីយតិ ឌីចិតយបព្យាយុ, ឌរូបតីតស្ស ត សន្តិ តាណា;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ, បុញ្ញានិ កយិរាថ សុខាវហានិ៍

៣៩៍

“ឯបតីយតិ ឌីចិតយបព្យាយុ, ចណ្ណ ឌរា ហន្តិ តរស្ស ឌីឃ្យតោ;

ឯតំ ភយំ មរណេ បេក្ខមានោ, លោកាមិសំ បជហេ សន្តិបេក្ខោ”តិ៍

តត្ថ ឯបតីយតីតិ ...

ឯវំ មហាសត្តេ កថេន្តេ រាជា តុស្សិត្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៣៣។

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ វចនំ តវេតំ, យថា ឥសី ភាសសិ ឯវមេតំ;

កាមា ច មេ សន្តិ អនប្បរូបា, តេ ទុច្ចជា មាទិសកេន ភិក្ខុ។

៣៤។

“នាគោ យថា បង្កមជ្ឈេ ព្យសន្នោ, បស្សំ ថលំ នាភិសម្ភោតិ គន្តុំ;

ឯវម្បហំ កាមបង្កេ ព្យសន្នោ, ន ភិក្ខុនោ មគ្គមនុព្ពជាមិ។

៣៥។

“យថាបិ មាតា ច បិតា ច បុត្តំ, អនុសាសរេ កិន្តិ សុខី ភវេយ្យ;

ឯវម្បិ មំ ត្វំ អនុសាស ភន្តេ, យថា ចិរំ បេច្ច សុខី ភវេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ អនប្បរូបាតិ អបរិត្តជាតិកា ពហូ អបរិមិតា។ តេ ទុច្ចជា មាទិសកេនាតិ ភាតិក, ត្វំ កិលេសេ បហាយ ឋិតោ, អហំ បន កាមបង្កេ និមុគ្គោ, តស្មា មាទិសកេន តេ កាមា ទុច្ចជា។ “នាគោ យថា”តិ ហត្ថិនា អត្តនោ កាមបង្កេ និមុគ្គភាវស្ស ឧបមំ ទស្សេតិ។ តត្ថ ព្យសន្នោតិ វិសន្នោ អនុបវិដ្ឋោ អយមេវ វា បាឋោ។ មគ្គន្តិ តុម្ហាកំ ឱវាទានុសាសនីមគ្គំ នានុព្ពជាមិ បព្ពជិតុំ ន សក្កោមិ, ឥធេវ បន មេ ឋិតស្ស ឱវាទំ ទេថាតិ។ អនុសាសរេតិ អនុសាសន្តិ។

អថ នំ មហាសត្តោ អាហ –

៣៦។

“ភោ ចេ ព្វចំ ព្រាហសេ ជតិត្វ, ពាយេ ព្ពយេ យាត្វសេព បហារំ;

ឆព្វិ ពលិ បដ្ឋបយស្សុ រាជ, អឆព្វការោ ពច យាហុ រដ្ឋេ៍

៣៧៨៍

“ក្វពា ចិឆាចត្វ ជិសា ចពស្សោ, តិយត្តកា សយណត្រោព្វណាត់;

ពេ អត្ថបិតេត ព្រដ្ឋហស្សុ, ចពេ្ន សេតាសតបដ្ឋយេត ច៍

៣៧៩៍

“អតេ្ថត បិតេត បសត្ថចិពេ្វា, សត្តប្បយ សយណត្រោព្វណេ ច;

ឥព្វា ច ក្វព្វា ច យឆាត្វភាចំ, អតិត្ថិពោ សក្កុយុបេហិ ធាត់៍

៣៨០៍

“សេឆ ច ពំ រាជ យភោ សហេឃ្យ, តារឹកណេហិ បរិចារយេត្ត;

ព្ពយយេច កាចំ យតឃឹ ពរោហិ, ភាសេរិ ឆេត់ បរិសាឃ យញេ្ញ

៣៨១៍

“អត្ថរាកាសសយោ ឌត្វ, ចឌត្វា លឹសបិឃិពោ;

បរិកិណេ្ណា ឞុចាតេហិ, ព្វាឌ្ឍ រាឌាពិ ចុដ្ឋពី”ពិ៍

ពត្វ ព្រាហសេពិ ព្រាហសិ៍ ឆព្វិ ពលិត្តិ ឆយេ្វត សយេត អតពិរិព្វ ពលិ កណ្យាពិ អពេ្វា៍ អឆព្វការោពិ បេរិរាណការាត្វហិ ធបិពំ

វិនិច្ឆយធម្មំ ភិន្ទិត្វា បវត្តា អធម្មកិរិយា។ និមន្តកាតិ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណេ និមន្តេត្វា បវេសកា។ យថានុភាវន្តិ យថាពលំ យថាសត្តិ។ ត្វមេវ ការេន្តិ ទូតាតិ វុត្តត្តំ សន្ធាយាហ។ តត្រាយំ អធិប្បាយោ – “មហារាជ, សចេ តំ មទោ អភិភវេយ្យ, សចេ តេ នារីគណបរិវុតស្ស រូបិតេយ្យា វា កាមគុណេ រត្តស្ស វា អារព្ភ មានោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, អថេវំ ចិន្តេយ្យាសិ ‘អហំ បុរេ ចណ្ឌាលយោនិយំ និព្ពត្តោ ឆវកុលស្ស តិណកុដិមត្តស្សបិ អភាវា អព្ភោកាសសយោ អហោសិំ, តទា ហិ មេ មាតា ចណ្ឌាលី អរញ្ញេ ទារុបណ្ណាទីនំ អត្ថាយ គច្ឆន្តី មំ កុក្កុរកលាបស្ស មជ្ឈេ អព្ភោកាសេ និបជ្ជាបេត្វា អត្តនោ សីសំ បិលន្ធិត្វា គច្ឆតិ, សោហំ កុក្កុរេហិ បរិវារិតោ តេហិមេវ សទ្ធិំ សុនខិយា ខីរំ បិវិត្វា វឌ្ឍិតោ, ឯវំ ហីនជច្ចោ ហុត្វា អជ្ជ រាជា ជាតោ’តិ។ ‘ឋាតិ តេ, ត្វំ មហារាជ, ឋមិតា អត្តេ អត្តានំ ឱវទន្តោ យោ សោ បុព្ពេ អព្ភោកាសសយោ ជាតោ អរញ្ញេ ចតុត្ថិយា ចណ្ឌាលិយា ទារកោ ជនិតោ ច អនុបដ្ឋានត្ថិយា សុនខិយា ច ខីរំ បាយិតោ សុនខេហិ បរិកិណ្ណោ វឌ្ឍិតោ, សោ អជ្ជ រាជាតិ ចិន្តេន្តោ’តិ ឋាមំ កាចិ ការេយ្យាសី”តិ។

ឯវំ មហាសត្តោ តស្ស ឱវាទំ ទត្វា “ទិន្នោ តេ មយា ឱវាទោ, ឥទានិ ត្វំ បព្ពជ វា មា វា, អត្តនាវ អត្តនោ កម្មស្ស វិបាកំ បដិសេវិស្សសី”តិ វត្វា អាកាសេ ឧប្បតិត្វា តស្ស មត្ថកេ បាទរជំ បាតេន្តោ ហិមវន្តមេវ គតោ។ រាជាបិ តំ ទិស្វា ឧប្បន្នសំវេគោ ជេដ្ឋបុត្តស្ស រជ្ជំ ទត្វា ពលកាយំ និវត្តេត្វា ហិមវន្តាភិមុខោ បាយាសិ។ មហាសត្តោ តស្សាគមនំ ញត្វា ឥសិគណបរិវុតោ អាគន្ត្វា តំ អាទាយ គន្ត្វា បព្ពាជេត្វា កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ។ សោ ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេសិ។ ឥតិ តេ ឧភោបិ ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បោរាណកបណ្ឌិតា តីណិ ចត្តារិ អត្តភាវន្តរានិបិ ទឡ្ហវិស្សាសាវ អហេសុ”ន្តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សម្ភូតបណ្ឌិតោ អានន្ទោ អហោសិ, ចិត្តបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចិត្តសម្ភូតជាតកវណ្ណនា ទុតិយា

[៤៩៩] ៣។ សិវិជាតកវណ្ណនា

ទូរេ អបស្សំ ថេរោវាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អសទិសទានំ អារព្ភ កថេសិ។ តំ អដ្ឋកនិបាតេ សិវិជាតកេ វិត្ថារិតមេវ។ តទា បន រាជា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពបរិក្ខារេ ទត្វា អនុមោទនំ យាចិ, សត្ថា អកត្វាវ បក្កាមិ។ រាជា ភុត្តបាតរាសោ វិហារំ គន្ត្វា “កស្មា, ភន្តេ, អនុមោទនំ ន ករិត្ថា”តិ អាហ។ សត្ថា “អបរិសុទ្ធា, មហារាជ, បរិសា”តិ វត្វា “ន វេ កទរិយា ទេវលោកំ វជន្តី”តិ (ធ។ ប។ ១៧៧) គាថាយ ធម្មំ ទេសេសិ។ រាជា បសីទិត្វា សិវិសហស្សគ្ឃនកេន ឧត្តរាសង្គេន តថាគតំ បូជេត្វា នគរំ បាវិសិ។ បុនទិវសេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, កោសលរាជា អសទិសទានំ ទត្វា តេនាបិ អតិត្តោ ទសពលេន ធម្មេ ទេសិតេ បុន សិវិសហស្សគ្ឃនកំ ឧត្តរាសង្គំ អទាសិ, ឯវំ អតិត្តោ, អាវុសោ, ទានេន រាជា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា ‘ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, ពាហិរកភណ្ឌំ នាម ទានំ ទេន្តោ អតិត្តោ នាម នត្ថិ, បោរាណកបណ្ឌិតា សកលជម្ពុទីបំ ឧន្នង្គលំ កត្វា ទេវសិកំ ឆសតសហស្សបរិច្ចាគេន ទានំ ទេន្តាបិ ពាហិរទានេន អតិត្តា ‘បិយស្ស ទាតា បិយំ លភតី’តិ

សម្បត្តយាចកានំ អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា អទំសុ យេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ សិវិរដ្ឋេ អរិដ្ឋបុរនគរេ សិវិមហារាជេ រជ្ជំ ការេន្តេ មហាសត្តោ តស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, “សិវិកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ. សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលំ គន្ត្វា ឧគ្គហិតសិប្បោ អាគន្ត្វា បិតុ សិប្បំ ទស្សេត្វា ឧបរជ្ជំ លភិត្វា អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន រាជា ហុត្វា អគតិគមនំ បហាយ ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ ចតូសុ ទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ៦ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទេវសិកំ ៦សតសហស្សបរិច្ចាគេន មហាទានំ បវត្តេសិ. អដ្ឋមិយំ ចាតុទ្ទសិយំ បន្នរសិយញ្ច និច្ចំ ទានសាលំ គន្ត្វា ទានំ ឱលោកេសិ. សោ ឯកទា បុណ្ណមទិវសេ បាតោវ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ អត្តនា ទិន្នទានំ អាវជ្ជេន្តោ ពាហិរវត្ថុំ អត្តនា អទិន្នំ អទិស្វា “មយា ពាហិរវត្ថុ អទិន្នំ នាម នត្ថិ, ន មំ ពាហិរទានំ តោសេតិ, អហំ អជ្ឈត្តិកទានំ ទាតុកាមោ, អហោ វត អជ្ជ មម ទានសាលំ គតកាលេ កោចិទេវ យាចកោ ពាហិរវត្ថុំ អយាចិត្វា អជ្ឈត្តិកស្ស នាមំ គណ្ហេយ្យ, សចេ ហិ មេ កោចិ ហទយមំសស្ស នាមំ គណ្ហេយ្យ, កណយេន ឧរំ បហរិត្វា បសន្នឧទកតោ សនាឡំ បទុមំ ឧទ្ធរន្តោ វិយ លោហិតពិន្ទូនិ បគ្ឃរន្តំ ហទយំ នីហរិត្វា ទស្សាមិ. សចេ សរីរមំសស្ស នាមំ គណ្ហេយ្យ, អវលេខនសត្ថកេន តលសិង្គំ លិខន្តោ វិយ សរីរមំសំ ឆិន្ទិត្វា ទស្សាមិ. សចេ លោហិតស្ស នាមំ គណ្ហេយ្យ, យន្តមុខេ បក្ខន្ទិត្វា ឧបនីតំ ភាជនំ បូរេត្វា លោហិតំ ទស្សាមិ. សចេ វា បន កោចិ ‘គេហេ មេ កម្មំ នប្បវត្តតិ, គេហេ មេ ទាសកម្មំ ករោហី’តិ វទេយ្យ, រាជវេសំ អបនេត្វា ពហិ ឋត្វា អត្តានំ សាវេត្វា ទាសកម្មំ ករិស្សាមិ. សចេ មេ កោចិ អក្ខីនំ នាមំ គណ្ហេយ្យ, តាលមិញ្ជំ នីហរន្តោ វិយ អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា ទស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ.

ដូតិ សោ –

“យំកិញ្ចិ មានុសំ ទានំ, អទិន្នំ មេ ន វិជ្ជតិ;

យោបិ យាចេយ្យ មំ ចក្ខុំ, ទទេយ្យំ អវិកម្បិតោ”តិ. (ចរិយា. ១.៣៩) –

ចិន្តេត្វា សោឡសហិ គន្ធោទកឃដេហិ ន្ហាយិត្វា សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ នានគ្គរសភោជនំ ភុញ្ជិត្វា អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ ទានគ្គំ អគមាសិ. សក្កោ តស្ស អជ្ឈាសយំ វិទិត្វា “សិវិរាជា ‘អជ្ជ សម្បត្តយាចកានំ ចក្ខូនិ ឧប្បាដេត្វា ទស្សាមី’តិ ចិន្តេសិ, សក្ខិស្សតិ នុ ខោ ទាតុំ, ឧទាហុ នោ”តិ តស្ស វីមំសនត្ថាយ ជរាបត្តោ អន្ធព្រាហ្មណោ វិយ ហុត្វា រញ្ញោ ទានគ្គគមនកាលេ ឯកស្មិំ ឧន្នតប្បទេសេ ហត្ថំ បសារេត្វា រាជានំ ជយាបេត្វា អដ្ឋាសិ. រាជា តទភិមុខំ វារណំ បេសេត្វា “ព្រាហ្មណ, កិំ វទេសី”តិ បុច្ឆិ. អថ នំ សក្កោ “មហារាជ, តវ ទានជ្ឈាសយំ និស្សាយ សមុគ្គតេន កិត្តិឃោសេន សកលលោកសន្និវាសោ និរន្តរំ ផុដោ, អហំ អន្ធោ, ត្វំ ទ្វិចក្ខុកោ”តិ វត្វា ចក្ខុំ យាចន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“ទូរេ អបស្សំ ថេរោវ, ចក្ខុំ យាចិតុមាគតោ;

ឯកនេត្តា ភវិស្សាម, ចក្ខុំ មេ ទេហិ យាចិតោ”តិ។

តត្ថ ទូរេតិ ឥតោ ទូរេ វសន្តោ។ ថេរោតិ ជរាជិណ្ណថេរោ។ ឯកនេត្តាតិ ឯកំ នេត្តំ មយ្ហំ ទេហិ, ឯវំ ទ្វេបិ ឯកេកនេត្តា ភវិស្សាមាតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “ឥទានេវាហំ បាសាទេ និសិន្នោ ចិន្តេត្វា អាគតោ, អហោ មេ លាភោ, អជ្ជេវ មេ មនោរថោ មត្ថកំ បាបុណិស្សតិ, អទិន្នបុព្ពំ ទានំ ទស្សាមី”តិ តុដ្ឋមានសោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៥៣។

“កេនានុសិដ្ឋោ ឥធ មាគតោសិ, វនិព្ពក ចក្ខុបថានិ យាចិតុំ;

សុទុច្ចជំ យាចសិ ឧត្តមង្គំ, យមាហុ នេត្តំ បុរិសេន ‘ទុច្ចជ’ន្តិ។

តត្ថ វនិព្ពកាតិ តំ អាលបតិ។ ចក្ខុបថានីតិ ចក្ខូនមេតំ នាមំ។ យមាហូតិ យំ បណ្ឌិតា “ទុច្ចជ”ន្តិ កថេន្តិ។

ឥតោ បរំ ឧត្តានសម្ពន្ធគាថា បាឡិក្កមេនេវ វេទិតព្ពា –

៥៤។

“យមាហុ ទេវេសុ សុជម្បតីតិ, មឃវាតិ តំ អាហុ មនុស្សលោកេ;

តេនានុសិដ្ឋោ ឥធ មាគតោស្មិ, វនិព្ពកោ ចក្ខុបថានិ យាចិតុំ។

៥៥។

“វនិព្ពតោ មយ្ហវនិំ អនុត្តរំ, ទទាហិ តេ ចក្ខុបថានិ យាចិតោ;

ឥតាហិ មេ ចក្កុបធំ អត្យត្ថានំ, ឃយាហុ តេត្ថំ បុទិសេត ក្យូដំ។

៣៩។

“ឃេត អទេ្វត អាកង្ខិ, ឃយទ្វយកិបទ្វឃំ;

ទេ ទេ ព្ទញ្ញត្ត សក្កប្បា, លក ចក្កុតិ ព្រាហ្មណ។

៤០។

“ទុកំ ទេ ឃាចយាតស្ស, ក្ខុកឃាតិ ជនាយហំ;

ស ចក្កុយា កង្ខ ឌតស្ស ទេបក្កុទេតា, ឃជិង្ខទេស ត្វំ តជទេ សយិញ្ញាត្វា”តិ។

តត្ថ ចតិត្ថទេតាតិ ឃាចត្តស្ស ចតិត្ថិ ឃាចតំ ទេ ទេតិ ទេ តច តស្ស អត្ថស្ស សក្កប្បា។ ស ចក្កុយាតិ ទេសា ត្វំ មម ចក្កុហិ ចក្កុយា ហុត្វា ឃជិង្ខទេស ត្វំ តជទេ សយិញ្ញាត្វាតិ ឃំ ត្វំ មម សត្តិកា ព្ទង្ខសិ, តំ ទេ សយិញ្ញាត្វាតិ។

ទាឌា ទុត្តកំ កទេឆត្វា “ព្ទទេឆច មឃា អក្ខិតិ ក្ខប្បាទេដត្វា ជាតុំ អសាទុប្ប”ត្តិ ចិទេត្តត្វា ព្រាហ្មណំ អាជាឃ អទេត្តបុទំ កត្វា ទាឌាសទេត តិសិជិត្វា សិចិកំ តាយ ទេចជ្ជ៍ បទេក្កាសាទេបត្វា “អក្ខិ មេ ទេសាទេឆហិ”តិ អាហ។ “អយ្យាកំ កិទ ទាឌា អក្ខិតិ ក្ខប្បាទេដត្វា ព្រាហ្មណស្ស ជាតុកាទេយា”តិ សកលតកទេទ ទុកទេកាលហលំ អទេហាសិ។ អថ ទេសតាបតិអាជទេឃា ទាឌចល្លកា ច តាកទា ច ឍូទេទាជា ច សទេព្ទា សត្តិបតិត្វា ទាឌាតំ ចាទេទត្តា តិទេស្សា កាថា អទេចាចុំ –

៤១។

“យា ទេតា ទេឆច អជា ចក្កុ, យា ទេតា សទេព្ទា បទាកទិ;

ឆតំ ទេឆហិ មហាទាឌ, មុត្តា ទេចឡុទិឃា ពាហុ។

៣៨។

“យុត្តេ ទេវ រថេ ទេហិ, អាជានីយេ ចលង្កតេ;

នាគេ ទេហិ មហារាជ, ហេមកប្បនវាសសេ។

៤០។

“យថា តំ សិវយោ សព្វេ, សយោគ្គា សរថា សទា;

សមន្តា បរិកិរេយ្យុំ, ឯវំ ទេហិ រថេសភា”តិ។

តត្ថ បរាកិរីតិ បរិច្ចជិ។ អក្ខីសុ ហិ ជិន្តេសុ រជ្ជំ ត្វំ ន ការេស្សសិ, អញ្ញោ រាជា ភវិស្សតិ, ឯវំ តយា មយំ បរិច្ចត្តា នាម ភវិស្សាមាតិ អធិប្បាយេនេតមាហំសុ។ បរិកិរេយ្យុន្តិ បរិវារេយ្យុំ។ ឯវំ ទេហីតិ យថា តំ អវិកលចក្ខុំ សិវយោ បរិវារេយ្យុំ, ឯវំ ពាហិរធនមេវស្ស ទេហិ, មា អក្ខីនិ។ អក្ខីសុ ហិ ជិន្តេសុ ន តំ សិវយោ បរិវារេស្សន្តីតិ។

អថ រាជា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៤១។

“យោ វេ ទស្សន្តិ វត្វាន, អទានេ កុរុតេ មនោ;

ភូម្យា សោ បតិតំ បាសំ, គីវាយំ បដិមុញ្ចតិ។

៤២។

“យោ វេ ទស្សន្តិ វត្វាន, អទានេ កុរុតេ មនោ;

បាបា បាបតរោ ហោតិ, សម្បត្តោ យមសាធនំ។

៤១។

"យញ្ហិ យាចេ តញ្ហិ ទទេ, យំ ន យាចេ ន តំ ទទេ;

ស្វាហំ តមេវ ទស្សាមិ, យំ មំ យាចតិ ព្រាហ្មណោ"តិ។

តត្ថ បដិយុញ្ជាតីតិ បវេសេតិ។ បិបិ បិបតរោតិ លិយកាបិ លិយកតរោ នាម ហោតិ។ សម្បត្តោ យមសាធនត្តិ យមស្ស អាណាបវត្តិដ្ឋានំ ក្ស្សុគតិរយំ ឯស បត្តោ យេវ នាម ហោតិ។ យញ្ហិ យាចេតិ យំ យាចកោ យាចេយ្យ, ទាយកោបិ តមេវ ទទេយ្យ, ន អយាចិតំ, អយញ្ច ព្រាហ្មណោ មំ ចក្ខុ យាចតិ, ន យុត្តាទិកំ ធនំ, តទេវស្សាហំ ទស្សាមីតិ វទតិ។

អថ នំ អមច្ចា "កិំ បត្ថេត្វា ចក្ខូនិ ទេសី"តិ បុច្ឆន្តា គាថមាហំសុ –

៤២។

"អាយុំ នុ វណ្ណំ នុ សុខំ ពលំ នុ, កិំ បត្ថយានោ នុ ជនិន្ទ ទេសិ;

កថញ្ហិ រាជា សិវិនំ អនុត្តរោ, ចក្ខូនិ ទជ្ជា បរលោកហេតុ"តិ។

តត្ថ បរលោកហេតូតិ មហារាជ, កថំ នាម តុម្ហាទិសោ បណ្ឌិតបុរិសោ សន្ទិដ្ឋិកំ ឥស្សរិយំ បហាយ បរលោកហេតុ ចក្ខូនិ ទទេយ្យាតិ។

អថ នេសំ កថេន្តោ រាជា គាថមាហ –

៤៣។

"ន ចាហមេតំ យសសា ទទាមិ, ន បុត្តមិច្ឆេ ន ធនំ ន រដ្ឋំ;

សតញ្ច ធម្មោ ចរិតោ បុរាណោ, ឥច្ចេវ ទានេ រមតេ មនោ មមា"តិ។

ຕຕ຺ຖ ນ ຈາຫນ຺ຕິ ນ ເຈ ອຫໍ. ມສສາຕິ ທິຕ຺ຕສ຺ສ ວາ ຍາຕຸສ຺ສ ວາ ມສສ຺ສ ວາ ກາຣນາ. ນ ປຸຕ຺ຕມິຈ຺ເຈຕິ ຕາມສ຺ສ ຈກ຺ຂຸທານສ຺ສ ຜເລນ ເນຈາຫໍ ປຸຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຖຍາມິ, ນ ທນໍ ນ ຣຊ຺ຊໍ, ອປິຈ ສຕໍ ປນ຺ທິຕານໍ ສພ຺ພັຍ຺ຍຸເຕາປນິສ຺ສຕານໍ ທສນ຺ນ ອາຈິນ຺ເນາ ສມາຈິນ຺ເນາ ເປາຣາເນາກມເຄ຺ຄາ, ມຍາຈໍ ປາຣມີປູເຣນ຺ຕໍ ນາມ ນ ຫິ ປາຣມີເຍາ ອປູເຣຕ຺ວາ ເທາຫິປສ຺ສເຄ຺ຄ ສພ຺ພັຍ຺ຍຸຕໍ ປາປຸນິຕຸໍ ສເຍເຕ຺ວາ ນາມ ອຕ຺ຖິ, ອທນ຺ຕາ ປາຣມີເຍາ ປູເຣຕ຺ວາ ທຸເຣນ຺ທາ ກທິຕຸກາເມາ. ທາເນນ ຈາເນນ ຣເມເຕ ມເນາ ມຍາຕິ ທາມິກາ ກາຣເນນ ມມ ມເນາ ຈາເນນ ຄຕິຣເຕາຕິ ຈເທຕິ.

ສມາສທ຺ທຸເນ຺ວາປິ ຈມ຺ເມສນາປຕິສາຣິປຸຕ຺ຕເຕ຺ເຣສ຺ສ ຈຣິຍາປິຕກໍ ເທເສເນ຺ຕາ “ມຍ຺ຫໍ ຫິ ຈກ຺ຂຸຫິປິ ສພ຺ພັຍ຺ຍຸຕຍ຺ຍານເມວ ປິຍຕຣ”ນ຺ຕິ ທີເປນ຺ໂຕ ອາຫ –

“ນ ເມ ເທສ຺ສາ ອຸໂພ ຈກ຺ຂູ, ອຕ຺ຕານໍ ເມ ນ ເທສ຺ສິຍໍ;

ສພ຺ພັຍ຺ຍຸຕໍ ປິຍໍ ມຍ຺ຫໍ, ຕສ຺ມາ ຈກ຺ຂຸໍ ອທາສຫ”ນ຺ຕິ. (ຈຣິຍາ. ໑.໙໙);

ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ປນ ຄເທ ວຸຕ຺ເຕ ອເມເຈ຺ຈສຸ ອປ຺ປຕິກາເຣສຸ ທິເນເສຸ ມຫາສເຕ຺ຕາ ສີວິກໍ ເຈຊ຺ເຊ ກາເຈມ ອຍ຺ຍຸກາສິ –

໙໙.

“ສທາ ຈ ມິເຕ຺ຕາ ຈ ມມາສິ ສີວິກ, ສຸສິກ຺ຂິເຕາ ສາທຸ ກເຣາຫິ ເມ ວເຈາ;

ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ຈກ຺ຂູນິ ມມໍ ທິຄີສເຕາ, ຫເຕ຺ຖສຸ ຖເປຫິ ວນິພ຺ພກສ຺ສາ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ສມ຺ມ ສີວິກ, ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ ສຫາເຍາ ຈ ມິເຕ຺ຕາ ຈ ເຈຊ຺ຊສິເປ຺ປ ຈາສິ ສຸສິກ຺ຂິເຕາ, ສາທຸ ເມ ວຈນໍ ກເຣາຫິ. ມມ ທິຄີສເຕາ ຮູປທາເຣຕ຺ຕສ຺ສ ອຸເປກ຺ຂິຕ຺ວາ ນາມ ມຸຍ຺ຈົ ຈິທ ເມ ອກ຺ຂີນິ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ອມຍ຺ຫ ຍາຈກສ຺ສ ຫເຕ຺ຖສຸ ຖເປຫີຕິ.

ອຖ ນໍ ສີວິເກາ ອາຫ “ຈກ຺ຂຸທານໍ ນາມ ກາຣິຍໍ, ຮູປທາເຣຫິ, ເທວາ”ຕິ. ສີວິກ, ຮູປທາຣິຕໍ ມຍາ, ຕ຺ວໍ ມາ ປປຍ຺ຈໍ ກເຣາຫິ, ມາ ມຍາ ສທ຺ທິໍ ພຫຸໍ ກເຖຫີຕິ. ເສາ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຍຸຕ຺ຕໍ ມາທິສສ຺ສ ສຸສິກ຺ຂິຕສ຺ສ ເຈຊ຺ຊສ຺ສ ຣເຍ຺ຍາ ອກ຺ຂີນິ ສຕ຺ເຖນ ປຕ຺ປາເຕຕຸ”ນ຺ຕິ. ເສາ ນານາເພສຊ຺ຊານິ ປິສິຕ຺ວາ ເພສຊ຺ຊຈຸນ຺ເນນ ນີລຸປ຺ປລໍ ປຣິພາເວຕ຺ວາ ທກ຺ຂິນກ຺ຂິຮູປສິນ຺ເຈຣເປສີ, ອກ຺ຂິ ປຣິວຕ຺ຕິ, ທຸກ຺ຂເວທນາ ຮູປ຺ປຊ຺ຊິ. “ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ, ມຫາຣາຊ, ປຕິປາກຕິກກຣເນ ມຍ຺ຫໍ ພາໂຣ”ຕິ. “ອລໍ ຕາຕ ມາ ປປຍ຺ຈໍ ກຣີ”ຕິ. ເສາ ປຣິພາເວຕ຺ວາ ປຸນ ຮູປສິນ຺ເຈຣເປສີ, ອກ຺ຂິ ອກ຺ຂິຄູປເຕາ ມຸຍ຺ຈິ, ພລວຕຣາ ເວທນາ ຮູປ຺ປຊ຺ຊີ. “ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ ມຫາຣາຊ, ສມ຺ຖາເມຫໍ ປຕິປາກຕິກໍ ກາຕຸ”ນ຺ຕິ. “ມາ ປປຍ຺ຈໍ ກຣີ”ຕິ. ເສາ ຕຕິຍວາເຣ ຂເຣຕຣໍ ປຣິພາເວຕ຺ວາ ຮູປນາເມສິ. ອກ຺ຂິ ຖຸລລເຖາເສນ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອກ຺ຂິຄູປເຕາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ນຫາຣຸສຸຕ຺ຕເກນ ຖຸລມ຺ພມາໂນ ອຖາສິ. ສລ຺ລກ຺ເຂຫິ ນຣິນ຺ທ, ປຸນ

ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᨠᩁᨱᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨽᩣᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩣ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ, ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᩥ, ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩈᩣᨭᨠᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨲᩮᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩒᩁᩮᩣᨵᩣ ᨧ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨧ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩅ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨾᩣ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨾᩣ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣᨾᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩣᨾᨠ᩠ᨡᩥᨶᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩈᨲᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᩉᩔᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᨲᩈᩉᩔᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠ᩠ᨡᩥᨾᩮᩅ ᨸᩥᨿᨲᩁᩴ, ᨲᩔ ᨾᩮ ᩍᨴᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨲᩔᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩥᨠᩈᩥᨲᨶᩦᩃᩩᨸ᩠ᨸᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣᨾᨠ᩠ᨡᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᨲᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩮᩣ, ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᨿᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿ ᨸᩦᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨹᩩᨭᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪗᪨

“ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩈᩥᩅᩥᩁᩣᨩᩮᨶ, ᩈᩦᩅᩥᨠᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴᨠᩁᩮᩣ;

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᨶᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔᩪᨸᨶᩣᨾᨿᩥ;

ᩈᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ, ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨸᩣᩅᩥᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩁᩩᩉᩥᩴᩈᩩ, ᩁᩩᩉᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᩣᩅᩣᨭᨠᩴ ᩋᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨻᩃᨣᩮᨱ᩠ᨯᩩᨠᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨶ ᨾᩴᩈᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩁᩪᨸᩔ ᩅᩥᨿ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᨸᩣᩈᩣᨴᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᩔ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ, ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩣᨴᩥᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩᨸᩥ ᨾᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᨳᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨸᨶᩔ ᩁᨳᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩥᩅᩥᨠᩣᨿ ᨲᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᨲᩦᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩴᩅᩥᨵᩣᨿ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩔ ᩅᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨸᨭᩥᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪙᪘᪨

“តតោ សោ កតិបាហស្ស, ឧបរូឡ្ហេសុ ចក្ខុសុ;

សូតំ អាមន្តយី រាជា, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ។

៤៩។

“យោជេហិ សារថិ យានំ, យុត្តញ្ច បដិវេទយ;

ឧយ្យានភូមិំ គច្ឆាម, បោក្ខរញ្ញោ វនានិ ច។

៥០។

“សោ ច បោក្ខរណីតីរេ, បល្លង្កេន ឧបាវិសិ;

តស្ស សក្កោ បាតុរហុ, ទេវរាជា សុជម្បតី”តិ។

សក្កោបិ មហាសត្តេន បញ្ហំ សុត្វា “កោ ឯសោ”តិ បុដ្ឋោ គាថមាហ –

៥១។

“សក្កោហមស្មិ ទេវិន្ទោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;

វរំ វរស្សុ រាជីសិ, យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសី”តិ។ –

ឯតំ សុត្វា រាជា គាថមាហ –

៥២។

“បហូតំ មេ ធនំ សក្ក, ពលំ កោសោ ចតុប្បកោ;

អត្ថស្ស មេ សតោ ជាតិ, មរណេញ្ញេវ រុច្ចតី”តិ។

តត្ថ មរណេញ្ញេវ រុច្ចតីតិ ទេវរាជ, ឥទានិ មយ្ហំ អង្គារេន មរណមេវ រុច្ចតិ, តំ មេ ទេហីតិ។

អថ នំ សក្កោ អាហ “និមិរាជ, កិំ បន ត្វំ បរិតាបការណា ហុត្វា មរណំ រោចេសិ, ឧទាហុ អង្គារេនា”តិ? “អង្គារេន ទេវា”តិ។ “មហារាជ, ជាតំ នាម ន កេចិ សព្ពរាជត្តមេវ ជីវតិ, ជិណ្ណភូតាបិ បច្ឆេយា ហោតិ, ត្វញ្ញា ឯកំ ចក្ខុ យាចិតោ ទេហិ អទាសិ, តេន សច្ចកិរិយំ ករោហី”តិ វត្វា សមុដ្ឋាបេត្វា អាហ –

៤៧។

“យានិ សច្ចានិ ទ្វិបទិន្ទ, តានិ ភាសស្សុ ខត្តិយ;

សច្ចំ តេ ភណមានស្ស, បុន ចក្ខុ ភវិស្សតី”តិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “សក្ក, សចេបិ មម ចក្ខុ ទាតុកាមោ, អញ្ញំ ឧបាយំ មា ករិ, មម ទានផលស្សេវ តេន មេ ចក្ខុ ឧប្បជ្ជតូ”តិ វត្វា សក្កេន “មហារាជ, អហំ សក្កោ ទេវរាជាបិ ន បរេសំ ចក្ខុ ទាតុំ សក្កោមិ, តយា ទិន្នទានស្ស ផលេនេវ តេ ចក្ខុ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ វុត្តេ “តេន ហិ មយា ទានំ សុទិន្នន្តិ” វត្វា សច្ចកិរិយំ ករោន្តោ គាថមាហ –

៤៨។

“យេ មំ យាចិតុមាយន្តិ, នានាគោត្តា វនិព្វកា;

យោបិ មំ យាចតេ តត្ថ, សោបិ មេ មនសោ បិយោ;

ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, ចក្ខុ មេ ឧបបជ្ជថា”តិ។

តត្ថ យេ មំ យត្ថិ យេ មំ យាចិតុំ អាគច្ឆន្តិ, តេសុ យាចកេសុ អាគច្ឆន្តេសុ យោបិ មំ យាចតេ, សោបិ មេ មនសោ បិយោ។ ឯតេនាតិ សចេ

យយ សទ្ធាបិ ឃាចកា បិឃា, សច្ចេយេចតំ យឃា ចុត្តំ, ឲុតេត ទេយ សច្ចចចេតេត ឲកំ ទេយ ចក្ខុ ភូបបជ្ជេឆ ភូបបជ្ជត្វតិ អាហ៉

អឆស្ស ចចភាតត្តូទេយេច បផយំ ចក្ខុ ភូឌបិង៉ តទេតា ចុតិឃស្ស ភូបជ្ជេតត្វាឃ កាឆាក្ខុឃយាហ –

លិវ៉

“ឃំ យំ ទេវា ឃាចិតុំ អាកា, ទេគហិ ចក្ខុត្តិ ព្រាហ្មណា;

តស្ស ចក្ខូតិ បិគាសិំ, ព្រាហ្មណស្ស ចតិត្ថាទេតា៉

លិ៩៉

“កិទេឃ្យា យំ អាចិឃឹ បីតិ, ទេសាយតស្សញ្ចាតប្បកំ;

ឲុតេត សច្ចចេជ្ជេត, ចុតិឃំ ទេយ ភូបបជ្ជឆា”តិ៉

តត្ថ ឃំ យត្តិ ទេឃា យំ ឃាចតិ៉ ទេសាតិ ទេសា ចក្ខុចិកទេលិ ព្រាហ្មណា “ទេគហិ ទេយ ចក្ខុ”ត្តិ ឃាចិតុំ អាកទេតា៉ ចតិត្ថាទេតាតិ ឃាចត្តស្ស៉ កិទេឃ្យា យំ អាចិឃឹតិ ព្រាហ្មណស្ស ចក្ខុតិ គត្វា អត្ថកាលទេតា បដ្ឋាឃ តស្មិំ អត្ថកាទេល តឆាទ្ទុបំ ទេចគតំ អាកទេណត្វា “អទេហា សុជិត្តំ ទេយ គាត”ត្តិ បច្ចទេចក្ខត្តំ យំ កិទេឃ្យា អតិទេកតទា បីតិ អាចិឃិ, យយ ហគឃំ បចិដ្ឋា, ទេសាយតស្សញ្ចា យយ អតត្តំ អបរិយាលំ ភូបជ្ជិ៉ ឲុតេតាតិ សចេ យយ តគា អតប្បកំ បីតិទេសាយតស្សំ ភូបជ្ជត្តំ, សច្ចេយេចតំ យឃា ចុត្តំ, ឲុតេត ទេយ សច្ចចចេតេត ចុតិឃយ្យិ ចក្ខុ ភូបបជ្ជត្វតិ អាហ៉

តជ្ជលទេញ្ញាច ចុតិឃយ្យិ ចក្ខុ ភូឌបិង៉ តាតិ បតស្ស ចក្ខុតិ ទេតច បិកតិកាតិ, ត ជិត្ថាតិ៉ សក្កព្រាហ្មណស្ស ហិ ជិត្តំ ចក្ខុ បុត បិកតិកំ កាតុំ ត សក្កា, ភូបហតចត្វទេភា ច ជិត្ថាចក្ខុ តាយ ត ភូបជ្ជតិ, តាតិ បតស្ស សច្ចបិទេយិតាត្រុកាទេចត សយ្ហតាតិ ចក្ខូតិតិ ចុត្តាតិ៉ ទេតឃំ ភូបជ្ជត្តិសយកាលទេយច សក្កាត្រុកាទេចត សត្ថា ទាឌបរិសា សត្ថិបតិតាច អទេហសុំ៉ អឆស្ស សទេក្កា យហាឌតយទ្ធេឃឃច ចុតិំ កទេទាទេត្តា កាឆាក្ខុឃយាហ –

លិលិ៉

“គទេយុត ការសិតា កាឆា, សិចីតំ ទដ្ឋចទ្ធត;

ឲុតានិ ពច ខេត្តានិ, ជិណ្ណានិ បដិជិយ្យរេ។

៤៨។

“ពិរោញ្ញំ ពិរោរេសលំ, សមតិក្កម្យាបន្នាតំ;

សមត្តា ឃោរាឆតសតំ, ដស្សតិ អត្ថកាត្វា ទេ”តិ។

ពត្ថ ឆរម្ពុក ការិពាតិ មហារាជ, ត្ថយា ទេ កាឆា ឆរម្ពុក សការចទោច ការិពា។ ជិណ្ណានីតិ ជិណ្ណាគ្រការឃព្តានិ។ បដិជិយ្យរេតិ បដិជិយ្យន្តិ។ ពិរោញ្ញន្តិ មហារាជ, ត្ថយានិ ទេ ចក្ខុនិ ខេចតាត់ ចក្ខុនិ ចិឃ បរោញ្ញំ បរោរេសលំ ឃក្រិត្វិ បន្នាតម្បិ សមតិក្កម្យាអតិក្កមិត្វា សមត្តា ឌស ជិសា ឃោរាឆតសតំ ទ្វុបដស្សតិ អត្ថកាត្វា សារឆត្វតិ អទេត្វា។

ត្ថពិ សោ អាការេស ជត្វា មហាឆតមន្ទ្បុត្ថយា កាឆា ការិត្វា “អប្បមត្តា ហោហី”តិ មហាសត្តុំ ឲ្យចជិត្វា ឆេចទេលោកមេច ករោា។ មហាសត្តាបិ មហាឆតបរិច្ចេពា មហត្តេន សក្កាទេត គរនំ បចិសិត្វា ស្វចត្ថុក៌ បិសារំ អភិក្រុហិ។ ពេន ចក្ខុត់ បដិលទ្ធការេចា សកលសិចិរដ្ឋេ បិរោជាំ ឌារោា។ អចស្ស ដស្សតត្ថុំ សកលរដ្ឋចាសិទោ ឆាហុំ បណ្ណាការំ ករោត្វា អាកមិំស្ុ។ មហាសត្តា “ត្ថមន្ទ្រំ មហាឆតសត្តិ្បិរោព មម ឆាត់ ចណ្ណឃិស្សាមី”តិ រាជង្គរោ មហាមណ្ឌបំ ការេត្វា សមុស្សិតសេតច្ឆត្ត រាជបល្លង្កេ តិសិទេត្វា គរេរ ឲេរិ ចរាបេត្វា សន្នាសតិយោ សត្តិបិរោពត្វា “អម្ភោ, សិចិរដ្ឋចាសិទោ ត្ថយាតិ មេ ជិណ្ណចក្ខុតិ ជិស្វា ត្ថពោ បដ្ឋាយ ឆាត់ អឌត្វា មា ភ្ញុញ្ជា”តិ ឆម្មំ ទេសេត្តា ចតស្សោ កាឆា អការិ –

៤៩។

“កោ តីឆ ចិត្តំ ត ឌទេឃ្យ មាចិតោ, អបិ ចិសិដ្ឋំ ស្ថបិយម្បិ អត្តនោ;

តជិញ្ឈ សន្នោ សិចមោ សយាកតា, ជិណ្ណានិ ខេត្តានិ មមញ្ជ បស្សថា។

៥០។

“ពិរោញ្ញំ ពិរោរេសលំ, សមតិក្កម្យាបន្នាតំ;

សមន្តា យោជនសតំ, ទស្សនំ អនុភោន្តិ មេ។

ប័១។

“ន ចាគមត្តា បរមត្ថិ កិញ្ចិ, មច្ចានំ ឥធ ជីវិតេ;

ទត្វាន មានុសំ ចក្ខុំ, លទ្ធំ មេ ចក្ខុំ អមានុសំ។

ប័២។

“ឯតម្បិ ទិស្វា សិវយោ, ទេថ ទានានិ ភុញ្ជថ;

ទត្វា ច ភុត្វា ច យថានុភាវំ, អនិន្ទិតា សគ្គមុបេថ ឋាន”ន្តិ។

តត្ថ កោនីធាតិ កោ នុ ឥធ។ អបិ វិសិដ្ឋន្តិ ឧត្តមម្បិ សមានំ។ ចាគមត្តាតិ ចាគបមាណតោ អញ្ញំ វរំ នាម នត្ថិ។ ឥធ ជីវិតេតិ ឥមស្មិំ ជីវលោកេ។ “ឥធ ជីវត”ន្តិបិ បាឋោ, ឥមស្មិំ លោកេ ជីវមានានន្តិ អត្ថោ។ អមានុសន្តិ ទិព្វចក្ខុ មយា លទ្ធំ, ឥមិនា ការណេន វេទិតព្វមេតំ “ចាគតោ ឧត្តមំ នាម នត្ថី”តិ។ ឯតម្បិ ទិស្វាតិ ឯតំ មយា លទ្ធំ ទិព្វចក្ខុំ ទិស្វាបិ។

ឥតិ ឥមាហិ ចតូហិ គាថាហិ ធម្មំ ទេសេត្វា តតោ បដ្ឋាយ អន្វឌ្ឍមាសំ បន្នរសុបោសថេសុ មហាជនំ សន្និបាតាបេត្វា និច្ចំ ឥមាហិ គាថាហិ ធម្មំ ទេសេសិ។ តំ សុត្វា មហាជនោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ទេវលោកំ បូរេន្តោ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បោរាណកបណ្ឌិតា ពាហិរទានេន អសន្តុដ្ឋា សម្បត្តយាចកានំ អត្តនោ ចក្ខូនិ ឧប្បាដេត្វា អទំសូ”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សីវកវេជ្ជោ អានន្ទោ អហោសិ, សក្កោ អនុរុទ្ធោ អហោសិ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, សិវិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សិវិជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៥០០] ៤។ សិរីមន្ទជាតកវណ្ណនា

ប័២-១០២។ បញ្ញាយុបេតំ សិរិយា វិហីនន្តិ អយំ សិរីមន្តបញ្ហោ មហាឧមង្គេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ។

សិរីមន្តជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៥០១] ៥។ រោហណមិគជាតកវណ្ណនា

ឯតេ យូថា បតិយន្តីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ជីវិតបរិច្ចាគំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ បនស្ស ជីវិតបរិច្ចាគោ អសីតិនិបាតេ ចូឡហំសជាតកេ (ជា. ២.២១.១ អាទយោ) ធនបាលទមនេ អាវិ ភវិស្សតិ។ ឯវំ ថេរេនាយស្មតា សត្ថុ អត្ថាយ ជីវិតេ បរិច្ចត្តេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, អាយស្មា អានន្ទោ សេក្ខបដិសម្ភិទប្បត្តោ ហុត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធស្សត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស, បុព្ពេបេស មមត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ខេមា នាម តស្ស អគ្គមហេសី អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ មិគយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា សុវណ្ណវណ្ណោ អហោសិ សោភគ្គប្បត្តោ។ កនិដ្ឋោបិស្ស ចិត្តមិគោ នាម សុវណ្ណវណ្ណោវ អហោសិ, កនិដ្ឋភគិនីបិស្ស សុតនា នាម សុវណ្ណវណ្ណាវ អហោសិ។ មហាសត្តោ បន រោហណោ នាម មិគរាជា អហោសិ។ សោ ហិមវន្តេ ទ្វេ បព្ពតរាជិយោ អតិក្កមិត្វា តតិយាយ អន្តរេ រោហណំ នាម សរំ និស្សាយ អសីតិមិគសហស្សបរិវារោ វាសំ កប្បេសិ។ សោ អន្ធេ ជិណ្ណេ មាតាបិតរោ បោសេសិ។ អថេកោ ពារាណសិតោ អវិទូរេ នេសាទគាមវាសី នេសាទបុត្តោ ហិមវន្តំ បវិដ្ឋោ មហាសត្តំ ទិស្វា អត្តនោ គាមំ អាគន្ត្វា អបរភាគេ កាលំ ករោន្តោ បុត្តស្សាចិក្ខិ “តាត, អម្ហាកំ កម្មភូមិយំ អសុកស្មិំ នាម ឋានេ សុវណ្ណវណ្ណោ មិគោ វសតិ, សចេ រាជា បុច្ឆេយ្យ, កថេយ្យាសី”តិ។

អថេកទិវសំ ខេមា ទេវី បច្ចូសកាលេ សុបិនំ អទ្ទស។ ឯវរូបោ សុបិនោ អហោសិ – សុវណ្ណវណ្ណោ មិគោ អាគន្ត្វា កញ្ចនបីឋេ និសីទិត្វា សុវណ្ណកិង្កិណិកំ អាកោដេន្តោ វិយ មធុរស្សរេន ទេវិយា ធម្មំ ទេសេតិ, សា សាធុការំ ទត្វា ធម្មំ សុណាតិ។ មិគោ ធម្មកថាយ និដ្ឋិតាយ ឧដ្ឋាយ គច្ឆតិ, សា “មិគំ គណ្ហថ គណ្ហថា”តិ វទន្តីយេវ បពុជ្ឈិ។ បរិចារិកាយោ តស្សា សទ្ទំ សុត្វា “បិហិតទ្វារវាតបានំ គេហំ វាតស្សាបិ ឱកាសោ នត្ថិ, អយ្យា, ឥមាយ វេលាយ មិគំ គណ្ហាបេតី”តិ អវហសិំសុ។ សា តស្មិំ ខណេ “សុបិនោ អយ”ន្តិ ញត្វា ចិន្តេសិ “សុបិនោតិ វុត្តេ រាជា អនាទរោ ភវិស្សតិ, ‘ទោហឡោ មេ ឧប្បន្នោ’តិ វុត្តេ បន អាទរេន បរិយេសិស្សតិ, សុវណ្ណវណ្ណស្ស មិគស្ស ធម្មំ សុណិស្សាមី”តិ។ សា គិលានាលយំ កត្វា និបជ្ជិ។ រាជា អាគន្ត្វា “ភទ្ទេ, កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, អញ្ញំ នត្ថិ, ទោហឡោ បន មេ ឧប្បន្នោ”តិ។ “កិំ ឥច្ឆសិ ទេវី”តិ? “សុវណ្ណវណ្ណស្ស ធម្មិកមិគស្ស ធម្មំ សោតុកាមា ទេវា”តិ។ “ភទ្ទេ, យំ នត្ថិ, តត្ថ តេ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, សុវណ្ណវណ្ណោ នាម មិគោ នត្ថី”តិ។ សា “សចេ ន លភាមិ, ឥធេវ មេ មរណ”ន្តិ រញ្ញោ បិដ្ឋិំ ទត្វា និបជ្ជិ។

រាជា “សចេ អត្ថិ, លភិស្សសី”តិ បរិសមជ្ឈេ និសីទិត្វា មោរជាតកេ (ជា។ ១។២។១៧ អាទយោ) វុត្តនយេនេវ អមច្ចេ ច ព្រាហ្មណេ ច បុច្ឆិត្វា “សុវណ្ណវណ្ណា មិគា នាម ហោន្តី”តិ សុត្វា លុទ្ទកេ សន្និបាតេត្វា “ឯវរូបោ មិគោ កេន ទិដ្ឋោ, កេន សុតោ”តិ បុច្ឆិត្វា តេន នេសាទបុត្តេន បិតុ សន្តិកា សុតនិយាមេន កថិតេ “សម្ម, តស្ស តេ មិគស្ស អានីតកាលេ មហន្តំ សក្ការំ ករិស្សាមិ, គច្ឆ អានេហិ ន”ន្តិ វត្វា បរិព្ពយំ ទត្វា តំ បេសេសិ។ សោបិ “សចាហំ, ទេវ, តំ អានេតុំ ន សក្ខិស្សាមិ, ចម្មមស្ស អានេស្សាមិ, តំ អានេតុំ អសក្កោន្តោ លោមានិបិស្ស អានេស្សាមិ, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថា”តិ វត្វា អត្តនោ និវេសនំ គន្ត្វា បុត្តទារស្ស បរិព្ពយំ ទត្វា តត្ថ គន្ត្វា តំ មិគរាជានំ ទិស្វា “កស្មិំ នុ ខោ ឋានេ បាសំ ឱឌ្ឌេត្វា តំ មិគរាជានំ គណ្ហិតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ វីមំសន្តោ បានីយតិត្ថេ ឱកាសំ បស្សិ។ សោ ទឡ្ហំ ចម្មយោត្តំ វដ្ដេត្វា មហាសត្តស្ស បានីយបិវនដ្ឋានេ យដ្ឋិបាសំ ឱឌ្ឌេសិ។

បុនទិវសេ មហាសត្តោ អសីតិយា មិគសហស្សេហិ សទ្ធិំ គោចរំ ចរិត្វា “បកតិតិត្ថេយេវ បានីយំ បិវិស្សាមី”តិ តត្ថ គន្ត្វា ឱតរន្តោយេវ បាសេ ពជ្ឈិ សោ “សចាហំ ឥទានេវ ពន្ធរវំ រវិស្សាមិ, ញាតិគណា បានីយំ អបិវិត្វាវ ភីតា បលាយិស្សន្តី”តិ ចិន្តេត្វា យដ្ឋិំ អល្លីយិត្វា អត្តនោ វសេ វត្តេត្វា បានីយំ បិវន្តោ វិយ អហោសិ។ អថ អសីតិយា មិគសហស្សានំ បានីយំ បិវិត្វា ឧត្តរិត្វា ឋិតកាលេ “បាសំ ឆិន្ទិស្សាមី”តិ តិក្ខត្តុំ អាកឌ្ឍិ។ បឋមវារេ ចម្មំ ឆិន្ទិ, ទុតិយវារេ មំសំ ឆិន្ទិ, តតិយវារេ ន្ហារុំ ឆិន្ទិត្វា បាសោ អដ្ឋិំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ។ សោ ឆិន្ទិតុំ អសក្កោន្តោ ពន្ធរវំ រវិ, មិគគណា ភាយិត្វា តីហិ ឃដាហិ បលាយិំសុ។ ចិត្តមិគោ តិណ្ណម្បិ ឃដានំ អន្តរេ មហាសត្តំ អទិស្វា “ឥទំ ភយំ ឧប្បជ្ជមានំ មម ភាតុ ឧប្បន្នំ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ពទ្ធំ បស្សិ។ អថ នំ មហាសត្តោ ទិស្វា “ភាតិក, មា តិដ្ឋ, សាសង្កំ ឥទំ ឋាន”ន្តិ វត្វា ឧយ្យោជេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១០៣។

“ឯតេ យូថា បតិយន្តិ, ភីតា មរណស្ស ចិត្តក;

គច្ឆ តុវម្បិ មា កង្ខិ, ជីវិស្សន្តិ តយា សហា”តិ។

តត្ថ ឯតេតិ ចក្ខុបថំ អតិក្កមិត្វា ឋិតេ សន្ធាយាហ។ បតិយន្តីតិ បតិគច្ឆន្តិ, បលាយន្តីតិ អត្ថោ។ ចិត្តកាតិ តំ អាលបតិ។ តយា សហាតិ ត្វំ ឯតេសំ មម ឋានេ ឋត្វា រាជា ហោហិ, ឯតេ តយា សទ្ធិំ ជីវិស្សន្តីតិ។

តតោ ឧត្តរិម្បិ តិស្សោ ឯកន្តរិកគាថាយោ ហោន្តិ –

១០៤។

“នាហំ ទោហឡ កង្ខាមិ, ហទយំ មេ អវកស្សតិ;

ន តំ អហំ ជហិស្សាមិ, ឥធ ហិស្សាមិ ជីវិតំ។

១០៩។

“តេ ហិ នូន មរិស្សន្តិ, អន្ធា អបរិណាយកា;

កណ្ហ ទុចប្បិ មាកន្តិ, ជីវិស្សន្តិ តយា សហ។

១០៨។

“នាហំ ទោហឡ កង្ខាមិ, ហទយំ មេ អវកស្សតិ;

ន តំ ចន្ទំ ជហិស្សាមិ, ឥធ ហិស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ ទោហឡាតិ មហាសត្ត នាមេនាលបតិ។ អវកស្សតីតិ កឌ្ឍយតិ, សោកេន វា កឌ្ឍយតិ។ តេ ហិ នូនាតិ តេ អម្ហាកំ មាតាបិតរោ ឯកំសេនេវ ខ្ញុំបិ អមេហ្សុ ឥធ មតេសុ អបរិណាយកា ហុត្វា អប្បដិជគ្គិយមានា សុស្សិត្វា មរិស្សន្តិ, តស្មា កាតិក ចិត្តក, កណ្ហ ទុចំ, តយា សហ តេ ជីវិស្សន្តីតិ អត្ថោ។ ឥធ ហិស្សាមីតិ ឥធប្បទេសេ ឯវ ជីវិតំ ជហិស្សាមីតិ។

ឥតិ វត្វា ពោធិសត្តស្ស ឧក្កិលបស្ស និស្សាយ តំ សន្ធារេត្វា អស្សាសេន្តោ អដ្ឋាសិ។ សុតនាបិ មិគេបិតិកា បលិយិត្វា មិគានំ អន្តរេ ឋនេកា កាតិនេក អបស្សន្តី “ឥទំ ករំ មម កាតិកានំ ឋបេត្វា ករិស្សតី”តិ និវត្តិត្វា តេសំ សន្តិកំ អាគតា។ នំ អាគច្ឆន្តិំ ទិស្វា មហាសត្តោ បញ្ចមំ គាថមាហ –

១០៧។

“គច្ឆ កិរុ បលិយស្សុ, កុរេ ចន្ទោស្មិ អាយសេ;

ᨣᨧ᩠ᨨ ᨲᩩᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᨠᨶ᩠ᨴᩥ, ᨩᩦᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩈᩉᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᨸᩥ ᨠᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨯᩮᨲᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨸᩥᩈᩮ᪨ ᩋᩣᨿᩈᩮᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨠᨶᩮᨠ ᩋᨿᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩁᨱᩮᨶ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᩉᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᩋᩈᩦᨲᩥᩈᩉᩔᩣ ᨾᩥᨣᩣ ᨲᨳᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ –

᪁᪀᪉᪨

“ᨶᩣᩉᩴ ᨴᩮᩣᩉᩊ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩉᨴᨿᩴ ᨾᩮ ᩋᩅᨠᩔᨲᩥ;

ᨶ ᨲᩴ ᩋᩉᩴ ᨩᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨻᩩᨯ᩠ᨰ ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ᪨

᪁᪁᪀᪨

“ᨲᩮ ᩉᩥ ᨶᩪᨶ ᨾᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨵᩣ ᩋᨸᩁᩥᨱᩣᨿᨠᩣ;

ᨣᨧ᩠ᨨ ᨲᩩᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᨠᨶ᩠ᨴᩥ, ᨩᩦᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩈᩉ᪨

᪁᪁᪁᪨

“ᨶᩣᩉᩴ ᨴᩮᩣᩉᩊ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩉᨴᨿᩴ ᨾᩮ ᩋᩅᨠᩔᨲᩥ;

ᨶ ᨲᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᨩᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨻᩩᨯ᩠ᨰ ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩉᩥ ᨶᩪᨶᩣᨲᩥ ᨻᩩᨯ᩠ᨰᩣᨸᩥ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᨿᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨

ᩈᩣᨸᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣᨾᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩔᩣᩈᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨾᩥᨣᩮ ᨸᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩁᩮᨧ᩠ᨧᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ

“ពទ្ធោ ភវិស្សតិ មិគរាជា”តិ ទឡ្ហំ កច្ឆំ ពន្ធិត្វា មិគមារណសត្តិំ អាទាយ វេគេនាគច្ឆិ។ មហាសត្តោ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា តតិយំ គាថមាហ –

១១៧។

“អយំ សោ លុទ្ទកោ ឯតិ, លុទ្ទរូបោ សហាវុធោ;

យោ នោ វធិស្សតិ អជ្ជ, ឧសុនា សត្តិយា អបី”តិ។

តត្ថ លុទ្ទរូបោតិ ទារុណជាតិកោ។ សត្តិយា អបីតិ សត្តិយាបិ នោ បហរិត្វា វធិស្សតិ, តស្មា យាវ សោ នាគច្ឆតិ, តាវ បលាយាមាតិ។

តំ សុត្វាបិ ចិត្តមិគោ ន បលាយិ។ សុតនា បន សកភាវេន សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី មរណភយភីតា ថោកំ បលាយិត្វា – “អហំ ទ្វេ ភាតិកេ បហាយ កុហិំ បលាយិស្សាមី”តិ អត្តនោ ជីវិតំ ជហិត្វា នលាដេន មច្ចុំ អាទាយ បុនាគន្ត្វា ភាតុ វាមបស្សេ អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថមាហ –

១១៨។

“សា មុហុត្តំ បលាយិត្វា, ភយដ្ដា ភយតជ្ជិតា;

សុទុក្ករំ អករា ភីរុ, មរណាយូបនិវត្តថា”តិ។

តត្ថ មរណាយូបនិវត្តថាតិ មរណត្ថាយ ឧបនិវត្តិ។

លុទ្ទោបិ អាគន្ត្វា តេ តយោ ជនេ ឯកតោ ឋិតេ ទិស្វា មេត្តចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា ឯកកុច្ឆិយំ និព្ពត្តភាតរោ វិយ តេ មញ្ញមានោ ចិន្តេសិ “មិគរាជា, តាវ បាសេ ពទ្ធោ, ឥមេ បន ទ្វេ ជនា ហិរោត្តប្បពន្ធនេន ពទ្ធា, កិំ នុ ខោ ឥមេ ឯតស្ស ហោន្តី”តិ? អថ នំ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

១១៩។

“ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩮᨾᩮ ᨾᩥᨣᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᨸᩣᩈᩁᩮ;

ᨶ ᨲᩴ ᨧᨩᩥᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩔᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩮᨾᩮᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩍᨾᩮ᪨ ᩏᨸᩣᩈᩁᩮᨲᩥ ᩏᨸᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ –

᪁᪁᪇᪨

“ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩮ ᩃᩩᨴ᩠ᨴ, ᩈᩮᩣᨴᩁᩥᨿᩣ ᩑᨠᨾᩣᨲᩩᨠᩣ;

ᨶ ᨾᩴ ᨧᨩᩥᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩔᩣᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᩈᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩥᨣᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠ, ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᨾᩥᨣᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ‘ᨾᩥᨣᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩈᩣ’ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᨲ᩠ᨳ, ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨾᩥᨣᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩦᩃᩣᨧᩤᩁᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩩᨴᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᩮ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᨾᩥᨣᩴ ᨾᩣᩁᩮᩈᩥ, ᩑᨲᩴ ᨾᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨶᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨧ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧ ᨾᩮᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᩥ ᨩᨶᩮ ᨾᩣᩁᩮᩈᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨶ ᨽᩣᨲᩩ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᨶᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪁᪈᪨

“ᨲᩮ ᩉᩥ ᨶᩪᨶ ᨾᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨵᩣ ᩋᨸᩁᩥᨱᩣᨿᨠᩣ;

ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨴᩮᩉᩥ, ᨽᩣᨲᩁᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪁᪉᪨

“សោ វោ អហំ បមោក្ខាមិ, មាតាបេត្តិភរំ មិគំ;

នន្ទន្តុ មាតាបិតរោ, មុត្តំ ទិស្វា មហាមិគ”ន្តិ។

តត្ថ វោតិ និបាតមត្តំ។ មុត្តន្តិ ពន្ធនា មុត្តំ បស្សិត្វា។

ឯវញ្ច បន វត្វា ចិន្តេសិ “រញ្ញា ទិន្នយសោ មយ្ហំ កិំ ករិស្សតិ, សចាហំ ឥមំ មិគរាជានំ វធិស្សាមិ, អយំ វា មេ បថវី ភិន្ទិត្វា វិវរំ ទស្សតិ, អសនិ វា មេ មត្ថកេ បតិស្សតិ, វិស្សជ្ជេស្សាមិ ន”ន្តិ។ សោ មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា យដ្ឋឹ ឋបេត្វា ចម្មយោត្តំ ឆិន្ទិត្វា មិគរាជានំ អាលិង្គិត្វា ឧទកបរិយន្តេ និបជ្ជាបេត្វា មុទុចិត្តេន សណិកំ បាសា មោចេត្វា ន្ហារូហិ ន្ហារុំ, មំសេន មំសំ, ចម្មេន ចម្មំ សមោធានេត្វា ឧទកេន លោហិតំ ធោវិត្វា មេត្តចិត្តេន បុនប្បុនំ បរិមជ្ជិ។ តស្ស មេត្តានុភាវេន ច មហាសត្តស្ស បារមិតានុភាវេន ច សព្វានិ ន្ហារុមំសចម្មានិ សន្ធីយិំសុ, បាទោ សញ្ជាតឆវិ សញ្ជាតលោមោ អហោសិ, អសុកដ្ឋានេ ពទ្ធោ អហោសីតិបិ ន បញ្ញាយិ។ មហាសត្តោ សុខប្បត្តោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ តំ ទិស្វា ចិត្តមិគោ សោមនស្សជាតោ លុទ្ទស្ស អនុមោទនំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១១៦។

“ឯវំ លុទ្ទក នន្ទស្សុ, សហ សព្វេហិ ញាតិភិ;

យថាហមជ្ជ នន្ទាមិ, មុត្តំ ទិស្វា មហាមិគ”ន្តិ។

អថ មហាសត្តោ “កិំ នុ ខោ ឯស លុទ្ទោ មំ គណ្ហន្តោ អត្តនោ ការណេន គណ្ហិ, ឧទាហុ អញ្ញស្ស អាណត្តិយា”តិ ចិន្តេត្វា គហិតការណំ បុច្ឆិ។ លុទ្ទបុត្តោ អាហ – “សាមិ, ន មយ្ហំ តុម្ហេហិ កម្មំ អត្ថិ, រញ្ញោ បន អគ្គមហេសី ខេមា នាម ធម្មកថំ សោតុកាមា, តទត្ថាយ រញ្ញោ អាណត្តិយា ត្វំ មយា គហិតោ”តិ។ “សម្ម, ឯវំ សន្តេ មំ វិស្សជ្ជេន្តោ អតិទុក្ករំ ករោសិ, ឯហិ មំ នេត្វា រញ្ញោ ទស្សេហិ, ទេវិយា ធម្មំ កថេស្សាមី”តិ។ “សាមិ, រាជានោ នាម កក្ខឡា, កោ ជានាតិ, កិំ ភវិស្សតិ, មយ្ហំ រញ្ញោ ទិន្នយសេន កម្មំ នត្ថិ, គច្ឆ ត្វំ យថាសុខ”ន្តិ។ បុន មហាសត្តោ “ឥមិនា មំ វិស្សជ្ជេន្តេន អតិទុក្ករំ កតំ, យសប្បដិលាភស្ស ឧបាយមស្ស ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “សម្ម, បិដ្ឋឹ តាវ មេ ហត្ថេន បរិមជ្ជា”តិ អាហ។ “សោ បរិមជ្ជិ, ហត្ថោ សុវណ្ណវណ្ណេហិ លោមេហិ បូរិ”។ “សាមិ, លោមេហិ កិំ ករោមី”តិ។ “សម្ម, ឥមានិ ហរិត្វា រញ្ញោ ច ទេវិយា ច ទស្សេត្វា ‘ឥមានិ តស្ស សុវណ្ណវណ្ណមិគស្ស លោមានី’តិ វត្វា មម ឋានេ ឋត្វា ឥមាហិ គាថាហិ ទេវិយា ធម្មំ ទេសេហិ, តំ សុត្វាយេវ តស្សា ទោហឡោ បដិប្បស្សម្ភិស្សតី”តិ។ “ធម្មំ ចរ មហារាជា”តិ ទស ធម្មចរិយគាថា ឧគ្គណ្ហាបេត្វា បញ្ច សីលានិ ទត្វា អប្បមាទេន ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ លុទ្ទបុត្តោ មហាសត្តំ អាចរិយដ្ឋានេ ឋបេត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ចតូសុ ឋានេសុ វន្ទិត្វា លោមានិ បទុមិនិបត្តេន គហេត្វា បក្កាមិ។ តេបិ តយោ ជនា ថោកំ អនុគន្ត្វា មុខេន កោចរញ្ច បីតិយញ្ច គហេត្វា

មាតាបិតូនំ សន្តិកំ គមិំសុ។ មាតាបិតរោ “តាត រោហណ, ត្វំ កិរ បាសេ ពទ្ធោ កថំ មុត្តោសី”តិ បុច្ឆន្តា គាថមាហំសុ –

១១៩។

“កិំ ត្វំ បមោក្ខោ អាសិ, ឧបនីតស្មិ ជីវិតេ;

កិំ បុត្ត អមោចសិ, កូដបាសម្ហាលុទ្ទកោ”តិ។

តត្ថ ឧបនីតស្មិន្តិ តវ ជីវិតេ មរណសន្តិកំ ឧបនីតេ កិំ បមោក្ខោ អាសិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១២០។

“ភណំ កណ្ណសុខំ វាចំ, ហទយង្គំ ហទយស្សិតំ;

សុភាសិតាហិ វាចាហិ, ចិត្តកោ មំ អមោចសិ។

១២១។

“ភណំ កណ្ណសុខំ វាចំ, ហទយង្គំ ហទយស្សិតំ;

សុភាសិតាហិ វាចាហិ, សុតនា មំ អមោចសិ។

១២២។

“សុត្វា កណ្ណសុខំ វាចំ, ហទយង្គំ ហទយស្សិតំ;

សុភាសិតានិ សុត្វាន, លុទ្ទកោ មំ អមោចសី”តិ។

តត្ថ ភណន្តិ ភណន្តោ. ហទយង្គន្តិ ហទយង្គំ. ទុតិយគាថាយ ភណន្តិ ភណមានា. សុត្វាតិ សោ ប្រេមសំ រកិណ្តិ វាចំ សុត្វា.

អថស្ស មាតាបិតរោ អនុមោទន្តា អាហំសុ –

១១២.

“ឯវំ អានន្ទិតោ ហោតុ, សហ ទារេហិ លុទ្ទកោ;

យថា មយជ្ជ នន្ទាម, ទិស្វា រោហណមាគត”ន្តិ.

លុទ្ទោបិ អនុញ្ញា និក្ខមិត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ. តំ ទិស្វា រាជា គាថមាហ –

១១៣.

“ននុ ត្វំ អវច លុទ្ទ, ‘មិគចម្មានិ អាហរិ’;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, មិគចម្មានិ នាហរី”តិ.

តត្ថ មិគចម្មានីតិ មិគំ វា ចម្មំ វា. អាហរិន្តិ អាហរិស្សាមិ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អម្ភោ លុទ្ទ, ននុ ត្វំ ឯវំ អវច “មិគំ អានេតុំ អសក្កោន្តោ ចម្មំ អាហរិស្សាមិ, តំ អសក្កោន្តោ ឡេមិយានី”តិ, សោ ត្វំ កេន ការណេន នេវ មិគំ, ន មិគចម្មំ អាហរីតិ?

តំ សុត្វា លុទ្ទោ គាថមាហ –

១១៤.

“អាគមា ចេវ ហត្ថត្តំ, កូដបាសញ្ច សោ មិគោ;

អពជ្ឈិ តំ មិគរាជំ, តញ្ច យុត្តា ឧបាសរេ.

១១៤។

“តស្ស មេ អហុ សំវេគោ, អព្ភុតោ លោមហំសនោ;

មុញ្ចាហំ មិគំ ហន្តា, អជ្ជ ហិស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ អាគមាតិ មហារាជ, សោ មិគោ មម ហត្ថត្ថំ ហត្ថបាសេញ្ច មយា ឧឌ្ឌិតំ កូដបាសំ អាគតោ, តស្មិញ្ច កូដបាសេ អពជ្ឈិ តញ្ច មុត្តា ហូបាសេរេតិ តញ្ញា ពន្ធំ អបរេ មុត្តា អពន្ធាច ទ្វេ មិគា អស្សាសេន្តា តំ និស្សាយ អដ្ឋំសុ។ អព្ភុតោតិ បុព្ពេ អកតបុព្ពោ។ មុញ្ចាហន្តិ អថ មេ និចិក្កស្ស ឯតទហោសិ “នេច អហំ ឥមំ មិគំ ហនិស្សាមិ, អជ្ជេវ ឥមស្មិំយេវ ឋានេ ជីវិតំ ជហិស្សាមី”តិ។

តំ សុត្វា រាជា អាហ –

១១៥។

“កីទិសា តេ មិគា លុទ្ទ, កីទិសា ធម្មិកា មិគា;

កថំវណ្ណា កថំសីលា, ពាឡ្ហំ ខោ តេ បសំសសី”តិ។

ឥតិ សោ រាជា ចិមញ្ញចេសេត បុនប្បុនំ បុច្ឆតិ។ តំ សុត្វា លុទ្ទោ គាថមាហ –

១១៦។

“ឱទាតសិង្គា សុចិវាលា, ជាតរូបតចូបមា;

បាទា លោហិតកា តេសំ, អញ្ជិតក្ខា មនោរមា”តិ។

តត្ថ ឱទាតសិង្គាតិ រជតទាមសទិសសិង្គា។ សុចិវាលាតិ ចាមរិវាលសទិសេន សុចិនា វាលេន សមន្នាគតា។ លោហិតកាតិ រត្តកា បវាឡសទិសា។ បាទាតិ ខុរបរិយន្តា។ អញ្ជិតក្ខាតិ អញ្ជិតេហិ វិយ វិសុទ្ធបញ្ចបសាទេហិ អក្ខីហិ សមន្នាគតា។

ອິຕິ ໂສ ກເຖນ຺ໂຕວ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓານິ ໂລມານິ ຣຎ຺ໂຎ ຫຕ຺ເຖ ຐເປຕ຺ວາ ເຕສໍ ມິຄານໍ ສຣີຣວຓ຺ຓໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໑໑໘.

“ຣຸຘິຣາ ເວ ມິຄາ ເອເຕ, ຣຸຘິຣາ ພຸມ຺ມິກາ ມິຄາ;

ມາຕາເປຕ຺ຕິພຣາ ເອເຕ, ນ ເວ ໂສ ອພິຫາຣິໂຍ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມາຕາເປຕ຺ຕິພຣາຕິ ຂີເຓ຺ຓ ອເນ຺ຘ ມາຕາປິຕໂຣ ໂປເສນ຺ຕິ, ຣຸຕາຂີສາ ເອຕໍ ພຸມ຺ມິກຕາ. ນ ເວ ໂສ ອພິຫາຣິຕ຺ຕິ ໂສ ມິຄຣາຊາ ນ ສກ຺ກາ ເກນຈິ ຕຍາ ປຓ຺ຓາກາເຣນ຺ຕ ອພິຫຣິຕ຺ຕຸນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. “ອພິຫາຣິຍ”ນ຺ຕິປິ ປາໂຖ, ໂສ ອຫໍ ຕໍ ເຕນ ປຓ຺ຓາກາເຣນ ນາພິຫາຣິຍໍ ນ ອາຫຣິນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິຕິ ໂສ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ຈິຕ຺ຕມິຄສ຺ສ ຈ ສຸຕນາຍ ມິຄໂປຕິກາຍ ຈ ຄຸຓໍ ກເຖຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ເຕນ ມິຄຣຎ຺ຎາ ‘ອຕ຺ໂຕໂນ ໂລມານິ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ມມ ຖາເນ ຖຕ຺ວາ ທສຫິ ຣາຊທມ຺ເມຫິ ເທເສຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂໍ ກເຣຍ຺ຍາສີ’ຕິ ຂກ຺ກຍ຺ຍາປິໂຕ ອາຄໂຕ”ຕິ ອາຫ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຕໍ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ອຫຕຈຕ຺ຕາຕິ ຕິຈາເຣຕ຺ວາ ສຕ຺ຕຣຕນວິເຕ ປລ຺ລເຄ຺ກ ຕິສີທາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ເຈຕິຍາ ສຄ຺ຘິ ຕີຈາສເນ ໂອກາສຕ຺ຕ ຕິສີທິຕ຺ວາ ຕໍ ອຎ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄຍ຺ຫາຍາຈຕິ. ໂສ ທມ຺ມໍ ເທເສນ຺ໂຕ ອາຫ –

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ມາຕາປິຕູສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ປຸຕ຺ຕທາເຣສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ມິຕ຺ຕາມເຈ຺ຈສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ວາຫເນສຸ ພເລສຸ ຈ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ກາເມສຸ ນິກເມສຸ ຈ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ຣເຏ຺ຐສຸ ຊນປເທສຸ ຈ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓສຸ ຈ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ມິກປກ຺ຂີສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ຘມ຺ໂມ ຈິຓ຺ໂຓ ສຸຂາວໂຫ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສກ຺ກໍ ກມິສ຺ສສິ.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ສອິນ຺ທາ ເທວາ ສພ຺ຣຫ຺ມກາ;

ສຸຈິຓ຺ເຓນ ທິວໍ ປຕ຺ຕາ, ມາ ຘມ຺ມໍ ຣາຊ ປມາໂທ”ຕິ. (ຊາ. ໒.໑໗.໑໑໓-໑໒໓);

ឥតិ នេសាទបុត្តោ មហាសត្តេន ទេសិតនិយាមេន អាកាសគង្គំ ឱតារេន្តោ វិយ ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេសិ។ មហាជនោ សាធុការសហស្សានិ បវត្តេសិ។ ធម្មកថំ សុត្វាយេវ ទេវិយា ទោហឡោ បដិប្បស្សម្ភិ។ រាជា តុស្សិត្វា លុទ្ទបុត្តំ មហន្តេន យសេន សន្តប្បេន្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១១០។

“ទម្មិ និក្ខសតំ លុទ្ទ, ថូលញ្ច មណិកុណ្ឌលំ;

ចតុស្សទញ្ច បល្លង្កំ, ឧមាបុប្ផសរិន្និភំ។

១១១។

“ទ្វេ ច សាទិសិយោ ភរិយា, ឧសភញ្ច គវំ សតំ;

ធម្មេន រជ្ជំ ការេស្សំ, ពហុការោ មេសិ លុទ្ទក។

១១២។

“កសិវាណិជ្ជា ឥណទានំ, ឧញ្ឆាចរិយា ច លុទ្ទក;

ឯតេន ទារំ បោសេហិ, មា បាបំ អករី បុន”តិ។

តត្ថ ថូលន្តិ មហគ្ឃមណិកុណ្ឌលបសាធនញ្ច តេ ទម្មិ។ ចតុស្សទន្តិ ចតុរុស្សទំ, ចតុរុស្សីសកន្តិ អត្ថោ។ ឧមាបុប្ផសរិន្និភន្តិ នីលបច្ចត្ថរណត្តា ឧមាបុប្ផសទិសាយ នីភាយ ឱភាសេន សមន្នាគតំ, កាឡអវណ្ណការូបសារមយំ វា។ សាទិសិយោតិ អញ្ញមញ្ញំ រូបេន ច ភោគេន ច សទិសា។ ឧសភញ្ច គវំ សតន្តិ ឧសភំ ជេដ្ឋកំ កត្វា គវំ សតញ្ច តេ ទម្មិ។ ការេស្សន្តិ ឯស រាជធម្មេ អកោបេន្តោ ធម្មេនេវ រជ្ជំ ការេស្សាមិ។ ពហុការោ មេសីតិ សុវណ្ណវណ្ណស្ស មិគរញ្ញោ ឋានេ ឋត្វា ធម្មស្ស ទេសិតត្តា ត្វំ មម ពហុបការោ, មិគរាជេន វុត្តនិយាមេនេវ តេ អហំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបិតោ។ កសិវាណិជ្ជាតិ មម លុទ្ទក, អហម្បិ មិគរាជានំ អធិត្វា តស្ស វចនមេវ សុត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋិតោ, ត្វម្បិ ឥតោ បដ្ឋាយ សីលវា ហោហិ, យានិ តានិ កសិវាណិជ្ជានិ ឥណទានំ ឧញ្ឆាចរិយាតិ អាជីវមុខានិ, ឯតេនេវ ធម្មអាជីវេន តវ បុត្តទារំ បោសេហិ, មា បុន បាបំ ករីតិ។

នេសា ទន្ណោ ពចំ សុត្វា “ត នេ ឈទាចានេសតេត្វា, បត្ថាន្ជំ នេ អត្យាតាឆ នេឆចា”តិ អត្យាតានេបត្វា ទន្ណោ ជិត្តឆត់ បុត្តឆានស្ស ឥត្វា ហិយចត្តំ បចិសិត្វា ញ្ញសិបត្ថាន្ជំ បត្ថាឌិត្វា អដ្ឋ សយាបត្តិនេឃា តិត្ថានេត្តត្វា ព្រាហ្មណេលិពបទាឃនេណា អនេហាសិ៎ ទាឌាបិ យហាសត្តស្ស ឌ្ឍចានេឆ ឆត្វា សក្កបុទំ បុនេទសិ, តស្ស ឌ្ឍចានេឆា ចស្សសហស្សំ បចត្តិ៎

សត្វា ញ្ញមំ ឆមួនេឆសត់ អាហទិត្វា “ឲចំ ភិក្ខនេច បុនេត្ថាបិ យយត្វាឃ អាតនេត្តត ឌីចិតំ បរិច្ចត្តនេយចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សនេយាឆានេតសិ – “តឆា លុនេត្តា ឈនេត្តា អនេហាសិ, ទាឌា សារិបុនេត្តា, នេឆឌិ នេលយា ភិក្ខុតិ, យាតាបិតនេទា យហារាឌក្សុលិតិ, សុតតា ស្កប្បុលចណ្ណា, ឌិត្តយិនេកា អាតនេត្តា, អឈិតិ យិកសហស្សាតិ សាកិឃកនេណា, នេទាហនេណា យិកទាឌា បត អហនេយច អនេហាសិ”ត្តិ៎

នេទាហឈយិកឌាតកចណ្ណតា បត្តាយា៎

[វ៉ូ០៧] ៩៎ ត្វុឭអហំសឌាតកចណ្ណតា

ឲនេត ហំសា បក្កយត្តិតិ ញ្ញជំ សត្វា នេចឡ្យុចនេត ចិហទនេត្តា អាតត្តនេឆទស្ស ឌីចិតបរិច្ចាកនេយច អារព្ភ ពនេឆសិ៎ តឆាបិ ហិ ឆមួឈកាឃំ នេឆទស្ស ក្យលាពចំ ពនេឆនេត្តសុ ភិក្ខុសុ សត្វា អាកត្វា “កាឃ តុត្ថ, ភិក្ខនេច, ឲតរហិ កចាឃ សត្តិសិត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “ញ្ញយាឃ តាយា”តិ ចុនេត្ត “ត, ភិក្ខនេច, ញ្ញឆានេតច, បុនេត្ថាបិ អាតនេត្តត យយត្វាឃ ឌីចិតំ បរិច្ចត្តនេយចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៎

អតីនេត ខារាណសិយំ ខាហ្មបុត្តនេកា តាយ ទាឌា ទឌ្ជំ ពានេទសិ៎ នេលយា តាយស្ស អក្កយនេហឈី អនេហាសិ៎ តឆា យហាសនេត្តា សុចណ្ណហំសនេឃាតិយំ តិត្ថាត្តិត្វា តចុតិហំសសហស្សបរិចុនេតា ចិត្តក្សុនេដ ចសិ៎ តឆាបិ នេឆឌិ ចុត្តតនេឃនេតច សុបិតំ ជិស្វា ទន្ណោ សុចណ្ណចណ្ណហំសស្ស ឆមួនេឆសតាសចតនេខាហឡ្យអំ អានេទានេចសិ៎ ទាឌាបិ អយនេច្ឆ បុច្ឆិត្វា “សុចណ្ណចណ្ណហំសា តាយ ចិត្តក្សុដបត្ថនេត ចសត្តិ”តិ ច សុត្វា នេលមំ តាយ សទំ ពានេទត្វា តាតប្បពានាតិ តិចាបឆត្ថាតិ នេទាបិនេបត្វា ចត្យុសុ ពនេណ្ណសុ នេឆចសិកំ អភឃនេឈាឃសត់ នេឈាសានេបសិ, ឲពត្ថ លុទ្ធបុត្តំ ហំសាតំ កហណត្វាឃ បនេឃានេឌសិ៎ តស្ស បនេឃាឌិតាពានេទា ច, នេតត តត្វ សក្យណាតំ ស្កបបរិក្ខិតភានេចា ច, សុចណ្ណហំសាតំ អាកតពានេល ទន្ណោ អានេទានេចត្វា បិសាតំ ឌ្ឍឌ្ឍិតតិឃានេយា ច, យហាសត្តស្ស បិនេស ខាឌ្ឍតិឃានេយា ច, សុយុខស្ស ហំសនេសតាបតិនេតា តឹសុ ហំសឈឌីសុ ឋំ អជិស្វា តិចត្តតុច្ចា សត្ថំ យហាហំសឌាតនេក (ឌា៎ ១៧.១៧៨បដ៍ អានេយា) អាចិ កចិស្សតិ៎ ញ្ញឆាបិ យហាសនេត្តា ឃដ្ឋិបិនេស ពាន្ឌិត្វា បិសឃដ្ឋិយំ ឌ្ឍលម្ពនេត្តានេយច ពឹចំ បសានេទត្វា ហំសាតំ កតយក្កំ ឌ្ឍនេលិនេកនេត្តា សុយុខំ អាកច្ឆត្តំ ជិស្វា “អាកតពានេល តំ ឌីយំសិស្សាមី”តិ ចិនេត្តត្វា តស្ស អាកនេត តិនេស្សា កាថា អភាសិ –

“ឯតេ ហំសា បក្កមន្តិ, វក្កង្គា ភយមេរិតា;

ហរិត្តច ហេមវណ្ណ, កាមំ សុមុខ បក្កម។

១៦៣។

“ឱហាយ មំ ញាតិគណា, ឯកំ បាសវសំ គតំ;

អនបេក្ខមានា គច្ឆន្តិ, កិំ ឯកោ អវហិយ្យសិ។

១៦៤។

“បតេថ បតតំ សេដ្ឋ, នត្ថិ ពទ្ធេ សហាយតា;

មា អនីឃាយ ហាបេសិ, កាមំ សុមុខ បក្កមា”តិ។

តត្ថ ភយមេរិតាតិ ភយេរិតា ភយតជ្ជិតា ភយចលិតា។ ហរិត្តច ហេមវណ្ណាតិ ទ្វីហិបិ បទេហិ តមេវាលបតិ។ កាមន្តិ សុវណ្ណត្តច, សុវណ្ណវណ្ណ, សុន្ទរមុខ ឯកំសេន បក្កមាហិយេវ, កិំ តេ ឥធាគមនេនាតិ វទតិ។ ឱហាយាតិ មំ ជហិត្វា ឧប្បតិតា។ អនបេក្ខមានាតិ តេ មម ញាតកា មយិ អនបេក្ខាវ គច្ឆន្តិ។ បតេថាតិ ឧប្បតេថ។ មា អនីឃាយាតិ ឥតោ គន្ត្វា បត្តព្ពាយ និទ្ទុក្ខភាវាយ វីរិយំ មា ហាបេសិ។

តតោ សុមុខោ បក្ខបិដ្ឋេ និសីទិត្វា គាថមាហ –

១៦៥។

“នាហំ ទុក្ខបរេតោតិ, ធតរដ្ឋ តុវំ ជហេ;

ជីវិតំ មរណំ វា មេ, តយា សទ្ធិំ ភវិស្សតី”តិ។

តត្ថ ទុក្ខបរេតោតិ មហារាជ, “ត្វំ មរណទុក្ខបរេតោ”តិ ឯត្តកេនេវ នាហំ តំ ជហាមិ។

ឯវំ សុមុខេន សីហនាទេ កថិតេ នេសាទោ គាថមាហ –

១ឲស៍

“ឯតទរិយស្ស កល្យាណំ, យំ ត្វំ សុមុខ ភាសសិ;

តញ្ច វីមំសមានោហំ, បតតេតំ អវស្សជិ”ន្តិ។

តត្ថ ឯតទរិយស្សាតិ យំ ត្វំ “នាហំ តំ ជហេ”តិ ភាសសិ, ឯតំ អាចារសម្បន្នស្ស អរិយស្ស កល្យាណំ ឧត្តមវចនំ។ បតតេតន្តិ អហញ្ច ន តំ វិស្សជ្ជេតុកាមោ ឯវំ អវចំ, អថ ខោ តំ វីមំសមានោ “បតតុ”តិ ឯតំ វចនំ អវស្សជិំ, គច្ឆាតិ តំ អវោចន្តិ អត្ថោ។

ឯវំ តេសំ កថេន្តានញ្ញេវ លុទ្ទបុត្តោ ទណ្ឌមាទាយ វេគេនាគតោ។ សុមុខោ ឧតរដ្ឋំ អស្សាសេត្វា តស្សាភិមុខោ គន្ត្វា អបចិតិំ ទស្សេត្វា ហំសរញ្ញោ គុណេ កថេសិ។ តាវទេវ លុទ្ទោ មុទុចិត្តោ អហោសិ។ សោ តស្ស មុទុចិត្តតំ ញត្វា បុន គន្ត្វា ហំសរាជមេវ អស្សាសេន្តោ អដ្ឋាសិ។ លុទ្ទោបិ ហំសរាជានំ ឧបសង្កមិត្វា ឆដ្ឋំ គាថមាហ –

១ឲប៍

“អបទេន បទំ យាតិ, អន្តលិក្ខចរោ ទិជោ;

អារា បាសំ ន ពុជ្ឈិ ត្វំ, ហំសានំ បវរុត្តមា”តិ។

តត្ថ អបទេន បទន្តិ មហារាជ, តុម្ហាទិសា អន្តលិក្ខចរា ទិជា អបទេ អាកាសេ បទំ កត្វា យាតិ។ ន ពុជ្ឈិត្ថាតិ សោ ត្វំ ឯវរូបេបិ ទូរតោវ ឥមំ បាសំ ន ពុជ្ឈសិ ជានាសីតិ បុច្ឆតិ។

មហាសត្តោ អាហ –

១ឲដ៍

“យទា បរាភវោ ហោតិ, បោសោ ជីវិតសង្ខយេ;

អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតី”តិ។

តត្ថ យទា បរាភវោតិ សម្ម លុទ្ទបុត្ត, យទា បរាភវោ អវុឌ្ឍិ វិនាសោ សម្បត្តោ ហោតិ, អថ បោសោ ជីវិតសង្ខយេ បត្តោ ជាលញ្ច បាសញ្ច បត្វាបិ ន ជានាតីតិ អត្ថោ។

លុទ្ទោ ហំសរញ្ញោ វចំ អភិនន្ទិត្វា សុមុខេន សទ្ធឹ សល្លបន្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៣០។

“ឯតេ ហំសា បក្កមន្តិ, វក្កង្គា ភយមេរិតា;

ហរិត្តច ហេមវណ្ណ, ត្វញ្ញេវ អវហិយ្យសិ។

១៣១។

“ឯតេ ភុត្វា ច បិវិត្វា ច, បក្កមន្តិ វិហង្គមា;

អនបេក្ខមានា វក្កង្គា, ត្វញ្ញេវេកោ ឧបាសសិ។

១៣២។

“កិំ នុ ត្យាយំ ទិជោ ហោតិ, មុត្តា ពទ្ធំ ឧបាសសិ;

ឱហាយ សកុណា យន្តិ, កិំ ឯកោ អវហិយ្យសី”តិ។

តត្ថ ត្វញ្ញេវាតិ ត្វមេវ ឱហិយ្យសីតិ បុច្ឆតិ។ ឧបាសសីតិ បយិរុបាសសិ។

សុមុខោ អាហ –

១៣២។

“រាជា មេ សោ ទិជោ មិត្តោ, សខា បាណសមោ ច មេ;

នេវ នំ វិជហិស្សាមិ, យាវ កាលស្ស បរិយាយ”ន្តិ។

តត្ថ យាវ កាលស្ស បរិយាយន្តិ លុទ្ទបុត្ត, យាវ ជីវិតកាលស្ស បរិយោសានា អហំ ឯនំ ន វិជហិស្សាមិយេវ។

តំ សុត្វា លុទ្ទោ បសន្នចិត្តោ ហុត្វា “សចាហំ ឯវំ សីលសម្បន្នេសុ គុណេសុ អបរជ្ឈិស្សាមិ, បថវីបិ មេ វិវរំ ទទេយ្យ, កិំ មេ រញ្ញោ សន្តិកា លទ្ធេន ធនេន, វិស្សជ្ជេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៣៣។

“យោ ច ត្វំ សខិនោ ហេតុ, បាណំ ចជិតុមិច្ឆសិ;

សោ តេ សហាយំ មុញ្ចាមិ, ហោតុ រាជា តវានុគោ”តិ។

តត្ថ យោ ច ត្វន្តិ យោ នាម ត្វំ។ សោតិ សោ អហំ។ តវានុគោតិ ឯស ហំសរាជា តវ វសំ អនុគតោ ហោតុ, តយា សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ វសតុ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ធតរដ្ឋំ យដ្ឋិបាសតោ ឱតារេត្វា សរតីរំ នេត្វា បាសំ មុញ្ចិត្វា មុទុចិត្តេន លោហិតំ ធោវិត្វា ន្ហារុអាទីនិ បដិបាទេសិ។ តស្ស មុទុចិត្តតាយ មហាសត្តស្ស បារមិតានុភាវេន ច តាវទេវ បាទោ សច្ឆវិ អហោសិ, ពទ្ធដ្ឋានម្បិ ន បញ្ញាយិ។ សុមុខោ បោធិសត្តំ ឱលោកេត្វា តុដ្ឋចិត្តោ អនុមោទនំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១៣៤។

“ឯវំ លុទ្ទក នន្ទស្សុ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;

យថាហមជ្ជ នន្ទាមិ, មុត្តំ ទិស្វា ទិជាធិប”ន្តិ.

តំ សុត្វា លុទ្ទោ “គច្ឆ, សាមី”តិ អាហ. អថ នំ មហាសត្តោ “កិំ បន ត្វំ សម្ម, មំ អត្តនោ អត្ថាយ ពន្ធិ, ឧទាហុ អញ្ញស្ស អាណត្តិយា”តិ បុច្ឆិត្វា តេន តស្មិំ ការណេ អារោចិតេ “កិំ នុ ខោ មេ ឥតោ ចិត្តកូដំ គន្តុំ សេយ្យោ, ឧទាហុ នគរ”ន្តិ ចិន្តេន្តោ “មយិ នគរំ គតេ លុទ្ទបុត្តោ ធនំ លភិស្សតិ, ទេវិយា ទោហឡោ បដិប្បស្សម្ភិស្សតិ, សុមុខស្ស មិត្តធម្មោ បាកដោ ភវិស្សតិ, តថា មម ញាណពលំ, ខេមញ្ច សរំ អភយទក្ខិណំ កត្វា លភិស្សាមិ, តស្មា នគរមេវ គន្តុំ សេយ្យោ”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា “លុទ្ទ, ត្វំ អម្ហេ កាជេនាទាយ រញ្ញោ សន្តិកំ នេហិ, សចេ នោ រាជា វិស្សជ្ជេតុកាមោ ភវិស្សតិ, វិស្សជ្ជេស្សតី”តិ អាហ. រាជានោ នាម សាមិ, កក្ខឡា, គច្ឆ តុម្ហេតិ. មយំ តាទិសំ លុទ្ទម្បិ មុទុំ ករិម្ហ រញ្ញោ អារាធនេ អម្ហាកំ ភារោ, នេហិយេវ នោ, សម្មាតិ. សោ តថា អកាសិ. រាជា ហំសេ ទិស្វាវ សោមនស្សជាតោ ហុត្វា ទ្វេបិ ហំសេ កញ្ចនបីឋេ និសីទាបេត្វា មធុលាជេ ខាទាបេត្វា មធុរោទកំ បាយេត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ធម្មកថំ អាយាចិ. ហំសរាជា តស្ស សោតុកាមតំ វិទិត្វា បឋមំ តាវ បដិសន្ថារមកាសិ . តត្រាយំ ហំសស្ស ច រញ្ញោ ច វចនបដិវចនកថា ហោតិ –

១៣៩.

“កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ.

១៤០.

“កុសលំ ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;

អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសហំ.

១៤១.

“កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

ກຈ຺ຈິ ອາຣາ ອມິຕ຺ຕາ ເຕ, ຉາຍາ ທກ຺ຂິຓເຕາຣິວ.

໑໓໙.

“ອເຖາປິ ເມ ອມເຈ຺ຈສຸ, ເທາເສາ ເກາຈິ ນ ວິຊ຺ຊຕິ;

ອເຖາ ອາຣາ ອມິຕ຺ຕາ ເມ, ຉາຍາ ທກ຺ຂິຓເຕາຣິວ.

໑໔໐.

“ກຈ຺ຈິ ເຕ ສາທິສີ ຠຣິຍາ, ອສ຺ສວາ ປິຍຠາຓິນີ;

ປຸຕ຺ຕຣູປຍສູເປຕາ, ຕວ ຉນ຺ທວສານຸຄາ.

໑໔໑.

“ອເຖາ ເມ ສາທິສີ ຠຣິຍາ, ອສ຺ສວາ ປິຍຠາຓິນີ;

ປຸຕ຺ຕຣູປຍສູເປຕາ, ມມ ຉນ຺ທວສານຸຄາ.

໑໔໒.

“ກຈ຺ຈິ ເຕ ພຫເວາ ປຸຕ຺ຕາ, ສຸຊາຕາ ຣຏ຺ຐວຑ຺ຒນ;

ປຎ຺ຎາຊເວນ ສມ຺ປນ຺ນາ, ສເມ຺ມາທນ຺ຕິ ຕເຕາ ຕເຕາ.

໑໔໓.

“ສຕເຍເກາ ຈ ເຍ ປຸຕ຺ຕາ, ຂຕາເດຼ ຍຖາ ສຸຕາ;

ເຕນໍ ຕ຺ວໍ ກິຈ຺ຈຍກ຺ລາຫິ, ສາຈຣ຺ຍັຏ຺ຐິ ເຕ ຈເຈາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຸສລນ຺ຕິ ອາເຣາຄ຺ຍໍ, ຕ຺ວຕໍ ຕເສ຺ສ ເຈຈເຈຕໍ. ທີຕນ຺ຕິ ກນ຺ຫິ ເຕ ຕ຺ລໍ ເຣ຺ຮໍ ທີຕໍ ສຸກິລ຺ລໍ, ຂເຍ຺ຍຸຕ ຈ ຕໍ ອຕຸສາສສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ເຄາເຣສາຕິ ອປຣາເຂາ. ຕາຍາ ຂກ຺ລິຕເຕາຣິຈາຕິ ຍຆາ ຕາຍ ຂກ຺ລິຕຂີສາກິຍຸຕາ ຕາຍາ ຕ ຈຂ຺ຒຕິ, ຌຈໍ ເຕ ກນ຺ຫິ ອຍິຕ຺ຕາ ຕ ຈຂ຺ຒນ຺ຕີຕິ ຈຂຕິ. ສາຂີສີຕິ ຊາຕິເກາຕ຺ຕກຸລປເຂເສຫິ ສຍາຕາ. ຌຈຣ຺ປິ ຫິ ອຕິຈາຣິຕີ ຕ ເຫາຕິ. ອສ຺ສຈາຕິ ຈຈຕປຏິກ຺ກາຫິກາ. ປຸຕ຺ຕຣ຺ປຍສ຺ເປຕາຕິ ປຸເຕ຺ຕຫິ ຈ ຣ຺ເປຕ ຈ ຍເສຕ ຈ ຂ຺ເປຕາ. ປຎ຺ຎາຂເຈຕາຕິ ປຎ຺ຎາເຈເກຕ ປຎ຺ຎາ ຂຈາເປຕ຺ວາ ຕາຕິ ຕາຕິ ກິຈ຺ຈາຕິ ປຣິຈ຺ຈິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສຍຕ຺ວາຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ສເຍ຺ຍາຂຕ຺ຕິ ຕເຕາ ຕເຕາຕິ ຍຕ຺ຕ ຍຕ຺ຕ ຕີຍຸຕ຺ຕາ ເຫາຕ຺ຕິ, ຕເຕາ ຕເຕາ ສເຍ຺ຍາຂເຕ຺ຕຈ, ຕ ຈີຣ຺ຈັຏ຺ຐີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ຍຖາ ສຸຕາຕິ ຍຖາ ຈິສ຺ສຸຕາ. ຍຄ຺ຄາ ເລີເກາ “ພາຫຸປຸຕ຺ຕຣາຊາ”ຕິ ຈຂຕິ, ຕ຺ລຕິ ເຕ ຍໍ ຕິສ຺ສາຍ ຈິສ຺ສຸຕາ ປາກເຏ ຊາຕາຕິ ຍຖາ ສຸຕາ ຕາຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ຈຂຕິ. ເຕນໍ ຕ຺ວໍ ກິຈ຺ຈຍກ຺ລາຫີຕິ ເຕນໍ ຍຍ ປຸຕ຺ຕາຕໍ “ຕ຺ລຂໍ ຕາຍ ກເຣາຕ຺ວ”ຕິ ຕ຺ວໍ ກິຈ຺ຈຍກ຺ລາຫິ, ຕ ເຕ ຈຈຕໍ ອຈຣ຺ຍັຏ຺ຐິ, ສ຺ຈາຂໍ ເຕສໍ ເຂຫີຕິ ອຄິປ຺ປາເຍເຕຈຍາຫ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ສ຺ຈາຂໍ ເຂເຕ຺ຕາ ປຈ຺ຈ ກາຈາ ອກາສິ –

໑໓໓.

“ຣ຺ປເປຕ຺ຕາປິ ເຈ ເຫາຕິ, ຊາຕິຍາ ຈິຕເຍຕ ຈາ;

ອຈ ປຂ຺ຒາ ກຸຣ຺ເຕ ເຍາຄໍ, ກິເຂ຺ຂ ອາປິສ຺ສ ສີຂຕິ.

໑໓໔.

“ຕສ຺ສ ສັຫີຣປຎ຺ຎາສ຺ສ, ຈິຈເຣາ ຊາຍເຕ ຍຫາ;

ຣຕ຺ຕີຍເຕ຺ຂາຈ ຣ຺ປີຕິ, ສ຺ລິຕິ ຍຕຸປສ຺ສຕິ.

໑໓໕.

“អសារេ សារយោគញ្ញូ, មតី ន តេ្វច ចិន្តតិ;

សរេកាច ពិរិឡ្ហស្មិំ, អត្ថរាសេយ ឃឹងតិ.

១៣៨.

“ហិតជ្ឈេប្បិ នេ ហោតិ, ស្នេហាតា ងិតិយា តនេរា;

អាហារសីលសមុរេត្តា, តិេស អគ្គិច ការតិ.

១៣៩.

“ឯតំ មេ រូបមំ កត្វា, បុត្តេ ចិន្តាសុ ចាចយ;

សំចិត្វញ្ញេហេឆ មេឆាចិ, ពេតេ្ត ខាំមចុ ចុប្ចិយា”តិ.

តត្ថ ចិតេយតាតិ អាហារេត បច្ឆា កុរុតេ យោគត្តិ យោ េច សិក្ខិតព្ពសិក្ខាសុ ឆហរការេល យោកំ ចិរិយំ អកត្វា បច្ឆា មហល្លកការេល ករោតិ, ឯចរុបេបិ បច្ឆា តឆារុប ទុក្ខ ចា អាបងាសុ ចា រូបត្តាសុ សីឆតិ, អត្ថានំ រូឆ្វិរិតុំ ត សក្កោតិ. តស្ស សំហិរបញ្ញស្សាតិ តស្ស អសិក្ខិតត្តា តេតា តេតា ហរិតព្ពបញ្ញស្ស តិច្ចំ ចលឡុត្ថិតោ. ចិចរោតិ កោកាឌិតំ លិច្ឆំ, បរិហាតិតិ អតេ្ថា. រត្តិមត្ថោតិ រត្តត្ថោ. ខ្លាង ចុត្តំ ហោតិ – “យថា រត្តត្ថោ រត្តិការណោ រត្តិំ ចត្ថោការសាឌិហិ ឆ្វលរុបិតេច បស្សតិ, សុខុមានិ បស្សិតុំ ត សក្កោតិ, ឯចំ អសិក្ខិតោ សំហិរបញ្ញោ កិច្ចិច្ចិរេឆច ករេយ រូបត្តេ សុខុមានិ កិច្ចានិ បស្សិតុំ ត សក្កោតិ, ឱឡារិកេយេច បស្សតិ, តស្មា តច បុត្តេ ឆហរការេលយេច សិក្ខាបេតុំ ចដ្ដតី”តិ.

អសារេតិ តិស្សារេ លេកាយតចេឆសមេយ. សារយោគញ្ញូតិ សារយុត្តោ ឯស សមយោតិ មញ្ញមានោ. មតី ត េតួច ចិន្តតីតិ ធាតុំ សិក្ខិតាបិ បញ្ញា ត លភតិយេច. ពិរិឡ្ហស្មិន្តិ ឥសា ឯចរុបេបិ យថា តាម សរេកា អត្តតោ ចសតឆ្វានំ អាកឌ្ឍត្តោ អត្តរាមគ្គេ ចិសមយិ សមត្តិ មញ្ញមានោ ពិរិឡ្ហគ្គេ ចេតេកាកឌ្ឍត្តោ តរកបបំតំ បតិត្វា អត្តរាសេយ ឃឹងតិ, អាចានំ ត បិបុណាតិ, ឯចមេចំ អសារំ លេកាយតចេឆសមយំ សារសញ្ញាយ រូក្ខេហត្វា មហាចិតានំ បិបុណាតិ. តស្មា តច បុត្តេ អត្តតិស្សិតេសុ ចត្ថិអាចហេសុ កិច្ចេសុ យោជេត្វា សិក្ខាបេហីតិ. តិេស អគ្គិចាតិ មហារាជ, ហិតជាតិកោបិ ស្នេហាតាទិក្ខណមុរេត្តា រត្តិំ អគ្គិក្ខេត្តោ ចិយ ឱ្ឋការតិ. ឯតំ មេតិ ឯតំ មយា ចុត្តំ រត្តត្ថញ្ច អគ្គិក្ខត្ថញ្ច រូបមំ កត្វា តច បុត្តេ ចិន្តាសុ ចាចយ, សិក្ខិតព្ពយុត្តាសុ សិក្ខាសុ យោជេហិ. ឯចំ យុត្តោ ហិ យថា

សុខេត្តេ សុវុដ្ឋិយា ពីជំ សំវិរូហតិ, តថេវ មេធាវី សំវិរូហតិ, យសេន ច ភោគេហិ ច វឌ្ឍតីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ សត្តរត្តិំ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេសិ, ទេវិយា ទោហឡោ បដិប្បស្សម្ភិ។ មហាសត្តោ អរុណុគ្គមនវេលាយមេវ រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា អប្បមាទេន ឱវទិត្វា សទ្ធិំ សុមុខេន ឧត្តរសីហបញ្ជរេន និក្ខមិត្វា ចិត្តកូដមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេបិ ឥមិនា មមត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចត្តមេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ខុជ្ជា នន្ទា អហោសិ, រាជា សារិបុត្តោ, ទេវី ខេមាភិក្ខុនី, ហំសបរិសា សាកិយគណោ, សុមុខោ អានន្ទោ, ហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡហំសជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[៥០៣] ៧។ សត្តិគុម្ពជាតកវណ្ណនា

មិគលុទ្ទោ មហារាជាតិ ឥទំ សត្ថា មទ្ទកុច្ឆិស្មិំ មិគទាយេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តេន ហិ សិលាយ បវិទ្ធាយ ភគវតោ បាទេ សកលិកាយ ខតេ ពលវវេទនា ឧប្បជ្ជិ។ តថាគតស្ស ទស្សនត្ថាយ ពហូ ភិក្ខូ សន្និបតិំសុ។ អថ ភគវា បរិសំ សន្និបតិតំ ទិស្វា “ភិក្ខវេ, ឥទំ សេនាសនំ អតិសម្ពាធំ, សន្និបាតោ មហា ភវិស្សតិ, មំ មញ្ចសិវិកាយ មទ្ទកុច្ឆិំ នេថា”តិ អាហ។ ភិក្ខូ តថា ករិំសុ។ ជីវកោ តថាគតស្ស បាទំ ផាសុកំ អកាសិ។ ភិក្ខូ សត្ថុ សន្តិកេ និសិន្នាវ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, ទេវទត្តោ សយម្បិ បាបោ, បរិសាបិស្ស បាបា, ឥតិ សោ បាបោ បាបបរិវារោវ វិហរតី”តិ។ សត្ថា “កិំ កថេថ, ភិក្ខវេ”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមំ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ បាបោ បាបបរិវារោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ឧត្តរបញ្ចាលនគរេ បញ្ចាលោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ មហាសត្តោ អរញ្ញាយតនេ ឯកស្មិំ សានុបព្ពតេ សិម្ពលិវនេ ឯកស្ស សុវរញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, ទ្វេ ភាតរោ អហេសុំ។ តស្ស បន បព្ពតស្ស ឧបរិវាតេ ចោរគាមកោ អហោសិ បញ្ចន្នំ ចោរសតានំ និវាសោ, អនុវាតេ អស្សមោ បញ្ចន្នំ ឥសិសតានំ និវាសោ។ តេសំ សុវបោតកានំ បក្ខនិក្ខមនកាលេ វាតមណ្ឌលិកា ឧប្បជ្ជិ។ តាយ បហដោ ឯកោ សុវបោតកោ ចោរគាមកេ ចោរានំ អាវុធន្តរេ បតិតោ, តស្ស តត្ថ បតិតត្តា “សត្តិគុម្ពោ”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ។ ឯកោ អស្សមេ វាលុកតលេ បុប្ផន្តរេ បតិ, តស្ស តត្ថ បតិតត្តា “បុប្ផកោ”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ។ សត្តិគុម្ពោ ចោរានំ អន្តរេ វឌ្ឍិតោ, បុប្ផកោ ឥសីនំ។

អថេកទិវសំ រាជា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ រថវរំ អភិរុហិត្វា មហន្តេន បរិវារេន មិគវាយ នគរតោ នាតិទូរេ សុបុប្ផិតផលិតំ រមណីយំ ឧបកុម្ពវនំ គន្ត្វា “យស្ស បស្សេន មិគោ បលាយតិ, តស្សេវ គីវា”តិ វត្វា រថា ឱរុយ្ហាបដិច្ឆាទេត្វា ហិន្តេ កោដ្ឋកេ ធនុំ

ອາຄາຍ ອຫິ຺ຄາສິ. ບຸຣິເສຫິ ມິກາກັ ວຸຕ຺ຖາປຕ຺ຕາຍ ຈຕຸເຣສຸ ເປຫີຍມາເນສຸ ອຸເກາ ອຸຫິມິເກາ ວຸຕ຺ຖາຍ ກມຕມຸກ຺ກ ຊຸເລາເກຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ຊິຕ຺ຖາເນສ຺ສຸ ຊິຊິຕ຺ວາຕັ ຊິສ຺ວາ ຕເຄກີຍຸເລາ ປກ຺ກຸຕ຺ວາ ປລາຍີ. ອມຈ຺ຈາ “ກສ຺ສ ປເສ຺ສຕ ມິເກາ ປລາຍິເຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຊ຺ຊາ “ຣເຎ຺ຎາ ປເສ຺ສຕາ”ຕິ ອາຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ສທ຺ທິ ເກຍຸທ຺ທັ ກຣິສຸ. ຣາຊາ ອສ຺ຸມາເນນ ເຕນັ ເກຍຸທ຺ທັ ອສຫເນ຺ຕາ “ທຸຄາສິ ຕັ ມິກັ ກເຫສ຺ສາມີ”ຕິ ຣຄັ ອາຣຸຍ຺ຫ“ສີຄັ ເປເສຫີ”ຕິ ສາຣຊີ ອາລາເປຕ຺ວາ ມິເກນ ຄຕມຸກ຺ກ ປຕິປຊ຺ຊີ. ຣຄໍ ເຈເວນ ຄຈ຺ຊ຺ຕ ປຣິສາ ອນຸພນ຺ທິຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ. ຣາຊາ ສາຣຊີຍຸຕິເຍາ ມາຈ ມຊ຺ຊັນ຺ຫິກ຺ກາ ຄຕ຺ວາ ຕັ ມິກັ ອທິສ຺ວາ ນິວຕ຺ຕເນ຺ຕາ ຕສ຺ສ ເຈາຣກາມສ຺ສ ສຕ຺ຕິເກ ຣມຫີຍັ ຄຕ຺ຣັ ທິສ຺ວາ ຣຄາ ຊຸຣຸຍ຺ຫາຕຸມ຺ຕາ ຈ ປິຊິຕ຺ວາ ຈ ປຫຕ຺ຕຣິ. ອຊສ຺ສ ສາຣຊີ ຣຊສ຺ສ ວຸຕ຺ຕຣຕ຺ຕເຣາຫັ ຊຸຕາເຣຕ຺ວາ ສມັກັ ຣຸກ຺ຂ຺ຂຊາມາຍ ປຍ຺ຍາເປສິ, ເສາ ຕຕ຺ຖ ນິປຊ຺ຊີ. ສາຣຊີປິ ຕສ຺ສ ປາເທ ສມ຺ພາຫເນ຺ຕາ ນິສີທີ. ຣາຊາ ອຕ຺ຕຣຕ຺ຕຣາ ນິທ຺ທາຍຕິ ເຈວ ປພຸຊ຺ຊຕິ ຈ.

ເຈາຣກາມຈາສິເນາ ເຈາຣາປິ ຣເຎ຺ຎາ ອາຣກ຺ຂຫຕ຺ຖາຍ ອຣເຎ຺ຎເມວ ປວິສິສຸ. ເຈາຣກາມເກ ສຕ຺ຕິກຸເມ຺ຕາ ເຈວ ກຕ຺ຣຕ຺ຖເກາ ປຕິເກາລເມ຺ຕາ ຕາເມເກາ ບຸຣິເສາ ຈາຕິ ເຈ຺ຕ ຊຸຫີຍິສຸ. ຕສ຺ມິ ຂເນ ສຕ຺ຕິກຸເມ຺ຕາ ກາມກາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣາຊານັ ທິສ຺ວາ “ຊຸມັ ນິທ຺ທາຍມາເນເມວ ມາເຣຕ຺ວາ ອາກຣລານິ ກເຫສ຺ສາມາ”ຕິ ຊິເນ຺ຕຕ຺ວາ ປຕິເກາລມ຺ຸສ຺ສ ສຕ຺ຕິກັ ກຕ຺ວາ ຕັ ກາຣລັ ອາເຣາເຈສີ. ຕມຕ຺ຖ ປກາເສເນ຺ຕາ ສຕ຺ຖາ ປຕ຺ຖ ກາຖາ ອກາສີ –

໑໘໙.

“ມິກລຸທ຺ໂທ ມຫາຣາຊາ, ປຍ຺ຈາລິກັ ຣເຊສເກາ;

ນິກ຺ຂເນ຺ຕາ ສຫ ເສເນາຍ, ຊຸກເລາ ຈຕມາກມາ.

໑໙໐.

“ຕຕ຺ຖຸທ຺ທສາ ອຣເຎ຺ຎສ຺ມິ, ຕກ຺ກຣາກັ ກຸຊີ ກຕັ;

ຕສ຺ສາ ກຸຊີຍາ ນິກ຺ຂມ຺ມ, ປຸເຣາ ລຸທ຺ທານິ ກາຍຕີ.

໑໙໑.

“ສມ຺ພຕ຺ຕຈາຫເຕາ ເປເສາ, ມຸຈາ ສມ຺ພຸກ຺ຂຸທ຺ທເລາ;

សោភតិ លោហិតុណ្ហីសោ, ទិវា សូរិយោវ ភាសតិ។

១៩៧។

“បញ្ចត្តិរិកា សប្យតិកេ, សុត្វា រាជា សភាគតេ;

ហត្ថស្សាគរណំ សន្តុំ, កញ្ញាយ នាគសា យថា។

១៩៨។

“តិសីចេបិ វហោរាតិ, សុត្វា រាជា សភាគតេ;

អាគាយ ចតុំ មលិកុណ្ឌលប្បា, ហត្ថាភ នាគាហិ អចតុរាមា”តិ។

តត្ថ មិគលុទ្ធោតិ លុទ្ធោ វិយ មិគានំ គវេសតោ “មិគលុទ្ធោ”តិ វុត្តោ។ ឯកគណោតិ គណា ឯកហីនោ បរិហីនោ ហុត្វា។ តក្ករានំ កុដិំ គតត្ថិ សោ រាជា តត្ថ អរញ្ញេ ចោរានំ ចរតត្ថាយ គតំ គាមកំ អទ្ធុសំ តស្សាតិ តតោ ចោរកុដិតោ។ លុទ្ធានំ ភាសតីតិ បតិកោលប្បេន សន្ធិ ភារុណានំ ចចនានំ គច្ឆតិ។ សម្បត្តចាហតោតិ សម្បត្តអស្សចាហតោ។ លោហិតុណ្ហីសាតិ រត្តេន ឧណ្ហីសបដ្ដេន សមន្នាគតោ។ សព្យតិកេតិ សព្យតិ ប្តូភានំ, ឧចរូបេ ចិត្តបញ្ចត្តិរិកកាលេតិ អត្ថោ។ នាគសាតិ នាគសេន បសយ្ហកាវិ គត្វា កញ្ញាយាតិ ចចតិ។ តិសីចេបិ វហោរាតីតិ តិសីចេបិ ប្តូភានិបិ វហោ។ ប្តូចំ ចចតិ – យថា តិសីចេ អដ្ឋវត្តសមយេ មនុស្សា កិលត្តា សយត្តិ, វហោ ភាយ ហោតិ, ប្តូភានិ ចិត្តបញ្ចត្តិរិកកាបិ កាលេ តចេចរាតិ។ ហត្ថាភាតិ រាជានំ មារេត្វា ចត្តាករណានិស្ស គហេត្វា អថ តំ បិវេច គហេត្វា គច្ឆិត្វា ឧគមត្ថេ នាគាហិ បដិត្ថាវេយាតិ។

ប្តូតិ សោ ចេរកេ សតិ តិក្កមតិ, សតិ បតិកោលប្បស្ស សត្តិកំ គច្ឆតិ។ សោ តស្ស ចចនំ សុត្វា តិក្កមិត្វា ឯកលេកោត្វា រាជគារំ វាត្វា អិតោ គាថមាហ –

១៩៣។

“តិត្ថុ រូបមត្តុបោវិច, សត្តិកុព្ពា បភាសសិ;

ទុរាសទា ហិ រាជានោ, អគ្គិ បជ្ជលិតោ យថា”តិ។

អថ នំ សុវោ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

១៩៣។

“អថ ត្វំ បតិកោលម្ព, មត្តោ ថុល្លានិ គច្ឆសិ;

មាតរិ មយ្ហាភក្ខាយ, កិន្នុ ត្វំ ទិដ្ឋិគ្ឈេសេ”តិ។

តត្ថ អថ ត្វន្តិ ភន្តេ ត្វំ។ មត្តោតិ ទោវារិកំ ខ្ញិដ្ឋំ សុទំ លភិត្វា តាយ មត្តោ ហុត្វា ថុល្លានិ មហាកប្ពិតានិ គច្ឆសិ។ មាតរីតិ ទោវារិកេដ្ឋកស្ស ភរិយំ សន្ធាយាហ។ សា កិរ តទា សាលាភគ្គិ និទានេសុត្វា ធរតិ។ ទិដ្ឋិគ្ឈេសេតិ មម មាតរិ ភក្ខាយ កិន្នុ ត្វំ ទូរានិ ទោរកម្មំ គិជ្ឈសិ, ការណំ ន ទូរស្សីតិ។

រាជា បញ្ញត្តិំ តស្ស ទេតន សន្ធិំ មនុស្សភាសាយ កទេតព្ពស្ស ធនំ សុត្វា “សប្បដិភាណំ ទូតំ ជាន”ន្តិ សារថិំ ខ្ញោនេបន្តោ គាថមាហ –

១៩៤។

“ខ្ញេដ្ឋហិ សម្ម តរុយានោ, រថំ យោជេហិ សារថិ;

សក្ខុណោ មេ ន រុក្ខតិ, អញ្ញំ គច្ឆាម អស្សម”ន្តិ។

សោបិ សីឃំ ខ្ញេដ្ឋហិត្វា រថំ យោជេត្វា គាថមាហ –

១៩៥។

“យុត្តោ រថោ មហារាជ, យុត្តោ ច ពលវាហនោ;

អធិតិដ្ឋ មហារាជ, អញ្ញំ គច្ឆាម អស្សម”ន្តិ។

តត្ថ ពាលចាទភោតិ ពាលចចាទភោ, យហាថាយអស្សរយ្យេក្ខាតិ អត្ថោ។ អធិតិដ្ឋាតិ អភិរូប។

អភិរូបញ្ញហយត្តេយេច ច តស្មិំ សិន្ធុចា ចាតចេគេត បញ្ចត្ថិមុ។ សត្តិក្កូយ្យា រថំ គច្ឆន្តិ ទិស្វា សំចេគប្បេត្វា ឥមំ គាថា អកាសិ –

១៩៧។

“កោ ភុមេច គតា សន្តេ, យេ អស្មិំ បរិចារកា;

ឯវ គច្ឆតិ បញ្ចាលី, យុត្តា តេសំ អធស្សភា។

១៩៨។

“កោធណ្ឌកានិ គណ្ឋេ, សត្តិយោ តោមរានិ ច;

ឯវ គច្ឆតិ បញ្ចាលី, យា ចោ យុញ្ចិត្វ ឌិចត”ន្តិ។

តត្ថ កោ ភុមេតិ កុហិំ ភុ ពួមេ។ អស្មិន្តិ ពួមស្មិំ អស្សមេ។ បរិចារកាតិ ចោរា។ អធស្សភាតិ ឯតេសំ ចោរានំ អធស្សេភេ យុត្តា ឯវ គច្ឆតីតិ, ឯតេសំ ហត្ថតោ យុត្តា ហុត្វា ឯវ អធស្សំ គច្ឆតីតិបិ អត្ថោ។ កោធណ្ឌកានីតិ ធនូនិ។ ឌិចតន្តិ តុយញ្ញំ ឌិចត្តានំ យា យុញ្ចិត្វ, អាចុធហត្ថា ធាចិត្វា គណ្ឋេ ភន្តិ។

ឯចំ តស្ស ចិរចិត្វា អបរាបរំ ធាចត្តមេស្សច រាជា ព្ពសិតំ អស្សមំ បត្តោ។ តស្មិំ ឈណេ ព្ពមយោ ផលាផលត្ថាយ គតា ។ ឯកោ បុប្ផកស្មេចាច អស្សមបទេ ឋិតោ ហោតិ។ សោ រាជានំ ទិស្វា បច្ចុគ្គមនំ កត្វា បដិសន្ថារមកាសិ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ចតស្សា គាថា អកាសិ –

១៩៩។

“អធាបរោ បដិគត្តិត្វ, ឃុចោ លោហិតតណ្ឌកោ;

ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

១៥១។

“តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ។

១៥២។

“ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;

តតោ បិវ មហារាជ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ។

១៥៣។

“អរញ្ញំ ឧញ្ឆាយ គតា, យេ អស្មិំ បរិចារកា;

សយំ ឧដ្ឋាយ គណ្ហវ្ហោ, ហត្ថា មេ នត្ថិ ទាតវេ”តិ។

តត្ថ បដិនន្ទិត្វាតិ រាជានំ ទិស្វាវ តុស្សិ។ លោហិតតុណ្ឌកាតិ រត្តតុណ្ឌា សោកក្កប្បត្តា។ មធុកេតិ មធុកផលានិ។ កាសុមារិយោតិ ឱចិនាយកានិ ផលានិ, ការផលានិ វា។ តតោ បិវាតិ តតោ បានីយមាឡកតោ គហេត្វា បានីយំ បិវ។ យេ អស្មិំ បរិចារកាតិ មហារាជ, យេ ឥមស្មិំ អស្សមេ វិចរណកា ឥសយោ, តេ អរញ្ញំ ឧញ្ឆាយ គតា។ គណ្ហវ្ហោតិ ផលាផលានិ គណ្ហថ។ ទាតវេតិ ទាតុំ។

រាជា តស្ស បដិសន្ថារេ បសីទិត្វា គាថាទ្វយមាហ –

១៥៤។

“ភទ្ទកោ ចតមំ បក្ខី, ទិជោ បរមធម្មិកោ;

អធេសោ ខ្ពតរោ បក្ខី, សុចោ លុទ្ទាតិ កាសតិ៍

១៤២៍

“‘ឯតំ ហតច ពន្ធច, មា ចោ មុញ្ចិត្ថ ខិចតំ’;

ខ្ពច្ចេចំ ចិលបត្តស្ស, សោត្ថិ បតេ្តាស្មិ អស្សម”ត្តិ៍

តត្ថ ខ្ពតរោតិ ចោរកុជិយំ សុចកោ៍ ខ្ពច្ចេចត្តិ អហំ បត តស្ស ឯចំ ចិលបត្តស្សច ខ្ពមំ អស្សមំ សោត្ថិនា បតេ្តា៍

រញ្ញោ ពធំ សុត្វា បុបឲ្យកោ ធេ្វ កាថា អភាសិ –

១៤៣៍

“កាតរោស្មិ មហារាជ, សោភរិយា ឯកមាតុកា;

ឯករុក្ខស្មិ សំចន្ធា, នានាខេត្តគតា ឧភោ៍

១៤៤៍

“សត្តិកុម្ភោ ច ចោរានំ, អហញ្ច ខ្ពសិនំ ខ្ពធ;

អសតំ សោ, សតំ អហំ, តេន ធម្មេន នោ ចិនា”តិ៍

តត្ថ កាតរោស្មាតិ មហារាជ, សោ ច អហញ្ច ឧភោ កាតរោ ហោម៍ ចោរានត្តិ សោ ចោរានំ សត្តិកេ សំចន្ធោ, អហំ ខ្ពសិនំ សត្តិកេ៍ អសតំ សោ, សតំ អហត្តិ សោ អសាធូនំ ទុស្សីលានំ សត្តិកំ ឧបកតោ, អហំ សាធូនំ សីលចន្តានំ៍ តេន ធម្មេន នោ ចិនាតិ មហារាជ, តំ

សត្តិគុម្ពំ ចោរា ចោរធម្មេន ចោរកិរិយាយ ជីវន្តិ, យំ ឥសយោ ឥសិធម្មេន ឥសិសីលាចារេន, តស្មា សោបិ តេន ចោរធម្មេន នោ ជិតា ហោតិ, អហម្បិ ឥសិធម្មេន នោ ជិតា ហោមីតិ។

ឥទានិ តំ ធម្មំ វិភជន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១៥៧។

“តត្ថ វធោ ច ពន្ធោ ច, និកតី វញ្ចនានិ ច;

អាលោបា សាហសាការា, តានិ សោ តត្ថ សិក្ខតិ។

១៥៨។

“ឥធ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច, អហិំសា សំយមោ ទមោ;

អាសត្វកកាយិតំ, អេក្ក ចេទ្ធាស្មិំ ការណា”តិ។

តត្ថ និកតីតិ បតិរូបេន វញ្ចនា។ វញ្ចនានីតិ ឧជុកវញ្ចនានេវ។ អាលោបាតិ ទិវា គាមឃាតា។ សាហសាការាតិ គេហំ បវិសិត្វា ពលេន តជ្ជេត្វា សាហសិកកម្មករណានិ។ សច្ចន្តិ សភាវោ។ ធម្មោតិ សុចរិតធម្មោ។ អហិំសាតិ មេត្តាបុព្ពភាគោ។ សំយមោតិ សីលសំយមោ។ ទមោតិ ឥន្ទ្រិយទមនំ។ អាសត្វកកាយិតន្តិ អក្ខាគតានំ អាសត្តា ឧគ្គតា ទានសីលិតំ។ ការណាតិ រាជានំ អាលបតិ។

ឥទានិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេន្តោ ឥមា គាថា អភាសិ –

១៧០។

“យំ យញ្ហិ រាជ ភជតិ, សន្តំ វា យទិ វា អសំ;

សីលវន្តំ វិសីលំ វា, វសំ តស្សេវ គច្ឆតិ។

១២៤។

“យាទិសំ កុរុតេ មិត្តំ, យាទិសំ ចូបសេវតិ;

សោបិ តាទិសកោ ហោតិ, សហវាសោ ហិ តាទិសោ។

១២៥។

“សេវមានោ សេវមានំ, សម្ផុដ្ឋោ សម្ផុសំ បរំ;

សរោ ទិទ្ធោ កលាបំវ, អលិត្តមុបលិម្បតិ;

ឧបលេបភយា ធីរោ, នេវ បាបសខា សិយា។

១២៦។

“បូតិមច្ឆំ កុសគ្គេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;

កុសាបិ បូតិ វាយន្តិ, ឯវំ ពាលូបសេវនា។

១២៧។

“តគរញ្ច បលាសេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;

បត្តាបិ សុរភិ វាយន្តិ, ឯវំ ធីរូបសេវនា។

១២៨។

“តស្មា បត្តបុដស្សេវ, ញត្វា សម្បាកមត្តនោ;

អសន្តេ នោបសេវេយ្យ, សន្តេ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ;

អសន្តោ និរយំ នេន្តិ, សន្តោ បាបេន្តិ សុគ្គតិ”ន្តិ។

តត្ថ សន្តំ វា យទិ វា អសន្តន្តិ សប្បុរិសំ វា អសប្បុរិសំ វា។ សេវមានោ សេវមានន្តិ សេវិយមានោ អាចរិយោ សេវមានំ អន្តេវាសិកំ។ សម្ផុដ្ឋោតិ អន្តេវាសិកា វា ផុដ្ឋោ អាចរិយោ។ សម្ផុសំ បរន្តិ បរំ អាចរិយំ សម្ផុសន្តោ អន្តេវាសី វា។ អលិត្តន្តិ តំ អន្តេវាសិកំ បាបធម្មេន អលិត្តំ យោ អាចរិយោ វិសទិទ្ធោ សរោ សរកលាបំ វិយ លិម្បតិ។ ឯវំ ពាលូបសេវនាតិ ពាលូបសេវី ហិ បូតិមច្ឆំ ឧបនយ្ហកកុសគ្គំ វិយ ហោតិ, បាបកម្មំ អករោន្តោបិ អវណ្ណំ អកិត្តិំ លភតិ។ ធីរូបសេវនាតិ ធីរូបសេវី បុគ្គលោ តគរាទិគន្ធជាតិបលិវេឋនបត្តំ វិយ ហោតិ, បណ្ឌិតោ កថិតំ អសក្កោន្តោបិ កល្យាណមិត្តសេវី វណ្ណកិត្តិំ លភតិ។ បត្តបុដស្សេវាតិ គុគ្គុលគន្ធបលិវេឋនបណ្ណស្សេវ។ សម្បាកមត្តេនាតិ កល្យាណមិត្តសំសគ្គេន អត្តនោ បរិបាកំ បរិភាវនំ ញត្វាតិ អត្ថោ។ អសេត្វា។ បាបេន្តិ សុគ្គតិន្តិ សន្តោ សម្មាទិដ្ឋិកា អត្តានំ និស្សិតេ សត្តេ សគ្គមេវ បាបេន្តីតិ ទេសនំ យថានុសន្ធិមេវ បាបេសិ។

រាជា តស្ស ធម្មកថាយ បសីទិ, ឥសិគណោបិ អាគតោ។ រាជា ឥសយោ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, មំ អនុកម្បមានា ឥធ វសថា”តិ វត្វា តេសំ បដិញ្ញំ គហេត្វា នគរំ គន្ត្វា សុវានំ អភយំ អទាសិ។ ឥសយោបិ តត្ថ អគមំសុ។ រាជា ឥសិគណំ ឧយ្យានេ វសាបេន្តោ យាវជីវំ ឧបដ្ឋហិត្វា សគ្គបុរំ បូរេសិ។ អថស្ស បុត្តោបិ ឆត្តំ ឧស្សាបេន្តោ ឥសិគណំ បដិជគ្គិយេវាតិ តម្ហិ កុលបរិវដ្ដេ សត្ត រាជានោ ឥសិគណស្ស ទានំ បវត្តយិំសុ។ មហាសត្តោ អរញ្ញេ វសន្តោយេវ យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ បាបោ បាបបរិវារោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សត្តិគុម្ពោ ទេវទត្តោ អហោសិ, ចោរា ទេវទត្តបរិសា , រាជា អានន្ទោ, ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា, បុប្ផកសុវោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សត្តិគុម្ពជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[៥០៤] ៨. ភល្លាតិយជាតកវណ្ណនា

ភល្លាតិយោនាម អហោសិ រាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មល្លិកំ ទេវិំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្សា កិរ ឯកទិវសំ រញ្ញា សទ្ធិំ សយនំ និស្សាយ កលហោ អហោសិ។ រាជា កុជ្ឈិត្វា តំ ន ឱលោកេសិ។ សា ចិន្តេសិ “នូន តថាគតោ រញ្ញោ មយិ កុជ្ឈភាវំ ន ជានាតី”តិ។ សត្ថា តំ ការណំ ញត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បវិសិត្វា រញ្ញោ គេហទ្វារំ គតោ។ រាជា បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តំ គហេត្វា

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩣᩈᩣᨴᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᩣᨴᨠᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱᩦᨲᩮᨶᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᩅᩈᩣᨶᩮ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨡᨾᨴᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶᨶᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨷᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨽᩃ᩠ᩃᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨣᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᨴ᩠ᨵᨸᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᨵᩮᩣ ᩈᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨠᩮᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩈᩩᨶᨡᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨣᨦ᩠ᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩴ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᨶᨴᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᨴᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩥᨣᩈᩪᨠᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨾᨱᩦᨿᩣ ᨶᨴᩦ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩣᩃᩮ ᨳᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣᨴᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨴᩣ ᨩᨱ᩠ᨱᩩᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣᨴᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᨠᨧ᩠ᨨᨸᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨴᨠᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩁᨩᨲᨸᨭ᩠ᨭᩅᨱ᩠ᨱᩅᩣᩃᩩᨠᩣ, ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨲᩦᩁᩮᩈᩩ ᨶᩣᨶᩣᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᨽᩁᩥᨲᩅᩥᨶᨾᩥᨲᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᩁᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᩉᨦ᩠ᨣᨾᨽᨾᩁᨣᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᨾᩥᨣᩈᨦ᩠ᨥᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩣ ᩈᩦᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩁᨾᨱᩦᨿᩣᨿ ᩉᩮᨾᩅᨲᨶᨴᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧᩩᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔᩣ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩮ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶᩮ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨶᨡᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᨸᩉᩁᩥ᪨ ᩈᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨠᩮᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩈᩩᨶᨡᩣ ᨲᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨣᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩩᨠᩃᩣᨸᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩈᩮᩈᩣᩅᩩᨵᩣᨶᩥ ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨱᩥᨠᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩁᩮᩣᨴᨳᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪕᪘᪨

“ᨽᩃ᩠ᩃᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩁᩣᨩᩣ, ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨾᩥᨣᩅᩴ ᩋᨧᩣᩁᩥ ᩈᩮᩣ;

ᩋᨣᨾᩣ ᨣᩥᩁᩥᩅᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᩴ, ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩴ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ᪨

᪑᪕᪙᪨

“ᩈᩣᩊᩪᩁᩈᨦ᩠ᨥᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩈᩮᨵᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨵᨶᩩᩴ ᨠᩃᩣᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

ᩏᨸᩣᨣᨾᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

១៨៨។

“ហិមច្ចយេ ហេមវតាយ តីរេ, កិមិធដ្ឋិតា មន្តយវ្ហោ អភិណ្ហំ;

បុដ្ឋាមិ វោ មានុសទេហវណ្ណា, កថំ វោ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”តិ។

តត្ថ សាឡ្ហារសញ្ឈត្តិ សុតលកាលំ។ ហិមច្ចយេតិ ចតុន្នំ ហេមន្តមាសានំ អតិក្កមេ។ ហេមវតាយាតិ ឥមិស្សា ហេមវតាយ នទិយា តីរេ។

រញ្ញោ វចនំ សុត្វា កិន្នរោ តុណ្ហី អហោសិ, កិន្នរី បន រញ្ញា សទ្ធិំ សល្លបិ –

១៨៩។

“មល្លំ គិរិំ បណ្ឌរកំ តិកូដំ, សីតោទកា អនុវិចរាម នជ្ជោ;

មិគា មនុស្សាវ និភាសវណ្ណា, ជានន្តិ នោ កិម្បុរិសាតិ លុទ្ទា”តិ។

តត្ថ មល្លំ គិរិន្តិ សម្ម លុទ្ទក, មយំ ឥមំ មល្លគិរិញ្ច បណ្ឌរកញ្ច តិកូដញ្ច ឥមា ច នជ្ជោ អនុវិចរាម។ “មាលាគិរិ”ន្តិបិ បាឋោ។ និភាសវណ្ណាតិ និភាសមានវណ្ណា, កិម្បុរិសាតិ អម្ហេ។

តតោ រាជា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៩០។

“សុកិច្ឆរូបំ បរិទេវយវ្ហោ, អាលិង្គិតោ ចាសិ បិយោ បិយាយ;

បុដ្ឋាមិ វោ មានុសទេហវណ្ណា, កិមិធ វនេ រោទថ អប្បតីតា។

១៩១។

“សុកិច្ឆរូបំ បរិទេវយន្តោ, អាលិង្គិតោ ចាសិ បិយោ បិយាយ;

បុច្ឆាមិ វោ មានុសទេហវណ្ណេ, កិមិធ វនេ វិលបថ អប្បតីតា។

១៥៧។

“សុកិច្ឆរូបំ បរិទេវយន្តោ, អាលិង្គិតោ ចាសិ បិយោ បិយាយ;

បុច្ឆាមិ វោ មានុសទេហវណ្ណេ, កិមិធ វនេ សោចថ អប្បតីតា”តិ។

តត្ថ សុកិច្ឆរូបន្តិ សុដ្ឋុ ទុក្ខប្បត្តា វិយ ហុត្វា។ អាលិង្គិតោ ចាសិ បិយោ បិយាយាតិ តយា បិយាយ តវ បិយោ អាលិង្គិតោ ច អាសិ។ “អាលិង្គិយោ ចាសី”តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។ កិមិធ វនេតិ កិំការណា ឥធ វនេ អន្តរន្តរា អាលិង្គិត្វា បរិទេវិត្វា បិយកថំ កថេត្វា បុន អប្បតីតា រោទថាតិ។

តតោ បរា ឧភិន្នម្បិ អាលាបសល្លាបគាថា ហោន្តិ –

១៥៨។

“មយេករត្តំ វិប្បវសិម្ហ លុទ្ទ, អកាមកា អញ្ញមញ្ញំ សរន្តា;

តមេករត្តំ អនុតប្បមានា, សោចាម ‘សា រត្តិ បុន ន ហេស្សតិ’។

១៥៩។

“យមេករត្តំ អនុតប្បថេតំ, ធនំវ នដ្ឋំ បិតរំវ បេតំ;

បុច្ឆាមិ វោ មានុសទេហវណ្ណេ, កថំ វិនា វាសមកប្បយិត្ថ។

១៧៣។

“យមិមំ នទឹ បស្សសិ សីឃសោតំ, នានាទុមច្ឆាទិតំ សេលកូលំ;

តំ មេ បិយោ ឧត្តរិ វស្សកាលេ, មមញ្ច មញ្ញ អនុពន្ធតីតិ។

១៧៤។

“អហញ្ច អង្កោលកមោចិនាមិ, អតិមុត្តកំ សត្តលិយោធិកញ្ច;

‘បិយោ ច មេ ហេហិតិ មាលការី, អហញ្ច តំ មាលិនី អជ្ឈុបេស្សំ’។

១៧៥។

“អហញ្ចិនំ កុរវកមោចិនាមិ, ឧទ្ទាលកា បាដលិសិន្ទុវារកា;

‘បិយោ ច មេ ហេហិតិ មាលការី, អហញ្ច តំ មាលិនី អជ្ឈុបេស្សំ’។

១៧៦។

“អហញ្ច សាលស្ស សុបុប្ផិតស្ស, ឱចេយ្យ បុប្ផានិ ករោមិ មាលំ;

‘បិយោ ច មេ ហេហិតិ មាលការី, អហញ្ច តំ មាលិនី អជ្ឈុបេស្សំ’។

១៧៧។

“អហញ្ច សាលស្ស សុបុប្ផិតស្ស, ឱចេយ្យ បុប្ផានិ ករោមិ ភារំ;

បណ្ណញ្ច នោ ហេហិតិ សន្ថរត្ថំ, យត្ថស្សិមំ វិហរិស្សាម រត្តឹ។

១០០។

“អហញ្ញា នោ អកញ្ញូ ចក្ខុតញ្ញា, សិលាឃ បិសាចិ បយត្តន្ទុបិ;

‘បិទេឃា ច ទេយ ទេហហិតិ ទោសិតក្កោ, អហញ្ញា តំ ទោសិតា អញ្ញត្រុបឃ្សិ’។

១០១។

“អឆាកយា សលិលំ សឹឈទេសាតំ, ត្រុឆំ សាទេល សលញ្ញ៍ ពណ្ណិកាទេរ;

អាប្បុរឆ ទេតភ យុហុត្តទេពភ, សាឃំ ភឌឹ អាសិ យឃា ស្ទុក្កុត្តទា។

១០២។

“ក្ខទេកាស្ស តិទេទស្ស យឃំ តភា ជំតា, សយ្យស្សុត្តា ក្ខកទេឃា អញ្ញាយញ្ញា;

សកិយ្យិ ទោភាយ សកិំ ហសាយ, កិទេឆ្នភ ទេភា អាកយា សំចឹ សា។

១០៣។

“បិទេតាច ទេនា ក្ខក្កទេត ស្សុទិឃយិ្យឆត្យក្កិ ភង៉ំ ក្ខត្តទិឃាភ លុក្ខ;

អាលិក្កិឃា អញ្ញាយញ្ញា យឃំ ក្ខទេកា, សកិយ្យិ ទោភាយ សកិំ ហសាយ។

១០៤។

“តិហ្វភកំ សត្ត សតាភិ លុក្ខ, ឃយិឆ យឃំ ចិប្បចសិយ្យស្សុទេឡា;

ចសេ្សកិយំ ជីចិតំ ក្វយិបិល, តេកា តិឆ ពត្តាយ ចិតា ចសេឃ្យំ

១០៨

“អាឃុស្មា តេចា កិចតតេកា ត្យ សយ្ហ, សតេចបិ ឌាភាឆ ចតេតឆ អាឃុំ;

អត្យស្សចា ចុឌ្ឍតេតា អាកយា ចា, អក្លាឆ តេយតំ អចិកយ្យយាភា។

១០៩

“អាឃុស្មា តេភា ចស្សសហស្សំ លុទ្ធ, ត ចត្តូរា បិបតេកា អត្ថិ តេរាតេកា;

អប្បស្មា ទ្យក្លិ ស្យលតេយច កិតេឃ្យា, អចិតរាកា ចិឌហាយ ជីចិត”ន្តិ។

តត្ថ យតេយកទត្តត្ថិ យឃំ ឲកទត្តំ ចិប្បចសិយ្យាតិ ចិប្បឃុត្តា ហុត្វា ចសិយ្យអត្យតប្បយាភាតិ “អតិច្ឆយាភាតំ តេភា ឲកទតេ្តា អតីតោ”តិ តំ ឲកទត្តំ អត្យចិត្តឃយាភា។ បុតំ ត តេហស្សតីតិ បុត ត កចិស្សតិ ភាកយិស្សតីតិ តេសាចាយ។ ឆតំច តដ្ឋំ បិតរំច តេបតត្តិ ឆតំ ចា តដ្ឋំ បិតរំ ចា យាតរំ ចាតេបតំ កាលកតំ កិំ ត្យ តេលា តុតេយ្យចិត្តឃយាភា តេកត កាតេលាត តំ ឲកទត្តំ ចិភា ចាសំ អកប្បឃិត្ថ, ឡាឆំ តេយ អាចិក្លចាតិ បុច្ឆតិ។ ឃយិយត្តិ ឃំ ឡាយំ។ តេសលក្វលត្តិ ក្ខិត្ត តេសលិតំ អត្តតេទ សត្ថយាភំ។ ចស្សកាតេលតិ ឲកស្ស តេយឈស្ស ដ្ឋោយ ចស្សភកាតេល ។ អយ្យាកញ្ចាឡាយស្មិំ ចតសតេល្ល ទតិចតេសត ចទត្តាតំ ឲតេកា តេយតេឈា ដ្ឋហិ។ អឆ តេយ បិឃសាយិតេកា កិត្តតេទាយំ “បច្ឆតេតា អាកច្ឆតី”តិ យញ្ញាយាតេភា ឲតំ ភឌិ ដ្ឋត្តទីតិ អាហ។

អហន្តាតិ អហំ បតេភតស្ស បទតីទំ កតកាចំ អឌាភត្តី ស្យបុបិទ្ធាតិ អតេក្កាលកាឌីតិ បុប្បាតិ ឡាចិភាយិ។ តត្ថ សត្តលិតេឃាឆិកន្តាតិ ក្យត្ថាលបុប្បន្តា ស្យចណ្ហតេឃាឆិកន្តា ឡាចិភត្តិ បភ “បិតេឃា ច តេយ យាលកាទី កចិស្សតិ, អហន្តា តំ យាលិតី ហុត្វា អឌ្ឍស្សបស្ស”ត្តិ ឡាយិភា កាតេលាត ឡាចិភាយិ។ ដ្ឋាលកា បិដលិសិត្ថចារកាតិ តេតបិ យឃា ឡាចិតាតេឃចាតិ ចឆតិ។ ឡាតេចឃ្យាតិ ឡាចិតិត្វា។ អកញ្ចិ ចត្ថតន្តាតិ កាញ្ចអាកញ្ចដ្ឋន្តា ទត្តចត្ថតន្តា។ តេទាសិតតេក្កាតិ ចិលិត្តសទីតេទា។ តេទាសិតាតិ ចិលិត្តា ហុត្វា។ អឌ្ឍស្សបស្សត្តិ សឃតេភ ដ្ឋបកយិស្សាយិ។ ត្យឆំ សាតេល សលញ្ចឲ កល្លិកាតេទតិ ឲតាតំ យឃា ឡាចិតិត្វា តីតេទ ឆបិតាតំ បុប្បាតិ ត្យឆត្តំ ហទត្តំ។ ស្យទ្យត្តទាតិ តស្សា ហិ ឡាទិយតីតេទ ដិតកាតេលតេឃច ភឌិឃា ដ្ឋឆកំ អាកតំ, តដ្ឋលាតេណ្ណាច ស្យទិតេឃា អត្តដ្ឋតេតា, ចិឌ្ឍលតា តិច្ឆទត្តិ, កិត្តទា ភាយ ដ្ឋឆកឌីទ្យកា តេហាត្តិ, ឡាតិ សា ឡាតទិតំ ត ចិសហិ។ តេតភាហ “សាឃំ ភឌី អាសិ យឃា ស្យទ្យត្តទា”តិ។

សម្បត្តាតិ ចិត្តលតាភិរមណកាលេ បវិដ្ឋា ទេវតាយាតិ អត្ថការកាលេ អបវិដ្ឋា ទេវតាយ, ចិត្តលតាភិរមណកាលេ បវិដ្ឋា ហសាម។ សំវសីតិ រត្តិំ វសម្ហាតិ ឥទំ រត្តិំ វិយោគាតិ វត្វា។ តិណ្ណកន្តិ តីហិ វស្សសតេហិ សត្ត វស្សសតានិ។ មយិទ មមត្តិ ឥមំ កាលំ ឥទ មមំ វិប្បវសិម្ហា ឥទានិ តីហិ វស្សសតេហិ សត្ត វស្សសតានិ ហោន្តីតិ វទតិ។ វស្សសហស្សន្តិ វស្សំ ឯកំ ឥមំ, តុម្ហាកំ ឯកមេវ វស្សំ ឥមំ ជីវិតន្តិ វទតិ។ កោ នីធាតិ ឯវំ បរិត្តកេ ជីវិតេ កោ នុ ឥទ ភត្តាយ វិនា ភវេយ្យ, អយុត្តំ វិន ពិយោគកិរិយាយ វិនា ភវិតុន្តិ ទីបេតិ។

កីវតកោ ត្វាតិ រាជា កិន្នរិយា វចនំ សុត្វា “ឥមេសំ អាយុប្បមាណំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “តុម្ហាកំ កិត្តកោ អាយូ”តិ បុច្ឆិ។ អនុស្សរាតិ សចេ វោ កស្សចិ វចនត្តស្ស វា សុតំ, មាតាបិតូនំ វា វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ សន្តិកា អាគមោ អត្ថិ, អថ មេ តតោ អនុស្សុតា វុឌ្ឍតោ អាគមោ វា ឲុតំ អវិកប្បមានា អក្ខាថ។ ន វត្តរាតិ អម្ហាកំ វស្សសហស្សំ អាយុ, អន្តរា ច នោ បាបកោ ជីវិតន្តរាយករោ រោគោបិ នត្ថិ។ អជីវរោគាតិ អញ្ញមញ្ញំ អវិគតវិយោគ ហុត្វា។

តំ សុត្វា រាជា “ឥមេ ហិ នាម តិរច្ឆានគតា ហុត្វា ឯករត្តិំ វិប្បយោគេន សត្ត វស្សសតានិ រោទន្តា វិចរន្តិ, អហំ បន តិយោជនសតិកេ រជ្ជេ មហាសម្បត្តិំ បហាយ អរញ្ញេ វិចរាមិ, អហោ អកិច្ចការិម្ហី”តិ តតោវ និវត្តិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា “កិំ តេ, មហារាជ, ហិមវន្តេ អច្ឆរិយំ ទិដ្ឋ”ន្តិ អមច្ចេហិ បុដ្ឋោ សព្ពំ អារោចេត្វា តតោ បដ្ឋាយ ទានានិ ទទន្តោ ភោគេ ភុញ្ជិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា –

១០៤។

“ឥទញ្ច សុត្វាន អមានុសានំ, ភល្លាតិយោ ឥត្តរំ ជីវិតន្តិ;

និវត្តថ ន មិគវំ អចរិ, អទាសិ ទានានិ អភុញ្ជិ ភោគេ”តិ –

ឥមំ គាថំ វត្វា បុន ឱវទន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១០៥។

“ឥទញ្ច សុត្វាន អមានុសានំ, សម្មោទថ មា កលហំ អកត្ថ;

មា វោ តបី អត្តកម្មាបរាធោ, យថាបិ តេ កិម្បុរិសេករត្តំ។

១០៩។

“ឯតញ្ច សុត្វាន អយាត្យសាតំ, សម្មោទថ មា វិវាទំ អកត្ថ;

មា ទេវា តបី អត្តកម្មាបរាធោ, យថាបិ តេ កិព្ពិសេករត្ត”ន្តិ។

តត្ថ អយាត្យសាតន្តិ កិន្នរានំ។ អត្តកម្មាបរាធោតិ អត្តនោ កម្មទោសោ។ កិព្ពិសេករត្តន្តិ យថា តេ កិព្ពិសេ ឯករត្តិ កតោតា អត្តនោ កម្មទោសោ តបិ, តថា តុម្ហេបិ មា តបីតិ អត្ថោ។

មល្លិកា ទេវី តថាគតស្ស ធម្មទេសនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ទសពលស្ស ថុតិំ ករោន្តី ឱសានគាថមាហ –

១១០។

“វិវិធំ អធិមនា សុណោមហំ, វចនបថំ តវ អត្ថសំហិតំ;

មុញ្ចំ គិរំ នុទសេវ មេ ទរំ, សមណ សុខាវហ ជីវ មេ ចិរ”ន្តិ។

តត្ថ វិវិធំ អធិមនា សុណោមហន្តិ ភន្តេ, តុម្ហេហិ វិវិធេហិ នានាការណេហិ អលង្ករិត្វា ទេសិតំ ធម្មទេសនំ អហំ អធិមនា បសន្នចិត្តា ហុត្វា សុណោមិ។ វចនបថន្តិ តំ តុម្ហាកំ វុត្តំ វិវិធវចនំ។ មុញ្ចំ គិរំ នុទសេវ មេ ទរន្តិ កណ្ណសុខំ មធុរំ គិរំ មុញ្ចន្តោ មម ហទយេ សោកទរថំ នុទសិយេវ ហរសិយេវ។ សមណសុខាវហ ជីវ មេ ចិរន្តិ ភន្តេ ពុទ្ធសមណ, ទិព្ពមានុសលោកិយលោកុត្តរសុខាវហ មម សាមិ ធម្មរាជ, ចិរំ ជីវាតិ។

កោសលរាជា តតោ បដ្ឋាយ តាយ សទ្ធិំ សមគ្គវាសំ វសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កិន្នរោ កោសលរាជា អហោសិ, កិន្នរី មល្លិកា ទេវី, ភល្លាតិយរាជា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ភល្លាតិយជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៥០៥] ៦. សោមនស្សជាតកវណ្ណនា

កោ តំ ហិំសតិ ហេឋេតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស មម វធាយ បរិសក្កិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឧត្តរបញ្ចាលនគរេ រេណុ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តទា មហារក្ខិតោ នាម តាបសោ បញ្ចសតតាបសបរិវារោ ហិមវន្តេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ចារិកំ ចរន្តោ ឧត្តរបញ្ចាលនគរំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា សបរិវារោ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ រាជទ្វារំ បាបុណិ។ រាជា ឥសិគណំ ទិស្វា ឥរិយាបថេ បសន្នោ អលង្កតមហាតលេ និសីទាបេត្វា បណីតេនាហារេន បរិវិសិត្វា “ភន្តេ, ឥមំ វស្សារត្តំ មម ឧយ្យានេយេវ វសថា”តិ វត្វា តេហិ សទ្ធិំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា វសនដ្ឋានានិ ការេត្វា បព្ពជិតបរិក្ខារេ ទត្វា វន្ទិត្វា និក្ខមិ។ តតោ បដ្ឋាយ សព្ពេបិ តេ រាជនិវេសនេ ភុញ្ជន្តិ។ រាជា បន អបុត្តកោ បុត្តំ បត្ថេតិ, បុត្តា នុប្បជ្ជន្តិ។ វស្សារត្តច្ចយេន មហារក្ខិតោ “ឥទានិ ហិមវន្តោ រមណីយោ, តត្ថ គមិស្សាមា”តិ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា រញ្ញា កតសក្ការសម្មានោ និក្ខមិត្វា អន្តរាមគ្គេ មជ្ឈន្តិកសមយេ មគ្គា ឱក្កម្ម ឯកស្ស សន្ទច្ឆាយស្ស រុក្ខស្ស ហេដ្ឋា តរុណតិណបិដ្ឋេ សបរិវារោ និសីទិ។

តាបសា កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “រាជគេហេ វំសានុរក្ខិតោ បុត្តោ នត្ថិ, សាធុ វតស្ស សចេ រាជា បុត្តំ លភេយ្យ, បវេណិ ឃដីយេថា”តិ។ មហារក្ខិតោ តេសំ កថំ សុត្វា “ភវិស្សតិ នុ ខោ រញ្ញោ បុត្តោ, ឧទាហុ នោ”តិ ឧបធារេន្តោ “ភវិស្សតី”តិ ញត្វា ឯវមាហ “មា ភោន្តោ ចិន្តយិត្ថ, អជ្ជ បច្ចូសកាលេ ឯកោ ទេវបុត្តោ ចវិត្វា រញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិស្សតី”តិ។ តំ សុត្វា ឯកោ កូដជដិលោ “ឥទានិ រាជកុលូបកោ ភវិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តាបសានំ គមនកាលេ គិលានាលយំ កត្វា និបជ្ជិត្វា “ឯហិ គច្ឆាមា”តិ វុត្តោ “ន សក្កោមី”តិ អាហ។ មហារក្ខិតោ តស្ស និបន្នការណំ ញត្វា “យទា សក្កោសិ, តទា អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា ឥសិគណំ អាទាយ ហិមវន្តមេវ គតោ។ កុហកោបិ និវត្តិត្វា វេគេនាគន្ត្វា រាជទ្វារេ ឋត្វា “មហារក្ខិតស្ស ឧបដ្ឋាកតាបសោ អាគតោ”តិ រញ្ញោ អារោចាបេត្វា រញ្ញា វេគេន បក្កោសាបិតោ បាសាទំ អភិរុយ្ហ បញ្ញត្តាសនេ និសីទិ។ រាជា កុហកំ តាបសំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ឥសីនំ អារោគ្យំ បុច្ឆិត្វា “ភន្តេ, អតិលហុំ និវត្តិត្ថ, កេនត្ថេនាគតត្ថា”តិ អាហ។ “អាម, មហារាជ, ឥសិគណោ សុខនិសិន្នោ ‘សាធុ វតស្ស, សចេ រញ្ញោ បវេណិបាលកោ បុត្តោ ឧប្បជ្ជេយ្យា’តិ កថំ សមុដ្ឋាបេសិ។ អហំ កថំ សុត្វា “ភវិស្សតិ នុ ខោ រញ្ញោ បុត្តោ, ឧទាហុ នោ”តិ ទិព្ពចក្ខុនា ឱលោកេន្តោ “មហិទ្ធិកោ ទេវបុត្តោ ចវិត្វា អគ្គមហេសិយា សុធម្មាយ កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិស្សតី”តិ ទិស្វា “អជានន្តា គព្ភំ នាសេយ្យុំ, អាចិក្ខិស្សាមិ នេស”ន្តិ ឥមមត្ថំ កថនត្ថាយ អាគតោ។ កថិតំ តេ មយា, គច្ឆាមហំ, មហារាជា”តិ។ រាជា “ភន្តេ, ន សក្កា គន្តុ”ន្តិ ហដ្ឋតុដ្ឋោ បសន្នចិត្តោ កុហកតាបសំ ឧយ្យានំ នេត្វា វសនដ្ឋានំ សំវិទហិត្វា អទាសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ រាជកុលេ ភុញ្ជន្តោ វសតិ, “ទិព្ពចក្ខុកោ”ត្វេវស្ស នាមំ អហោសិ។

តទា ពោធិសត្តោ តាវតិំសភវនា ចវិត្វា តត្ថ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ ជាតស្ស ចស្ស នាមគ្គហណទិវសេ “សោមនស្សកុមារោ”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ។ សោ កុមារបរិហារេន វឌ្ឍតិ។ កុហកតាបសោបិ ឧយ្យានស្ស ឯកស្មិំ បស្សេ នានប្បការានិ សូបេយ្យសាកញ្ច វល្លិផលានិ ច

រោបេត្វា បណ្ណិកានំ ហត្ថេ វិក្កិណន្តោ ធនំ សណ្ឋបេសិ។ ពោធិសត្តស្ស សត្តវស្សិកកាលេ រញ្ញោ បច្ចន្តោ កុបិ។ “ជិន្នាវក្ខតាបសំ មា បមជ្ជី”តិ កុមារំ បដិច្ឆាបេត្វា “បច្ចន្តំ វូបសមេស្សាមី”តិ គតោ។ អថេកទិវសំ កុមារោ “ជដិលំ បស្សិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ គន្ត្វា កូដជដិលំ ឯកំ គណ្ឋិកកាសាវំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ ទ្វេ ឃដេ គហេត្វា សាកវត្ថុស្មិំ ឧទកំ អាសិញ្ចន្តំ ទិស្វា “អយំ កូដជដិលោ អត្តនោ សមណធម្មំ អកត្វា បណ្ណិកកម្មំ ករោតី”តិ ញត្វា “កិំ ករោសិ បណ្ណិកគហបតិកា”តិ តំ លជ្ជាបេត្វា អវត្ថិត្វាវ និក្ខមិ។ កូដជដិលោ “អយំ ឥទានេវ ឯវរូបោ បច្ចាមិត្តោ, កោ ជានាតិ កិំ ករិស្សតិ, ឥទានេវ នំ នាសេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា រញ្ញោ អាគមនកាលេ បាសាណផលកំ ឯកមន្តំ ខិបិត្វា បិតឹមជ្ឈំ ភិន្ទិត្វា បណ្ណសាលាយ តិណានិ វិកិរិត្វា សរីរំ តេលេន មក្ខេត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា សសីសំ បារុបិត្វា មហាទុក្ខប្បត្តោ វិយ មញ្ចេ និបជ្ជិ។ រាជា អាគន្ត្វា ភគទំ បដក្កិលំ កត្វា និវេសនំ អបវិសិត្វាវ “មម សាមិកំ ជិន្នាវក្កំ បស្សិស្សាមី”តិ បណ្ណសាលទ្វារំ គន្ត្វា តំ វិប្បការំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ អន្តោ បវិសិត្វា តំ និបន្នកំ ទិស្វា បាទេ បរិមជ្ជន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១០០។

“កោ តំ ហិំសតិ ហេឋេតិ, កិំ ទុម្មនោ សោចសិ អប្បតីតោ;

កស្សជ្ជ មាតាបិតរោ រុទន្តុ, ក្វជ្ជ សេតុ និហតោ បថព្យា”តិ។

តត្ថ ហិំសតីតិ បហរតិ។ ហេឋេតីតិ អក្កោសតិ។ ក្វជ្ជ សេតូតិ កោ អជ្ជ សយតុ។

តំ សុត្វា កូដជដិលោ និត្ថុនន្តោ ឧដ្ឋាយ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០១។

“តុដ្ឋោស្មិ ទេវ តវ ទស្សនេន, ចិរស្សំ បស្សាមិ តំ ភូមិបាល;

អហិំសកោ រេណុមនុប្បវិស្ស, បុត្តេន តេ ហេឋយិតោស្មិ ទេវា”តិ។

តតោ បរំ ឧត្តានសម្ពន្ធគាថា បាឡិនយេនេវ វេទិតព្វា –

១០២។

“អាយន្តុ ទោវារិកា ខគ្គពន្ធា, កាសាវិយា យន្តុ អន្តេបុរន្តិ;

ហន្ត្វាន តំ សោមនស្សំ កុមារំ, ឆេត្វាន សីសំ វរមាហរន្តុ។

១៧៣។

“បេសិតា រាជិនោ ទូតា, កុមារំ ឯតទព្រវុំ;

ឥស្សរេន វិតិណ្ណាសិ, វធំ បត្តាសិ ខត្តិយ។

១៧៤។

“ស រាជបុត្តោ បរិទេវយន្តោ, ទសង្គុលិំ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា;

អហម្បិ ឥច្ឆាមិ ជនិន្ទ ទដ្ឋុំ, ឥមំ មំ នេត្វា បដិទស្សយេថ។

១៧៥។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, រញ្ញោ បុត្តំ អទស្សយុំ;

បុត្តោ ច បិតរំ ទិស្វា, ទូរតោវជ្ឈភាសថ។

១៧៦។

“អាគច្ឆុំ ទោវារិកា ខគ្គពន្ធា, កាសាវិយា ហន្តុ មមំ ជនិន្ទ;

អក្ខាហិ មេ បុដ្ឋិតោ ឯតមត្ថំ, អបរាធោ កោ និធ មមជ្ជ អត្ថិ”តិ។

តត្ថ អហិំសកោតិ អហំ កស្សចិ អហិំសកោ សីលាចារសម្បន្នោ ទេយ្យមនុប្បទិស្សាតិ មហារាជ ទេយ្យ, អហំ តវ បុត្តេន មហាបរិវារេន អនុបវិសិត្វា “អរេ កូដតាបស, កស្មា ត្វំ តុច្ឆ វសី”តិ វត្វា បិសាណផលកំ ខិបិត្វា ជដំ ឆិន្ទិត្វា ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច កោដ្ដេន្តោ វិហេឋេតោស្មីតិ ឥទំ សោ អភូតមេវ ភូតំ វិយ កត្វា រាជានំ សទ្ទហាបេសិ។ អាយត្តោតិ កត្វា “មម សាមិមិត្តបព្វជិតកាលតោ បដ្ឋាយ មយាបិ សោ ន លទ្ធិស្សតី”តិ កុជ្ឈិត្វា តស្ស វធំ អាណាបេន្តោ ឯវមាហ។ ការណិកាតិ ចោរឃាតកា។ តេបិ ផរសុហត្ថា អត្តនោ វិធានេន គណ្ហន្តូតិ វទតិ។ វធន្តុ វធំ សីសំ ឧត្តមសីសំ ឆិន្ទិត្វា អាហរន្តុ។

រាជោរោតិ ភិក្ខវេ, រញ្ញោ សន្តិកា ភូតា រញ្ញា បេសិតា វេគេន គន្ត្វា មាតរា អលង្ករិត្វា អត្តនោ អង្កេ និសីទាបិតំ កុមារំ បរិវារេត្វា ឱតរេចាក្កំ ធម្មស្សទេវាតិ ទេវី។ វិតិណ្ណាសីតិ បរិច្ចត្តាសិ។ ស រាជបុត្តោតិ ភិក្ខវេ, តេសំ វចនំ សុត្វា មហលកមតន្ជិតោ មាតុ អង្កតោ ឧដ្ឋាយ សោ រាជបុត្តោ។ បដិគស្សមេវាតិ គរស្សវ។ តស្សាតិ ភិក្ខវេ, តេ ភូតា កុមារស្ស តំ វចនំ សុត្វា មាតេរំ អវិសហន្តា កោណំ វិយ តំ ធម្មយា បរិកឌ្ឍន្តា នេត្វា រញ្ញោ គស្សយំ កុមារេ បន និមយាតេ គាមិកហបរិទុតា សក្ខិ ខុទ្ទាទេហិ សុគន្ធាបិ ទេវី នាករាបិ “មហំ និរបរាធំ កុមារំ មាតេរំ ន គស្សាមា”តិ ទេន សព្វេមេវ អកមិស្សុ។ អាកន្ទិត្វា ពុមារិ អាណាយ មម សត្តិកំ អាកមិស្សុ។ ហត្តា មមត្ថិ មំ មាតេរំ។ កោ និសាតិ កោ នុ ខ្លួន មម អបរាធោ, ទេវ មំ ត្វំ មារេសីតិ បុច្ឆិ។

រាជា “គវត្តិ អតិតិធំ, តវ ទោសោ អតិមហន្តោ”តិ តស្ស ទោសំ គទេន្តោ គាថមាហ –

១៨៤។

“សាមញ្ញោ បិតោ ឧគ្គំ សជាតិ, អគ្គិ សជា បរិចិទតប្បមេត្តោ;

តំ តាទិសំ សំមតំ ព្រហ្មចារិំ, កស្មា តុវំ ទ្វាសិ គហបតី”តិ។

តត្ថ ឧគ្គំ សជាតីតិ ឧគ្គកោរោហណកម្មំ គទោតិ។ តំ តាទិសន្តិ តំ តទារូបំ មម សាមិំ ជិត្តចក្កតាបសំ កស្មា ត្វំ គហបតិវាទេន សមុទាចរសីតិ វទតិ។

តតោ កុមារោ “ទេវ, មយ្ហំ គហបតិវេទេន ‘គហបតី’តិ វទន្តស្ស កោ ទោសោ”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៨៥។

“តាលិ ច មូលិ ច ផលិ ច ទេវ, បរិគ្គហា វិវិធា សន្តិមស្ស;

តេ រក្ខតិ គោបយតប្បមត្តោ, តស្មា អហំ ព្រូមិ គហបតី”តិ។

តត្ថ មូលន្តិ មូលកាទិមូលានិ។ ផលន្តិ នានាវិធានិ វល្លិផលានិ។ តេ រក្ខតិ គោបយតប្បមត្តោតិ តេ ឯស តវ កុលូបកតាបសោ បណ្ណិកកម្មំ ករោន្តោ និសីទិត្វា រក្ខតិ, វតិំ កត្វា គោបយតិ អប្បមត្តោ, តេន ការណេន សោ តវ ព្រាហ្មណោ គហបតិ នាម ហោតិ។

ឥតិ នំ អហម្បិ “គហបតី”តិ កថេសិ។ សចេ ន សទ្ទហសិ, ចតូសុ ទ្វារេសុ បណ្ណិកេ បុច្ឆាបេហី”តិ។ រាជា បុច្ឆាបេសិ។ តេ “អាម, មយំ ឥមស្ស ហត្ថតោ បណ្ណញ្ច ផលាផលានិ ច កិណាមា”តិ អាហំសុ។ បណ្ណវត្ថុម្បិ ឧបធារាបេត្វា បច្ចក្ខមកាសិ។ បណ្ណសាលម្បិស្ស បវិសិត្វា កុមារស្ស បុរិសា បណ្ណវិក្កយលទ្ធំ កហាបណមាសកភណ្ឌិកំ នីហរិត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជា មហាសត្តស្ស និទ្ទោសភាវំ ញត្វា គាថមាហ –

១១០។

“សច្ចំ ខោ ឯតំ វទសិ កុមារ, បរិគ្គហា វិវិធា សត្តិមស្ស;

តេ រក្ខតិ គោបយតប្បមត្តោ, ស ព្រាហ្មណោ គហបតិ តេន ហោតី”តិ។

តទា មហាសត្តោ ចិន្តេសិ “ឯវរូបស្ស ពាលស្ស រញ្ញោ សន្តិកេ វាសតោ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្វជិតុំ វរំ, បរិសមជ្ឈេយេវស្ស ទោសំ អាវិកត្វា អាបុច្ឆិត្វា អជ្ជេវ និក្ខមិត្វា បព្វជិស្សាមី”តិ។ សោ បរិសាយ នមក្ការំ កត្វា គាថមាហ –

១១១។

“សុណន្តុ មយ្ហំ បរិសា សមាគតា, សនេគមា ជានបទា ច សព្វេ;

ពាលាយំ ពាលស្ស វចោ និសម្ម, អហេតុកា ឃាតយតេ មំ ជនិន្ទោ”តិ។

តត្ថ ពាលាយំ ពាលស្សាតិ អយំ រាជា សយំ ពាលោ ពាលស្ស កូដជដិលស្ស វចនំ សុត្វា អហេតុកាវ មំ ឃាតយតេតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា បិតរំ វន្ទិត្វា អត្តានំ បព្វជ្ជាយ អនុជានាបេន្តោ ឥតរំ គាថមាហ –

໑໑໑.

“ຄຍ຺ຫສ຺ມີ ຍຸເລ ບິສເຣ ບິນ຺ຍເຫ, ຖິກ຺ກເຍາ ເຈຍ຺ຍ ປສາທຊາເຕາ;

ຈຕ຺ຕາຍິ ປິຄາຕິ ຕຈ ຊຕິຕ຺ຕ, ອຕຸຊາຕ ຍໍ ປຕ຺ຕຸຂິສ຺ສາຍິ ເຕຈາ”ຕີ.

ຕຕ຺ຕ ບິສເຣຕີ ບິສາເລ ຍທເຕ຺ຕ ຊາເຕ. ຖິກ຺ກເຍາຕີ ຖິກ຺ກຜິເຍາ.

ຕເທາ ປຣາ ຣເຕ຺ຕາ ຈ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ຈຈຕປະຈຈຕກາຄາ ເຫາຕິ –

໑໑໒.

“ກຸຊ຺ຊາສ຺ສ ເກາເກ ບິປຸເລ ກຸຍາຣ, ສຕ຺ຕຸຕ຺ຕາ ເຕ ຕສ຺ສຣິຍໍ ຊຄາຍິ;

ອເຊ຺ຊຈ ຕໍ ກຸຣ຺ຣຕິ ເຫາຫິ ຣາຊາ, ຍາ ປຕ຺ຕຂີ ປຕ຺ຕຊາ ຫິ ກຸຕ຺ຕາ.

໑໑໓.

“ກິຕ຺ຕ຺ຕ ເຄຈ ຕຈຍຕ຺ຕິ ເກາກາ, ປຸເຕ຺ຕຈທໍ ເຄຈເລີເຄ ຣຍິສ຺ສໍ;

ຣຸເປຫິ ສເຕ຺ຕຫິ ອເຄາ ຣເສຫິ, ຄເຕ຺ຕຫິ ຜເສ຺ສຫິ ຍເຕາຣເຍຫິ.

໑໑໔.

“ກຸຕ຺ຕາ ຈ ເຍ ເກາກາ ຕິຊິຈສ຺ສິ ເຄຈ, ປຣິຈາຣິເຕາ ອຊ຺ຊຣາຕິ ຄເຫາຕ;

ຕຸຈຕ຺ຕາ ຍີລິ ປຣເຕຍ຺ຍ ບິຊິຕ຺ຕາ, ຕ ຕາຊິເສ ຣາຊກຸເລ ຈເສຍ຺ຍ.

໑໑໕.

“សចាហំ ពាលេ បរនេយ្យោ អស្មិ, ឯកាបរាធំ ខម បុត្ត មយ្ហំ;

បុនបិ ចេ ឯទិសកំ ករេយ្យ, យថាមតឹ សោមនស្ស ករោហី”តិ។

តត្ថ ទុក្ខាតិ តាត, បព្ពជ្ជា នាម បរបដិពទ្ធជីវិកត្តា ទុក្ខា, មា បព្ពជិ, រាជា ហោហីតិ តំ យាចិ។ កិន្ទ ទេវាតិ ទេវ, យេ តវ ភោគា, តេសុ កឹ នាម ភុញ្ជិតព្វំ អត្ថិ។ បរិចារិតោតិ បរិចារិតោ, អយមេវ វា បីតោ។ តស្ស កិរ ជាតិស្សរញាណំ ឧប្បជ្ជិ, តស្មា ឯវមាហ។ បរនេយ្យន្តិ អន្ធ វិយ យដ្ឋិយា បរេន នេតព្វំ។ តាទិសេតិ តាទិសស្ស រញ្ញោ សន្តិកេ ន បណ្ឌិតេន វសិតព្វំ, យថា អត្តនោ ញាណពលេន អជ្ជ ជីវិតំ លទ្ធំ, នាហំ តវ សន្តិកេ វសិស្សាមីតិ ញាបេន្តោ ឯវមាហ។ យថាមតិន្តិ សចេ បុន មយ្ហំ ឯវរូបោ ទោសោ ហោតិ, អថ ត្វំ យថាជ្ឈាសយំ ករោហីតិ បុត្តំ ខមាបេសិ។

មហាសត្តោ រាជានំ ឱវទន្តោ អដ្ឋ គាថា អភាសិ –

១១៤។

“អនិសម្ម កតំ កម្មំ, អនវត្ថាយ ចិន្តិតំ;

ភេសជ្ជស្សេវ វេភង្គោ, វិបាកោ ហោតិ បាបកោ។

១១៥។

“និសម្ម ច កតំ កម្មំ, សម្មាវត្ថាយ ចិន្តិតំ;

ភេសជ្ជស្សេវ សម្បត្តិ, វិបាកោ ហោតិ ភទ្រកោ។

១១៦។

“អលសោ គិហី កាមភោគី ន សាធុ, អសញ្ញតោ បព្ពជិតោ ន សាធុ;

រាជា ន សាធុ អនិសម្មការី, យោ បណ្ឌិតោ កោធនោ តំ ន សាធុ។

១១០។

“និសម្ម ខត្តិយោ កយិរា, នានិសម្ម ទិសម្បតិ;

និសម្មការិនោ រាជ, យសោ កិត្តិ ច វឌ្ឍតិ។

១១១។

“និសម្ម ទណ្ឌំ បណយេយ្យ ឥស្សរោ, វេគា កតំ តប្បតិ ភូមិបាល;

សម្មាបណីធី ច នរស្ស អត្ថា, អនានុតប្បា តេ ភវន្តិ បច្ឆា។

១១២។

“អនានុតប្បានិ ហិ យេ ករោន្តិ, វិភជ្ជ កម្មាយតនានិ លោកេ;

វិញ្ញុប្បសត្ថានិ សុខុទ្រយានិ, ភវន្តិ ពុទ្ធានុមតានិ តានិ។

១១៣។

“អាគញ្ឆុំ ទោវារិកា ខគ្គពន្ធា, កាសាវិយា ហន្តុ មមំ ជនិន្ទ;

មាតុញ្ច អង្កស្មិំ និសិន្នោ, អាកឌ្ឍិតោ សហសា តេហិ ទេវ។

១១៤។

“កដុកញ្ហិសម្ពាធំ សុកិច្ឆំ បត្តោ, មធុរម្បិ យំ ជីវិតំ លទ្ធ រាជ;

កិរេច្ឆតហំ អជ្ជ ចសា បយុត្តា, បព្ពជ្ជមេវាភិរោចយស្សូ”តិ។

តត្ថ អតិសយ្យាតិ អនោលោកេត្វា អនុបធារេត្វា អនត្ថាយ ចិន្តិតត្តិ អនត្ថុបេត្វា អតុលេត្វា អតីរេត្វា ចិន្តិតំ។ ចិបាកោ ហោតិ បាបកោតិ តស្ស ហិ យថា នាម ភេសជ្ជស្ស ចេកល្លា ចិបត្តិ, ឯវមេវ ចិបាកោ ហោតិ បាបកោ។ អសណ្ឋានោតិ កាយានីហិ អសណ្ឋានោ ទុស្សីលោ។ តំ ន សាធូតិ តំ តស្ស កោធនំ ន សាធុ។ នាតិសយ្យាតិ អតិសារេត្វា កិញ្ចិ កម្មំ ន ករេយ្យ។ បរោយេយ្យាតិ បដ្ឋបេយ្យ បចេត្តយ្យ។ ចេកាតិ ចេកេន សហសា។ សយ្យាបណីនិ ចាតិ យោតិរោ ជបិតេន ចិត្តេន កតា តស្ស អត្ថា បន្ធា អនានុតប្បា ភចន្តីតិ អត្ថោ។ ចិភជ្ជាតិ “ព្រាហ្មិ កាតុំ យុត្តានិ, ព្រាហ្មិ អយុត្តានី”តិ ឯវំ បញ្ញាយ ចិភជិត្វា។ កម្មាយតនានីតិ កម្មានិ។ ញុទ្ធានុមតានីតិ បណ្ឌិតេហិ អនុមតានិ អនចជ្ជានិ ហោន្តិ។ ពទ្ធន្តិ ទេច, ពន្ធំ សម្មាធំ បុរិន្ទំ មរណកមំ បចេត្តាមិឡាលន្ទាតិ អត្ថោ។ ពោណចាលេន លភិត្វា។ បព្ពជ្ជមេវាភិរោចយស្សូតិ បព្ពជ្ជាភិមុខមិត្តោ ឃេចស្សូ។

ឯវំ មហាសត្តេន ធម្មេ ទេសិតេ រាជា ទេវី អាមន្តេត្វា គាថមាហ –

១១៣។

“បុត្តោ តថាយំ តរុណោ សុធម្ម, អនុកម្បកោ សោមនស្សោ កុមារោ;

តំ មាតរោ ន លភាមិ វច្ឆំ, អហម្បិ នំ មាតិតមេ ឥច្ឆាមី”តិ។

តត្ថ មាតិតមេតិ មាតិតំ។

សា បព្ពជ្ជាយមេវ ឧយ្យោជេន្តី គាថមាហ –

១១៤។

“រមស្សុ កុល្លាទរិយាយ បុត្ត, គិមស្ស ធម្មេសុ បរិព្ពជស្សុ;

សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ, អតិគ្គិតោ ព្រហ្មបុរេតិ ឋានំ”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨩᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨶᩥᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨩ᪨

ᩋᨳ ᩁᩣᨩᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪔᪨

“ᩋᨶ᩠ᨵᩁᩁᩪᨸᩴ ᨧᨲ ᨿᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩥᨲᩴ ᨿᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩣᨸᨿᩮᩈ ᩈᩩᨵᨾ᩠ᨾᩮ;

ᨿᩣᨧᩔᩩ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨲᩥ ᨧᩩᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ, ᨠᩥᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨧ ᨠᩕᩔᩣᩉᨿᩮᩈ ᨠᩩᨾᩣᩁ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᩥᨿᩁᩪᨸᩴ ᨧᨲ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᨿᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩥᨲᩴ ᨠᩥᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩣᨸᨿᩈᩥ᪨

ᨸᩩᨶ ᩈᩮᨶᨠᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪕᪨

“ᨿᩮ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᨣᩥᨶᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᨾᩥᨾᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨲᨾᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ, ᨶ ᨠᩕᩔᩮᩉ ᩅᩣᩁᨿᩥᨲᩩᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨾᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᨠᩕᩔᩣᨾᩥ ᩈᩮᨶᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩔᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨨᩈᨶ᩠ᨲᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪖᪨

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩅᩮ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣ ᨿᩮ ᨻᩉᩩᨮᩣᨶᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨶᩮᩣ;

យេសាហំ សុត្វាន សុភាសិតានិ, អប្បោស្សុក្កា វីតសោកា សុធម្មា”តិ។

តត្ថ ពហុជានចិន្តិតោតិ ពហុការណចិន្តិតោ។ យេសាហន្តិ យេសំ អហំ។ សោមនស្សកុមារស្សេវ ហិ សា សុភាសិតំ សុត្វា អប្បោស្សុក្កា ជាតា, រាជាបិ តថេវ សទ្ធាយាហ។

មហាសត្តោ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា “សចេ មយ្ហំ ទោសោ អត្ថិ, ខមថា”តិ មហាជនស្ស អញ្ជលិំ កត្វា ហិមវន្តាភិមុខោ គន្ត្វា មនុស្សេសុ និវត្តេសុ មនុស្សវណ្ណេនាគន្ត្វា ទេវតាហិ សត្ត បព្វតរាជិយោ អតិក្កមិត្វា ហិមវន្តំ នីតោ វិស្សកម្មុនា និម្មិតាយ បណ្ណសាលាយ ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិ។ តំ តត្ថ យាវ សោឡសវស្សកាលា រាជកុលបរិចារិកវេសេន ទេវតាយេវ ឧបដ្ឋហិំសុ។ កូដជដិលម្បិ មហាជនោ បោថេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ។ មហាសត្តោ ឈានាភិញ្ញា និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្វេបេស មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កិយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កុហកោ ទេវទត្តោ អហោសិ, មាតា មហាមាយា, មហារក្ខិតោ សារិបុត្តោ, សោមនស្សកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សោមនស្សជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៥០៦] ១០។ ចម្បេយ្យជាតកវណ្ណនា

កា នុ វិជ្ជុរិវាភាសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “សាធុ វោ កតំ ឧបាសកា ឧបោសថំ វសន្តេហិ, បោរាណកបណ្ឌិតា នាគសម្បត្តិំ បហាយ ឧបោសថំ វសិំសុយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ អង្គរដ្ឋេ អង្គោ ច មគធរដ្ឋេ មគធោ ច រជ្ជំ ការេន្តិ។ អង្គមគធរដ្ឋានំ អន្តរេ ចម្បា នាម នទី, តត្ថ នាគភវនំ អហោសិ។ ចម្បេយ្យោ នាម នាគរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ កទាចិ មគធរាជា អង្គរដ្ឋំ គណ្ហាតិ, កទាចិ អង្គរាជា មគធរដ្ឋំ។ អថេកទិវសំ មគធរាជា អង្គេន សទ្ធិំ យុជ្ឈិត្វា យុទ្ធបរាជិតោ អស្សំ អារុយ្ហ បលាយន្តោ អង្គរញ្ញោ យោធេហិ អនុពទ្ធោ បុណ្ណំ ចម្បានទិំ បត្វា “បរហត្ថេ មរណតោ នទិំ បវិសិត្វា មតំ សេយ្យោ”តិ អស្សេនេវ សទ្ធិំ នទិំ ឱតរិ។ តទា ចម្បេយ្យោ នាគរាជា អន្តោឧទកេ រតនមណ្ឌបំ និម្មិនិត្វា មហាបរិវារោ មហាបានំ បិវតិ។ អស្សោ រញ្ញា សទ្ធិំ ឧទកេ និមុជ្ជិត្វា នាគរញ្ញោ បុរតោ ឱតរិ។ នាគរាជា អលង្កតបដិយត្តំ រាជានំ ទិស្វា បុត្តសិនេហំ ឧប្បាទេត្វា អាសនា ឧដ្ឋាយ “មា ភាយិ, មហារាជា”តិ រាជានំ អត្តនោ បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា ឧទកេ និមុគ្គការណំ បុច្ឆិ។ រាជា យថាភូតំ កថេសិ។ អថ នំ “មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ តំ ទ្វិន្នំ រដ្ឋានំ សាមិកំ ករិស្សាមី”តិ អស្សាសេត្វា សត្តាហំ មហន្តំ យសំ អនុភវិត្វា សត្តមេ ទិវសេ មគធរាជេន សទ្ធិំ នាគភវនា និក្ខមិ។ មគធរាជា នាគរាជស្សានុភាវេន អង្គរាជានំ គហេត្វា ជីវិតា វោរោបេត្វា ទ្វីសុ រដ្ឋេសុ រជ្ជំ ការេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ ច នាគរាជស្ស ច វិស្សាសោ ថិរោ អហោសិ។ រាជា អនុសំវច្ឆរំ

ចយ្យាតឌឹតិទេ ទតតយល្ហប់ ការទេត្វា យហទេត្តត បទិច្ឆាទេកត តាករទេញ្ញា ពាលិកយ្ញុំ ករទាតិ៍ ទេរាបិ យហទេត្តត បទិចារទេត តាកកចតា តិក្លុយិត្វា ពាលិកយ្ញុំ រយ្យជិច្ឆតិ៍ យហាឌទេតា តាករទេញ្ញា រយ្យត្តិ ឱ្ជទេលិទេកតិ៍

ឧតា ទេឌាដឹរទេត្វា ទេលិច្ចក្យទេល តិន្ទាទេត្វា រាឌបទិរាឃ រង្គិ តឌឹតិទ់ កត្វា ធំ តាករាឌរ្យ រយ្យត្តិ ជិរ្វា ទេលិកំ ក្តប្បារទេត្វា ធំ បត្វឃយាទេតា ឌាតំ ទេត្វា រឹលំ ទក្លិត្វា ចទេយ្យឃ្យតាករាឌរ្យ កាលកិទិឃទេតា រត្តទេយ ឌិចទេរ ចចិត្វា ឧរ្យ ចរតបិរាទេឌ និទិកត្ថទេ និទិរឃតបិទេ្ជ តិន្ទាត្តិ ៍ រទឹទ់ រុយតធាយចល្ហិ យហត្តិ អទេហារិ៍ ទេរា ធំ ជិរ្វា ចិប្បជិរាទឹ ហុត្វា "យឃា កតក្យរលតិរ្យទេត្តត លរុ កាយរក្កេរុ ត្តរ្យទិឃំ ទេកាទេ្ជ បជិរាយិតំ ឌញ្ញ ចិឃ អទេហារិ៍ ឆ្វាហំ ត្តយិរ្យា តិទច្ឆាតទេឃាតិឃា បជិរត្តិ កញ្ហិកាកិ ទេយ ឌឹចិទេតា"តិ យទលាឃ ចិត្តិ ក្តប្បារទេរិ៍ អច តំ រុយតា តាឃ តាកយាលចិកា ជិរ្វា "យហាត្យការចា រទេត្វា តិន្ទាទេត្វា កចិរ្យតឹ"តិ ទេររតាកយាលចិកាតំ រញ្ញាំ អធារិ, រណ្តា តាតាត្យទិឃហត្វា អាកត្វា ឧរ្យ ក្តបហាទ់ ករិរុ៍ ឧរ្យ ធំ តាកកចតំ រក្លកចតំ ចិឃ អទេហារិ, យទលាចិត្តិ បជិប្បរ្យុឆ្កិ, រយ្យរទឹទ់ ចិឌហិត្វា រណ្តាលន្ទាទបជិយល្ហិទេតា រឃតបិទេ្ជ តិរឹធិ៍ អចរ្យ ឧទេតា បដ្ឋាឃ ឃទេរា យហា អទេហារិ៍

ទេរា ឧត្វ តាកទេន្ជ ការទេទត្វា អបទេការទេក ចិប្បជិរាទឹ ហុត្វា "កិ ទេយ ត្តយាឃ តិទច្ឆាតទេឃាតិឃា , ក្តទេបិរចចារំ ចរិត្វា ត្តទេតា យុទ្ធិត្វា យត្យរ្យបចំ កត្វា រច្ឆាតិ បជិចិន្តិត្វា ទ្យក្លរ្យត្តិ ករិរ្យាឃឹ"តិ ចិទេត្តត្វា ឧទេតា បដ្ឋាឃ ឧល្លុំទេឃច បិរាទេឌ ក្តទេបិរចកយ្ញុំ ករទាតិ៍ អលង្កតតាកយាលចិកា ឧរ្យ រត្តិកំ កច្ឆត្តិ, ទេឃក្យទេឃ្យតរ្យ រឹលំ កិន្ជតិ៍ ទេរា ឧទេតា បដ្ឋាឃ បិរាឌា តិក្លុយិត្វា ក្តឃ្យាតំ កច្ឆតិ៍ ឧា ឧត្រាបិ កច្ឆត្តិ, ក្តទេបិរទេចា កិន្ជទេតច៍ ទេរា ចិទេត្តរិ "យឃា ត្តទេតា តាកកចតា តិក្លុយិត្វា យត្យរ្យទេលិកំ កត្វា ក្តទេបិរចចារំ ចរិរ្យំ ចដ្ឋឹ"តិ៍ ទេរា ឧទេតា បដ្ឋាឃ ក្តទេបិរចឌិចទេររុ តាកកចតា តិក្លុយិត្វា ឲុករ្យ បច្ចត្តកាយរ្យ អចិន្ទ្វទេ យហាយក្យរយឹទេយ ចយ៉ុំកយត្វទេក "យយ ចយ៉ាឌឹហិ អត្តិកា កល្យ្យាត្ត, យំ កិព្វអាររប្បំ ចា កាត្យកាយា ករទាត្វា"តិ រទឹទ់ ឌាតរុទេល ចិរ្យទេន្ជត្វា ទេការទេក អាក្យឌិត្វា តិបទេត្តា ក្តទេបិរចចារំ ចរតិ៍ យហាយទេក្កត កច្ឆត្តា ច អាកច្ឆត្តា ច ធំ ជិរ្វា កត្តាឌឹហិ ប្បទេឌត្វា បក្លយត្តិ៍ បច្ចត្តកាយចារិទេតា កត្វា "យហាត្យការចា តាករាឌា"តិ ឧរ្យ ក្តបទិ យល្ហបំ ករិត្វា រយត្តា ចាល្យកំ ឱ្ជកិទិត្វា កត្តាឌឹហិ ប្បឌយិរុ៍ ឧទេតា បដ្ឋាឃ យត្យរ្យា យហារទេត្វា បរឹឌិត្វា ប្បឌ កត្វា បុត្តិ បទេត្តត្តិ, ឌឹតទ់ បទេត្តត្តិ៍

យហារទេត្វាបិ ក្តទេបិរចកយ្ញុំ ករទាទេត្វា ចាត្យច្ចរឹបត្តទរឹរុ ចយ៉ុំកយត្វទេក តិបន្ជិត្វា បិជិបទេឌ តាកកចតំ កច្ឆតិ៍ ឧទេរ្យចំ ក្តទេបិរចំ ករទាត្តរ្យ អដ្ឋ ចឹតិចទេត្វា៍ ឲុកឌិចរំ រុយតា អក្កុយទេហឹ អាហ "ទេឌច , ត្វំ យត្យរ្យទេលិកំ កត្វា ក្តទេបិរចំ ក្តបចរិ, យត្យរ្យទេលិទេកា ច រារទេញ្ញា រប្បជិករឃា, រទេឌ ទេត កឃំ ក្តប្បទេន្ជឃ្យ, អច យឃំ ទេឃត តិយិទេត្តត ឌាទេតឃ្យារ, ធំ ទេតា អាចិក្លាហឹ"តិ៍ អច តំ យហារទេត្វា យក្កលទេបិក្លទលិឃា តឹទ់ ទេតត្វា "រទេឌ យំ កទេន្ត, ទេកាចិ បហទិត្វា កិលទេយរ្យតិ, ត្តយិរ្យា ទេបិក្លទលិឃា ក្តឌកំ អាចិលំ កចិរ្យតិ, រទេឌ រុបទេណ្ណា កទេហរ្យតិ, ក្តឌកំ បក្លចិរ្យតិ, រទេឌ អហិត្យល្ហិទេកា កញ្ហិរ្យតិ, ក្តឌកំ ទេលិហិតចល្ហិ កចិរ្យតិ"តិ អាហ៍ ឲុចំ ឧរ្យា តឹលិ តិយិត្វាតិ អាចិក្លិត្វា ចាត្យច្ចរឹក្តទេបិរចំ អធិដ្ឋាឃ តាកកចតា តិក្លុយិត្វា ឧត្វ កត្វា ចយ៉ុំកយត្វទេក តិបន្ជិ រទឹទេរទេរាកាឃ ចយ៉ុំកំ ទេរាកឃយាទេតា៍ រទឹទេឌិញ្ញរ្យ ទេឌឧធាយំ ចិឃ ទេរតំ អទេហារិ យត្វទេកា ទត្វកប្ពលទេកាល្ហទេកា ចិឃ៍ ត្តយប្ហុំ បត ឌាឧទេក ទេឌាដឹរត្វរ្យ រទឹទ់ តក្កលឹរបយាលំ អទេហារិ, ក្យទិទត្តឌាឧទេក (ឌា៍ ៦៍៦៦៍លិ៍ប័រ អាធទេឃា) ក្តាទុប្បយាលំ, រក្លបិលឌាឧទេក (ឌា៍ ៦៍ព្លិ៍៣រ៦ អាធទេឃា)

ឧកទោលិកតាចបយាលាៈ

តទា ឧទេកា ពារាណសិចានី យាលាទេចា តក្កសិលំ កត្វា ជិសាបិទេយាក្លស្ស អាចរិយស្ស សត្តិកេ អលព្យាឃតយត្តំ វក្កលិហ្គា ទេតត យទេក្កត អត្តទេតា ទេកហំ កន្តទេត្តា យហារសត្តំ ជិស្វា "ត្តាយំ សប្បំ កទេហត្វា កាយតិកយរាជឆាតិស្ ពិព្យអារបទេត្តា ឆតំ វប្បារទស្សាមី"តិ ចិទេត្តត្វា ជិទេត្តារសឆាតិ កទេហត្វា ជិត្តាយត្តំ បរិចទេត្តត្វា តស្ស សត្តិកំ អកយាសិៈ ជិត្តាយត្តស្តកាលទេតា បដ្ឋាយ យហារសត្តស្ស កទេណ្ហស្ អឃរលិកបទេចរតការលិ ចិឃ ជាទេតា, យត្វទេកា សិលទេទត អកិយត្វិឃយាទេតា ចិឃ ជាទេតាៈ ទេសា "ទេកា ត្ ទេលា ឧទេសា"តិ ទេភាកត្តរទេតា សឹសំ វក្លិបិត្វា ឌូទេលិទេកទេត្តា អហិត្យល្ហិកំ ជិស្វា ចិទេត្តសិ "យយ ចិសំ យហត្តំ, សចាហំ ក្ឡិត្វា តារចាតំ ចិស្សទេជ្ជស្សាយិ, ឧតស្ស សរីរំ កស្វបដ្ឋិ ចិឃ ចិប្បកិរិស្សតិ, អឆ ទេយ សឹលំ លល្ហំ កចិស្សតិ, ត ឆាតិ តំ ឌូទេលិទេកស្សាយី"តិៈ ទេសា អក្លិតិ តិយ្យិទេលត្វា សឹសំ ទេភាកត្តទេទ ឆទេបសិៈ

អហិត្យល្ហិទេកា (ព្រាហ្មណោ ឌូរសំ លាជិត្វា យត្តំ បរិចទេត្តត្វា ទេលព្យអំ យហារសត្តស្ស សរីទេទ ឌូបិ, ឌូរឆាតត្ថា យត្តស្ស ចាត្ការទេចត ទេលព្យឧត ឃុដ្ឋ ឃុដ្ឋដ្ឋាទេត ទេឃាជាតំ វដ្ឋាតការលិ ចិឃ ជាទេតាៈ អឆ តំ ទេសា តក្កដ្ឋទេដ្ឋ កទេហត្វា កដ្ឋិត្វា ជិឈទេសា តិបខ្ជារទេបត្វា អជបទេឆត ឆទេណ្តត វប្បឹព្យឧទេត្តា ក្ស្តាលំ កត្វា សឹសំ ឆព្យហំ កទេហត្វា តិប្បឹព្យត្តា, យហារសត្តស្ស យុលំ ចិចរិៈ អឆស្ស យុទេល ទេលព្យអំ ឌូបិត្វា ឌូរឆយត្តំ កត្វា ឆទេត្ត កិត្តិ, យុលំ ទេលាហិតស្ស បូរិៈ យហារទេត្តា អត្តទេតា សិលទេភឆកទេឃត ឧចទ្សបំ ក្ស្លំ អឆិចារទេសទេត្តា អក្លិតិ វប្បិទេលត្វា ឌូទេលិកតយត្តយ្យិ តាកកិរិៈ ទេសាបិ "តាកទាជាតំ ក្ស្តាលំ កិរិស្សាយី"តិ តក្កដ្ឋទេតា បដ្ឋាយស្ស អដ្ឋិតិ ក្ស្ណាឃយាទេតា ចិឃ សកលសរីរំ យដ្ឋិត្វា បដ្ឋកទេចឆតំ តាយ ទេចទេឆសិ, តត្តយខ្ជិតំ តាយ យខ្ជិ, តក្កដ្ឋិ កទេហត្វា ក្ស្សទេបាឆិយំ តាយ ទេបាទេឆសិៈ យហារសត្តស្ស សកលសរីរំ ទេលាហិតយក្លិតំ អទេហាសិៈ ទេសា យហាទេចឆតំ អឆិចារទេសសិៈ

អឆស្ស ក្ស្តាលកាចំ ពាត្វា ចល្លឹហិ ទេបព្យអំ កិរិត្វា តត្វ តំ បក្លិបិត្វា បច្ចត្តកាយំ ទេតត្វា យហាជតយទេខ្លកិព្យអារទេបសិៈ តីលិជិស្ ចទេណ្ហស្ ចដ្ឋចត្រស្សាជិស្ សណ្ដារតស្ អហ៉្វធ្សលិជិស្ បយារលាស្ ឃំ ឃំ (ព្រាហ្មណោ ត្លាធិតិ, យហារទេត្តា តំតទេឆច កត្វា តច្ចតិ, ឋលារតំ ឋលារហស្សយ្យិ កទេរាតិទេឃចៈ យហាជទេតា បសឹជិត្វា ពាហុំ ឆតំ អឆាសិៈ ឧកជិចសទេយច កហាបលារហស្សទេត្ថាច សហស្សល្លូតទេក ច បរិក្លារទេទ លភិៈ (ព្រាហ្មណោ អាជិទេតាច សហស្សំ លភិត្វា "ចិស្សទេជ្ជស្សាយី"តិ ចិទេត្តសិ, តំ បត ឆតំ លភិត្វា "បច្ចត្តការទេយទេឃច តាច ទេយ ឧត្តកំ ឆតំ លដ្ឋំ, រាជរាជយហាយច្ចាតំ សត្តិកេ ពាហុំ ឆតំ លភិស្សាយី"តិ សកដត្ថា ស្លឃាតកត្ថា កទេហត្វា សកទេដ បរិក្លារទេទ ឆទេបត្វា ស្លឃាតទេក តិសិទេត្វា យហទេត្តត បរិចារទេទត យហារតំ កាយតិកយាជិស្ ពិព្យអារទេបទេត្តា "ពារាណសិឃំ វក្កទេសតរទេញ្ញា សត្តិកេ ពិព្យអារទេបត្វា ចិស្សទេជ្ជស្សាយី"តិ អកយាសិៈ ទេសា យណ្ឌុទេក យាទេទត្វា តាកទេញ្ញា ទេឆតិៈ តាកទាជា "ឫតប្បំ ឧស យំ តិស្សាយ យាទេទស្សតី"តិ ត លាឆតិៈ អឆស្ស យស្លិទេជ អឆាសិៈ យហារទេត្តា "សចាហំ ទេភាជតំ កល្ហិស្សាយិ, អទេត្តារទេបព្យអាឃ ឧច យទោលំ កចិស្សតី"តិ ទេតាបិ ត លាឆតិៈ (ព្រាហ្មណោ យារយទេត្តត ពារាណសិំ បត្វា ក្វារការទេយស្ ពិព្យអារទេបទេត្តា ពាហុំ ឆតំ លភិៈ

រាជាបិ តំ បទេក្កាសារទេបត្វា "អយ្យាកំ ពិព្យអារទេបហី"តិ អាហៈ "សាឆ្, ទេឆច, ទេស្វ បត្ដរទេស តុយ្យាកំ ពិព្យអារទេបស្សាយី"តិៈ រាជា "ទេស្វ

នាគរាជា រាជង្គណេ នច្ចិស្សតិ, មហាជនោ សន្និបតិត្វា បស្សតូ”តិ ភេរិំ ចរាបេត្វា បុនទិវសេ រាជង្គណំ អលង្ការាបេត្វា ព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេសិ។ សោ រតនបេឡាយ មហាសត្តំ នេត្វា វិចិត្តត្ថរេ បេឡំ ឋបេត្វា និសីទិ។ រាជាបិ បាសាទា ឱរុយ្ហមហាជនបរិវុតោ រាជាសនេ និសីទិ។ ព្រាហ្មណោ មហាសត្តំ នីហរិត្វា នច្ចាបេសិ។ មហាជនោ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តោ ចេលុក្ខេបសហស្សានិ បវត្តេតិ។ ពោធិសត្តស្ស ឧបរិ រតនវស្សំ វស្សតិ។ តស្ស គហិតស្ស មាសោ សម្បូរិ។ ឯត្តកំ កាលំ និរាហារោវ អហោសិ។ សុមនា “អតិចិរាយតិ មេ បិយសាមិកោ, ឥទានិស្ស ឥធ អនាគច្ឆន្តស្ស មាសោ សម្បុណ្ណោ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ គន្ត្វា បោក្ខរណិំ ឱលោកេន្តី លោហិតវណ្ណំ ឧទកំ ទិស្វា “អហិតុណ្ឌិកេន គហិតោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា នាគភវនា និក្ខមិត្វា វម្មិកសន្តិកំ គន្ត្វា មហាសត្តស្ស គហិតដ្ឋានញ្ច កិលមិតដ្ឋានញ្ច ទិស្វា រោទិត្វា កន្ទិត្វា បច្ចន្តគាមំ គន្ត្វា បុច្ឆិត្វា តំ បវត្តិំ សុត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា រាជង្គណេ បរិសមជ្ឈេ អាកាសេ រោទមានា អដ្ឋាសិ។ មហាសត្តោ នច្ចន្តោ អាកាសំ ឱលោកេត្វា តំ ទិស្វា លជ្ជិតោ បេឡំ បវិសិត្វា និបជ្ជិ។ រាជា តស្ស បេឡំ បវិដ្ឋកាលេ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ឥតោ ចិតោ ច ឱលោកេន្តោ តំ អាកាសេ ឋិតំ ទិស្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៩០។

“កា នុ វិជ្ជុរិវាភាសិ, ឱសធី វិយ តារកា;

ទេវតា នុសិ គន្ធព្ពី, ន តំ មញ្ញាមិ មានុសិ”ន្តិ។

តត្ថ ន តំ មញ្ញាមិ មានុសិន្តិ អហំ តំ មានុសីតិ ន មញ្ញាមិ, តយា ឯកាយ ទេវតាយ គន្ធព្ពិយា វា ភវិតុំ វដ្ដតីតិ វទតិ។

ឥទានិ តេសំ វចនបដិវចនគាថា ហោន្តិ –

១៩១។

“នាបិ ទេវី ន គន្ធព្ពី, ន មហារាជ មានុសី;

នាគកញ្ញាស្មិ ភទ្ទន្តេ, អត្ថេនម្ហិ ឥធាគតា”។

១៩២។

“វិព្ភន្តចិត្តា កុបិតិន្ទ្រិយាសិ, នេត្តេហិ តេ វារិគណា សវន្តិ;

កិំ តេ តជ្ជំ កិំ បត បត្តឃាតា, ខ្លសាកតា តាទិ តឥស្លិ ទ្រហិ។

១៣២។

“ឃយុក្កុតេជោ ក្លុរេកាតិ ចាហុ, តារេកាតិ តំ អាហុ ជតា ជតិត្ថ;

តយក្កុហិ បុរិសេសា ឌីចិកេត្តា, តំ ពាត្ដតា យុញ្ញា បតី យសេយសា។

១៣៣។

“កចំ ត្វំ ពលចិរិយ្យបបេន្តា, ហត្តត្តយាកន្តិ ចតិត្ថកស្ស;

អក្លាហិ មេ តាកកេន្តោ តយត្តំ, កចំ ចិជាតេយុ កហីតតាកំ។

១៣៤។

“តកេយ្យិ តារេកា កស្ដុំ កេរេយ្យ, តធា ហិ សេ ពលចិរិយ្យបបេន្តា;

ឆយុញ្ញា តារេកា អបចាឃយាតេតា, តស្មា បេក្កុយុ តេបេ កេរោតី”តិ។

តត្ថ អតេត្តតយីត្វិ អហំ ឲកំ ការរលំ បជិច្ច ខ្លសាកតា។ ក្យុបិតិត្ថ្រិយាតិ កិលត្តិត្ថ្រិយា។ ចារិកលាតិ អស្សុពិត្តុឈជា។ ក្លុរេកាតិ ចាហុតិ ក្លុរេកាតិ ចាឃំ យហាជេតា កេឆសិ។ តយក្កុហិ បុរិសេសាតិ អឃំ បុរិសេសា តំ តាករាជាតំ ឌីចិកត្តាឃ អក្កុហេសិ។ ចតិត្ថកស្សាតិ ខ្លយស្ស ចតិត្ថកស្ស កចំ ត្វ ឲស យហាត្វការេចា សេយាតេតា ហត្តត្តំ អាកេតាតិ បុច្ឆតិ។ ឆយុញ្ញាតិ បញ្ញាសីលឆយុំ ក្លុបេសឆចាសឆយុញ្ញា កេរុំ កេរោត្តា ចិហេតិ, តស្មា ខ្លយិតា បុរិសេត កហិតោបិ “សចាហំ ខ្លយស្ស ក្លុបរិ តាសចាតំ ចិស្សេខ្លស្សាយិ, កស្មុយជ្ជិ ចិឃ ចិកិរិស្សតិ, ឲចំ មេ សីលំ កិឌ្ឍិស្សតី”តិ សីលកេកកឃា បេក្កុយុ តំ ក្យុល្លិ អឆិចាសេត្តា តេបេ កេរោតិ, ចិរិឃសេច កេរោតីតិ អាហ។

រាជា “កហំ បនេសា ខ្លយិតា កហិតោ”តិ បុច្ឆិ។ អឆស្ស សា អាចិក្ខន្តី កាឆយាហ –

១៣៩។

“ឆាតុច្ឆសិ បញ្ចាកសិញ្ចា រាជ, ឆាតុប្យេឆ សមូតិ ពករាជា;

តយក្កហិ បុរិសោ ជីចិករេត្វា, តំ ពាល្ភា យុញ្ច បតី មមេសោ”តិ។

តត្ថ ឆាតុប្យេឆតិ ឆាតុក្កមក្កស្ស អាសត្ថ្ថានេ ខុកម្ពិ ចមិ្ពរេក ឆាតុរក្កសមត្ថាគតំ អធិដ្ឋានំ អធិដ្ឋហិត្វា ឋរេបិសឆចាសំ ចសរេត្វា តិបដ្ឋីតិ អរេត្វា។ តំ ពាល្ភាតិ តំ ខុចំ ធម្ពិកំ កុលចត្តិ ពករាជានំ ខុតស្ស ធនំ ធត្វា រេបតិអពាល្ភា បយុញ្ចា។

ខុចញ្ចា បភ ចត្វា បុភបិ តំ ឃាចត្តិ រេត្វ គាថា អភាសិ –

១៤០។

“សោឡអសិត្ថិសហស្សានិ, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលី;

ចារិកោហសឃា ភារី, តាបិ តំ សរណំ គតា។

១៤១។

“ធមេ្មភ រេមាចហិ អសាហសេភ, កាមេភ តិរេក្ខភ គចំ សរេតភ;

ឱស្សដ្ឋកាមេឃា ឋរេកា ចរាតុ, បុញ្ញាត្តិកោ យុញ្ចាតុ ពាល្ភភមូា”តិ។

តត្ថ សោឡអសិត្ថិសហស្សានីតិ យា ត្វំ ខុស រេឃា ចា រេសា ចា ធលិដ្ឋភាកោតិ មញ្ញិត្វា។ ខុតស្ស ហិ ខុត្តកា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា ឱត្តិរេឃាច, រេសសា សម្បត្តិ អបរិយាណាតិ ធរេស្សតិ។ ចារិកោហសឃាតិ ឋិធកច្ឆធនំ ឋិធកកម្ពុំ កត្វា តត្ថ សឃតសីលា។ ឱស្សដ្ឋកាមេឃាតិ តិស្សដ្ឋកាមេឃា ហុត្វា។ ចរាតុតិ ចរតុ។

អថ នំ រាជា ទិស្វា គាថា អភាសិ –

᪕᪓᪙᪨

“ᨴᨾ᩠ᨾᩮᨲ ᨾᩮᩣᨶᩮᨷᩥ ᩋᩔᩣᩉᩮᩈᨲ, ᨣᩣᨾᩮᨲ ᨲᩥᨠ᩠ᨷᩮᨲ ᨣᩅᩴ ᩈᨲᩮᨲ;

ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᩮᩣ ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨧᩁᩣᨲᩩ, ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩩ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈ᩠ᨾᩣ᪨

᪕᪔᪐᪨

“ᨴᨾ᩠ᨾᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᨲᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴ, ᨳᩪᩃᨬ᩠ᨧ ᨾᨱᩥᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩴ;

ᨧᨲᩩᩔᨴᨬ᩠ᨧ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩴ, ᩏᨾᩣᨷᩩᨷ᩠ᨹᩈᩁᩥᨶ᩠ᨶᩥᨽᩴ᪨

᪕᪔᪑᪨

“ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧ ᩈᩣᨴᩥᩈᩥᨿᩮᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩏᩈᨽᨬ᩠ᨧ ᨣᩅᩴ ᩈᨲᩴ;

ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᩮᩣ ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨧᩁᩣᨲᩩ, ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩩ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᩁᨣᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲᩩᩴ ᩋᩉᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᨣᩣᨳᩣ ᨷᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ᪨

ᩋᨳ ᨲᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪕᪔᪒᪨

“ᩅᩥᨶᩣᨸᩥ ᨴᩣᨶᩣ ᨲᩅ ᩅᨧᨶᩴ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴ, ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮᨾᩩ ᨶᩴ ᩏᩁᨣᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈ᩠ᨾᩣ;

ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᩮᩣ ᩏᩁᨣᩮᩣ ᨧᩁᩣᨲᩩ, ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩩ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ តវ វទន្តិ មហារាជ, វិនាបិ ទានេន តវ វទនេមន អម្ហាកំ កន្ទុ។ មុទ្ទោមុ នត្ថិ មុញ្ចិស្សាមិ ឯតន្តិ វទតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា មហាសត្តំ រេបញ្ញអវេតា នីហរិ។ នាគរាជា និក្ខមិត្វា បុប្ផគ្គំ បវិសិត្វា តំ អត្តភាវំ វិជហិត្វា មាណវកវណ្ណេន អលង្កតសរីរោ ហុត្វា បច្ឆវិ កិត្តន្តោ វិយ និក្ខន្តោ អដ្ឋាសិ។ សុមតា អាកាសតោ ឱតរិត្វា តស្ស សន្តិកេ ឋិតោ។ នាគរាជា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ រាជានំ នមស្សមានោ អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឥមំ គាថំ អភាសិ –

១៥២។

“មុត្តា វេម្យយ្យេកោ នាគោ, រាជានំ ឯតទព្រវិ;

នមោ តេ កាសិរាជត្ថុ, នមោ តេ កាសិវទ្ធន;

អញ្ជលិំ តេ បគ្គណ្ហាមិ, បស្សេយ្យំ មេ និវេសន។

១៥៣។

“អទ្ធា ហិ ទុក្ខិស្សសមេតមាហុ, យំ មានុសោ វិស្សសេ អមានុសម្ហិ;

សចេ ច មំ យាចសិ ឯតមត្ថំ, ទក្ខេមុ តេ នាគ និវេសនានី”តិ។

តត្ថ បស្សេយ្យំ មេ និវេសនន្តិ មម និវេសនំ វេម្យយ្យនាគកថនំ រមណីយំ បស្សិតព្ពយុត្តកំ។ តំ តេ អហំ ទស្សេតុកាមោ, តំ សបលវាហតោ ត្វំ អាគន្ត្វា បស្ស, និទ្ទិដ្ឋាតិ វទតិ។ ទុក្ខិស្សមន្តិ ទុវិស្សាសនីយំ។ សចេ ចាតិ សចេ មំ យាចសិ, បស្សេយ្យាម តេ និវេសនានិ, អបិ ច ខោ បន តំ ន សទ្ទហាមីតិ វទតិ។

អថ នំ សទ្ទហាបេតុំ សបថំ ករោន្តោ មហាសត្តោ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

១៥៤។

“សចេបិ វាតោ គិរិមាវហេយ្យ, ចន្ទោ ច សុរិយោ ច ឆមា បតេយ្យុំ;

សព្ពា ច នជ្ជោ បដិសោតំ វជេយ្យុំ, ន ត្វេវហំ រាជ មុសា ភណេយ្យំ។

១៣៦។

“នភំ ផលេយ្យ ឧទធីបិ សុស្សេ, សំវដ្ដយេ ភូតធរា វសុន្ធរា;

សិលុច្ចយោ មេរុ សមូលមុប្បតេ, ន ត្វេវហំ រាជ មុសា ភណេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ សំវដ្ដយេ ភូតធរា វសុន្ធរាតិ អយំ ភូតធរាតិ ច វសុន្ធរាតិ ច សង្ខំ គតា មហាបថវី កិលញ្ជំ វិយ សំវដ្ដេយ្យ។ សមូលមុប្បតេតិ ឯវំ មហាសិនេរុបព្ពតោ សមូលោ បុរាណបណ្ណំ វិយ អាកាសេ បក្ខន្ទេយ្យ។

សោ មហាសត្តេន ឯវំ វុត្តេបិ អសទ្ទហន្តោ –

១៣៧។

“អទ្ធា ហិ ខត្តិយស្សេតមាហុ, យំ មាតុសោ ចិប្បសេ អមាតុសមិ;

សចេ ច មំ យាចសិ ឯតមត្ថ, ទជ្ជេយ្យុ តេ នាគ និវេសនានី”តិ។ –

បុនបិ តមេវ គាថំ វត្វា “ត្វំ មយា កតគុណំ ជានិតុំ អរហសិ, សទ្ទហិតុំ បន យុត្តការំ វា អយុត្តការំ វា អហំ ជានិស្សាមី”តិ បកាសេន្តោ ឧត្តរិំ គាថមាហ –

១៣៨។

“តុម្ហេខោត្ថ ឃោរវិសា ឧឡារា, មហាតេជា ខិប្បកោបី ច ហោថ;

យំការណា ពន្ធនស្មា បមុត្តោ, អរហសិ នោ ជានិតុយេ កតានី”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨱᩋᩣᩁᩣᨲᩥ ᨬᩣᨱᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᨶ. ᨩᩣᨲᩥᨲ᩠ᨳᨿᩮᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ.

ᩋᨳ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨷᩩᨶ ᩈᨷᨳᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪙.

“ᩈᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨥᩮᩣᩁᩁᩪᨷᩮ, ᨿᩣ ᨠᩣᨾᩥᨲᩴ ᩈᩣᨲᨻ᩠ᨷᩃᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ;

ᨷᩮᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᨿᩴ ᨶ᩠ᩉᩮᨷᨲᩩ, ᨾᩮᩤ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨷᨠᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩮ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩩ. ᨠᨷ᩠ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨲᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᩑᨲᩴ ᨣᩮᩃᨠᩣᩁᨠᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩣᨴᩥᩈᩴ ᨾᩮᩤ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩁᩪᨷᩮᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᩋᨳᩔ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪐.

“ᩈᨧ᩠ᨧᨸ᩠ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩅ ᨾᩮᩈ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩋᩃᩮᩣᨽᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩣᨴᩦ;

ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩮ ᨶᩣᨣᨠᩩᩃᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨷᨱ᩠ᨱᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴᩅ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩅ ᨾᩮᩈ ᩉᩮᩣᨲᩩᨲᩥ ᨲᩅ ᩑᩈᩣ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ. ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴᩅ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᨲᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩃᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩩ ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩩ.

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪙᪑.

“ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩈᩦ ᨶᩣᨣᨠᩩᩃᩴ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴ, ᨾᩣᨲᩣ ᨿᨳᩣ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᩑᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨽᩣᨸᨠᩩᩃᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ, ᨠᩣᩉᩣᨿᩥ ᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᨧᩁᩥᨠᩴ ᨴᩩᩅᩮᩋᩣᨶ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨽᩣᨸᨠᨧᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨿᩣ ᩁᩮᩈᨲᩴ ᨠᨿᨽᩈᨩ᩠ᨩ ᨠᩣᨲᩴ ᩋᩣᩃᩣᩁᩮᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨨᨿᩣᩉ –

᪑᪙᪑᪨

“ᨥᩮᩣᩁᩮᨲ᩠ᨲ ᨧᩮ ᩁᩣᨩᩁᩮᨨᩮ ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩮ ᩋᩔᨲᩁᩮ ᩈᩩᨴᨶ᩠ᨲᩮ;

ᨽᩣᨣᩮ ᨧ ᨥᩮᩣᩁᩮᨲ᩠ᨲ ᩈᩩᨧᨱ᩠ᨱᨠᨸ᩠ᨸᩮᨽ, ᨴᨴᩮᩃ᩠ᩃᩩ ᨽᩣᨠᩔ ᨶᩥᨧᩮᨸᨽᩣᨣᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩮ ᩋᩔᨲᩁᩮ ᩈᩩᨴᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩈᩩᩅᩥᨶᩦᨲᩮ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩁᩪᨷᩮ ᨧ ᩋᩔᨲᩁᩮ ᨥᩮᩣᩁᩮᨲ᩠ᨲ᪨

ᨻ᩠ᨿᩣᨲᩁᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩣᨳᩣ –

᪑᪙᪒᪨

“ᨠᩮᨴᩦ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩃᨧᩣ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨧᨩ᩠ᨫᩣᨶᩩ ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩈᨽᩔ ᩁᨱ᩠ᨱᩣ;

ᨸᩥᩊᩣᩈᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩣᩉᩩ ᩈᩮᩣᨠᨿᩣᨲᩮᩣ, ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨽᩣᩁᩥᨠᩃᩔ ᨿᨭ᩠ᨮᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩣᩉᩩ ᩈᩮᩣᨠᨿᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨠᩃᩮᨧ, ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᩈᩮᩣᨷ᩠ᨿᩋᩈᩉᩥ ᨽᩣᩁᩦᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᩣᩁᩥᨠᩃᩔ ᨿᨭ᩠ᨮᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨲᩮᩣ ᨽᩣᨸᨠᨧᨲᩴ ᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᩮᩣᨠᨿᩣᨲᩮᩣ ᨸᩥᩊᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩔ ᨽᨠᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨿᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨽᩣᨸᨠᨧᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲᨶᨿᩴ ᨸᩣᨠᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨭ᩠ᨭᩣᩃᨠᩮ ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿᩣᨶ᩠ᨲᩁᩮᨷ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨸᨠᨧᨽᨠᩣᨿᩥ ᨿᨠ᩠ᨠ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᩁᩮᨷᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨷᩁᩥᩈᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨽᩣᨸᨠᨧᨲᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨿᨱᩦᨿᩴ ᨶᨣᩁᩈᩮᩣᨽᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪙᪓᪨

“សុវណ្ណចិតកំ ក្ខុមំ, អឌ្ឍក្លិ កាសិវឌ្ឍតោ;

សោវណ្ណមយបីឋាទេ, វេឡុរិយផលកត្ថតេ។

១៩៣។

“ស រាជា បិទិសិ ញ្ញុបំ,ព្រហ្មទេយ្យឃ្យស្ស តិទេចសតំ;

អាទិច្ចវណ្ណសន្និភំ, ពំសចិន្នូបកស្សទំ។

១៩៤។

“នានារត្តេហិ សញ្ជាត្តំ, នានាកន្ទសមីរិតំ;

ទេសា បិទេចក្ខិ កាសិរាជា, ឆទេយ្យឃ្យស្ស តិទេចសតំ។

១៩៥។

“បទិដ្ឋស្មិំ កាសិវទេណ្ណា, ឆទេយ្យឃ្យស្ស តិទេចសតំ;

ជិន្នា តុរិយា បចន្ទិំសុ, នាគកញ្ញា ច តង្ខិសុំ។

១៩៦។

“តំ នាគកញ្ញា ចរិតំ គទេលាត, អន្វារុហិ កាសិរាជា បសទេន្នា;

តិឃិជិ ទេសាវណ្ណមយពិព្យឺទេដ, សាបស្សទេយ ចគ្គតសារលិទេត្តា”តិ។

តត្ថ សុវណ្ណចិតកន្តិ សុវណ្ណចារុកាយ សត្ថតំ។ ញ្ញុយត្តិ អលង្កតនាគកចតំ។ ឆទេយ្យឃ្យស្សាតិ នាគកចតំ បទិសិត្វា ឆទេយ្យឃ្យនាគរាជស្ស

និវេសនំ បាវិសិ។ ទាសចិន្នុបកស្សរត្តិ វេយ្យហេយ្យ សញ្ញាទលាសុចណ្ណចិន្នុ ចិយ ញកាសយាត៌ នានាគន្ធសម្ពុទតត្តិ នានាបិសេហិ និព្ពាគន្ធហិ អនុសន្ធារិតំ ចរិតំ កលោភាតិ តំ និវេសនំ នានាគញ្ញាកលោន ចរិតំ អនុសន្ធារិតំ ចត្តនសារលិវត្តតិ និព្ពុសារចត្តនេន អនុលិវត្តំ

តត្ថ និសិន្នមត្តស្សេវស្ស នាគកញ្ញាយោ និព្ពកោដិតំ រូបនាវេយន្ធំ, តថា សោតាបត្តិ ពាតិសហស្សានិ សេសរាជបរិសាយ ច។ សោ សត្តាហមត្តំ សបរិសោ និព្ពត្តុបិនានីតិ បរិក្កុញ្ញិត្វា និព្ពេហិ កាមគុណេហិ អភិរមិត្វា សុខសយនេ និសិន្នោ មហាសត្តស្ស ឃយំ ចណ្ណេត្វា “នាគរាជ, ត្វំ ឲចន្ទំ សម្បត្តិំ បហាយ មនុស្សលោកេ ឧបោសថវាសំ វសន្តោ កស្មា ឯវរូបំ ចរសី”តិ បុច្ឆិ។ សោបិស្ស កថេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៤៨។

“សោ តត្ថ ភុត្វា ច អសេសា រមិត្វា, ចរេយ្យយ្យំ កាសិរាជា អវេចាច;

ចិយានសេដ្ឋានិ ព្ពាមានិ តុឃ្យំ អាជិន្នចណ្ណានិ បកស្សរានិ;

នេតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ, កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៥០។

“តា កម្ពុកាយូរធរា សុវត្ថា, វដ្ដង្គុលី តម្ពតលូបបន្នា;

បគ្គយ្ហ បាយេន្តិ អនោមវណ្ណា, នេតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ;

កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៥១។

“នជ្ជោ ច តេមា បុថុលោមមច្ឆា, អាដាសកុន្តាភិរុទា សុតិត្ថា;

នេតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ, កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៧១។

“កោញ្ចា មយូរា ទិវិយា ច ហំសា, ចក្កស្សរា កោកិលា សម្បតន្តិ;

ឯតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ, កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៧២។

“អម្ពា ច សាលា តិលកា ច ជម្ពុយោ, ឧទ្ទាលកា បាដលិយោ ច ផុល្លា;

ឯតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ, កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៧៣។

“ឥមា ច តេ បោក្ខរញ្ញោ សមន្តតោ, ទិព្វា ច គន្ធា សតតំ បវាយន្តិ;

ឯតាទិសំ អត្ថិ មនុស្សលោកេ, កិំ បត្ថយំ នាគ តបោ ករោសិ។

១៧៤។

“ន បុត្តហេតុ ន ធនស្ស ហេតុ, ន អាយុនោ ចាបិ ជនិន្ទ ហេតុ;

មនុស្សយោនិំ អភិបត្ថយានោ, តស្មា បរក្កម្ម តបោ ករោមី”តិ។

តត្ថ តាតិ សោឡសសហស្សនាគកញ្ញាយោ សន្ធាយាហ។ កម្ពុកាយូរធរាតិ សុវណ្ណាភរណធរា។ វដ្ដង្គុលីតិ បវាឡង្កុរសទិសវដ្ដង្គុលី។ តម្ពតលូបបន្នាតិ អភិរត្តេហិ ហត្ថបាទតលេហិ សមន្នាគតា។ បាយេន្តីតិ ទិព្វបានំ បក្ខិបិត្វា តំ បាយេន្តិ។ បុថុលោមមដ្ឋាតិ បុថុលបត្តេហិ នានាមដ្ឋេហិ សមន្នាគតា។ អាឡារបម្ហាភិរូបាតិ អាឡារបម្ហេហិ លោចនេហិ អភិរូបា។ សុតិត្ថាតិ សុគតិត្ថា។ ទិវិយា ច ហំសាតិ ទិព្វហំសា ច។ សម្បតន្តីតិ មនុញ្ញរវំ រវន្តា វគ្គវគ្គា សម្បតន្តិ។ ទិព្វា ច គន្ធាតិ តាសុ បោក្ខរណីសុ សតតំ ទិព្វគន្ធា វាយន្តិ។

អភិបត្ថយានោតិ បត្ថយន្តោ បិហយាមិ។ តស្មាតិ តេន ការណេន បរក្កម្ម វីរិយំ បគ្គហេត្វា តបំ ករោមិ, ឧបោសថំ ឧបវសាមីតិ។

ឥទំ សុត្វា រាជា អាហ –

១៥៤។

“ត្វំ លោហិតក្ខោ វិហតន្តរំសោ, អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ;

សុរោសិតោ លោហិតចន្ទនេន, គន្ធព្ពរាជាវ ទិសា បភាសិ។

១៥៥។

“ទេវិទ្ធិបត្តោសិ មហានុភាវោ, សព្ពេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ;

បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ, សេយ្យោ ឥតោ កេន មនុស្សលោកោ”តិ។

តត្ថ សុរោសិតោតិ សុវិលិត្តោ។

អថស្ស អាចិក្ខន្តោ នាគរាជា អាហ –

១៥៦។

“នត្ថិ នាញ្ញត្រ មនុស្សលោកា, សុទ្ធីវ សំវិជ្ជតិ សំយមោ វា;

អហញ្ច លទ្ធាន មនុស្សយោនិំ, កាហាមិ ជាតិមរណស្ស អន្ត”ន្តិ។

តត្ថ សុទ្ធី ចាតិ មហារាជ, អញ្ញត្រ មនុស្សលោកា អមតមហានិព្ពានសង្ខាតា សុទ្ធិ វា សីលសំយមោ វា នត្ថិ។ អហន្តិ មនុស្សយោនិំ លទ្ធា ជាតិមរណស្ស អន្តំ ករិស្សាមីតិ តបំ ករោមីតិ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອາຫ –

໑໔໙

“ອທ຺ຘາ ຫເວ ເສວິຕພ຺ພາ ສປຍ຺ຍາ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ເຍ ພຫຸຐານຈິນ຺ຕິໂນ;

ນາຣິໂຍ ຈ ທິສ຺ວານ ຕຸວຍ຺ຈ ນາຄ, ກາຫາມິ ປຸຍ຺ຍານິ ອນປ຺ປການີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາຣິໂຍ ຈາຕິ ມຍາ ຕວ ນາຄກຍ຺ຍາໂຍ ຈ ຕຸວຍ຺ຈ ທິສ຺ວາ ພຫູນິ ປຸຍ຺ຍານິ ກຣິສ຺ສາມີຕິ ວທຕິ.

ອຖ ນໍ ນາຄຣາຊາ ອາຫ –

໑໕໐

“ອທ຺ຘາ ຫເວ ເສວິຕພ຺ພາ ສປຍ຺ຍາ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ເຍ ພຫຸຐານຈິນ຺ຕິໂນ;

ນາຣິໂຍ ຈ ທິສ຺ວານ ມມຍ຺ຈ ຣາຊ, ກໂຣຫິ ປຸຍ຺ຍານິ ອນປ຺ປການີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກໂຣຫີຕິ ກເຣຍ຺ຍາສິ, ມຫາຣາຊາຕິ.

ເອວໍ ວຸຕ຺ເຕ ປຸຓ຺ຓໂກ ຄນ຺ຕຸກາໂມ ຫຸຕ຺ວາ “ນາຄຣາຊ, ຈິຣໍ ວສິມ຺ຫາ, ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາປຸຈ຺ຉິ. ອຖ ນໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ເຕນ ຫິ ມຫາຣາຊ, ຍາວທິຈ຺ຉກໍ ທນໍ ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິ ທນໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ –

໑໕໑

“ອິທຍ຺ຈ ເມ ຊາຕຣູປໍ ປຫູຕໍ, ຣາສີ ສຸວຓ຺ຓສ຺ສ ຈ ຕາລມດ຺ຕາ;

ອິໂຕ ຫຣິຕ຺ວານ ສຸວຓ຺ຓຣາສິໍ, ກຣສ຺ສຸ ຣູປິຍປາກາຣໍ ກໂຣຕຸ.

໑໕໑.

“ຍຸຕ຺ຕາ ຈ ຈາຫະສະຫະຍ຺ຍາຕິ ປຕ຺ຕາ, ເຈຕ຺ຍຸ໌ຣິຍະຍິຍ຺ຍາຕິ ຕຸເວາ ຫຣິຕ຺ວາ;

ອະເຕ຺ຕບຸເຣ ຄ຺ຍິຍໍ ສະຕ຺ວຣຕ຺ຕຸ, ຕິກິ຺ຈ຺ຈຍາ ເຫຫິຕິ ຕີເຣຂາ ຈ.

໑໕໒.

“ອຸຕາຂິນໍ ອາຈສ ຣາຂເສຕ຺ຖ, ຍິຍາຕເສຕ຺ຖໍ ຕາຫຸ ເສາກຍາຕໍ;

ຕິເຣາຄນິ ຕກາເຣ ຕຸຕ຺ຖ ອີຕໍ, ຣຂຕ຺ຕາ ກາເຣຫິ ອະເຕາຍປຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຣາສີຕິ ເຕສຸ ເຕສຸ ຝາເຕສຸ ຕາລປຍາໝາ ຣາສິເຍາ. ສຸຈຕ຺ຕຍຣາຕີຕິ ສຸຈຕ຺ຕເກຫາຕິ. ຕິກິ຺ຈ຺ຈຍາຕິ ອຸຈັ ເຕ ອະເຕ຺ຕບຸເຣ ຄ຺ຍິ ຕິກິ຺ຈ຺ຈຍາ ຈ ຕີເຣຂາ ຈ ກຈິຍ຺ຍຕິ. ອຸຕາຂິສຕ຺ຕິ ອຸຈຣຸປໍ ສຸຈຕ຺ຕຍໍ ຣຂຕປິກາເຣ ຍຸຕ຺ຕາເຈຕ຺ຍຸ໌ຣິຍສຕ຺ຖຕຄ຺ຍິກາເກ. ອີຕຕ຺ຕິ ອີຕໍ ຕິເຣາຄນິຕກາເຣຕ຺ຕາ ອາຈສ. ອະເຕາຍປຕ຺ຕາຕິ ອລິຍກປຕ຺ຕາ.

ຣາຂາ ຕສ຺ສ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອຊິຈາເຣສິ. ອຖ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຕາກກຈເຕ ເກຣິ ຈເຣເປສີ “ສຕ຺ຕາ ຣາຂປຣິສາ ຍາຈຂີຕ຺ຖກໍ ຫິເຣຕ຺ຕາສຸຈຕ຺ຕາຂິກໍ ຊຕໍ ກໝຸຕ຺ຕ”ຕິ. ຣເຕ຺ຕາ ຈ ອະເຕເກຫິ ສກເຂສເຕຫິ ຊຕໍ ເປເສສີ. ຣາຂາ ຍຫເຕ຺ຕຕ ຍເສຕ ຕາກກຈຕາ ຕິກ຺ລຍິຕ຺ວາ ຕິເຣາຄນິເຍຈ ກເຕາ. ຕເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ກິຣ ຂຍ຺ຍູຕ຺ຖປຕລໍ ສຫິເຣຕ຺ຕາ ຂາຕໍ.

ສຕ຺ຖາ ຕຸຍໍ ຊຍ຺ຍເຂສຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ອຸຈັ ເປຣາຄກປຕ຺ຖິຕາ ຕາກສຍຸຕ຺ຕິ ປຫາຍ ຖເປສຈຈານໍ ຈສິສຸ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຊາເຣສິ –

“ຕຕາ ອຫິຕຸຕ຺ຖິເກາ ເຂຈເຂເຕ຺ຕາ ອເຫາສິ, ສຸຍຕາ ຣາຫຸລຍາຕາ, ຖກ຺ກເສເຕາ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ, ຈເຍຍ຺ຍຸຕາກຣາຂາ ປຕ ອຫເຍຈ ອເຫາສິ”ຕ຺ຕິ.

ຈເຍຍ຺ຍຸຂາຕກຈຕ຺ຕຕາ ຕສຍາ.

[໓໐໙] ໑໐. ຍຫາປເລາຫຕຂາຕກຈຕ຺ຕຕາ

ໃຫຸເລາກາ ຈຂິຕ຺ວາຕາຕິ ຕຸຊັ ສຕ຺ຖາ ເຂຕຈເຕ ຂິຫເຣຕ຺ຕາ ຂິສຸຕ຺ຖນໍກິເລສໍ ອາຣຕ຺ພ ກເຖສີ. ຈຕ຺ຖ ເຫຕ຺ຖາ ຂິຕ຺ວາຣິຕເຍຈ. ຕຸຊ ປຕ ສຕ຺ຖາ “ກິຕ຺ຕ ຍາຕຸກາເຍາ ຕາເຍສ ຂິສຸຕ຺ຖສເຕ຺ຕປິ ສໍກິລິເສຕ຺ຖ ກເຣາຕີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

អតីតេ ពារាណសិយន្តិ ចុឡអបលោភនេ (ជា. ១.២.២៦ អាទយោ) វុត្តនយេនេវ អតីតវត្ថុ វិត្ថារិតព្ពំ។ តទា បន មហាសត្តោ ព្រហ្មលោកា ចវិត្វា កាសិរញ្ញោ បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, អនិត្ថិគន្ធកុមារោ នាម អហោសិ។ ឥត្ថិំ ហត្ថេ ន សណ្ឋាតិ, បុរិសវេសេន នំ ថញ្ញំ បាយេន្តិ, ឈានាគារេ វសតិ, ឥត្ថិយោ ន បស្សតិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

២៨៣.

“ព្រហ្មលោកា ចវិត្វាន, ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ;

រញ្ញោ បុត្តោ ឧទបាទិ, សព្វកាមសមិទ្ធិសុ។

២៨៤.

“កាមា វា កាមសញ្ញា វា, ព្រហ្មលោកេ ន វិជ្ជតិ;

ស្វាស្សុ តាយេវ សញ្ញាយ, កាមេហិ វិជិគុច្ឆថ។

២៨៥.

“តស្ស ចន្តេបុរេ អាសិ, ឈានាគារំ សុមាបិតំ;

សោ តត្ថ បដិសល្លីនោ, ឯកោ រហសិ ឈាយថ។

២៨៦.

“ស រាជា បរិទេវេសិ, បុត្តសោកេន អដ្ដិតោ;

ឯកបុត្តោ ចយំ មយ្ហំ, ន ច កាមានិ ភុញ្ជតី”តិ។

ຕຕ຺ຖ ສຕ຺ຕກາຍສມິທ຺ທີສູຕິ ສຕ຺ຕກາຍານໍ ສມິທ຺ທີສຸ ສມ຺ປຕ຺ຕີສຸ ຘິຕສ຺ສ ຣເຎ຺ຎາ ປຸເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ເອເກາ ເຂຕປຸເຕ຺ຕາ ຕິຕ຺ຕິໍ ວ຺ຍາສ຺ສູຕິ ເສາ ກຸຍາເຣາ ຕາເຍຕາຕິ ຕາຍ ເຕ຺ຕຫຸເລາເກ ຕິຕ຺ຕິຕາຍ ຍສາຕສຕ຺ຕາຍ ໂອຕໍ ສຸຍາປິຕຕ຺ຕິ ປິຕເຣາ ສຸຕ຺ວ ຍຕາປໍ ກຕ຺ວາ ຍາປິຕໍ ເຣຫສິ ຍສາຍຕາຕິ ຍາຕຸກາຍໍ ອປສ຺ສເຕ຺ຕາ ຕສິໍ ປຣິເຂເຕສີຕິ ອິລປິໍ

ປຕ຺ຖາຍາ ຣເຎ຺ຎາ ປຣິເຂຕຕກາຕາ –

໑໔໔໐

“ເກາ ຕຸ ເຕ຺ຕຕ຺ຕ ຈຸປິເຍາ ເສາ, ເກາ ຕາ ຂາຕາຕິ ກິຕ຺ຕາຕໍ;

ເຍາ ເຍ ປຸຕ຺ຕ ປເລິເກຍ຺ຍ, ຍຕາ ກາຍາຕິ ປຕ຺ຕເຍ”ຕິໍ

ຕຕ຺ຖ ເກາ ຕຸ ເຕ຺ຕຕ຺ຕ ຈຸປິເຍາຕິ ເກາ ຕຸ ເຕາ ໂອຕ຺ຖ ໂອຕສ຺ສ ກາຍາຕໍ ກຸຕ຺ຕາຕິຕາປິເຍາ “ເກາ ຕຸ ເຕາ ຕ຺ຕຸປິເຍາ ເສາ”ຕິປິ ປິເຕາ, ອຕ຺ຖກຕາຍໍ ປຕ “ເກາ ຕຸ ເຕາ ໂອຕໍ ຈຸປຕສິຕ຺ວາ ຈຸປລິປຕກາເຣນ ຂາຕາຕີ”ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ ເກາ ຕາ ຂາຕາຕິ ກິຕ຺ຕາຕຕ຺ຕິ ເກາ ຕາ ໂອຕສ຺ສ ປລິເຕາຜກາເຣນ ຂາຕາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາໍ

ຕເຕາ ປເຣ ຂິຍຕ຺ຕກາຕາ ອຄິສຕ຺ຕກາຕາ –

໑໔໔໑

“ອຫຸ ກຸຍາຣີ ຕເຕ຺ຕຕ, ຕຕ຺ຕຸປສຍາຫິຕາ;

ກຸສລີ ຕຕ຺ຖິຕສ຺ສ, ຕາຂິເຕ ຕ ປເຂ຺ຂຕາໍ

໑໔໕໐

“ສາ ຕຕ຺ຖ ຈຸປສຕ຺ຕຸ, ຣາຂາຕໍ ໂອຕເຕ຺ຕຣີ”ຕິ;

ຕຕ຺ຖ ອຫູຕິ ກິຕ຺ຕເຕ, ຕເຕ຺ຕຕ ອເຕ຺ຕປຸເຣ ຕ຺ຖອຕາຂກາຕໍ ອຕ຺ຕເຣ ໂອກາ ຕຣຸຕກຸຍາຣິກາ ອເຫາສິໍ ປເຂ຺ຂຕາຕິ ສຸສິກ຺ຂຕາໍ

“ອຫໍ ເຕາ ນໍ ປເລາເຠຍ຺ຍໍ, ສເຈ ຠຕ຺ຕາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ –

ອຸປຑ຺ຒຄາຖາ ກຸມາຣິກາຍ ວຸຕ຺ຕາ.

ຕຕ຺ຖ ສເຈ ຠຕ຺ຕາຕິ ສເຈ ເອສ ມຍ຺ຫໍປຕິ ຠວິສ຺ສຕີຕິ.

໑໕໗.

“ຕໍ ຕຖາວາທິນິໍ ຣາຊາ, ກຸມາຣິໍ ອິທມພ຺ຣວິ;

ຕ຺ວເຎ຺ຎວ ນໍ ປເລາເຠຫິ, ຕວ ຠຕ຺ຕາ ຠວິສ຺ສຕີຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕວ ຠຕ຺ຕາຕິ ຕເວສ ປຕິ ຠວິສ຺ສຕິ, ຕ຺ວເຎ຺ຎວ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຠວິສ຺ສສິ, ຄຈ຺ຉ ນໍ ປເລາເຠຫິ, ກາຣຓໍ ຊານາເປຫີຕິ.

ເອວໍ ວຕ຺ວາ ຣາຊາ “ຎາຍິສ຺ສາ ກິຣ ຉການໍ ກເຣາຕ຺ວາ”ຕິ ກຸມາຣສ຺ສ ອຸປຏ຺ຐາການໍ ເປເສສິ. ສາ ປຈ຺ຈູສກາເລ ອິທໍ ອາຄມ຺ມ ຄຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ສມຸຖກຄ຺ຄສ຺ສ ທາຫິ ອຈິຣ຺ເສ ຖຕ຺ວາ ອຄ຺ຄເຣສຫິ ອິທໍ ຈາເຣຕ຺ຕີ ພຫູເສຣ ກາຍິຕ຺ວາ ນໍ ປເລາເຠສິ. ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ເຕາ ສຕ຺ຖາ ອາຫ –

໑໕໘.

“ສາ ຈ ອເນ຺ຕປຸຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ, ພາຫຸໍ ກາຍຸປຄູຫິຕໍ;

ຫສຍ຺ຄ຺ຍາ ເປຍຕີຍາ, ຈິຕ຺ຣາ ຄາຖາ ອຠາສຖ.

໑໕໙.

“ຕສ຺ສາ ຈ ກາຍຍາຕາຍ, ສນ຺ທິ ສຸຕ຺ວາຕ ຕາທິຍາ;

ກາຍຈ຺ຉນ຺ທສ຺ສ ຮຸປຊ຺ຊີ, ຊຕໍ ເສາ ປຣິປຸຈ຺ຉ.

១៥៣។

“កស្សេសោ សទ្ទោ កោ វា សោ, ភណតិ វគ្គាចធំ ពាហុំ;

ហទយង្គមំ បេមនីយំ, អហោ កណ្ណសុខំ មម។

១៥៤។

“ឲសា ហោ បយងា ឆេច, ឋិន្ទ្វា ឲសា អតប្បិកា;

សេច ត្វំ កាយេ ក្យេខ្ញ្យ, កិឃ្យោ កិឃ្យោ លាឆេឃ្យុ តំ។

១៥៥។

“ខ្ញុ អាកេទ្ធតោរត, អចិក្ខុរមិត្រកាឃត្យ;

អស្សុមស្ស សមឹបមិត្រាសត្តិកេ មឃ្យាកាឃត្យ។

១៥៦។

“តិរោគុជ្ជមិត្រកាឃិត្វា, ឈោភាការមិត្រលិចិសិ;

ឌត្តិ តំ អត្យុប្បុទ្ធោត, អារញ្ញមិច ក្យញ្ញោទំ។

១៥៧។

“តស្ស កាមរសំ ឌាត្វា, ខ្ញុស្សាឆមោ អឌាឃច;

‘អហមេវ កាមេ កុដ្ឋោម្យំ, យា អញ្ញា បុរិសា អហុ’។

១៩៩។

“តតោ អសិំ គហេត្វាន, បុរិសេ ហត្ថិំ ឧបក្កមិំ;

អហមេវេកោ កុដ្ឋិស្មិំ, យា អញ្ញា បុរិសា សិយា។

១០០។

“តតោ ជានបទា សន្តោ, និក្ខមិំសុ សមាគតា;

បុត្តោ ត្យាហំ មហារាជ, ជហិ ហេឋេត្យម្ហិ។

១០១។

“តស្សា រាជា វិចារេហិ, សព្យាឌ្ឍា ច លត្តិយោ;

យោនតា វិជិតំ មយ្ហំ ន តេ ចត្តា តាវទេ។

១០២។

“តតោ សោ គរិយមាកាម, សព្វំ ឧបសង្កមិំ;

បណ្ណសាលំ ករិត្វាន, វសម្ពុញ្ញាម បរិចិសិ។

១០៣។

“អជ្ឈត្ត ញាណិ មាកន្តិ, សព្វំ ឧបទ្ទុបទិ;

សោ តស្ស គេហំ បាវេក្ខិ, កត្តកាលេ ឧបដ្ឋិតោ។

១០៤

“តឡ្ហា កទិយា បលោកេសិ, បស្ស យាច សុភាទុឡំ;

ឆុតោ សោ ព្រាហ្មណទិយព្យា ញាត្តិយា បរិហាយតិ។

១០៥

“រាជបុត្តា ច ឧញ្ញាតោ, ចតុមូលផលំ ពាហុំ;

សាយំ កាលេ ឧភ អាភាយ, អស្សមំ ឧបសង្កមិ។

១០៦

“ញាសិ ច លត្តិយំ ជិវ្ហា, សមុដ្ឋំ ឧបសង្កមិ;

‘ចេហាយនំ កមិស្ស’ត្តិ, សិភតេ សោ មហណ្ណចេ។

១០៧

“លត្តិយោ ច ញាសិ ជិវ្ហា, សិភមាតំ មហណ្ណចេ;

តស្សេច អត្ថកម្យាយ, ញាយា កាថា អភាសថ។

១០៨

“អភិជ្ជមាតេ ចារិស្សំ, សមំ អាកប្ប ព្ពត្តិយា;

មិស្សិកាចិត្តិយា គន្ត្វា, និសីទសិ មហល្លកេ។

១០៨។

“អាចរ្ចតិ មហាមាយា, ព្រហ្មចរិយចិណ្ណោបតា;

សិក្ខន្តិ តំ ចិតិត្វាន, អាគកា បរិចជ្ជយេ។

១០៩។

“អតលិ មក្ខមម្ភាសា, ក្សប្បុរា ពា តតិមមា;

សិក្ខន្តិ តំ ចិតិត្វាន, អាគកា បរិចជ្ជយេ។

១១០។

“យំ ខុពា រូបមេចត្តិ, លត្តុសា ចា ឆេតេត ចា;

ឌាពចេចកោច និ ធាតំ, លិប្បំ អត្ថកហត្តិ ពំ។

១១១។

“ខត្តិយស្ស ចចោ សុត្វា, ព្រហ្មស្ស តិត្ថិកា អហុ;

លទ្ធា បេរិទាណកំ មគ្គំ, គច្ឆេព សោ ចិហាយសិ។

១១២។

១១៣។

“ឧត្តិឃោ ច ឋានិ ឋិត្វា, កដ្ឋយាត់ ចិហាឃរំ;

សំចេក់ អលកឹ ឆឹរោ, បព្ពជ្ជ សយរោចឃិៈ

១៧៣ៈ

“តរេតា រសា បព្ពជិត្វាត, កាយរាក់ ចិរាឌឃិ;

កាយរាក់ ចិរារេឌត្វា, ព្រាហ្មលោកូបគោ អហុ”តិៈ

តត្ថ អនេត្តបុរត្តិ កុយារស្ស ចសតដ្ឋាត់ៈ ពាហុត្តិ ពាហុំ តាតបព្យកាទៈ កាយុបសំហិតត្តិ កាយតិស្សិតំ កឹតំ បចត្តឃយាតាៈ កាយឆ្នត្តស្សាតិ អស្ស អតិត្តិកត្តកុយារស្ស កាយឆ្នត្តោ ឧប្បជ្ជិៈ ឌតត្តិ អត្តតោ សត្តិកាចចរទិ បរិចារិកឌត់ៈ ឧច្ចាចចត្តិ ឧក្កតច្ចា អតុក្កតច្ចាៈ កុរត្តឃ្យាតិ សរេច កុរត្តឃ្យាសិៈ ឈាតេឃ្យ តត្តិ ឲតេ កាយា តាយ តច រុតេច្ចឃ្យំៈ រសា “បយគា”តិ ចចត់ សុត្វា តុល្យឹអតេហាសិៈ ព្ពតរា បុតឌិចសេបិ កាឃិៈ ឲចំ កុយារោ បជិតត្តចិតេត្តា ហុត្វា តស្សា អាកយត់ រោរេចត្តា បរិចារិកេ អាយត្តេត្វា “ព្ពញ្ញា”តិ កាឆយាហៈ

តិរោកួដ្ឋយឹត្តិ សឃតកព្ពកុដ្ឋស្ស ពាហិៈ យា អតេញ្ញាតិ អតេញ្ញា កាតេយ បរិកុញ្ញរេត្តា បុរិសោ តាយ យា សិឃាៈ ហត្តំ ឧបក្កឃឹតិ អត្តូរចឹចិ ព្ពតរិត្វា យាតេរតំ អារកិៈ ចិកត្តិស្មតិ កុយារេត កតិបសេឃស្ម បុរិសេសុ បហតេតស្ម បុរិសា បលិឃិត្វា កោហាតិ បចិសិស្មៈ រសា បុរិសេ អលកត្តោ តេឆាក់ ចិស្សយិៈ តស្មិំ ឈលេឈ រាឌក្កលោ សត្តុបតិត្វា ឧបត្កោសិស្មៈ ឌត់ តេហឆេព្យត្វុសកត្តិ តិរបរាឆំ ឌត់ តេហឆេតិ, តំ កល្យាបោចាតិ ចឌិស្មៈ រាឌា ឧបិរេឃត កុយារំ កល្យាបេត្វា “ព្ពយស្ស កឹ កតត្តព្ព”ត្តិ បុច្ឆិៈ “តេឆច, អញ្ញ តត្តិ, ព្ពយំ បត កុយារំ តាឃ កុយារិកាឃ សត្តិ រដ្ឋា បព្ពារេឌតំ ចដ្ឋតឹ”តិ ចុរេត្ត តឆា អកាសិៈ តយត្តំ បកាសេសេត្តា សត្វា “តច្ចា”តិអាឌិយាហៈ តត្ត ចិចារេហឹតិ បព្ពារេឌសិៈ ត រេត ចត្តព្ព តាចរេឆតិ ឃត្តក់ យឃ្យាចិឌិតំ, តត្តកេ តឃា ត ចត្តព្ពំៈ ឧដ្ឋាឃាតិ ឲលិឲលត្វាឃៈ

តស្មិំ បត ចត់ បចិរដ្ឋេ ព្ពតរា ឃំ តត្ត បចិតព្ពឃុត្តក់ អត្តិ, តំ បចិត្វា តស្សាកយត់ ព្ពរលិកេត្តឹ បណ្ណសាលក្វោរេ តិសឹឌតិៈ ឲចំ កាលេ កដ្ឋរេត្ត ឲកឌិចសំ អត្តុរឌឹបកចាឃឹ ឲរេកា ព្ពត្តិយត្តតាបរេសា អស្សយបឌតោ តិក្ខមិត្វា យលិឲលក់ ចិឃ ឧឌក់ យត្តុយារេតាច អាកាសេ ឧប្បតិត្វា កិក្ខាចារំ កដ្ឋរេត្តា បណ្ណសាលិឃ ឧបរិកាក់ បត្វា ឆុយំ ឌិស្វា “ព្ពយស្មិំ ឋារេត យតុស្សា ចសត្តិ យតេញ្ញ”តិ បណ្ណសាលក្វោរេ ព្ពតរិៈ សា តំ ឌិស្វា តិសឹឌារេបត្វា បជិតត្តចិត្តា ហុត្វា ព្ពតិត្តកុត្តំ ឌរេស្សត្វា តេត សត្តិ អតាចារំ អចរិៈ តយត្តំ បកាសេសេត្តា សត្វា “អរេឆត្វា”តិអាឌិយាហៈ តត្ត ព្ពសិ យាកឋឹតិ ព្ពសិ អាកឋិៈ សយុត្តំ ឧបទុបរឹតិ សយុត្តស្ស យត្តកយត្តកោគៈ បស្ស ឃាច សុគារុលាត្តិ បស្សច, កិក្ខរេច, តាឃ កុយារិកាឃ ឃាច សុគារុលំ កយុំ កតត្តិ អរេត្វាៈ

សាឃត្តិ សាឃត្យបយេយៈ ជិស្វាតិ តំ ចិដហិតុំ អសក្កោន្តោ សកលជិចសំ តទេត្វច ហុត្វា សាឃត្យបយេយ រាដបុត្តំ អាគតំ ជិស្វា បលាយិតុំ “ចេហាឃសំ កយិស្សា”ត្តិ ក្លប្យតភាកាទំ កោរោន្តោ បតិត្វា យហល្លេច សិនតិៈ ត្តសិ ជិស្វាតិ អត្យាត្តយាតោ កត្តា បស្សិត្វាៈ អត្យកយ្យាឃាតិ សចាឃំ ក្ទយិឃា អាគតោ អកចិស្សា, បលាយិត្វា អរញ្ញោ បចិសេឃ្យ, អាកាសេត អាគតោ កចិស្សតិ, តស្វា សយុក្ខេ បតិតោបិ ក្លប្យតភាការយេច កោរាតីតិ អត្យកយ្យំ ក្លប្យាភេត្វា តស្សេច អត្យកយ្យាឃ អកាឃសទា តាយំ បត កាទាត់ អត្វោ តិកាតិបិតេ ចុត្តោឃេចៈ តិត្ថិភា អហ្វតិ កាយេស្វ តិត្ថេភោ ជាតោៈ បេរិរាលាកំ យក្កត្តិ បុត្ថេ អសឹកតំ ឈាតចិសេសំៈ បត្ថាជិត្វាតាតិ តំ ត្តត្តិ យត្យស្សាចាសំ តេត្វា តិចត្តិត្វា អរញ្ញោ ត្តសិបត្ថាជ្ជ បត្ថាជិត្វា កាយរាកំ ចិរាជយំ, ចិរាជេត្វា ព្រហ្មលោក្សបកោ អហោសិតិៈ

សត្វា ត្តយំ ឆយ្ចេសត់ អាហរិត្វា “ឲចំ, ភិក្ខេច, យាត្យកាយំ បជិត្ច ចិស្វុទ្ធសត្តាបិ សំកិលិស្សត្តិ”តិ ចត្វា សច្ចាតិ បកាសេត្វា ជាតកំ សយោឆាតេសិ, សច្ចបរិយោសាតេ ក្លក្កុហិតភិក្ខុ អរហត្តំ បត្តោៈ តទា អតិត្តិកត្តក្យាតេរា អហយេច អហោសិត្តិៈ

យហាបលោភតជាតកចណ្ណតា ឲកាទសយាៈ

[៥០៨] ១៧ៈ បញ្ចបណ្ឌិតជាតកចណ្ណតា

១៣៥-១៣៩ៈ បញ្ចបណ្ឌិតជាតកំ យហាក្ខយគ្គេ អាចិ កចិស្សតិៈ

បញ្ចបណ្ឌិតជាតកចណ្ណតា ទ្វាទសយាៈ

[៥០៩] ១៨ៈ ហត្តិបិលជាតកចណ្ណតា

ចិរស្សំ ចត បស្សាយាតិ ត្តតំ សត្វា ជេតចតេ ចិហរន្តោ យហាភិតិក្ខយត់ អារព្ភ កថេសិៈ តទា ហិ សត្វា “ត, ភិក្ខេច, ត្តភាតេច, បុព្វេបិ តថាគតោ យហាភិតិក្ខយត់ តិក្ខេន្តោឃេចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិៈ

អតីតេ ពារាណសិយំ ឲសុការី តាយ រាជា អហោសិៈ តស្ស បុរោហិតោ ភហរកាលតោ បដ្ឋាយ បិយសហាយោៈ តេ ក្លេភាបិ អបុត្តកា អហេសុំៈ តេ ឲកជិចសំ សុខសយតេ តិសិន្នា យន្តយិំសុ “អយ្ហាកំ ត្តស្សរិយំ យហន្តំ, បុត្តោ ចា ធីតា ចា តត្ថិ, កិំ ត្វ ខោ កត្តព្ពា”ត្តិៈ តតោ រាជា បុរោហិតំ អាហ – “សយ្ម, សចេ តច កេហេ បុត្តោ ជាយិស្សតិ, យយ រជ្ជស្ស សាយិកោ កចិស្សតិ, សចេ យយ បុត្តោ ជាយិស្សតិ, តច កេហេ ភោកាត់ សាយិកោ កចិស្សតិ”តិៈ ឲចំ ក្លេភាបិ អញ្ញាយញ្ញំ សង្គរិំសុៈ

អថេកទិវសំ បុរោហិតោ ឯកកោវ ហុត្វា អាគមនកាលេ ទក្ខិណទ្វារេន នគរំ បវិសន្តោ ពហិនគរេ ឯកំ ពហុបុត្តិកំ នាម ទុគ្គតិត្ថិំ បស្សិ. តស្សា សត្ត បុត្តា សព្ពេ អរោគា, ឯកោ បចនភាជនកបល្លំ គហេត្វា ឯកោ សយនកដសារកំ, ឯកោ បុរតោ គច្ឆតិ, ឯកោ បច្ឆតោ, ឯកោ អង្គុលិំ គហេត្វា ឯកោ អង្កេ និសិន្នោ, ឯកោ ខន្ធេ. អថ នំ បុរោហិតោ បុច្ឆិ “ភទ្ទេ, ឥមេសំ ទារកានំ បិតា កុហិ”ន្តិ? “នត្ថិ, ឥមេសំ បិតា នាម និពទ្ធោ នត្ថី”តិ. “ឥមេ បន សត្ត បុត្តេ កិន្តិ កត្វា អលត្ថា”តិ? សា អញ្ញំ គហណំ អបស្សន្តី នគរទ្វារេ ឋិតំ និគ្រោធរុក្ខំ ទស្សេត្វា “សាមិ ឥមស្មិំ និគ្រោធេ អធិវត្ថាយ ទេវតាយ សន្តិកេ បត្ថេត្វា លភិំ, ឥមាយ មេ បុត្តា ទិន្នា”តិ អាហ. បុរោហិតោ “តេន ហិ គច្ឆ ត្វ”ន្តិ រថា ឱរុយ្ហ និគ្រោធមូលំ គន្ត្វា សាខាយ គហេត្វា ចាលេត្វា “អម្ភោ ទេវតេ, ត្វំ រញ្ញោ សន្តិកា កិំ នាម ន លភសិ, រាជា តេ អនុសំវច្ឆរំ សហស្សំ វិស្សជ្ជេត្វា ពលិកម្មំ ករោតិ, តស្ស បុត្តំ ន ទេសិ, ឯតាយ ទុគ្គតិត្ថិយា តវ កោ ឧបការោ កតោ, យេនស្សា សត្ត បុត្តេ អទាសិ. សចេ អម្ហាកំ រញ្ញោ បុត្តំ ន ទេសិ, ឥតោ តំ សត្តមេ ទិវសេ សមូលំ ឆិន្ទាបេត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ការេស្សាមី”តិ រុក្ខទេវតំ តជ្ជេត្វា បក្កាមិ. ឯវំ ឯតេន និយាមេនេវ បុនទិវសេបីតិ បដិបាដិយា ឆ ទិវសេ កថេសិ. ឆដ្ឋេ បន ទិវសេ សាខាយ គហេត្វា “រុក្ខទេវតេ អជ្ជេករត្តិមត្តកមេវ សេសំ, សចេ មេ រញ្ញោ បុត្តំ ន ទេសិ, ស្វេ តំ និដ្ឋាបេស្សាមី”តិ អាហ.

រុក្ខទេវតា អាវជ្ជេត្វា តំ ការណំ តថតោ ញត្វា “អយំ ព្រាហ្មណោ បុត្តំ អលភន្តោ មម វិមានំ នាសេស្សតិ, កេន នុ ខោ ឧបាយេន តស្ស បុត្តំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ចតុន្នំ មហារាជានំ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេសិ. តេ “មយំ តស្ស បុត្តំ ទាតុំ ន សក្ខិស្សាមា”តិ វទិំសុ. អដ្ឋវីសតិយក្ខសេនាបតីនំ សន្តិកំ អគមាសិ, តេបិ តថេវាហំសុ. សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា កថេសិ. សោបិ “លភិស្សតិ នុ ខោ រាជា អនុច្ឆវិកេ បុត្តេ, ឧទាហុ នោ”តិ ឧបធារេន្តោ បុញ្ញវន្តេ ចត្តារោ ទេវបុត្តេ បស្សិ. តេ កិរ បុរិមភវេ ពារាណសិយំ បេសការា ហុត្វា តេន កម្មេន លទ្ធកំ បញ្ចកោដ្ឋាសំ កត្វា ចត្តារោ កោដ្ឋាសេ បរិភុញ្ជិំសុ, បញ្ចមំ គហេត្វា ឯកតោវ ទានំ អទំសុ. តេ តតោ ចុតា តាវតិំសភវនេ និព្វត្តិំសុ, តតោ យាមភវនេតិ ឯវំ អនុលោមបដិលោមំ ឆសុ ទេវលោកេសុ សម្បត្តិំ អនុភវន្តា វិចរន្តិ. តទា បន តេសំ តាវតិំសភវនតោ ចវិត្វា យាមភវនំ គមនវារោ ហោតិ. សក្កោ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា បក្កោសិត្វា “មារិសា, តុម្ហេហិ មនុស្សលោកំ គន្តុំ វដ្ដតិ, ឯសុការីរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តថា”តិ អាហ. តេ តស្ស វចនំ សុត្វា “សាធុ ទេវ, គមិស្សាម, ន បនម្ហាកំ រាជកុលេនត្ថោ, បុរោហិតស្ស គេហេ និព្វត្តិត្វា ទហរកាលេយេវ កាមេ បហាយ បព្ពជិស្សាមា”តិ វទិំសុ. សក្កោ “សាធូ”តិ តេសំ បដិញ្ញំ គហេត្វា អាគន្ត្វា រុក្ខទេវតាយ តមត្ថំ អារោចេសិ. សា តុដ្ឋមានសា សក្កំ វន្ទិត្វា អត្តនោ វិមានមេវ គតា.

បុរោហិតោបិ បុនទិវសេ ពលវបុរិសេ សន្និបាតាបេត្វា វាសិផរសុអាទីនិ គាហាបេត្វា រុក្ខមូលំ គន្ត្វា រុក្ខសាខាយ គហេត្វា “អម្ភោ ទេវតេ, អជ្ជ មយ្ហំ យាចន្តស្ស សត្តមោ ទិវសោ, ឥទានិ តេ និដ្ឋានកាលោ”តិ អាហ. តទា រុក្ខទេវតា មហន្តេនានុភាវេន ខន្ធវិវរតោ និក្ខមិត្វា មធុរសរេន តំ អាមន្តេត្វា ‘ព្រាហ្មណ, តិដ្ឋតុ ឯកោ បុត្តោ, ចត្តារោ តេ បុត្តេ ទស្សាមី”តិ អាហ. “មម បុត្តេនត្ថោ នត្ថិ, អម្ហាកំ រញ្ញោ បុត្តំ ទេហី”តិ. “តុម្ហាកមេវ ទេមី”តិ. “តេន ហិ មម ទ្វេ, រញ្ញោ ទ្វេ ទេហី”តិ. “រញ្ញោ ន ទេមិ, ចត្តារោបិ តុម្ហាកមេវ ទម្មិ, តយា ច លទ្ធមត្តាវ ភវិស្សន្តិ, អគារេ បន អដ្ឋត្វា ទហរកាលេយេវ បព្ពជិស្សន្តី”តិ. “ត្វំ មេ កេវលំ បុត្តេ ទេហិ, អបព្ពជនការណំ បន អម្ហាកំ ភារោ”តិ. សា តស្ស បុត្តវរំ ទត្វា អត្តនោ ភវនំ បាវិសិ. តតោ បដ្ឋាយ ទេវតាយ សក្ការោ មហា អហោសិ.

ជេដ្ឋកទេវបុត្តោ ចវិត្វា បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ។ តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ “ហត្ថិបាលោ”តិ នាមំ កត្វា អបព្ពជនត្ថាយ ហត្ថិគោបកេ បដិច្ឆាបេសុំ។ សោ តេហិ សទ្ធិំ វឌ្ឍតិ។ តស្ស បទសា គមនកាលេ ទុតិយោ ចវិត្វា អស្សា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, តស្សបិ ជាតកាលេ “អស្សបាលោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ សោ អស្សគោបកានំ សទ្ធិំ វឌ្ឍតិ។ តតិយស្ស ជាតកាលេ “គោបាលោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ សោ គោបាលេហិ សទ្ធិំ វឌ្ឍតិ។ ចតុត្ថស្ស ជាតកាលេ “អជបាលោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ សោ អជបាលេហិ សទ្ធិំ វឌ្ឍតិ។ តេ វុឌ្ឍិមន្វាយ សោភគ្គប្បត្តា អហេសុំ។

អថ នេសំ បព្ពជិតភយេន រញ្ញោ វិជិតា បព្ពជិតេ នីហរិំសុ។ សកលកាសិរដ្ឋេ ឯកបព្ពជិតោបិ នាហោសិ។ តេ កុមារា អតិផរុសា អហេសុំ, យាយ ទិសាយ គច្ឆន្តិ, តាយ អាហរិយមានំ បណ្ណាការំ វិលុម្បន្តិ។ ហត្ថិបាលស្ស សោឡសវស្សកាលេ កាយសម្បត្តិំ ទិស្វា រាជា ច បុរោហិតោ ច “កុមារា មហល្លកា ជាតា, ឆត្តុស្សាបនសមយោ, តេសំ កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ មន្តេត្វា “ឥមេ អភិសិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ អតិស្សរា ភវិស្សន្តិ, តតោ តតោ បព្ពជិតា អាគមិស្សន្តិ, តេ ទិស្វា បព្ពជិស្សន្តិ, ឯតេសំ បព្ពជិតកាលេ ជនបទោ ឧល្លោឡោ ភវិស្សតិ, វីមំសិស្សាម តាវ នេ, បច្ឆា អភិសិញ្ចិស្សាមា”តិ មន្តេត្វា ឧភោបិ ឥសិវេសំ គហេត្វា ភិក្ខាយ ចរន្តា ហត្ថិបាលស្ស កុមារស្ស និវេសនទ្វារំ អគមិំសុ។ កុមារោ តេ ទិស្វាវ តុដ្ឋោ បសន្នោ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១១៤។

“ចិរស្សំ វត បស្សាម, ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ;

មហាជដំ ខារិភរំ, បង្កទន្តំ រជស្សិរំ។

១១៥។

“ចិរស្សំ វត បស្សាម, ឥសិំ ធម្មគុណេ រតំ;

កាសាយវត្ថវសនំ, វាកចីរំ បដិច្ឆទំ។

១១៦។

“អាសនំ ឧទកំ បជ្ជំ, បដិគណ្ហាតុ នោ ភវំ;

អជ្ជេវ ភវន្តិ បព្ពជ្ជាយ, អជ្ជេវ កុរុតុ នោ ភវ”ន្តិ។

តត្ថ ព្រាហ្មណាតិ ពាហិតបាបព្រាហ្មណា។ វេធវល្លិតន្តិ វេឋវល្លិតំ ឃោរតបំ បរមតិក្ខិត្តិយំ បព្ពជិតកាលំ រូបកាយន្តិ អត្ថោ។ ខារិធរន្តិ ខារិភារធរំ។ ព្លសិត្តិ ធិលគ្គត្តាធយោ បរិយេសិត្វា ឋិតំ។ ធម្មគុណេ រតន្តិ សុចរិតគោចរេសុ អភិរតំ។ “អាសន”ន្តិ គាថំ ទេវា តិសឹធតាយ អាសនំ បញ្ញបេត្វា គន្ធោទកញ្ច បាទព្ភញ្ជនញ្ច រូបនេត្វា អាហ។ អជ្ជេវ គ្លនេយ សន្តាបិ អាសនាទយោ អជ្ជេវ ភវន្តុ បព្ពជ្ជាយ។ កុរុតុ នោតិ គ្លនេយ នោ អជ្ជេវ បដិគ្គណ្ហាតុ។

ឯវំ សោ តេសុ ឯកេកំ វារេនាហ។ អថ នំ បុរោហិតោ អាហ – “តាត ហត្ថិបាល ត្វំ អយ្យកោ គ្លនេយ’តិ យញ្ញយានតោ ឯវំ ភណេសី”តិ។ “នេហយវត្តកា គ្លសយោ”តិ។ “ន យំ, តាត, គ្លសយោ, ឯស រាជា ឯសុការី, អហំ តេ បិតា បុរោហិតោ”តិ។ “អថ កស្មា គ្លសិវេសំ គហិត្វា”តិ? “តថ ជីវិតសត្វាយា”តិ។ “យយ កិំ ជីវិតសថា”តិ? “សនេធ អយ្យគិត្វា ន បព្ពជិស្សសិ, អថ តំ រដ្ឋេ អភិសិញ្ចិត្វា អាគតាយា”តិ។ “តាត ន មេ រដ្ឋេនត្ថោ, បព្ពជិស្សាមហន្តិ។ អថ នំ បិតា “តាត ហត្ថិបាល, តាវំ ការេសិ បព្ពជ្ជាយា”តិ វត្វា យថាញ្ញាសំ អនុសាសន្តោ វត្តកាថយាហ –

១៣០។

“អធិច្ច វេទេ បរិយេស វិត្តំ, បុត្តេ គេហេ តាត បតិដ្ឋបេត្វា;

គន្ធេ រសេ បច្ចនុភុយ្យ សព្ពំ, អរញ្ញា សាធុ មុនិ សោ បសត្ថោ”តិ។

តត្ថ អធិច្ចាតិ សជ្ឈាយិត្វា។ បុត្តេតិ លទ្ធំ វុឌ្ឍាបេត្វា នាលេន វារេន រូបដ្ឋាបេត្វា បុត្តេហិ វឌ្ឍិត្វា តេ បុត្តេ គេហេ បតិដ្ឋាបេត្វាតិ អត្ថោ។ សព្ពន្តិ ឯតេ ច គន្ធរសេ សេសញ្ច សព្ពំ វត្ថុកាមំ អនុភវិត្វា។ អរញ្ញា សាធុ មុនិ សោ បសត្ថោតិ បច្ឆា មហល្លកកាលេ បព្ពជិតស្ស អរញ្ញា សាធុ លទ្ធកំ ហោតិ។ យោ ឯវរូបេ កាលេ បព្ពជតិ, សោ មុនិ ពុទ្ធាទីហិ អរិយេហិ បសត្ថោតិ វទតិ។

តតោ ហត្ថិបាលោ គាថមាហ –

១៣១។

“វេទា ន សច្ចា ន ច វិត្តលាភោ, ន បុត្តលាភេន ជរំ វិហន្តិ;

កណ្ហេ ទសេ មុញ្ចនមាហុ សន្តោ, សកម្មុនា ហោតិ ផលូបបត្តី”តិ។

តត្ថ ន សទ្ធាតិ យំ សក្កា មក្កា វទន្តិ, ន តំ សារន្តិ, តុច្ឆា និស្សារា និប្ផលា។ ន ច ចិត្តលិកោតិ ឆនលិកោបិ បញ្ញាសាឆារលាត្តា សន្តោ ទុកសការោ ន ហោតិ។ ឥទន្តិ តាត, ឥទំ វា ញ្ញាឆិមរលំ វា ន កោធិ បុត្តលិកេន បដិតាហិតំ សមេត្វា នាម អត្ថិ។ ទុក្ខម្ពលិ ហេតុ រូបឆយោ។ កណ្ហេ ទសេតិ កណ្ហេ ច ទសេ ច សេសេសុ អារម្មណេសុ ច មុញ្ចនំ មុត្តិមេវ ញុញ្ញានយោ បណ្ឌិតា កថេន្តិ។ សកម្មុនាតិ អត្តនា កតកម្មេនេវ សត្តានំ ផលូបបត្តិ ផលនិព្វត្តិ ហោតិ។ កម្មស្សកា ហិ, តាត, សត្តាតិ។

កុមារស្ស វចនំ សុត្វា រាជា គាថមាហ –

១៣១។

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ វចនំ តវេតំ, សកម្មុនា ហោតិ ផលូបបត្តិ;

ជិណ្ណា ច មាតាបិតរោ តវិមេ, បស្សេយ្យុំ តំ វស្សសតំ អរោគ”ន្តិ។

តត្ថ វស្សសតំ អរោគន្តិ ឥមេ វស្សសតំ អរោគំ តំ បស្សេយ្យុំ, ត្វម្បិ វស្សសតំ ជីវន្តោ មាតាបិតរោ បោសេស្សសិ វទតិ។

តំ សុត្វា កុមារោ “ទេវ, ត្វំ កិំ នាមេតំ វទសី”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣២។

“យស្សស្ស សក្ខី មរណេន រាជ, ជរាយ មេត្តី នរវីរសេដ្ឋ;

យោ ចាបិ ជញ្ញា ន មរិស្សំ កទាចិ, បស្សេយ្យុំ តំ វស្សសតំ អរោគំ។

១៣៣។

“យថាបិ នាវំ បុរិសោ ទកម្ហិ, ឯរេតិ ចេ នំ ឧបនេតិ តីរំ;

ឯវម្បិ ព្យាធី សតតំ ជរា ច, ឧបេតិ មច្ចុ វសមន្តកស្សា”តិ។

តត្ថ សក្ខីតិ មិត្តធម្មោ។ មរណេនាតិ ជនេត្វា មតោ មិនេត្វា មតោតិ សមុតិមរណេន។ ជរាយាតិ បកតិជរាយ វា សទ្ធិំ យស្ស មេត្តី ភវេយ្យ, យស្សេតំ មរណញ្ច ជរា ច មិត្តភាវេន នាគច្ឆេយ្យាតិ អត្ថោ។ ឯទេតិ ទេ នត្ថិ មហារាជ, យថា នាម បុរិសោ នទីតិត្ថេ ឧទកាភិមុខំ ឋបេត្វា បរតីរគាមិំ នាវំ អារោបេត្វា សចេ អរិត្តេន ឧបត្ថម្ភេន្តោ ថិរេន គណ្ឌេត្វា ធារេតិ ឈបេតិ, អថ នំ បរតីរំ នេតិ។ ឯវំ ព្យាធិ ជរា ច និច្ចំ អត្តភាវស្ស មច្ចុនោ វសំ ឧបនេតិយេវាតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ជីវិតសង្ខារស្ស បរិត្តភាវំ ទស្សេត្វា “មហារាជ, តុម្ហេ តិដ្ឋថ, តុម្ហេហិ សទ្ធិំ កថេន្តស្សេវ មេ ព្យាធិជរាមរណានិ ឧបគច្ឆន្តិ, អប្បមត្តា ហោថា”តិ ឱវាទំ ទត្វា រាជានញ្ច បិតរញ្ច វន្ទិត្វា អត្តនោ បរិវារេ គហេត្វា ពារាណសិរជ្ជំ បហាយ “បព្វជិស្សាមី”តិ និក្ខន្តោ និក្ខមិ។ “បព្វជ្ជា នាមេសា សោភនា ភវិស្សតី”តិ ហត្ថិបាលកុមារេន សទ្ធិំ មហាជនោ និក្ខមិ។ យោជនិកា បរិសា អហោសិ។ សោ តាយ បរិសាយ សទ្ធិំ គង្គាយ តីរំ បត្វា គង្គាយ ឧទកំ ឱលោកេត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា ឈានានិ និព្វត្តេត្វា ចិន្តេសិ “អយំ សមាគមោ មហា ភវិស្សតិ, មម តយោ កនិដ្ឋភាតរោ មាតាបិតរោ រាជា ទេវីតិ សព្វេ សបរិសា បព្វជិស្សន្តិ, ពារាណសី សុញ្ញា ភវិស្សតិ, យាវ ឯតេសំ អាគមនា ឥធេវ ភវិស្សាមី”តិ។ សោ តត្ថេវ មហាជនស្ស ឱវាទំ ទេន្តោ និសីទិ។

បុនទិវសេ រាជា ច បុរោហិតោ ច ចិន្តយិំសុ “ហត្ថិបាលកុមារោ តាវ ‘រជ្ជំ បហាយ មហាជនំ អាទាយ បព្វជិស្សាមី’តិ គន្ត្វា គង្គាតីរេ និសិន្នោ, អស្សបាលំ វីមំសិត្វា អភិសិញ្ចិស្សាមា”តិ។ តេ ឥសិវេសេនេវ តស្សបិ គេហទ្វារំ អគមិំសុ។ សោបិ តេ ទិស្វា បសន្នមានសោ ឧបសង្កមិត្វា “ចិរស្សំ វត បស្សាមា”តិអាទីនិ វទន្តោ តថេវ បដិបជ្ជិ។ តេបិ តំ តថេវ វត្វា អត្តនោ អាគតការណំ កថយិំសុ។ សោ “មម ភាតិកេ ហត្ថិបាលកុមារេ សន្តេ កិំ បឋមតរំ មយ្ហមេវ សេតច្ឆត្តំ បាបុណាតី”តិ បុច្ឆិត្វា “តាត, ភាតា, តេ ‘ន មយ្ហំ រជ្ជេនត្ថោ, បព្វជិស្សាមី’តិ វត្វា និក្ខន្តោ”តិ វុត្តេ “កហំ បនេសោ ឥទានី”តិ វត្វា “គង្គាតីរេ និសិន្នោ”តិ វុត្តេ “តាត, មម ភាតរា ឆឌ្ឌិតខេឡេន កម្មំ នត្ថិ, ពាលា ហិ បរិត្តកបញ្ញា សត្តា ឯតំ កិលេសំ ជហិតុំ ន សក្កោន្តិ, អហំ បន ជហិស្សាមី”តិ រញ្ញោ ច បិតុ ច ធម្មំ ទេសេន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣៥។

“បង្កោ ច កាមា បលិបោ ច កាមា, មនោហរា ទុត្តរា មច្ចុធេយ្យា;

ឯតស្មិំ បង្កេ បលិបេ ព្យសន្នា, ហីនត្តរូបា ន តរន្តិ បារំ។

៦៣៩។

“អយំ បុរេ លុទ្ទមកាសិ កម្មំ, ស្វាយំ គហីតោ ន ហិ មោក្ខិតោ មេ;

ឧទុត្តិយា តំ បរិរក្ខិស្សាមិ, យាយំ បុន លុទ្ទមកាសិ កម្ម”ន្តិ។

តត្ថ បន្ធាតិ មយា គោធំ កណ្ឌមយា បលិបេហិតិ ស្វាយមចាលុកមិមេស្សា សញ្ញាកណ្ឌមយា តត្ថ កាយា លក្ខាបនចមេសន បន្ធា នាយ, ឧបីឥាបនចមេសន បលិបេបិ នាយាតិ ចុត្តា ចុត្តរាតិ ចុរតិក្ខមា យក្ខឆេយ្យាតិ យក្ខនោ អសិដ្ឋានា ឧតេហ្មុ ហិ លក្ខា មេច អត្ថបចិដ្ឋា ច សត្តា ចុត្តទិតុំ អសក្កោន្តា ចុក្ខក្ខត្ថបរិឃាមេយ ចុត្តប្បកាទំ ចុក្ខមេាច មរណត្ថា បិបុណត្តិ។ តេនាហ – “ឧតម្ហិ បន្ធេ បលិបេ ញ្ញូសត្តា ហីនត្តរូបា ន តរន្តិ បារ”ន្តិ។ តត្ថ ញ្ញូសត្តាតិ សត្តា “ចិសត្តា”តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។ ហីនត្តរូបាតិ ហីនចិត្តសភាចា។ ន តរន្តិ បារន្តិ តិដ្ឋានបារំ គន្តុំ ន សក្កោន្តិ។

អយន្តិ មហារាជ, អយំ មមត្តភាគោ បុត្តោ អស្សគោបគេហិ សទ្ធិំ ចណ្ឌត្តា មហាជនស្ស ចិលុម្បនចិមេហឥនាឌិចមេសន ឥហុំ លុទ្ទំ សាហសិកកម្មំ អកាសិ។ ស្វាយំ គហីតោតិ មោ អយំ តស្ស កម្មស្ស ចិបាកោ មយា គហីតោ។ ន ហិ មោក្ខិតោ មេតិ សំសារចដ្ដេ សតិ ន ហិ មោក្ខោ ឋាតោ អក្ខុសលផលតោ មម អត្ថិ។ ឧទុត្តិយា តំ បរិរក្ខិស្សាមីតិ ឋានាតិ តំ កាយចឌីមនោទ្វារានិ បិឥហន្តោ ឧទុត្តិតា បរិរក្ខិស្សាមិ។ កិំការណា? យាយំ បុន លុទ្ទមកាសិ កម្មំ។ អហញ្ញាឋាតោ បដ្ឋាយ បាបំ អកត្វា កល្យាណមេវ ករិស្សាមិ។

ឯវំ អស្សបិលក្យាមោ ឌ្ឋីហិ កាថាហិ ធម្មំ ទេសេត្វា “តិដ្ឋន្ត តុមេ្ហ រាជា សទ្ធិំ កមេចត្តមេច មំ ញ្ញាឥិឌរាមមណាតិ ចុបកច្ឆន្តី”តិ ឧចាឥំ ឥត្វា មឃានតិកំ បរិសំ គមេហត្វា តិក្ខមិត្វា ហត្ថិបិលក្យាមមេស្សច សន្តិកំ គតោ។ មោ តស្ស អាកាមេស តិសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា “ភាតិក, អយំ សមាគមោ មហា ភចិស្សតិ, ឋានេឆ តាច មោហាយា”តិ អាហ។ ឋាតមោបិ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ បុនឌិចមស រាជា ច បុរោហិតោ ច តេនតុបិមេឃន គោបិលក្យាមស្ស តិមេចសតំ គន្ត្វា តេនបិ តមេឆ បដិនត្ថិត្វា អត្តនោ អាគមនការណំ អាចិក្ខិំសុ។ មោបិ អស្សបិលក្យាមោ ចិឃ បដិក្ខិបិត្វា “អហំ ចិរមោតា បដ្ឋាយ បញ្ញិតុការមោ ចមេន តដ្ឋគោណំ ចិឃ បញ្ញូឌ្ឋបឥាមេរន្តោ ចិចរាមិ, តេន មេ តដ្ឋគោណស្ស បឥំ ចិឃ ភាតិកានំ គតមក្ខា ឌីមេដ្ឋា, ស្វាហំ តេនេច មក្ខេន គមិស្សាមី”តិ ចត្វា គាថមាហ –

៦៤០។

“គច្ឆ តុវំ បុរិសោ ឃថា ចមេន, អនុត្តរតិ រាជ អបស្សយានោ;

ឯវំ តដ្ឋា ឧស្សុកាមី មមេត្វា, មោហំ គមិំ ន គមេចសឃ្យំ រាជា”តិ។

តត្ថ ឯសុការីតិ រាជានំ អាលបតិ។ មមត្ថោតិ វនេ គោណោ វិយ មម បព្ពជ្ជាសង្ខាតោ អត្ថោ នដ្ឋោ។ សោហន្តិ សោ អហំ អជ្ជ បព្ពជិតានំ មគ្គំ ទិស្វា កថំ បព្ពជ្ជំ ន គវេសេយ្យំ, មម ភាតិកានំ គតមគ្គមេវ គមិស្សាមិ នទិត្តាតិ។

អថ នំ "តាត គោបាល, ឯកាហំ ទ្វីហំ អាគមេហិ, អម្ហេ សមស្សាសេត្វា បច្ឆា បព្ពជិស្សសី"តិ វទិំសុ។ សោ "មហារាជ, អជ្ជ កត្តព្ពកម្មំ 'ស្វេ ករិស្សាមី'តិ ន វត្តព្ពំ, កល្យាណកម្មំ នាម អជ្ជេវ កត្តព្ព"ន្តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៤៥។

"ហិយ្យោតិ ហិយ្យតិ បោសោ, បរេតិ បរិហាយតិ;

អនាគតំ នេតមត្ថីតិ ញត្វា, ឧប្បន្នច្ឆន្ទំ កោ បនុទេយ្យ ធីរោ"តិ។

តត្ថ ហិយ្យោតិ ស្វេតិ អត្ថោ។ បរេតិ បុនទិវសេ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – "យោ មហារាជ, អជ្ជ កត្តព្ពំ កម្មំ 'ស្វេ'តិ, ស្វេ កត្តព្ពំ កម្មំ 'បរេ'តិ វត្វា ន ករោតិ, សោ តតោ បរិហាយតិ, ន តំ កម្មំ កាតុំ សក្កោតី"តិ។ ឯវំ គោបាលោ ភទ្ទេករត្តសុត្តំ (ម។ និ។ ៣។២៧២ អាទយោ) នាម កថេសិ។ ស្វាយមត្ថោ ភទ្ទេករត្តសុត្តេន កថេតព្ពោ។ អនាគតំ នេតមត្ថីតិ យំ អនាគតំ, តំ "នេតំ អត្ថី"តិ ញត្វា ឧប្បន្នំ កុសលច្ឆន្ទំ កោ បណ្ឌិតោ បនុទេយ្យ ហរេយ្យ។

ឯវំ គោបាលកុមារោ ទ្វីហិ គាថាហិ ធម្មំ ទេសេត្វា "តិដ្ឋថ តុម្ហេ, តុម្ហេហិ សទ្ធិំ កថេន្តមេវ មំ ព្យាធិជរាមរណានិ ឧបគច្ឆន្តី"តិ យោជនិកំ បរិសំ គហេត្វា និក្ខមិត្វា ទ្វិន្នំ ភាតិកានំ សន្តិកំ គតោ។ ហត្ថិបាលោ តស្សបិ ធម្មំ ទេសេសិ។ បុនទិវសេ រាជា ច បុរោហិតោ ច តេនេវុបាយេន អជបាលកុមារស្ស និវេសនំ គន្ត្វា តេនបិ តថេវ បដិនន្ទិតា អត្តនោ អាគមនការណំ អាចិក្ខិត្វា "ឆត្តំ តេ ឧស្សាបេស្សាមា"តិ វទិំសុ។ កុមារោ អាហ – "មយ្ហំ ភាតិកា កុហិ"ន្តិ? តេ "អម្ហាកំ រជ្ជេន អត្ថោ នត្ថី"តិ សេតច្ឆត្តំ បហាយ តិយោជនិកំ បរិសំ គហេត្វា និក្ខមិត្វា គង្គាតីរេ និសិន្នាតិ។ នាហំ មម ភាតិកេហិ ឆឌ្ឌិតខេឡំ សីសេនាទាយ ចរិស្សាមិ, អហម្បិ បព្ពជិស្សាមីតិ។ តាត, ត្វំ តាវ ទហរោ, អម្ហាកំ ហត្ថភារោ, វយប្បត្តកាលេ បព្ពជិស្សសីតិ។ អថ នេ កុមារោ "កិំ តុម្ហេ វទេថ, ននុ ឥមេ សត្តា ទហរកាលេបិ មហល្លកកាលេបិ មរន្តិយេវ, 'អយំ ទហរកាលេ មរិស្សតិ, អយំ មហល្លកកាលេ'តិ កស្សចិ ហត្ថេ វា បាទេ វា និមិត្តំ នត្ថិ, អហំ មម មរណកាលំ ន ជានាមិ, តស្មា ឥទានេវ បព្ពជិស្សាមី"តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៤៦។

“បស្សាមិ វោហំ ទហរឹ កុមារឹ, មត្តូបមំ កេតកបុប្ផនេត្តំ;

អភុត្តភោគេ បឋមេ វយស្មឹ, អាទាយ មច្ចុ វជតេ កុមារឹ។

១៩០។

“យុវា សុជាតោ សុមុខោ សុទស្សនោ, សាមោ កុសុម្ភបរិកិណ្ណមស្សុ;

ហិត្វាន កាមេ បដិកច្ច គេហំ, អនុជាន មំ បព្ពជិស្សាមិ ទេវា”តិ។

តត្ថ វោតិ និបាតមត្តំ, បស្សាមិច្ចេវាតិ អត្ថោ។ មត្តូបមន្តិ ហាសភាសវិលាសេហិ មត្តំ វិយ ចរន្តឹ។ កេតកបុប្ផនេត្តន្តិ កេតកបុប្ផបត្តំ វិយ បុថុលាយតនេត្តំ។ អភុត្តភោគេតិ ឯវំ ឧត្តមរូបធរំ កុមារឹ បឋមវយេ វត្តមានំ អភុត្តភោគមេវ មាតាបិតូនំ ឧបរិ មហន្តំ សោកំ ឋបេត្វា មច្ចុ គហេត្វាន គច្ឆតិ។ សុជាតោតិ សុសណ្ឋិតោ។ សុមុខោតិ កញ្ចនាទាសបុណ្ណចន្ទសទិសមុខោ។ សុទស្សនោតិ ឧត្តមរូបធារិតាយ សព្ពង្គទស្សនោ។ សាមោតិ សុវណ្ណសាមោ។ កុសុម្ភបរិកិណ្ណមស្សូតិ សន្និសិន្នេន សុខុមេន ច តរុណកុសុម្ភកេសរសទិសបរិកិណ្ណមស្សុ។ ឥមិនា ឯវរូបោបិ កុមារោ មច្ចុវសំ គច្ឆតិ។ តថាវិធម្បិ ហិ សិនេរុំ ឧប្បាតេន្តោ វិយ និក្ករុណោ មច្ចុ អាទាយ គច្ឆតីតិ ទស្សេតិ។ ហិត្វាន កាមេ បដិកច្ច គេហំ, អនុជាន មំ បព្ពជិស្សាមិ ទេវាតិ ទេវ, បុត្តទារពន្ធនស្មិញ្ហិ ឧប្បន្នេ តំ ពន្ធនំ ទុច្ឆេទនីយំ ហោតិ, តេនាហំ បុរេតរញ្ញេវ កាមេ ច គេហញ្ច ហិត្វា ឥទានេវ បព្ពជិស្សាមិ, អនុជាន, មន្តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “តិដ្ឋ តុម្ហេ, តុម្ហេហិ សទ្ធឹ កថេន្តមេវ មំ ព្យាធិជរាមរណានិ ឧបគច្ឆន្តី”តិ តេ ឧភោបិ វន្ទិត្វា យោជនិកំ បរិសំ គហេត្វា និក្ខមិត្វា គង្គាតីរេយេវ អដ្ឋាសិ។ ហត្ថិបាលោ តស្សាបិ អាកាសេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា “សមាគមោ មហា ភវិស្សតី”តិ តត្ថេវ និសីទិ។ បុនទិវសេ បុរោហិតោ បល្លង្កវរមជ្ឈគតោ និសីទិត្វា ចិន្តេសិ “មម បុត្តា បព្ពជិតា, ឥទានាហំ ឯកកោវ មនុស្សភាវុកោ ជាតោម្ហិ, អហម្បិ បព្ពជិស្សាមី”តិ។ សោ ព្រាហ្មណិយា សទ្ធឹ មន្តេត្វា គាថមាហ –

១៩១។

“សាខាហិ រុក្ខោ លភតេ សមញ្ញំ, បហីនសាខំ បន ខាណុមាហុ;

បហីនបុត្តស្ស មមជ្ជ ហោតិ, វាសេដ្ឋិ ភិក្ខាចរិយាយ កាលោ”តិ។

តត្ថ លភតេ សមញ្ញន្តិ រុក្ខោតិ វោហារំ លភតិ។ វាសេដ្ឋីតិ ព្រាហ្មណិំ អាលបតិ។ ភិក្ខាចរិយាយាតិ មយ្ហម្បិ បព្វជ្ជាយ កាលោ, បុត្តានំ សន្តិកមេវ គមិស្សាមីតិ។

សោ ឯវំ វត្វា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេសិ, សដ្ឋិ ព្រាហ្មណសហស្សានិ សន្និបតិំសុ។ អថ តេ អាហ – “តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា”តិ តុម្ហេ បន អាចរិយាតិ។ “អហំ មម បុត្តស្ស សន្តិកេ បព្វជិស្សាមី”តិ។ “ន តុម្ហាកំយេវ និរយោ ឧណ្ហោ, មយម្បិ បព្វជិស្សាមា”តិ។ សោ អសីតិកោដិធនំ ព្រាហ្មណិយា និយ្យាទេត្វា យោជនិកំ ព្រាហ្មណបរិសំ អាទាយ និក្ខមិត្វា បុត្តានំ សន្តិកញ្ញេវ គតោ។ ហត្ថិបាលោ តាយបិ បរិសាយ អាកាសេ ឋត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ បុនទិវសេ ព្រាហ្មណី ចិន្តេសិ “មម ចត្តារោ បុត្តា សេតច្ឆត្តំ បហាយ ‘បព្វជិស្សាមា’តិ គតា, ព្រាហ្មណោបិ បុរោហិតដ្ឋានេន សទ្ធិំ អសីតិកោដិធនំ ឆឌ្ឌេត្វា បុត្តានញ្ញេវ សន្តិកំ គតោ, អហមេវ ឯកា កិំ ករិស្សាមិ, បុត្តានំ គតមគ្គេនេវ គមិស្សាមី”តិ។ សា អតីតំ ឧបមំ អាហរន្តី ឧទានគាថមាហ –

៦៣៩។

“អឃស្មិ កោញ្ចាវ យថា ហិមច្ចយេ, កតានិ ជាលានិ បទាលិយ ហំសា;

គច្ឆន្តិ បុត្តា ច បតី ច មយ្ហំ, សាហំ កថំ នានុវជេ បជាន”ន្តិ។

តត្ថ អឃស្មិ កោញ្ចាវ យថាតិ យថេវ អាកាសេ កោញ្ចសកុណា អសជ្ជមានា គច្ឆន្តិ។ ហិមច្ចយេតិ វស្សានច្ចយេ។ កតានិ ជាលានិ បទាលិយ ហំសាតិ អតីតេ កិរ ឆន្នវុតិសហស្សា សុវណ្ណហំសា វស្សារត្តបហោនកំ សាលិំ កញ្ចនគុហាយំ និក្ខិបិត្វា វស្សភយេន ពហិ អនិក្ខមិត្វា ចតុមាសំ តត្ថ វសន្តិ។ អថ នេសំ ឧណ្ណនាភិ នាម មក្កដកោ គុហាទ្វារេ ជាលំ ពន្ធតិ។ ហំសា ទ្វិន្នំ តរុណហំសានំ ទ្វិគុណំ វដ្ដំ ទេន្តិ។ តេ ថាមសម្បន្នតាយ តំ ជាលំ ឆិន្ទិត្វា បុរតោ គច្ឆន្តិ, សេសា តេសំ គតមគ្គេន គច្ឆន្តិ។ សា តមត្ថំ បកាសេន្តី ឯវមាហ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថេវ អាកាសេ កោញ្ចសកុណា អសជ្ជមានា គច្ឆន្តិ, តថា ហិមច្ចយេ វស្សានាតិក្កមេ ទ្វេ តរុណហំសា កតានិ ជាលានិ បទាលេត្វា គច្ឆន្តិ, អថ នេសំ គតមគ្គេន ឥតរេ ហំសា។ ឥទានិ បន មម បុត្តា តរុណហំសា ជាលំ វិយ កាមជាលំ ឆិន្ទិត្វា គតា, មយាបិ តេសំ គតមគ្គេន គន្តព្វន្តិ ឥមិនាធិប្បាយេន “គច្ឆន្តិ បុត្តា ច បតី ច មយ្ហំ សាហំ កថំ នានុវជេ បជាន”ន្តិ អាហ។

ឥតិ សា “កថំ អហំ ឯវំ បជានន្តី ន បព្វជិស្សាមិ, បព្វជិស្សាមិ យេវា”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា ព្រាហ្មណិយោ បក្កោសាបេត្វា ឯវមាហ “តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា”តិ? “តុម្ហេ បន អយ្យេ”តិ។ “អហំ បព្វជិស្សាមី”តិ។ “មយម្បិ បព្វជិស្សាមា”តិ។ សា តំ ឥស្សរិយំ ឆឌ្ឌេត្វា យោជនិកំ បរិសំ គហេត្វា បុត្តានំ សន្តិកមេវ គតា។ ហត្ថិបាលោ តាយបិ បរិសាយ អាកាសេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេសិ។ បុនទិវសេ រាជា “កុហិំ បុរោហិតោ”តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, បុរោហិតោ ច ព្រាហ្មណី ច សព្វំ ធនំ ឆឌ្ឌេត្វា ទ្វិយោជនិកំ បរិសំ គហេត្វា បុត្តានំ សន្តិកំ គតា”តិ។ រាជា “អស្សាមិកំ ធនំ អម្ហាកំ បាបុណាតី”តិ តស្ស គេហតោ ធនំ អាហរាបេសិ។ អថស្ស អគ្គមហេសី “រាជា កិំ ករោតី”តិ បុច្ឆិត្វា “បុរោហិតស្ស

គេហតោ ធនំ អាហរាបេតី”តិ វុត្តេ “បុរោហិតោ កុហិ”ន្តិ វត្វា “សបជាបតិកោ បព្ពជ្ជាយ និក្ខន្តោ”តិ សុត្វា “អយំ រាជា ព្រាហ្មណេ ច ព្រាហ្មណិយា ច ចតូហិ បុត្តេហិ ច ជហិតំ ឧក្ការំ មោហេន មូឡ្ហោ អត្តនោ ឃរំ អាហរាបេតិ, ឧបមាយ តំ ពោធេស្សាមី”តិ សូនតោ មំសំ អាហរាបេត្វា រាជង្គណេ រាសិំ ការេត្វា ឧជុមគ្គំ វិស្សជ្ជេត្វា ជាលំ បរិក្ខិបាបេសិ។ គិជ្ឈា ទូរតោវ ទិស្វា តស្សត្ថាយ ឱតរិំសុ។ តត្ថ សប្បញ្ញា ជាលំ បសារិតំ ញត្វា អតិភារិកា ហុត្វា “ឧជុកំ ឧប្បតិតុំ ន សក្ខិស្សាមា”តិ អត្តនា ខាទិតមំសំ ឆឌ្ឌេត្វា វមិត្វា ជាលំ អនល្លីយិត្វា ឧជុកមេវ ឧប្បតិត្វា គមិំសុ។ អន្ធពាលា បន តេហិ ឆឌ្ឌិតំ វមិតំ ខាទិត្វា ភារិយា ហុត្វា ឧជុកំ ឧប្បតិតុំ អសក្កោន្តា អាគន្ត្វា ជាលេ ពជ្ឈិំសុ។ អថេកំ គិជ្ឈំ អានេត្វា ទេវិយា ទស្សយិំសុ។ សា តំ អាទាយ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ឯថ តាវ, មហារាជ, រាជង្គណេ ឯកំ កិរិយំ បស្សិស្សាមា”តិ សីហបញ្ជរំ វិវរិត្វា “ឥមេ គិជ្ឈេ ឱលោកេហិ មហារាជា”តិ វត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣១។

“ឯតេ ភុត្វា វមិត្វា ច, បក្កមន្តិ វិហង្គមា;

យេ ច ភុត្វា ន វមិំសុ, តេ មេ ហត្ថត្តមាគតា។

១៣២។

“អវមី ព្រាហ្មណោ កាមេ, សោ ត្វំ បច្ចាវមិស្សសិ;

វន្តាទោ បុរិសោ រាជ, ន សោ ហោតិ បសំសិយោ”តិ។

តត្ថ ភុត្វា វមិត្វា ចាតិ មំសំ ខាទិត្វា វមិត្វា ច។ បច្ចាវមិស្សសីតិ បដិភុញ្ជិស្សសិ។ វន្តាទោតិ បរស្ស វមិតខាទកោ។ ន បសំសិយោតិ សោ តណ្ហាវសិកោ ពាលោ ពុទ្ធាទីហិ បណ្ឌិតេហិ បសំសិតព្ពោ ន ហោតិ។

តំ សុត្វា រាជា វិប្បដិសារី អហោសិ, តយោ ភវា អាទិត្តា វិយ ឧបដ្ឋហិំសុ។ សោ “អជ្ជេវ រជ្ជំ បហាយ មម បព្ពជិតុំ វដ្ដតី”តិ ឧប្បន្នសំវេគោ ទេវិយា ថុតិំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១៣៣។

“បង្កេ ច បោសំ បលិបេ ព្យសន្នំ, ពលី យថា ទុព្ពលមុទ្ធរេយ្យ;

ឯវម្បិ យំ ត្វំ សុខតានិ ភោតិ, បញ្ចាលិ កាឆាហិ សុខាយិតាហី”តិ។

តត្ថ ញាយន្តិ និយុក្កំ, “ជិនន្តុ”ន្តិបិ បាឡិ។ សុគន្ធេហម្យាតិ គោរេសុ ច ហេត្វេសុ ច កេហត្វា សុក្ខិបិត្វា ឆលេ ឆេបម្បា សុខតានីតិ កាយបក្កេតា សុត្តាទេហិ “សុខតានី”តិបិ បាឡិ, អឃមេចេត្វា “សុគ្គជានី”តិបិ បាឡិ, សុគ្គីតិ អត្វោ។ បញ្ចាលីតិ បញ្ចាលរាជធីតា។

ឯវញ្ច បន វត្វា តច្ឆោណេញ្ញាច បណ្ឌិតុការេយា ហុត្វា អមេច្ចេ បក្កោសាបេត្វា អាហ – “តុម្ហេ កិំ ករិស្សថា”តិ តុម្ហេ ឋេត, ទេវាតិ? “អហំ ហត្ថិបិលស្ស សត្តិកេ បណ្ឌិតស្សាមី”តិ។ “មយម្បិ បណ្ឌិតស្សាម, ទេវា”តិ។ រាជា ទ្វាឃសមោរោជតិកេ ធីរោលោសិតកោទេ រជ្ជំ លទ្ធត្វា “អត្ថិកា សេតច្ឆត្តំ ស្សាបេត្វា”តិ អមច្ចបរិចុតោ តិមោរោជតិកំ បរិសំ កេហត្វា កុមារេស្សេច សត្តិកំ កេតា។ ហត្ថិបិលេហិ តស្សាបិ បរិសោឃ អាកោរេស និសិន្នោ ឆម្មំ ទេនេសិ។ សត្វា រញ្ញោ បណ្ឌិតភាថំ បកាសេន្តោ កាឆមាហ –

ឲ្យ៥៥។

“ពាក្យំ វត្វា មហារាជា, ឯសុការី និសម្មតិ;

រជ្ជំ ហិត្វាន បណ្ឌិត, ភាកោ លេត្វាច ពាន្ធន”ន្តិ។

បុគ្គិចេស ភាកេទ ឆ្លហីតជតោ សត្តិបតិត្វា រាជទ្វារំ កន្ត្វា ទេចិឃា អាទោរោចត្វា តិចេចសត់ បចិនិត្វា ទេចិ ចត្ថិត្វា ឯកមត្តំ ធិតោ កាឆមាហ។

ឲ្យ៥៦។

“រាជា ច បណ្ឌឌ្ឍយ ទោចយិត្វា, រជ្ជំ បហាយ ភទចីទេសេដ្ឋោ;

តុម្ហេ តោ ហោហិ ឃឆេច រាជា, អមេច្ចាំ ក្ខត្វា អត្ថុបាយ រជ្ជ”ន្តិ។

តត្ថ អត្ថុបាយាតិ អមេច្ចាំ ក្ខត្វា ឆមេច្ច រជ្ជំ កាទេហិ។

សា មហាជតស្ស គចំ សុត្វា សេសគាថា អភាសិ –

໑໓໘.

“ຣາຊາ ຈ ປບ຺ບຊ຺ຊມໂຣຈຍິຕ຺ຖ, ຣຏ຺ຐໍ ປຫາຍ ນຣວີຣເສຏ຺ໂຐ;

ອຫມ຺ປິ ເອກາ ຈຣິສ຺ສາມິ ໂລເກ, ຫິຕ຺ວານ ກາມານິ ມໂນຣມານິ.

໑໓໙.

“ຣາຊາ ຈ ປບ຺ບຊ຺ຊມໂຣຈຍິຕ຺ຖ, ຣຏ຺ຐໍ ປຫາຍ ນຣວີຣເສຏ຺ໂຐ;

ອຫມ຺ປິ ເອກາ ຈຣິສ຺ສາມິ ໂລເກ, ຫິຕ຺ວານ ກາມານິ ຍໂຖຘິການິ.

໑໔໐.

“ອຈ຺ເຈນ຺ຕິ ກາລາ ຕຣຍນ຺ຕິ ຣຕ຺ຕິໂຍ, ວໂຍຄຸຓາ ອນຸປຸບ຺ບໍ ຊຫນ຺ຕິ;

ອຫມ຺ປິ ເອກາ ຈຣິສ຺ສາມິ ໂລເກ, ຫິຕ຺ວານ ກາມານິ ມໂນຣມານິ.

໑໔໑.

“ອຈ຺ເຈນ຺ຕິ ກາລາ ຕຣຍນ຺ຕິ ຣຕ຺ຕິໂຍ, ວໂຍຄຸຓາ ອນຸປຸບ຺ບໍ ຊຫນ຺ຕິ;

ອຫມ຺ປິ ເອກາ ຈຣິສ຺ສາມິ ໂລເກ, ຫິຕ຺ວານ ກາມານິ ຍໂຖຘິການິ.

໑໔໒.

“ອຈ຺ເຈນ຺ຕິ ກາລາ ຕຣຍນ຺ຕິ ຣຕ຺ຕິໂຍ, ວໂຍຄຸຓາ ອນຸປຸບ຺ບໍ ຊຫນ຺ຕິ;

អហម្បិ ឧក្កា ធរិស្សាមិ លោកេ, សីតិភូតា សព្ពយតិច្ឆ សក្ក”ន្តិ។

តត្ថ ឧក្កាតិ បុត្តឆឹត្យកិលេសសព្ពាគេហិ យុទ្ធិត្វា ព្ពយស្មិំ លោកេ ឧក្កាកាច ធរិស្សាមិ។ កាយាតីតិ ទូបិគេយោ កាយក្យេលោ។ យតោផិកាតីតិ យេត យេត ច្ចផិតា ជិតាតិ, តេត តេត ជិតាតេច ឌហិស្សាមិ, ត កិញ្ចិ អាយលិស្សាមីតិ អទេត្វា។ អទេច្ចន្តិ កាលិតិ បុព្ពាល្យាគេយោ កាលិ អតិក្កមន្តិ។ តទេយន្តីតិ អត្ថា ហុត្វា អាឃុសព្ពាទំ លេបឃយាតា លាគយាតា ពន្ធន្តិ។ ចទេយាក្យេលាតិ បទេយចយាគេយោ តទេយា, យត្ថគសកាគេយោ ចា គស លោកាដ្ឋាសា។ អត្យុបុព្ពំ ឌហន្តីតិ ឋុបទូបទិលោកាដ្ឋាសំ អប្បត្វា តត្ថ តទេត្វច តិទ្ធន្តិ។ សីតិភូតាតិ ឋ្យល្យារគេក ឋ្យល្យការេច កិលេសេ បហាយ សីតលិ ហុត្វា។ សព្ពយតិច្ឆ សក្កន្តិ រាកសក្កាឌិកំ សព្ពសក្កំ អតិក្កមិត្វា ឧក្កា ធរិស្សាមិ, ហត្ថិបិលក្យានស្ស សត្តិកំ កត្វា បព្ពជិស្សាមីតិ។

ព្ពតិ សា ព្ពយាហិ កាធាហិ យហាឌតស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា អយច្ចុកទិយាគេយោ បក្កោសាបេត្វា អាហ – “ត្យេយ្យាកំ កទិស្សធា”តិ ត្យេយ្យាសត អយេយ្យតិ? “អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ។ “យយម្បិ បព្ពជិស្សាមា”តិ។ សា “សាធូ”តិ រាឌតិទេចសេត ស្វុចណ្ណលោកាដ្ឋាការាឌីតិ ថិចរាបេត្វា “អស្វុកដ្ឋានេត ច អស្វុកដ្ឋានេត ច យហាតិធិ តិគហិត”ន្តិ ស្វុចណ្ណបដ្ដេ លិលាបេត្វា “ឌិត្ថេព្ពាច, អត្ថិកា ហទត្តូ”តិ ចត្វា ស្វុចណ្ណបដ្ដំ យហាតលេ ធម្ពេ ពាត្តាបេត្វា តកេទ គេទិ ធទាបេត្វា យហាសម្បត្តិំ លទ្ធេត្វា តកទា តិក្ខមិ។ តស្មិំ លណេ សកលតកទំ សក្ខុភិ។ “រាឌា ច កិរ ទេឌី ច ទព្ពំ បហាយ ‘បព្ពជិស្សាមា’តិ តិក្ខមន្តិ, យមំ ព្ពឆ កិំ កទិស្សាមា”តិ តទោតា តទោតា យត្យុស្សា យធាបុទិតាតេច គេហាតិ លទ្ធេត្វា បុទេត្ត ហទេត្តស្វុ កទេហត្វា តិក្ខមឹសុ។ សព្ពាបណា បសាទិតតិយាតេយតេច ជិតា, តិចត្តិត្វា ឱ្យលោកេត្ត្វា តាយ តាទេហាសិ។ សកលតកទំ ត្យន្ធំ អទេហាសិ, ទេឌីបិ តិយោឌតិកំ បទិសំ កទេហត្វា តទេត្វច កតា។ ហត្ថិបិលេលិ តស្សាបិ បទិសាឃ អាកាទេស តិសិទេត្វា ធម្មំ ទេសេត្វា ក្ខគសយោឌតិកំ បទិសំ កទេហត្វា ហិមចត្តាតិមុខោ បយាសិ។ “ហត្ថិបិលក្យាទោ កិរ ក្ខគសយោឌតិកំ ពារាណសិំ ត្យន្ធំ កត្វា ‘បព្ពជិស្សាមី’តិ យហាឌតំ អាគាយ ហិមចត្តំ កន្ធតិ, កិមង្គំ បត យម”ន្តិ សកលកាសិទដ្ឋំ សក្ខុភិ។ អបទភាកេ បទិសា តិសយោឌតិកា អទេហសុំ, សោ តាយ បទិសាយ សទ្ធិំ ហិមចត្តំ បាថិសិ។

សក្កោ អាចទេព្ជាត្វា តំ បចត្តិំ ញាត្វា “ហត្ថិបិលក្យាទោ យហាតិតិក្ខមតំ តិក្ខមេត្វា, សមាកមោ យហា ភចិស្សតិ, ចសតដ្ឋាតំ លទ្ធុំ ចដ្ដតី”តិ ចិស្សកម្មំ អាណាបេសិ “កច្ឆ, អាយាមេតា លត្តិំសយោឌតំ, ចិត្ថាទេតា បត្តទសយោឌតំ អស្សមំ មាបេត្វា បព្ពជិតបទិក្ខាទេ សម្បាទេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា កង្គាតីទេ ទមណីយេ ភូមិភាកេ ទុត្តប្បមាណំ អស្សមបទំ មាបេត្វា បណ្ណសាលាស្វុ កដ្ឋត្វទណបណ្ណត្វទណអាសតាឌីតិ បញ្ញាបេត្វា សព្ព បព្ពជិតបទិក្ខាទេ មាបេសិ។ ឯកេកិស្សា បណ្ណសាលាយ ក្ខាទេ ឯកេកោ ចង្កមោ ទត្តិដ្ឋាតឌិចាដ្ឋាតបទិច្ឆិត្តោ កតស្វុធាបទិកម្មោ អាលម្ពតផលកោ, តេសុ តេសុ ធាតេសុ តាតាចណ្ណស្វុទភិក្យុស្វុមសញ្ឆត្តា បុប្ផកច្ឆា, ឯកេកស្ស ចង្កមស្ស កោដិយំ ឯកេកោ ឋគកភិតោ ក្យូបោ, តស្ស សត្តិកេ ឯកេកោ ផលទុក្ខោ, សោ ឯកោច សព្ពផលានិ ផលតិ។ ព្ពទំ ទេចតាត្យភាវេច អទេហាសិ។ ចិស្សកម្មោ អស្សមបទំ មាបេត្វា បណ្ណសាលាស្វុ បព្ពជិតបទិក្ខាទេ ធបេត្វា “យេ កេចិ បព្ពជិត្យកាមា ព្ពមេ បទិក្ខាទេ កណ្ហន្តូ”តិ ឌាតិហិង្គុលកេត ភិត្តិយា អក្ខទាតិ លិខិត្វា អត្តតោ អាត្យភាវេត គេទចសទ្ទេ មិកបក្ខី ក្ខទ្ទសិកេ អមត្យុស្ស ច បដិក្កមាបេត្វា សកដ្ឋាតមេច កតោ។

ហត្ថិបាលកុមារោ ឯកបទិកមគ្គេន សក្កទត្តិយំ អស្សមំ បវិសិត្វា អក្ខរានិ ទិស្វា “សក្កេន មម មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តភាវោ ញាតោ ភវិស្សតី”តិ ទ្វារំ វិវរិត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជលិង្គំ គហេត្វា និក្ខមិត្វា ចង្កមំ ឱតរិត្វា កតិបយេ វារេ អបរាបរំ ចង្កមិត្វា សេសជនកាយំ បព្ពាជេត្វា អស្សមបទំ វិចារេន្តោ តរុណបុត្តានំ ឥត្ថីនំ មជ្ឈដ្ឋានេ បណ្ណសាលំ អទាសិ។ តតោ អនន្តរំ មហល្លិកិត្ថីនំ, តតោ អនន្តរំ មជ្ឈិមិត្ថីនំ, សមន្តា បរិក្ខិបិត្វា បន បុរិសានំ អទាសិ។ អថេកោ រាជា “ពារាណសិយំ កិរ រាជា នត្ថី”តិ អាគន្ត្វា អលង្កតបដិយត្តំ នគរំ ឱលោកេត្វា រាជនិវេសនំ អារុយ្ហ តត្ថ តត្ថ រតនរាសិំ ទិស្វា “ឯវរូបំ នគរំ បហាយ បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ បព្ពជ្ជា នាមេសា ឧឡារា ភវិស្សតី”តិ សុរាសោណ្ឌេ មគ្គំ បុច្ឆិត្វា ហត្ថិបាលស្ស សន្តិកំ បាយាសិ។ ហត្ថិបាលោបិ តស្ស វនន្តរំ អាគតភាវំ ញត្វា បដិមគ្គំ គន្ត្វា អាកាសេ និសិន្នោ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេត្វា អស្សមបទំ នេត្វា សព្ពបរិសំ បព្ពាជេសិ។ ឯតេនុបាយេន អញ្ញេបិ ឆ រាជានោ បព្ពជិំសុ។ សត្ត រាជានោ ភោគេ ឆឌ្ឌយិំសុ, ឆត្តិំសយោជនិកោ អស្សមោ និរន្តរោ បរិបូរិ។ យោ កាមវិតក្កាទីសុ អញ្ញតរំ វិតក្កេតិ, មហាបុរិសោ តស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា ព្រហ្មវិហារភាវនញ្ច កសិណភាវនញ្ច អាចិក្ខតិ។ តេ យេភុយ្យេន ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា តីសុ កោដ្ឋាសេសុ ទ្វេ កោដ្ឋាសា ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិំសុ។ តតិយកោដ្ឋាសំ តីធា កត្វា ឯកោ កោដ្ឋាសោ ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិ, ឯកោ ឆសុ កាមសគ្គេសុ, ឯកោ ឥសីនំ បារិចរិយំ កត្វា មនុស្សលោកេ តីសុ កុលសម្បត្តីសុ និព្ពត្តិ។ ឯវំ ហត្ថិបាលស្ស សាសនំ អបគតនិរយតិរច្ឆានយោនិបេត្តិវិសយាសុរកាយំ អហោសិ។

ឥមស្មិំ តម្ពបណ្ណិទីបេ បថវិចាលកធម្មគុត្តត្ថេរោ, កដកន្ធការវាសី ផុស្សទេវត្ថេរោ, ឧបរិមណ្ឌលវាសី មហាសង្ឃរក្ខិតត្ថេរោ, មលយមហាទេវត្ថេរោ, អភយគិរិវាសី មហាទេវត្ថេរោ, កាយត្ថបព្ភារវាសី មហាសិវត្ថេរោ, កាឡវល្លិមណ្ឌបវាសី មហានាគត្ថេរោ កុទ្ទាលសមាគមេ មូគបក្ខសមាគមេ ចូឡសុតសោមសមាគមេ អយោឃរបណ្ឌិតសមាគមេ ហត្ថិបាលសមាគមេ ច សព្ពបច្ឆា និក្ខន្តបុរិសា អហេសុំ។ តេនេតាហ ភគវា –

“អភិត្ថរេថ កល្យាណេ, បាបា ចិត្តំ និវារយេ;

ទន្ធញ្ហិ ករោតោ បុញ្ញំ, បាបស្មិំ រមតេ មនោ”តិ។ (ធ॰ ប॰ ១១៦);

តស្មា កល្យាណំ តុរិតតុរិតេនេវ កាតព្ពន្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្វេបិ តថាគតោ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ឯសុការី រាជា សុទ្ធោទនមហារាជា អហោសិ, ទេវី មហាមាយា, បុរោហិតោ កស្សបោ, ព្រាហ្មណី ភទ្ទកាបិលានី, អជបាលោ អនុរុទ្ធោ, គោបាលោ មោគ្គល្លានោ, អស្សបាលោ សារិបុត្តោ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, ហត្ថិបាលោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ຫຕ຺ຖິປາລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ເຕຣສມາ.

[໕໑໐] ໑໔. ອໂຍຆຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ຍເມກຣຕ຺ຕິໍ ປຐມນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ມຫາຠິນິກ຺ຂມນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ຕທາປິ ຫິ ໂສ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຖາຄໂຕ ມຫາຠິນິກ຺ຂມນໍ ນິກ຺ຂນ຺ໂຕເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ຕສ຺ສ ຣເຎ຺ຎາ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຄພ຺ຠໍ ປຏິລຠິຕ຺ວາ ລທ຺ຘຄພ຺ຠປຣິຫາຣາ ປຣິປກ຺ກຄພ຺ຠາ ປຈ຺ຈູສສມຍສ຺ມິໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ. ຕສ຺ສາ ປຸຣິມຕ຺ຕຠາເວ ເອກາ ສປຕ຺ຕິກາ "ຕວ ຊາຕໍ ຊາຕໍ ປຊໍ ຂາທິຕຸໍ ລຠິສ຺ສາມີ"ຕິ ປຕ຺ຖນໍ ປຏ຺ຐເປສິ. ສາ ກິຣ ວໍຌາ ຫຸຕ຺ວາ ປຸຕ຺ຕມາຕຸຍາ ໂກເທນ ຕໍ ປຕ຺ຖນໍ ກຕ຺ວາ ຍກ຺ຂໂຍນິຍໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ອິຕຣາ ຣເຎ຺ຎາ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຫຸຕ຺ວາ ອິມໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ. ສາ ຍກ຺ຂິນີ ຕທາ ໂອກາສໍ ລຠິຕ຺ວາ ເທວິຍາ ປສ຺ສນ຺ຕິຍາວ ຠີສນ຺ຕຣູປີ ຫຸຕ຺ວາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ທາຣກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍິ. ເທວີ "ຍກ຺ຂິນີ ເມ ປຸຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປລາຍີ"ຕິ ມຫາສທ຺ເທນ ວິຣວິ. ອິຕຣາປິ ທາຣກໍ ມູລກນ຺ທໍ ວິຍ ມຸຣຸ ມຸຣຸ ກໂຣນ຺ຕີ ຂາທິຕ຺ວາ ເທວິຍາ ຫຕ຺ຖວິກາຣາທີຫິ ເວຣໍ ປກາເສຕ຺ວາ ຕເຊ຺ຊຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ຣາຊາ ຕໍ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ "ກິໍ ສກ຺ກາ ຍກ຺ຂິນິຍາ ກາຕຸ"ນ຺ຕິ ຕຸຓ຺ຫີ ອໂຫສິ. ປຸນ ເທວິຍາ ວິຊາຍນກາເລ ຄາຬ຺ຫໍ ອາຣກ຺ຂມກາສິ. ເທວີ ປຸຕ຺ຕໍ ປຸນ ວິຊາຍິ. ຍກ຺ຂິນີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ຂາທິຕ຺ວາ ຄຕາ. ຕຕິຍວາເຣ ຕສ຺ສາ ກຸຈ຺ຉິຍໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ປຏິສນ຺ຘິໍ ຄຓ຺ຫິ. ຣາຊາ ມຫາຊນໍ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ "ເທວິຍາ ຊາຕໍ ຊາຕໍ ປຊໍ ເອກາ ຍກ຺ຂິນີ ຂາທຕິ, ກິໍ ນຸ ໂຂ ກາຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ອເຖໂກ "ຍກ຺ຂາ ນາມ ຕາລປຓ຺ຓສ຺ສ ຠາຍນ຺ຕິ, ເທວິຍາ ຫຕ຺ຖປາເທສຸ ຕາລປຓ຺ຓໍ ພນ຺ຘິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ອາຫ. ອເຖໂກ "ອໂຍຆຣສ຺ສ ຠາຍນ຺ຕິ, ອໂຍຆຣໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ອາຫ. ຣາຊາ "ສາທູ"ຕິ ອຕ຺ຕໂນ ວິຊິເຕ ກມ຺ມາເຣ ສນ຺ນິປາເຕຕ຺ວາ "ອໂຍຆຣໍ ກໂຣຖາ"ຕິ ອາຓາເປຕ຺ວາ ອາຍຸຕ຺ຕເກ ອທາສິ. ອນ຺ໂຕນຄເຣເຍວ ຣມຓີເຍ ຠູມິຠາເຄ ເຄຫໍ ປຏ຺ຐເປສຸໍ, ຖມ຺ເຠ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ສພ຺ພເຄຫສມ຺ຠາຣາ ອໂຍມຍາວ ອເຫສຸໍ, ນວຫິ ມາເສຫິ ອໂຍມຍໍ ມຫນ຺ຕໍ ຈຕຸຣສ຺ສສາລໍ ນິຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິ. ຕໍ ນິຈ຺ຈໍ ປຊ຺ຊລິຕປທີປເມວ ໂຫຕິ.

ຣາຊາ ເທວິຍາ ຄພ຺ຠປຣິປາກໍ ຎຕ຺ວາ ອໂຍຆຣໍ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ຕໍ ອາທາຍ ອໂຍຆຣໍ ປາວິສິ. ສາ ຕຕ຺ຖ ຘຎ຺ຎປຸຎ຺ຎລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນໍ ປຸຕ຺ຕໍ ວິຊາຍິ, "ອໂຍຆຣກຸມາໂຣ"ຕ຺ເວວສ຺ສ ນາມໍ ກຣິໍສຸ. ຕໍ ຘາຕີນໍ ທຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ອາຣກ຺ຂໍ ສໍວິທຫິຕ຺ວາ ຣາຊາ ເທວິໍ ອາທາຍ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕປາສາທຕລເມວ ອຠິຣຸຫິ. ຍກ຺ຂິນີປິ ອຸທກວາຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວສ຺ສວຓສ຺ສ ອຸທກໍ ວຫນ຺ຕີ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ຕາ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ອໂຍຆເຣເຍວ ວຑ຺ຒິຕ຺ວາ ວິຎ຺ຎຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ຕຕ຺ເຖວ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫິ. ຣາຊາ "ໂກ ເມ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວຍປ຺ປເທໂສ"ຕິ ອມຈ຺ເຈ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ໂສຬສວສ຺ສານິ, ເທວ, ສູໂຣ ຖາມສມ຺ປນ຺ໂນ ຍກ຺ຂສຫສ຺ສມ຺ປິ ປຏິພາຫິຕຸໍ ສມຕ຺ໂຖ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ຣຊ຺ຊມສ຺ສ ທສ຺ສາມິ, ສກລນຄຣໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ອໂຍຆຣໂຕ ນໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ອາເນຖາ"ຕິ ອາຫ. ອມຈ຺ຈາ "ສາທຸ, ເທວາ"ຕິ ທ຺ວາທສໂຍຊນິກໍ ພາຣາຓສິໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປຏິມຓ຺ຑິຕໍ ມງ຺ຄລຫຕ຺ຖິໍ ອາທາຍ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸມາຣໍ ອລງ຺ກາເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິກ຺ຂນ຺ເຘ ນິສີທາເປຕ຺ວາ "ເທວ, ກຸລສນ຺ຕກໍ ອລງ຺ກຕນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ກາສິຣາຊານໍ ວນ຺ທຖ, ອຊ຺ເຊວ ເສຕຉ຺ຉຕ຺ຕໍ ລຠິສ຺ສຖາ"ຕິ ອາຫໍສຸ.

ยหาบรตฺวา ตกาจํ ปตกฺกิลํ กเธาธตฺวา อาธายธายเฒยฺยกธตธปกฺกธกิฤยิธายเฒยฺยกปิฆาตธายเฒยฺยกาฐีติ ฐิฆฺวา ธิรตฺตฺวมิ “ยย ปิตา ยํ ฉตฺตกํ กาลํ ตาตฺฆกากาเธ ธฆาธเปธิ˚ ฉธรฺปํ อลกฺกตตกาจํ ตฎิ ตาตาธิ, เกา ตุ เฒา ยฆิฺยเตาธฆา”ติ อยเตฺว ปุจฺฉิ˚ “เตธ, ตติฺ ตุยฺหํ เตาธฆา, ตุยฺหํ ปต เธฺวกาติเก ฉกา ฆกฺกิตี ฒาตํ, เตต เธา ปิตา อเฒาฌเธ ธฆาธเปธิ, อเฒาฌเธต ฐีธิตํ ตุยฺหํ ลทฺธ”ตฺติ˚ เฆา เตฆํ ธธตํ ฆุตฺวา ธิรตฺตฺวมิ “อหํ ตฆ ยาเฆ เลิตกุยฺกิตฺเธเฒ ธิฆ ธ กฺวธติเธเฒ ธิฆ ธ ยาตุกุฐิฺยิ ฤธิตฺวา ยาตุกุฐิเตา ติกฺกตฺตกาลเตา ปตฺฒาฆ เฆาฆฺอฆ ธฆฺยาติ ฉตฺติ ตาตฺฆกากาเธ ธธิ, ตติ ฆฺเลิเกตฺยิ ต ลกิ, ฎฺยฺยตติเธเฒ ลิเตฺวา ธิฆ อเตาธิ, ฆกฺกิติฆา หตฺเตา ยุเตฺวาปิ ปกาหํ เตธ อเตเธา, ต อยเธา เตาอยิ, กิ เย ธเฒฺจต, ธเฒฺจ ฐิตกาลเตา ปตฺฒาฆ ฐุติฺกยติ เหาติ, อเฒฺธ ยย ปิตจํ ปฒฺตฺชฺ อตุฐาตาเปตฺวา หิยธตฺต ปธิธิตฺวา ปฒฺตฺชิฆฺยาติ”ติ˚ เฆา ตกาจํ ปตกฺกิลํ กตฺวา ธาฐกุลํ ปธิธิตฺวา ธาฐาตํ ธติฺวา อฎฺฒาธิ˚

ธาฐา ตฆฺย ธฐิธเฆากํ ฆฺเลิเกตฺวา ตลธธิตตเหต อยเตฺว ฆฺเลิเกธิ˚ เต “กึ กเธาย, เตธา”ติ ธติฺยุ˚ ปุตฺต เย ธตตธาธิยิฺา ตเปตฺวา ตีหิ ธเฒฺจหิ อกิธิตฺวา กตฺฆตยาลํ เธตฺธุตฺ ฎฺยฺยาเปธาติ˚ ยหาบรตฺวา ปิตจํ ธติฺวา “ต ยฆิฺยเฒฺจตเตฺวา, อหํ ปฒฺตฺชิฆฺยายิ, ปฒฺตฺชฺ เย อตุฐาตาธา”ติ อาหฺ˚ ตาต ธเฒฺจ ปติกฺกิปิตฺวา กิการเฒา ปฒฺตฺชิฆฺยธีติ˚ “เตธ อหํ ยาตุกุฐิยิฤฆ ยาเฆ กฺวธติเธเฒ ธิฆ ธธิตฺวา ยาตุกุฐิเตา ติกฺกเตฺวา ฆกฺกิติกเฒต เฆาฆฺอฆ ธฆฺยาติ ตาตฺฆกากาเธ ธฆเตฺวา ตติ ฆฺเลิเกตฺยิ ต อลกิ, ฎฺยฺยตติเธเฒ ลิเตฺวา ธิฆ อเตาธิ, ฆกฺกิติฆา หตฺเตา ยุเตฺวายีฺปิ อเตเธา อยเธา ต เตาอยิ˚ ยตฺ ตาเยฆ ต ฆกฺกา เกตธิ ฐิติตํ, กเธ ฎกฺกลิเตายิฺฆาธ เย ฒฺยาติตาธยเฒาติ ตากฺกตฺติ, ตาธเตธ ปฒฺตฺชิตฺวา ตยฺ ธธิฆฺยายิ, อลํ เย ธเฒฺจต, อตุฐาตาธ ยํ, เตธา”ติ ธตฺวา ปิตุ ตยฺ เตเฆตฺวา อาห –

๑๔๑˚

“ฆเยกาธตฺติ ปตยํ, กตฺเธ ธฆติ ยาฒเธา;

อตฺฏิเตาธ เฆา ฆาติ, ฆ กฺฉิ ต ติธตฺตติ˚

๑๔๒˚

“ต ฆฺฆุยาตา ต ตเลตธฆฺยิตา, ตธา ต ฐีธตฺติ ต ธาปิ ยีฆเธ;

ฆตฺต หิตํ ฐาติฐราฆุปตฺตํ, ตํ เย ยตี เหาติ ธธายิ ตยฺ˚

᪑᪔᪓.

“ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩮᨶᩴ ᩈᩩᨽᩥᩴᩈᩁᩪᨷᩴ, ᨩᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩣᨵᩥᨷᨲᩦ ᨷᩈᨿ᩠ᩉ;

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨩᨿᩥᨲᩩᨾᩩᩔᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪑᪔᪔.

“ᩉᨲ᩠ᨳᩦᩉᩥ ᩋᩔᩮᩉᩥ ᩁᨳᩮᩉᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩥ, ᨷᩁᩥᩅᩤᩁᩥᨲᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩁᩮ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣ;

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᩩᨾᩩᩔᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪑᪔᪕.

“ᩉᨲ᩠ᨳᩦᩉᩥ ᩋᩔᩮᩉᩥ ᩁᨳᩮᩉᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩥ, ᩈᩪᩁᩣ ᨷᨽᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨴᩮᩈᩁᨩ᩠ᨩᩮ;

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨽᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨾᩩᩔᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪑᪔᪖.

“ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨩᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨣᩊᩣ ᨷᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨶᨣᩁᩣᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨶᩴ ᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩩᨾᩩᩔᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪑᪔᪗.

“ᩍᩔᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨠᨲᩉᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩅᩦᩁᩣ, ᨴᩪᩁᩮᨷᩤᨲᩦ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩅᩮᨵᩥᨶᩮᩣᨷᩥ;

ᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᨾᩩᩔᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪓᪖᪐.

“ᩈᩁᩣᨶᩥ ᨡᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩈᩮᩃᨠᩣᨶᨶᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩥᨴᩴ ᨡᩦᨿᨲᩥ ᨴᩦᨥᨾᨶ᩠ᨲᩁᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩥᨴᩴ ᨽᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪓᪖᪑.

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾᩮᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩁᩣᨶ ᨶᩣᩁᩥᨶᩴ, ᨧᩃᩣᨧᩃᩴ ᨸᩣᨱᨽᩩᨶᩮᩣᨵ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ;

ᨸᨭᩮᩣᩅ ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩔ, ᨴᩩᨾᩮᩣᩅ ᨠᩪᩃᨩᩮᩣ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪓᪖᪒.

“ᨴᩩᨾᨷ᩠ᨹᩃᩣᨶᩮᩅ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨱᩅᩣ, ᨴᩉᩁᩣ ᨧ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩈᩁᩦᩁᨽᩮᨴᩣ;

ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᨶᩁᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣ ᨧ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪓᪖᪓.

“ᨶᩣᨿᩴ ᩅᨿᩮᩣ ᨲᩣᩁᨠᩁᩣᨩᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᩮᩣ, ᨿᨴᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩴ ᨣᨲᨾᩮᩅ ᨴᩣᨶᩥ ᨲᩴ;

ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᩉᩦ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᨲᩦ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨾᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ.

᪓᪖᪔.

“ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᩥᩈᩣᨧᩣ ᩋᨳᩅᩣᨸᩥ ᨸᩮᨲᩣ, ᨠᩩᨸᩥᨲᩣ ᨲᩮ ᩋᩔᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮ;

ន មង្កុនោ អស្សសិតុស្សហន្តិ, តំ មេ មតី ហោតិ ចរាមិ ធម្មំ

១៥៣

“យក្ខេ បិសាចេ អថវាបិ បេតេ, កុបិតេបិ តេ និជ្ឈបនំ ករោន្តិ;

ន មង្កុនោ និជ្ឈបនំ ករោន្តិ, តំ មេ មតី ហោតិ ចរាមិ ធម្មំ

១៥៤

“អបរាធកេ ទូសកេ ហេឋកេ ច, រាជានោ ទណ្ឌេន្តិ វិទិត្វាន ទោសំ;

ន មង្កុនោ ទណ្ឌយិតុស្សហន្តិ, តំ មេ មតី ហោតិ ចរាមិ ធម្មំ

១៥៥

“អបរាធកា ទូសកា ហេឋកា ច, លព្ភន្តិ តេ រាជិនោ និជ្ឈបេតុំ;

ន មង្កុនោ និជ្ឈបនំ ករោន្តិ, តំ មេ មតី ហោតិ ចរាមិ ធម្មំ

១៥៦

“ន ខត្តិយោតិ ន ច ព្រាហ្មណោតិ, ន អឌ្ឍកា ពលវា តេជវាបិ;

ន មង្កុរាជស្ស អបេក្ខមត្ថិ, តំ មេ មតី ហោតិ ចរាមិ ធម្មំ

១៥៧

“សីហា ច ព្យគ្ឃា ច អថាបិ ទីបិយោ, បសយ្ហការន្តិ វិបុត្ថយានំ;

ន យក្ខោ ឋាឌិតុបុស្សហត្ថិ, តំ វេ យតី ហោតិ ធរាយិ ឆយ្ញុំ

១៦០

“យាឃាការា រក្ខមល្លេក្ខរាត្តា, យោរេហត្តិ ធក្លូតិ ឌតស្ស តាចនេ;

ន យក្ខោ យោហឃិតុស្សហត្តិ, តំ វេ យតី ហោតិ ធរាយិ ឆយ្ញុំ

១៦១

“អាសីចិឃា ក្យបិតា ក្ខុតេឌា, ដំសត្តិ យារេត្តិបិ តេ យតុស្ស;

ន យក្ខោ ដំសិតុបុស្សហត្តិ, តំ វេ យតី ហោតិ ធរាយិ ឆយ្ញុំ

១៦២

“អាសីចិឃា ក្យបិតា ឃំ ដំសត្តិ, តិកិច្ឆកា តេឃ ចិឃំ ហតត្តិ;

ន យក្ខោ ឌុដ្ឋចិឃំ ហតត្តិ, តំ វេ យតី ហោតិ ធរាយិ ឆយ្ញុំ

១៦៣

“ឆយ្លត្តី ចេត្តរលី ច កោរេឌា, ចិឃាតិ ហត្តាត ក្យឌក្ខយាតំ;

ឃុឃ្យត្តិ តេ កាលកតា តនេឆ, តំ វេ យតី ហោតិ ធរាយិ ឆយ្ញុំ

១៦៤

“ចិន្ទ្រាឆរា ឈោរបឆឹយបាតា, អកស្សត៌ ឰ្លបឆេហិ ចឌត្តិ;

ត បក្ខរាឌស្ស ចឌត្តកស្សត៌, ៣៌ ឧប បតឹ ឧហាតិ ឆរាបិ ឆប៉ិ៎

១២៥៎

“ឆឧប៉ា ហឧច រក្លតិ ឆប៉ចារិ៎, ឆឧប៉ា ឰុចិឧណ្ហា ឰុឍបាចហាតិ;

ឲឰាតិលិឧឰា ឆឧប៉ ឰុចិឧណ្ហ, ត ឧក្កតិ កន្តតិ ឆប៉ចារី៎

១២៦៎

“ត ហិ ឆឧប៉ា អឆឧប៉ា ច, ឧ្តឧកា ឰបចិបាកិឧតា;

អឆឧប៉ា តិរឃំ ឧតតិ, ឆឧប៉ា បាឧបតិ ឰុក្កតិ”ត្តិ៎

៣ត្ថ ឃឧបកាទត្តិត្តិ ឧឃក្ខុឧឃ្យូត ឰត្តា បាតុក្កន្តិបិប្បដិឰត្តិ កាឈាត្តា រត្តិឃំឧឃច កាឈាត្តិ, ៣ឰ្មា ឲចបាហ៎ អឃំ បឧតត្ថ អឧត្ថា – ឃំ ឲកាទត្តិ ចា ឌិចា ចា បឌបឧបច បដិឰត្តិ កាឈិត្តា បាតុក្កន្តិឰន្លាឧ៣ កត្កុឧ ចឰតិ៎ បាណឧចាតិ ឰឧត្តា កាលលកាឧចត បតិដ្ឋាតិ៎ អត្តុដ្ឋិឧ៣ាច ឧឰា ឃាតឹតិ ឧឰា បាណឧចា ឃឆា តាប ចលិហកាឰន្លាឧតា អត្កុទា ឧ្ដិឧតា តិន្តាឧត្តា ចាឃុឧចកាហឧតា បដិកន្តតិ, ៣ឧឆច –

“បឌបំ កាលលំ ឧហាតិ, កាលលា ឧហាតិ អត្តុទំ;

អត្តុទា ឌាឃឧ៣ ឧបឰិ, ឧបឰិ តិន្តាត្តតឹ ឈឧតា;

ឈតា បឰាលា ឌាឃត្តិ, ឧកឰា ឧលិបា តលាបិ ច៎

“ឃន្តាឰ្ស ក្សន្តាតី បាតា, អត្តំ បិតឆ្កា ឧកាឌត៌;

ឧតត ឧឰា ៣ត្ថ ឃាឧបតិ, បាតុក្កន្តិកឧតា តឧរាតិ៎ (ឰំ៎ តិ៎ ១៎២២៥);

ថូលំ យាតុកុដ្ឋិយំ កលលិឌីកាចិ, យាតុកុដ្ឋិតោ ច តិក្ខន្តា យត្ថឌសកាឌិកាចិ អាបជ្ជយាតោ សតតំ សយិតំ កច្ឆតិ. ស កច្ឆំ ត តិចត្តតីតិ សចាយំ ឲចំ កច្ឆន្តោ បុត អត្ថាឌតោ កលលកាចិ, បេសិអាឌិតោ ចា អត្ថាឌាឌិកាចិ, លិង្គាឌសកតោ យត្ថឌសកកាចិ, ចណ្ហាឌសកាឌិតោ ចា លិង្គាឌសកាឌិកាចិ បិបុល្លិត្វា ត តិចត្តតិ. យថា បត សោ ចលិហកោ ចាតចេចកេត សិទ្ធណ្ហិយយាតោ "អហំ អសុកដ្ឋាតេ តាយ ដ្ឋិតោ បុត តិចត្តិត្វា តទេវ កត្វា បកតិការេត ធស្សាមី"តិ ត លកតិ, យំ ឌីសំ កតំ, តំ កតមេវ, យំ អត្ថទហិតំ, តំ អត្ថទហិតមេវ ហោតិ, តថា សោបិ កលលិឌីការេត កច្ឆយាតោ កច្ឆតេវ, តស្មិំ តស្មិំ កោដ្ឋាសេ សង្ខារា បុរិមាតំ បុរិមាតំ បច្ឆិមា ហុត្វា បច្ឆតោ អតិចត្តិត្វា តត្ថ តត្ថេវ ភិជ្ជន្តិ, ឌេរាការេល សង្ខារា "អសេម្ភិ ឲុស បុត្ថោ យុថា ធាមសយ្សត្វា កតោ, បុត តំ តិចត្តិត្វា តត្ថេវ ករិស្សាមា"តិ ត លកន្តិ, តត្ថ តត្ថេវ អត្ថឌធាយន្តីតិ ឌស្សេតិ.

តយ្ហូជ្ជយាតាតិ ឋកតោ ញ្ចញ្ចហេ សង្ខារេ យ្ហូជ្ឈន្តោ. ត ពលេតចស្សិតាតិ ត កាយពលេត ចា ញាឈពលេត ចា ឋបកតា សមត្ថាកតា. ត ឌីទន្តីតិ បុរិម-ត-ការំ អាហរិត្វា ឲចទ្ទបិបិ តរា ត ឌីទន្តិ ត ចាបិ ត មីឃទេតិ អទេត្វា ចេដិតន្តោ. សន្ថា ហិឌន្តិ មហារាដ, សន្ថាមេច ថូឌំ បិលាមណ្ហលំ មហាមហេត្តត បីឡូថូឃយាតា ឋច្ឆូឈជិកា ចិម ឌាតិយា ច ឌេរាម ច ឋបឌ្ហំ តិច្ឆំ បីឡូថូតំ. តំ ទេ មតី ហោតីតិ ពេត ការលោត មម "បព្ពដិត្វា ឆមុំ ចរាមី"តិ មតិ ហោតិ ចិត្តំ ឋប្បជ្ជតិ.

ចត្តរិដ្ឋិតិន្តិ ហត្ថិអាឌីហិ ចត្តរដ្ឋហិ សមត្ថាកតំ. សេតំ សុកិសទ្ទបន្តិ សុធ្ធ កិសតកឌាតិកំ សេតំ. ឌយន្តីតិ កឌាចិ ឲកត្ថេ រាឌាតោ អត្តតោ សេតាម ឌយន្តិ. ត មច្ឆតោតិ តេបិ រាឌាតោ មហាសេតស្ស មច្ឆតោ សេតំ ឌយិត្វា ត ឋស្សហន្តិ, ត ញ្ញាឆិឌេរាមលោតិ មឌ្ជិត្វា សតោន្តិ. មុច្ឆទេ ឲកត្ថេ យ្យាតិ ឲតេហិ ហត្ថិអាឌីហិ បរិចារិតា ឲកត្ថេ បច្ឆាមិត្តាតំ ហត្វោតា មុច្ឆន្តិ, មច្ឆតោ បត សត្តិកា មុច្ឆិត្វា ត សតោន្តិ. បកដ្ឋន្តីតិ ឲតេហិ ហត្ថិអាឌីហិ បច្ឆត្តិករាដ្ឋំ តការាតិ បកដ្ឋន្តិ. បធំសយន្តីតិ មហាឌតំ ធំសេត្វា បធំសេត្វា ឌីចិតក្ខយំ បាបេន្តិ. ត មច្ឆតោតិ តេបិ មទលការេល បត្តេ មច្ឆតោ កដ្ឋាត្វា ត សតោន្តិ.

កិត្តកញ្ចអា បកិត្តាតិ តីសុ ធាតេសុ បកិត្តា ហុត្វា មធំ កញ្ចអត្ថា, បឈ្ហិតមឌាតិ អទេត្វា. ត មច្ឆតោតិ តេបិ មហាមច្ឆំ មឌ្ជិត្វា ត សតោន្តិ. ថូស្សាសិតោតិ ថូស្សាសា ឆត្តកហា. កតហត្វាតិ សុសិក្ខិតា. ទូទេបាតីតិ សទំ ទូទេ បិតេត្វា សមត្វា. អក្ខហាចេឆិតោតិ អចិរង្គចេឆិតោ, ចិន្ទុអាលេវិកោត ចិន្ទ្ឈតសមត្វា ចា. សរាតីតិ អតោតត្ថាឌីតិ មហាសរាតិ លីយន្តិមេច. សលេលកាតតាតិ សបត្ថាតចតសណ្ហា មហាបធីបិ លីយតិ. សន្ថាំ ហិឌន្តិ សន្ថាមិធំ សង្ខារកតំ ឌីឈមន្តាទំ ធត្វា លីយតេច. កប្បុដ្ឋាតក្កិ បត្វា មហាសិតេរុបិ អក្កិមុខេ មឌុសិត្វកំ ចិម ចិលីយតេច, អល្យមត្តាបិ សង្ខារេរា ធាត្វំ ត សតោតិ. កាលបរិយាយន្តិ កាលបរិយាយំ តស្សតកាលចារំ បត្វា សន្ថា កដ្ឋេទ, សន្ថា សង្ខារកតំ កិដ្ឋេតច. តស្ស បកាសតត្វំ សត្តសុរិយសុត្តំ (អ. តិ. ៧.៦៦) អាហរិតត្វា.

ចលិចលន្តិ ចញ្ចលំ សកការេត ធាត្វំ អសមត្វំ តាតាការចិតាការសការេមេច. បិលាភុតោតាឆឌីចិតន្តិ ថូឆ លេវិកោ ថូទេមសំ បិលាភូតាតំ ឌីចិតំ. បទេបិច ទុត្តស្ស, ទុមេមាច ក្មុលឌោតិ សុទទុត្តា ហិ សុទំ ឌិស្វាច ឋកទេ ពង្គំ សាដកំ ឌត្វា បិចតេច, តឌីក្មុលេ ឌាតទុមេមាច ក្មុលេ

លុជ្ជយារេត លុជ្ជតិ, ឃឆា ឲស បះដោ ច ត្សយោ ច ចញ្ចារលេ, ឲចំ សត្តាត់ ឌីចិតំ, ឥឌចាតិ៎ ត្សយប្យលេិរតចាតិ ឃឆា បក្កាតិ ឋលិតិ ចាតាហតាតិ ត្សយក្កេតា ក្សុយិឈំ បតត្តិ, តរេឆចិរេយ យាឈចា ឌរាចាតាហតា ឌីចិតា កញ្ចត្តា យរេឈបឆចិឈំ បតត្តិ៎ ឥហរាតិ អត្តុយរេសា ពលលការេច ដិតាបិ៎ យន្លិ្សរេបិរិសាតិ តារិតរាត់ យរេន្ល្យដិតា ុ្កេតាញ្ញ្ជតកាតប៉ុសកា៎

តារកោរាឌសន្តិ្ករកាតិ ឃឆា តារកោរាឌា កាញអបរេក្ល លឹរេលា, បុត ត្សលាុសរេក្ល ប្វុរតិ, ត ឲចំ សត្តាត់ ចរេឃា៎ សត្តាតពិ្យាឃំ អត្ថតីតំ, គតរេយច ឥាតិ តំ, ត តស្ស បុតាកាយត់ អត្ថិ៎ ក្យេតា ស្ពុលត្តិ ឌរាឌិល្លស្ស កាយក្យេលាស្ស រតិបិ តត្ថិ, រេត បដិច្ច ុ្កបជ្ជតកាស្សុលំ ក្យេតារេឃច៎ ឃក្លាតិ យហិទ្ធិកា ឃក្លា៎ បិសាចាតិ បំស្សបិសាចកា៎ រេបតាតិ រេបត្តិចិសឃិកា៎ អស្សសត្តិតិ អស្សាសចារេតត ុ្កបហតត្តិ, អាចិសត្តិតិ ចា អរេត្តា៎ ត យច្ចុរេតាតិ យច្ចុ បត រេតបិ អស្សារេសត ុ្កបហតិតំ ចា អាចិសិតំ ចា ត សរេក្កាត្តិ៎ តិន្ល្សបត់ កោរាត្តិតិ ពាលិកាយូចរេសត លយារេបត្តិ បសារេឥត្តិ៎ អបរាឈរេពតិ រាឌាបរាឈការរេពា៎ ត្សសរេពតិ រឌ្ឈត្សសរេពា៎ រេហឥរេពតិ សត្តិទ្ធុឥាឌីហិ រេលាកចិរេហឥរេពា៎ រាឌារេតាតិ រាឌារេតា៎ ចិឌិត្តាត រេគាសត្តិ រេគាសំ ឌាតិត្តា ឃឆាត្សុរេបត ឥរេល្ដត ឥរេល្ដត្តិតិ អរេត្តា៎ ត យច្ចុរេតាតិ រេតបិ យច្ចុ ឥល្ដឃិតំ ត សរេក្កាត្តិ៎

តិន្ល្សបតុត្តិ សក្លិហិ អត្តុរេតា តិរបរាឈកាចំ បការេសត្តា បសារេឥតំ៎ ត អដ្ឋកា ពាលចា រេតឌចាបិតិ "ត្ថរេយ អដ្ឋ, អឃំ កាឃពាលពាលាលពាលិឌីហិ ពាលចា, អឃំ រេតឌចា"តិ ឲចយិ ត បច្ចុរាឌស្ស អរេបក្ល អត្ថិ, ឲកស្ថិយិ សរេត្ត អរេបក្ល រេបយំ សិរេតរេហា តត្ថិ, សត្ថរេយច អភិយធ្វតិតិ ឥរេស្សតិ៎ បសឃ្យាតិ ពាលក្ការេរត អភិគចិត្តា៎ ត យច្ចុរេតាតិ រេតបិ យច្ចុ លាឌិតំ ត សរេក្កាត្តិ៎ កោរាត្តាតិ យាឃំ កោរាត្តា៎ រេយារេហត្តិតិ អក្សុតំ ក្សុតំ កត្តា ឥរេស្សត្តា រេយារេហត្តិ៎ ុ្កក្កេតឌាតិ ុ្កក្កេតត ចិសរេតរេឌត សយត្នាគតា៎ តិកិច្ឆកាតិ ចិសរេចជ្ជា៎ ឆយត្តុរី រេចត្តរលឹ ច រេភារេឌាតិ ឲរេត ឲចំតាយកា រេចជ្ជា៎ រេឈារយឌឹឃយាតាតិ រេឈារ៉ំ តាយ ចិជ្ជ អឌឹឃត្តា៎ ត្ថសរេឆហិតិ រេឈារ៉ំ ចា កត្ថារិំ ចា ចិជ្ជ សារេចត្តា ត្ថសឆំ អាឥាឃ រេតហិ ត្ថសរេឆហិ បច្ចុត្តិកាត់ អឥស្សត់ ចឌត្តិ៎

ឆរេយ្ខាតិ ស្សុចរិតឆរេយ្ខា៎ រក្លតិតិ រេឃត រក្លិរេតា, តំ បដិរក្លតិ៎ ស្សុលត្តិ លស្សុ កាយសរេក្កស្សុ ស្សុលំ អាចហតិ៎ បិរេបតិតិ បដិសត្តិចរេសត ុ្កបរេតតិ៎

ឲចំ យហាសរេត្តា ចតុចិសតិឃា កាឆាហិ បិតុ ឆយុំ ឥរេសត្តា "យហារាឌ, តុយ្យាកំ រឌ្ឈ តុយ្យាករេយច រេហាតុ, ត យឃ្យាត្ថយិតា អរេត្តា, តុរេយ្យាកំ បត សត្តិ ករេឆត្តរេយច យំ ញ្ចាឆិឌរាយរេលាតិ ុ្កបកច្ឆត្តិ, តិដ្ឋឆ, តុរេយ្យាតិ ចត្តា អឃឥាយំ លិត្តិត្តា យត្តហត្តិ ចិឃ កញ្ចាតបញ្ចារំ លិត្តិត្តា សឹហរេបិតរេកា ចិឃ ការេយ បហាឃ យាតាបិតរេរា ចត្តិត្តា តិក្លយិ៎ អឆស្ស បិតា "យយបិ ររេឌ្ឈតរេត្តា តត្ថិ"តិ រឌ្ឈ បហាឃ រេតត សត្តិរេញ្ញាច តិក្លយិ, តស្មិំ តិក្លរេត្ត ឥរេចិបិ អយច្ចាបិ ត្រាហ្មលាកហបតិកាឥរេឃាបិតិ សកលតកររចាសិរេតា រេកហាតិ លរេឆ្ឌត្តា តិក្លយិំស្សុ៎ សយាករេយា យហា អរេហាសិ, បរិសា ត្តាឥសរេឃាឌតិកា ឌាតា៎ តំ អាឥាឃ យហាសរេត្តា ហិយចត្តំ បិចិសិ៎ សរេក្កា តស្ស តិក្លត្តកាចំ ពាត្តា ចិស្សុកយុំ រេបរេសត្តា ត្តាឥសរេឃាឌតាឃាយំ សត្តរេឃាឌតចិត្តារំ អស្សយបដំ ការេរសិ៎ សរេត្ថ បត្ថឌិតបរិក្លារេរ បដិឃាទាររេបសិ៎ ត្ថរេតា បរំ យហាសត្តស្ស បត្ថជ្ជា ច ត្ថចាឥាតត្តា ត្រាហ្មលេាកបរាឃលាតា ច បរិសាឃ អតបិឃាយតឹឃតា ច សត្ថា រេហដ្ឋា ត្សត្តតរេឃរេតច រេចឌិតត្ថា៎

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, បុព្ពេបិ តថាគតោ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ អហេសុំ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, អយោឃរបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អយោឃរជាតកវណ្ណនា ចុទ្ទសមា។

ជាតកុទ្ទានំ –

មាតង្គ ចិត្តសម្ភូតា, សិវិ សិរី ច រោហណា;

ហំសា សត្តិគុម្ពា ភល្លា, សោមនស្ស ចម្បេយ្យកា។

បលោភិ បញ្ចបណ្ឌិតំ, ហត្ថិបាលំ អយោឃរំ;

វីសតិម្ហិ ជាតកា, ចុទ្ទសេវ បកាសិតា។

វីសតិនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

(ចតុត្ថោ ភាគោ និដ្ឋិតោ)

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

ជាតក-អដ្ឋកថា

(បញ្ចមោ ភាគោ)

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៩។ តិំសនិបាតោ

[៥១១] ១។ កិំឆន្ទជាតកវណ្ណនា

កិំឆន្ទោកិមធិប្បាយោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា ពហូ ឧបាសកេ ច ឧបាសិកាយោ ច ឧបោសថិកេ ធម្មស្សវនត្ថាយ អាគន្ត្វា ធម្មសភាយំ និសិន្នេ “ឧបោសថិកត្ថ ឧបាសកា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សាធុ វោ កតំ ឧបោសថំ ករោន្តេហិ, បោរាណកា ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មស្ស និស្សន្ទេន មហន្តំ យសំ បដិលភិំសូ”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ សទ្ធោ អហោសិ ទានសីលុបោសថកម្មេសុ អប្បមត្តោ។ សោ សេសេបិ អមច្ចាទយោ ទានាទីសុ សមាទបេសិ។ បុរោហិតោ បនស្ស បរបិដ្ឋិមំសិកោ លញ្ជខាទកោ កូដវិនិច្ឆយិកោ អហោសិ។ រាជា ឧបោសថទិវសេ អមច្ចាទយោ បក្កោសាបេត្វា “ឧបោសថិកា ហោថា”តិ អាហ។ បុរោហិតោ ឧបោសថំ ន សមាទិយិ។ អថ នំ ទិវា លញ្ជំ គហេត្វា កូដឌ្ឌំ កត្វា ឧបដ្ឋានំ អាគតំ រាជា “តុម្ហេ ឧបោសថិកា”តិ អមច្ចេ បុច្ឆន្តោ “ត្វម្បិ អាចរិយ ឧបោសថិកោ”តិ បុច្ឆិ។ សោ “អាមា”តិ មុសាវាទំ កត្វា បាសាទា ឱតរិ។ អថ នំ ឯកោ អមច្ចោ “ននុ តុម្ហេ ឧបោសថិកា”តិ ចោទេសិ។ សោ អាហ – “អហំ វេលាយមេវ ភុញ្ជិំ, គេហំ បន គន្ត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា ឧបោសថំ អធិដ្ឋាយ សាយំ ន ភុញ្ជិស្សាមិ, រត្តិំ សីលំ រក្ខិស្សាមិ, ឯវំ មេ ឧបឌ្ឍុបោសថកម្មំ ភវិស្សតី”តិ? “សាធុ, អាចរិយា”តិ។ សោ គេហំ គន្ត្វា តថា អកាសិ។ បុនេកទិវសំ តស្មិំ វិនិច្ឆយេ និសិន្នេ អញ្ញតរា សីលវតី ឥត្ថី អឌ្ឌំ ករោន្តី ឃរំ គន្តុំ អលភមានា “ឧបោសថកម្មំ នាតិក្កមិស្សាមី”តិ ឧបកដ្ឋេ កាលេ មុខំ វិក្ខាលេតុំ អារភិ។ តស្មិំ ខណេ ព្រាហ្មណស្ស សុបក្កានំ អម្ពផលានំ អម្ពបិណ្ឌិំ អាហរិយិត្ថ។ សោ តស្សា ឧបោសថិកភាវំ ញត្វា “ឥមានិ ខាទិត្វា ឧបោសថិកា ហោហី”តិ អទាសិ។ សា តថា អកាសិ។ ឯត្តកំ ព្រាហ្មណស្ស កម្មំ។

សោ អបរភាគេ កាលំ កត្វា ហិមវន្តបទេសេ កោសិកិគង្គាយ តីរេ តិយោជនិកេ អម្ពវនេ រមណីយេ ភូមិភាគេ សោភគ្គប្បត្តេ កនកវិមានេ អលង្កតសិរិសយនេ សុត្តប្បពុទ្ធោ វិយ និព្ពត្តិ អលង្កតបដិយត្តោ ឧត្តមរូបធរោ សោឡសសហស្សទេវកញ្ញាបរិវារោ។ សោ រត្តិញ្ញេវ តំ សិរិសម្បត្តិំ អនុភោតិ។ វេមានិកបេតភាវេន ហិស្ស កម្មសរិក្ខកោ វិបាកោ អហោសិ, តស្មា អរុណេ ឧគ្គច្ឆន្តេ អម្ពវនំ បវិសតិ, បវិដ្ឋក្ខណេយេវស្ស ទិព្ពត្តភាវោ អន្តរធាយតិ, អសីតិហត្ថតាលក្ខន្ធប្បមាណោ អត្តភាវោ និព្ពត្តតិ, សកលសរីរំ ឈាយតិ, សុបុប្ផិតកិំសុកោ វិយ ហោតិ។ ទ្វីសុ ហត្ថេសុ ឯកេកាវ អង្គុលិ, តត្ថ មហាកុទ្ទាលប្បមាណា នខា ហោន្តិ។ តេហិ នខេហិ អត្តនោ បិដ្ឋិមំសំ ផាលេត្វា ឧប្បាដេត្វា ខាទន្តោ វេទនាប្បត្តោ មហារវំ រវន្តោ ទុក្ខំ អនុភោតិ។ សូរិយេ អត្ថង្គតេ តំ សរីរំ អន្តរធាយតិ, ទិព្ពសរីរំ និព្ពត្តតិ, អលង្កតបដិយត្តា ទិព្ពនាដកិត្ថិយោ នានាតូរិយានិ គហេត្វា បរិវារេន្តិ។ សោ មហាសម្បត្តិំ អនុភវន្តោ រមណីយេ អម្ពវនេ ទិព្ពបាសាទំ អភិរុហតិ។ ឥតិ សោ ឧបោសថិកាយ ឥត្ថិយា អម្ពផលទានស្ស និស្សន្ទេន តិយោជនិកំ អម្ពវនំ បដិលភតិ , លញ្ជំ គហេត្វា

ភុជង្គករណនិស្សេន្តន បន បិដ្ឋិយំ ឧប្បាទេត្វា ឋាតិ, ឧបឌ្ឍេបាលសមស្ស និស្សេន្តន រត្តិំ សម្បត្តិំ អនុភោតិ, សោឡសសហស្សនាដកិត្ថីហិ បរិវុតោ បរិវារេសិ។

តស្មិំ កាលេ ពារាណសិរាជា កាមេសុ ទោសំ ទិស្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អធោគង្គាយ រមណីយេ ភូមិបទេសេ បណ្ណសាលំ ការេត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ យាបេន្តោ វិហាសិ។ អថេកទិវសំ តម្ហាអម្ពវនា មហាឃដប្បមាណំ អម្ពបក្កំ គង្គាយ បតិត្វា សោតេន វុយ្ហមានំ តស្ស តាបសស្ស បរិភោគតិត្ថាភិមុខំ អគមាសិ។ សោ មុខំ ធោវន្តោ តំ មជ្ឈេនទិយា អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឧទកំ តរន្តោ គន្ត្វា អាទាយ អស្សមបទំ អាហរិត្វា អគ្គាគារេ ឋបេត្វា សត្ថកេន ផាលេត្វា យាបនមត្តំ ខាទិត្វា សេសំ កទលិបណ្ណេហិ បដិច្ឆាទេត្វា បុនប្បុនំ ទិវសេ ទិវសេ យាវ បរិក្ខយា ខាទិ។ តស្មិំ បន ខីណេ អញ្ញំ ផលាផលំ ខាទិតុំ នាសក្ខិ, រសតណ្ហាយ ពជ្ឈិត្វា “តមេវ អម្ពបក្កំ ខាទិស្សាមី”តិ នទីតីរំ គន្ត្វា នទិំ ឱលោកេន្តោ “អម្ពំ អលភិត្វា ន វុដ្ឋហិស្សាមី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា និសីទិ។ សោ តត្ថ និរាហារោ ឯកម្បិ ទិវសំ, ទ្វេបិ, តីណិ, ចតុ, បញ្ច, ឆ ទិវសានិ វាតាតបេន បរិសុស្សន្តោ អម្ពំ ឱលោកេន្តោ និសីទិ។ អថ សត្តមេ ទិវសេ នទីទេវតា អាវជ្ជមានា តំ ការណំ ញត្វា “អយំ តាបសោ តណ្ហាវសិកោ ហុត្វា សត្តាហំ និរាហារោ គង្គំ ឱលោកេន្តោ និសីទិ, ឥមស្ស អម្ពបក្កំ អទាតុំ ន យុត្តំ, អលភន្តោ មរិស្សតិ, ទស្សាមិ តស្សា”តិ អាគន្ត្វា គង្គាយ ឧបរិ អាកាសេ ឋត្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តី បឋមំ គាថមាហ –

១។

“កិំឆន្ទោ កិមធិប្បាយោ, ឯកោ សម្មសិ ឃម្មនិ;

កិំបត្ថយានោ កិំ ឯសំ, កេន អត្ថេន ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ ឆន្ទោតិ អជ្ឈាសយោ។ អធិប្បាយោតិ ចិត្តំ។ សម្មសីតិ អច្ឆសិ។ ឃម្មនីតិ គិម្ហោឧសន្តិ ឧសន្តោ។ ព្រាហ្មណាតិ បព្ពជិតត្តា តាបសំ អាលបតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ព្រាហ្មណ, ត្វំ កិំ អធិប្បាយោ កិំ ចិន្តេន្តោ កិំ បត្ថេន្តោ កិំ គវេសន្តោ កេនត្ថេន ឥមស្មិំ គង្គាតីរេ គង្គំ ឱលោកេន្តោ និសិន្នោតិ។

តំ សុត្វា តាបសោ នវ គាថា អភាសិ –

២។

“យថា មហា វារិធរោ, កុម្ភា សុបរិណាហវា;

ពធ្វបំ អដ្ឋបក្កំ, ចណ្ណាកន្ទរសុត្តមំ៍

២៍

“តំ ចុឃ្យឃាតំ សោរទោត, ជិវ្ហាតាយលមន្ត្រីមេយ;

បាលិកិ តំ កទេហត្វាត, អក្យាឃតតយាហទិ៍

៣៍

“តទោតា ពងលិបទេត្តសុ, តិក្លិបិត្វា សឃំ អហំ;

សទេត្តត តំ ចិកទេប្យត្វា, ញុប្បិបាសំ អហាសិ ទេយ៍

៤៍

“សោហំ អទេបតងរទេឆា, ញ្ញត្តិក្ខុទេតា ក្សពក្លុទេយា;

អស្សាគំ តាឆិកន្ទាយិ, ចទេលស្វទេក្ខាសុ ពេសុធិ៍

៥៍

“សោទេសត្វា ត្វុត យទណំ, តំ យមំ អាចហិស្សតិ;

អប្តិ ឃស្ស ចលិ សាក្ស, យឆុទក្កំ យទេតាទមំ;

ឃមុត្តិទិ ចុឃ្យឃាតំ, វ្ដទេឆិស្វា យហណ្ណទេច៍

៦៍

“ອກ຺ຂາຕໍ ເຕ ຍຖາ ສນ຺ຕໍ, ຍສ຺ຖາ ໂຼບຈສາຍທໍ;

ຣຍ຺ຖໍ ປຕິ ກິສິເນ຺ຂາສ຺ຖິ, ປຸຈ຺ຈເລີຍາຍຸຕາ ປຸຈ຺ຈ.

໘.

“ຕ຺ວຍ຺ຫາ ເທາ ເຍຈ ອກ຺ຂາຫິ, ອຕ຺ຕາກຍປລີຍິກິ;

ກາ ຈາ ຕ຺ວຍສິ ກລ຺ຍາຫິ, ກິສ຺ສ ຈາ ຕ຺ວໍ ສຸຍນ຺ຕິເຍ.

໙.

“ຣຸປຍປຕຸປລິຍຕ຺ຖິຈ, ຍ຺ຍກິ຺ຖຈ ກິຣິສາຕຸຂາ;

ຍາ ສນ຺ຕິ ກາຣິເຍາ ເຂເຈສຸ, ເຂຈາກໍ ປຣິຈາຣິກາ.

໑໐.

“ຍາ ຈ ມນຸສ຺ສເລາກສ຺ມິໍ, ຣູເປນານຸຕ຺ຕຣິຕ຺ຖິເຍາ;

ຣູເປນ ເຕ ສທິສີ ນຕ຺ຖິ, ເທເວສຸ ຄນ຺ຂພ຺ພມນຸສ຺ສເລາເກ;

ປຸຕ຺ຖາສິ ເມ ຈາຣຸປຸພ຺ພງ຺ຄີ, ພ຺ຣູຫິ ນາມໍ ພນ຺ຖເວ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈາຣິຂເທວາ ກຸມ຺ພາຕິ ໂຊກເຍເປີ. ສຸປຣິຫາທຈາຕິ ສຸສຕ຺ຖາເນາ. ຈຕ຺ຕກຂ຺ຖຣສຸຕ຺ຕຍຕ຺ຖິ ຈຕ຺ຕກຂ຺ຖເຣສຫິ ໂຕ຺ຕຍໍ. ຂິສ຺ຖາເນາຕິ ຂິສ຺ຖາ. ອຍລຍນ຺ຖິເຍຕິ ກິຍ຺ຖລຍເນ຺ຍ ເຂຈໍ ອາລປເນ຺ຕາ ໗ຈຍາທ. ປລີກີຕິ ທເຕ຺ຖຫິ. ອຄ຺ຍາຍຕກຍາທຣິຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ອກ຺ຄິຫຸຕສາລ຺ ອາທຣິ. ຂິກເປຕ຺ຖາຕິ ຂິສ຺ຖິກິຕ຺ຖາ “ຂິກເຕ຺ຕຕ຺ຖາ”ຕິປິ ປາເຖ. “ຕາຂີ”ຕ຺ຕິ ປາເຖເສເສາ. ອຫາສິ ເຍຕິ ຕໍ ຂີຈຍ຺ກຸ ເຊປິຕຍຕ຺ຕເຍຈ ສຕ຺ຕ ຣສທຣລີສທສ຺ສາກິ ຜຣິຕ຺ຖາ ຍຍ ຕຸຂຍ຺ຍາ ປີປາສຍ຺ຍາ ທຣີ. ອເປຕຂຣເຈາຕິ ຂິກຕກາຍຂິຕ຺ຕຂຣເຈາ. ສຸຂາເກາຂຕໍ ກຸຕ຺ຕສ຺ສ ຂິຍ ຫິ ຕສ຺ສ

ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩁᨳᩴ ᩋᨷᩉᩁᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨻ᩠ᨻᨷᨠ᩠ᨠᩔ ᨧᩥᨠᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨯᩣᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩥᨠ᩠ᩃᩥᩃᩣᩋᨻ᩠ᨻᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᩴ ᨴᩩᩃᨠᩜᩮᨿᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠᩜᩮᨶ ᩋᩈᩣᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᨠᩜᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩜᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨠᩊᩮᩅᩁᩮᩈᩩ ᨩᩮᩃᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩮᩈᩩ ᩋᩔᩣᨴᩴ ᨶᩣᨽᩥᨣᨩ᩠ᨫᩣᨾᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥᩴ

ᩈᩮᩣᨽᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩣᩉᩣᩁᨲᩣᨿ ᩈᩮᩣᨽᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨽᩮᩣᩈ᩠ᩅᩣᩴ ᨲᩴ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩴ ᨾᨾᩴ ᨿᩔᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᩋᩔ, ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᩴ ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩴ ᨹᩃᩴ ᨾᨾ ᩈᩣᨴᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨿᨾᩉᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᨬᩣᨱᨣᩮᩣᨧᩁᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᩉᨱ᩠ᨱᩅᩮ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩮᨠᨶᩥᩈ᩠ᩈᩣ ᨶᩮᨠᨾᩥᩴ, ᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩉᩥ ᨾᨾ ᨾᨶᩣᨷᩴ ᩋᩣᩅᩈᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨾᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩦᨥᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥᩴ ᨶᩥᨷᨧᩈᩣᨿᩦᨲᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨿᩥᨷᩣᩈᩣᩉᩥ ᨶᩥᨷᨲᩮᨲᩣ ᨧᩈᩣᨿᩥᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᨲᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩈᩦᨲᩥ ᩁᨾᨱᩦᨿᩴ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨷᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩴ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩃᩣᨿᩩᨲᩣ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊᩮᨾᩉᩥ ᨾᩮᨯ᩠ᨯᩉᩥ ᩋᩣᨿᩩᨲᩣ ᨷᩩᨴ᩠ᨵ ᨧᩥᨷᩩᩃᩦ, ᩋᨷᩥ ᨽᩣᨿ ᨾᩮ ᨻᩩᩃᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣᩴ ᩋᨷᩃᩣᨿᩥᨶᩦᨲᩥ ᩋᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮ ᨮᩥᨲᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩴ ᩋᩣᩃᨷᨲᩥᩴ “ᩋᨷᩃᩣᨿᩥᨶᩦ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᨷᩃᩣᨿᨶᩁᩉᩥᨲᩮ ᩋᨽᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᨣᨲᩣᩈᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥᩴ

ᩁᩪᨷᨷᨭᩥᨷᩃᩥᨾᨭ᩠ᨮᩦᩉᩣᨲᩥ ᩁᩩᨧᩥ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲᨠᨬ᩠ᨧᨶᨷᨭᩥᨻᩥᨾ᩠ᨻᩴ ᨬᩣᨱᨸ᩠ᨹᩩᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᩃᩦᩃᩣᨧᩥᩃᩣᩈᩮᨶ ᨲᩁᩩᨱᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨷᩮᩣᨲᩥᨠᩣ ᨧᩥᨿᩴ ᨴᩮᩉᩣᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩣᨿᩣᨧᩁᩁᨴᩮᩉᩣᨽᩴ ᨿᩣ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩣ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮᩴ ᩁᩪᨷᩮᨶᩣᨶᩩᨣᨲᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᨿᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩮᨶ ᩋᨶᩩᨣᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩥᨲᩣᨿ ᩅᩣᨾᩣᨿᩴ ᨲᨧ ᩁᩪᨷᩈᩮᨽᩣᨿ ᨽᩣᨿ ᨽ ᨠᨧᩥᨲᩣᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩥᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ ᨾᩪᩃᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨽᩥᩔᩥᨲᩮᩈᩩ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧᩴ ᨧᩣᩁᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩘᩦᨲᩥ ᨧᩣᩁᩩᨽᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨽ ᨦ᩠ᨣᩣᩁᩩᩃᨠᩜᩃᨽ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩴ ᨽᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩉᩩᨧᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨽᩣᨿᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩩᨧᩮ ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩋᨠᩜᩣᩉᩦᨲᩥ ᨧᨴᨲᩥᩴ

ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪑ᩴ

“ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᨲᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩈᩥ, ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᩉᩩᩃᩮ ᨠᩮᩣᩈᩥᨠᩮ;

ᩈᩣᩉᩴ ᨠᩩᩈᩃᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨧᩁᨧᩣᩁᩥᨧᩮᩉᩣᨿᩈᩣᩴ

᪑᪒ᩴ

“ᨶᩣᨶᩣᨴᩩᨾᨣᨱᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ, ᨻᩣᩉᩩᨠᩣ ᨣᩥᩁᩥᨠᨶ᩠ᨴᩁᩣ;

មមេច បមុតា ហោន្តិ, អភិវន្ទន្តិ បរិចុមេ។

១២។

“អធោ ពាហុ ចតគោរា, តឹលចារិចហិន្ទរា;

ពាហុកា តាគចិតេ្តារា, អភិវន្ទន្តិ ចារិតា។

១៣។

“តា អព្ពុខព្ពុលព្យុខា, តឹបិ តាលិ ចុត្តុព្ពរា;

ពាហុតិ ចលខាតាតិ, អាចហន្តិ អភិញ្ញាយា។

១៤។

“ឃំ កិញ្ចិ ប្កតោ តីទេ, ចលំ បតតិ អព្ពុតិ;

អសំវឃំ តំ ឃោតស្ស, ចលំ ហោតិ ចយាត្វាក៍។

១៥។

“ខុតគញ្ញាឃ មេឆាចិ, បុត្តុបញ្ញា ឃុណោហិ មេ;

មា ទោចឃ មភិវន្តុំ, បជិមេឆ ខតាឆិប។

១៦។

“ត ចាហំ ចន្ទចំ មញ្ញោ, ឃំ តុំ ទេដ្ឋាភិចន្ទត;

អាចេយ្យមានោ រាជីសិ, មរណំ អភិកង្ខសិ។

១៥៝

“តស្ស ជានន្តិ បិតរោ, គន្ធព្វា ច សទេវកា;

យេ ចាបិ ឥសយោ លោកេ, សញ្ញតត្តា តបស្សិនោ;

អសំសយំ តេបិ ជានន្តិ, បដ្ឋិតា យសស្សិនោ”តិ។

តត្ថ កោសិកិត្តិ យំ ត្វំ, ព្រាហ្មណ, រញ្ញោ កោសិកំ គច្ឆំ បតិ ភិសិន្នោ។ ភុសាលយាទុត្វាតិ ភុសេ ចព្ទេសាតេ អាលយោ យស្ស មិយាតស្ស, តស្មិំ អសិចត្វា, គច្ឆគមិយាតចាសិតីតិ អវត្វា។ ចរចារិចហោឈសាតិ ចរចារិចហេតុ ឱហេឈត សយន្តាគតា។ បយុតាតិ តា ទុត្តប្បការា គិរិកន្ទរា យំ បយុតំ កនេរាត្តិ, អហំ តាសំ បរិយោគាល្លា ហោយីតិ ជនេស្សតិ។ អភិសក្កន្តីតិ សក្កន្តិ បចត្តត្តិ, តតោ តតោ អាគត្វា យំ កោសិកិគច្ឆំ បមិសន្តីតិ អវត្វា។ ចនតោជាតិ ន កោចល់ គន្ធរាច, អថ ខោ ពាហុ ចនតោជា តយ្យាតយ្យាចនយ្យាគ្គជកានិបិ យំ ពាហុនិ បមិសន្តិ។ ភីលចារិចហិន្ទរាតិ មហិចណ្ណេន ភីលចារិនា យុត្តេ គ្គជកណ្ឌសព្ទាតេ ចតេ ឆារយត្តិយោ។ នាគមិត្តាជាតិ នាកានំ មិត្តិការេន ឆនសព្ទាតេន ចា គ្គជកេន សយន្តាគតា។ ចារិនាតិ ឧចទ្វបិ ហិ ពាហុ នជិយោ យំ ចារិនាច អភិសក្កន្តិ ឃុរេត្តីតិ ជនេស្សតិ។

តាតិ តា នជិយោ។ អាចហន្តីតិ ឧតានិ អដ្ឋាជិនិ អាកឆ្ឆន្តិ។ សព្ទានិ ហិ ឧតានិ គ្គបយោគេត្វ បទ្ទត្តចចនានិ។ អថ ចា តាតិ គ្គបយោគពាហុចចនំ។ អាចហន្តីតិ ឱ្យានិ អដ្ឋាជិនិ តា នជិយោ អាកឆ្ឆន្តិ, គ្គបកឆ្ឆន្តីតិ អវត្វា, ឧចំ គ្គបគតានិ បន មម សោតំ បមិសន្តីតិ អធិប្បាយោ។ សោតស្សាតិ យំ គ្គភតោ តីរេ ជាតទុក្ខហិ ថលំ មម អដ្ឋនិ បតតិ, សព្ទំ តំ មម សោតស្សេច សោតុគំ ហោតិ។ នតេត្វេ សំសយោតិ ឧចំ អដ្ឋបគ្គស្ស នជីសោតេន អាកយនការណំ កនេខសិ។

យេយាចិ បុទុបញ្ញាតិ គ្គភយំ អាលបនេយេច។ យា ទេរាចយាតិ ឧចំ តណ្ហាភិសង្ខំ យា ទេរាចយ។ បជិរេសឆាតិ បជិរេសឆេហិ នត្ថិ រាជានំ ឱចជតិ។ ចន្ទចត្តិ បញ្ញាចន្ទកាចំ បណ្ឌិតកាចំ។ រដ្ឋាភិចន្ទនាតិ រដ្ឋស្ស អភិចន្ទន។ អាចេយ្យមានោតិ យំសេលិហិតេហិ អាមិយន្តោ ចន្ទន្តោ, តរុណោច ហុត្វាតិ អវត្វា។ រាជីសីតិ តំ អាលបតិ។ ខ្លាធំ ទុត្តំ ហោតិ – យំ ត្វំ គិរាហារតាយ សុស្សមានោ តរុណោច សមានោ អដ្ឋលេកេន មរណំ អភិកង្ខសិ, ន ចេ អហំ តថ ខ្លាយំ បណ្ឌិតកាចំ មញ្ញាមីតិ។

តស្សាតិ យោ បុគ្គលោ តណ្ហាចសិកោ ហោតិ, តស្ស តណ្ហាចសិកកាចំ “បិតរោ”តិ សង្ខំ គតា ព្រហ្មានោ ច សិទ្ធិ កាយាចចនរេជនេចហិ

កដ្ឋា ច ទុត្តប្បការា ជិណ្ណចក្កកា ពុសមយា ច អសំសយំ ជាតត្ថិ។ អតដ្ឋិមយេទ្វារំ, យំ ទេ ពុទ្ធិយេត្តា ជានេយ្យំ, “អបុកោ ហិ តាយ តញ្ញាចសិកោ ហោតី”តិ។ បុន តេសំ ការយាតាតំ ចចនំ សុត្វា តេបិ តេសំ បដ្ឋក្ខតា យសស្សិនោ បរិចារកា, តេបិ ជាតត្ថិ។ បាបកម្មំ កទោរាត្តស្ស ហិ រទោហា តាយ តត្ថិតិ តាបសស្ស សំទេវំ ខ្យារេត្តិ ឯវមាហ។

តតោ តាបសោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១៩។

“ឯវំ វិទិត្វា វិញ្ញូ សព្ពធម្មំ, វិទ្ធំសនំ ចវនំ ជីវិតស្ស;

ន ចីយតិ តស្ស នរស្ស បាបំ, សចេ ន ចេតេតិ វធាយ តស្ស។

២០។

“ពុសិប្បការយញ្ញាទេ , ឯវំ សេវិត្យា វិទិតា សតិ;

អភរិយបរិសង្គាមេ, បាបកម្មំ ជិគីសសិ។

២១។

“សចេ អហំ មរិស្សាមិ, តីរេ ទេ បុត្តបុស្សាលិ;

អសំសយំ តំ អសិលោកោ, មយិ បេតេ អាគមិស្សតិ។

២២។

“តស្មា ហិ បាបកំ កម្មំ, រក្ខេស្សុ ច សុមជ្ឈិមេ;

មា តំ សព្ពោ ជនោ បច្ឆា, បកុដ្ឋាយិ មយិ មតេ”តិ។

ຕຕ຺ຖ ເອວໍ ວິທິຕ຺ວາຕິ ຍຖາ ອຫໍ ສີລຍ຺ຈ ອນິຈ຺ຈຕຍ຺ຈ ຊານາມິ, ເອວໍ ຊານິຕ຺ວາ ພິຕສ຺ສ໌ ວິທ຺ທຸຕິ ວິທຸເນາ໌ ສພ຺ພຍຍ຺ຈຸ ສພ຺ພໍ ສຸຈຣິຕຍຍໍ໌ ຕິວິຍຍ຺ຍາ

ສຸຈຣິຕໍ ພ຺ລຍ ສພ຺ພຍເຍ຺ຍາຕິ ອຍິເບ຺ຍຕໍ໌ ວິທ຺ທິສຕ຺ຕິ ກຕ຺ຕໍ໌ ຈຈຕ຺ຕິ ທຸຕິ໌ ຂີວິຕສ຺ສາຕິ ອາຍຸເຕາ໌ ພ຺ລໍ ທຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ເອວໍ ວິທິຕ຺ວາ ພິຕສ຺ສ

ປຕ຺ຖິຕສ຺ສ ສພ຺ພໍ ສຸຈຣິຕຍຍໍ ຂີວິຕສ຺ສ ຈ ອນິຈ຺ຈໍ ຊານຕ຺ຕສ຺ສ ເອຈຣ຺ປສ຺ສ ນຣສ຺ສ ປາປໍ ນ ຊີຍຕິ ນ ຈຍ຺ທຕິ໌ ສເຈ ນ ເຈເຕຕິ ຈຍາຍ ຕສ຺ສາຕິ

ຕສ຺ສ ສພ຺ພ ຄຕສ຺ສ ປຣປຸກ຺ກລສ຺ສ ຈຍາຍ ນ ເຈເຕຕິ ນ ປກເປ຺ຍຕິ, ເນຈ ປຣປຸກ຺ກລໍ ຈຍາຍ ເຈເຕຕິ, ນາປິ ປຣສຕ຺ຕໍ ວິນາເສຕິ, ອຫຍ຺ຈ

ກສ຺ສຈິ ຈຍາຍ ອເຈເຕຕ຺ວາ ເກຈລໍ ອຍ຺ຍປເຍ຺ຍ ອາສກ຺ກໍ ກຕ຺ວາ ກກ຺ກໍ ຂູເລາໄກເຕ຺ຕາ ນິສິເຕ຺ນາ, ຕ຺ວໍ ຍຍ຺ຍາກິ໌ ນາຍ ອກຸສລໍ ປສ຺ສີຕິ໌

ພ຺ລສິປ຺ກສຍຍ຺ຍາເຕຕິ ພ຺ລສິກເລາຕ ສຸຊ຺ຊ ອຍ຺ຍາເຕ ພ຺ລສີຕໍ ສຍຸເຕ໌ ເອວໍ ເລາກ຺ຍາຕິ ຕ຺ວໍ ນາຍ ປາປປຈາຫເຕຕ ເລາກສ຺ສ ຫິຕາຕິ ເອວໍ

ວິທິຕາ໌ ສຕີຕິ ສຕິ ເສາກເຕ ວ຺ຕຕເຍຕິ ອາລປເຕເຍຕໍ໌ ອຕຣິຍປຣິສຍ຺ຍາເສຕິ “ຕສ຺ສ ຊາຕຕ຺ຕິ ປິຕເຣາ”ຕິອາທິກາຍ ອສຸຕ຺ຕຣາຍ

ປຣິກາສາຍ ສຍຕ຺ກາເຕາ໌ ຂີກິສສີຕິ ຍຍິ ປິເປ ອສໍວິຊ຺ຊເຕ຺ຕປິ ຍໍ ເອວໍ ປຣິກາສຕ຺ຕິ ຈ ປຣຍຣໍ ອຍ຺ຍຸປຍ຺ຍຕ຺ຕິ ຈ ອຕ຺ຕເຕາ ປິປກຍໍ ກເຈສສິ

ວ຺ປຍ຺ຍາເຈສິ໌ ທີເຣ ເຕຕິ ຕຈ ກຍ຺ຍາທີເຣ໌ ປຸຖຸສຸເສ຺ຍາລິຕິ ປຸຖຸລິຍ ສຸຕ຺ຕຣາຍ ເສາລິຍາ ສຍຕ຺ກາເຕາ໌ ເປເຕຕິ ອຍ຺ຍປຍ຺ຍ ອລກິຕ຺ວາ

ປຣເລາກິໍ ກເຕ, ຍເຕຕິ ອເຕ຺ຕາ໌ ປກຍ຺ຍາຍິຕິ ອເຍ຺ຍາສິ ກຣຫິ ຕິຕ຺ຕີ໌ “ປກ຺ຕ຺ຕາສີ”ຕິປິ ປິເຍາ໌

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເຈຈສີຕາ ປຍ຺ຈ ກາຖາ ອກາສິ –

໑໑໒

“ອຍ຺ຍາຕເຍຕໍ ອຈິສຍຸສາຫິ, ອຕ຺ຕາຕຍຍ຺ຍ ຈຍາຍິ ເຕ ຕໍ;

ເຍາ ທຸຍ຺ເຍ ກາຍກ຺ເລາ ປທາຍ, ສຕ຺ຕິຍ຺ຍ ຈຍຸຍ຺ຍ ອຍິວ຺ຍເຕາສິ໌

໑໑໓

“ເຍາ ຫິຕ຺ວາ ປຸຍ຺ຍສເຍ຺ຍາກໍ, ປຍ຺ຍາສໍເຍາຊເຕ ຍິເຕາ;

ອຈຍຸເຍ຺ຍາຈ ຈຣຕິ, ປິປຍ຺ຍສ຺ສ ປຈຍ຺ທຕິ໌

໑໑໔

“ឯហិ តំ បិបយិស្សាមិ, កាយំ អទេប្យាស្សោកា កច;

ឡូបតឃាមិ ឞឹតស្មិំ, ចិហទាហិ អត្យស្សោកា៉

១៩៉

“តំ បុប្សទេសយទេត្តកិ, ចក្កទេក្ខហិ អទិត្តុយ;

ទេកាច្ចា យឃ្វទា ឌិចិឃា, ទេកាលដ្ឋិយឆ្សាញ្ញុកា;

ក្សឌិតា ហំឃប្វទេកហិ, ទេកាកិទេលត្ត បទេតាឆទេទ៉

១សិ៉

“អទេប្តត្ត ចិប្យឃាឧក្កា, បលិលឧលឃត្ថិកា;

ទេកាឃប្តឃលញ្ញអា តឹបិ, បក្កតាលចិលប្តិទេតា”តិ៉

តត្ថ អញ្ញាតទេយតត្ថិ “កទេហា ទេត កចិស្សតីតិ ចឌទេត្តា អប្តបក្កត្តាឃ ចឌឞី”តិ ឯតំ ការណំ ឃឃា អញ្ញាតំ៉ អចិឃឃ្យឃាហីតិ ទាឌាទេតា តាឃ ក្យស្សហំ ឃហត្ថិ, ទេតត តំ អាលបត្ថិ ឯចយាហ៉ អត្តាតត្ថិ តំ អាលិង្កិត្វា អប្តចតំ តឃត្ថិ អត្តាតច្ចា ទេត ឌគាយិ តច្ចា អប្តំ៉ កាយក្យទេណតិ កច្ចាតយាលិទេឃតច្ឆត្តបជិយល្លិទេត ចត្តកាទេយ៉ ឃត្តិច្ចា ឆយុច្ចាតិ ក្យស្សីល្យច្វបឃទេយត ឃត្តិឃប្លាតំ ឞីលទេច្ចាច ឃ្យចទិតឆយុច្ចា៉ អឆិដ្ឋិទេតាឃីតិ ទេឃា តុំ ញ្ញទេយ ក្យទេណ ឡូបកទេតា, ឯទេតឃ្យ ចា បតិដ្ឋិទេតាតិ អទេត្តា៉

បុប្តឃទេញ្ញាកត្ថិ បុទិយពត្ថត៉ បច្ឆាឃំទេឃាឌទេតតិ បច្ឆិយពត្ថទេត៉ ញ្ញឌំ ច្យត្តំ ទេហាតិ – អយ្ហទា តាបឃ ទេឃា យហត្ថិ ទេទ្ធឃិទិចិកចំ បហាឃ អប្តបក្កយទេត្ត ទេឃតញ្យាឃ ពាឌ្ឍិញ្ញា ចាតាតបំ អកទេណត្វា តឌីតីទេទ ឃ្យស្សយាទេតា តិឃីឌតិ, ទេឃា យហាឃយុច្ឆ៉ តទិត្វា ទេចលទេត្ត ឃំឃីឌតបុក្កលឃឌិទេឃា៉ ទេឃា បុក្កទេលិ ទេឃតញ្យាចឃិទេកា អឆយុទេច្ចាច ឌទតិ, ទេឃតញ្យាចទេឃត កាទិឃយាត់ បិបច្ចាស្ស បចឌ្ឍីតិ៉ ញ្ញតិ ឃា តាបឃំ កទេហត្ថិ ឯចយាហ៉

កាយំ អទេប្យាស្សោកា កចាតិ ឯកំទេឃទេតច អប្តបទេក្ក តិទាលទេឃា ទេហាហិ៉ ឞីតស្មិត្ថិ ឞីតទេល អប្តចទេត៉ តត្ថិ ឯចំ ចឌយាតាច ទេឌចតា

តាបសំ អាលិង្គិត្វា ឧរេ និបជ្ជាបេត្វា អាកាសេន បក្កន្តា តិយោជនិកំ ជិន្នអប្ពតំ ទិស្វា សក្កាសន្តញ្ញា សុត្វា តាបសស្ស អាចិក្ខិ “ត”ន្តិ ឧបមាហ។ បុប្ផរេណុយត្តកីតិ បុប្ផរេណុត យត្តហិ។ ចក្កេក្កហីតិ ចក្កកីចេហិ សក្កេណហិ អភិតានិតន្តិ អទេត្វា។ ព្ពកានិ ទេត សក្កេណ អាចិក្ខិ “កោត្ថ្យា”តិអានិយាហ។ តត្ថ និចិឃាតិ និច្ចា។ កោលង្គិយស្សាញ្ញកាតិ កោលង្គិសក្កណា ច តាយ សុចណ្ណសាញ្ញកា សក្កណា ច។ ឧទេត និន្នសក្កណា ឧត្តា ចសន្តីតិ នេស្សតិ។ ក្កឌិតា ហំសប្បុកេហីតិ ហំសកេណហិ ឋបក្កឌិតា ចិរេចសញ្ឆិតា។ កោកិលេត្វា បទេតិឆេរេតិ ឧត្តា អប្ពចេត កោកិលា ចស្សត្តិយោ អត្តានំ បទេតិឆន្តិ ជារេបត្តិ។ អទេប្ពត្វាតិ អប្ពា ឧត្តា។ ចិប្បសាពក្កាតិ ផលភារេត ឆ្កតយិតសាពក្កា។ បលិលពលសត្តិកាតិ បុប្ផសត្តិចយេត សាលិបលិលពលសនិសា។ បក្កតាលចិលប្ពិតោតិ បក្កតាលផលចិលប្ពិតោ។ ឧចទ្វេបិ ទ្វក្ខា ច ឧត្តា អត្ថីតិ អប្ពចតំ ចណ្ណេតិ។

ចណ្ឌយិត្វា ច បត តាបសំ តត្ថ ឋបេត្វា “ព្ពយស្មិ អប្ពចេត អប្ពាតិ ពាធេត្តា អត្តតោ តល៌ាប្បុរេហី”តិ ចត្វា បក្កាយិ។ តាបសោ អប្ពាតិ ពានិត្វា តល៌ាប្បុរេត្វា ចិស្សយិត្វា អប្ពចេត ចិចរេត្តា តំ ទេបតំ ទ្វក្ខ អគ្គចត្តំ និស្វា កិច្ចិ ចត្តំ តាសក្ខិ។ ស្វុរិយេ បត អត្តជ្ជេត តំ តាជកិត្តិបរិចារិតំ និត្តសយ្យត្តំ អគ្គចយានំ និស្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១ប៉។

“យាលិ កិរិជី កាឃ្នុវិ, អក្កនិ ចត្តុស្សតោ;

រត្តិំ ត្វំ បរិចារេសិ, និចា ចេចេសិ ចេចតំ។

១ឆ៍។

“សោញ្ញអសិត្តិសហស្សានិ, ឃា ទេយា បរិចារិកា;

ឧចំ យថាភ្ការេចាសិ, អព្ភុតោ លោមហំសនោ។

១០។

“កិំ កយ្យកទី បុទ្ធា, បាបំ អត្តទ្វាចចំ;

ឃំ កវិត្វា យត្តុស្សុស, បិដ្ឋិំ យំសានិ ពានសី”តិ។

តត្ថ យាលិនីតិ ជិត្តាយាលហេនោ៍ កិរិជីតិ ជិត្តាចេឌតឆេនោ៍ កាយុរិតិ ជិត្តាករលាបជិយល្ហិតោ៍ អដ្កនីតិ ជិត្តាដ្កនសយត្កាកោ៍ ចត្តុស្សរាតិ ជិត្តាចត្តតចិលិត្តា៍ បរិចារេរឹតិ ជុត្រ្តិយាតិ ជិត្តាចិសមេយុ ចារេសិ៍ ជិចាតិ ជិចា បន យហាទុក្ខ អត្តកោសិ៍ ឃា ទេយាតិ ឃា ទេ ជុយា៍ អត្តុតាតិ មនុស្សលោកេ អគ្គបុត្តោ៍ លោមហំសនោតិ មេ តំ បស្សន្តិ, តេសំ លោមានិ ហំសន្តិ៍ បុច្ឆាតិ បុរិមកចេ៍ អត្តទុក្ខាចហន្តិ អត្តនោ ទុក្ខាចហំ៍ មនុស្សភូតិ ឃំ មនុស្សលោកេ កត្វា ជូកាតិ អត្តនោ ពិដ្ឋិយំសាតិ លាភសីតិ បុច្ឆតិ៍

ខេមេតា តំ សញ្ញាតិត្វា “តុម្ហេ ន សញ្ញានាថ, អហំ តុម្ហាកំ បុរេ ហិតោ អហោសិំ, ជុជំ មេ ទត្តិំ បុលាត្តកចតំ តុម្ហេ ភិស្សាយ កាតស្ស បណ្ឌ្ហេបិសថស្ស តិស្សេត្ត លុង្ឆ, ជិចា ទុក្ខាត្តកចតំ បន យឃា បកតស្ស បិបេស្សច តិស្សេត្ត៍ អហញ្ញោតុម្ហេហិ ចិតិន្នេឃ ជបិតោ ក្វានុំ កេរិត្វា លញ្ញា ករហត្វា បរពិដ្ឋិមិសិកោ ហុត្វា តស្ស ជិចា កតស្ស កម្មស្ស តិស្សេត្ត ជុជំ ទុក្ខ អត្តកចាមី”តិ វត្វា កាថាទ្វយមាហ –

១០៍

“អន្ញាតាតិ បដិក្កម្យ កាយេយុ កដេតោ អហំ;

អចរិំ ជិឃយដ្ឋាតិ, បទេសំ អហិតាឃហំ៍

១១៍

“ឃោ ពិដ្ឋិមិសិកោ ហោតិ, ឧបំ ខ្លុក្ខ លាភតិ;

ឃថាហំ អញ្ញ លាភាយិ, ពិដ្ឋិយំសាតិ អត្តនោ”តិ៍

តត្ថ អន្ញាតាតីតិ ខេចេគ៍ បដិក្កម្យាតិ បដិក្កហេត្វា អនិឃិត្វា៍ អចរិត្តិ បដិបជ្ជិ៍ អហិតាឃហន្តិ អហិតាឃ អត្តនាសនាឃ អហំ៍ ឃោ ពិដ្ឋិមិសិកោតិ ឃោ បុគ្គលោ បរេសំ ពិដ្ឋិមសលាភកោ ពិសុណោ ហោតិ៍ ខ្លុក្ខាតិ ខ្លុក្ខិត្វា៍

ពួកេ បន វត្វា តាបសំ បុច្ឆិ – “តុម្ហេ ជូនាកតា”តិ៍ តាបសោ សត្ថុ ចិត្តាវេត ករេមសិ៍ “ជូកាតិ បន, ភន្តេ, ជូនេច ចសិស្សាម, កមិស្សាមា”តិ៍ “ន ចសិស្សាមិ, អប្បមប់នេឃេច កមិស្សាមី”តិ៍ ខេមេតា “សាធុ, ភន្តេ, អហំ វោ និពាទ្ធ អឞ្ញបណ្ណេត ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ វត្វា អត្តនោ អាត្តការេចត អប្បមបនេឃេច ឌ្លតាវេត្វា “អត្តក្កណា ជុនេច ចសថា”តិ បដិញ្ញា ករហត្វា ករោតា៍ តរោតា បដ្ឋាឃ និពាទ្ធ អឞ្ញបណ្ណេត ឧបដ្ឋហិ៍ តាបសោ តំ បរិក្សញ្ញតេត្វា កសិលាបរិកម្មំ កត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ៍

សត្ថា ឧបាសកានំ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា អហេសុំ, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ។ តទា ទេវធីតា ឧប្បលវណ្ណា អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

កិំឆន្ទជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៥១២] ២. កុម្ភជាតកវណ្ណនា

កោ បាតុរាសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ វិសាខាយ សហាយិកា បញ្ចសតា ឥត្ថិយោ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ សុរាឆណេ សង្ឃុដ្ឋេ តា បញ្ចសតា ឥត្ថិយោ សាមិកានំ ឆណេ កីឡមានានំ តិខិណសុរំ បដិយាទេត្វា “ឆណំ កីឡិស្សាមា”តិ សព្ពាបិ វិសាខាយ សន្តិកំ គន្ត្វា “សហាយិកេ ឆណំ កីឡិស្សាមា”តិ វត្វា “អយំ សុរាឆណោ, ន អហំ សុរំ បិវិស្សាមី”តិ វុត្តេ – “តុម្ហេ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ទានំ ទេថ, មយំ ឆណំ ករិស្សាមា”តិ អាហំសុ។ សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តា វិស្សជ្ជេត្វា សត្ថារំ និមន្តេត្វា មហាទានំ បវត្តេត្វា ពហុំ គន្ធមាលំ អាទាយ សាយណ្ហសមយេ ធម្មំ សោតុំ តាហិ បរិវុតា ជេតវនំ អគមាសិ។ តា បនិត្ថិយោ សុរំ បិវមានាវ តាយ សទ្ធិំ គន្ត្វា ទ្វារកោដ្ឋកេ ឋត្វា សុរំ បិវិត្វាវ តាយ សទ្ធិំ សត្ថុ សន្តិកំ អគមំសុ។ វិសាខា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ, ឥតរាសុ ឯកច្ចា សត្ថុ សន្តិកេយេវ នច្ចិំសុ, ឯកច្ចា គាយិំសុ, ឯកច្ចា ហត្ថកុក្កុច្ចបាទកុក្កុច្ចានិ, ឯកច្ចា កលហំ អកំសុ។

សត្ថា តាសំ សំវេគជននត្ថាយ ភមុកលោមតោ រំសិំ វិស្សជ្ជេសិ, អន្ធការតិមិសា អហោសិ។ តា ភីតា អហេសុំ មរណភយតជ្ជិតា, តេន តាសំ សុរា ជីរិ។ សត្ថា និសិន្នបល្លង្កេ អន្តរហិតោ សិនេរុមុទ្ធនិ ឋត្វា ឧណ្ណលោមតោ រំសិំ វិស្សជ្ជេសិ, ចន្ទសុរិយសហស្សុគ្គមនំ វិយ អហោសិ។ សត្ថា តត្ថ ឋិតោវ តាសំ សំវេគជននត្ថាយ –

“កោ នុ ហាសោ កិមានន្ទោ, និច្ចំ បជ្ជលិតេ សតិ;

អន្ធការេន ឱនទ្ធា, បទីបំ ន គវេសថា”តិ។ (ធ॰ ប॰ ១៤៦) –

ឥមំ គាថមាហ។ គាថាបរិយោសានេ តា បញ្ចសតាបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា គន្ធកុដិច្ឆាយាយ ពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ អថ នំ វិសាខា វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, ឥទំ ហិរោត្តប្បភេទកំ សុរាបានំ នាម កទា ឧប្បន្ន”ន្តិ បុច្ឆិ។ សោ តស្សា អាចិក្ខន្តោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ កាសិរដ្ឋវាសី សុរោ នាម វនចរកោ ភណ្ឌបរិយេសនត្ថាយ ហិមវន្តំ អគមាសិ។ តត្ថេកោ រុក្ខោ ឧគ្គន្ត្វា បោរិសមត្តេ ឋានេ តិធាខន្ធោ អហោសិ។ តស្ស តិណ្ណំ ខន្ធានំ អន្តរេ ចាដិប្បមាណោ អាវាដោ អហោសិ។ សោ

ເຄເວ ຈສ຺ສເຕ຺ຕ ຊຸເຄເກາຕ ປູຣິເຕາ, ຕໍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖິກິ ອາຍລກິ ຍຣິຈເກເສ຺ສາ ຈ ອເຫາສິ , ເຕນ ປກ຺ກາຕິ ຜລິຕິ ລິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ປຕຕ຺ຕິˋ ຕສ຺ສາ ຈິຕ຺ເຕ ສພ຺ພາຕສາລິ ຊາເຕາ, ຕເຕາ ສຸຈກາ ສາລິສີສານິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕສ຺ສາ ຫຸເຕ຺ຕ ຄິສີທິຕ຺ວາ ລາຄຕ຺ຕິˋ ເຕນ ລາຄຍາກາຕໍ ສາລີປິ ຕທ຺ລິປິ ຕຕ຺ຖ ປຕຕ຺ຕິˋ ຕຸຕິ ຕໍ ຊຸຄໍ ສຸຣິຍສຕ຺ຕາເປຕ ປທ຺ຍາຕໍ ຣສໍ ເລາຫິຕຈນ຺ທ ອເຫາສິˋ ຄິຄາຍສເຍເຍ ປິປາສິຕາ ສກຸນາກາ ອາກຕ຺ວາ ຕໍ ປິວິຕ຺ວາ ຍຕ຺ຕາ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ປຕິສຸ, ຕສ຺ສ ເວາຕໍ ຄິກ຺ຂາມິຕ຺ວາ ຈິກຸຊຍາຄາ ປກ຺ກມຕ຺ຕິˋ ຣຸກ຺ຂສຸຄລຍກ຺ກວາຊິສຸປິ ວເສຈ ຄເຍາˋ ຈຄຈເຣເກາ ຕໍ ທິສ຺ວາ “ສເຈ ຕຸຄໍ ຈິສໍ ກເຈຍ຺ຍ, ຕຸເຍ ຍເຣຍ຺ຍ, ຕຸເຍ ປຄ ເວາຕໍ ຄິກ຺ຂາມິຕ຺ວາ ຍຈາສຸຕໍ ກຈ຺ຈຕ຺ຕິ, ຄຍິທໍ ຈິສ”ຕ຺ຕິ ສຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ຍເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຍໍສໍ ລາຄິຕຸກາເຍາ ອເຫາສິˋ ຕເຕາ ອກ຺ກິ ກຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂມູເລ ປຕິເຕ ຕິຕ຺ຕິຣກຸກ຺ກຸຊາຄເຍາ ຍາເຣຕ຺ວາ ຍໍສໍ ອງ຺ກາເຣ ປຈິຕ຺ວາ ວເກາຄ ຫເຕ຺ຕຄ ຄຄ຺ເຕ຺ຕາ ວເກາຄ ຍໍສໍ ລາຄເຕ຺ຕາ ວກາຫຕ຺ຖໍ ຕເຕ຺ຕຈ ອເຫາສິˋ

ຕເຕາ ປຄ ອຈິເຣເຣ ວເກາ ຈຣເຫາ ຄາຍ ຕາປເສາ ຈສຕິˋ ຈຄຈເຣເກາ ອຍ຺ຍາຄາປິ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ ກຈ຺ຈຕິˋ ອຊສ຺ສ ວຕເຄເຫາສິ – “ຕຸຄໍ ປິຄໍ ຕາປເສຄ ສທ຺ທິ ປິວິສ຺ສາມີ”ຕິˋ ເສາ ວກໍ ເວຊ຺ຊຸຄາຊຸຕຸກໍ ປູເຣຕ຺ວາ ປກ຺ກມໍເສຄ ສທ຺ທິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ປຄ຺ຄສາລ ກຕ຺ວາ, “ກເຕ຺ຕ, ຕຸມໍ ປິວຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຊເຄາປິ ຍໍສໍ ລາຄຕ຺ຕາ ປິວິສຸˋ ຕຸຕິ ສຸເຣຄ ຈ ຈຣເຫຄ ຈ ຄິຄ຺ຄຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ປິຄສ຺ສ “ສຸຣາ”ຕິ ຈ “ຈຣຫາ”ຕິ ຈ ຄາຍໍ ຊາຕໍˋ ເຕ ຊເຄາປິ “ອເຕ຺ຕເສາ ຊຸປິເຍາ”ຕິ ເວຊ຺ຊຸຄາຊຸຕຸເຍາ ປູເຣຕ຺ວາ ກາເຊຄາຄາຍ ປທ຺ທຕ຺ຄກາຣ ກຕ຺ວາ “ປິຄກາຣກາ ຄາຍ ອາກຕາ”ຕິ ຣເຍ຺ຍາ ອາເຣາຈາເປສຸໍˋ ຣາຊາ ເຕ ປເກ຺ກາສາເປສິ, ເຕ ຕສ຺ສ ປິຄໍ ຊຸປເຄສຸໍˋ ຣາຊາ ເທ຺ວ ຕເຍາ ຈາເຣ ປິວິຕ຺ວາ ຍຊ຺ຊິ, ຕສ຺ສ ຕໍ ວກາຫຕ຺ຖຫຍຕ຺ຕເຍຈ ອເຫາສິˋ ອຊ ເຄ “ອຍ຺ຍາຍປິ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິˋ “ອຕ຺ຖິ, ເຄຈາ”ຕິˋ “ກຸຫິ”ນ຺ຕິ? “ຫິຍຈເຕ຺ຕ ເຄຈາ”ຕິˋ “ເຕຄ ຫິ ອາເຄຊາ”ຕິˋ ເຕ ກຕ຺ວາ ວກເທ຺ວ ຈາເຣ ອາເຄຕ຺ວາ “ຄິຕຸທ຺ທໍ ກຕ຺ຕຸ ຄ ສກ຺ກິສ຺ສາຍາ”ຕິ ສຍ຺ຫາເຣ ສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ຕຈໍ ອາຊິ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຕສຍ຺ຫາເຣ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຄກາເຣ ສຸຣໍ ກາຣິສຸˋ ຄາກຣາ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ປຍາທໍ ອາປຄ຺ຄາ ທຸກ຺ກຕາ ອເຫສຸໍ, ຄກາຣໍ ສຸຍ຺ຍໍ ຈິຍ ອເຫາສິ, ເຕຄ ປິຄກາຣກາ ຕເຕາ ປລາຍິຕ຺ວາ ຄາຣາລສິ ກຕ຺ວາ “ປິຄກາຣກາ ອາກຕາ”ຕິ ຣເຍ຺ຍາ ອາເຣາຈາເປສຸໍˋ ຣາຊາ ເຕ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ ປຣິຕ຺ຕຍໍ ອຄາສິˋ ເຕ ຕຕ຺ຖາປິ ສຸຣໍ ອກໍສຸ, ຕຍິປິ ຄກາຣໍ ຕເຊຈ ຈິຄສ຺ສິ, ຕເຕາ ປລາຍິຕ຺ວາ ສາເກຕໍ, ສາເກຕເຕາ ສາວຕ຺ຖິ ອກໍສຸˋ

ຕຄາ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ສຕ຺ຕຍິເຕ຺ຕາ ຄາຍ ຣາຊາ ອເຫາສິˋ ເສາ ເຕສໍ ສຄ຺ຄຫໍ ກຕ຺ວາ “ເກຄ ເຈາ ອເຕ຺ຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ “ສຍ຺ຫາຣຍູເລຄ ເຈຈ ສາລິປິເຄ຺ຄຄ ຈ ປທ຺ທາຫິ ຈາຊິສເຕຫິ ຈາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ສຕ຺ຕໍ ຄາເປສິˋ ເຕ ປທ຺ທາສຸ ຈາຊິສເຕສຸ ສຸຣໍ ສຄ຺ຄາເປຕ຺ວາ ຍູສິກາເຍຄ ຈາຊີຣກ຺ຂຕ຺ຕາຍ ວເກກາຍ ຈາຊີຍາ ສຕ຺ຕເກ ວເກກໍ ຄິຍ຺ຍອາຣໍ ຄຕ຺ຕິສຸˋ ເຕ ປທ຺ທິຕ຺ວາ ຊຸຕ຺ຕເຣາກາເລ ຈາຊີກຸທ຺ທິສຸ ປຍ຺ຍຸຕ຺ຕໍ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ຍຕ຺ຕາ ຄິກ຺ຂາມິສຸˋ ຍູສິກາ ອາກຕ຺ວາ ເຕສໍ ກຍ຺ຍຄາສິກຄາຄິກຄຸເຄ຺ຄ ລາຄິຕ຺ວາ ອກຍໍສຸˋ “ຄິຍ຺ຍອາຣາ ສຸຣໍ ປິວິຕ຺ວາ ຍຕາ”ຕິ ອາຍຸຕ຺ຕກປຸຣິສາ ຣເຍ຺ຍາ ອາເຣາເຈສຸໍˋ ຣາຊາ “ຈິສກາຣກາ ວເຕ ກຈິສ຺ສຕ຺ຕີ”ຕິ ເຕສໍ ຄ຺ຄຸຍິ ຊຄາຕໍ ສີສາຕິ ລິກ຺ຂາເປສິˋ ເຕ “ສຸຣໍ ເຄຈ, ຍຄຸຣໍ ເຄຈາ”ຕິ ຈິຣຈຕ຺ຕາຈ ຍຣິສຸˋ ຣາຊາ ເຕ ຍາຣາເປຕ຺ວາ “ຈາຊີເຍາ ກິຄ຺ຄຈາ”ຕິ ອາລາເປສິˋ ຄິຍ຺ຍອາຣາປິ ສຸຣາຍ ຊຸລ຺ລາຍ ຊຸຄ຺ຫິຕ຺ວາ ກີຍ຺ຍອຕ຺ຕາ ຈິຈຣິສຸ, ເຕ ຊິສ຺ວາ ຣເຍ຺ຍາ ອາເຣາເຈສຸໍˋ ຣາຊາ “ສເຈ ຈິສໍ ອສ຺ສ, ວເຕ ຍເຣຍ຺ຍ, ຍຄຸເຣເຣຈ ກຈິຕຕ຺ພໍ, ປິວິສ຺ສາມິ ຄ”ນ຺ຕິ ຄກາຣໍ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ຣາຊງ຺ຄເຍ ຍລ຺ຄປໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ອລງ຺ກຕຍລ຺ຄເປ ສຍຸສ຺ສິຕເສຕຈ຺ເຈ຺ຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ຄິສີທິຕ຺ວາ ອຍທ຺ຄລປຣິວຸເຕາ ສຸຣໍ ປິຕຸໍ ອາຣຄິˋ

ຕຄາ ສເກ຺ກາ ເຄຈຣາຊາ “ເກາ ຄຸ ເຂາ ຍາຕຸປຄ຺ຄາຄາຄີສຸ ອປ຺ປຍຕ຺ຕາ ຄີລິ ສຸຈຣິຕາຄິ ປູເຣຕີ”ຕິ ເລາກໍ ເວາເລາເກເຕ຺ຕາ ຕໍ ຣາຊາຕໍ ສຸຣໍ ປິຕຸໍ

និសិន្នំ ទិស្វា “សចាយំ សុធំ បិវិស្សតិ, សកលជម្ពុទីបេបិ នស្សិស្សតិ។ យថា ន បិវិស្សតិ, តថា តំ ករិស្សាមី”តិ ឯកំ សុធាបុណ្ណំ កុម្ភំ ហត្ថតលេ ឋបេត្វា ឱភាសេន្តី សេតាភត្វា ទេវញ្ញា សមុទ្ទេន អាកាសេ ឋត្វា “ឥមំ កុម្ភំ កិណាថ, ឥមំ កុម្ភំ កិណាថា”តិ អាហ។ សក្កោ មិត្តរាជា តំ តថា ចរន្តិំ អាកាសេ ឋិតំ ទិស្វា “កុតោ នុ ខោ ទេវតា អាគច្ឆតី”តិ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១១។

“កោ បាតុរាសិ តិទិវា នភម្ហិ, ឱភាសយំ សំវរិំ ចន្ទិមាវ;

គត្តេហិ តេ រស្មិយោ និច្ឆរន្តិ, សតេរតា វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

១២។

“សោ ឆិន្នវាតំ កមសិ អឃម្ហិ, វេហាយសំ គច្ឆសិ តិដ្ឋសី ច;

ឥទ្ធី នុ តេ វណ្ណវតី សុភាវិតា, អនទ្ធគូនំ អបិ ទេវតានំ។

១៣។

“វេហាយសំ គម្មមាគម្ម តិដ្ឋសិ, កុម្ភំ កិណាថាតិ យមេតមត្ថំ;

កោ វា តុវំ កិស្ស វា តាយ កុម្ភោ, អក្ខាហិ មេ ឱភាហូល ឱតមេតត្ថ”ន្តិ។

តត្ថ កោ បាតុរាសីតិ កុតោ បាតុភូតាសិ, កុតោ អាគតាសីតិ អត្ថោ។ តិទិវា នភម្ហីតិ កិំ តាវតិំសភវនា អាគន្ត្វា ឥធ នភម្ហិអាកាសេ បាកដោ ជាតាសីតិ បុច្ឆតិ។ សំវរិន្តិ រត្តិំ។ សតេរតាតិ ឱទាតាយិកា។ សោតិ សោ ត្វំ។ ឆិន្នវាតន្តិ ចលិតហកោបិ វាតេ វាយតេ ន កមតិ, តស្ស បន សោបិ វាតោ នត្ថិ, តេនេតមាហ។ កមសីតិ បវត្តសិ។ អឃម្ហីតិ អប្បដិឃេ អាកាសេ។ វណ្ណវតីតិ វណ្ណ ជីយ បតិដ្ឋា ជីយ ភតា។ អនទ្ធគូនំ អបិ ទេវតានន្តិ យា បរេសា អទ្ធានំ អគមនេន អនទ្ធគូនំ ទេវតានំ ឥទ្ធិ, សា អបិ តវ សុភាវិតាតិ បុច្ឆតិ។ វេហាយសំ គម្មមាគម្មាតិ អាកាសេ បវត្តំ បទវីតិហារំ បដិច្ច និស្សាយ។ “តិដ្ឋសី”តិ ឥមស្ស “កោ វា តុវ”ន្តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ, ឯវំ តិដ្ឋមានោ កោ វា ត្វន្តិ អត្ថោ។ យមេតមត្ថន្តិ យំ ឯតំ វទសិ។ ឥមស្ស “កិស្ស វា តាយ”ន្តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ, យំ ឯតំ កុម្ភំ កិណាថាតិ វទសិ, កិស្ស វា តេ អយំ កុម្ភោតិ អត្ថោ។

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩣᨿ ᨴᩮᩣᩈᩮ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪖᪨

“ᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨶᨸᩥ ᨲᩮᩃᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨶ ᨹᩣᨱᩥᨲᩔ ᨶ ᨾᨵᩩᩔ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣ;

ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩔ ᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᩋᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᨶᩥ, ᨴᩮᩣᩈᩮ ᨻᩉᩪ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨣᨲᩮ ᩈᩩᨱᩣᨳ᪨

᪑᪗᪨

“ᨣᩊᩮᨿ᩠ᨿ ᨿᩴ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩮ ᨸᨸᩣᨲᩴ, ᩈᩮᩣᨻ᩠ᨽᩴ ᨣᩩᩉᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᨶᩥᨿᩮᩣᩊᩥᨣᩃ᩠ᩃᩴ;

ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨲᩔᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨾᩥᨾᩴ ᨠᩥᨱᩣᨳ᪨

᪑᪘᪨

“ᨿᩴ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩮᩈᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨲᩦ ᨣᩮᩣᩁᩥᩅ ᨽᨠ᩠ᨡᩈᩣᨴᩦ;

ᩋᨶᩣᨳᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨸᨣᩣᨿᨲᩥ ᨶᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨧ, ᨲᩔᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨾᩥᨾᩴ ᨠᩥᨱᩣᨳ᪨

᪑᪙᪨

“ᨿᩴ ᩅᩮ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧᩮᩃᩮᩣᩅ ᨶᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨣᩣᨾᩮ ᩅᩥᩈᩥᨡᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᩥ;

ᩈᨾ᩠ᨾᩪᩊ᩠ᩉᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩮᩃᩈᩣᨿᩦ, ᨲᩔᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨾᩥᨾᩴ ᨠᩥᨱᩣᨳ᪨

᪒᪐᪨

“យំ បិត្វា ឧដ្ឋាយ បទេវឈយាតោ, សីសញ្ច ពាហុញ្ច បចាលយន្តា;

សោ នច្ចតិ ទារុកដល្លកោវ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៦។

“យំ វេ បិវិត្វា អគ្គិទឌ្ឍា សយន្តិ, អថោ សិគាលេហិបិ ខាទិតាសេ;

ពន្ធំ វធំ ភោគជានិញ្ចុបេតិ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៧។

“យំ បិត្វា ភាសេយ្យ អភាសនេយ្យំ, សភាយមាសីនោ អបេតវត្ថោ;

សម្មក្ខិតោ វន្តគតោ ព្យសន្នោ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៨។

“យំ វេ បិវិត្វា ឧក្កដ្ឋា អាវិលក្ខា, មមេវ សព្ពបថវីតិ មញ្ញេ;

ន មេ សមោ ចាតុរន្តោបិ រាជា, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៩។

“មានាតិមានា កលហានិ បេសុណី, ទុព្ពណ្ណិនី នគ្គិយិនី បលាយិនី;

ចោរាន ធុត្តាន គតី និកេតោ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៤០។

“ᨭᩢ᩠ᨯᩣᨲᩥ ᨸᩦᨲᩣᨲᩥ ᨠᩩᩃᩥᨲᩥ ᩋᩔᩩ, ᩋᨶᩮᨠᩈᩣᩉᩔᨲᩣᨲᩥ ᩃᩮᩃᩥᨠ;

ᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᨭ᩠ᨭᨠᨲᩣᨲᩥᨿᩣᨿ, ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᨾᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩣᨽ᩺

᪓᪙᩺

“ᨯᨬ᩠ᨬᩣ ᨯᨲᩴ ᩁᨭᨲᩴ ᨭᩣᨲᨴ᩠ᨷᩴ, ᩁᩮᩃᩩᨲ᩠ᨲ ᨣᨧ ᨿᨲ᩠ᨲ ᨧᩥᨲᩣᨿᩈᨿᨲ᩠ᨲᩥ;

ᨻ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿᨯᩦ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩴ ᨠᩩᩃᩥᨲᩴ, ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᨾᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩣᨽ᩺

᪓ᩃ᩠᩺

“ᨿᩴ ᨶᩮ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᨷᨷᩥᨧ ᨶᨷᩥᨶᩈᩣ, ᩋᨶᨠ᩠ᨠᩣᨿᨲᩥ ᨿᩣᨲᩁᩢ ᨷᩥᨲᩁᨲ᩠ᨲᩣ;

ᩈᩔᩩᨿᩥᨿ ᨠᨶᩃᩩᨿ᩠ᨿ ᩋᨶᨽᩣᨷᩥ ᨿᩩᩃᩣ᩠ᨿ ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᨾᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩣᨽ᩺

᪓ᨷ᩠᩺

“ᨿᩴ ᨶᩮ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᨷᨷᩥᨧ ᨲᩣᩁᩦ, ᩋᨶᨠ᩠ᨠᩣᨿᨲᩦ ᩈᩔᩩᩁᩢ ᩈᩣᨿᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ;

ᨭᩣᨿᨿᩥ ᨠᨶᩃᩩᨿ᩠ᨿᨷᩁᩥᨽᩣᩁᩥᨠᨿᩥ, ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᨾᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩣᨽ᩺

᪓ᨯ᩠᩺

“ᨿᩴ ᨶᩮ ᨷᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲ ᩉᨶᨲᨿ᩠ᨿ ᨶᨷᩥᨶᩈᩣ, ᨯᨶᨿ᩠ᨿ ᨴᩥᨲᩴ ᩈᨿᩃᩢ ᩁᩣᩉᩩᩃᩢ ᨧᩣ;

ᨠᨶᨭ᩠ᨮ ᩋᨷᩥᨿᨿᩥ ᨲᨶᨲᩣᨲᩥᨭᩣᨲᩴ, ᨲᩔᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᨾᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩣᨽ᩺

៥០។

“យំ វេ បិវិត្វា ទុច្ចរិតំ ចរន្តិ, កាយេន វាចាយ ច ចេតសា ច;

និរយំ វជន្តិ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៥១។

“យំ យាចមានា ន លភន្តិ បុព្ពេ, ពហុំ ហិរញ្ញម្បិ បរិច្ចជន្តា;

សោ តំ បិវិត្វា អលិកំ ភណាតិ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៥២។

“យំ វេ បិត្វា បេសនេ បេសិយន្តោ, អច្ចាយិកេ ករណីយម្ហិ ជាតេ;

អត្ថម្បិ សោ នប្បជានាតិ វុត្តោ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៥៣។

“ហិរីមនាបិ អហិរីកភាវំ, បាតុំ ករោន្តិ មទនាយ មត្តា;

ធីរាបិ សន្តា ពហុកំ ភណន្តិ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៥៤។

“យំ វេ បិត្វា ឯកថូបា សយន្តិ, អនាសកា ថណ្ឌិលទុក្ខសេយ្យំ;

ទុព្ពណ្ណិយំ អាយសក្យញ្ចុបេន្តិ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៣។

“យំ វេ បិត្វា បត្តខន្ធា សយន្តិ, កាវោ កុដហតាវ ន ហិ វារុណិយា;

វេកោ នរេន សុសហោរិវ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៤។

“យំ មនុស្សា វិវជ្ជន្តិ, សប្បំ ឃោរវិសមិវ;

តំ លោកេ វិសសមានំ, កោ នរោ បាតុមរហតិ។

៣៥។

“យំ វេ បិត្វា អន្ធកវេណ្ហុបុត្តា, សមុទ្ទតីរេ បរិចារយន្តា;

ឧបក្កមុំ មុសលេហិ អញ្ញមញ្ញំ, តស្សា បុណ្ណំ កុម្ភមិមំ កិណាថ។

៣៦។

“យំ វេ បិត្វា បុព្ពទេវា បមត្តា, តិទិវា ចុតា សស្សតិយា សមាយា;

តំ តាទិសំ មជ្ជមិមំ និរត្ថំ, ជានំ មហារាជ កថំ បិវេយ្យ។

៣៧។

“នយិមស្មិំ កុម្ភស្មិំ ទធិ វា មធុ វា, ឯវំ អភិញ្ញាយ កិណាហិ រាជ;

ឯចព្យំ ក្យុក្កាតា យឃា តេ, អក្ខាតរូបំ តច សត្ថុយិត្វា"តិ៍

តត្ថ ចន្ទាតីតិអាឥភចា៍ កព្ទឯឃ្យាតិ កន្លេត្វា បរេក បរេក បរិចរេត្តឃ្យ៍ ឃំ បិត្វា បរេតតិ ឃំ បិចិត្វា បរេតឃ្យ៍ សេាត្តត្តិ អាចាដិ៍ ចត្តិសេឃាព្យក្ខាលត្តិ ចត្តិកព្ទា ឆព្យក្ខាលព្ទា៍ អនេកាឌេតឃ្យត្តិ ក្យុឌ្ឍាតំ អឃុត្តា៍ អនេតសយាទេតាតិ អតិស្សទេរា៍ ពេការិចាតិ ពេការេលា ចិឃ៍ កក្ខសាឥតិ បុរាណកសដលាគេកា, ឃធា សេា តត្ថ តត្ថ កក្ខសំ បរិសេឃសេត្វា អាហិណ្ឌតិ, ឯចំ អាហិណ្ឌតីតិ អត្ថោ៍ អតាឆយាទេតាតិ តិរចស្សសេឃា អតាសេធា ចិឃ៍ រូបកាឃតីតិ អញ្ញា កាឃត្តិ ចិស្វា រូបកាត្វា កាឃតិ៍ អទេចសេលិចាតិ អទេចលសេកា ចិឃ៍ ចិសិតត្តទាតីតិ អត្តទចិឆិសេឃា៍ អតិសេចលសាឃិតិ អតិចិទេយ្យិ តិដ្ឋំ ឆក្កសេយឃ្យ៍ "អតិសេចលចារី"តិបិ បិសេធា, អតិសេចលចារី ហុត្វា ចទេឃ្យាតិ អត្ថោ៍

គារុកដល្លសេកាចាតិ គារុយឃឃត្តរូបកំ ចិឃ៍ សេកាកខាតិព្ទាសេបត្តិតិ សេកាកខាតិព្ទា រូសេបត្តិ, បិណាតិបិតាឥតិ កត្វា គល្ឌបិព្យក្ខតា ឆតខាតិព្ទា អញ្ញាព្ទា ចឆពាត្តតាឥទុក្ខ បិបុណត្តិតិ អសេត្ថា៍ ចត្តកសេតាតិ អត្តសេតា ចត្តស្មិ កសេតា៍ ព្យុសសេត្កាតិ ព្យុសតាបសេត្កា៍ "ចិសសេត្កា"តិបិ បិសេធា , តស្មិ ចសេត្ត ឆសសេត្កាតិ អសេត្ថា៍ រក្កសេដ្ឋាតិ អហំ យហារឃារឆា, សេកា យឃា សឥសេសា អត្តីតិ ឯចំ រក្កិសកសេតា ហុត្វា៍ អាចិលសេក្ខាតិ ទត្តសេក្ខា៍ សត្ថុបឆចិតិ សត្ថា បឆចិ៍ "សត្ថុបុចុចិ"តិបិ បិសេធា៍ ចាតុទសេត្វាតិ ចតុសឃុទ្ធបរិឃត្តាឃ បឆចិឃា ព្យស្សទេរា៍ យាតាតិយាតាតិ យាតកាទិកា៍ សេសបសេកុបិ ឯសេច តសេឃា៍ កតីតិ តិដ្ឋត្តិ៍ តិសេកសេតាតិ តិចាសេសា៍ តស្សា បុណ្ណត្តិ ឃា ឯចរូបិ, តស្សា បុណ្ណា៍ ព្ទាដ្ឋាតីតិ សបិដ្ឋាតិ៍ ឫតាតីតិ ចត្តាលក្ការកព្យកល្ឌហិ បុបុឫតាតិ៍ រជ្ឈិត្តគាឃឌ្ឍកតាតីតិ រជ្ឈិត្តគាឃាគាតិ តិដ្ឋាតិ កតាតិ៍ ឃត្ថ ចិតាសឃត្តីតិ ឃំ តិស្សាឃ ឃត្ថ បតិដ្ឋិតា, ឯចំ ពាហុយិ ឆតឆញ្ញាឥសាបសេតឃ្យ តាសឃត្តិ, កបណា សេហាត្តិ៍

ឥត្តរូបិតិ គប្បិតរូបេ៍ កសេណាឃ្យាតិ កទិឃសញ្ញាឃ កិលេសចសេត ហសេត្ថ កសេណាឃ្យ៍ គាសឃ្យិ កសេណាតិ អត្តសេតា គាសឃ្យិ កិលេសចសេត "សាយិសេកា សេយ"តិ កសេណាឃ្យ៍ បិចិត្វាតាតិ បិចិត្វា៍ ទុដ្ឋទិតំ ចទិត្វាតិ ឯចំ តីហិ ទ្វាសេហិ គសចិឆយិ អកុសលំ កត្វា៍ ឃំ ឃាចយាតាតិ ឃំ បុទិសំ បុត្តា សុទំ អបិចត្តិ ពាហុំ ហិទញ្ញា បរិទុដ្ឋត្តា យុសាចាដំ កសេរាហីតិ ឃាចយាតា ត លកត្តិ៍ បិត្វាតិ បិចិត្វា ឥសេតា៍ តបុខាតាតិ ចុសេត្វាតិ "សេកាតសេដ្ឋត អាកសេតាសិ"តិ ចុសេត្វា សាសតស្ស ទុក្កហិតត្វា តំ អត្ថ ត ខាតាតិ៍ ហិទិឃតាបិតិ ហិទិឃុត្តចិត្វាបិ៍ ឯកទ្វបិតិ ស្វកទទេបិតកា ចិឃ ហិតខេដ្ឋហិបិ សដ្ឋិ ឯកទាសិ ហុត្វា៍ អតាសកាតិ តិទាហាទា៍ ឆល្ហិលទុក្ខសេឃ្យត្តិ ក្សុយិឃំ ទុក្ខសេឃ្យ សឃត្តិ៍ អាឃសព្យត្តិ កទហំ៍

បត្តលត្ឋាតិ បតិតក្ខត្ឋា៍ ក្ទុដហតាចាតិ កិចាឃ ពាសេដ្ឋត ក្ទុសេដត ហតា កាសេចា ចិឃ, ឃធា តា តិណំ អលាគត្តិសេឃា បិតិឃំ អបិចត្តិសេឃា សឃត្តិ, តធា សឃត្តីតិ អសេត្ថា៍ សេឃារចិសយិចាតិ សេឃារចិសំ ចិឃ៍ ចិសសយាតត្តិ ចិសសឥសំ៍ អត្ថកសេចល្ឌបុត្វាតិ គស កាតិករាខាសេតា៍ រូបក្កុយត្តិ បហទិ សុ៍ បុត្តាសេគចាតិ អសុទា៍ តិឥចាតិ តាចតិំសសេគចសេលិកា៍ សស្សតិឃាតិ សស្សតា, ឥឃាយុកកាសេចត តិដ្ឋសឃុតា សេគចសេលិកាតិ អសេត្ថា៍ សយាឃាតិ សដ្ឋិ អសុទយាឃាហិ៍ ខាតត្តិ ឯចំ "តិទត្ថកំ ឯត"ត្តិ ខាតសេត្វា ត្យុយាឥសេសា បល្ឌិសេតា បុទិសេសា កចំ បិសេចឃ្យ ៍ ក្យុក្កាតា យឃាតិ ក្យុក្កាតំ យឃា, អឃសេយច ចា បិសេធា៍ អក្ខាតរូបត្តិ សភាចសេតា អក្ខាតំ៍

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ສຸຣາຍ ອານີຕພໍ ຎາຕ຺ວາ ຕຸຏ຺ໂຐ ສກ຺ກຸສ຺ສ ຖຸຕິ ກໂຣນ຺ໂຕ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໙໐.

“ນ ເມ ປິຕາ ວາ ອຖວາປິ ມາຕາ, ລຸຕາຄິນາ ພາຄິນເກາ ຕຸຈຸນສິ;

ຫິຕານຸກມ຺ປີ ປເຣຍ຺ຍກາເມາ, ເສາຫໍ ກຣິສ຺ສໍ ວຈນໍ ຕເວຎ຺ຎ.

໙໑.

“ຉຉາມິ ເຕ ກາຍວຣາຕິ ປຎ຺ຎາ, ຉາສີສຕໍ ສຕ຺ຕ ກຈິສຕາຕິ;

ອາເຆ຺ຎາຍຸເຕ຺ຕ ຈ ຣເຜ ຉສ ຕ຺ຣເຍ, ອາຈຣິເຍາ ເຫາສິ ມມຕ຺ຕກາເມາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຕ ກາຍວຣາຕີຕິ, ມຫາຣາຊ, ອາຈຣິຍສ຺ສ ຕາຍ ອາຈຣິຍກາເກາ ຕ຺ວສ຺ສິຕເຕ຺ຕາ, ນິຈ຺ເຈ ນິຈ຺ເຈ ສຕສຫສ຺ສຸຎາຕເກ ຕຸຍ຺ຫຳປຎ຺ຎ ກາເຍ

ຉຉາມີຕິ ຈຉຕິ. ຉສ ຕ຺ຣເຍຕິ ຕ຺ຣເຍ ຉສ ປຸຣເຕາ ຌິເຕ ກຎ຺ຎາຕຍິຍິເຕ຺ຕ ຣເຜ ຉເສ຺ສເຕ຺ຕາ ລຈຍາຫ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສເກ຺ກາ ເຉຈຕ຺ຕກາຈໍ ຉເສ຺ສຕ຺ວາ ອຕ຺ຕາຕໍ ຊາຕາເປເຕ຺ຕາ ອາກາເສ ຊຕ຺ວາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໙໒.

“ຕເຈຈ ຉາສີສຕຍຕ຺ຕ ຣາຊ, ກາຍາ ຈ ກາເຈາ ຈ ຕເຈຈ ເຫາຕູ;

ອາເຆ຺ຎາຍຸຕ຺ຕາ ຈ ຣຜາ ຕເຈຈ, ສເກ຺ກາຫຍສ຺ມິ ຕິຉສາຕຍິເຕ຺ຊາ.

໙໓.

“ຍໍເສາຈຕໍ ສປ຺ປິປາຍາສໍ ກຸຎ຺ຎ, ຕາຉສ຺ສຸ ຈ ຕ຺ວໍ ຍຉຸຍາສປຸເຈ;

ឯវំ តុវំ ធម្មរតោ ជនិន្ទ, អនិន្ទិតោ សគ្គមុបេហិ ឋាន”ន្តិ។

តត្ថ ឯវំ តុវំ ធម្មរតោតិ ឯវំ ត្វំ នានគ្គរសភោជនំ ភុញ្ជន្តោ សុរាបានា វិរតោ តីណិ ទុច្ចរិតានិ បហាយ តិវិធសុចរិតធម្មរតោ ហុត្វា កេនចិ អនិន្ទិតោ សគ្គដ្ឋានំ ឧបេហីតិ។

ឥតិ សក្កោ តស្ស ឱវាទំ ទត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ សោបិ សុរំ អបិវិត្វា សុរាភាជនានិ ភិន្ទាបេត្វា សីលំ សមាទាយ ទានំ ទត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។ ជម្ពុទីបេបិ អនុក្កមេន សុរាបានំ វេបុល្លប្បត្តំ ជាតំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុម្ភជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៥១៣] ៣. ជយទ្ទិសជាតកវណ្ណនា

ចិរស្សំ វត មេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ សាមជាតកសទិសំ (ជា. ២.២២.២៩៦ អាទយោ)។ តទា បន សត្ថា “បោរាណកបណ្ឌិតា កញ្ចនមាលំ សេតច្ឆត្តំ បហាយ មាតាបិតរោ បោសេសុ”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កបិលរដ្ឋេ ឧត្តរបញ្ចាលនគរេ បញ្ចាលោ នាម រាជា អហោសិ។ តស្ស អគ្គមហេសី គព្ភំ បដិលភិត្វា បុត្តំ វិជាយិ។ តស្សា បុរិមភវេ ឯកា សបត្តិកា កុជ្ឈិត្វា “តុយ្ហំ ជាតំ ជាតំ បជំ ខាទិតុំ សមត្ថា ភវេយ្យាមី”តិ បត្ថនំ ឋបេត្វា យក្ខិនី អហោសិ។ សា តទា ឱកាសំ លភិត្វា តស្សា បស្សន្តិយាវ តំ អល្លមំសបេសិវណ្ណំ កុមារកំ គហេត្វា មុរុមុរាយន្តី ខាទិត្វា បក្កាមិ។ ទុតិយវារេបិ តថេវ អកាសិ។ តតិយវារេ បន តស្សា បសូតិឃរំ បវិដ្ឋកាលេ គេហំ បរិវារេត្វា គាឡ្ហំ អារក្ខំ អកំសុ។ វិជាតទិវសេ យក្ខិនី អាគន្ត្វា បុន ទារកំ អគ្គហេសិ។ ទេវី “យក្ខិនី”តិ មហាសទ្ទមកាសិ។ អាវុធហត្ថា បុរិសា អាគន្ត្វា ទេវិយា ទិន្នសញ្ញាយ យក្ខិនិំ អនុពន្ធិំសុ។ សា ខាទិតុំ ឱកាសំ អលភិត្វា តតោ បលាយិត្វា ឧទកនិទ្ធមនំ បាវិសិ។ ទារកោ មាតុសញ្ញាយ តស្សា ថនំ មុខេន គណ្ហិ។ សា បុត្តសិនេហំ ឧប្បាទេត្វា តតោ បលាយិត្វា សុសានំ គន្ត្វា ទារកំ បាសាណលេណេ ឋបេត្វា បដិជគ្គិ។ អថស្ស អនុក្កមេន វឌ្ឍមានស្ស មនុស្សមំសំ អាហរិត្វា អទាសិ។ ឧភោបិ មនុស្សមំសំ ខាទិត្វា តត្ថ វសិំសុ។ ទារកោ អត្តនោ មនុស្សភាវំ ន ជានាតិ “យក្ខិនិបុត្តោម្ហី”តិ សញ្ញាយ។ សោ អត្តភាវំ ជហិត្វា អន្តរធាយិតុំ ន សក្កោតិ។ អថស្ស សា អន្តរធានត្ថាយ ឯកំ មូលំ អទាសិ។ សោ មូលានុភាវេន អន្តរធាយិត្វា មនុស្សមំសំ ខាទន្តោ ចរតិ។ យក្ខិនី វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស វេយ្យាវច្ចត្ថាយ គតា តត្ថេវ កាលមកាសិ។ ទេវីបិ ចតុត្ថវារេ អញ្ញំ បុត្តំ វិជាយិ។ សោ យក្ខិនិយា មុត្តត្តា អរោគោ អហោសិ។ បច្ចាមិត្តំ យក្ខិនិំ ជិនិត្វា ជាតត្តា “ជយទ្ទិសកុមារោ”តិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា រជ្ជមនុសាសិ។

តទា ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, “អលីនសត្តុកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ សោ វយប្បត្តោ ឧគ្គហិតសព្ពសិប្បោ ឧបរាជា អហោសិ។ សោបិ យក្ខិនិបុត្តោ អបរភាគេ បមាទេន តំ មូលំ នាសេត្វា អន្តរធាយិតុំ អសក្កោន្តោ ទិស្សមានរូបោវ សុសានេ មនុស្សមំសំ ខាទិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា ភីតា អាគន្ត្វា រញ្ញោ ឧបក្កោសិំសុ “ទេវ ឯកោ យក្ខោ ទិស្សមានរូបោបិ សុសានេ មនុស្សមំសំ ខាទតិ, សោ អនុក្កមេន នគរំ បវិសិត្វា មនុស្សេ មារេត្វា ខាទិស្សតិ, តំ គាហាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា “គណ្ហថ នំ”តិ អាណាបេសិ។ ពលកាយោ គន្ត្វា សុសានំ បរិវារេត្វា អដ្ឋាសិ។ យក្ខិនិបុត្តោ នគ្គោ ឧព្វិគ្គរូបោ មរណភយភីតោ វិរវន្តោ មនុស្សានំ អន្តរំ បក្ខន្ទិ។ មនុស្សា “យក្ខោ”តិ មរណភយភីតា ទ្វិធា ភិជ្ជិំសុ។ សោបិ តតោ បលាយិត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ, ន បុន មនុស្សបថំ អាគច្ឆិ។ សោ ឯកំ មហាវត្តនិអដវិំ និស្សាយ មគ្គបដិបន្នេសុ មនុស្សេសុ ឯកេកំ គហេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា មារេត្វា ខាទន្តោ ឯកស្មិំ និគ្រោធមូលេ វាសំ កប្បេសិ។

អថេកោ សត្ថវាហព្រាហ្មណោ អដវិបាលានំ សហស្សំ ទត្វា បញ្ចហិ សកដសតេហិ តំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ មនុស្សយក្ខោ វិរវន្តោ បក្ខន្ទិ, ភីតា មនុស្សា ឧរេន និបជ្ជិំសុ។ សោ ព្រាហ្មណំ គហេត្វា បលាយន្តោ ខាណុនា បាទេ វិទ្ធោ អដវិបាលេសុ អនុពន្ធន្តេសុ ព្រាហ្មណំ ឆឌ្ឌេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានរុក្ខមូលេ និបជ្ជិ។ តស្ស តត្ថ និបន្នស្ស សត្តមេ ទិវសេ ជយទ្ទិសរាជា មិគវំ អាណាបេត្វា នគរា និក្ខមិ។ តំ នគរា និក្ខន្តមត្តមេវ តក្កសិលវាសី នន្ទោ នាម មាតុបោសកព្រាហ្មណោ ចតស្សោ សតារហគាថាយោ អាទាយ អាគន្ត្វា រាជានំ អទ្ទស។ រាជា “និវត្តិត្វា សុណិស្សាមី”តិ តស្ស និវាសគេហំ ទាបេត្វា មិគវំ គន្ត្វា “យស្ស បស្សេន មិគោ បលាយតិ, តស្សេវ ភារោ”តិ អាហ។ អថេកោ បសទមិគោ ឧដ្ឋហិត្វា រញ្ញោ អភិមុខោ គន្ត្វា បលាយិ។ អមច្ចា បរិហាសំ ករិំសុ។ រាជា ខគ្គំ គហេត្វា តំ អនុពន្ធិត្វា តិយោជនមត្ថកេ បត្វា ខគ្គេន បហរិត្វា ទ្វេ ខណ្ឌានិ ករិត្វា កាជេនាទាយ អាគច្ឆន្តោ មនុស្សយក្ខស្ស និបន្នដ្ឋានំ បត្វា ទព្ពតិណេសុ និសីទិត្វា ថោកំ វិស្សមិត្វា គន្តុំ អារភិ។ អថ នំ សោ ឧដ្ឋាយ “តិដ្ឋ កុហិំ គច្ឆសិ, ភក្ខោសិ មេ”តិ ហត្ថេ គហេត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៩៣។

“ចិរស្សំ វត មេ ឧទបាទិ អជ្ជ, ភក្ខោ មហា សត្តមិភត្តកាលេ;

កុតោសិ កោវាសិ តទិង្ឃ ព្រូហិ, អាចិក្ខ ជាតិំ វិទិតោ យថាសី”តិ។

តត្ថ ភក្ខោ មហាតិ មហាភក្ខោ។ សត្តមិភត្តកាលេតិ បាដិបទតោ បដ្ឋាយ និរាហារស្ស សត្តមិយំ ភត្តកាលេ។ កុតោសីតិ កុតោ អាគតោសីតិ។

រាជា យក្ខំ ទិស្វា ភីតោ ឩរុត្ថម្ភំ បត្វា បលាយិតុំ នាសក្ខិ, សតិំ បន បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៤៣។

“បញ្ចាលរាជា មិគវំ បវិដ្ឋោ, ជយទ្ទិសោ នាម យទិស្សុតោ តេ;

ចរាមិ កច្ឆានិ វនានិ ចាហំ, បសទំ ឥមំ ខាទ មមជ្ជ មុញ្ច”តិ។

តត្ថ មិគវំ បវិដ្ឋោតិ មិគវធាយ រដ្ឋា និក្ខន្តោ។ កច្ឆានីតិ បព្វតបស្សានិ។ បសទន្តិ បសទមិគំ។

តំ សុត្វា យក្ខោ តតិយំ គាថមាហ –

៤៤។

“សេនេវ ត្វំ បណសិ សស្សមានោ, មមេស ភក្ខោ បសទោ យំ វទេសិ;

តំ ខាទិយាន បសទំ ជិឃញ្ញ, ខាទិស្សំ បច្ឆា ន វិលាបកាលោ”តិ។

តត្ថ សេនេវាតិ មម សន្តកេន។ បណសីតិ វោហរសិ អត្តានំ វិក្កិណាសិ។ សស្សមានោតិ វិហឹសយមានោ។ តំ ខាទិយានាតិ តំ បឋមំ ខាទិត្វា។ ជិឃញ្ញន្តិ ឃសិតុកាមោ។ ខាទិស្សន្តិ ឥទំ បច្ឆា ខាទិស្សាមិ។ ន វិលាបកាលោតិ មា វិលបិ។ នាយំ វិលាបកាលោតិ វទតិ។

តំ សុត្វា រាជា នន្ទព្រាហ្មណំ សរិត្វា ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៤៥។

“ន ចត្ថិ មោក្ខោ មម និក្កយេន, គន្ត្វាន បច្ចាគមនាយ បណ្ហេ

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សំ”ន្តិ។

តត្ថ ន ចត្ថីតិ ន ចេ មយ្ហំនិក្កយេន វិមោក្ខោ អត្ថិ។ គន្ត្វានាតិ ឯវំ សន្តេ អជ្ជ ឥមំ មិគមំសំ ខាទិត្វា មម នគរំ គន្ត្វា។ បណ្ហេតិ

ᨸᨣᩮᨿᩮᩅ, ᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨸᩣᨲᩁᩣᩈᨠᩣᩃᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨿᩣ “ᨵᨶᩴ ᨲᩮ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨲᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪄᪈᪨

“ᨠᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩣᨲᩴ ᩋᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩦᨸᩴ ᨾᩁᨱᩔ ᩁᩣᨩ;

ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨾᩮ ᨲᩴ ᩋᨸᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨣᨲᩴ᪨ ᩋᨸᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨲᩴ ᨲᩅ ᩈᩮᩣᨠᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩮᩅ ᩋᩣᨣᨾᨶᩣᨿ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪄᪉᪨

“ᨠᨲᩣ ᨾᨿᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨵᨶᩣᩈᩣ, ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᩴ ᨸᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨶ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔᨸ᩠ᨸᨴᩣᨿ, ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩦ ᨸᩩᨶᩁᩣᩅᨩᩥᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨶ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨵᨶᩴ ᨲᩮ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨶᩔ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪅᪀᪨

“យា តេ កថា ព្រាហ្មណស្ស ឆាតាសា, តំ សព្វំ បដិយុត្តំ ន យុត្តំ;

តំ សព្វំ ព្រាហ្មណស្សបរិយាយ, សង្ខាតូទក្លិ បុត្តទារចស្ស”តិ។

តត្ថ បុត្តទារចស្សាតិ បុត្ត អាកង្ខស្ស។

ឯវញ្ចា បន វត្វា រាជានំ ចិស្សជ្ជេសិ។ សោ តេន ចិស្សដ្ឋោ “ត្វំ យា ចិត្តយិ, អហំ បិតោច អាកយិស្សាមី”តិ វត្វា យក្ខតិយិត្វាតិ សល្លក្ខេត្វា អត្តនោ ពលកាយំ ឧបកត្វា ពលកាយបរិវុតោ នគរំ បវិសិត្វា តត្ថព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេត្វា មហារហេ អាសនេ និសីទាបេត្វា តា គាថា សុត្វា វត្តារិ សហស្សានិ ទត្វា ឃាតំ អារោបេត្វា “ឥមំ តក្កសិលមេវ នេថា”តិ មនុស្សេ ទត្វា ព្រាហ្មណំ ឧយ្យោជេត្វា ទុតិយទិវសេ បដិកត្តការេយា ហុត្វា បុត្តំ អាមន្តេត្វា អនុសាសិ។ តមត្ថំ ឌិបេន្តោ សត្ថា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៥៤១។

“មុខេត្វាន សោ ខេបិទិសាតស្ស ហត្ថា, កត្វា សកំ មត្តិំ ការយការិ;

តំ សព្វំ ព្រាហ្មណស្សបរិយាយ, អាមន្តយិ បុត្តមលិកសត្តំ។

៥៤២។

“អជ្ជេវ រជ្ជ អភិសិញ្ចយស្សុ, ធម្មំ ចរ សេសុ បរេសុ ចាបិ;

អធម្មការោ ច តេ មាហុ រដ្ឋេ, គច្ឆាមហំ ខេបិទិសាតស្ស ញាតេត្ត”តិ។

តត្ថ អលីកសត្តត្តិ ឯវំនាមកំ កុមារំ។ បាឡិយំ បន “អទិកសត្ត”ត្តិ លិខិតំ។ អជ្ជេវ រជ្ជត្តិ បុត្ត រជ្ជំ តេ ទម្មិ, ត្វំ អជ្ជេវ មុទ្ធនិ អភិសេកំ អភិសិញ្ចាយស្សុ។ ញាតេត្តតិ អក្យាសេ, សន្តិកេតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា កុមារោ ទសមំ គាថមាហ –

៥៤៣។

“កិំ កម្ម កុព្ពំ តវ ទេវ បាវ, នារាធិំ តំ ឥច្ឆាមិ សោតុំ;

យមជ្ជ រជ្ជម្ហិ ឧស្សយេ តុវំ, រជ្ជម្បិ និច្ឆេយ្យំ, តយា វិនាហ”ន្តិ.

តត្ថ កុព្ពន្តិ ករោន្តោ. យមជ្ជាតិ យេន អនារាធកម្មុនា អជ្ជ យំ រជ្ជម្ហិ ឧស្សយេ ឧស្សាបេសិ បតិដ្ឋាបេសិ, តំ មេ អាចិក្ខ, អហម្បិ តយា វិនា រជ្ជម្បិ ន ឥច្ឆាមីតិ អវោច.

តំ សុត្វា រាជា អនន្តរំ គាថមាហ –

លិអ៍.

“ន កម្មុនា វា វចសាវ តាត, អបរាធិតោហំ តុវិយំ សរាមិ;

សន្ធិញ្ច កត្វា បុរិសាទកេន, សច្ចានុរក្ខី បុនាហំ គមិស្ស”ន្តិ.

តត្ថ អបរាធិតោតិ អបរាធំ ឥតោ. តុវិយន្តិ តវ សន្តកំ. ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – តាត, អហំ ឥតោ តវ កម្មុនា វា តវ វចនេន វា កិញ្ចិ មម អប្បិយំ អបរាធំ ន សរាមីតិ. សន្ធិញ្ច កត្វាតិ យំ បន មិគវំ គតំ ឯកោ យក្ខោ “ខាទិស្សាមី”តិ គណ្ហិ, អថាហំ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មកថំ សុត្វា តស្ស សក្ការំ កត្វា “ស្វេ តវ បាតរាសកាលេ អាគមិស្សាមី”តិ តេន បុរិសាទកេន សទ្ធិំ សន្ធិំ កត្វា អាគតោ, តស្មា តំ សន្ធិំ អនុរក្ខន្តោ បុន តត្ថ គមិស្សាមិ, ត្វំ រជ្ជំ ការេហីតិ វទតិ.

តំ សុត្វា កុមារោ គាថមាហ –

លិអ៊៍.

“អហំ គមិស្សាមិ ឥធេវ ហោហិ, នត្ថិ តតោ ជីវតោ វិប្បមោក្ខោ;

សចេ តុវំ គច្ឆសិយេវ រាជ, អហម្បិ គច្ឆាមិ ឧភោ ន ហោមា”តិ.

ຕຕ຺ຖ ຠູນຫຈ຺ຈາຕິ ຕໍ ຠູນຫຈ຺ຈ ໂຫຕິ. ຕໂຕຕິ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກາ ຊີວິຕສ຺ສ ໂວໂຣປນາ ຄາມ ຄຕິ. ຉໂກຕິ ໂຈຣ ສເຕ຺ຕ ຉໂກປິ ຄ ຄຊິສ຺ສາມ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ຄາຖມາຫ –

໕໘.

“ອຑ຺ຒາ ຫິ ຕາຕ ສຕາເນສ ທເມ຺ມາ, ຍເສາ ຈ ເມ ທຸກ຺ຂິຕສ຺ສ ຕເທສ຺ສ;

ກລ຺ຍາຓປາເປາ ຕໍ ພເລາ ປຊິຕ຺ວາ, ປຍ຺ຫາຕາເຣ ກິເລາ ທຸກ຺ຂສ຺ເສ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ອຑ຺ຒາ ເອກໍເສນ ເອສ, ຕາຕ, ສຕານໍ ປຓ຺ຑິຕານໍ ທເມ຺ມາ ສພາໂວ, ຍຸຕ຺ຕໍ ຕ຺ວໍ ວເທສິ, ອປິ ຈ ໂຂ ປນ ມຍ຺ຫໍ ຍເສາເຕາເປຕໍ ທຸກ຺ຂິຕສ຺ສ ອສ຺ສ, ພເລາ ຕໍ ໂສ ກລ຺ຍາຓປາເປາ. ກິເລາ ທຸກ຺ຂສ຺ເສຕິ ຕິລິຫທຸກ຺ຂສ຺ເສ ກິຕ຺ວາ ປຊິຕ຺ວາ ປຍ຺ຫາຕາລກ຺ກາເຣຄ ຫາເຣສ຺ສາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຄຸມາເຣາ ຄາຖມາຫ –

໕໙.

“ປິເຫາຄ ເຕ ປິຕາມຫໍ ຄິມິສ຺ສໍ, ມາ ຕ຺ວໍ ອກາ ເປົເວີສາເຣສ຺ສ ນາເຕ຺ຕ;

ໂຈຖ຺ຍາ ເຕ ປິຕາມຫໍ ຄິມິສ຺ສໍ, ຕສ຺ມາ ມຕໍ ຊີວິຕສ຺ສ ຈເຍ຺ຍມີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຄິມິສ຺ສນ຺ຕິ ອຫໍ ຠູນຫຈ ຕຈ ປິເຫາຄ ມມ ປິຫໍ ປຣິຈເຕ຺ຕສ຺ສໍ. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ໂອຕໍ ປິຫໍ ຕຈ ປິເຫາຄາຫໍ ຄິມິສ຺ສໍ, ຕສ຺ມາ ຕຈ ຊີວິຕສ຺ສຕ຺ຖາຍ ມມ ມຣຫໍ ຈເຍ຺ຍມິ ມຣຫເມວ ຈເຣມິ, ພຸຖ຺ຖາມີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຄຸຓໍ ຊານເນ຺ຕາ “ສາທຸ ຕາຕ, ຄຑ຺ຒາຫີ”ຕິ ສມ຺ປະຕິຈ຺ຈິ. ເສາ ມາຕາປິຕເຣາ ຈນ຺ທິຕ຺ວາ ຄກເຣມ຺ຍາຄິກ຺ຂມິ. ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖາ ໂບຊ຺ຊຄາຖມາຫ –

໖໐.

“ຕເຕາ ຫເວ ຜິຕິມາ ຣາຊປຸເຕ຺ຕາ, ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມາຕຸ ຈ ປິຕຸ ຈ ປາເທ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປາເທຕິ ປາເທ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິກ຺ຂເນ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ;

ອຕສ຺ສ ມາຕາປິຕເຣາປິ ກຕິກໍປິ ກຣິຍາປິ ອມຈ຺ຈປຣິຊເນຫິ ສທ຺ທິໍ ເຍວ ນິກ຺ຂມິໍສຸ. ເສາ ຕເຕາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປິຕໍ ມກຸໍ ປຸນ຺ທິຕ຺ວາ ສຸຖ ວຕຕ຺ເວຕ຺ວາ ມາຕາປິຕເຣາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເສເສາໍ ໜຸວາຄໍ ຄຕ຺ວາ ອນຸມຸນ຺ເຕາ ເກເສເສິເຫາ ຖິໝ ມກຸໍ ອາຣຸຍ຺ຫມກ຺ຂາວາຍໍ ປໝາສິ. ຕໍ ກຕ຺ຖຸ ອິຕ຺ວາ ມາຕາ ສກກາເວຕ ສຸຕ຺ວາຕໍ ອສເຖາຕ຺ວຸ ປຈວິໝໍ ປຕິ. ປິຕາ ຄໍຫາ ປກ຺ຫມຫເຕ຺ຕນ ສເທ຺ທນ ກທ຺ທິ. ຕມ຺ປິ ອຕ຺ຖ ປກາເສເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖາ –

“ຄຸຈິນິສ຺ສ ມາຕາ ນິປຕາ ປຈຖ຺ຍາ, ປິຕາສ຺ສ ປກ຺ຫມຸຊານິ ກທ຺ທີ”ຕິ –

ໃປຊ຺ຊກາຄໍ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປິຕເຣາ ປພຸຕ຺ຕໍ ອາສີສວາຄໍ ອກິວາຄຕວາຄໍ ມາຕເຣາ ກຕິກິກຣິຍາຫິ ຈ ຄຕໍ ສຖ຺ກິຣິໝໍ ປກາເສເຕ຺ຕາ ອປຣາປິ ວເຕເສ຺ສາ ກາຖາ ອກາສິ –

ສິດ.

“ຕໍ ກຕ຺ຖຸ ຕາຈ ປິຕາ ອິຜິຕ຺ວາ, ປເຣຍ຺ເຕາ ວທ຺ທຕິ ປຊ຺ຊລີເກາ;

ເສາເຍາ ຈ ຣາຊາ ວຣຸເຄາ ຈ ຣາຊາ, ປຊາປຕີ ວທ຺ທິມາ ສຸຣິເຍາ ຈ;

ຣຸເຕຫິ ຄຸເຕ຺ຕາ ປຸຣິສາຄກຍຳ, ອຕຸຊ຺ຊາເຕາ ເສາຕ຺ຖິ ປເຈ຺ຫິ ຕາຕ.

ປັວ.

“ຍໍ ຄຸຫ຺ຫກິຣເຍ຺ຍາ ກຕສ຺ສ ມາຕາ, ຣາມສ຺ສກາສິ ເສາຕ຺ຖາຄໍ ສຸຄຸຕ຺ຕາ;

ຕໍ ເຕ ອຫໍ ເສາຕ຺ຖາຄໍ ກເຣາມິ, ຣຸເຕຄ ສເທ຺ຖ ສເຣຕ຺ຕຸ ເຄວາ;

ອຕຸຊ຺ຊາເຕາ ເສາຕ຺ຖິ ປເຈ຺ຫິ ປຸຕ຺ຕ.

ប័ឲ៍

“អាចិ រេហា ចាបិ យតោបគោរ៉ៈ, តាហ៎ សេរ ឌាត្យ យលឹតសេត្ត;

ឲតេត សេក្ខត សក្ត្ត ឥចា, អត្យញ្ញាតោ សោត្ដ៍ បេក្ខហិ កាតិក៍

ប័ឭ៍

“ឃស្ថា ច យេ អតឌិយតោសិ សាយិ, ត ចាបិ យេ យតសា អបៀឃោសិ;

ឲតេត សេក្ខត សក្ត្ត ឥចា, អត្យញ្ញាតោ សោត្ដ៍ បេក្ខហិ សាយី”តិ៍

តត្ត បរស្ទេហាតិ អឃំ យេ បុត្តោ បរស្ទេហា យាតាបិតរោ ចត្តិ៍ត្វា កេណ្ឌតិ, ឡាតិ ឲតំ បរស្ទលំ កេណ្ឌត្តិ ឌិស្វា ចិឌិត្វា៍ បញ្ញូលីកោតិ តស្មិ៍ កាលេ សិរសិ អញ្ញូលិ ផបេត្វា ចត្តូតិ ឥចតា តយស្សតិ៍ បុរិសាឥកយ្យតិ បុរិសាឥស្ស សត្តិកា តេត អត្យញ្ញាតោ សោត្តិ៍តា បេក្ខហិ៍

រាយស្សកាសឹតិ រាយស្ស អកាសិ៍ ឲកោ កិរ ឌាំរាណាសិចាសី រាយោ តាយ យាត្យបៀរកោ យាតាបិតរោ បដិឌក្កត្តា ចោហារត្វាឃ កេតា ឥល្ហកិរញ្ញា ចិឌិតេ ក្យដ្ឋចតឹកករ៉ៈ កត្ត្វា តចចិឆេត ចស្សេត សកលរដ្ឋេ ចិតាសិឃយាតេ យាតាបិត្យត៌ ក្យលំ សរិ៍ អឆ ត៌ យាត្យបដ្ឋាតកឲ្យស្ស ឋលេត ឥចតា សោត្តិ៍តា អាតឃិត្វា យាត្យ អង់ស៊ុ៍ ត៌ កោរលំ ស៊ុតចសេតាហរិត្វា ឲចយាហ៍ សោត្វាតត្តិ សោត្តិ៍កាចំ៍ ត៌ បត កិច្ចាបិ ឥចតា កទិ៍ស៊ុ, យាត្យបដ្ឋាត៌ តិស្សាឃ តិត្តាតត្តា បត យាតា អកាសឹតិ ចុត្តិ៍ ត៌ តេ អហត្តិ អហយ្យិ តេ តយេច សោត្វាត៌ កោរាយិ, យំ តិស្សាឃ តចេច តច សោត្តិ៍កាចោ ហោត្យតិ អត្តេ៍ អឆ ចា កោរាយឹតិ ឡាត្ថាយិ៍ ឲតេត សេក្ខតាតិ សេច ឥចតាហិ តស្ស សោត្តិ៍តា អាតឹតកាចោ សេក្ខ, ឲតេត សេក្ខត យយបិ ប្យត្តិ សក្ត្ត ឥចា , រាយំ ចិឃ តយ្យិ អាហរិត្វា យយ ឥស្សត្តិ អត្តេ៍ អត្យញ្ញាតោតិ បៀរិសាឥត “កេណ្ឌា”តិ អត្យញ្ញាតោ ឥចតាត៌ អាត្យកាចត សោត្តិ៍ បដិអាកេណ្ឌ ប្យត្តាតិ ចតតិ៍

ឌាត្យ យលឹតសេត្តតិ ឌាត្យ ឲកំ៍សេត អលឹតសេត្ត យយ កាតិកេ អហំ សស្ទេហា ចា បរស្ទេហា ចា យតោបគោរ៉ៈ ត សរាយិ, ត យឃា តយ្យិ យតោបគោរសា កតប្យត្តោតិ ឲចយស្ស កតិដ្ឋ សក្ខយកាសិ៍ ឃស្ថា ច យេ អតឌិយតោសិ, សាយីតិ យយ, សាយិ អលឹតសត្ត ឃស្ថា ត្វំ អតឌិយតោសិ, យំ អកិកចិត្វា អតិក្កយិត្វា អញ្ញា យតេត ត បតេ្តសិ៍ ត ចាបិ យេ យតសា អបៀឃោសឹតិ យឃ្យិ ច យតសា ត្វំ អបៀឃោ ត ហោសិ, អញ្ញាយញ្ញា បិឃង់ចាសាច យឃត្តិ ឲចយស្ស អក្កយហេសី សក្ខយកាសិ៍

ក្យារោបិ បិតរោ អក្កាតតឃេត រក្កាចារយក្កា បដិបឌ្ឌំ៍ ឃតេ្កាបិ “ឃត្តិឃា តាយ ឌាហ្យាឃា ហោត្តិ, កោ ឌាតាតិ, កំ កចិស្សតី”តិ វុក្កា

ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ ᨽᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨷᩢ᪑᪨

“ᨻᩕᩉᩣ ᩏᨩᩪ ᨧᩣᩁᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨶ ᨾᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᩅᨶᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ;

ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨾᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨴᨠᩮᩣ’ᩈᩥ, ᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨩᩣᨶᨾᩥᨵᩣᩅᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨩᩣᨶᨾᩥᨵᩣᩅᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁ ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨵᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩮᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨷᩢ᪓᪨

“ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨴᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶ ᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩅᨶᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ;

ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ ᨩᨿᨴ᩠ᨴᩥᩈᩔ, ᨾᨾᨩ᩠ᨩ ᨡᩣᨴ ᨷᩥᨲᩩᨶᩮᩣ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩ ᩋᩉᩴ ᨷᩥᨲᩩ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨵᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ, ᨾᩴ ᨡᩣᨴᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨷᩢ᪓ᩢ᪨

“ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᨿᨴ᩠ᨴᩥᩈᩔ, ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩮᩣ ᨾᩩᨡᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ;

ᩈᩩᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨠᨲᩴ ᨲᩅᩮᨴᩴ, ᨿᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩮ ᨷᩥᨲᩩᨶᩮᩣ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ តទា ហិ ទេវាតិ តាទិសោ ទេវា ឥស្សរា. ខ្លឹត្តុប្បិ សទិសោច យុលចណ្ណោ ទេហាតីតិ អទេត្ថា. ពហំ តទេចគត្តិ ញាគំ តច ពយ្ញុំ សុទុក្ខំ.

តទេតា ក្យារោ ពាឆយាហ –

៥៣.

“ន ទុក្ខំ កិញ្ចិ យទេហត្ថ យទេញ្ញា, ទេឃា យត្យុបិទេឆ្ល បិត្យទេតា បទេយាក្លា;

យាត្យ ច ទេហត្យ បទេលិក ពត្តា, សុទេលត សទេក្កត ច សយ្យយុទេត្តា”តិ.

តត្ថ កិញ្ចិ យទេហត្ថ យទេញ្ញាតិ កិញ្ចិ អហំ ឲត្ថ ត យញ្ញាមិ. ញាគំ ទុត្តំ ទេហាតិ – ឃក្លុ ទេឃា បុក្កទេលី បិត្យ ចា បទេយាក្លត្ថាឃ យាត្យ ចា ទេហត្យ បទេលិកំ ពត្តា សុទេលត សទេក្ក តិគ្គាត្តតកសុទេលត សយ្យយុទេត្តា កចិត្យំ យត្យុបិទេឆ្ល យទិត្យំ ញាឆ្លតិ, តស្មា អហំ ឲត្ថ យាតាបិត្យត់ អត្ថាឃ ឌឹចិតបរិច្ចាទេក កិញ្ចិ ទុក្ខំ ត យញ្ញាមីតិ.

តំ សុត្វា ឃទេក្លា “ក្យារ, យទេលស្ស អកឃាតកសទេត្តា តាយ តត្ថិ, ត្វំ ពស្មា ត កាឃសី”តិ បុឆ្ឆិ. ទេសា តស្ស ពទេឆត្តា ទេឆ្វ ពាឆា អកាសិ –

៥៤.

“អហញ្ចា ទេលា អត្តទេតា បិបកិរិឃំ, អាចិ ទេហា ចាបិ សទេទ ត ឌាត្យ;

សក្លាតឌាតីយទេណាហយស្មិ, ឃទេឆច ទេយ ញាឆ តឆា បទេត្ថ.

៥៥.

“លាគឌ្ឍ យំ គាតិ យហាត្យកាច, ពទេស្ស កិច្ចាតិ ញាយំ សទិទំ;

ទុក្ខស្ស ចា ទេត បបតាមិ អក្កា, លាគឃយាទេតា យឃ្យាត្វយទេគសិ យំស”ត្តិ.

ຕຕ຺ຖ ສເຈ ນ ທາສີຕິ ຍທິ ເສເນຈ ນ ສທາຍໍ ສຕ຺ຖາຕທາສີປເຣຕາຫຍ຺ຸທີຕິ ອຫໍ ຮານເລັກ ສຸປຣິຕ຺ຕິຕ຺ຖທາສີປເຣຕາ, ທາຕສເຕ຺ຕາ ອປເຣຕາຄເປ຺ຍາ ນາຍ ນຕ຺ຕິຕິ ທານາຍໍ ພເຂຈ ເບ ຕຸຄາຕິ ພເຂຈ ປບ ຕຸຄ , ຕຂາ ປເຣເລິເກ, ພຂາ ຈ ປເຣເລິເກ, ຕຂາ ຕຸຄາປິ ປເຣຕາເຕາ ປຸຕ຺ຕິ ນາຍ ນຕ຺ຕິຕິ ຕຸຄປ຺ປິ ປບ ຮານເລັກ ສຸປຣິຕ຺ຕິຕ຺ຖໍ ກເຣສ຺ສ ກິຕ຺ຖາຕິຕິ ຕຸປິຕາ ສຣີເຣນ ກຕ຺ຕຕ຺ຕາກິຕ຺ຖາຕິ ກເຣ, ຕຸປໍ ເຕ ປພາ ຕິສ຺ສຸຕ຺ຕ໌ ສຣີເຣ ໂຕຄພາເນາ ປພຸຕ຺ຕປເຄສິ ປໍສຕ຺ຕິ ປພິ ຣຸຕ຺ຕກ຺ກາ ປຕິຕ຺ຕາ ປເຕ ປບ ສຣີເຣເຕາ ຕໍ ໂຕຄພາເນາ ເຣາຈພາເນາ ພໍ ພໍ ຕຸຖ຺ຖສິ, ຕໍ ຕໍ ປໍສໍ ອເຄສິ, ໂຕເຄຍ຺ຍາສີຕິ ອເຕ຺ຕາ.

ພເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຈຈນໍ ສຸຕ຺ຕາ ກິເຕາ ຫຸຕ຺ຕາ “ນ ສກ຺ກາ ຕຸປສ຺ສ ປໍສໍ ໂຕຄິຕຸໍ, ຕູປິເປນ ນໍ ປເລິເປສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຕຸປໍ ກາຂມາຫ –

໔໙.

“ຕຸຄຕ຺ຕາ ເຕ ຣຸຕ຺ຖຕິ ຣາຊປຸຕ຺ຕ, ຈເຊສິ ປິໂທ ປິຕຸເນາ ປເມາກ຺ກາ;

ຕສ຺ມາ ຫິ ເສາ ຕໍ ຕຣມາຕຣຸເປິ, ສມຸຕ຺ຕ຺ຖາ ກຕ຺ຖາຕິ ຊເລຫີ ອກ຺ກິ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຊເລຫີຕິ ອເຣຕ຺ຕາ ປຈິສິຕ຺ຕາ ສາເຣຄາຣຸຕິ ອາທຣິຕ຺ຕາ ອກ຺ກິ ທາເລຕ຺ຕາ ຕິຕ຺ຖເປ ອຕ຺ຕາເຣ ກເຣ, ຕຕ຺ຖ ເຕ ປໍສໍ ປຈິຕ຺ຕາ ໂຕຄິສ຺ສາມີຕິ ຊີເປຕິ.

ເສາ ຕຂາ ກຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ ອກປາສິ ຕໍ ກາເຣາໍ ປກາເສເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ຕຸຕຣິ ກາຂມາຫ –

໕໐.

“ຕເຕາ ຫເຈ ຊິຕິປາ ຣາຊປຸເຕ຺ຕາ, ຊາຣຸ ສປາຫຣິຕ຺ຕາ ປຫຕ຺ຕປກ຺ກິ;

ສຕ຺ຖິປພິຕ຺ຕາ ປຊິເຈຄພິຕ຺ຕ, ອາຊີປິເຕາ ຊາຕິ ປຫາພປກ຺ກີ”ຕິ.

ພເຕ຺ຕາ ອກ຺ກິ ກຕ຺ຕາ ອາກາຕໍ ກຸປາຣິ ຊຸເລິເກຕ຺ຕາ “ອພໍ ປຸຣິສສີເຫາ, ປເຣຕາປິສ຺ສ ກພໍ ນຕ຺ຕິ, ປພາ ໆຕ຺ຕກໍ ກາເລິ ໆຈິ ຕິຕ຺ຖເພາ ນາຍ ນ ຊິຕ຺ຖປຸເຕ຺ຕາ”ຕິ ເລິປທໍສທາເຕາ ກຸປາຣິ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຊຸເລິເກເຕ຺ຕາ ຕິສີຊີ ກຸປາເຣາ ຕສ຺ສ ກິຣິພໍ ຊິສ຺ວາ ກາຂມາຫ –

໕໑.

“ຣາຊຊ຺ຊ ຍໍ ຊາຕິ ປສຍ຺ຫກາຣີ, ກິໍ ຍໍ ຍຸຫຸໍ ເປກ຺ຂສິ ຫຖ຺ຖເລີເຍາ;

ຕທາ ຕທາ ຕຸຍ຺ຫ ວສໍ ກເຣາມິ, ຍທາ ຍທາ ຍໍ ລາຊຍາເຕາ ອເຊສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍຸຫນ຺ຕິ ປຸນປ຺ປຸນໍ. ຕທາ ຕທາ ຕຸຍ຺ຫຍຫນ຺ຕິ ອຫໍ ຕຸຍ຺ຫໍຕທາ ຕທາ ວຈນໍ ກເຣາມິ, ທາຊາຕິ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ຍທາ ຍທາ ຍໍ ລາຊຍາເຕາ ເຣາຈຍາເຕາ ອເຊສິ ລາຊິສ຺ສສິ, ຕສ຺ມາ ລາຊຊ຺ຊ ຍນ຺ຕິ.

ອຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຍເຄ຺ລາ ກາຕຍາຫ –

໗໑.

“ເກາ ຕາຊິສໍ ອເຣຫຕິ ລາຊິຕາເຍ, ສເຍ຺ຍ ຊິຕໍ ສຈ຺ຈວາຊີ ວຊຍ຺ຍາ;

ຍຸທ຺ທາປິ ຕສ຺ສ ຊິຕເລຍ຺ຍ ສຕ຺ຕສາ, ເຍາ ຕາຊິສໍ ສຈ຺ຈວາຊີ ອເຊຍ຺ຍາ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸຍາເຣາ “ສເຈ ຍໍ ຕ ລາຊິຕຸກາເຍາມິ, ອຈ ກສ຺ມາ ຊານ຺ຕິ ກຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ອກ຺ກິ ກາເຣສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ປລິພິສ຺ສຕິ ຕຸ ເລາ, ເຕາຕິ ຕວ ປຣິກ຺ກຫຕ຺ວາຍາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ຕ຺ວໍ ທາຊາຕິ ຍໍ ກຈໍ ປຣິກ຺ກຫິສ຺ສສິ, ເຍາຫໍ ຕິເຣສ຺ຈາຕເຍາຕິຍໍ ຕິຕ຺ຖເຕ຺ວາ ສກ຺ກສ຺ສ ເຊວເຣຊ຺ຊາ ອຕ຺ຕານໍ ປຣິກ຺ກຫິສ຺ສໍ ຕາຊາມິ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຫ –

໗໒.

“ທາຊຊິຍ຺ຍາເສາ ເທາຫລໍ ຍຊ຺ຊາຍາເຕາ, ສເສາ ອຈາເສມິ ສເກ ສຣີເຣ;

ເຕເຕຈ ເສາ ຈກ຺ຂຍາ ເຊວປຸເຕ຺ຕາ, ສສຕ຺ຕເຕາ ກາຍຊຸຫຊ຺ຊ ຍກ຺ຂາ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ທາຊຊິຍ຺ຍາເສາ ສສປລ຺ລິເຕາ “ເທາຫເລາ ວເສາ”ຕິ ເທາຫລໍ ຍຊ຺ຊາຍາເຕາ “ອຊ຺ຊ ທາຍໍ ສຣີຣໍ ລາຊິຕ຺ວາ ທາເຊຈ ຈສາ”ຕິ ວຈໍ ສເກ ສຣີເຣ ອຕ຺ຕເຕາ ສຣີຣໍ ຊາຕຸໍ ອຈາເສມິ, ຈສາເປສີຕິ ອເຕ຺ວາ. ສຣີຣຍາສ຺ສ ກຂ຺ຂຕ຺ວາຍ ອຊາມິ. ສເກ຺ຂາ ປຕ຺ຕຕເຣສໍ ປີຕິວຕ຺ວາ ອາຊາຍ ຈກ຺ຂຍລ຺ລເລ ສສລກ຺ຂຫໍ ອກາມິ. ຕເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ເຕເຕຈ ສສລກ຺ຂເລາຕ ເສາ ຈກ຺ຂຍາ ເຊວປຸເຕ຺ຕາ “ສມີ ສມີ”ຕິ ວຈໍ ສສຕ຺ຕເຕາ ເລິກສ຺ສ ກາຍຊຸເຫາ ເປຍຈລ຺ລເຕາ ອຊ຺ຊ ຍກ຺ຂ ຊິເຣາຈຕິ. ກປ຺ປຊິ ຍເຕຍ຺ຍໍ ປາຊິຫາຣິຍນ຺ຕິ.

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪕᪓᪨

“ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩁᩣᩉᩩᨾᩩᨡᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩮ ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮᩅ ᨽᩣᨶᩩᨾᩣ;

ᩑᩅᩴ ᨲᩩᩅᩴ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩁᩮᩣᨧ ᨠᨸᩥᩃᩮ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅ;

ᩋᩣᨾᩮᩣᨴᨿᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨾᩣᨲᩁᨬ᩠ᨧ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨧ ᨲᩮ ᨶᨶ᩠ᨴᨲᩩ ᨬᩣᨲᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᨶᩩᨾᩣᨲᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨳᩣ ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮ ᩁᩣᩉᩩᨾᩩᨡᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨧ ᨽᩣᨶᩩᨾᩣ ᨧ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨸᩥᩃᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᨲᩪᨲᩥ ᨲᩩᩔᨲᩩ᪨

ᨣᨧ᩠ᨨ ᨾᩉᩣᩅᩦᩁᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩮᩅᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ, ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨾᩥᩈᩣᨶᩥ ᨧ, ᨨᩣᨿᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩋᨧ᩠ᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨿᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩥᨲᩩ ᨠᩥᩁ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨶᩮᩉᩮᨶ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨲᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩍᨾᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨸᩥᨲᩩ ᨾᩮ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣᩈᩥ, ᩑᩉᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᨸᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᩉᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩈᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨶ ᨠᩮᩣ, ᨿᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨾᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᨲᩣᨸᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩥᨲᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᩁᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨬᩣᨲᩥᨽᩣᩅᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᩋᩉᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨶ ᨾᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩔᩣᨾᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨸᩈᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ –

᪕᪔᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩉᩅᩮ ᨵᩥᨲᩥᨾᩣ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᨲᨬ᩠ᨩᩃᩦ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩴ;

ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨡᩦ ᩋᩁᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩣ ᨠᨸᩥᩃᨾᩃᩦᨶᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ –

គាថំ វត្វា តស្ស នគរំ គតស្ស នេគមាទីហិ កតកិរិយំ ទស្សេន្តោ ឱសានគាថមាហ –

៥៩.

“តំ នេគមា ជានបទា ច សព្វេ, ហត្ថារោហា រថិកា បត្តិកា ច;

នមស្សមានា បញ្ជលិកា ឧបាគមុំ, នមត្ថុ តេ ទុក្ករការកោសី”តិ។

រាជា “កុមារោ កិរ អាគតោ”តិ សុត្វា បច្ចុគ្គមនំ អកាសិ។ កុមារោ មហាជនបរិវារោ គន្ត្វា រាជានំ វន្ទិ។ អថ នំ រាជា បុច្ឆិ – “តាត, កថំ តាទិសា បោរិសាទា មុត្តោសី”តិ។ “តាត, នាយំ យក្ខោ, តុម្ហាកំ ជេដ្ឋភាតិកោ, ឯស មយ្ហំ បេត្តេយ្យោ”តិ សព្វំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “តុម្ហេហិ មម បេត្តេយ្យំ ទដ្ឋុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ រាជា តង្ខណញ្ញេវ ភេរិំ ចរាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន តាបសានំ សន្តិកំ អគមាសិ។ មហាតាបសោ តស្ស យក្ខិនិយា អានេត្វា អខាទិត្វា បោសិតការណញ្ច យក្ខភាវការណញ្ច តេសំ ញាតិភាវញ្ច សព្វំ វិត្ថារតោ កថេសិ។ រាជា “ឯហិ, ភាតិក, រជ្ជំ ការេហី”តិ អាហ។ “អលំ មហារាជា”តិ។ “តេន ហិ ឧយ្យានេ វសិស្សថ, អហំ វោ ចតូហិ បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ។ “ន អាគច្ឆាមិ មហារាជា”តិ។ រាជា តេសំ អស្សមបទតោ អវិទូរេ ឯកំ បព្ពតន្តរំ ពន្ធិត្វា មហន្តំ តឡាកំ ការេត្វា កេទារេ សម្បាទេត្វា មហន្តំ កុលសហស្សំ អានេត្វា មហាគាមំ និវាសេត្វា តាបសានំ ភិក្ខាចារំ បដ្ឋបេសិ។ សោ គាមោ ចូឡកម្មាសទម្មនិគមោ នាម ជាតោ។ សុតសោមមហាសត្តេន បោរិសាទស្ស ទមិតបទេសោ បន មហាកម្មាសទម្មនិគមោតិ វេទិតព្ពោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ មាតុបោសកភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ អហេសុំ, តាបសោ សារិបុត្តោ, បោរិសាទោ អង្គុលិមាលោ, កនិដ្ឋោ ឧប្បលវណ្ណា, អគ្គមហេសី រាហុលមាតា, អលីនសត្តុកុមារោ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

ជយទ្ទិសជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៥១៤] ៤. ឆទ្ទន្តជាតកវណ្ណនា

កិំ នុ សោចសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទហរភិក្ខុនិំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ សាវត្ថិយំ កុលធីតា ឃរាវាសេ អាទីនវំ ទិស្វា សាសនេ បព្ពជិត្វា ឯកទិវសំ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ធម្មស្សវនាយ គន្ត្វា អលង្កតធម្មាសនេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តស្ស ទសពលស្ស អបរិមាណបុញ្ញបភាវាភិនិព្វត្តំ អត្តភាវសម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា “បរិចិណ្ណបុព្វា នុ ខោ មេ ភវស្មិំ វិចរន្តិយា ឥមស្ស

មហាបុរិសស្ស បាទបរិចារិកា”តិ ចិន្តេសិ។ អថស្សា តង្ខណញ្ញេវ ជាតិស្សរញាណំ ឧប្បជ្ជិ – “ឆទ្ទន្តវារណកាលេ អហំ ឥមស្ស មហាបុរិសស្ស បាទបរិចារិកា ភូតបុព្វា”តិ។ អថស្សា សរន្តិយា មហន្តំ បីតិបាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជិ។ សា បីតិវេគេន មហាហសិតំ ហសិត្វា បុន ចិន្តេសិ – “បាទបរិចារិកា នាម សាមិកានំ ហិតជ្ឈាសយា អប្បកា, អហិតជ្ឈាសយាវ ពហុតរា, ហិតជ្ឈាសយា នុ ខោ អហំ ឥមស្ស មហាបុរិសស្ស អហោសិំ, អហិតជ្ឈាសយា”តិ។ សា អនុស្សរមានា “អហំ អប្បមត្តកំ ទោសំ ហទយេ ឋបេត្វា វីសរតនសតិកំ ឆទ្ទន្តមហាគជិស្សរំ សោណុត្តរំ នាម នេសាទំ បេសេត្វា វិសបីតសល្លេន វិជ្ឈាបេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ”ន្តិ អទ្ទស។ អថស្សា សោកោ ឧប្បជ្ជិ, ហទយំ ឧណ្ហំ អហោសិ, សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី អស្សសិត្វា បស្សសិត្វា មហាសទ្ទេន បរោទិ។ តំ ទិស្វា សត្ថា សិតំ បាតុ ករិត្វា “កោ នុ ខោ, ភន្តេ, ហេតុ, កោ បច្ចយោ សិតស្ស បាតុកម្មាយា”តិ ភិក្ខុសង្ឃេន បុដ្ឋោ “ភិក្ខវេ, អយំ ទហរភិក្ខុនី បុព្ពេ មយិ កតំ អបរាធំ សរិត្វា រោទតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ហិមវន្តបទេសេ ឆទ្ទន្តទហំ ឧបនិស្សាយ អដ្ឋសហស្សា ហត្ថិនាគា វសិំសុ ឥទ្ធិមន្តា វេហាសង្គមា។ តទា ពោធិសត្តោ ជេដ្ឋកវារណស្ស បុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, សោ សព្ពសេតោ អហោសិ រត្តមុខបាទោ។ សោ អបរភាគេ វុឌ្ឍិប្បត្តោ អដ្ឋាសីតិហត្ថុព្ពេធោ អហោសិ វីសរតនសតាយាមោ។ អដ្ឋបណ្ណាសហត្ថាយ រជតទាមសទិសាយ សោណ្ឌាយ សមន្នាគតោ។ ទន្តា បនស្ស បរិក្ខេបតោ បន្នរសហត្ថា អហេសុំ, ទីឃតោ តិំសហត្ថា, ឆព្ពណ្ណរំសីហិ សមន្នាគតា។ សោ អដ្ឋន្នំ នាគសហស្សានំ ជេដ្ឋកោ អហោសិ, បញ្ចសតេ បច្ចេកពុទ្ធេ បូជេសិ។ តស្ស ទ្វេ អគ្គមហេសិយោ អហេសុំ – ចូឡសុភទ្ទា, មហាសុភទ្ទា ចាតិ។ នាគរាជា អដ្ឋនាគសហស្សបរិវារោ កញ្ចនគុហាយំ វសតិ។ សោ បន ឆទ្ទន្តទហោ អាយាមតោ ច វិត្ថារតោ ច បណ្ណាសយោជនោ ហោតិ។ តស្ស មជ្ឈេ ទ្វាទសយោជនប្បមាណេ ឋានេ សេវាលោ វា បណកំ វា នត្ថិ, មណិក្ខន្ធវណ្ណឧទកមេវ សន្តិដ្ឋតិ, តទនន្តរំ យោជនវិត្ថតំ សុទ្ធកល្ហារវនំ, តំ ឧទកំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតំ, តទនន្តរំ យោជនវិត្ថតមេវ សុទ្ធំ នីលុប្បលវនំ តំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតំ, តតោ យោជនយោជនវិត្ថតានេវ រត្តុប្បលសេតុប្បលរត្តបទុមសេតបទុមកុមុទវនានិ បុរិមំ បុរិមំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតានិ។ ឥមេសំ បន សត្តន្នំ វនានំ អនន្តរំ សព្ពេសម្បិ តេសំ កល្ហារាទិវនានំ វសេន វោមិស្សកំ យោជនវិត្ថតមេវ តានិ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតំ។ តទនន្តរំ នាគានំ កដិប្បមាណេ ឧទកេ យោជនវិត្ថតមេវ រត្តសាលិវនំ, តទនន្តរំ ឧទកបរិយន្តេ យោជនវិត្ថតមេវ នីលបីតលោហិតោទាតសុរភិកុសុមសមាកិណ្ណំ ខុទ្ទកគច្ឆវនំ, ឥតិ ឥមានិ ទស វនានិ យោជនវិត្ថតានេវ។ តតោ ខុទ្ទករាជមាសមហារាជមាសមុគ្គវនំ, តទនន្តរំ តិបុសឡាលុកលាពុកុម្ភណ្ឌវល្លិវនានិ, តតោ បូគរុក្ខប្បមាណំ ឧច្ឆុវនំ, តតោ ហត្ថិទន្តប្បមាណផលំ កទលិវនំ , តតោ សាលវនំ, តទនន្តរំ ចាដិប្បមាណផលំ បនសវនំ, តតោ មធុរផលំ ចិញ្ចវនំ, តតោ អម្ពវនំ, តតោ កបិដ្ឋវនំ, តតោ វោមិស្សកោ មហាវនសណ្ឌោ, តតោ វេឡុវនំ, អយមស្ស តស្មិំ កាលេ សម្បត្តិ។ សំយុត្តដ្ឋកថាយំ បន ឥទានិ បវត្តមានសម្បត្តិវសេន កថិតា។

វេឡុវនំ បន បរិក្ខិបិត្វា សត្ត បព្ពតា ឋិតា។ តេសំ ពាហិរន្តតោ បដ្ឋាយ បឋមោ ចូឡកាឡបព្ពតោ នាម, ទុតិយោ មហាកាឡបព្ពតោ នាម, តតោ ឧទកបព្ពតោ នាម, តតោ ចន្ទិមបស្សបព្ពតោ នាម, តតោ សូរិយបស្សបព្ពតោ នាម, តតោ មណិបស្សបព្ពតោ នាម, សត្តមោ សុវណ្ណបស្សបព្ពតោ នាម។ សោ ឧព្ពេធតោ សត្តយោជនិកោ ឆទ្ទន្តទហំ បរិក្ខិបិត្វា បត្តស្ស មុខវដ្ដិ

វិយ ឋិតោ។ តស្ស អត្តត្ថិរំ បស្សំ សុវណ្ណវណ្ណំ, តតោ តិក្ខត្តុំ ឧក្កាសេត្វា ឧក្កដ្ឋទេហោ សមុគ្គតពិលច្ឆវិសោ វិយ ហោតិ។
ពាហិរបព្ពតេសុ បន ឯកោ ឧទ្ធតេ ឧទ្ធងេតោ ឃោរេតិកោ, ឯកោ បញ្ច, ឯកោ ចត្តារិ, ឯកោ តីណិ, ឯកោ ទ្វេ, ឯកោ ឯកេតិកោ,
ឯវំ សព្វបព្ពតបរិក្ខិត្តស្ស បន តស្ស ទហស្ស បុព្វុត្តរកណ្ណេ ឧទកចាតព្យហរណោកាសេ មហានិគ្រោធរុក្ខោ អត្ថិ។ តស្ស ឯកា សាខា
បរិក្ខេបតោ បញ្ចយោជនិកា, ឧព្វេធតោ សត្តយោជនិកា, ចតូសុ ទិសាសុ ចតស្សោ សាខា ឆយោជនិកា, ឧទ្ធំ ឧគ្គតសាខាបិ
ឆយោជនិកាវ, ឋិតិ មេសា មូលតោ បដ្ឋាយ ឧទ្ធតេឆោ តេរសយោជនិកា, សាខានំ ឧប្បរិមតោ យាវ បរិយន្តា ទ្វាទសយោជនិកា,
អដ្ឋហិ បរោហសហស្សេហិ បដិមណ្ឌិតោ មុណ្ឌមណិបព្ពតោ វិយ ចិលោមាតោ តិដ្ឋតិ។ ឆទ្ទន្តទហស្ស បន បច្ឆិមទិសាភាគេ
សុវណ្ណបស្សបព្វតេ ទ្វាទសយោជនិកា កញ្ចនគុហា តិដ្ឋតិ។ ឆទ្ទន្តោ នាម នាគរាជា វស្សារត្តេ ហេមន្តេ អដ្ឋសហស្សនាគបរិវុតោ
កញ្ចនគុហាយំ វសតិ។ គិម្ហកាលេ ឧទកចាតំ សម្បដិច្ឆមានោ មហានិគ្រោធមូលេ បរោហន្តរេ តិដ្ឋតិ។

អថស្ស ឯកទិវសំ “មហាសាលវនំ បុប្ផិត”ន្តិ តរុណនាគា អាគន្ត្វា អារោចយិំសុ។ សោ សបរិវារោ “សាលកីឡំ កីឡិស្សាមី”តិ
សាលវនំ គន្ត្វា ឯកំ សុបុប្ផិតំ សាលរុក្ខំ កុម្ភេន បហរិ។ តទា ចូឡសុភទ្ទា បដិវាតបស្សេ ឋិតា, តស្សា សរីរេ សុក្ខទណ្ឌកមិស្សកានិ
បុរាណបណ្ណានិ ចេវ តម្ពកិបិល្លិកានិ ច បតិំសុ។ មហាសុភទ្ទា អនុវាតបស្សេ ឋិតា, តស្សា សរីរេ បុប្ផរេណុកិញ្ជក្ខបត្តានិ បតិំសុ។
ចូឡសុភទ្ទា “អយំ នាគរាជា អត្តនោ បិយភរិយាយ ឧបរិ បុប្ផរេណុកិញ្ជក្ខបត្តានិ បាតេសិ, មម សរីរេ សុក្ខទណ្ឌកមិស្សានិ
បុរាណបណ្ណានិ ចេវ តម្ពកិបិល្លិកានិ ច បាតេសិ, ហោតុ, ជានិតព្វំ ការិស្សាមី”តិ មហាសត្តេ វេរំ ពន្ធិ។

អបរម្បិ ទិវសំ នាគរាជា សបរិវារោ ន្ហានត្ថាយ ឆទ្ទន្តទហំ ឱតរិ។ អថ ទ្វេ តរុណនាគា សោណ្ឌាហិ ឧសីរកលាបេ គហេត្វា កេលាសកូដំ
មជ្ជន្តា វិយ ន្ហាបយិំសុ។ តស្មិំ ន្ហាត្វា ឧត្តិណ្ណេ ទ្វេ ករេណុយោ ន្ហាបយិំសុ។ តាបិ ឧត្តរិត្វា មហាសត្តស្ស សន្តិកេ អដ្ឋំសុ។ តតោ
អដ្ឋសហស្សនាគា សរំ ឱតរិត្វា ឧទកកីឡំ កីឡិត្វា សរតោ នានាបុប្ផានិ អាហរិត្វា រជតទាមំ អលង្ករោន្តា វិយ មហាសត្តំ អលង្ករិត្វា
បច្ឆា ទ្វេ ករេណុយោ អលង្ករិំសុ។ អថេកោ ហត្ថី សរេ ចរន្តោ សត្តុស្សទំ នាម មហាបទុមំ លភិត្វា អាហរិត្វា មហាសត្តស្ស អទាសិ។ សោ
តំ សោណ្ឌាយ គហេត្វា រេណុំ កុម្ភេ ឱកិរិត្វា ជេដ្ឋកាយ មហាសុភទ្ទាយ អទាសិ។ តំ ទិស្វា ចូឡភទ្ទា “មយ្ហម្បិ សត្តុស្សទំ មហាបទុមំ អត្តនោ
បិយភរិយាយ ឯវ អទាសិ, ន មយ្ហ”ន្តិ បុនបិ តស្មិំ វេរំ ពន្ធិ។

អថេកទិវសំ ពោធិសត្តេ មធុរផលានិ ចេវ ភិសមុឡាលានិ ច បោក្ខរមធុនា ឃោរេត្វា បញ្ចសតេ បច្ចេកពុទ្ធេ ភោជេន្តេ
ចូឡសុភទ្ទា អត្តនា លទ្ធផលាផលំ បច្ចេកពុទ្ធានំ ទត្វា “ភន្តេ, ឥតោ ចវិត្វា មទ្ទរាជកុលេ និព្វត្តិត្វា សុភទ្ទា នាម រាជកញ្ញា ហុត្វា
វយប្បត្តា ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិភាវំ បត្វា តស្ស បិយា មនាបា តំ អត្តនោ រុចិំ ការេតុំ សមត្ថា ហុត្វា តស្ស អាចិក្ខិត្វា ឯកំ
លុទ្ទកំ បេសេត្វា ឥមំ ហត្ថិំ វិសបីតេន សល្លេន វិជ្ឈាបេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ឆព្ពណ្ណរំសិ វិស្សជ្ជនេ យមកទន្តេ អាហរាបេតុំ សមត្ថា
ហោមី”តិ បត្ថនំ ឋបេសិ។ សា តតោ បដ្ឋាយ គោចរំ អគ្គហេត្វា សុស្សិត្វា នចិរស្សេវ កាលំ កត្វា មទ្ទរដ្ឋេ រាជអគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ
និព្វត្តិ, សុភទ្ទាតិស្សា នាមំ ករិំសុ។ អថ នំ វយប្បត្តំ ពារាណសិរញ្ញោ អទំសុ។ សា តស្ស បិយា អហោសិ មនាបា, សោឡសន្នំ
ឥត្ថិសហស្សានំ ជេដ្ឋិកា ហុត្វា ជាតិស្សរញាណញ្ច បដិលភិ។ សា ចិន្តេសិ – “សមិទ្ធា មេ បត្ថនា, ឥទានិ តស្ស នាគស្ស យមកទន្តេ

អាហរាបេស្សាមី”តិ។ តតោ សរីរំ តេលេន មក្ខេត្វា កិលិដ្ឋវត្ថំ និវាសេត្វា គិលានាការំ ទស្សេត្វា សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា មញ្ចកេ និបជ្ជិ។ រាជា “កុហិំ សុភទ្ទា”តិ វត្វា “គិលានា”តិ សុត្វា សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា មញ្ចកេ និសីទិត្វា តស្សា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៤២។

“កិំ នុ សោចសិនុច្ចង្គិ, បណ្ឌូសិ វរវណ្ណិនិ;

មិលាយសិ វិសាលក្ខិ, មាលាវ បរិមទ្ទិតា”តិ។

តត្ថ អនុច្ចង្គីតិ កញ្ចនសន្និភសរីរេ។ មាលាវ បរិមទ្ទិតាតិ ហត្ថេហិ បរិមទ្ទិតា បទុមមាលា វិយ។

តំ សុត្វា សា ឧត្តរំ គាថមាហ –

៤៣។

“ទោហឡោ មេ មហារាជ, សុបិនន្តេនុបជ្ឈគា;

ន សោ សុលភរូបេវ, យាទិសោ មម ទោហឡោ”តិ។

តត្ថ ន សោតិ យាទិសោ មម សុបិនន្តេនុបជ្ឈគា សុបិនេ បស្សន្តិយា មយា ទិដ្ឋោ ទោហឡោ, សោ សុលភរូបោ វិយ ន ហោតិ, ទុល្លភោ សោ, មយ្ហំ បន តំ អលភន្តិយា ជីវិតំ នត្ថីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា រាជា គាថមាហ –

៤៤។

“យេ កេចិ មានុសា កាមា, ឥធ លោកស្មិ នន្ទនេ;

សព្វេ តេ បចុរា មយ្ហំ អហំ តេ ទម្មិ ទោហឡ”ន្តិ។

តត្ថ បចុរាតិ ពហូ សុលភា។

តំ សុត្វា ទេវី, “មហារាជ, ទុល្លភោ មម ទោហឡោ, ន តំ ឥទានិ កថេមិ, យាវត្តកា បន តេ វិជិតេ លុទ្ទា, តេ សព្ពេ សន្និបាតេថ , តេសំ មជ្ឈេ កថេស្សាមី”តិ ទីបេន្តី អនន្តរំ គាថមាហ –

១០០។

“លុទ្ទា ទេវ សមាយន្តុ, យេ កេចិ វិជិតេ តវ;

ឯតេសំ អហមក្ខិស្សំ, យាទិសោ មម ទោហឡោ”តិ។

រាជា “សាធូ”តិ សិរិគព្ភា និក្ខមិត្វា “យាវតិកា តិយោជនសតិកេ កាសិករដ្ឋេ លុទ្ទា, តេសំ សន្និបាតត្ថាយ ភេរិំ ចរាបេថា”តិ អមច្ចេ អាណាបេសិ។ តេ តថា អកំសុ។ នចិរស្សេវ កាសិរដ្ឋវាសិនោ លុទ្ទា យថាពលំ បណ្ណាការំ គហេត្វា អាគន្ត្វា អាគតភាវំ រញ្ញោ អារោចាបេសុំ ។ តេ សព្ពេបិ សដ្ឋិសហស្សមត្តា អហេសុំ។ រាជា តេសំ អាគតភាវំ ញត្វា វាតបានេ ឋិតោ ហត្ថំ បសារេត្វា តេសំ អាគតភាវំ ទេវិយា កថេន្តោ អាហ –

១០១។

“ឥមេ តេ លុទ្ទកា ទេវិ, កតហត្ថា វិសារទា;

វនញ្ញូ ច មិគញ្ញូ ច, មមត្ថេ ចត្តជីវិតា”តិ។

តត្ថ ឥមេ តេតិ យេ ត្វំ សន្និបាតាបេសិ, ឥមេ តេ។ កតហត្ថាតិ វិជ្ឈនវេធេសុ កតហត្ថា កុសលា សុសិក្ខិតា។ វិសារទាតិ និព្ភយា។ វនញ្ញូ ច មិគញ្ញូ ចាតិ វនានិ ច មិគេ ច ជានន្តិ។ មមត្ថេតិ សព្ពេបិ ចេតេ មមត្ថេ ចត្តជីវិតា, យមហំ វក្ខាមិ, តំ ករោន្តីតិ។

តំ សុត្វា ទេវី តេ អាមន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០២។

“លុទ្ទបុត្តា និសាមេថ, យាវន្តេត្ថ សមាគតា;

ឆព្វិសាណំ គជំ សេតំ, អទ្ទសំ សុបិនេ អហំ;

តស្ស ទន្តេហិ មេ អត្ថោ, អលាភេ នត្ថិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ និសាមេថាតិ សុណាថ។ ឆព្វិសាណន្តិ ឆព្ពណ្ណវិសាណំ។

តំ សុត្វា លុទ្ទបុត្តា អាហំសុ –

១០២។

“ន នោ បិតូនំ ន បិតាមហានំ, ទិដ្ឋា សុតា កុញ្ជរា ឆព្វិសាណា;

យមទ្ទសា សុបិនេ រាជបុត្តី, អក្ខាហិ នោ យាទិសា ហត្ថិនាគា”តិ។

តត្ថ បិតូនន្តិ ករណត្ថេ សាមិវចនំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ទេវិ នេវ អម្ហាកំ បិតូហិ, ន បិតាមហេហិ ឯវរូបេបិ កុញ្ជរា ទិដ្ឋបុព្ពា, បគេវ អម្ហេហិ, តស្មា អត្តនា ទិដ្ឋលក្ខណវសេន អក្ខាហិ នោ, យាទិសា តយា ទិដ្ឋា ហត្ថិនាគាតិ។

អនន្តរគាថាបិ តេនេវ វុត្តា –

១០៣។

“ទិសា ចតស្សោ វិទិសា ចតស្សោ, ឧទ្ធំ អធោ ទស ទិសា ឥមាយោ;

កតមំ ទិសំ តិដ្ឋតិ នាគរាជា, យមទ្ទសា សុបិនេ ឆព្វិសាណ”ន្តិ។

តត្ថ ទិសាតិ ទិសាសុ។ កតមន្តិ ឥមាសុ ទិសាសុ កតមាយ ទិសាយាតិ។

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨧᩣᨣᩴ ᨻᩉᩃᨾᩔᩩᨲᨾ᩠ᨻᩣᨶᩥᩴ ᨣᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠᨩ᩠ᨩ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᨧᩁᩥ ᩈᩮᩣᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨽᩣᨿ ᨽᩮᩈᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᩈ ᨾᨾ

ᨧᨶ᩠ᨴ ᨣᩣᨳᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨴᩣᨽᩣᩈᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩥᩈᩣᨴᩔ ᩅᨸᩁᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶᩦᩉᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨧᩥᨧᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩉᩥ ᨾᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪐᪖᪨

“ᨴᩣᨲᩣ ᩅᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩣᨿᩴ, ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨣᩥᩁᩦ ᨻᩕᩉᨶ᩠ᨲᩮ;

ᩈᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᨸᩔᩣ ᨽᩣᨿ ᨣᩥᩁᩦ ᩅᩥᩅᩁᩣᩁᩮ, ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣ᪨

᪑᪐᪗᪨

“ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩈ ᨠᨧᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶᩣᨲᩥ, ᨩᩮᩃᩥᨠᩣᨿ ᨸᨲ᩠ᨲᨾᨸᩥᨶᨸᩴ;

ᩋᨳ ᨶᨠ᩠ᨡᨾᩦ ᩈᩮᨾᩈᨾᩣᨽᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨶᩣᨦ᩠ᨣ ᩋᨯ᩠ᨰᩈᨾᩔᨸᩥᨶᩴ᪨

᪑᪐᪘᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳᨲᩦ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩣ ᩃᨲ᩠ᨳᩥᩈᩣᩁᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩮᨲᩣ ᨾᩩᨷ᩠ᨷᩈᩮᩉᩣ ᨸᩈᩮᩁᩮᩣ;

ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩈᨾᩔᨽᩣᨣᩣ, ᨸᩕᩈᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩣᨲᨴᩩᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩥᨽᩣ᪨

᪑᪐᪙᪨

“ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᩔᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣᨲᩔᨸᩥ ᩑᩁᩥᨲᩔ;

ᨾᨶᩩᩔᨽᩪᨲᩴ ᨸᨽ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩮᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨽᩣᩔ ᩁᩮᨡᩣᨸᩥ ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ ឋានតោតិ ឋានុប្បត្តិកា។ វុត្តិនិយត្តិ វុត្តនាយ។ វុញអានេនាតិ យថា ឋានេនហិ លហិ បត្ថនេហិ វុច្ចនេនា។ ឧបលិកយាតិ អានលិកេយ្យាសិ។ តត្ថច្ឆតីតិ តស្មិំ តិរោក្រាឆប្ជុលេ កិបព្ពបនេយ វុតកចាតំ សប្បជិច្ឆនេត្វា តិដ្ឋតិ។ ទុប្បសនោតិ អនេញ្ញ តំ វុបកត្វា បសយ្ហការេន កាតុំ សបត្វា ភាប ភត្តីតិ ទុប្បសនោ បនេរកិ។ ព្រាសាឆត្តាតិ រទិសាយ សយាភឆត្តា។ ចាតឌចប្បហារិនេភាតិ ចាតឌនេចភ កត្វា បច្ចាបិនេត្វា បហនេលាឃីលិ ឲចន្ទបិ អដ្ឋ សហស្សភាកា ភាករាឌាតំ នេក្ខត្តិ។ ព្យុលត្តិ កឹសភកំ បហាសក្ខាត្យាតត្ថំ អស្សាសំ ប្យុញ្ចាត្តា តិដ្ឋត្តិ។ ឲនិតស្សាតិ ចាតបហនិតស្ស ឃំ សក្ខាត្យាតត្ថំ ឲនិតំ ចលតំ កប្បតំ, តស្សបិ ក្យប្បត្តិ, ឲចំផនុសា នេត ភាកា។ ភាស្សាតិ តស្ស ភាសចានេតភ ចិន្តិនេសត្វា កស្មិ កតស្ស តស្ស នេឌាបិ ភ កនេចយ្យាតិ។

តំ សុត្វា នេសាត្តត្តនេរា បនេលាកយភឹនេតា អាហ –

១០៩។

“ពាហុ ហិនេប រាឌក្យុលបិ្បសន្តិ, បិញអត្ថភា ឌាតន្ទបស្ស នេឆចិ;

ប្យុត្តា បលិ នេចញ្ចុនិយាបយា ច, កិំ កាហសិ ឆត្តបិញអត្ថនេភភ;

យានេទត្យកាយា ក្យញ្ញានំ លក្ខិសាលំ, វុឆាហុ ឈានេតស្សបិ លុច្ចប្យនេត្ត”តិ។

តត្ថ បិញអត្ថភាតិ អាករលាភិ។ នេចញ្ចុនិយាបយាតិ នេចញ្ចុនិយបយាភិ។ ឈានេតស្សីតិ វុឆាហុ បិញអត្ថភាបនេឆនេសភ លុច្ចប្យនេត្ត ឈាតានេបត្យកាយាសីតិ ប្យុច្ឆតិ។

តនេតា នេឆចី កាឆយាហ –

១១០។

“សា ឋាស្សិតា ទុក្ខិតា ចស្មិំ លុច្ច, វុឆ្ឆញ្ចា ប្យុស្សាបិ អត្យស្សនត្តី;

កនេទាហិ នេប លុច្ចក ឲតបត្តំ, ឆស្សាបិ នេត កាបចនានិ បញ្ចា”តិ។

តត្ថ សាតិ សា អហំ។ អញ្ញស្សរត្តីតិ តេន វាររោលេន បុរេ មយិ កតំ វេទំ អញ្ញស្សរោគា។ នស្សាមិ ទេតិ ឯតស្មិំ តេ អនេត្ថ គិបន្តាឥទេត សិចន្តេន សតសហស្សដ្ឋានកេ បញ្ច កាមវេទេ ននាមីតិ។

ឯចញ្ញា បន ចត្វា “សម្ម លុទ្ធបុត្ត អហំ ‘ឯតំ លទ្ធត្តហត្ថិ មារារេបត្វា ឃមកនេត្ត អាហរាបេតុំ សមត្ថា ហោមី’តិ បុត្តេ្ត បនេច្ចកញ្ញាន្តានំ នានំ នត្វា បត្តំ បដ្ឋបេមិ, មយា សុបិនន្តេន ឌិដ្ឋំ នាម នត្ថិ, សា បន មយា បត្ថិតបត្ថនា សមិជ្ឈិស្សតិ, ត្វំ កច្ឆន្តោ មា ភាយី”តិ តំ សមស្សាសេត្វា បេសេសិ។ សោ “សាធុ, អយ្យេ”តិ តស្សា វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា “តេន ហិ មេ បិកេំ កត្វា តស្ស វសនដ្ឋានំ កថេហី”តិ បុច្ឆន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១៣។

“កត្ឋីតិ កត្ថ មុបេតិ ឋានំ, វីថិស្ស កា ញាតកស្ស ហោតិ;

កថញ្ញេសោ ញាយតិ នាគរាជា, កថំ វិជានេមុ គតិំ គជស្សា”តិ។

តត្ថ កត្ឋីតីតិ កត្ថ វសតិ។ កត្ថ មុបេតីតិ កត្ថ ឧបេតិ, កត្ថ តិដ្ឋតីតិ អត្ថោ។ វីថិស្ស កាតិ តស្ស ញាតកស្ស កា វីថិ ហោតិ, កតមេន មគ្គេន សោ គច្ឆតិ។ កថំ វិជានេមុ គតិន្តិ តយា អកថិតេ មយំ កថំ តស្ស នាគរាជស្ស គតិំ វិជានិស្សាម, តស្មា កថេហិ នោតិ អត្ថោ។

តតោ សា ជាតិស្សរញាណេន បច្ចក្ខតោ ទិដ្ឋដ្ឋានំ តស្ស អាចិក្ខន្តី ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១១៤។

“តត្ថេវ សា បោក្ខរណី អទូរេ, រម្មា សុតិត្ថា ច មហោទិកា ច;

សម្បុប្ផិតា ភមរគណានុចិណ្ណា, ឯត្ថ ហិ សោ ញាយតិ នាគរាជា។

១១៥។

“សីសំ នហាតុប្បលមាលការី, សព្ពសេតោ បុណ្ឌរីកត្តចង្គី;

អាេយាឌយាេតា គច្ឆតិ និព្វានំ, បុញ្ញានិ យេហិ កតានិ”តិ។

តត្ថ តទត្ថាតិ តស្ស ចរគដ្ឋានតោយេច។ ទេវលោកេតិ ឆន្ទគតា សទ្ធាយ។ ធម្មសិក្ខាតិ ទុចិណ្ណេហិ កាយុទេហិ ពិចិណ្ណេហិ ចក្ខុលេហិ បញ្ចកោណ្ហិ ច បក្ខេហិ សមត្ថតោ បុប្បិតា។ ឯត្ថ ហិ នេវាតិ នេវា តាករាជា ឯត្ថ ឆន្ទគតទេហ តព្រាយតិ។ ចក្ខុលយាលកានីតិ ចក្ខុលិងឹគំ ឌលឌលឌាគំ បុប្ផានំ យាលំ ធារេន្តា។ បុណ្ឌរីកវត្តចន្ទ្រតិ បុណ្ឌរីកសមីបតោចេត ឋានតោត អនេកត សមត្តកេតា។ អាជាឌយាតោតិ អាជានីយបយានីតោ។ និព្វានតិ អត្តនោ ចរគដ្ឋានំ។ បុញ្ញានីតិ សព្វានិ តាយ យេហិ បុរេតា កត្វា អដ្ឋហិ តាកវាហនេហិ បរិវុតោ អត្តនោ ចរគដ្ឋានំ គច្ឆតីតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “សាធុ អម្ម, អហំ តំ ចារណំ យានេត្វា តស្ស ទេវត្ត អាហរិស្សាមី”តិ សព្វិជ្ជិ។ អថស្ស មា ពុទ្ធា សហស្សំ ទត្វា “គេហំ តាច គច្ឆ, ឥតោ សត្តាហច្ចយេន តត្ថ គមិស្សសី”តិ តំ ចេព្វាជេត្វា កម្មាកេ បក្កោសាបេត្វា “តាតា អម្ហាកំ ចាលិជ្ជេយ-កុច្ឆាល-តិលាគត-ម្ពុទ្ធិកចេញ្ចក្កុប្លច្ឆេកត-សត្ត-ពិលាលិយត-អលិលោលិហទត្តកកចលាល្បក- អយសិង្ឃាដកេហិ អនេត្វា, សព្វំ នីលំ កត្វា អាហរថា”តិ អាណាបេត្វា ចម្មការេ បក្កោសាបេត្វា “តាតា អម្ហាកំ កុម្ភការកាហិតំ ចម្មកន្ថំ កាតុំ ចដ្ឋតិ, ចម្មយោត្តចរត្តហត្ថិបិនិទ្ធាបិហតចម្មលេត្តហិបិ តេ អនេត្វា, សព្វំ នីលំ កត្វា អាហរថា”តិ អាណាបេសិ។ តេ ចរកាបិ សព្វានិ តានិ នីលំ កត្វា អាហរិត្វា អទំសុ។ មា តស្ស បិឡន្ធិំ សិចិនហិត្វា អនលិសហិតំ អាទិំ កត្វា សព្វំ ចូបករណញ្ច ពន្ធសត្តុយាទិំ កត្វា បិឡន្ធញ្ច ចម្មកន្ថាយំ បក្ខិបិ, តំ សព្វម្បិ កុម្ភការមត្ថំ អហោសិ។

ពោធិសត្តោបិ អត្តនោ បរិចន្ធំ កត្វា សត្តមេ ទិវសេ អាកត្វា ទេចិ ចត្តិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ តំ មា “តិដ្ឋតំ តេ សម្ម សព្វូបករណំ, ឥមំ តាច បសិទ្ធកំ គណ្ហា”តិ អាហ។ សោ បន យហាធារយា បញ្ចត្តំ ហត្ថិតំ ពាលំ ធារេតិ, តម្ហា តញ្ញលបសិទ្ធកំ ចិយ ចក្ខិបិត្វា ចូបកច្ឆត្តេន ធរបេត្វា ទិត្តហត្ថេ ចិយ អដ្ឋាសិ។ សុគន្ធា លុទ្ទស្ស បុត្តធានានំ បរិទ្ធយំ ទត្វា ទេញ្ញា អាចិក្ខិត្វា ពោធិសត្តា ចូឡព្យាជេសិ។ សោបិ រាជានញ្ញា ទេចិញ្ញា ចត្តិត្វា រាជតិចេបតា ឋានុយ្យាទេច ទត្វា យហត្តេន បរិចារេន តករា តិក្ខមិត្វា កាយតិកយខតបឌបរយ្យរាយ បច្ចត្តិ បត្វា ឌាតបទេ តិចេត្តត្វា បច្ចត្ថចាសិហិ សទ្ធិំ អទេញ្ញា បចិសិត្វា មគុស្សបចំ អតិក្កម្ម បច្ចត្ថចាសិតោបិ តិចេត្តត្វា ឯកកោច គច្ឆន្តោ តិសយោជនំ បត្វា បឋមំ ទត្តកហតំ កាសកហតំ តិលាកហតំ តុលសិកហតំ សកហតំ តិរិចច្ឆកហតន្តិ ៧ កហតានិ, កញ្ចកចេញ្ចក្កុប្លកហតានិ ចេត្តកហតំ ឋូមិស្សកកហតំ តព្វអកហតំ សកហតសមីបំ ចូទេកតបិ ទុត្តិតិចិន្ញ្ញឈតចតកហតំ ទុក្ខកហតំ ចេញ្ចកហតំ អបរម្បិ ចេញ្ចក្កុប្លកហតំ កលលកហតំ ចូតកកហតំ បន្តពកហតន្តិ អដ្ឋារស កហតានិ បដិបាដិយា បត្វា ទត្តកហតានីតិ អសិតេត លិឃិត្វា តុលសិកហតានីតិ ចេញ្ចក្កុប្លច្ឆេតសតេត្វត លិត្តិត្វា ទុក្ខ ឋរសុតា កោរេដ្ឋត្វា អតិមហន្តេ ទុក្ខ តិលាគតេត ចិន្ទិត្វា មក្កំ កទេរត្វា ចេញ្ចចេតេ តិស្សេហិ កត្វា ចេញ្ចក្កុប្លំ អានុយ្យាចេញ្ចំ លិត្តិត្វា អបរស្ស ចេញ្ចក្កុប្លស្ស ចូបរិ បិទេត្វា ចេញ្ចក្កុប្លមត្តកេត កត្វា កលលកហតេ សុក្ខទុក្ខបដទំ អត្ថរិត្វា តេត កត្វា អបរំ អត្ថរិត្វា ឥតទំ ចក្ខិបិត្វា បុត បុរេតា អត្ថរេត្វា តំ អតិក្កមិត្វា ចូតកកហតេ ទេវាហិំ កត្វា តាយ ចូតកកហតំ តរិត្វា បន្តពបាទេ ទត្វា អយសិង្ឃាដកំ យោត្តេត ពន្ធិត្វា ចុទ្ធំ សិបិត្វា បន្តតេ លក្កេត្វា យោត្តកានុយ្យាចខិទេក្កត លោហិតទល្ហេត បន្តតំ ចិន្ទិត្វា លាល្បកំ កោរេដ្ឋត្វា តត្ថ ឋត្វា សិង្ឃាដកំ អាកឌ្ឍិត្វា បុត ចូបរិ លក្កេត្វា តត្ថ ឋិតោ ចម្មយោត្តំ ឋូលទេត្វា តំ អាទាយ

ឱតរិត្វា ហេដ្ឋិមតលាហុកេ ដាន្សិត្វា ចាមហេត្វេភ ឃោត្តុំ ករេត្វា ឥក្លិលហេត្វេភ មុក្កំ អាកាសេ ឃោត្តុំ បហរិត្វា តលាហុកំ តីហរិត្វា បុត អភិរុហតិ។ ឲតេត្សុបិយេភ បព្ពតមត្ថកំ អភិរុយ្ហាបរេតោ ឱតរន្តោ បុរិមភយេតេច បធមំ បព្ពតមត្ថកេ តលាហុកំ កោរេដ្វា ធម្មុបរិដ្ឋកេ ឃោត្តុំ ដាន្សិត្វា តលាហុកេ ចេធេត្វា សយំ អន្តោបរិដ្ឋកេ តិរីឌិត្វា មក្កដកោតំ មក្កដស្សត្តចិឃ្ឃដ្ឋភាកាកេរភ ឃោត្តុំ ចិតិចេធេន្តោ ឱតរតិ។ ធម្មុលេត្វភ ចាតំ កាហារេបត្វា សក្យេណា ចិឃ ឱតរតីតិបិ ធភត្តិយេច។

៤ចំ តស្ស សុកន្ធាឃ ចធតំ អាកាសេ ភកទា តិក្លមិត្វា សត្តរេស កហភាតិ អតិក្កមិត្វា បព្ពតកហតំ បត្វា តព្រាបិ ៧ បព្ពតេ អតិក្កមិត្វា សុចណ្ណបស្សបព្ពតមត្ថកំ អារុឡ្ហកាចំ អាចិកខេរាន្តោ សត្វា អាហ –

១១៣។

“តទេត្វច នោ ក្កុហេត្វាភ ចាក្យំ, អាកាសេ ត្យុលិដ្ឋោ ឆត្សដ្ឋោ លុទ្ធោ;

ចិត្យុរិឃតិ សត្ត គិរី ព្រហន្តេ, សុចណ្ណបស្សំ ភាម គិរិំ ក្កឡអាទំ។

១១៤។

“អារុយ្ហសេលំ ភចតំ គិន្តុរាតំ, ឱុលេកាឃី បព្ពតបិធម្មុលំ;

តត្ថទ្ធសា យេឈសយាភចណ្ណំ, តំព្រោឆរាឌំ អដ្ឋសហស្សបិធំ។

១១៥។

“តត្ថទ្ធសា ក្យញ្ញាទំ ធន្តិសាលំ, សន្តេសតំ ទ្យប្យសហំ បរេរកិ;

រណ្តត្តិ តំ អដ្ឋសហស្សភាកា, ព្រួសាឥន្តា ចាតឌចប្យហារិតោ។

១១៦។

“តត្ថទ្ធសា បេរិក្លុរលិ អត្ថរេ, រម្មំ សុតិត្តុញ្ញា មហោហាឌិកញ្ញា;

សម្បុប្ផិតំ ភមរគណានុចិណ្ណំ, យត្ថ ហិ សោ ន្ហាយតិ នាគរាជា។

១១៤។

“ទិស្វាន នាគស្ស គតិំ ឋិតិញ្ច, វិធិស្សយា ន្ហាគតស្ស ហោតិ;

ឧបាតិមាគច្ឆិ អនរិយរូបោ, បយោជិតោ ចិត្តវសានុគាយា”តិ។

តត្ថ សោតិ, កិញ្ចេវ, សោ លុទ្ទោ តត្ថេវ សត្តភូមិកបាសាទតលេ ឋិតាយ តស្សា សុភទ្ទាយ វចនំ សង្គហេត្វា សរចាលិង្គំ មហាធនុំ អាទាយ បព្ពតគហនំ បត្វា “កតរោ នុ ខោ សុវណ្ណបស្សបព្ពតោ នាមា”តិ សត្ត មហាបព្ពតេ វិចរិយតិ, តស្មិំ កាលេ ចរេតិ វីរេតិ។ សោ ឯវំ វីរេន្តោ សុវណ្ណបស្សំ នាម គិរិំ ទុរារុហំ ទិស្វា “អយំ សោ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេសិ។ ឧល្លោកយីតិ តំ កិន្នរានំ ភវនភូតំ បព្ពតំ អារុយ្ហ សុភទ្ទាយ និទ្ទិដ្ឋសញ្ញាវសេន ហេដ្ឋា ឱលោកេសិ។ តត្ថាតិ តស្មិំ បព្ពតបាទមូលេ អវិទូរេយេវ តំ និគ្រោធំ អទ្ទស។

តត្ថាតិ តស្មិំ និគ្រោធរុក្ខមូលេ ឋិតំ។ តត្ថាតិ តត្ថេវ អន្តរាបព្ពតេ តស្ស និគ្រោធស្សាវិទូរេ យត្ថ សោ ន្ហាយតិ, តំ បោក្ខរណិំ អទ្ទស។ ទិស្វានាតិ សុវណ្ណបស្សបព្ពតា ឱរុយ្ហហត្ថីនំ គតការេ ហត្ថិបរិវារិតំ អារុយ្ហតស្ស នាគរញ្ញោ គតដ្ឋានំ និវត្តនដ្ឋានំ ឧបធារេន្តោ “ឋាយិនា ឯកេន គច្ឆតិ, ឋានេ ន្ហាយតិ, ន្ហាត្វា ឧត្តិណ្ណោ, ឋានេ តិដ្ឋតី”តិ សព្ពំ ទិស្វា អហិរិកការេន អនរិយរូបោ តាយ ចិត្តវសានុគាយ បយោជិតោ, តស្មា ឧបាតិំ អាគច្ឆិ បដិបជ្ជិ, អាចារំ លភីតិ អត្ថោ។

តត្រាយំ អនុបុព្ពិកថា – “សោ កិរ មហាសត្តស្ស វសនោកាសំ សត្តមាសាធិកេហិ សត្តហិ សំវច្ឆរេហិ សត្តហិ ច ទិវសេហិ បត្វា វុត្តនយេនេវ តស្ស វសនោកាសំ សល្លក្ខេត្វា “ឯត្ថ អាវាដំ ខណិត្វា តស្មិំ ឋិតោ វារណាធិបតិំ វិសបីតេន សល្លេន វិជ្ឈិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ថម្ភាទីនំ អត្ថាយ រុក្ខេ ឆិន្ទិត្វា ទព្ពសម្ភារេ សជ្ជេត្វា ហត្ថីសុ ន្ហាយិតុំ គតេសុ តស្ស វសនោកាសេ មហាកុទ្ទាលេន ចតុរស្សំ អាវាដំ ខណិត្វា ឧទ្ធតបំសុំ ពីជំ វបន្តោ វិយ ឧទកេន វិកិរិត្វា ឧទុក្ខលបាសាណានំ ឧបរិ ថម្ភេ បតិដ្ឋបេត្វា តុលា ច បទរេ ច ទត្វា បទរានិ អត្ថរិត្វា កណ្ណិកមត្តំ ឆិទ្ទំ កត្វា ឧបរិ បំសុញ្ច កចវរញ្ច បក្ខិបិត្វា ឯកេន បស្សេន អត្តនោ បវិសនដ្ឋានំ កត្វា ឯវំ និដ្ឋិតេ អាវាដេ បច្ចូសកាលេយេវ បតិសីសកំ បដិមុញ្ចិត្វា កាសាយានិ បរិទហិត្វា សទ្ធិំ វិសបីតេន សល្លេន ធនុំ អាទាយ អាវាដំ ឱតរិត្វា អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៥។

“ពលិត្វាន កាយ៉ំ ផលកេហិ លាឝយិ, អត្តានយោឆាយ ឆត្រុញ្ញា លុទ្ធា;

បរស្សាកតំ បុត្តុបវេល្លន តាកំ, វយប្បឃិ ទុក្កដកយ្ហកាទឹ៍

១៦០៍

“ចិទ្ធេ ច តារកា កោញ្ញាយតានិ ឈោរ៉ិ, វទ្ធា ច តាកា តិត្ថន្តិ ឈោរទ្រុបំ;

តិលាញ្ញា កដ្ឋញ្ញា រលំ កទោរាត្តា, ឆាចិរុ តេ អដ្ឋ ឌិវសា វយត្តតោ៍

១៦១៍

“ចឝិស្សយេតត្ថិ បរាយវត្តា, កាវាចបទ្ធុល្លិ ឆដ៏ ថ្កាសីត៌;

ទុរេល្លន ផុដ្ឋ ស្សុគបាខិ វញ្ញា, អរហទ្ធខោ វត្តិ អចញ្ញូរូបោ”តិ៍

តត្ថ ឱឆាយាតិ ឱគហិត្វា បចេចវត្វា៍ បរស្សាកតត្ថិ អត្តតោ អាចាដស្ស បរសុំ អាកតំ៍ វោ កិរ ទុតិយឌិចវេ អាកន្ត្វា តត្រុតា ខុត្តិណ្ណោ តស្មិំ យហាចិវាលយាលកោ តាយ បចេចវេ អដ្ឋារសិ៍ អឆស្ស វទឹរតោ ខ្ទកំ តាកិបចេចវេន ឱកលិត្វា តេន លិទ្ទេន លុទ្ទស្ស វទឹរេ បតិ៍ តាឃ វញ្ញាឃ វោ យហាវត្តស្ស អាកន្ត្វា ឌិតកាចំ ខាត្វា តំ បរស្សាកតំ បុត្តា វលេល្លន វយប្បឃិ ចិន្ត្បិ ទុក្កដកយ្ហកាទឹតិ តស្ស យហាវត្តស្ស កាឃិកចេតសិកស្ស ទុក្ខស្ស ខ្ទប្បាទតេន ទុក្កដស្ស កយ្ហស្ស ការកោ៍

កោញ្ញាយតានីតិ កោញ្ញាតានំ អកទិ៍ តស្ស កិរ តំ វល្លំ តាកិឃំ បចិសិត្វា បិហកានីតិ វញ្ញាណេត្វា អត្ថាតិ លិត្តិត្វា បិដ្ឋិកាកំ ផរុតា បកាលេត្ថិ ចិឃ ខ្ទក្កត្វា អាកាវេ បក្កត្តិ៍ កិត្តរដតកុម្ភតោ រដតំ ចិឃ បហារមុលេន លោហិតំ បល្លិ, ពលចចេចគតា ខ្ទប្បន្ទិ៍ វោ ចេចគតំ អធិចាវេត្វា អវក្កោរត្តា ចេចគតាប្បត្វា វកលបញ្ញតំ ឲកតិត្ថានំ កទោរត្តា តិល្លត្វា យហត្តិ កោញ្ញាតានំ តនិ៍ វទ្ធា ចាតិ តេបិ វទ្ធា អដ្ឋវហស្សតាកា តំ វង្គិ ស្សុត្វា យរលាកឃកឹតា ឈោរទ្រុបំ តិត្ថន្តិ អត្ថុរចំ កទិំសុ៍ រលំ កទោរាត្តាតិ តេន វទ្ទេន កត្វា លទ្ធត្តចារលំ ចេចគតាប្បត្តំ ឌិត្វា “បញ្ញាឃិត្តំ កលិត្ថស្សាយា”តិ តិលាញ្ញា កដ្ឋញ្ញា ខ្នណ្ហចិខ្នណ្ហិ កទោរាត្តា វយត្តា ឆាចិរុ៍

ចឝិស្សយេតត្ថិ “កិល្លចេ, វោ លទ្ធត្តចារណោ ឌិវសា បក្កត្តេតុ តាកោរុ រុកទ្ធាឃ កទោលាឃា បរស្ស ឆត្វា វត្ថារត្វា វយស្សាវឃយាតាឃ ចេចគតំ អធិចាវេត្វា កល្ហស្ស អាកតដ្ឋានំ វល្លវេល្លវេត្តា ‘វចេ ខ្ទកំ បុរត្តិយឌិវសានីហិ អាកតំ អកចិស្ស, កុម្ភានីហិ

បវិសិត្វា បច្ឆិមកាយាទីហិ និក្ខមិស្ស, ឯកំ បន នាគិយា បវិសិត្វា អាកាសំ បក្ខន្តិ, តស្មា បទវិយំ ឋិតេន ភវិស្សតី'តិ ឧបធារេត្វា ឋិតដ្ឋានំ ឧបបរិក្ខិតុកាមោ “កោ ជានាតិ, កិំ ភវិស្សតិ, សុខំ អបស្សន្តំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា “ភន្តេ, អដ្ឋសហស្សនាគា មម បច្ចាមិត្តំ បរិយេសន្តា ទិសា បក្ខន្តា, ត្វំ ឯត្ថ កិំ ករោសី”តិ វត្វា, “ទេវ, អហំ តុម្ហាកំ បាទមូលេ ឋិតោ, សរណំ មេ ហោហី”តិ តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា វន្ទិត្វា ទេវតស្ស វន្ទិត្វា នាគស្ស អាកាសំ បក្ខន្តាយ នាគរាជា សីហំ បិដ្ឋិតោ បហរិ, បហរិ ឧប្បតិត្វា គតំ សោ ហត្ថី ឧទ្ធរិត្វា សោណ្ឌាយ “វធិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឧប្បាទេត្វា ទេវតានិបាតមត្តំ ឧបនេត្វា បាទេហិ មទ្ទិតុំ អារទ្ធោ, តស្ស ចីវរំ កាសាវំ អទ្ទស, កាសាវំ ទិស្វា មហាសត្តស្ស ហទយេ សោ សំវេគោ ឧប្បជ្ជិ, សោ តំ ឧក្ខិបិត្វា ភូមិយំ ឋបេសិ, អយំ ហិ តេន តស្សា ទិសាយ បដិបត្តិ សុខុមាលស្ស “អរហទ្ធជោ នាម សព្ភិ បណ្ឌិតេហិ អវជ្ឈរូបោ, អញ្ញោ មេ សក្កាតព្វោ គរុកាតព្វោយេវា”តិ អយំ សញ្ញា ឧប្បជ្ជិ។

សោ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១២២។

“អនិក្កសាវោ កាសាវំ, យោ វត្ថំ បរិទហិស្សតិ;

អបេតោ ទមសច្ចេន, ន សោ កាសាវមរហតិ។

១២៣។

“យោ ច វន្តកសាវស្ស, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

ឧបេតោ ទមសច្ចេន, ស វេ កាសាវមរហតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ លុទ្ធបុគ្គលោ បុរិសោ រាគាទីហិ កសាវេហិ អនិក្កសាវោ ឥន្ទ្រិយទមេន ចេវ វចីសច្ចេន ច អបេតោ អនុបេតោ តេហិ គុណេហិ កសាវរសបីតំ កាសាវវត្ថំ បរិទហតិ, សោ តំ កាសាវំ នារហតិ, នានុច្ឆវិកោ សោ តស្ស វត្ថស្ស។ យោ បន តេហិ កសាវេហិ វន្តត្តា វន្តកសាវោ អស្ស សីលេសុ សុសមាហិតោ សុបតិដ្ឋិតោ បរិបុណ្ណសីលាចារោ, សោ តំ កាសាវំ អរហតិ នាមាតិ។

ឯវំ វត្វា មហាសត្តោ តស្មិំ ចិត្តំ និព្វាបេត្វា “សម្ម កិមត្ថំ ត្វំ មំ វិជ្ឈសិ, កិំ អត្តនោ អត្ថាយ, ឧទាហុ អញ្ញេន បយោជិតោសី”តិ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ អាទិតោ បដ្ឋាយ សត្ថា អាហ –

១៦៣។

“សមប្បិតោ បុត្តសល្លេន នាគោ, អគ្គចិត្តោ លុទ្ទកបញ្ញាយសិ;

កិមត្ថយំ កិស្ស វា សម្ម ហេតុ, មមំ វធី កស្ស វាយំ បយោជកោ”តិ។

តត្ថ កិមត្ថយន្តិ អាយតិ កិំ បយោជនោ។ កិស្ស វាតិ កិស្ស ហេតុ កេន ការណេន, កិំ តវ មយា សទ្ធិំ វេរន្តិ អធិប្បាយោ។ កស្ស វាតិ កស្ស វា អញ្ញស្ស អយំ បយោជកោ, កេន បយោជិតោ មំ អវធីតិ អត្ថោ។

អថស្ស អាចិក្ខន្តោ លុទ្ទោ គាថមាហ –

១៦៤។

“កាសិស្ស រញ្ញោ មហេសី ភទន្តេ, សា បូជិតា រាជកុលេ សុភទ្ទា;

តំ អទ្ទសា សា ច មមំ អសំសិ, ទន្តេហិ អត្ថោតិ ច មំ អវោចា”តិ។

តត្ថ បូជិតាតិ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេត្វា បូជិតា។ អទ្ទសាតិ សា កិរ តំ សុបិនន្តេ អទ្ទស។ អសំសីតិ សា ច មម សក្ការំ ការេត្វា “ហិមវន្តបទេសេ ឆទ្ទន្តទហេ នាម នាគោ អសុកស្មិំ នាម ឋានេ វសតី”តិ មមំ អាចិក្ខិ។ ទន្តេហីតិ តស្ស នាគស្ស ឆព្ពណ្ណរំសិសមុជ្ជលេ ទន្តេ, តេហិ មម អត្ថោ, បិឡន្ធនំ ការេតុកាមម្ហិ, តេ មេ អាហរាតិ មំ អវោចាតិ។

តំ សុត្វា “ឥទំ ចូឡសុភទ្ទាយ កម្ម”ន្តិ ញត្វា មហាសត្តោ វេទនំ អធិវាសេត្វា “តស្សា មម ទន្តេហិ អត្ថោ នត្ថិ, មំ មារេតុកាមតាយ បន បហិតោសី”តិ ទីបេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១៦៥។

“ពហូ ហិ មេ ទន្តយុគា ឧឡារា, យេ មេ បិតូនញ្ច បិតាមហានំ;

ជានាតិ សា កោធនា រាជបុត្តី, វធត្ថិកា វេរមកាសិ ពាលា។

“ឧដ្ឋេហិ ត្វំ លុទ្ធ ផលំ គហេត្វា, គេត្វា ទុមេ វិទ្ធ បុរា មរាមិ;

ចជ្ជាសិ តំ កោធំ រាជបុត្តំ, ភារកោ ហតោ ហត្ថ ទុមស្ស គត្តា”តិ៍

តត្ថ ទុមេតិ តស្ស កិរ បិតុ បិតាមហានំ គត្តា មា ចិនស្សត្វិ គុហាយំ សន្និធិតា, តេ សន្ធាយ ឧចមាហ៍ ជាតាតីតិ ធាហុនំ ចារណានំ ទុឆ សន្និធិតេ គេត្ត ជាតាតិ៍ ចឆត្តិកាតិ កោចលំ បន សា មំ មារេតុកាមា អប្បមត្តកំ គោនំ ហគេម ឆេបេត្វា អត្តនោ ចេតំ អកាសិ, ឧចទ្វេបន ឋទ្វសកេមុន មត្តកំ បិរេបសិ៍ ឝេត្តិ ផលំ៍ បុរា មរាមីតិ ឃាច ន មរាមិ៍ ចជ្ជសីតិ ចគេឃ្យាសិ៍ ហត្ថ ទុមស្ស គត្តាតិ ហតោ សោ មឃា ភារកោ, មនោរថោ តេ មត្តកប្បត្តោ, កញ្ហាទុមេ តស្ស គត្តាតិ៍

សោ តស្ស ចចនំ សុត្វា និសីទនដ្ឋានា ឧដ្ឋាយ ផលំ អាទាយ “គេត្ត វិក្កិស្សាមី”តិ តស្ស សត្តិកំ ឧបគតោ៍ សោ បន ឧទេត្តឆតោ អដ្ឋាសីតិហេត្វា រជតបត្តតោ ចិយ ជិតោ, តេនស្ស សោ គត្តដ្ឋានំ ន បិបុលិ៍ អថ មហាសត្តោ កាយំ ឧបនាមេត្វា ហេដ្ឋាសីសកោ និបជ្ជិ៍ តទា នេសាទោ មហាសត្តស្ស រជតទាមសទិសំ សោណ្ឌិ មទ្ទេត្វា អភិរុហិត្វា កោលិសក្ខេជ ចិយ កុម្ភ ឆត្វា មុលកោដិមំសំ ឆតុកោន បហរិត្វា អន្តោ បក្ខិបិត្វា កុម្ភតោ ខ្ទុឃ្យាផលំ អន្តោមុខេ បវេសេសិ, ឧគោហិ ហេត្វហិ គឡហំ អបរាបរំ កឌ្ឍិ៍ មហាសត្តស្ស ពលវវេទនា ឧប្បជ្ជិ, មុខំ លោហិតេន បូរិ៍ នេសាទោ ទុគោ ជិតោ ច សញ្ញាវេត្តា ផលវេន វិក្កិតុំ នាសក្ខិ៍ អថ តំ មហាសត្តោ មុខតោ លោហិតំ ឆឌ្ឌេត្វា វេទនំ អធិវាសេត្វា “កិំ សម្ម វិក្កិតុំ ន សក្កោសី”តិ បុច្ឆិ៍ “អាម, សាមី”តិ៍ មហាសត្តោ សតិំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា “តេន ហិ សម្ម មម សោណ្ឌំ ឧក្ខិបិត្វា ផលកោដិំ គណ្ហាបេហិ, មម សយំ សោណ្ឌំ ឧក្ខិបិតុំ ពលំ នត្ថី”តិ អាហ៍ នេសាទោ តថា អកាសិ៍

មហាសត្តោ សោណ្ឌាយ ផលំ គហេត្វា អបរាបរំ ចាលេសិ, គត្តា កញ្ចនុរា ចិយ វិជ្ឈិំសុ៍ អថ នំ តេ អាហរាបេត្វា គណ្ហិត្វា “សម្ម លុទ្ទបុត្ត អហំ ទុមេ គត្តេ ឥមិនា គេមាតោ នេច ‘មយ្ហំ អប្បិយា’តិ គមិ, ន សក្កត្តមារត្ថព្ពត្ថតាតិ បត្ថេន្តោ, ទុមេហិ បន មេ គត្តេហិ សតគុណេន សហស្សគុណេន សតសហស្សគុណេន សព្ពញ្ញុតញ្ញាណគត្តាច បិយតរា, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណប្បដិវេធាយ មេ ទុមំ បុញ្ញំ បច្ចយោ ហោតូ”តិ គត្ត ឆត្វា “សម្ម ទុមំ ឆាតំ កិត្តកេន កាលេន អាគតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សត្តមាសសត្តទិចសាធិកេហិ សត្តហិ សំចច្ឆរេហី”តិ ចុត្តេ – “គច្ឆ ទុមេមំ គត្តានំ អានុភាវេន សត្តទិចសព្ភន្តរេយេច ពារាណសិំ បាបុណិស្សសី”តិ ចត្វា តស្ស បរិត្តំ កត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ៍ ឧយ្យោជេត្វា ច បន អនាគតេវាសុមេច តេសុ នាគេសុ សុភទ្ទាយ ច អនាគតាយ កាលមកាសិ៍ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

“ឧដ្ឋាយ សោ លុទ្ធោ ខរំ គហេត្វា, ឆេត្វាន ទន្តានិ គជុត្តមស្ស;

វគ្គូ សុភេ អប្បដិមេ បថព្យា, អាទាយ បក្កាមិ តតោ ហិ ខិប្ប”ន្តិ។

តត្ថ វគ្គូតិ វិលាសវន្តេ។ សុភេតិ សុន្ទរេ។ អប្បដិមេតិ ឥមិស្សំ បថវិយំ អញ្ញេហិ ទន្តេហិ អសទិសេតិ។

តស្មិំ បក្កន្តេ តេ នាគា បច្ចាមិត្តំ អទិស្វា អាគមិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៥។

“ភយដ្ដិតា នាគវធេន អដ្ដា, យេ តេ នាគា អដ្ដ ទិសា វិធាវុំ;

អទិស្វាន បោសំ គជបច្ចមិត្តំ, បច្ចាគមុំ យេន សោ នាគរាជា”តិ។

តត្ថ ភយដ្ដិតាតិ មរណភយេន ឧបទ្ទុតា។ អដ្ដាតិ ទុក្ខិតា។ គជបច្ចមិត្តន្តិ គជស្ស បច្ចាមិត្តំ។ យេន សោតិ យត្ថ វិសាលមាលកេ សោ នាគរាជា កាលំ កត្វា កេលាសបព្ពតោ វិយ បតិតោ, តំ ឋានំ បច្ចាគមុន្តិ អត្ថោ។

តេហិ បន សទ្ធិំ មហាសុភទ្ទាបិ អាគតា។ តេ សព្ពេបិ អដ្ឋសហស្សនាគា តត្ថ រោទិត្វា កន្ទិត្វា មហាសត្តស្ស កុលុបកានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ សន្តិកំ គន្ត្វា, “ភន្តេ, តុម្ហាកំ បច្ចយទាយកោ វិសបីតេន សល្លេន វិទ្ធោ កាលកតោ, សីវថិកទស្សនមស្ស អាគច្ឆថា”តិ វទិំសុ។ បញ្ចសតា បច្ចេកពុទ្ធាបិ អាកាសេនាគន្ត្វា វិសាលមាលកេ ឱតរិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ទ្វេ តរុណនាគា នាគរញ្ញោ សរីរំ ទន្តេហិ ឧក្ខិបិត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ វន្ទាបេត្វា ចិតកំ អារោបេត្វា ឈាបយិំសុ។ បច្ចេកពុទ្ធា សព្ពរត្តិំ អាឡាហនេ ធម្មសជ្ឈាយមកំសុ។ អដ្ឋសហស្សនាគា អាឡាហនំ និព្ពាបេត្វា វន្ទិត្វា ន្ហត្វា មហាសុភទ្ទំ បុរតោ កត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ អគមិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៦។

“តេ តត្ថ កន្ទិត្វា រោទិត្វាន នាគា, សីសេ សកេ បំសុកំ ឱកិរិត្វា;

អគមិំសុ តេ សព្ពេ សកំ និកេតំ, បុរក្ខត្វា មហេសិំ សព្ពភទ្ទ”ន្តិ។

តត្ថ បំសុកន្តិ អាញអាហតបំសុកំ។

សោតុត្ថេរោបិ អប្បេត្តេយេវ សត្តេន ឌិចនេ ភន្តេ អាកាសេ ឆាទោហរិ សព្យាបុហិំ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៧។

“អាកាសេ ភន្តាតិ គច្ឆន្តស្ស, ចក្កុ សុខេ អប្បដិនេ បចញ្យា;

សុចណ្ណទាឌីហិ សយត្តយោភេន, សោ លុទ្ធកោ កាសិបុរំ ឧបាគមិ;

ឧបនេតិ សោ ទាឌកញ្ញាយ ភន្តេ, ភាគោ ហតោ ហត្ថ ឆ្នាយស្ស ភន្តា”តិ។

តត្ថ សុចណ្ណទាឌីហីតិ សុចណ្ណទាឌំទំសីហិ។ សយត្តយោភេនេតិ សយត្តតោ ឆ្នកាសត្តេ សកលចតសណ្ឋំ សុចណ្ណចណ្ឌំ ចិយ កនេទន្តេ។ ឧបនេតិសីតិ អហំ លទ្ធត្តចាទោលស្ស លញ្ញណ្ណទំសិចិស្សឌ្ឍនេ ឃយកភន្តេ អាកាសេ អាកច្ឆាយិ, ភកទំ អលង្ការនេបឆាតិ នេឆចិយា សាយត់ នេបនេសត្វា តាយ ទនេញ្ញា អានេទាចានេបត្វា នេឆចភកទំ ចិយ ភកនេទ អលង្ការាបិនេត សោតុត្ថេរោបិ ភកទំ បចិសិត្វា បិសោឆំ អាទុហិត្វា ភន្តេ ឧបនេតិសិ, ឧបនេតត្វា ច បភ, “អនេយ្យ, ឃស្ស កិទ តុនេយអប្បយត្តកំ នេភាសំ ហភនេឃ កទិត្ថ, សោ ភាគោ យឃា ហតោ យនេតា, ‘យតកាចំ នេយ អានេទានេចយ្យាសី’តិ អាហ, តស្ស យតកាចំ តុនេយឆោភាឆ, គណ្ហាឆ, ឆ្នាយ តស្ស ភន្តា”តិ ភន្តេ អភាសិ។

សា យហាសត្តស្ស លញ្ញណ្ណទំសិចិចិត្តភន្តេ យលិតាលចនេណ្ឌភ គនេហត្វា ឧាទុសុ ឆនេបត្វា បុទិយកនេច អត្តនេតា បិទសាយិកស្ស ភន្តេ ឆ្នលេរិនេកត្ថិ “ឧចទុបំ សោភក្កប្បត្តំ ចាទលំ ចិសបីនេតភ សនេល្លភ ឌីចិតក្កឃំ បិនេបត្វា ឆ្នាយ ភន្តេ លិក្ខិត្វា សោតុត្ថេរោ អាកនេតា”តិ យហាសត្តំ អត្តុស្សទត្ថិ សោកំ ឧប្បាទេត្វា អឌិចានេសតុំ ភាសក្លិ។ អឆស្សា តនេត្តច ហភឃំ ឆលិ, តំ ឌិចសនេយច កាលយកាសិ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៨។

“ឌិស្វាភ ភន្តាតិ គច្ឆន្តស្ស, កត្តុបរិយស្ស បុទិយាឃ ឌាតិឃា;

តនេត្តច តស្សា ហភឃំ អឆាលិ, នេតនេភច សា កាលយកាសិ ឆាលិ”តិ។

១២២៍

“សេដ្ឋាឆិបេត្តា ន យហាតុការេចា, សិតំ អកាសឹ បរិសាយ យេដ្ឋ្យ

បុដ្ឋិសុ កិក្ខុ សុចិយុត្តចិត្តា, ភាការេលា បិតុកទេរាត្តិ ញុទ្ធា៍

១២៣៍

“ឃយទ្ធសាឆ ឥហទិ៍ កុយាទិ៍, ការសាឃចត្ថ អភការិយំ ចរត្តិ;

សា តេលា តទា រាឌកញ្ញា អហោសិ, អហំ តទា ភាករាឌា អហោសិំ៍

១២៤៍

“អាគាយ ឥត្តាតិ កទុត្តយស្ស, ចក្កុ សុខេក អប្បជិវេយ បចញ្យា;

ឃោ លុទ្ធកោ កាសិបុទំ ក្ខបិកយិ, សោ តេលា តទា ឥចឥត្តា អហោសិ៍

១២៥៍

“អភាចឃ្សុទំ ចិររត្តសំសិតំ, ក្ខុទ្ធាចធំ ចរិតយិធំ បុរាណំ;

ចិតទ្ធទេរា ចិតសោរកោ ចិសល្លា, សយំ អកិញ្ញាយ អភាសិ ញុទ្ធា៍

១២៦៍

“អហំ ចេ តេត កាលេត, អហោសិំ តត្ថ កិក្ខុចា;

ភាករាឌា តទា ហោយិ, ឯវំ ធារេថ ឌាតក”ន្តិ៍ –

ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨴᩈᨻᩃᩔ ᨣᩩᨱᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᨳᩮᩁᩮᩉᩥ ᨮᨸᩥᨲᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᩮ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩥᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨶᩣᨠᩣᩁᨱᩮᨲᩥ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᩥᨲᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨧ ᩈᩥᨲᩴ ᨠᨲᩴ, ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩈᩥᨲᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨴᩈᩣᨵᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩥᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩴ ᩑᨠᩴ ᨴᩉᩁᩥᩴ ᨿᩮᩣᨻ᩠ᨻᨶᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᩴ ᨠᩣᩈᩣᩅᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᩏᨷᩮᨲᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶ ᨷᩔᨳ, ᩈᩣ ᨲᨴᩣ ‘ᩅᩥᩈᨸᩦᨲᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨵᩮᩉᩦ’”ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨱᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨷᩮᩈᩮᨲᩣ ᩁᩣᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨸᩥᨲᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᨴᩣ ᩈᩮᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨴᩣᨷᩥ ᩅᩮᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨴᩣ ᩈᩮᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨶᩣᩅᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩋᩣᩅᨿ᩠ᩉᩴ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᨲᩅᨿ᩠ᩉᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩪᨲᩮᩣ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩮᨠᩅᩔᨠᩮᩣᨭᩥᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩈᩴᩈᩥᨲᩴ ᩈᩴᩈᩁᩥᨲᩴ ᩋᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨮᩪᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩅᩔᨠᩮᩣᨭᩥᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩈᩴᩈᩁᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᨬᩣᨱᩮᨶ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩣᩃᨿᩴ ᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧᩁᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩣᨿ ᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣᨿ ᨧ ᩈᩮᩣᨱᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨧ ᨧᩁᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩩᩁᩣᨱᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨣᨲᨲᩣᨿ ᩅᩦᨲᨴ᩠ᨴᩁᩮᩣ, ᨬᩣᨲᩥᨵᨶᩈᩮᩣᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩦᨲᩈᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩁᩣᨣᩈᩃ᩠ᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᩅ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ᪨ ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨨᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᨴᩉᩮ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨶ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨲᨴᩣ ᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩉᩮᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨵᩣᩁᩮᨳᩣᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩑᩅᩴ ᨵᩣᩁᩮᨳ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩩᨱᩣᨳᩣᨲᩥ᪨

ᩍᨾᨬ᩠ᨧ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᨷᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨨᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ᪨

[᪕᪑᪕] ᪕᪨ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩁᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩣᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨾᩉᩣᩏᨾ᩠ᨾᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪨᪕᪙᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨷᨶ ᨠᩩᩁᩩᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩍᨶ᩠ᨴᨷᨲ᩠ᨳᨶᨣᩁᩮ ᨵᨶᨬ᩠ᨧᨿᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩩᨧᩥᩁᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨿᩣᨣᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨧᩥᩁᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

១២៨។

“រដ្ឋា បដិបន្នាស្ម, អាធិបច្ចំ សុធីរត;

មហត្ថំ បត្ថយិស្សាមិ, ចិនេតុំ បធចិ ព្ទូយំ។

១២៩។

“ធម្មេន តោ អធម្មេន, អធម្មោ មេ ន រុច្ចតិ;

កិច្ចាច ធម្មោ ចរិតោ, រញ្ញោ ហោតិ សុធីរត។

១៣០។

“ព្ទុធ ចេចាតិត្តិតោ សេន, បេច្ច សេន អតិត្តិតោ;

យសំ ចេចមយត្រេស្សស្ស, សេន បេប្បាយុ ព្រាហ្មណ។

១៣១។

“សោហំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, កត្ថយិស្សាមិ ព្រាហ្មណ;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, ព្រាហ្មណក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ រដ្ឋន្តិ, អាចរិយ, យសំ ព្ទុយស្មិំ សត្តសោឡសិកេ ព្ទូត្តបត្តតកេរេ រដ្ឋា, តិសោឡតសតិកេ កុរុរដ្ឋេ ព្ទស្សេកាចសព្ទាតំ អាធិបច្ចំ បដិបន្នាស្មាតិ អធិគតោ គចាយ។ មហត្តន្តិ ព្ទូឌាតិ មហត្តកាចំ។ បត្ថយិស្សាមិ ចិនេតុន្តិ ព្ទូយំ បធចិ ធម្មេន អភិគចិតុំ អញ្ញាត្តុរិតុំ ព្ទូស្សាមិ។ កិច្ចាចាតិ អចសេសសេតហិ រញ្ញោ ចរិតោ ធម្មោ កិច្ចោ ករណីយតរោ។ រាឌាត្រុចត្តកោ ហិ លោកោ, សោ តស្មិំ ធម្មិកេ សព្ទោបិ ធម្មិកោ ហោតិ។ តស្មា ឲស ធម្មោ គាយ រញ្ញោច កិច្ចោតិ។

ប្ដូឆ ឧចចាតិក្ខិតាតិ ឧយត យយំ ប្ដូឆលេិឧក បឧឧលេិឧក ច អតិក្ខិតា៎ ឧយត បឧប្បាមុតិ ឧយត យយំ តិឧយាឌីសុ អតិប្ពាតិត្វា ឧឌឧចសុ ច យត្តុឧស្សសុ ច ឃរិ ប្ដូស្សទិយំ ឧរាកក្កុ បិបុឧលាឃ្យាយ, តំ ឧតា កាឧលំ កឧឆហឹតិ ៎ ឧឃាហត្តិ, (ទាហូឡ, ឧយា អហំ ឲលចិបិកាបន្លាតំ អត្ថញ្ចា តស្ស អត្ថស្ស ឧហត្យក្ខតំ ឆម្ពញ្ចា កត្វា បយាឌាឃ ចត្តិតំ្យ ក្ខប្បាឧឌត្យញ្ចា ប្ដូឆ្ឋាមិ៎ តំ ត្វត្តិ តស្ស យឃំាត្វ សុឧលឧតច តិប្ពាតកាមិយក្កុ អារុឃ្យាអបជិបត្ថិកកាចំ បឧត្តត្តស្ស តំ អត្ថញ្ចា ឆម្ពញ្ចា បុឆ្ឆិឧតា អក្លាហិ, បិកាជំ កត្វា កឧឆហឹតិ (ទាហូលំ ឆម្ពឃាកបញ្ចាបុឆ្ឆិ៎

អយំ បន បឧញ្ញា កម្មីឧរា ត្យឌ្ឌចិបឧយា, បញ្ញាញ្ញាត្យឌ្ឌឧមច តំ បុឆ្ឆិតំ្យ ឃុត្តំ, តស្មិំ អបតិ បញ្ញាញ្ញាតញ្ញាលាបរិឧយបកំ ឧតាឌិបត្តត្តិ៎ សុចិឧតា បន អត្ថឧតា អឧតាឌិបត្តតាឃ បញ្ចាកឧឆតំ្យ តាបក្លិ, អបឧក្កាឧត្តា ច បណ្ឌិតមាតំ អកត្វា អត្ថឧតា អបមត្វកាចំ កឧឆឧត្តា កាឆមាហ –

១៣១៎

“ភាន្ញា(ត ចិត្សុរា រាឌ, ឲតឥក្លាត្យមរហតិ;

ឃំ ត្វំ អត្ថញ្ចា ឆម្ពញ្ចា, កត្វាមិឆ្ឆសិ ខត្តិឃា”តិ៎

តស្សត្ថោ – អចិបឧយា ឲស, មហារាជ, បឧញ្ញា មាឌិបាតំ៎ អហញ្ញាឧតចស្ស អាជិ, ត បរិឧយាបាតំ បស្សាមិ, អត្ថកាទំ បចិឌ្ឍា ចិឃ ឧហាមិ៎ តារាលាសិឧញ្ញា បន បុឧរាហិឧតា ចិត្សុឧរា តាម (ទាហូលា អត្ថិ, ឧបា ឲតំ អាចិឧក្លឃ្យ, តំ ឥឧបត្វា ឃំ ត្វំ អត្ថញ្ចា ឆម្ពញ្ចា កត្វាមិឆ្ឆសិ, ឲតំ អក្លាតំ្យ ត អញ្ញោ អរហតីតិ៎

រាឌា តស្ស ចចតំ សុត្វា “ឧតត ហិ, (ទាហូល, លិបំ្យ តស្ស បត្តិកំ កឆ្ឆាហី”តិ បណ្ណាកាទំ ឥត្វា តំ ឧបឧបត្យកាឧយា ហុត្វា កាឆមាហ –

១៣២៎

“ឯហិ ឧលា បហិឧតា កឆ្ឆ, ចិត្សុរស្ស ឧបត្តិកំ;

តិក្ខត្ថិមំ សុចណ្ណស្ស, ហទំ កឆ្ឆ សុធិឧត;

អភិហារំ ប្ដូមំ ឥញ្ញា, អត្ថឆម្មាត្យសិដ្ឋិ ឃា”តិ៎

តត្ថ ឧបត្តិកត្ថិ សត្តិកំ។ តិក្ខត្តិ បញ្ចសុចណ្ណា ឧកោ តិក្ខោ។ អយំ បត ទត្តសុចណ្ណស្ស តិក្ខសហស្សំ ធត្វា ឧចយាហ។ ដ្ឋយំ ធន្ឋាតិ ទេវត ដ្ឋយស្មិំ ឆម្មឃាកបញ្ចោកធិទេត តស្ស អត្តឆម្មាត្មិន្ទ្រឃា អភិហារបូជំ កទេរាត្តោ ដ្ឋយំ តិក្ខសហស្សំ ធទេឃ្យាសីតិ។

ឧចឆ្ពា បត ចត្វា បញ្ចចិស្សន្ឋតស្ស លិខតត្វាឃ សតសហស្សព្លុក្ខតំ សុចណ្ណបដ្ឋា កាយតត្វាឃ ឃាតំ, បរិចារត្វាឃ ឆាលកាឃំ, តត្ថា បណ្ណាការំ ធត្វា តន្ថលាទេឡាច ឧទេឃ្យាទេឌសិ។ ទេសា បត ដ្ឋត្ថុបត្តតការា តិក្ខមិត្វា ឧទ្រុកទេឃច ឆាទាលាសិ អាកត្វា ឃត្វ ឃត្វ បណ្ឌិតា ចសត្តិ, សន្តាតិ តាតិ ជាតាតិ ឧបសក្កមិត្វា សកលឌម្ពុឌីបេ បញ្ញស្ស ចិស្សទេន្ទតារំ អលភិត្វា អត្ថបុទេន្ឋាត ឆាទាលាសិ បត្វា ឧកាស្មិំ ជាទេត តិចារំ កទេហត្វា កតិបទេឃហិ ឌទេតហិ សន្ធិំ បរិតទាសក្ខន្ឋតទេចលាឃ ចិធុរស្ស តិទេចសតំ កន្ត្វា អាកាតកាចំ អារោចាទេបត្វា ទេតត បទក្កាសាបិទេតា តំ សទេក ឃទេរ ក្ខន្ឋាឃាតំ អទ្ទស។ តយត្វំ អាចិកទេរាត្តោ សត្វា សត្តយំ កាឆយាហ –

១៣៣។

“ស្វាធិប្បាកា ភារទ្វារេខា, ចិធុរស្ស ឧបត្តិកំ;

តយទ្ទស យហាព្រាហ្មា, អសយាតំ សទេក ឃទេរ”តិ។

តត្ថ ស្វាធិប្បាកាតិ ទេសា ភារទ្វាឌទេការត្តោ សុចិរទេតា អធិប្បាកា, កទេតាតិ អទេត្ថា។ យហាព្រាហ្មាតិ យហាព្រាហ្មទេណា។ អសយាតត្តិ ក្ខន្ឋាឃាតំ។

ទេសា បត តស្ស ឆាលសហាឃទេកា ឧកាឆទិឃក្ខទេល ឧក្កហិតសិទេប្យា, តស្មា ទេតត សន្ធិំ ឧកទេតា ក្ខន្ឋិត្វា ភត្តកិច្ចបរិទេឃាសាទេត សុលតិសិទេន្ន “សម្ម កិមត្ថំ អាកទេតាសី”តិ បុទេដ្ឋា អាកយតការណំ អាចិក្ខទេត្តា អដ្ឋមំ កាឆយាហ –

១៣៤។

“រញ្ញោហំ បហិទេតា ធូទេតា, ទេការព្យស្ស ឃសស្សិទេតា;

‘អត្ថំ ឆម្មញ្ចា បុទេច្ឆសិ’, ដ្ឋច្ចព្រចិ ឃុធិដ្ឋិទេលា;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ចា ឆម្មញ្ចា, ចិធុរក្ខាហិ បុដ្ឋិទេតា”តិ។

តត្ថ រញ្ញោហត្ថិ អហំ រញ្ញោ កោរព្យស្ស យសស្សិនោ ទូតោ។ បហិតោតិ តេន បេសិតោ ឥធាគមិ។ បុច្ឆេសីតិ សោ យុធិដ្ឋិលគោត្តោ ធនញ្ចយរាជា យំ ធម្មយាគបញ្ហំ បុច្ឆិ, អហំ កថេតុំ អសក្កោន្តោ “ត្វំ សក្ខិស្សសី”តិ ញត្វា តស្ស អារោចេសិំ, សោ ច បណ្ណាការំ ទត្វា បញ្ហបុច្ឆនត្ថាយ មំ តវ សន្តិកំ បេសេន្តោ “វិធុរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឥមស្ស បញ្ហស្ស អត្ថញ្ច បាឡិធម្មញ្ច បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អព្រវិ។ “តំ ត្វំ ឥទានិ មយា បុដ្ឋោ អក្ខាហី”តិ។

តទា បន សោ ព្រាហ្មណោ “មហាជនស្ស ចិត្តំ ករិស្សាមី”តិ គង្គំ បិទហន្តោ វិយ វិតិណ្ឌយំ វិចារេតិ។ តស្ស បញ្ហវិស្សជ្ជនេ ជនកាយោ នត្ថិ។ សោ តមត្ថំ អាចិក្ខន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៣៧។

“គង្គំ មេ បិទហិស្សន្តិ, ន តំ សក្កោមិ ព្រាហ្មណ;

អបិធេតុំ មហាសិន្ធុំ, តំ កថំ សោ ភវិស្សតិ;

ន តេ សក្កោមិ អក្ខាតុំ, អត្ថំ ធម្មញ្ច បុច្ឆិតោ”តិ។

តស្សត្ថោ – ព្រាហ្មណ, មយា “មហាជនស្ស នានាចិត្តកថាសង្ខាតំ គង្គំ បិទហិស្ស”ន្តិ ព្យាបិតោ ឧប្បន្តោ, តមហំ មហាសិន្ធុំ អបិធេតុំ ន សក្កោមិ, តស្មា កថំ សោ ជនកាយោ ភវិស្សតិ, យស្មា ច អហំ បញ្ហវិស្សជ្ជនេ ញាតិ ចិត្តកក្ខឡត្តា ជនកាយស្ស អលភន្តោ ន តេ សក្កោមិ អក្ខាតុំ អត្ថំ ធម្មញ្ច បុច្ឆិតោតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “បុត្តោ មេ បណ្ឌិតោ មយា ញាណវន្តតរោ, សោ តេ ព្យាករិស្សតិ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាហី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៣៨។

“ភទ្រការោ ច មេ បុត្តោ, ឱរសោ មម អត្រជោ;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, គន្ត្វា បុច្ឆស្សុ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ ឱរសោតិ ឧរេ សំវឌ្ឍោ។ អត្រជោតិ អត្តនា ជាតោតិ។

តំ សុត្វា សុចិររេតា ចិន្ទស្ស ឈនា តិក្លយិត្វា កៃការស្ស កុត្តបិតរាសស្ស អត្តនោ បរិសបន្ឡេតិសិត្តការេល តិទេចសតិ អកយាសិ។ តយត្ថំ បការេសន្តោ សត្វា ឲកាគសយំ កាឆយាហ –

១៣៨។

“ស្វាធិប្បាកា ការេក្វារេឌា, កៃការស្សុបត្តិកំ;

តយក្ខុស យហាព្រហ្វា, តិសិត្ថំ សយិរ្ឋចេស្វតី”តិ។

តត្វ ទេចស្វតីតិ ឈនេ។

ទេសា តត្វ កត្វា កៃការយាលទេចត កតាសនាកិហារសក្កាទេរា តិសីឌិត្វា អាកយតការលំ បុទេដ្ឋា ក្វាគសយំ កាឆយាហ –

១៣៩។

“រញ្ញោហំ បហិតោ ទូតោ, កោរព្យស្ស យសស្សិនោ;

‘អត្ថំ ធម្មំ បុច្ឆសិ’, ឡក្ខព្រាចិ យុធិដ្ឋិលោ;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, កៃការ បព្រូហិ មេ”តិ។

អថ តំ កៃការទេរា, “តាត, អហំ ឡូទេយសុ ធិចទេសសុ បទេគារិកកទេយ្យ អកិតិចិទេដ្ឋា, ចិត្តំ ទេយ ព្យាកុលំ, ទេតត ព្យាហំ ចិស្សទេជ្ជតំ ត សក្កិស្សាមិ, យឃំាបត កតិទេដ្ឋា សញ្ញាឃកុយាទេរា តាយ យឃា អតិចិឃ ឆាកាលចត្តតទេរា, តំ បុច្ឆ, ទេសា ទេត បតំាចិស្សទេជ្ជស្សតី”តិ តស្ស សត្ថិកំ ទេបទេសន្តោ ទេក្វ កាឆា អការិ –

១៤០។

“យំសកាឌ៑ អចហាឃ, ទេកាឆ៑ អត្យបតាយហំ;

ន តេ សក្កោមិ អក្ខាតុំ, អត្ថំ ធម្មញ្ច បុច្ឆិតោ។

១៥៦។

“សញ្ជយោ នាម មេ ភាតា, កនិដ្ឋោ មេ សុចីរត;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, គន្ត្វា បុច្ឆស្សុ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ មំសកាជន្តិ យថា នាម បុរិសោ ថូលមិគមំសំ កាជេនាទាយ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ គោធាបោតកំ ទិស្វា មំសកាជំ ឆឌ្ឌេត្វា តំ អនុពន្ធេយ្យ, ឯវមេវ អត្តនោ ឃរេ វសវត្តិកំ កិរិយំ ឆឌ្ឌេត្វា បរស្ស រក្ខិតគោបិតំ វុត្តិំ អនុពន្ធន្តោ គោធាយីតិ ទីបេន្តោ ឯវមាហាតិ។

សោ តស្មិំ ខណេ សញ្ជយស្ស និវេសនំ គន្ត្វា តេន កតសក្ការោ អាគមនការណំ បុដ្ឋោ អាចិក្ខិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៥៧។

“ស្វាធិប្បាយោ ភារទ្វាជោ, សញ្ជយស្ស ឧបន្តិកំ;

តមទ្ទស មហាព្រហ្មា, និសិន្នំ សម្ហិ វេស្មនិ។

១៥៨។

“រញ្ញាហំ បហិតោ ទូតោ, កោរព្យស្ស យសស្សិនោ;

‘អត្ថំ ធម្មញ្ច បុច្ឆេសិ’, ឥច្ចព្រវិ យុធិដ្ឋិលោ;

តំ ត្វំ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច, សញ្ជយក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

ສຕ຺ຕາຍຄ຺ຍາເຣາ ປນ ຕທາ ປເຣາເຣເຍຈ ເສຈຕີ ອຖສ຺ສ ເສາ “ອຫໍ, ຕາຕ, ປເຣາຣໍ ເສຈາຍິ, ເສຈເສຕ຺ຕາ ຈ ປນ ກຸໍ ຊຕຣິຕ຺ວາ ປເຣຕີຣໍ ຄຈ຺ຊາຍິ, ຕໍ ຍໍ ສາຍຈ຺ຈ ປິເຕາ ຈ ກຂໍ ຕເຣຕ຺ຕ ຍຈ຺ຈ ກິລຕິ ກາຍ, ເຕກ ຂິຕ຺ຕ ເຍ ຕຍ຺ຍາຄຸລໍ, ກ ຕຍ຺ຍາຫໍ ອາຂິກ຺ຂິຕໍ ສກ຺ຂິສ຺ສາຍິ, ຄກິເຕ຺ຊາ ປນ ເຍ ສຍຸຈຄຸຍາເຣາ ກາຍ ອຕ຺ຖິ ຂາຕິຍາ ສຕ຺ຕຈສ຺ສິເກາ, ຍຍາ ສຕຄຸເຫາກ ສຫສ຺ສຄຸເຫາກ ສຕສຫສ຺ສຄຸເຫາກາຂິກເຂາກາຫຕເຣາ, ເສາ ເຕ ອາຂິກ຺ຂິສ຺ສຕິ, ຄຈ຺ຊ ຕໍ ປຸຈ຺ຊາຫີ”ຕິ ອາຫ˴ ຊຸຍຍຕ຺ຕ ປການເສຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໓໓˴

“ສຂາ ຍໍ ກິລເຕ ຍຈ຺ຈ, ສາຍໍ ປິເຕາ ສຸຂີເຣຕ;

ກ ເຕ ສເຄ຺ຄາຍິ ອຄ຺ຄາຕໍ, ອຕ຺ຖິ ຂຍຸຈ຺ຈາ ປຸຈ຺ຊິເຕາ˴

໑໓໓˴

“ສຍຸເຈາ ກາຍ ເຍ ກາຕາ, ຄກິເຕ຺ຊາ ເຍ ສຸຂີເຣຕ;

ຕໍ ຕ຺ວ ອຕ຺ຕຈ຺ຈາ ຂຍຸຈ຺ຈາ, ຄຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຊສ຺ສ ເກາຫຸຫາ”ຕິ˴

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຸຂີເຣເຕາ “ອຍໍ ປເຕຍ຺ຍາ ຊຸຍສ຺ສິ ເລາເກ ອຈ຺ຈເຕາ ກຂິສ຺ສຕິ, ຊຸຍໍ ປຕໍຍາຂິສ຺ສເຊ຺ຊຕໍ ສຍເຕ຺ວ ກາຍ ກຕ຺ຖິ ຍເຕ຺ຍາ”ຕິ ຂິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໓໙˴

“ອຈ຺ຈເຕາ ຈຕ ເກາ ຂເຍ຺ຍາ, ກາຍໍ ອສ຺ສາຄ ຮຸຈ຺ຈຕິ;

ຕເຍາ ຂກາ ປິຕາປຸຕ຺ຕາ, ເຕ ສຸ ປຍ຺ຍາຍ ເກາ ຂິຈ຺ຊ˴

໑໓ລິ˴

“ន តំ សក្កោមិ អក្ខាតុំ, អត្ថំ ធម្មស្ស បុច្ឆិតោ;

គច្ឆំ ត្វ ទហរោ ជញ្ញា, អត្ថំ ធម្មស្ស បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ នាយត្ថិ អយំ បញ្ហស្សេវ អត្ថោ, ឥមំ ករោតុំ សមេត្វាន នាម ន កថិតុំ, តស្មា យំ ត្វំ “កុមារោ ករោស្សតី”តិ វទតិ, នាយំ អស្មាកំ រុច្ចតិ។ តេ យទិ ឯត្ថ យុ-ការោ តិបិវាតយត្តំ បិតាតិ វិធុរោ បណ្ឌិតោ, បុត្តោ ភទ្រការោ សញ្ចយោ ចាតិ តេបិ តយោ បិតាបុត្តា បញ្ញាយ ឥមំ ធម្មំ តេ វិធូ, ន វិជានន្តិ, អញ្ញោ កោ ជានិស្សតីតិ អត្ថោ។ ន តត្ថិ ទុរេយ្យវោ យោ ជនោ បុច្ឆិតោ ឯតំ អក្ខាតុំ ន សក្កោតិ, ទហរោ សព្វញ្ញុសទិសោ កុមារោ បុច្ឆិតោ គច្ឆំ ត្វ ជញ្ញា, តេន កាមេន ជានិតុំ សក្កុស្សតីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា សញ្ចយកុមារោ, “តាត, សម្ភវកុមារំ ‘ទហរោ’តិ មា មញ្ញាសិ, សចេបិ បញ្ហវិស្សជ្ជនេនត្ថិកោ, គច្ឆ តំ បុច្ឆា”តិ អត្ថទីបិកាហិ ឧបមាហិ កុមារស្ស វណ្ណំ បកាសេន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៨៨។

“យា តំ ទហរោតិ មញ្ញាសិ, អបុច្ឆិត្វាន សម្ភវំ;

បុច្ឆិត្វា សម្ភវំ ជញ្ញា, អត្ថំ ធម្មស្ស ព្រាហ្មណ។

១៨៩។

“យថាបិ ចន្ទោ វិមលោ, គច្ឆំ អាកាសធាតុយា;

សព្វេ តារាគណេ លោកេ, អាភាយ អតិរោចតិ។

១៩០។

“ឯវម្បិ ទហរូបេតោ, បញ្ញាយោគេន សម្ភវោ;

យា តំ ទហរោតិ មញ្ញាសិ, អបុច្ឆិត្វាន សម្ភវំ;

បុដ្ឋិត្វា ឃម្ពុចំ ឌញ្ញា, អត្ថំ ឆម្មញ្ញា ព្រាហ្មណ៍

១៩១៍

“ឃឆាបិ ទម្ពុកោ យាសោ, កិយ្យាតំ ហោតិ ព្រាហ្មណ;

អតោចញ្ញោហិ យាសេហិ, ក្យបុប្យេហិ សោកតិ៍

១៩២៍

“ឲចយ្បិ ឌហទ្វបេតា, បញ្ញាឃោកេត ឃម្ពុចា;

យា តំ ឌហទោតិ វញ្ញាឃិ, អបុដ្ឋិត្វាត ឃម្ពុចំ;

បុដ្ឋិត្វា ឃម្ពុចំ ឌញ្ញា, អត្ថំ ឆម្មញ្ញា ព្រាហ្មណ៍

១៩៣៍

“ឃឆាបិ ហិយចា ព្រហ្ម, បញ្ញតោ កន្ទយាឌតោ;

គាគាទុក្ខហិ ឃញ្ញត្តោ, យហាក្បាកាលាលឃោ;

ឱ្យឃឆេហិ ច ឌិន្នោហិ, ឌិឃា កាតិ បចាតិ ច៍

១៩៤៍

“ឲចយ្បិ ឌហទ្វបេតា, បញ្ញាឃោកេត ឃម្ពុចា;

យា តំ ឆហេទាតិ ក្ខញ្ញាសិ, អបុដ្ឋិតាត សយ្ហចំ;

បុដ្ឋិតា សយ្ហចំ ឌញ្ញា, អត្តំ ឆយុញ្ញា ព្រាហុលា។

១៩៥។

“ឃធាបិ បិចេកា ព្រេហុ, អដ្ឋិយាលិ ឃសយ្សិយា;

ឌលយាតេតា ចេត គេទ្ធ, អតេលិ ពលាតុត្តតិ។

១៩៦។

“ឈតាសេតា ស្វយេកត្យ, ក្ខតុយាេហចតត្ថេហា;

តិសិេឆ បត្តពក្កុសិ, បហ្វេពេឆា ចិេទាចតិ។

១៩៧។

“ខុចយ្សិ ឆហន្វេបេតា, បញ្ញាេឃាេកាត សយ្ហេចា;

យា តំ ឆហេទាតិ ក្ខញ្ញាសិ, អបុដ្ឋិតាត សយ្ហចំ;

បុដ្ឋិតា សយ្ហចំ ឌញ្ញា, អត្តំ ឆយុញ្ញា ព្រាហុលា។

១៩៨។

“ឌេចត ករ ជាតគ្គិ, ពលិពទ្ទញ្ញា ចាហិេឃ;

េឌាេហត េឆត្យ ជាតគ្គិ, ភាសយាតន្ទា បល្លិតំ។

“ឲចម្បិ ឥហទ្វេបេតោ, បញ្ញាយោកេត សម្មុចោ;

យា តំ ឥហេទាតិ ង្គញ្ញាសិ, អប្បដ្ឋិតាត សម្មុចំ;

បុដ្ឋិតា សម្មុចំ ឌញ្ញា, អត្ថំ ឆយ្ហា (ចាហ្ឫណា”តិ៉

តត្ថ ឌញ្ញាតិ ជានិស្សសិ៉ ចនេ្តាតិ បុណ្ណចនេ្តា៉ ចិយេលាតិ អត្ថាឌិយលចិទហិតោ៉ ឲចម្បិ ឥហទ្វេបេតាតិ ឲចំ សម្មុចក្យាទោ ឥហទភាចេត ង្គេបតាបិ បញ្ញាយោកេត សកលឌម្ពូបឌេល អចេសេស បណ្ឌិតេ អតិក្កមិត្វា ចិទោចតិ៉ ទម្ពុកោតិ ចិត្តយាសោ៉ អតេចញ្ញាហីតិ អតិចិឃ អញ្ញាហិ ឲកាឥសហិ យាសេហិ៉ ឲចត្តិ ឲចំ សម្មុចោបិ បញ្ញាយោកេត សោភតិ៉ ហិយចាតិ ហិយបិតសយឃេ ហិយយុត្តោតិ ហិយចា, កិយព្វាល ហិយំ ចយតីតិ ហិយចា៉ សយ្យត្ថ ឌតំ កេត្វត យឥឃតីតិ កត្វយាឥតោ៉ យហាក្វតកណាលឃោតិ ឥេចកណាតំ តិចាសោ៉ ឌិសា ភាតីតិ សត្តឌិសា ឲកោភាសា ចិឃ កទោតិ៉ បចាតីតិ កេត្វត សត្តឌិសា ចាឃតិ៉ ឲចត្តិ ឲចំ សម្មុចោបិ បញ្ញាយោកេត សត្តឌិសា ភាតិ ចេច បចាតិ ច៉

ឃសស្សិយាតិ តេឌសយ្យត្តិឃា ឃសស្សិយា៉ អដ្ឋិយាលិតិ អដ្ឋីហិ ឃុត្តោ៉ ឌលយាតោ ចេត កេទ្ធតិ កទ្ធសព្ពាតេ យហាចេត ឌលេត្តា ចទតិ៉ អតលេិតិ អតិតេ្តា៉ កតយក្កស្ស កណ្យភាចេត កណ្យចត្តតី៉ ឃញ្ញោ អាហុតិចសេត អាហុតំ ឈតំ អស្កាតីតិ ឈតាសតោ៉ ទ្វយោ តេកតុកិឌ្ឋំ អស្ស សាឆេតីតិ ទ្វយកោតុ៉ ង្គត្តយាហេចតត្គហោតិ អហេចតំ ចុឌ្ឋតិ ចតសណ្ឌោ, ង្គត្តយំ ចតសណ្ឌំ ឥហតីតិ អតេ្វា៉ តិសឹឆេតិ ទត្តិភាកោ៉ បត្តតក្កុម្តិ បត្តតសិលទេ៉ បហុតេឆាតិ បហុទិតត្តតោ៉ ចិទោចតីតិ សត្តឌិសាសុ ឌ្ឋភាសតិ៉ ឲចត្តិ ឲចំ យយ កតិដ្ឋោ សម្មុចក្យាទោ ឥហទោបិ បញ្ញាយោកេត ចិទោចតិ៉ កឲ្រត្តិ កឲ្រ អស្សាឌាតឹឃំ ឌចសយ្យត្តិឃា ឌាតត្តិ, ត សទិទេត៉ ចាហិឃេតិ ចហិតត្តភាទេ សតិ ភាទចហតាឃ “អហំ ង្គត្តយោ”តិ ពលិពត្ថំ ឌាតត្តិ៉ ឆោហេតាតិ ឆោហសយ្យត្តិឃា ឆេត្សុ “សុលីទា”តិ ឌាតត្តិ៉ ភាសយាតត្តិ ឲត្ថ “ភាភាសយាតំ ឌាតត្តិ, យិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិត”ត្តិ សុត្តំ (សំ៉ តិ៉ ១៉១៣១) អាហទិតត្តា៉

សុចិទេតា ឲចំ តស្មិំ សម្មុចំ ចណ្ណេត្ត “បត់ព្វាបុដ្ឋិតា ឌាតិស្សាយី”តិ “កហំ បត តេ ក្យាទ កតិដ្ឋោ”តិ បុដ្ឋិ៉ អឆស្ស សោ សឹហបញ្ជាទំ ចិចទិត្វា ហត្ថំ បសាទេត្វា “ឃោ ឲស បិសាឥទ្វាទេ អត្តទចឹឆិឃា ក្យាទកេហិ សទ្ធិំ សុចណ្ណចណ្ណោ កិឡអតិ, អឃំ យយ កតិដ្ឋោ, ង្គបសក្កមិត្វា តំ បុច្ឆ, ព្យុទ្ធលិឡអាឃ តេ បត់ព្វាកឆេស្សតី”តិ អាហ៉ សុចិទេតា តស្ស ចចតំ សុត្វា បិសាឥា ឌ្ឋទុឃ្យាក្យាទស្ស សត្តិកំ អកយាសិ៉ កាឃ ចេលិឃាតិ? ក្យាទស្ស តិចត្ថសាឥកំ យោចេត្វា ឈេត្ត លិបិត្វា ង្គកោហិ ហត្ថហិ បំសុំ កហេត្វា ចិតចេលិឃ៉ តយត្ថំ អាចិកទោត្តា សត្វា កាឆយាហ –

໑໕໐.

“ສ຺ວາຂິປ຺ຍາກາ ກາເຣຕ຺ວາເຂາ, ສມ຺ພວສ຺ສ ອຸປນ຺ຕິກໍ;

ຕຍ຺ຄ຺ສ ຍຖາ ພ຺ຣາຫ຺ມາ, ກິຍ຺ຍອຍາຕິ ນາຫີປຸເຣ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາຫີປຸເຣຕິ ນາຫິຕິເຈສເຕ.

ຍຖາສເຕ຺ຕາປິ ພ຺ຣາຫ຺ມໍ ອາກນ຺ຕ຺ວາ ປຸເຣເຕາ ຮິຕໍ ຮິສ຺ວາ “ຕາຕ, ເກເນຕ຺ເຖນາຄເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ, “ຕາຕ, ກຸຍາເຣ ອຫໍ ຊມ຺ພຸທີເປ ອາຫິນ຺ຑນ຺ເຕາ ຍຖາ ປຸຈ຺ຉິຕໍ ປຍ຺ຫາກເຣຕຸໍ ສມຕ຺ຖໍ ອລຕິຕ຺ວາ ຕເຈ ສຕ຺ຕິກໍ ອາຄເຕາຍີ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ກິເຣ ອຕິຕິນ຺ຕິເຕາ ປເຍ຺ຍາ ຍຍ ສຕ຺ຕິກໍ ອາຄເຕາ, ອຫໍ ອາຣເຣ ຍຫລ຺ລເກາ”ຕິ ຫິເຣາຕ຺ຕປຍ຺ ປຕິລຕິຕ຺ວາ ຫຕ຺ເຖນ ປໍສຸໍ ຜເຍ຺ຍຕ຺ວາ ຜສ຺ສເຕາ ສາຣກໍ ອາຄາຍ ຕິຈາເຣຕ຺ວາ “ປຸຈ຺ຉ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຍຖາລິຍອາຍ ເຕ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ສພ຺ພຍ຺ຍຸປຈາເຣນ ປຈາເຣສິ. ຕເຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ –

໑໕໑.

“ຣເຍ຺ຍາຫໍ ປຫິເຕາ ທູເຕາ, ເກາຣພ຺ຍສ຺ສ ຍສສ຺ສິເນາ;

‘ອຕ຺ຖໍ ທມ຺ມໍ ປຸເຈ຺ສິ’, ອິຈ຺ຈພ຺ຣວິ ຍຸທິຏ຺ຐິເລາ;

ຕໍ ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຖຍ຺ຈ ທມ຺ມຍ຺ຈ, ສມ຺ພກ຺ຂາຫິ ປຸຈ຺ຉິເຕາ”ຕິ. –

ກາຖາຍ ປຍ຺ຫໍປຸຈ຺ຉິ.

ຕສ຺ສ ອເຕ຺ຖາ ສມ຺ພປຕິປນ຺ນສ຺ສ ກາກຍເຍ຺ຍປຸຍ຺ຍເຈເຕ຺ຕາ ເຈຍ ປກາເຣສິ ອເຫາສິ.

ອຖ ນໍ “ເຕນ ຫິ ສຸເຓາຫີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ສຍຍາກປຍ຺ຫາຈິສ຺ສເຊ຺ຊເນ຺ຕາ ກາຖມາຫ –

໑໕໒.

“តណ្ហេត អហយក្លិស្មិំ, យថាបិ កុសលោ តថា;

រាជា ច ខោ តំ ជានាតិ, យទិ កាហតិ វា ន វា”តិ។

តស្ស អត្ថវិនិច្ឆយំ ញត្វា មនុស្សេន ធម្មំ ទេសេន្តស្ស សទ្ធា ឆ្វាសសេនាបតិកំ សកលជាទិរាលហិតានំ អចត្វទិ។ អថ រាជា ច ឧបរាជាទយោ ច សព្ពេ សត្តិបតិសុ។ មហាសត្តោ មហាជនស្ស មន្តេឡុធម្មំ ទេសេន្តោ បដ្ឋបេសិ។

តត្ថ តណ្ហាតិ ឧក្កំសចេចតំ។ យថាបិ កុសលោតិ យថា អតិកុសលោ សព្ពញ្ញុពុទ្ធោ អាចិក្ខតិ, តថា ខោ ឧក្កំសេសមេច អហយក្លិស្សត្តិ អត្ថោ។ រាជា ច ខោ តត្ថ អហំ តំ បរិញ្ញាយថា កុមារំ រាជា ជានិតុំ សក្កោតិ, តថា កថេយ្យាមិ។ តតោ ឧត្តរិ រាជា ឯច តំ ជានាតិ, យទិ ករិស្សតិ វា ន វា ករិស្សតិ, ករោន្តស្ស វា អករោន្តស្ស វា តស្សេចតំ ភវិស្សតិ, មយ្ហំ បន ទោសោ នត្ថីតិ ទីបេតិ។

ឯវំ ញ្ញុយាយ កាថាយ បញ្ញាសនំ បដិជានិត្វា ញ្ញុធាតិ ធម្មយាគបញ្ហកថេន្តោ អាហ –

១៥២។

“អជ្ជ ស្វេតិ សំសេយ្យ, រញ្ញា បុដ្ឋោ សុធីរតោ;

យា គត្វា អធិសី រាជា, អត្ថេ ជានេត យុធិដ្ឋិលោ។

១៥៣។

“អញ្ញាតព្ពោច សំសេយ្យ, រញ្ញា បុដ្ឋោ សុធីរតោ;

កុម្មក្កំ ន តិដ្ឋេសេយ្យ, យថា មុត្តមោ អទេតសោ។

១៥៤។

“អត្តានំ នាតិវត្តេយ្យ, អធម្មំ ន សមាចរេ;

អតិត្ថេ នប្បតារេយ្យ, អនត្ថេ ន យុតោ សិយា។

១៧៦។

“យោ ច ឯតានិ ឋានានិ, កត្តុំ ជានាតិ ខត្តិយោ;

សទា សោ វឌ្ឍតេ រាជា, សុក្កបក្ខេវ ចន្ទិមា។

១៧៧។

“ញាតីនញ្ច បិយោ ហោតិ, មិត្តេសុ ច វិរោចតិ;

កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ, សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជតី”តិ។

តត្ថ និសេយ្យាតិ ភណេយ្យ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – តាត, សុចិរត សចេ តុម្ហាកំ រញ្ញា “អជ្ជ ទានំ ទេម, សីលំ រក្ខាម, ឧបោសថកម្មំ ករោមា”តិ កោចិ វុឌ្ឍោ, “មហារាជ, អជ្ជ តាវ បិលំ ហនាម, កាមេ បរិភុញ្ជាម, សុរំ បិវាម, កុសលំ បន ករិស្សាម សុវេ”តិ រញ្ញា ភណេយ្យ, តស្ស អតិមហន្តស្សបិ អមច្ចស្ស វចនំ អកត្វា តុម្ហាកំ រាជា យុធិដ្ឋិលគោត្តោ តទានុរូបេ អត្ថេ ជាតេ តំ ខិបនំ បមាទេន ជីវិតភាវេន្តា មា អចរិ, តស្ស វចនំ អកត្វា ឧប្បន្នំ កុសលចិត្តំ អបរិហាបេត្វា កុសលបដិសំយុត្តំ កម្មំ ករោតុយេវ, ទ្វេធមស្ស ភណេយ្យាសីតិ។ ឯវំ មហាសត្តោ ទ្វយាយ គាថាយ –

“អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ”តិ។ (ម។ និ។ ៣.២៧២) –

ភទ្ទេករត្តសុត្តេន ច,

“អប្បមាទោ អមតបទំ, បមាទោ មច្ចុនោ បទ”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ២១) –

អប្បមាទាចារញ្ចា ភណេសិ។

អញ្ញាណញ្ញាណាតិ, តាត, សុចិនេត សម្មាសម្ពុទ្ធេន តយា ធម្មសេនាបតិបុច្ឆិតេ កិំ ករោមីតិ វុត្តា បុដ្ឋោ សយាគតោ តុយ្ហំ វុត្តា អញ្ញាណញ្ញាណេ ទិស្សេយ្យ, តិយញ្ញាណសង្ខាតំ លក្ខណប្បត្តំ ហុត្វា អនាគតោ អនិច្ចន្តិ ករោមិយ្យាសិ។ ឯត្តាវតា មហាសេត្តា –

“សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ”។ (ធ॰ ប॰ ២៧៧) –

“អនិច្ចា វត សង្ខារា, ឧប្បាទវយធម្មិនោ”តិ។ (ទី॰ និ॰ ២.២២១) –

ឯវំ និកាយិកំ អនិច្ចំ ករោមីតិ។

កុម្ភន្តិ, រាហុល, យថា មហាទេហោ អនេកតនោ អន្តោលិបុព្ពជ្ជនោ ចរាសញ្ជីវិនិវិតសង្ខាតំ កុម្ភំ នេចតិ, ឯវំ តវ រាជា តំ កុម្ភំ ន នេចេយ្យ, តិយ្យាតិកំ ពលកុសលកម្មបធម្មកម្មេន នេចតុ, ឯវមស្ស ចរេយ្យាមីតិ។

អត្តានន្តិ ត្វំ សុកតិយំ ជិតំ អត្តការំ នាតិចរេត្តយ្យ, នេយន កម្មេន តិស្សា កុសលសម្បត្តិយោ សព្ពកាយសម្មា អតិក្កមិត្វា អបិនេយ និព្ពានន្តិ, តំ កម្មំ ន ករេយ្យាតិ អត្ថោ។ អធម្មន្តិ តិចិធច្ឆន្ទិតសង្ខាតំ អធម្មំ ន សមាចរេយ្យ។ អតិវេលំតិ ចរាសញ្ជីវិនិវិសង្ខាតេ អតិវេលំ នប្បតាវេយ្យ ន ចូតាវេយ្យ។ “ន តាវេយ្យា”តិបិ បាឋោ, អត្តនោ ជិវ្ហាតុកតិយាបវត្តិំ ខតំ ន ចូតាវេយ្យ។ អនវេលំតិ អការណោ ន យុតោតិ យុត្តបយុត្តោ ន សិយា។ រាហុល, យថិ តេ រាជា ធម្មកបញ្ញាចត្តិតុការេយា, “ត្វមម្ហិ ចូចាតេន ចត្តតុ”តិ តស្ស ករេយ្យាសីតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។

សទាតិ សតតំ។ ត្វន្តិ ចុត្តំ ហោតិ – “យោ រត្តិយោ ឯវាតិ ការណាតិ កាតុំ ខាតាតិ, សោ រាជា សុក្កបក្ខេ ចន្ទោ វិយ សទា ចន្ទតី”តិ។ វិរោចតីតិ មិត្តាមច្ចានំ មជ្ឈេ អត្តនោ សីលាចារគោចរាទីហិ គុណេហិ សោភតិ វិរោចតីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ កកនតលេ ចន្ទំ ឧដ្ឋាបេន្តោ វិយ ពុទ្ធលីឡាយ រាហុលស្ស បញ្ហំ កថេសិ។ មហាជនោ តុដ្ឋោ សេសេហិ អមច្ចេហិ សាធុការសហស្សានិ អទាសិ, ចេលុក្ខេបេ ច អង្គុលិផោដេ ច បវត្តេសិ, ហត្ថបិឡន្ធនាទីនិ ចិបិ។ ឯវំ ចិត្តធនំ គោដិមត្តំ អហោសិ។ រាជាបិស្ស តុដ្ឋោ មហន្តំ យសំ អទាសិ។ សុចិនេតាបិ និក្ខមហស្សេន បូជំ កត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ ខាតិហិង្គុលកេន បញ្ហាចិស្សជ្ជនំ លិខិត្វា ត្វំ បត្តនកាទិ កត្វា រញ្ញោ ធម្មកបញ្ហាកថេសិ។ រាជា តស្មិំ ធម្មេ ចត្តិត្វា សគ្គបុរំ បូរេសិ។

សត្ថា ត្វំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ត្វាតតេន, បុព្ពេបិ តថាគតោ មហាបញ្ញោយេវា”តិ វត្វា ខាតកំ សមោធានេសិ “តទា ធនញ្ជយរាជា អានន្ទោ អហោសិ, សុចិនេតា អនុរុទ្ធោ, ចិធុរោ កស្សបោ, ភទ្ទការោ មោគ្គល្លានោ, សញ្ជយមាណវោ សារិបុត្តោ, សម្មាសម្ពុទ្ធេន បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សម្ភវជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[៥១៦] ៦។ មហាកបិជាតកវណ្ណនា

ពារាណស្យំ អហុ រាជាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស សិលាបវិជ្ឈនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ ធនុគ្គហេ បយោជេត្វា អបរភាគេ សិលាយ បវិទ្ធាយ ភិក្ខូហិ ទេវទត្តស្ស អវណ្ណេ កថិតេ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ មយ្ហំ សិលំ បវិជ្ឈិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ កាសិកគាមកេ ឯកោ កស្សកព្រាហ្មណោ ខេត្តំ កសិត្វា គោណេ វិស្សជ្ជេត្វា កុទ្ទាលកម្មំ កាតុំ អារភិ។ គោណា ឯកស្មិំ គច្ឆេ បណ្ណានិ ខាទន្តា អនុក្កមេន អដវិំ បវិសិត្វា បលាយិំសុ។ សោ វេលំ សល្លក្ខេត្វា កុទ្ទាលំ ឋបេត្វា គោណេ វិចិនន្តោ អទិស្វា ទោមនស្សប្បត្តោ តេ បរិយេសន្តោ អន្តោអដវិំ បវិសិត្វា អាហិណ្ឌន្តោ ហិមវន្តំ បាវិសិ។ សោ តត្ថ ទិសាមូឡ្ហោ ហុត្វា សត្តាហំ និរាហារោ វិចរន្តោ ឯកំ តិន្ទុករុក្ខំ ទិស្វា អភិរុយ្ហ ផលានិ ខាទន្តោ តិន្ទុករុក្ខតោ បរិគឡិត្វា សដ្ឋិហត្ថេ នរកបបាតេ បតិ។ តត្រស្ស ទស ទិវសា វីតិវត្តា។ តទា ពោធិសត្តោ កបិយោនិយំ និព្វត្តិត្វា ផលាផលានិ ខាទន្តោ តំ បុរិសំ ទិស្វា សិលាយ យោគ្គំ កត្វា តំ បុរិសំ ឧទ្ធរិត្វា សិលាយ មត្ថកេ និសីទាបេត្វា ឯវមាហ – “ភោ ព្រាហ្មណ, អហំ កិលមាមិ, មុហុត្តំ និទ្ទាយិស្សាមិ, មំ រក្ខាហី”តិ។ សោ តស្ស និទ្ទាយន្តស្ស សិលាយ មត្ថកំ បទាលេសិ។ មហាសត្តោ តស្ស តំ កម្មំ ញត្វា ឧប្បតិត្វា សាខាយ និសីទិត្វា “ភោ បុរិស, ត្វំ ភូមិយា គច្ឆ, អហំ សាខគ្គេន តុយ្ហំ មគ្គំ អាចិក្ខន្តោ គមិស្សាមី”តិ តំ បុរិសំ អរញ្ញតោ នីហរិត្វា មគ្គេ ឋបេត្វា បព្ពតបាទមេវ បាវិសិ។ សោ បុរិសោ មហាសត្តេ អបរជ្ឈិត្វា កុដ្ឋី ហុត្វា ទិដ្ឋធម្មេយេវ មនុស្សបេតោ អហោសិ។

សោ សត្ត វស្សានិ ទុក្ខបីឡិតោ វិចរន្តោ ពារាណសិយំ មិគាជិនំ នាម ឧយ្យានំ បវិសិត្វា បាការន្តរេ កទលិបណ្ណំ អត្ថរិត្វា វេទនាប្បត្តោ និបជ្ជិ។ តទា ពារាណសិរាជា ឧយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថ វិចរន្តោ តំ ទិស្វា “កោសិ ត្វំ, កិំ វា កត្វា ឥមំ ទុក្ខំ បត្តោ”តិ បុច្ឆិ។ សោបិស្ស សព្ពំ វិត្ថារតោ អាចិក្ខិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៧៤។

“ពារាណស្យំ អហុ រាជា, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

មិត្តាមច្ចបរិព្យូឡ្ហោ, អគមាសិ មិគាជិនំ។

១៥៩។

“តត្ថ ព្រាហ្មណមជ្ឈក្លិ, សេតំ ឋិត្រំ កិលាសិតំ;

ចិន្ត្ណំ កោចិព្យអាទិច, កិសំ ឆយតិសត្ថុតំ។

១៦០។

“បរយការុញ្ញាតំ បត្តំ, ឌិស្វា កិឆ្ឆកាតំ តទិ;

អចន ញ្យមិញ្ហា នាឌា, ឃក្លាតិ កតយោ ត្យសិ។

១៦១។

“ហត្ថបិឌា ន តេ សេតា, តតោ សេតតទិ សិនេរា;

កត្តំ កព្យាសចល្លំ តេ, កិលិសទាហ្យលេ ចសិ។

១៦២។

“ចដ្ឋភាចព្យព្ពសក្ការា , បិដ្ឋិ តេ តិត្ថ្យត្ថតា;

កាព្យអបដ្ឋាច តេ អក្ខា, ភាដ្ឋុំ បស្សាយិ ទុឌិសំ។

១៦៣។

“វ្លុញ្ជបិងោ តសិតោ, កិសោ ឆយតិសត្ថតោ;

ឈាតោ អាតត្តុឡ្វបិសិ, ក្យតោសិ កត្ថ កច្ឆតិ។

១៥៦។

“កុដ្ឋឹ អប្បការេនាសិ, កុដ្ឋាវេណ្ណា កិមេកស្សតោ;

ឧតេត្តិ ឃាបិ តេ យាតា, ត តំ ញាតេឆ្ឃ្យ បស្សិតំ។

១៥៧។

“កិំ កម្មមកាទំ បុត្តោ, កំ អចន្ទ្បអឈាតមឃិ;

កិត្តិរំ ឃំ ការិត្វាត, ញាត់ កុក្ព ក្ពបិាកមិ”តិ។

តត្ថ ជាទំពាលស្សត្តិ ជាទំពាលសិឃំ។ មិត្តាមចូបរិញ្ញូត្តេហាតិ មិតេត្តហិ ច ចញ្ញាហកត្តិហិ អមច្ចេហិ ច បរិចុតោ។ មិកាឌិតត្តិ ឲចំតាយកំ ក្ពឃ្យាតំ។ សេតត្តិ សេតកុរេដ្ឋេត សេតំ កខាទកុរេដ្ឋេត ចិចិត្រំ បរិកិតេត្តត កណ្ឌឃតកិលិសកុរេដ្ឋេត កិលិសិតំ ទេចតាប្បត្តំ កខលិបណ្ណេ តិបត្តំ អដ្ឋស។ ចិណ្ឌត្តំ កោចិញ្ញអាទំចាតិ ចណមុទេហិ បណ្ណូទេត្តត មំសេត ចិណ្ឌត្តំ បុប្ផិតកោចិញ្ញអាទសជិសំ។ កិសត្តិ ឲកេច្ចស្ស បទេខសេស្ស អដ្ឋិចមុមត្តសទិទំ សិទាឌាលសត្ថតំ។ ញមិញ្ញតាតិ កិតោ ចិមញ្ញមាបតេត្តា ចា។ ឃក្ខាតត្តិ ឃក្ខាតំ អត្តទេ តុំ កតទេឃទេក្ខា តាយាសិ។ ចដ្ឋតាចញ្ញឰសក្កាសាតិ បិដ្ឋិកណ្ដកដ្ឋាទេត អាចុតិត្វា ឲបិតាចដ្ឋតាចញ្ញឰសជិសា។ អក្កាតិ កាញ្ញអបព្ពចល្លិសជិសាតិ តេ អក្កាតិ។ តាញ្ញាតិ អញ្ញា បុរិសំ ឲជិសំ ត បស្សាមិ។ ក្ពូដ្ឋបិទេកាតិ ទទេឌាកិល្លបិទេកា។ អាតត្តទ្ធទេបិតិ សុក្ខសទិទោ។ កុដ្ឋឹតិ កុទក្ខត បស្សិតទេព្ពា។ អប្បការេនាឹតិ សទិទប្បការទហិតោសិ, ក្ខស្សណ្ឌាតោសឹតិ អតេ្ថា។ កិំ កម្មមកាទត្តិ ញាតោ បុត្តោ កិំ កម្មំ អកាទំ, អកាសឹតិ អតេ្ថា។ កិត្តិរត្តិ កាទុណកម្មំ។

តតោ បទំ ទ្រោហុណោ អាហ –

១៥៨។

“តណ្ហេត អហមក្ខិស្សំ, ឃឆាបិ កុសលោ តឆា;

សច្ចាជិញ្ញោលោកស្មិំ, បសំសត្តិធ បណ្ឌិតា។

១៨៧។

“ឲុកោ ចរំ កោកេចេយា, យុញ្ញេហា អច្ចុយរិ៍ ចេត;

អរេញ្ញា ក្ខីេលា ចិចេត, ភាភាក្យញ្ញូរេយចិតោ។

១៨៨។

“ចាញ្ញអយិកាត្ចរិតេ, ចិប្បតេក្ខោស្មិ កាតេត;

អចរិ៍ ពត្ត យត្តាហំ, ល្យប្បិបិឃយយប្បិតោ។

១៨៩។

“ពត្ត ពិក្ខកយក្ខក្លិ, ចិយយក្ខំ ញាក្ក្លិតោ;

បបិពយកិលដ្ឋត្តំ, យយ្យត្ថលឆារិតំ។

១៩០។

“ចាពប្បិតាតិ កេក្លយំ, ពាតិ រុក្ខិ៍យុ ប្រ ក្យំ;

អពិត្តោ រុក្លយារុហិំ, ពត្ត ទេហប្បាយិ អាយិតោ។

១៩១។

“ឲុក៌ ប្រ កក្លិតំ អាយិ, ក្សពិឃំ អកិបត្តិតំ;

ពតោ យា កញ្ចុឆ យាណ, លិក្ខា ឋរយុតា ចិឃ។

១៥៧។

“សោហំ សហាច សាខាហិ, វុឌ្ឍិបរេភា អចិសិរោ;

អប្បតិដ្ឋេ អភាលេដ្ឋ, កិរិយក្កស្មិំ បិបតិ។

១៥៨។

“យស្សា ច ចារិ កម្ពុរិ, តស្សា ត សយបខ្ពុរិ;

តត្ថ សេឃិ គិទាគត្វា, អត្ថា ឥស រត្តិយោ។

១៥៩។

“អនេកត្ថ កាបិ យាកត្តិ, កោតក្កុលិ ឥរិចរោ;

សាខាហិ សារំ ចិចរត្តា, ខាឥយាភោ ក្ខយប្យល៏។

១៥៦។

“សោ យំ ជិន្វា កិសំ បណ្ឌុំ, កាឝុញ្ញាយកទំ យឃិ;

អយ្ហុទា កោ ភាយ សោ ឡត្ថ, ឡចំ ក្ខេល្ហត អភ្ជិតោ។

១៥៤។

“មនុស្សា អមនុស្សា ចា, អត្ថាតិ មេ បចេឥយ;

តស្សញ្ជលិំ បណាមេត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិំ។

១៩៧។

“មនុស្សាហំ ញ្យសយ្យេត្វា, សា មេ ភត្តិ ឥតោ គតិ;

តំ វោ វទាមិ ភទ្ទំ វោ, ត្វញ្ញា មេ សទណំ គច។

១៩៨។

“គន្ធំ សីលំ គហេត្វាន, វិចីរី បត្តេត អបិ;

សីលាយ ឃោក្កុ គត្វាន, ភិសេកា ឧតនព្រវិ។

១៩៩។

“ឧហិ មេ បិដ្ឋិមានុឃ្យា, កិញ្ចិ គណ្ហាហិ ធាហុកិ;

អហំ តំ ឧទ្ធរិស្សាមិ, កិរិក្យក្កត វោគសា។

២០០។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, វាតទិក្ខស្ស សិរីមតោ;

បិដ្ឋិមានុឃ្យាឌីរស្ស, កិញ្ចិ ធាហាហិ អគ្គហិ។

២០១។

“សោ មំ តតោតា សមុដ្ឋាសិ, ទេឌស្សី ធាលចា អបិ;

ចិហញ្ញាយានេតា កិំឆ្នេត, កិំទិក្កុត ចេកសា។

១០២។

“ង្គ្ឌទិត្វាត យំ សេត្តា, តិសកោ ឧតង្រ្គាចិ;

ព្ឈ្ឈ យំ សម្ព ទក្លស្សុ, បសុបិស្សំ មុហុត្តកំ។

១០៣។

“សីហា ព្យគ្ឃា ច ទីបី ច, អច្ឆកោកតរច្ឆយោ;

តេ យំ បយត្តំ ហិំសេយ្យុំ, តេ ត្វំ ទិស្វា តិចារយ។

១០៤។

“ឧចិ េយ បរិត្តាតុត, បសុបិ េសា មុហុត្តកំ;

តងាហំ បិបិកំ ទិដ្ឋិំ, បជិលឆ្និំ អយោតិសោ។

១០៥។

“ករេក្លា អយំ យត្ថស្សាតិ, យថា ចន្ទ្ញោ ចតេ យិកា;

យំ ត្វតិយំ ចសិត្វាត, លោតេតា ពោតេកយ្យ ចាតត៌។

១០៦។

“ᩋᩈᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩴ ᩈᨿᩣᨣᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩴ;

ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᩥᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨿᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪐᪗᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩥᩃᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᨲᩣᨿᩈᩴ;

ᨾᨾ ᨣᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩔ, ᨸᩉᩣᩁᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩉᩩ᪨

᪑᪐᪘᪨

“ᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨿ, ᨣᩥᩁᩥ ᩈᩩᩉᩥᨲᨸᨻ᩠ᨻᨲᩣ;

ᩋᩔᩩᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ, ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩴ ᩏᨴᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

᪑᪐᪙᪨

“ᨾᩣᩉᩮᩅᩴ ᨾᩴ ᨠᩁᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨾᩮᨴᩥᩈᩴ ᨠᩁᩥ;

ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩦᨥᩣᩅᩩ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩣᩁᩮᨲᩩᨾᩁᩉᩈᩥ᪨

᪑᪑᪐᪨

“ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᩁᩮ ᨸᩩᩁᩥᩈ, ᨲᩣᩅᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᨠ;

ᩑᨴᩥᩈᩣ ᩅᩥᩈᨾᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩣ, ᨸᨸᩣᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩮᩣ ᨾᨿᩣ᪨

᪑᪑᪑᪨

“អាតីតោ បរលោកាច, ទុក្ខទេយ្យំ យំ អបញ្ញាច;

តំ តេន បាបកេយ្យន, បាបំ បាបេន ចិន្តិតំ។

១១៦។

“យា ទេហច ត្វំ អឆយដ្ឋ, ទេចឆតំ គត្វំ ចុយិ;

យា ទេហច បាបកម្មំ តំ, ចលំ ទេញ្ញុច តំ ចសិ។

១១៧។

“តយិ ទេយ ភត្វំ ចិស្សាទេសា, បាបឆម្ម អសញ្ញាត;

ឲហិ ទេយ បិដ្ឋិទេតា គន្ធ, ជិស្សយាទេភាច សត្តិទេក។

១១៨។

“យុទេត្តានិ ហត្វា ចាញអាតំ, បទេត្តានិ យាត្យានិ បជំ;

ឲស យទេក្កា អឆយដ្ឋ, ទេតភ គន្ធ ឃធានុលំ។

១១៩។

“ឡាជំ ចត្វា កិរិចទេរា, រហទេឆ បក្ខល្យ យត្វាកំ;

អស្សូតិ សយ្យបដ្ឋិត្វា, តទេតា បដ្ឋាតយាទុហិ។

១៤៦។

“សោហំ តេភាគិសត្តោស្មិំ, បរិញអាហេត អដ្ឋិតោ;

ឆឃ្យមាភេភ គត្តេភ, ចារិ៍ បាត្យិ ក្កុបាកយិ៍។

១៤៧។

“អក្កិភា ចិឃ សត្តត្តោ, ទហគោ ទ្យហិទយក្លិតោ;

ប្យទ្ឋលោហិតសក្កាសោ, សទ្ឋោ យេ សយបដ្ឋឆ។

១៤៨។

“ឃាចត្តោ ក្ខជិត្ត្វតិ, កាឃស្មិំ តិបតិ៍ស្យ យេ;

តាចត្តោ គល្ឌ ឌាយេឆ, អន្ឌពេល្យចសាគិសា។

១៤៩។

“បកិត្ថា បល្ឈិ៍ស្យ យេ, ក្យលបិ ប្យទ្ឋលោហិតា;

យេភ យេភេច គន្ធាយិ, កាយេស្យ តិកយេស្យ ច។

១៥០។

“ឥល្ឌហត្វា តិចាទេត្តិ, ក្ឞត្វិឃោ បុរិសា ច យិ;

ឡក្កិតា ប្យតិកន្ធត, យាស្ស្យ ឡទេត អាកយា។

១១៧។

“ឧតាគិរំ ព្ពតំ ទុក្ខិ, សត្ត ចស្សាតិ ជាតិ មេ;

អត្ថុកោយិ សក់ ពយ្ចុំ, បុរេ ទុក្កដមត្តនោ។

១១៨។

“តំ មេ ចតាយិ កដ្ឋេត្ត, ឃាចេត្តត្ត សយាពតា;

យាស្សុ យិត្តាត ទុក្ខិតេត្វា, យិត្តទុក្ខទា ហិ បិបកោ។

១១៩។

“ពុឌ្ឍី កិលិសិ កចតិ, មេឃា យិត្តាតិឆ ទុក្ខតិ;

កាឃស្ស េកដា យិត្តទុ, តិទឃំ សោបបដ្ឋតី”តិ។

តត្ថ កុសលេតិ ឃឆា លេកោ កុសលេ ពេឆតិ, តឆា មេ ពេឆស្សាយិ។ កោពេចសោតិ តពេ្ឌ កោលោ ពេចសត្តោ។ អច្ចុសទិត្តិ យត្ថុស្សបត់ អតិក្កមិត្វា ហិយចត្ត បិបិសិ។ អទទេញ្ញាតិ អទាឌពេ សុទេញ្ញា។ ព្ពនិលោតិ សុក្កុកត្តាទេ។ ចិចតេតិ ចិចិតេត្វា។ ចិបុតេដ្ឋាតិ យក្កុមុឡមោហា។ ញក្កុក្កិតោតិ សន្ញាតញក្កុគេក្កា លោតេញ្ញុតេត្វា។ បបិតយកិលព្ចត្តត្តិ បបិតាកិមុល់ ឆ្កលព្ចត្ត។ សមុត្តុឫលឆាទិតត្តិ យឆុទឫលឆាទិត់។ ចាតស្សិតាតីតិ បឆយំ តាច ចាតបតិតាតិ លាឌិ។ តត្ថ មេហស្សាមីតិ តស្មិំ ទុក្កេក្ក សុហិតោ កចិស្សាមីតិ អាទុញមោហាយិព្បាតតោ សា កញ្ញាឆ សាលាតិ តស្ស អកិបត្តិតស្ស អត្តាឃ ហត្តេ បសាទិតេ សា មឃា អកិទុញហា សាលា ឆទសុតា លិត្ថា ចិឃ អកញ្ញាឆ។ អតាលព្ចេតិ អាលម្ពិតញ្ញដ្ឋាតទហិតោ។ ពិទិទុក្កុម្ហិត្តិ ពិទិចិសមេ។ សេសិត្តិ សឃិតោយិព្បា

ពបិ យាពន្លីតិ ពបិ អាពន្លិ។ កោតក្កុលេតិ កុត្ត តក្កុដ្ឋសជិសតក្កុដ្ឋោ។ “កោតក្កុដ្ឋោ”តិបិ បិឋោ។ “កោតក្កុលី”តិបិ បឋត្តិ។ អពទំ យឃីតិ អពទា យឃិ។ អម្ពុទាតិ, មហាទាឌ, សោ ពបិទាឌា តស្មិំ តទពបបិតេ មយ ក្ខុពបេិឆតសដ្ឋំ ស្វុត្វា មំ “អម្ពុទា”តិ អាលបិត្វា “កោ តាមេសោ”តិ បុច្ឆិ។ ញ្ញសមុត្តាតិ ញ្ញសតំ បត្តោ, បបិតស្ស ចសំ បត្តោតិ ចា អត្តោ។ កដ្ឋំ ចោតិ តស្វា ញុមេមុ្បចតាយិ – “កដ្ឋំ ញុម្យាក់

เหาตุ”ติ๊ กรุ๋ นิลตฺถิ, ยหาราช, เสา ถปิราขา ยฆา ๑ฉิ ธุเตฺถ “ยา กาฆิ”ติ ยํ อษฺยฺาเสตฺวา ปฉยํ ตาฉ กรุ๋ นิลํ กเหตฺวา เฆาก๎ุ ถเธาเสฺตา ปฐฺฐเต ชิฉริ ๎ ติเสเกาติ ปุริสติเสเกา ๕ฺตฺถยฉาตริเตฺฐ ปฐฺฐตปปิเต ฉตฺวา ยํ ๑ตฉ(ฐาชิติ๊

ฉาิหุกิติ ฐีหิ ฉาิหาหิ ยย กิฉิ ษุก๎ุหิตํ กญฺา เฉกเสาติ เฉเกต๊ นิริยเตาติ ปุญฺญาฉตฺตษฺย๊ อก๎ุหิตฺถิ ษฐิหตฺํ ตรกปปิตํ ฉาตเฉเกต ฃฺตริตฺวา ๕ฺกปิเฐ ชิตษฺย อหํ เฉเกต ปิฐียหิรุหิตฺวา ๕ฺเกาหิ ฉาิหาหิ กิฉิ อก๎ุเหษิ๊ ชิหญฺญาเยาเตาติ กิลยเตฺตา๊ กิเฐตาติ ดุเกฺถต๊ ษเตฺตาติ ปล๎ฐิเตา, อฉ ฉา ปริษเตฺตา กิลเตฺตา๊ รกฺฃษฺย๎ุติ อหํ ตํ ๕ฺเฐรเตฺตา กิลเตฺตา ยุหุตฺถํ ชิษฺยเตฺตา ปษุปิษฺยํ, ตษฺวา ยํ รกฺถาหิ๊ ฆฉา ฉเญฺญา ฉเต ยิกาติ นิหาฉิหิ อเญฺญาปิ เฆ ฐฺยษิ๎ ฉเต ฉาฐฺอยิกา๊ ปิฐฐฺยํ ปต “อเฐกากตเฐเฆา”ติ ลิตฺถิ๊ ปริตฺวาตุตาติ, ยหาราช, ๑ฉิ เสา ถปิราขา ยํ อตฺถเตา ปริตฺวาล่ ถตฺวา ยุหุตฺถ ปษุปิ๊ อเฆาติเสาติ อเฆาติเสายตนิกาเรต๊ กเตฺถาติ ลาฉิตฺฐฺยุตฺถเกา๊ อษิเตา ฉาเตา ษุหิเตา๊ ษฐฺลตฺถิ ปิเฉยฺยํ๊ ยตฺ๑กํ ษตฺถิตาฐฺอยิตฺถิ ตษฺย ฉาตริตฺฐฺษฺย ยตฺ๑กํ ปหริ๊ “ษตฺถิตาฐฺอย”ตฺถิปิ ปิเฉา๊ ดุญฺฃเลิ อหุติ ต ฉลฉา อานิ, ฆฉาฉิปฺยาฆํ ต อกยานิติ๊

เฉเกตาติ ยฆา ปหฉปิเสาลเฉเกต๊ ๕ฺกปุเตฺตาติ ๕ฺฐิเตา๊ ยาเฆยฺาติ เตต ยิตฺถดุฐิปุริเสต นิลิฆ ปฉิฐฺฆ ยหาฉยุํ ฬิตฺถิตฺวา ฃฺลยฺถิ, รุหิเร ปลฺฉิ๊ ยหาษเตฺวา เฉฉตาปุเตฺวา ชิเตฺถนิ – “ฐฺยษิ๎ ฉาเต อเญฺญา ตตฺ๑, ฐฉิ กฆํ ฐฺยํ ปุริสํ ติษฺยาฆ ๕ฺปุตฺ”ตฺถิ๊ เสา ยเรลกฆกิเตา ฃฺลยฺตฺถ ฉยฺฐตฺ๎ หเตฺ๑ต กเหตฺวา ๕ฺปุติตฺวา ษาลิ อหิรุฆาเตต ปิปปุริเสต ษฐิ๎ ษลฺลปเตฺตา “ยาเฆยฺา ย”ตฺถิอาฉิยาห๊ ตตฺ๑ ยาเฆยฺา ยํ ถริ กฐฺเตฺถติ ยา อถริ อเฆยฺา ยํ กฐฺเตฺถติ ตํ ติฉาเรติ๊ ตฺวฐฺฐา เลา ตายาติ ตฺํ ตาย ๑ฉิ ยฆา ปปิตา ๕ฺเฐเปิ ๑ฉิษํ ฃรุษถยุํ ยฆิ ถริ, อเหา เต อยุตฺถ ถตตฺถิ๊ อเหา ฉตาติ ตํ กรหเตฺตา ๑ฉยาห๊ ตาฉดุกฺฐการกาติ ยฆิ อปเรฐฺฐเต อติดุกฺฐรกยุการก๊ ปเรเลิกาฉาติ ปเรเลิกเตา ชิฆ อาติเตา๊ ดุฐฺฐเยฺยตฺถิ ดุฐิตฐฺฐิ ฉฉิตฐฺฐ๊ เฉฉตํ ถดุกตฺถิ ๑ฉิ ษเตฺถปิ ตฺํ อฉยฺฐ ฆาฉิษํ เฉฉตํ อหํ ฃุษายิ, ๑ฉิษํ เฉฉตํ ถดุกํ ยา ฃุนิ, ตํ ปิปถยุํ ฃลํ เฉฐฺฐํฉ ตํ ยา ฉฉิ๊ ฐฺติ ยํ, ยหาราช, เสา ปิฆปุตฺถกํ ชิฆ อตุกยิ๊

อฉ ตํ อหํ ๑ตฉเฉาฉิ – “อยฺย, ยฆา ถตํ เฉาษํ หฉเฆ ยา ถริ, ยา ยํ อษปุริษํ ๑ฉรุเป อรเญฺญา ตาเษฆ, อหํ ฉิษายุฐฺเหา ยก๎ุ ต ฃาตายิ, อตฺถตา ถตํ ถยุํ ยา ตาเษฉ, ฃิชิตฉาตํ เย เฉฉ, อรเญฺญา ติหริตฺวา ยตุษฺยปเฉ ฉเปฉา”ติ๊ ๑ฉิ ธุเตฺถ เสา ยฆา ษฐิ๎ ษลฺลปเตฺตา “ตฆิ เย ตตฺ๑ ชิษฺยาเสา”ติ อาฉิยาห๊ ตตฺ๑ ตฆิติ ฐฺเตา ปฐฺาฆ ยฆิตฆิ ชิษฺยาเสา ตตฺ๑๊ ๑หิติ, เกา ปุริส, อหํ ตฆา ษฐิ๎ ยเก๎ุต ต กยิษฺยายิ, ตฺํ ปต ๑หิ ยย ปิฐีเตา อฉิดุเร ฉิษฺยยาตษริเราฉ กเฐ, อหํ รุกฺฃเก๎ุเหฉ กยิษฺยายีติ๊ ยุเตฺวานิติ อฉ เสา ยํ, ยหาราช, อรเญฺญา ติหริตฺวา, เกา ปุริส, ฉาฐฺอยิกาตํ หตฺ๑ ยุเตฺวานิ๊ ปเตฺวานิ ยาตุนิ ปตฺถิ ยตุษฺยปฉาเร ปเตฺวา อากเตานิ, ๑ษ เต ยก๎ุ, ๑เตต กเฐาติ อาห๊

กิริฉเราติ กิริฉารี ฉาตเรา๊ ปกฺลฺยาติ เฉาชิตฺวา๊ เตตาหิษเตฺวาษิติ เสา อหํ, ยหาราช , เตต ฉาตเรต อหิษเตฺวา, ปิปกเยุ ปริลเต เตตาหิษเตฺวาษิติ ยญฺญายาเตา ๑ฉยาห๊ อฐิเตาติ ๕ฺปฐุเตา๊ ๕ฺปิกยิตฺถิ ๑กํ เรหฉิ ๕ฺปกเตาษิ๎ ษยปฐฺฉาติ ฃาเตา,

ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨸᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ᪨ ᨣᨱ᩠ᨯ ᨩᩣᨿᩮᨳᩣᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᨯᩣ ᨩᩣᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨸᩥᨸᩣᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴᨠᨬ᩠ᨩᩃᩥ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩏᨴᨠᨹᩩᨭ᩠ᨮᨠᩣᩃᨲᩣᨿ ᩋᨯ᩠ᨰᨻᩮᩃᩩᩅᨸᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᨣᨱ᩠ᨯᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩔᩣ ᩏᨴᨿᩣᩉ᪨ ᨸᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨣᨱ᩠ᨯᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᨾᩮᩅ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩣᨸᩥ ᨸᩪᨲᩥᨠᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ᪨ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨲᩥ ᨸᩪᨲᩥᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩣ᪨ ᨿᩣᩔᩩ ᨴᩮᩅ ᩋᩣᨣᨾᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩮᩅ ᨿᩣᩔᩩ ᩋᩣᨣᨾᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨿᩣ ᩋᩣᨣᨾᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᨴᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨾᨾ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩈᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᨾᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨬ᩠ᨬᩮᩣᨧ ᨩᩮᩃᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨠᩮᩣᨷᩮᨳ ᨠᨲ᩠ᨳ"ᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨲᩴ ᩅᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨸᩣᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪑᪑᪓᪨

"ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩦ ᨠᩥᩃᩣᩈᩦ ᨽᩅᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨵ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᨲᩥ;

ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᨴᩩ, ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩈᩮᩣᨸᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ –

ᩋᨿᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩮᩣ ᨻᩣᩃ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᨲᩥ ᩉᩥᩴᩈᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩣᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨸᨳᩅᩦ ᩅᩥᩅᩁᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨳᩅᩥᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩦ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᨸᩥᩁᩣᨩᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨠᨸᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩣ᪨

[᪕᪑᪗] ᪗᪨ ᨴᨠᩁᨠ᩠ᨡᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪓-᪑᪑᪔᪨ ᩈᨧᩮ ᨶᩮᩣ ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨠᩁᨠ᩠ᨡᩈᨩᩣᨲᨠᩴ᪨ ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩏᨾ᩠ᨾᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮ ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ឌកាទក្លួឃខាតាកចណ្ណកា ឃត្តួយា៝

[३៦០ប័] ប័៝ បណ្ឌូទតាកទាឌខាតាកចណ្ណកា

ចិកិណ្ណចាចត្តិ ឰាគំ ឃត្វា ឌេតចឌេត ចិហឌទេត្តា យុឃាចាឌំ កត្វា ឌេចឌេត្តស្ស បឆចិប្យទេចឃតំ អាឌទ្ក កទេឆឃិ៝ តគា ហិ ឃត្វា កិក្លូហិ តឃ្យ អចណ្ណេ កឆិទេត "ត, កិក្លូទេច, ឰាគាទេតច, បុទេត្តាបិ ទេចឌេត្តា យុឃាចាឌំ កត្វា បឆចិ បចិទេដ្ឋាទេឃចា"តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៝

អតីទេត ឥាទាណឃិឃំ ព្រហ្មទេត្ត ទដ្ឋំ កាទេទទេត្ត បញ្ញាឃតចាលិខា តាចាឃ ឃយុទ្ធំ បណ្ណតិត្វា ឃត្តូទេយ ឌិចទេឃ អតីទឌេឃ្យតិយា តាចាឃ ឃយុទ្ធបិទេដ្ឋ កិត្តាឃ ឌទេបត្វា ឲុក់ អចទេឃឃា យឆ្នូកឆ្នបកល្លា អទេហឃុំ, ឲុទេកា បត ចាតទេចពត កទេយ្យឹយបដូតំ តាឃ បិបុលិ៝ ទេឃា ឃយុទ្ធទេតា ដ្ឋត្តទិត្វា តក្កទេកាទេកា តប្បិ បដូទេតទេឃច កិក្លាឃ ចទិ៝ តទេយតំ យតុស្សា "អឃំ ឃយទេលា អប្បិទេដ្ឋា ឃត្តូទេដ្ឋា"តិ ឃយ្យាទេចត្វា ឃក្កាទ៝ កទិឃុ៝ ទេឃា "លទេដ្ឋា ទេយ ឌីចិក្កាបិទេឃា"តិ ទេតឃុ តិចាឃតបិទុបតំ ឌេទេត្តឃុបិ ត ឰាឆ្នឹ៝ ទេត "តត្តិ ឰាទេតា ដ្ឋត្តទិ អប្បិទេដ្ឋា ឃយទេលា"តិ កិទេឃ្យា កិទេឃ្យា បឃិឌិត្វា តឃ្យ អឃ្យយបឌំ កត្វា តត្តិ តំ តិចាឃាទេបឃុំ៝ ទេឃា "កទេយ្យឹយអទេចទេលិ"តិ បដ្ឋាឃឹ៝ តឃ្យ តត្តិ ចឃត្តឃ្យ យហាលិកឃក្កាទេទា ដ្ឋូទបិឌិ៝

ឲុទេកា តាកទាខាបិឃ្យ ឃុបណ្ណទាខា ច ដ្ឋូបដ្ឋាតំ អាកច្ឆត្តិ៝ ទេតឃុ តាកទាខា តាទេយត បណ្ឌូទេទា តាឃ៝ អទេចកឌិចឃំ ឃុបណ្ណទាខា តឃ្យ ឃត្តិកំ កត្តា ចត្តិត្វា ឲុកយត្តា តិឃិទេត្តា ឲុចយាហ – "កទេត្ត, អយ្យាកំ ខាតាកា តាទេក កណ្ហាត្វា ខាហុ ចិតឃ្យត្តិ, ឲុទេតឃំ តាកាតំ កហលតិឃាយំ យឃំ ត ខាតាឃ, ក្យឃ្យការទេណំ កិទ ទេតឃំ អត្ថិ, ឃក្កុទេលាឃ្យាឆ តុ ទេតា តុទេយ្យាទេត បិឃាឃយាតា ចិឃ តំ កាទេណំ បុច្ឆិតុ"ត្តិ៝ ទេឃា "ឃាធុ"តិ ឃយ្យាដិច្ឆិត្វា ឃុបណ្ណទាទេខ ចត្តិត្វា បណ្ណទេត្ត តាកទាខឃ្យ អាកតកាទេល ចត្តិត្វា តិឃិត្តំ តាកទាខាតំ បុច្ឆិ – "តាកទាខ, ឃុបណ្ណា កិទ តុទេយ្យា កណ្ហាត្វា ខាហុ ចិតឃ្យត្តិ, តុទេយ្យាកណ្ហាត្វា កចំ កណ្ហាត្តិ ត ឃទេក្កាត្តិ"តិ៝ កទេត្ត, ឰាគំ អយ្យាកំ ក្យឃ្យាទេហឃ្សំ, យឃា ឰាឃំ កទេឆទេត្តត ខាតាតិឃដ្ឋឃ្យ យទេណំ អាហឌំ ទេហាតីតិ៝ កំ បត តុំ, អាចុទេឃា, "អឃំ អញ្ញាឃ្យ កទេឆឃ្យតី"តិ ឲុចំឃដ្ឋិ ទេហាឃិ, តាហំ អញ្ញាឃ្យ កទេឆឃ្យាឃិ, អត្តតា បត ខាតិតុកាយតាឃ បុច្ឆាឃិ, តុំ យឃំ្យាឃដ្ឋហិត្វា តិឃ្កទេឃា ហុត្វា កទេឆហីតិ៝ តាកទាខា "ត កទេឆឃ្យាឃិ, កទេត្ត"តិ ចត្តិត្វា បក្កាឃិ៝ បុតឌិចទេឃបិ បុច្ឆិ, តចាបិឃ្យ ត កទេឆឃិ៝

អច តំ តតិយឌិចទេឃ អាកត្តា តិឃិត្តំ, "តាកទាខ, អជ្ជ តតិទេឃា ឌិចទេឃា, យយ បុច្ឆត្តឃ្យ កិយត្តំ ត កទេឆឃី"តិ អាហ៝ "តុទេយ្យអញ្ញាឃ្យ អាចិក្លិឃ្យចា"តិ កទេឃត, កទេត្តតិ៝ កឃ្យចិ ត កទេឆឃ្យាឃិ, តិឃ្កទេឃា កទេឆហីតិ៝ "ទេតត ហិ, កទេត្ត, អញ្ញាឃ្យ ឃា កឆឃិត្វា"តិ បដិញ្ញា កទេហត្វា, "កទេត្ត, យឃំ យហទេត្ត យហទេត្ត បិឃាទេណ កិលិត្វា តាទិឃា ហុត្វា តិបជ្ជិត្វា ឃុបណ្ណាតំ អាកយតកាទេល យុខំ តិត្តាទេហត្វា ឌទេត្ត ចិចទិត្វា ឃុបទេណ្ណ ឌំឃិតុំ អច្ឆាឃ, ទេត អាកត្តា អយ្យាកំ ឃីឃំ កណ្ហត្តិ, ទេតឃំ អទេយ្យាទុកាទេទ ហុត្វា តិបទេត្ត ដ្ឋូឌ្ឌទិតុំ ចាឃយត្តាតទេត្តាច ដ្ឋូឌក់ ឌូត្តុទតិ៝ ទេត ឃីឌេត្តា អទេត្តាឌូឌទេកទេឃច យទេត្តិ, ឰាឃិតា កាទេណត ខាហុ ឃុបណ្ណា ចិតឃ្យត្តិ, ទេតឃំ អទេយ្យាកណ្ហាត្តាតំ កំ ឃីទេឃត កហិទេតាត,

ចាលិ តក្កុដេ គហេត្វា អវេឡុហេដ្ឋាសីសកេ កត្វា គហិតំ គោចរំ មុខេន ឆឌ្ឌាបេត្វា លហុកេ កត្វា គត្តុំ សក្កោតី”តិ សោ អត្តនោ វេហស្សការណំ តស្ស ទុស្សីលស្ស កថេសិ។

អថ តស្មិំ បក្កន្តេ សុបណ្ណរាជា អាគន្ត្វា ករេយ្យអនេល់ ចិន្តេត្វា “កិំ, ភន្តេ, បុដ្ឋិតំ តេ ភាករាជស្ស គុយ្ហការណ”ន្តិ អាហ។ សោ “អាមាចុរោ”តិ ចត្វា សព្វំ តេន កថិតនិយាមេនេវ កថេសិ។ តំ សុត្វា សុបណ្ណោ “ភាករាជេន អយុត្តំ កតំ, ទោវាតិកំ ភាម ភស្សភតិយាមេវ បរស្ស ន កថេតព្ពំ, ទេវាតុ, អនេ្ឋច មយា សុបណ្ណចាតំ កត្វា បចរំ ឲតមេច គហេត្វំ ចេត្តិ”តិ សុបណ្ណចាតំ កត្វា បណ្ឌរភាករាជាតំ តក្កុដេ គហេត្វា ហេដ្ឋាសីសំ កត្វា គហិតគោចរំ ឆឌ្ឌាបេត្វា ខ្ញុំបតិត្វា អាកាសំ បក្ខន្តិ។ បណ្ឌរោ អាកាសេ ហេដ្ឋាសីសកំ ឱលម្ពន្តោ “មយាច មម ទុក្ខំ អាភត”ន្តិ បរិទេវន្តោ អាហ –

១៨៨។

“ចិកិណ្ណចាធិ អតិក្យូមន្តិ, អរបញ្ញាតំ អបរិចក្ខិតាទិ;

ភយំ តមេន្តិ រសំ អនេចាធិ, ភាកំ យថា បណ្ឌរកំ សុបណ្ណោ។

១៨៩។

“យោ គុយ្ហមន្តំ បរិរក្ខណេយ្យំ, មោហា ភនោ សំសតិ ហាសមានោ;

តំ ភិន្នមន្តំ ភយមេន្តិ ខិប្បំ, ភាកំ យថា បណ្ឌរកំ សុបណ្ណោ។

១៩០។

“នានុមិត្តោ គរុំ អត្ថំ, គុយ្ហំ ចេទិតុមរហតិ;

សុមិត្តោ ច អសម្ពុទ្ធំ, សម្ពុទ្ធំ វា អនត្ថចោ។

១៩១។

“ចិស្សាសយាបញ្ញីយហំ អទេចលិ, សយណោ អយំ សយុតោ កាចិតត្តោ;

តស្សាហយន្តិ ចិចទិ គុយ្ហសត្វំ, អតីតយោត្វា កបណំ ទុក្ខាយិ។

១៩១។

“តស្សាហំ បទំ ស្រុតេហូ គុយ្ហំ ចាធំ ហិមំ ភាសន្តិ នំឃរេយតុំ;

តប្បក្លតោ ហិ ករយាគតំ យមំ, អតីតយោត្វា កបណំ ទុក្ខាយិ។

១៩២។

“យោ ចេ ភទោ សុហធំ យញ្ញាយាភោ, គុយ្ហសត្វំ នំសតិ ទុក្កលីភេ;

ធោសា ករោ អឆចា ទាគត្តោ, បល្លត្វិតោ ឆាំលោ អនំសយំ សោ។

១៩៣។

“ពិទោក្ខចាធោ អសតំ បចិដ្ឋោ, យោ សក្ខតីសុ យុគីទេតិ ចាកុំ;

អាសីចិសោ ទុយុលោត្យាហុ តំ ភទិ, អារា អារា នំឃរេយ ពាឌិសយ្យា។

១៩៤។

“អត្ថិ បិតំ កាសិកចន្តតញ្ច, យភាបិត្វិយោ យាលយញ្ជាឆតញ្ច;

ឱហាឃ កន្ធាយទេស សព្ទកាទេយ, សុបណ្ណ បិណ្ឌបកពាធ ត្យយ្យា’តិ។

តត្វ ចិកិណ្ណចាធន្តិ បត្វឌចធតិ។ អតិគុយ្ហសត្តត្តិ អប្បដិច្ឆន្នយត្តិ។ អសញ្ញាតត្តិ កាឃទ្វារាឌីតិ ទក្ខិតុំ អសក្កោត្តិ។ អបរិចក្ខិតាទត្តិ “អយំ យឃា

ᨠᨳᩥᨲᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩩᩴ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᨿᩴ ᨲᨾᨶ᩠ᩅᩮᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᨻᩮᩣᨵᩴ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩈᨿᩴᨠᨲᨾᩮᩅ ᨽᨿᩴ ᩋᨶ᩠ᩅᩮᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨿᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨠᨶᩣᨣᩴ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩴᩈᨲᩥ ᩉᩣᩈᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᩣᨸᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩉᩣᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨠᨳᩮᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨶᩩᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩉᨴᨿᩮᨶ, ᩈᩮᩣ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ᪨ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᩩᩉᨴᨿᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᩅᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩅᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨧᩁᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩅᩮᨴᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩁᩉᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨱᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴ᪨ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩮᩈᩥᩴ᪨ ᩋᨲᩦᨲᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᨸᨱᩴ ᩁᩩᨴᩣᨾᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨧᩮᩃᨠᩔ᪨ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩴ ᩌᩃᨸᨲᩥ᪨ ᩈᩴᨿᨾᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩅᩣᨧᩴ ᩁᩉᩔᨠᩣᩁᨱᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴ᪨ ᨲᨸ᩠ᨸᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩉᩦᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩍᨴᩴ ᨽᨿᩴ ᨾᨾ ᨲᩔ ᩋᨧᩮᩃᨠᩔ ᨸᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩌᨣᨲᩴ, ᩍᨲᩥ ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᨸᨱᩴ ᩁᩩᨴᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩉᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩩᩉᨴᩮᩣ ᨾᨾ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩩᩃᩦᨶᩮᨲᩥ ᩋᨠᩩᩃᨩᩮ ᨶᩦᨧᩮ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨴᩮᩣᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨿᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩴᩈᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩋᩈᩴᩈᨿᩴ ᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨸᩥᨲᩮᩣ, ᩉᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨲᩥᩁᩮᩣᨠ᩠ᨡᩅᩣᨧᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨿᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨲᩔᩣ ᨲᩥᩁᩮᩣᨠ᩠ᨡᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩅᩣᨧᩮᩣ᪨ ᩋᩈᨲᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩈᩩ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩦᩈᩩ ᨾᩩᨴᩦᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩁᩉᩔᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮᩈᩩ “ᩋᨾᩩᨠᩮᨶ ᩋᨾᩩᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨲᩴ ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣᨧᩴ ᩏᨴᩦᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶᩁᩴ “ᩌᩈᩦᩅᩥᩈᩮᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮᩣ ᨸᩪᨲᩥᨾᩩᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᩌᩉᩩ, ᨲᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᩌᩁᩣ ᩌᩁᩣ ᩈᩴᨿᨾᩮ, ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩣᩃᨾᩩᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨲᩩᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥᨿᨣᨶ᩠ᨵᨬ᩠ᨧ ᩏᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨬ᩠ᨧ᪨ ᩒᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩋᨶ᩠ᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩴ ᩒᩉᩣᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ᪨ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱ, ᨸᩣᨱᩪᨸᨣᨲᩣᩅ ᨲ᩠ᨿᨾ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱ, ᨸᩣᨱᩮᩉᩥ ᩏᨸᨣᨲᩣᩅ ᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣ, ᩈᩁᨱᩴ ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨠᩮᩣ ᩌᨠᩣᩈᩮ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦᩈᨠᩮᩣ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥ᪨ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨶᩣᨣᩁᩣᨩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩉᩔᩴ ᩋᨧᩮᩃᨠᩔ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩈᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪉᪉᪨

“ᨠᩮᩣ ᨶᩦᨵ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩁᩉᩴ ᩏᨸᩮᨲᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴᨵ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩣᨱᨽᩪ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩ;

ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩈᩩᨸᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᨳᩅᩣ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ, ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨠᨣ᩠ᨣᩉᩦᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ កោ នីធាតិ ឥធ អម្ហេសុ តីសុ ជនេសុ កោ នុ។ អស្មិំធាតិ ឯត្ថ ឥធាតិ និបាតមត្តំ, អស្មិំ លោកេតិ អត្ថោ។ បិឡក្ខតិ បិឡក្ខតោ។ អថវា ត្វមេវាតិ ឧទាហុ ត្វំយេវ។ តត្ថ សមណំ តាវ មា គរហ, សោ ហិ ឧបាយេន តំ រហស្សំ បុច្ឆិ។ សុបណ្ណម្បិ មា គរហ, អហញ្ហិ តវ បច្ចត្ថិកោវ។ បណ្ឌរកគ្គហិតោតិ, សម្ម បណ្ឌរក, “អហំ កិំការណា សុបណ្ណេន គហិតោ”តិ ចិន្តេត្វា ច បន អត្តានមេវ គរហ, តយា ហិ រហស្សំ កថេន្តេន អត្តនាវ អត្តនោ អនត្ថោ កតោតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។

តំ សុត្វា បណ្ឌរកោ ឥតរំ គាថមាហ –

១៩៤។

“សមណោតិ មេ សម្មតត្តោ អហោសិ, បិយោ ច មេ មនសា ភាវិតត្តោ;

តស្សាហមក្ខិំ វិវរិំ គុយ្ហមត្ថំ, អតីតមត្ថោ កបណំ រុទាមី”តិ។

តត្ថ សម្មតត្តោតិ សោ សមណោ មយ្ហំ “សប្បុរិសោ អយ”ន្តិ សម្មតភាវេន អហោសិ។ ភាវិតត្តោតិ សម្ភាវិតភាវេន ច មេ អហោសីតិ។

តតោ សុបណ្ណោ ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

១៩៥។

“ន ចត្ថិ សត្តោ អមរោ បថព្យា, បញ្ញាវិធា នត្ថិ ន និន្ទិតព្វា;

សច្ចេន ធម្មេន ធិតិយា ទមេន, អលព្ភមព្យាហរតី នរោ ឥធ។

១៩៦។

“មាតា បិតា បរមា ពន្ធវានំ, នាស្ស តតិយោ អនុកម្បកត្ថិ;

តេសម្បិ គុយ្ហំបរមំ ន សំសេ, មន្តស្ស ភេទំ បរិសង្កមានោ។

៦៥០។

“យាតា បិតា ភគិនី ភាតរោ ច, សហាឃា ចា ឃស្ស ហោន្តិ សបក្ខា;

តេនសម្បិ កុម្ភាបរំ ន សិយេ, យត្តស្ស គេឌំ បរិសដ្ឋយាទេតា។

៦៥១។

“ភរិយា ចេ បុរិសំ ចជ្ជា, កោមារី បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, ញាតិសង្ឃបុរក្ខតា;

តស្សាបិ កុម្ភាបរំ ន សិយេ, យត្តស្ស គេឌំ បរិសដ្ឋយាទេតា”តិ។

តត្ថ អយទោតិ អយទោលសភាទេចា សទេត្តា ភាយ ភត្ថិ។ បញ្ញាចិឆា ភត្ថីតិ ភ-ការោ បទសន្ធិករោ, បញ្ញាចិឆា អត្ថីតិ អត្ថោ។ ឥទំ ទុត្តំ ហោតិ – ភាករាឌ , លោកេ អយទោបិ ភត្ថិ, បញ្ញាចិឆាបិ អត្ថិ, សា អញ្ញេសំ បញ្ញាកោដ្ឋាសប្បត្តា បញ្ញាចិឆា អត្តតោ ឌីចិតទេហ្យ ភ តិក្ខិតព្វាតិ។ អថ ចា បញ្ញាចិឆាតិ បញ្ញាសជិសា ភ តិក្ខិតព្វា ភាយ អញ្ញា ឆមុឌាតិ ភត្ថិ, តំ កម្មា តិក្ខមីតិ។ ទេយសំ បភ “បញ្ញាចិឆាតយ្បិ ភ តិក្ខិតព្វា”ត្តិបិ បរេធា, តេសំ ខ្ទុកទេយច។ សច្ចេភាតិអាឌីសុ ចឌីសច្ចេភ ច សុចរិតឆទេមុភ ច បញ្ញាសប្បត្តាយ ធិតិឃា ច ព្រត្តិឃធទេយភ ច អលង្កំ ទ្យល្លក់ អដ្ឋសយាបត្តិយក្កុថលតិព្វាភសប្បត្តាយ្បិ ចិទេសំ អញ្ញាហទតិ អាចហតិ តំ តិប្បាទេឆតិ ភទោ ព្រូឆ, តម្ហា ភាទហសិ អទេចល់ តិក្ខិតុំ, អត្តាភទេយច កទហ។ អទេចទេលភ ហិ អត្តទេតា បញ្ញាចត្តតាឃ ក្ខុបិឃក្យូសលតាឃ ច ចទេញ្ញ្ចត្វា តុំ ទហស្សំ ក្យុម្ភាយត្តំ បុឆ្និទេតាតិ អទេត្ថា។

បទោយាតិ ឲទេត ក្តទេគា ពាត្ថចាតំ ក្តុព្វយពាត្ថចា ភាយ។ ភាស្ស តតិទេឃាតិ អស្ស បុក្កលស្ស យាតាបិតូហិ អញ្ញោ តតិទេឃា សទេត្តា អត្ថកយ្យទេកា ភាយ ភត្ថិ, ឃត្តស្ស ទេគឌំ បរិសដ្ឋយាទេតា បណ្ឌិទេតា តេសំ យាតាបិតូតយ្បិ បទំ ក្យុម្ភាភ សិទេឃ្យ, តុំ បភ យាតាបិតូតយ្បិ អកទេឆតព្វំ អទេចលកស្ស កទេឆសីតិ អទេត្ថា។ សហាឃា ចាតិ ស្វហឌឃមិត្តា ចា។ សបក្ខាតិ ទេបទេត្តឃ្យមាតុលបិតុច្ឆាឌទេឃា សមាភបក្ខា ញាតទេឃា។ តេសម្បីតិ ឲទេតសម្បិ ញាតិមិត្តានំ ភ កទេឆយ្យ, តុំ បភ អទេចលកស្ស កទេឆសិ, អត្តតោច ក្យុញ្ញស្សុតិ ឌីទេបតិ។ ភរិយា ទេចតិ ទេកាមារី បិឃភាណិនី បុទេត្តហិ ច រូទេបភ ច ឃទេសភ ច ក្តទេបតា ឲចរូបិ ភរិយាបិ ទេច “អាឌិក្លាហិ ទេម តច ក្យុឃ្យាត្តំ ចទេឆយ្យ, តស្សាបិ ភ សិទេឃ្យ។

តទេតា បទា –

໑໙໑.

“ນ ຄຸຍ຺ຫມຕ຺ຖໍ ວິວເຣຍ຺ຍ, ຣເກ຺ຂຍ຺ຍ ນໍ ຍຖາ ນິຘິໍ;

ນ ຫິ ປາຕຸກໂຕ ສາຘຸ, ຄຸຍ຺ໂຫ ອຕ຺ໂຖ ປຊານຕາ.

໑໙໒.

“ຖິຍາ ຄຸຍ຺ຫໍ ນ ສໍເສຍ຺ຍ, ອມິຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ປຓ຺ຑິໂຕ;

ໂຍ ຈາມິເສນ ສໍຫີໂຣ, ຫທຍຕ຺ເຖໂນ ຈ ໂຍ ນໂຣ.

໑໙໓.

“ຄຸຍ຺ຫມຕ຺ຖໍ ອສມ຺ພຸທ຺ຘໍ, ສມ຺ໂພຘຍຕິ ໂຍ ນໂຣ;

ມນ຺ຕເຠທຠຍາ ຕສ຺ສ, ທາສຠູໂຕ ຕິຕິກ຺ຂຕິ.

໑໙໔.

“ຍາວນ຺ໂຕ ປຸຣິສສ຺ສຕ຺ຖໍ, ຄຸຍ຺ຫໍ ຊານນ຺ຕິ ມນ຺ຕິນໍ;

ຕາວນ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຸພ຺ເພຄາ, ຕສ຺ມາ ຄຸຍ຺ຫໍ ນ ວິສ຺ສເຊ;

໑໙໕.

“ວິວິຈ຺ຈ ຠາເສຍ຺ຍ ທິວາ ຣຫສ຺ສໍ, ຣຕ຺ຕິໍ ຄິຣໍ ນາຕິເວລໍ ປມຸເຎ຺ຈ;

ឱបស្សុតិកា ហិ សុណន្តិ យត្តំ, តស្មា យន្តោ លិប្បបុខេបតិ ខេភ”ន្តិ៍ –

បញ្ហា កាធា ឱយក្ខខាតកេ បញ្ហាបល្ហិតបភេញ្ញអាចិ គចិស្សន្តិ៍

តភេតា បទាសុ –

៣លិលិ៍

“ឃធាបិ អស្ស តកាទំ យហត្តិ, អក្ខានេក៌ អាឃសំ កត្តុសាលំ;

សយត្តលាតាបទិលាឱខេបតំ , ឲចយ្បិ ខេយ ខេត ត្លូឆ ក្ឃូសត្តា៍

៣លិប៍

“ខេឃ ក្ឃូសត្តា អចិកិល្ហូចាធា, ឥឡូហា សឥខេព្គុសុ តទា ក្ខុខិច្ឆា

អាទា អយិត្តា ញ្ញចជន្តិ ខេតហិ, អាសិចិសា ចា ទិច សត្តុសញ្ញូ”តិ៍ –

ក្តិសុ កាធាសុ កត្តុសាលន្តិ អាបលាឌីហិ សាលិហិ សយ្បត្តំ៍ សយត្តលាតាបទិលាឱខេបតន្តិ សយត្តលាតាហិ តីហិ បទិលាហិ ឱបកត៌ ឲចយ្បិ ខេយតិ ឲចយ្បិ យឃ្យូខេត បុទិសា លាឃន្តិ៍ កតខេទ? ខេឃ ត្លូឆ ក្ឃូសត្តា៍ ត្លូគំ ក្នុត្តិ ខេហាតិ – ឃធា អក្ខានេកស្ស អខេឃាឃឃតកាទស្ស យត្វស្សាតំ ឱបខេកាកបទិខេភាខេកា អខេន្តាច ខេហាតិ, ត អត្ត្រូទិយា ឋាហិ តិក្ខូយន្តិ, ត ឋាហិទា អខេន្តា បចិសន្តិ, អបទាបទំ សញ្ញាខេទា លិឌ្ឍតិ, ក្ឃូសត្តា បុទិសា ឲចទូបិ ខេហាន្តិ, អត្តខេតា ក្ឃ្យូអត្តខេតា អខេន្តាខេឃច ខ៊ីទាខេបន្តិ, ត អញ្ញស្ស កខេឆន្តីតិ៍ ឥឡូហា សឥខេព្គុសូតិ អត្តខេតា អខេព្គុសុ ធិទា៍ ក្ខុខិច្ឆាតិ បល្លុទកតាក៌ អាលបតិ៍ ញ្ញចជន្តីតិ បដិក្កូយន្តិ៍ អាសិចិសា ចា ទិច សត្តុសញ្ញូតិ ឲត្តិ ចាតិ តិបិតយត្តំ, អាសិចិសា សត្តុសញ្ញូ ទិចាតិ អខេត្តិ៍ ឃធា អាសិចិសខេតា សត្តុសញ្ញូ ខ៊ីចិតុកាយា យត្វស្សា អាទា បដិក្កូយន្តិ, ឲចំ ខេតហិ ក្ឃូសខេត្តហិ តខេទហិ អាទា អយិត្តា បដិក្កូយន្តិ, ឱបកត្តិ ឱកាសំ ត លកន្តីតិ ក្នុត្តិ ខេហាតិ៍

ឲចំ សុបខេណ្ហត ឆខេយូ កធិខេត បល្លុទខេកា អាហ –

៣លិជ៍

“ហិត្វា ឈរំ បព្ពជិតោ អចេលោ, គេគ្គា យុណ្ឌោ ចរតិ ឈាយសេហតុ;

តយិ្ហ្យ ខោ ចិចរិំ ក្យឃប្ឆត្ថំ, អត្ថា ច ធម្មា ច អបក្កតាយ្យា

១៥០។

“កថំករោ ហោតិ សុបណ្ណរាជ, កិំសីលោ កេន វតេន វត្តំ;

សមណោ ចរំ ហិត្វា មមាយិតានិ, កថំករោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ”ន្តិ។

តត្ថ ឈាយសហេតូតិ តិស្សិរិកោ កុច្ឆិបូរណត្ថាយ ពាគតិយកោឌតិយេ បរិយេសន្តោ ចរតិ។ អបក្កតាយ្យាតិ អបគតា បរិហិតាយ្យា កថំករោតិ ឥទំ តាគរាជា តស្ស គក្កស្ស សមណកាចំ ញាត្វា សមណបដិបត្តិំ បុច្ឆន្តោ អាហ។ តត្ថ កិំសីលោតិ កតរេន អាចារេន សមន្នាគតោ។ កេន វតេនាតិ កតរេន វតសមាទានេន វត្តន្តោ។ សមណោ ចរន្តិ បព្ពជ្ជាយ ចរន្តោ តណ្ហាមមាយិតានិ ហិត្វា កថំ សមិតបាបសមណោ នាម ហោតិ។ សគ្គន្តិ កថំ ករោន្តោ ច សុដ្ឋុ អគ្គំ ឧត្តមំ ឯតំ សមណោ ឧបេតីតិ។

សុបណ្ណោ អាហ –

១៥១។

“ហិរិយា តិតិក្ខាយ ទមេនុបេតោ, អក្កោធនោ បេសុណិយំ បហាយ;

សមណោ ចរំ ហិត្វា មមាយិតានិ, ឯវំករោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ”ន្តិ។

តត្ថ ហិរិយាតិ, សម្ម តាគរាជ, អជ្ឈត្តពហិទ្ធាសមុដ្ឋានេហិ ហិរោត្តប្បេហិ តិតិក្ខាសង្ខាតាយ អធិវាសនខន្តិយា ឥន្ទ្រិយទមេន ច ឧបេតោ អក្កោធនសីលោ បិសុណវាចំ បហាយ តណ្ហាមមាយិតានិ ច ហិត្វា បព្ពជ្ជាយ ចរន្តោ សមណោ នាម ហោតិ, ឯវំករោតេន ច ឯតានិ ហិរីអាទីនិ កុសលានិ ករោន្តោ សគ្គមុបេតិ ឋានន្តិ។

ឥទំ សុបណ្ណរាជស្ស វចនំ សុត្វា បណ្ឌរកោ ជីវិតំ យាចន្តោ គាថមាហ –

១៥១។

“មាតាវ បុត្តំ តរុណំ តនុជ្ជំ, សម្ផស្សតា សព្ពគត្តំ ផរេតិ;

ឯវម្បិ មេ ត្វំ បិតុរេហុ ទិជិន្ទ, មាតាវ បុត្តំ អនុកម្បមានោ”តិ។

តស្សត្ថោ – យថា មាតា តនុជំ អត្តនោ សរីរជាតំ តរុណំ បុត្តំ សម្ផស្សំ ទិស្វា តំ ឧរេ និបជ្ជាបេត្វា ថញ្ញំ បាយេន្តី បុត្តសម្ផស្សេន សព្ពំ អត្តនោ គត្តំ ផរេតិ, នបិ មាតា បុត្តតោ គាយតិ នបិ បុត្តោ មាតិតោ, ឯវម្បិ មេ ត្វំ បិតុរេហុ បិតុក្ខេតោ ទិជិន្ទ ទិជរាជ, តស្មា មាតាវ បុត្តំ មុទុកេន ហទយេន អនុកម្បមានោ មំ បស្ស, ជីវិតំ មេ ទេហីតិ។

អថស្ស សុបណ្ណោ ជីវិតំ ទេន្តោ ឧត្តរិ គាថមាហ –

១៥២។

“ហន្ទជ្ជ ត្វំ មុច្ច វធា ទុជិវ្ហតយោ ហិ បុត្តា ន ហិ អញ្ញោ អត្ថិ;

អន្តេវាសី ទិន្នកោ អត្រជោ ច, រជ្ជស្សុ បុត្តញ្ញតរោ មេ អហោសី”តិ។

តត្ថ មុច្ចាតិ មុច្ច, អយមេវ វា បាឋោ។ ទុជិវ្ហាតិ តំ អាលបតិ។ អញ្ញោតិ អញ្ញោ ចតុត្ថោ បុត្តោ នាម នត្ថិ។ អន្តេវាសីតិ សិប្បំ វា ឧគ្គណ្ហមានោ បរិត្យា វា សុណន្តោ សន្តិកេ និវុត្ថោ។ ទិន្នកោតិ “អយំ តេ បុត្តោ ហោតូ”តិ បរេហិ ទិន្នោ។ រជ្ជស្សូតិ អភិរមស្សុ។ អញ្ញតរោតិ តីសុ បុត្តេសុ អញ្ញតរោ អន្តេវាសី បុត្តោ មេ ត្វំ ជាតោតិ ទីបេតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា អាកាសា ឱតរិត្វា តំ ភូមិយំ បតិដ្ឋាបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៥៣។

“ឥច្ចេវ វាក្យំ វិសជ្ជី សុបណ្ណោ, ភុម្យំ បតិដ្ឋាយ ទិជោ ទុជិវ្ហំ

បុត្តញ្ច តំ សព្ពកថាតិចេត្វា, ឆន្ទេន ហោតិ យថាភិរុចេត្វា។

១៥៧។

“អាទិត្តំ យថា កុសលោ ភិសក្កោ, បិបាសិតានំ រហទោវ សីតា;

ចេវម្ពុំ យថា ហិមសីតុទកានំ, ឯវម្បិ មេ និព្ពាបយី”តិ។

តត្ថ ពុទ្ធេសុ ចាតុត្ថិ ពុតិ ឯវំ ចនតំ ចតុ្ត តំ តាករាជំ ចិស្សជ្ជំ។ កុសុត្តិ សោ សមយម្បិ កុមិយំ បតិដ្ឋាយ ជិនោ តំ កុជិចិត្រាយមស្សាខេន្តោ បុត្តោ អជ្ជ តុំ ពុទ្ធោ បដ្ឋាយ សព្ពកថាតិ អតិចេត្វា ឆន្ទេន ច ឆន្ទេន ច យថា អភិរុចេត្វា របិតោ ហោហីតិ អាហ។ អាទិត្តកត្តិ កិលិតានំ។ ឯវម្បិ មេតិ ឯវំ អហំ តច សរណំ កចាយិ។

កច្ឆ តត្ថិ វិចេយ្យានេសិ។ សោ តាករាជា តាកកចនំ បរិចិសិ។ ពុតេរាបិ សុបណ្ណកចនំ កត្តា “យថា បណ្ឌរកតោកោ សបចំ កត្វា សដ្ឋហារបត្វា ចិស្សជ្ជិតោ, កិជិរំ ត្ សោ យមិ តស្ស ហេតុំ, ជិមំ សិស្សាមិ ត”ត្តិ តាកកចនំ កត្វា សុបណ្ណចាតំ អកាសិ។ តំ ជិស្វា តាកោ “សុបណ្ណរាជា យំ កេហតុំ អាកេតោ កចិស្សតិ”តិ យណ្ណាយាតោ ញាយសហស្សមត្តំ អត្តភាចំ មាបេត្វា បរិសោណា ច ចាលុកត្វា កិលិត្វា កាទិយោ ហុត្វា តដ្ឋិំ ហេដ្ឋាកត្វា កោកមត្ថេន ឋលំ ឆារយោតោ តិបជ្ជិត្វា សុបណ្ណរាជានំ ជសិតុកាមោ ចិយ អហោសិ។ តំ ជិស្វា សុបណ្ណោ ពុតិយំ កាឆមាហ –

១៥៨។

“សត្ថំ កត្វា អមិតេត្តក, អណ្ឌជេត ជលិតុង;

ចិចរិយ ជាជំ សេសិ, កុតោ តំ ភយមាកត”ត្តិ។

តំ សុត្វា តាករាជា តិយស្សា កាថា អកាសិ –

១៥៩។

“សង្កេថេច អមិត្តស្មិំ, មិត្តស្មិម្បិ ត ចិស្សសេ;

អកឃា កឃយុប្បត្តិ, អបិ មុលានិ ពត្តតិ៍

១៥៥៍

“ពធំ តុ ចិស្សេស ញ្យុយិក្យេឃតានិ ពលនេហា ពនេតា;

តិច្ចឃនេត្តត ផាតត្ពុំ, នេសា ជិសត្តិ ត ទេជ្ជតិ៍

១៥៦៍

“ចិស្សាសនេឃ ត ច ធំ ចិស្សេឃយ្យ, អសក្តិនេតា សក្តិនេតា ច កនេចយ្យ;

តធា តធា ចិត្តា បទក្កនេយយ្យ, ឃធា ឃធា កាចំ បនេទា ត ជណ្ណា”តិ៍

តត្ថ អកឃាតិ អកឃដ្ឋាតក្ខតា យិត្តុយ្យាកឃំ ក្ខប្បត្តិ ឌីចិតសព្ហាតានិ មុលានេតច ពត្តតិ៍ ញ្យុយិញ្ញិ តស្មិ៍ នេឃតាសីតិ នេឃត សក្ខិ ពលនេហា ពនេតា អនេហានិ៍ តិច្ចឃនេត្តតាតិ តិច្ចបជិឃនេត្តត៍ នេសា ជិសត្តិ ត ទេជ្ជតីតិ នេឃា តិច្ចឃនេត្តត អកិតិដ្ឋតិ, នេសា អត្តនេតា សត្តហិ សក្ខិ ចិស្សាសចនេសត ត ទេជ្ជតិ, តនេតា នេតសំ ឃធាកាយកទេលីនេឃា ត នេហាតីតិ អនេត្ថា៍ ចិស្សាសនេឃតិ បទំ អត្តតិ ចិស្សាសនេឃ, ធំ បត សឃំ ត ចិស្សេសឃ្យ៍ បនេទត អសក្តិនេតា អត្តតា ច នេសា សក្តិនេតា កនេចយ្យ៍ កាចំ បនេទាតិ ឃធា ឃធា បណ្ឌិនេតា បទក្កយតិ, តធា តធា តស្ស បនេទា កាចំ ត ជាតាតិ, តស្មា បណ្ឌិនេតត ចីទិឃំ ពាតត្ពនេយចាតិ ជីនេបតិ៍

ត្ថតិ នេត អត្ថាយត្ថា សល្លបិត្វា សយក្កា សនេមាឌយាតា ក្ខនេកាបិ អនេចលពស្ស អស្សុយំ អកយិស្ស៍ តយត្ថ បកានេសនេត្តា សត្វា អាហ –

១៦០៍

“នេត នេឌចចណ្ណា ស្សុណ្យុយាលទ្ធបិ, ក្ខនេកា សយា ស្សុជឃា បុត្តាលត្ថា;

ក្ខបិពយុំ ពទយ្យិឃំ អនេចល់, យិស្សីក្ខតា អស្សចាហាច តាកា”តិ៍

ຕຕ຺ຖ ສຍາຕິ ສຍາຕ຺ສປິ ສຂິສຓ຺ຐາຕາ ຫຸຕ຺ວາ. ສຸຊຍາຕິ ສຸຈຍາ ປຣິສຸທ຺ຘາ, ອຍເມວ ວາ ປາເຐາ. ປຸຓ຺ຓປຕ຺ຕາຕິ ກຕກຸສລຕາຍ ປຸຓ຺ຓປຕ຺ຕາ ວິຍ. ວິສ຺ສິກ຺ຕາຕິ ຫເຕ຺ຖນ ຫຕ຺ຖໍ ຄເຫຕ຺ວາ ກາຍວິສ຺ສິກາຕໍ ວຸປຄຕາ. ອສ຺ສຈາຫາຈ ນາຄາຕິ ສຸເຣ ຍຸຕ຺ຕກາ ເຣຈຈາຫາ ເຕ ອສ຺ສາ ວິຍ ປຸຣິສນາກາ ຕສ຺ສ ອສ຺ສໍ ອກວິສ຺.

ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈ ປນ ສຸປຓ຺ຓຣາຊາ ຈິເນ຺ຕສິ – “ອຍໍ ນາຄຣາຊາ ອເຈລກສ຺ສ ຊີວິຕໍ ນ ທສ຺ສຕິ, ອິທໍ ຄຸຍ຺ຫໍ ນ ຈກ຺ຂິສ຺ສາມີ”ຕິ. ເສາ ຕາຫິ ທຕ຺ວາ ນາຄຣາຊານເມວ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສິ. ຕໍ ສນ຺ຘາຍ ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

໑໕໑.

“ຕເຕາ ຫເວ ປຓ຺ຑເຣກາ ອເຈລໍ, ສຍເມວ ອຸປາຄມ຺ມ ອິທໍ ອເວາຈ;

ຍຸຕ຺ຕຊ຺ຊຫໍ ສພ຺ພທາຕິເຣຕ຺ວາ, ນ ຫິ ມນ຺ຕ ຖຸຍ຺ຫາເຍນເສາ ປິຍເຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປິຍເຍາຕິ ຄຸຍ຺ຫຸລນກ຺ເກາກ຺ຄຸຍ຺ຫາຈາຊີ ມນ຺ຕ ຍໍ ຕຈ ຍເນເສາ ນ ປິຍາ ອຫຸເຍາຕິ ປຣິກາສິ.

ຕເຕາ ອເຈເລາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໒.

“ປິເຍາ ຫິ ເມ ອາສິ ສຸປຓ຺ຓຣາຊາ, ອສໍສຍໍ ປຓ຺ຑເຣເກນ ສຕ຺ວໍ;

ເສາ ຣາຄເຣຕ຺ວາຈ ອກາສິເມຕໍ, ປາປກໍ ສເຍ຺ຊາເນາ ນ ເມາຫາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຓ຺ຑເຣເກນາຕິ ຕຍາ ປຓ຺ຑເຣເກນ ເສາ ມມ ປິຍຕເຣາ ອເຫາສິ, ສຕ຺ວເຍຕໍ. ເສາຕິ ເສາ ອຫໍ ຕສ຺ສ ສຸປເຓ຺ຓ ຣາເຄນ ຣຕ຺ວາ ຫຸຕ຺ວາ ອິທໍ ປາປກໍ ຊານເນ຺ຕາຈ ອກາສິໍ, ນ ເມາເຫນ ອຊານເນ຺ຕາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນາຄຣາຊາ ເທ຺ວ ຄາຖາ ອກາສິ –

໑໕໓.

“ន មេ បិយំ អប្បិយំ វាបិ ហោតិ, មនុស្សតោ លោកមិមំ បរជ្ជា;

សុសញ្ញតានញ្ហិ វិយញ្ជនេន, អសញ្ញតោ លោកមិមំ ចរាមិ។

១៨៣។

“អរិយាវកាសោសិ អនរិយោវាសិ, អសញ្ញតោ សញ្ញតសន្និកាសោ;

កណ្ហាភិជាតិកោសិ អនរិយរូបោសិ, បាបំ ពហុំ ទុច្ចរិតំ អចារី”តិ។

តត្ថ ន មេតិ អម្ហចា ទុស្សីលកម្មសមាចារិ បព្វជិតស្ស ហិ ត្វយជ្ជា បរជ្ជា លោកេ មនុស្សតោ បិយំ វា មេ អប្បិយំ វាបិ មេតិ ន ហោតិ, ត្វំ បន សុសញ្ញតានំ សីលវន្តានំ វិយញ្ជនេន បព្វជិតលិង្គេន អសញ្ញតោ ហុត្វា ឥមំ លោកេ ចរជ្ជន្តោ ចរសិ។ អរិយាវកាសោសីតិ អរិយបតិរូបកោសិ ។ អសញ្ញតោតិ កាយាទីហិ អសញ្ញតោសិ។ កណ្ហាភិជាតិកោតិ កាឡកសភាវោ។ អនរិយរូបោតិ អហិរិកសភាវោ។ អចារីតិ អកាសិ។

ឥតិ តំ គរហិត្វា ឥទានិ អភិសបន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១៨៤។

“អជ្ជស្ស តុចំ ទណ្ឌិ, ទណ្ឌី ច បិដ្ឋិតោ ចសិ;

ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, មុទ្ធា តេ ផលតុ សត្តធា”តិ។

តស្សត្ថោ – អម្ហចា ទណ្ឌិ ត្វំ អជ្ជស្ស មិគស្ស ទណ្ឌី ចាសិ, បិដ្ឋិតោ ចាសិ, ឯតេន សច្ចវជ្ជេន មុទ្ធា តេ សត្តធា ផលតូតិ។

ឥតិ នាគរាជស្ស សមុត្តស្សេវ អចេលកស្ស សីសំ សត្តធា ផលិ។ តិរច្ឆានយោនិស្ស ខុយិ បិចទំ អកាសិ។ សោ បឆចិ បតិតិត្វា អចិចិយិ តិដ្ឋតិ, នាគរាជស្សបណ្ណរាជាតោបិ អត្តនោ គចនយេច អកមិស្ស។ សត្វា តស្ស បឆចិ បចិដ្ឋគាចំ បកាសេន្តោ ឱសានគាថមាហ –

២៩៤។

“តស្មា ហិ មិត្តានំ ន ទុព្ភិតព្ពំ, មិត្តទុព្ភា បាបិយោ នត្ថិ អញ្ញោ;

អាសិត្តសត្តោ និហតោ បថព្យា, ឥន្ទស្ស វាក្យេន ហិ សំវរោ ហតោ”តិ។

តត្ថ តស្មាតិ យស្មា មិត្តទុព្ភិកម្មស្ស ឯវរូបោ វិបាកោ, តស្មា។ អាសិត្តសត្តោតិ អាសិត្តវិសេន សត្តោ។ ឥន្ទស្សាតិ នាគិន្ទស្ស វាក្យេន។ សំវរោតិ “អហំ សំវរេ ឋិតោស្មី”តិ បដិញ្ញាយ ឯវំ បញ្ញាតោ អាជីវកោ ហតោតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ មុសាវាទំ កត្វា បថវឹ បវិដ្ឋោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អចេលកោ ទេវទត្តោ អហោសិ, នាគរាជា សារិបុត្តោ, សុបណ្ណរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បណ្ឌរនាគរាជជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[៥១៩] ៩។ សម្ពុលាជាតកវណ្ណនា

កា វេធមានាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មល្លិកំ ទេវិំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ កុម្មាសបិណ្ឌិជាតកេ (ជា។ ១។៧។១៣២ អាទយោ) វិត្ថារិតមេវ។ សា បន តថាគតស្ស តិណ្ណំ កុម្មាសបិណ្ឌិកានំ ទានានុភាវេន តំ ទិវសញ្ញេវ រញ្ញោ អគ្គមហេសិភាវំ បត្វា បុព្ពុដ្ឋាយិតាទីហិ បញ្ចហិ កល្យាណធម្មេហិ សមន្នាគតា ញាណសម្បន្នា ពុទ្ធុបដ្ឋាយិកា បតិព្ពតា អហោសិ។ តស្សា បតិព្ពតាភាវោ សកលនគរេ បាកដោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, មល្លិកា ទេវី កិរ វត្តសម្បន្នា ញាណសម្បន្នា បតិព្ពតា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេសា វត្តសម្បន្នា បតិព្ពតាយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តស្ស រញ្ញោ សោត្ថិសេនោ នាម បុត្តោ អហោសិ។ តំ រាជា វយប្បត្តំ ឧបរជ្ជេ បតិដ្ឋបេសិ, សម្ពុលា នាមស្ស អគ្គមហេសី អហោសិ ឧត្តមរូបធរា សរីរប្បភាសម្បន្នា, និវាតេ ជលមានា ទីបសិខា វិយ ខាយតិ។ អបរភាគេ សោត្ថិសេនស្ស សរីរេ កុដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ, វេជ្ជា តិកិច្ឆិតុំ នាសក្ខិំសុ។ សោ ភិជ្ជមានេ កុដ្ឋេ បដិក្កូលោ ហុត្វា វិប្បដិសារំ បត្វា “កោ មេ រជ្ជេន អត្ថោ, អរញ្ញេ អនាថមរណំ មរិស្សាមី”តិ រញ្ញោ អារោចាបេត្វា ឥត្ថាគារំ ឆឌ្ឌេត្វា និក្ខមិ។ សម្ពុលា ពហូហិ ឧបាយេហិ និវត្តិយមានាបិ អនិវត្តិត្វា “អហំ តំ សាមិកំ អរញ្ញេ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ វត្វា សទ្ធិំយេវ និក្ខមិ។ សោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា សុលភមូលផលាផលេ ឆាយូទកសម្បន្នេ បទេសេ បណ្ណសាលំ កត្វា វាសំ កប្បេសិ។ រាជធីតា តំ បដិជគ្គិ។ កថំ? សា ហិ បាតោ វុដ្ឋាយ អស្សមបទំ សម្មជ្ជិត្វា បានីយបរិភោជនីយំ

ឧបដ្ឋបេត្វា ទន្តកដ្ឋំ មុខោទកំ ឧបនាមេត្វា មុខេ ធោតេ នានោសធានិ បិសិត្វា តស្ស វណេ មក្ខេត្វា មធុរមធុរានិ ផលាផលានិ ខាទាបេត្វា មុខំ វិក្ខាលេត្វា ហត្ថេសុ ធោតេសុ “អប្បមត្តោ ហោហិ ទេវា”តិ វត្វា វន្ទិត្វា បច្ឆិខណិត្តិអង្កុសកេ អាទាយ ផលាផលត្ថាយ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ផលាផលានិ អាហរិត្វា ឯកមន្តេ ឋបេត្វា ឃដេន ឧទកំ អាហរិត្វា នានាចុណ្ណេហិ ច មត្តិកាហិ ច សោត្ថិសេនំ ន្ហាបេត្វា បុន មធុរផលាផលានិ ឧបនាមេតិ។ បរិភោគាវសានេ វាសិតបានីយំ ឧបនេត្វា សយំ ផលាផលានិ បរិភុញ្ជិត្វា បទរសន្ថំ សំវិទហិត្វា តស្មិំ តត្ថ និបន្នេ តស្ស បាទេ ធោវិត្វា សីសបរិកម្មបិដ្ឋិបរិកម្មបាទបរិកម្មានិ កត្វា សយនបស្សំ ឧបគន្ត្វា និបជ្ជតិ។ ឯតេនុបាយេន សាមិកំ បដិជគ្គិ។

សា ឯកទិវសំ អរញ្ញា ផលាផលំ អាហរន្តី ឯកំ គិរិកន្ទរំ ទិស្វា សីសតោ បច្ឆិំ ឱតារេត្វា កន្ទរទ្វារេ ឋបេត្វា “ន្ហាយិស្សាមី”តិ ឱតរិត្វា ហលិទ្ទាយ សរីរំ ឧព្ពដ្ដេត្វា ន្ហត្វា ឧត្តរិត្វា វាកចីរំ និវាសេត្វា កន្ទរទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ អថស្សា សរីរប្បភាយ វនំ ឯកោភាសំ អហោសិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ ទានវោ គោចរត្ថាយ ចរន្តោ តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា គាថាទ្វយំ អាហ –

១៥៨។

“កា វេធមានា គិរិកន្ទរាយំ, ឯកា តុវំ តិដ្ឋសិ សំហិតូរុ;

បុដ្ឋាសិ មេ បាណិបមេយ្យមជ្ឈេ អក្ខាហិ មេ នាមញ្ច ពន្ធវេ ច។

១៥៩។

“ឱភាសយំ វនំ រម្មំ, សីហព្យគ្ឃនិសេវិតំ;

កា វា ត្វមសិ កល្យាណិ, កស្ស វា ត្វំ សុមជ្ឈិមេ;

អភិវាទេមិ តំ ភទ្ទេ, ទានវាហំ នមត្ថុ តេ”តិ។

តត្ថ កា វេធមានាតិ ន្ហាតមត្តតាយ សីតភាវេន កម្បមានា។ សំហិតូរូតិ សម្បិណ្ឌិតូរុ ឧត្តមរូបលក្ខណេ។ បាណិបមេយ្យមជ្ឈេតិ ហត្ថេន មិនិតព្ពមជ្ឈេ កា វា ត្វន្តិ កា នាម វា ត្វំ ភវសិ។ អភិវាទេមីតិ វន្ទាមិ។ ទានវាហន្តិ អហំ ឯកោ ទានវោ, អយំ នមក្ការោ តវ អត្ថុ, អញ្ជលិំ តេ បគ្គណ្ហាមីតិ អវច។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា តិស្សោ គាថា អភាសិ –

១៩៩។

“សោ បុត្តោ កាសិរាជស្ស, សោត្ថិសេនោតិ តំ វិទូ;

តស្សាហំ សម្ពុលា ភរិយា, ឯវំ ជានាហិ ទានវ;

អភិវាទេមិ តំ ភន្តេ, សម្ពុលាហំ នមត្ថុ តេ។

១០០។

“វេទេហបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, វនេ វសតិ អាតុរោ;

តមហំ រោគសម្មត្តំ, ឯកា ឯកំ ឧបដ្ឋហំ។

១០១។

“អហញ្ច វនមុញ្ឆាយ, មធុមំសំ មិគាពិលំ;

យទាហរាមិ តំ ភក្ខោ, តស្ស នូនជ្ជ ហាយតី”តិ។

តត្ថ វេទេហបុត្តោតិ វេទេហរាជធីតាយ បុត្តោ។ រោគសម្មត្តន្តិ រោគបីឡិតំ។ ឧបដ្ឋហន្តិ ឧបដ្ឋហាមិ បដិជគ្គាមិ។ “ឧបដ្ឋិតា”តិបិ បាឋោ។ វនមុញ្ឆាយាតិ វនំ ឧញ្ឆិត្វា ឧញ្ឆាចរិយំ ចរិត្វា។ មធុមំសន្តិ និម្មក្ខិកំ មធុញ្ច មិគាពិលមំសញ្ច សីហព្យគ្ឃមិគេហិ ខាទិតមំសតោ អតិរិត្តកោដ្ឋាសំ។ តំ ភក្ខោតិ យំ អហំ អាហរាមិ, តំ ភក្ខោច សោ មម សាមិកោ។ តស្ស នូនជ្ជាតិ តស្ស មញ្ញេ អជ្ជ អាហារំ អលភមានស្ស សរីរំ អាតបេ បក្ខិត្តបទុមំ វិយ ហាយតិ ឧបតប្បតិ មិលាយតីតិ។

ឥតោ បរំ ទានវស្ស ច តស្សា ច វចនបដិវចនគាថាយោ ហោន្តិ –

១០១។

“កិំ ចេន រាជបុត្តេន, អាពុទេន ករិស្សសិ;

វុឌ្ឍេល បរិជិណ្ណេន, អហំ កត្វា កវាមិ តេ។

១០២។

“សោកច្ឆាយ គុរុត្តាយ, កិំ ទ្វបំ ចិន្តេត មម;

អញ្ញា បរិវេសស កដ្ឋេត្ត, អភិរូបតរេ មយា។

១០៣។

“ឥហិមំ កិរិយាទុយ្ហា ភរិយា មេ ចតុស្សតា;

តាសំ ត្វំ បវរា ហោហិ, សព្ពកាមសមិទ្ធិនី។

១០៤។

“ភូត តារកចណ្ណាកេ, យំ កិញ្ចិ មភសិទ្ធសិ;

សព្ពំ តំ បចុរំ មយ្ហំ រយស្សុជ្ជ មយា សហ។

១០៥។

“ភោ ចេ វុចំ មទេហស្សំ, វុឌ្ឍេល ការយិស្សសិ;

អលំ ត្វំ បិតរាសាយ, បវេណ្យកល្លា កចិស្សសិ។

១០៧។

“តញ្ច សត្តុជេដ្ឋី លុទ្ទោ, កញ្ញអារោ បុរិសាទកោ;

វេន តាធំ អបស្សន្តិំ, សព្ពុលំ អក្កហិ កុជេ។

១០៨។

“អធិបន្នា បិសាចេន, លុទ្ទេនាមិសចក្ខុនា;

សា ច សត្តុវសំ បត្តា, បតិមេវានុសោចតិ។

១០៩។

“ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, យំ មំ ខាទេយ្យ រក្ខសោ;

យញ្ច មេ អយ្យបុត្តស្ស, មនោ ហេស្សតិ អញ្ញថា។

១១០។

“ន សន្តិ ទេវា បវសន្តិ នូន, ន ហិ នូន សន្តិ ឥធ លោកបាលា;

សហសា ករោន្តានមសញ្ញតានំ, ន ហិ នូន សន្តិ បដិសេធិតារោ”តិ។

តត្ថ បរិចិន្តិតាតិ តេន អាតុរេន បរិចិន្តិត កិំ ករិស្សសិ។ សោកដ្ឋាយាតិ សោកាតុរាយ។ “សោកដ្ឋាយា”តិបិ បាឋោ, សោកេន ឧបទ្ទុតាយាតិ អត្ថោ។ ទុក្ខិតាយាតិ ទុក្ខតាបប្បត្តាយ អត្តភាវាយ។ ឧហិយន្តិ យា ត្វំ ទុក្ខិតាយីតិ ចិន្តយិ, ឧតំ មម កិរិយំ អនុច្ចិរិយានំ, ឧហិ ន្ហាយំ កិរិ អាតុរ។ ចតុស្សតាតិ តស្មិំ មេ ចិរាយតេ អបរាបិ ចតុស្សតា ករិយាមោ អត្ថិ។ សត្តា តត្ថិ យំ កិញ្ចិ ឧបភោគបរិភោគវត្ថុករណាទិកំ ន្ហាទ្ធិ, សត្តា តំ នូន មយ្ហាបទុនំ ខាទំ សុលភំ, តស្មា យា កមលាយីតិ ចិន្តយិ, ឧហិ មយា សហ រមស្សតិ

ចនតិ។

យេហេយឃ្យន្តិ, “ភទ្ទេ, យប្ពុលេ តោ ចេ យេ ត្វំ យេហេយិកាចំ កាទេយ្យយិ, បទិយត្តា ត្វំ យយ បិតទោយាយ, តេត តំ ពាលក្កាទេត ចិយាតំ តេយ្យាយិ, តព យំ អយក្កុឃាត្ថិ យយ ទេ្វ បិតោច កក្លា កចិយ្យឹ”តិ ឧចំ ចត្វា សោ យត្តហិ ឌឋិហិ យយត្ថាកតោ លុទ្ទកោ គាទុណោ តិក្ខត្ថគន្តោ តំ តយ្ញុំ ចតេ កិឡ្ហុំ អត្តតោ តាចំ អបយ្យន្តិ យប្ពុលំ កុនេ អក្កហេយិ។ អឆិបត្ថាតិ អឡ្ចោត្តដៃ។ អាយិយចក្កុតាតិ កិលេយលោលេកា បតិយេចាតិ អត្តតោ អចិត្តេត្វា បតិយេច អត្ថយោចតិ។ យតោ ហេយ្យតីតិ យំ ចិទាឃន្តិ ចិឌិត្វា អញ្ញាឆា ចិត្តំ កចិយ្យតិ។ ត យត្តិ គេចាតិ ព្ចលំ យា គាតចេត កុនេ កហិតា គេចតញ្ញាបតំ កទោន្តិ អាហ។ លោកបិលោតិ ឧចទ្វបិតំ យីលចត្តិតំ បតិគេចតាតំ បិលកា លោកបិលោ ត្វត ព្ចឆ លោកោ ត យត្តីតិ បទិគេចតិ។

អឆយ្យា យីលតេខេត យក្កុយ្យ កចតំ កយ្យិ, បណ្ឌកប្ពុលយិលិយតំ ក្ខុឃាកាទំ គេយ្យយិ។ យក្កោ អាចខ្ចេត្តា តំ កាទលំ ឌាត្វា ចខិទំ អាគាយ ចេចកេត កត្តា គាតចយ្យ យត្តកោ ឌត្វា ព្ចតទំ កាឆយាហ –

១១១។

“ព្ចត្តិតេយយា បចទា យយយ្សិតិ, យត្តា យយា អក្កិទិច្ចក្កេតខា;

តេស្ចា ត្យចំ ទក្កុយាគេយិ កញ្ញាំ, យុទ្ធា ច ហិ យត្តឆា តេ ឋលេឃ្យ;

យា ត្វំ គហិ យុទ្ធា បតិញ្ញតាយា”តិ។

តត្ថ យត្តាតិ ស្របយត្តា, អឆ ចា បណ្ឌិតា ឌាកាឃយព្យត្តា។ យយាតិ កាឃចិយយាឌិចិទហិតា។ អគេយីតិ ឃាគយិ។ ឋលេឃ្យាតិ ព្ចយិតា យេ ព្ចត្ថចខិទេត បហទិត្វា យុទ្ធា កិខ្ចេឆ។ យា ត្វំ គហីតិ ត្វំ ព្ចយំ បតិញ្ញតំ យា តាបេឃ្យាយីតិ។

តំ យុត្វា គាតចោ យប្ពុលំ ចិយ្យខ្ចេយិ។ យក្កោ “បុតបិ ឧយ ឧចទ្វបំ កទេឃ្យា”តិ ចិត្តេត្វា គាតចំ គេចយប្ពុលិកាយ ពត្ថិត្វា បុត អតាកយតាយ តតិយេ បព្ពតត្ថេ ចិយ្យខ្ចេយិ, ទាឌឆីតទំ អប្បយាគេត ព្វចឌិត្វា យកដ្ឋាតយេច កតោ។ ទាឌឆីតាបិ អត្តក្កតោ យ្វទិយេ ចត្ថាលោកេត អយ្យំ បិប្បុឃិ។ តយត្តំ បកាសេត្វា យត្វា អដ្ឋ កាឆា អការិ –

១១២។

“សា ច អស្សយយាគម្ហិ, បយុត្តា បុរិសានកា;

តិឡ្យអំ បញ្ចាតំ សក្យហឹច, កតសិក្ខ៉ច អាលយំ។

២១២។

“សា តត្ថ បរិចេរេចសិ, រាជបុត្តី យសស្សិនី;

សព្ពលិ ក្ចាយតញ្ញា, ចរេត តាធំ អបស្សន្តី។

២១៣។

“សយរោ ព្រាហ្មរោ ចន្ទ្រ, សយ្យត្ថចរោ ព្លរស;

រាជបុត្តិំ អបស្សន្តី, តុយិំ ម្ហិយរោ កតា។

២១៤។

“ចន្ទ្រ សីហេ ច ព្យគ្ឃេច, ខេ ច អញ្ញោ ចរេត យិកា;

រាជបុត្តិំ អបស្សន្តី, តុយិំ ម្ហិយរោ កតា។

២១៥។

“តិណា លតានិ ឱសធោ, បព្ពតានិ ចនានិ ច;

រាជបុត្តិំ អបស្សន្តី, តុយិំ ម្ហិយរោ កតា។

២១៦។

“វន្ទេ ឥន្ទីវរីសាមំ, រត្តិំ កប្បុរមាលិកំ;

រាជបុត្ត អបស្សន្តី, តុយ្ហម្បិ សរណំ គតា។

២១៨។

“វន្ទេ ភាគីរសិំ គង្គំ, សវន្តីនំ បដិគ្គហំ;

រាជបុត្ត អបស្សន្តី, តុយ្ហម្បិ សរណំ គតា។

២១៩។

“វន្ទេ អហំ បព្ពតរាជសេដ្ឋំ, ហិមវន្តំ សិលុច្ចយំ;

រាជបុត្ត អបស្សន្តី, តុយ្ហម្បិ សរណំ គតា”តិ។

តត្ថ ភិញ្ញអំ បញ្ញត្តំ សកុណីចាតិ យថា សកុណិកា មុខតុណ្ឌកេន គោចរំ គហេត្វា គេហំ ឧបគច្ឆេត សកុណបោតកានំ បញ្ញត្តត្វា បញ្ញត្តំ សកុណិភិញ្ញអំ អាគច្ឆេយ្យ, យថា ច គតសិង្គំ ភិក្ខុត្តចច្ឆកំ អាលយំ សុញ្ញំ ចច្ឆកសាលំ ចច្ឆកិច្ឆីភិ ឆេតុ អាគច្ឆេយ្យ, ឯវំ សុញ្ញំ អស្សមំ អាគច្ឆីតិ អត្ថោ។ តទា ហិ សោត្ថិសេនោ សព្ពលិយ ធិរយាភាយ “ត្វត្ថិសេយា ភាយ លេលិលិ, បច្ឆាមិត្តមបិ មេ គហេត្វា អាគច្ឆេយ្យា”តិ បរិសង្កន្តោ បណ្ណសាលតោ ភិក្ខមិត្វា គច្ឆន្តំ បដិសិត្វា ភិសីទិ។ តេនេតំ វុត្តំ។ ឧតុមត្តក្ខាតិ សោកចេកសញ្ញោតេន ឧល្លោត្ត ឧតុកា មត្តលេចភា។ អបស្សន្តីតិ តស្មិំ វនេ ភាធំ អត្តនោ បតិំ អបស្សន្តី ត្វតោ ធិតោ ច សត្ថាវមាភា បរិទេវេសិ។

តត្ថ សមណោ ព្រាហ្មណោតិ សមិតបាបពាហិតបាបេ សមណេ ព្រាហ្មណេ។ សព្ពត្ថចរណោតិ សហ សីលេន អដ្ឋត្តំ សមាបត្តីនំ វសេន ច សព្ពត្ថចរណេ ត្វមេវ វន្ទេតិ ឯវំ វត្វា រាជបុត្ត អបស្សន្តី តុម្ហាកំ សរណំ គតា អបិ នាម មេ សាមិកស្ស ភិសិន្នដ្ឋានំ ជានាថ, អាចិក្ខថាតិ បរិទេវេសីតិ អត្ថោ។ សេសគាថាសុបិ ឯវមេវ ភេយោ។ ភិណា លតានិ ឱសធយោតិ អត្ថានេកក្បាហិសាទិណានិ ច លតានិ ច អត្ថាសាទឱសធិយោ ច។ ត្វំ គាធំ ភិណាទីសុ ភិត្ថាត្តនេវតា សត្ថាយាហ។ ឥន្ទីវរីសាមត្តិ ឥន្ទីវរីបុប្ផសមានសមា្ណំ។ កប្បុរមាលិកន្តិ កប្បុរបដិបាទិសមត្តាកំ។ តុយ្ហម្បិ រត្តិំ សត្ថាយ តម្បិ អហម្បិ អាហ។ ភាគីរសិំ គង្គន្តិ ឯវំបរិយាយនាមិកំ គង្គំ។ សវន្តីនន្តិ អញ្ញាសំ នទីនំ ភាធីនំ បដិគ្គាហិកំ។ គង្គាយ ភិត្ថាត្តទេវតំ សត្ថាយេវមាហ។ ហិមវន្តម្បិ ឯវមេវ ភេយោ។

តំ ឯវំ បរិវេសយមានំ ទិស្វា ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – “អយំ អតិវិយ បរិវេសតិ, ន ខោ បនស្សា កាចិ ជានាតិ, សចេ យមិ និគេវេត ឯវំ ករោតិ , ហទយផ្លិស្សា ផលេយ្យ, បរិក្កមិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ គន្ត្វា បណ្ណសាលទ្វារេ និលីយិ។ សាបិ បរិវេសយានាវ បណ្ណសាលទ្វារំ គន្ត្វា តស្ស បាទេ វន្ទិត្វា “កុហិំ ករោសិ, ទេវា”តិ អាហ។ អថ នំ សោ, “ភទ្ទេ , ត្វំ អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ន ឯវរូបាយ វេលាយ អាគច្ឆសិ, អជ្ជ អតិសាយំ អាគតាសី”តិ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

១១០។

“អតិសាយំ វតាគច្ឆិ, រាជបុត្តិ យសស្សិនិ;

កេន ត្វជ្ជ សមាគច្ឆិ, កោ តេ បិយតរោ មយា”តិ។

អថ នំ សា “អហំ, អយ្យបុត្ត, ផលាផលានិ អាហរាយ អាគច្ឆន្តី ឯកំ រាគេ បស្សិំ, សោ មមំ បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា មំ ហត្ថេ គហេត្វា ‘សចេ មម វចនំ ន ករោសិ, ខាទិស្សាមិ ត’ន្តិ អាហ, អហំ តាយ វេលាយ តញ្ញេវ អនុសោចន្តី ឯវំ បរិវេសិ”ន្តិ វត្វា គាថមាហ –

១១១។

“ឥទំ ខោហំ តទាវោចំ, គហិតា តេន សត្តុនា;

ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, យំ មំ ខាទេយ្យ រក្ខសោ;

យថា មេ អយ្យបុត្តស្ស, ឥតោ ហេស្សតិ អញ្ញថា”តិ។

អថស្ស សេសម្បិ បវត្តិំ អារោចេន្តី “តេន បនាហំ, ទេវ, រាគេន គហិតា អត្តានំ មោចេតុំ អសក្កោន្តី ទេវតាសន្និបាតោ អគាសិ, អថ សក្កោ ធម្មោ អាគន្ត្វា អាកាសេ ឋិតោ រាគំ សន្តជ្ជេត្វា មំ មោចេត្វា តំ ទេវសម្មុលិកាយ ពន្ធិត្វា វតិយេ បទ្មាតត្ថរេ ហិបិត្វា បក្កាមិ, ឯវាហំ សក្កំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិ”ន្តិ អាហ។ តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ, “ភទ្ទេ, មេឃា, មាតុគាមស្ស អន្តរេ សច្ចំ នាម ទុល្លភំ, ហិមវន្តេ ហិ ពហូ វនចរកតាបសាទិយោ សន្តិ, កោ តុយ្ហំ សទ្ទហិស្សតី”តិ វត្វា គាថមាហ –

១១២។

“ចោទិតំ ពាហុញាឌ្ឍិតំ, ឃាសុ សត្ថុ សុទុល្លភំ;

ឧមិតំ ភាវេចា ធុរាជាវេតា, យត្ថរស្សចោទកោ គត”ន្តិ។

សា តស្ស ចចនំ សុត្វា, “អយ្យបុត្ត, អហំ តំ អសង្គហន្តំ មម សត្ថុពលេនេច ចិកិច្ឆិស្សាមី”តិ ដូគកស្ស កលសំ ឬទេត្វា សត្ថុកិរិយំ កត្វា តស្ស សីសេ ដូគកំ អារោបេត្វាន្តិ កាចយាហ –

១១១។

“តចា មំ សត្ថុ បរិណេតុ, បលាយិស្សតិ នេ មយំ;

យថាហំ ភាគិនីតាយី, អញ្ញា បិយតរេ តយា;

ឧបេតា សត្ថុចជ្ជេតា, ព្យាធិ តេ ទុបសម្ពតុ”តិ។

តត្ថ តចា-សទ្ទោ “នេ មម”ន្តិ ឞយិតា សទ្ធិំ យោជេតព្ពោ។ ឞគំ ទុត្តំ ហោតិ – យថាហំ ចនាមិ, តចា នេ មម ចចនំ សត្ថុ, អច មំ ឞនាតិបិ បរិណេតុ, អាយតិម្បិ បរិណេស្សតិ, ឞនាតិ មេ ចចនំ សុណាថ “យថាហំ ភាគិនីតាយី”តិ។ បេរិត្វពោសុ បត “តចា មំ សត្ថុ បរិណេតី”តិ លិខិតំ, តំ អដ្ឋកថាយំ នត្ថិ។

ឧចំ តាយ សត្ថុកិរិយំ កត្វា ដូគកេ អារោបិតមត្តេយេច ពោធិសត្តស្ស កុដ្ឋំ អម្ពិលេន ធោតំ ចិយ តម្ពលោហំ តាចនេចេច អបគច្ឆិ។ តេ កតិបាហំ តត្ថ ចសិត្វា អនុព្ពេន តំ គាមំ ចាក្រានសិំ បត្វា ដូយ្យានំ បចិសិំសុ។ រាជា តេសំ អាគតភាវំ ញាត្វា ដូយ្យានំ គន្ត្វា តត្ថេច ពោធិសត្តស្ស ឆត្តំ ដូស្សាបេត្វា សម្ពុលំ អភិសេកដ្ឋានេ អភិសិញ្ចាបេត្វា នគរំ បវេសេត្វា សយំ ឞសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ដូយ្យានេ ចាសំ កប្បេសិ, រាជនិវេសនេយេច ន និពទ្ធំ ភុញ្ជិ។ ពោធិសត្តោបិ សម្ពុលិយ អភិសេកដ្ឋានមត្តមេច អទាសិ, ន បុនស្សា កោចិ សក្ការោ អហោសិ, អត្ថិកាចម្បិស្សា ន អញ្ញាសិ, អញ្ញាហេច ឞត្តីហិ សទ្ធិំ អភិរមិ។ សម្ពុលី សបត្តិឥស្សាបរេតា កិសា អហោសិ ដូបណ្ឌុបណ្ឌុកជាតា ធមនិសន្ថតគត្តា។ សា ឧកទិចសំ សោកចិនោទនត្ថំ ភុញ្ជិតុំ អាគតស្ស សសុរតាបសស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ កតកត្តកិច្ចំ ចន្ទិត្វា ឧកមន្តំ និសីទិ។ សោ តំ ម្រិលាតិគ្គិយំ ទិស្វា កាចយាហ –

១១២។

“យេ កុញ្ជរា សត្តសតា ឧឡារា, រក្ខន្តិ រត្តិន្ទិវមុយ្យតាវុធា;

ធនុគ្គហានីកា សតានិ សោឡស, កច្ចិធេ បស្សសិ ភទ្ទេ សត្តវោ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ, សព្វេវ យេ អម្ហាកំ សត្តសតា កុញ្ជរា, តេសញ្ញេវ ទត្តកតានំ យោធានំ វសេន មុយ្យតាវុធា, អបរានិ ច សោឡសធនុគ្គហសតានិ រត្តិន្ទិវំ ទ្វារាលយំ រក្ខន្តិ។ ឥទំ សុរក្ខិតេ ភវេ កច្ចិធេ ត្វំ សត្តវោ បស្សសិ។ ភទ្ទេ, យស្សា តវ សាមន្តា សព្វាជិកយា អន្វញ្ញា អាកតាការេនបិ បភាសយន្តំ សរីរំ, ទ្វេធាតិ បភ មិលាតា បណ្ឌុបលាសវណ្ណា អតិវិយ កិលន្តិន្ទ្រិយាសិ, កស្ស ភាយ ត្វំ ភាយសី”តិ បុច្ឆិ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា “បុត្តោ តេ, ទេវ, មយិ ន បុរិមសន្និភោ”តិ វត្វា បញ្ច គាថា អភាសិ –

១១៦។

“អលង្កតា មណ្ឌិតកេសមស្សុកា, ជីនាកិតា បស្សតិ ហំសកក្កុរា;

តានំ សុណិត្វា និវាកិតចានិតំ, ន ជាតិ មេ តាត តថា យថា បុរេ។

១១៧។

“សុវណ្ណសំកច្ចធរា សុពីកកុហា, អលង្កតា មាតុសិយច្ឆន្ទបយា;

សេវនាបិយា តាត អតិន្ទ្រិតក្កិមោ, ទត្តិយកញ្ញា បជិលេកិយន្តិ តំ។

១១៨។

“សចេ អហំ តាត តថា យថា បុរេ, បតិំ តយុញ្ញាយ បុភា វចេត ភវេ;

សយ្ហាភយេ មំ ន ច មំ វិយាភយេ, ទ្វេតាបិ មេ តាត តវេ វចំ សិយា។

១១៥។

“ឃយត្ថបិតេ ចិបុលស្មិ ឡហិតេ, តាទិ ចិយដ្ឋាករណា អលង្កតា;

សព្ពង្គុបេតា បតិតោ ច អប្បិឃា, អតញ្ញតស្សា យទណំ តតោ ចទំ។

១១៦។

“អបិ ចេ ដលិទ្ទា កបណា អតាឡ្ហិឃា, កដាទុតីឃា បតិតោ ច សា បិឃា;

សព្ពង្គុបេតាឃបិ អប្បិឃាឃ, អឃមេច សេឃ្យា កបណាបិ ឃា បិឃា”តិ។

តត្ថ បត្យុត្តរត្តចាតិ បត្យកត្តុសត្តិសាត្តរត្តចា។ សព្ពាសំ សទិសតា សុចណ្ណបកា តិដ្ឋន្តីតិ ឌីបេតិ។ ចិរាកិតាតិ ចិលក្កុសទិរា, តត្យញ្ញាតិ អតេត្វា។ ហំសកក្កុរាតិ ឧចន្ទាបិ ហំសា ចិឃ មធុរស្សរា តាទិឃោ បស្សតិ។ តាឃន្តិ សោ តច បុតេត្តា តាឃំ តាទិតំ មិតាកិតចាតិតាឌីតិ សុហិត្វា ព្ពតាតិ មេ, តាត, ឃថា បុរេ, តថា ត បចត្តតីតិ ចតតិ។ សុចណ្ណសំកច្ចឆរាតិ សុចណ្ណមឃសំកច្ចាលង្ការឆរា។ អលង្កតាតិ តាតាលង្ការបដិមណ្ឌិតា។ មាត្យសិឃច្ឆទ្ទបមាតិ មាត្យសិឃោ អច្ឆទ្ទបមា។ សេតោបិឃាតិ សោត្វិសេតស្ស បិឃា។ បដិលោកឃត្តិ តត្តិ តំ តច បុត្តំ បដិលោកឃត្តិ។

សចេ អហត្តិ, តាត, ឃថា បុរេ សចេ អហំ បុតបិ តំ បតិ តមេឆច កុដ្ឋោទាកេត ចតំ បចិដ្ឋំ ក្រញ្ញាឃ តស្មិ ចតេ កទេឃ្យំ, បុតបិ មំ សោ សម្ពាតេឃ្យ ត ចិមាតេឃ្យ, តតោ មេ ព្ពតោបិ ចាំទាហសិទឌ្ឍតោ តំ អទញ្ញាមេច ចទំ សិឃា សបត្តិឆោមេត សុស្សត្តិឃាតិ ឌីបេតិ។ ឃមត្ថបិតេតិ ឃំ អត្ថបិតោ។ ឡហិតេតិ ឆបិតេ បដិឃតេត្តា ព្ពមិតា ពហុត្ថបិតឈទំ ឆតេស្សតិ។ អឃំ កិទេស្សា អធិប្បាមោឃា – ឃា តាទិ ចិបុលត្ថបិតេ ឈទេ ឧកិកាច អសបត្តិ សមាតា ចិយដ្ឋាករណា តាតាលង្ការេហិ អលង្កតា សព្ពេហិ កុណេហិ ក្រុបេតា បតិតោ ច អប្បិឃា ហោតិ, អតញ្ញកីចាឃ ចល្លិឃា ចា ទណ្ឌឃា ចា ពត្តិត្វា តស្សា តតោ ឈទាចាសតោ មទណមេច ចទតទត្តិ។ អតាឡ្ហិឃាតិ អតាឡ្ហកា។ កដាទុតីឃាតិ តិបញ្ឆតកដសារកទុតីឃា។ សេឃ្យាតិ កបណាបិ សមាតា ឃា បតិតោ បិឃា, អឃមេច ក្រុត្តមាតិ។

ឧចំ តាឃ អត្តតោ បទិសុស្សតការណេ តាបសស្ស កថិតេ តាបសោ រាជាតំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, សោត្វិសេត តយិ កុដ្ឋោទាកាតិក្ខេត អទញ្ញា បចិសេត្ត តឃា សទ្ធិំ បចិសិត្វា តំ ក្របដ្ឋហត្ថិ អត្តតោ សច្ចាតេលត តច ទោកំ ចុបសមេត្វា ឃា តេ ទឌ្ឍ បតិដ្ឋាតការណមកាសិ, តស្សា តាឃ តំ តេច ចិតដ្ឋាតំ, ត តិសិត្នដ្ឋាតំ ឌាតាសិ, អឃុត្តំ តេ កតំ, មិត្តទុត្តកម្មំ តាមេតំ បាបក”ន្តិ ចត្វា បុត្តំ ខ្ញចឆតេត្តា កាថមាហ –

១១០។

“សុទុល្លភិត្ថី បុរិសស្ស យា ហិតា, ភត្តិត្ថិយា ទុល្លភោ យោ ហិតោ ច;

ហិតា ច តេ សីលវតី ច ភរិយា, ជនិន្ទ ធម្មំ ចរ សម្ពុលាយ”តិ។

តស្សត្ថោ – តាត, យា បុរិសស្ស ហិតា មុទុចិត្តា អនុកម្បិកា ឥត្ថី, យោ ច ភត្តា ឥត្ថិយា ហិតោ កតញ្ញូ ជាតាតិ, ឧភោបេតេ ទុល្លភា។ អយញ្ច សម្ពុលា តុម្ហំ ហិតា ចេវ សីលសម្បន្នា ច, តស្មា ឯតិស្សា ធម្មំ ចរ, កតញ្ញុំ ជានិត្វា មុទុចិត្តោ ហោហិ, ចិត្តមស្សា បរិតោសេហីតិ។

ឯវំ សោ បុត្តស្ស ឱវាទំ ទត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ រាជា បិតរិ គតេ សម្ពុលំ បក្កោសាបេត្វា, “ភទ្ទេ, ឯត្តកំ កាលំ មយា កតំ ទោសំ ខម, ឥតោ បដ្ឋាយ សព្ពិស្សរិយំ តុយ្ហមេវ ទម្មី”តិ វត្វា ឧត្តរគាថមាហ –

១១១។

“សចេ តុវំ វិបុលេ លទ្ធភោគេ, ឥស្សាវតិណ្ណា មរណំ ឧបេសិ;

អហញ្ច តេ ភទ្ទេ ឥមា រាជកញ្ញា, សព្វេ តេ វចនករា ភវាម”តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ, សម្ពុលេ សចេ ត្វំ រតនរាសិម្ហិ ឋបេត្វា អភិសិត្តា អគ្គមហេសិដ្ឋានញ្ចេវ វិបុលេ ភោគេ លភិត្វាបិ ឥស្សាយ ឱតិណ្ណា មរណំ ឧបេសិ, អហញ្ច ឥមា ច រាជកញ្ញា សព្វេ តវ វចនករា ភវាម, ត្វំ យថាធិប្បាយំ ឥមំ រជ្ជំ វិចារេហីតិ សព្វិស្សរិយំ តស្សា អទាសិ។

តតោ បដ្ឋាយ ឧភោ សមគ្គវាសំ វសន្តា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករិត្វា យថាកម្មំ គមិំសុ។ តាបសោ ឈានាភិញ្ញាយោ និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ មល្លិកា បតិទេវតាយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា សម្ពុលា មល្លិកា អហោសិ, សោត្ថិសេនោ កោសលរាជា, បិតា តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សម្ពុលាជាតកវណ្ណនា នវមា។

[៥២០] ១០. គណ្ឌតិន្ទុជាតកវណ្ណនា

អប្បមាទោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទំ អារព្ភ កថេសិ។ រាជោវាទោ ហេដ្ឋា វិត្ថារិតោវ។ អតីតេ បន កបិលរដ្ឋេ ឧត្តរបញ្ចាលនគរេ បញ្ចាលោ នាម រាជា អគតិគមនេ ឋិតោ អធម្មេន បមត្តោ រជ្ជំ ការេសិ។ អថស្ស អមច្ចាទយោ សព្វេបិ អធម្មិកាវ ជាតា។ ពលិបីឡិតា រដ្ឋវាសិនោ បុត្តទារេ អាទាយ អរញ្ញេ មិគា វិយ ចរិំសុ, គាមដ្ឋានេ គាមោ នាម នាហោសិ។ មនុស្សា រាជបុរិសានំ ភយេន ទិវា គេហេ វសិតុំ អសក្កោន្តា គេហានិ កណ្ដកសាខាហិ បរិក្ខិបិត្វា គេហេ រត្តិំ វសិត្វា អរុណេ ឧគ្គច្ឆន្តេយេវ អរញ្ញំ បវិសន្តិ។ ទិវា រាជបុរិសា វិលុម្បន្តិ, រត្តិំ ចោរា។ តទា ពោធិសត្តោ ពហិនគរេ គណ្ឌតិន្ទុរុក្ខេ ទេវតា ហុត្វា និព្វត្តិ, អនុសំវច្ឆរំ រញ្ញោ សន្តិកា សហស្សគ្ឃនកំ ពលិកម្មំ លភតិ។ សោ ចិន្តេសិ – “អយំ រាជា បមត្តោ រជ្ជំ ការេតិ, សកលរដ្ឋំ វិនស្សតិ, ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ រាជានំ បតិរូបេ និវេសេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, ឧបការកោ ចាបិ មេ អនុសំវច្ឆរំ សហស្សគ្ឃនកពលិនា បូជេតិ, ឱវទិស្សាមិ ន”ន្តិ។

សោ រត្តិភាគេ រញ្ញោ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា ឧស្សីសកបស្សេ ឋត្វា ឱភាសំ វិស្សជ្ជេត្វា អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ រាជា តំ ពាលសូរិយំ វិយ ជលមានំ ទិស្វា “កោសិ ត្វំ, កេន វា ការណេន ឥធាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា, “មហារាជ, អហំ គណ្ឌតិន្ទុកទេវតា, ‘តុម្ហាកំ ឱវាទំ ទស្សាមី’តិ អាគតោម្ហី”តិ អាហ។ “កិំ នាម ឱវាទំ ទស្សសី”តិ ឯវំ វុត្តេ មហាសត្តោ, “មហារាជ, ត្វំ បមត្តោ ហុត្វា រជ្ជំ ការេសិ, តេន តេ សកលរដ្ឋំ ហតវិលុត្តំ វិយ វិនដ្ឋំ, រាជានោ នាម បមាទេន រជ្ជំ ការេន្តា សកលរដ្ឋស្ស សាមិនោ ន ហោន្តិ, ទិដ្ឋេវ ធម្មេ វិនាសំ បត្វា សម្បរាយេ បុន មហានិរយេ និព្វត្តន្តិ។ តេសុ ច បមាទំ អាបន្នេសុ អន្តោជនា ពហិជនាបិស្ស បមត្តាវ ហោន្តិ, តស្មា រញ្ញា អតិរេកេន អប្បមត្តេន ភវិតព្វ”ន្តិ វត្វា ធម្មទេសនំ បដ្ឋបេន្តោ ឥមា ឯកាទស គាថា អាហ –

១១១។

“អប្បមាទោ អមតបទំ, បមាទោ មច្ចុនោ បទំ;

អប្បមត្តា ន មីយន្តិ, យេ បមត្តា យថា មតា។

១១២។

“មទា បមាទោ ជាយេថ, បមាទា ជាយតេ ខយោ;

ពឃា បរោឆរា ឌាឃន្តិ, យា យរោ ករញ្ញក៓

១១ន៓

“ពាហុ ហិ ពត្តិឃា ឌីតា, អត្ថិ រដ្ឋេ បយាឌិតោ;

អរោធាបិ កាយិតោ កាយា, អភការា អការិតោ៓

១១ន័៓

“ពត្តិឃស្ស បយត្តស្ស, រដ្ឋេស្មិំ រដ្ឋចន្ទត;

សន្តោ គោកា ចិតស្សន្តិ, ររញ្ញោ ពំ ចុច្ចេព អឈ៓

១១៩៓

“តេស ឆយ្យោ យហារាជ, អពិចេលំ បយន្តរិ;

ញាក្ខំ ឃីពំ ឌតបធំ, ចោរា ចិន្ទំសឃន្តិ តំ៓

១១លិ៓

“ភ ពេ បុត្តា កចិស្សន្តិ, ភ ហិរញ្ញំ ភ ឆាតិឃំ;

ររដ្ឋេ ចិលុប្បយាភយិ,ព្យសន្តោគោកហិ ឌីឃសិ៓

១១ប័៓

“ສດ຺ດເກາກາ ປຣິຊິນ຺ນາ, ຣາຊາຕັ ຈາປິ ວຕ຺ຕິຍັ;

ຕາວິປິຕ຺ຕາ ສຸຫຊ຺ຊາ ຈ, ນ ຕັ ຍຊ຺ຊາຕິ ຍາຕິຍັ.

໑໒໙.

“ຫຕ຺ຖາເຣາຫາ ອຕິກຊ຺ຊາ, ຣຕິກາ ປຕ຺ຕິກາຣກາ;

ຕເຍຈຍຸປຂີຈຕ຺ຕາ, ນ ຕັ ຍຊ຺ຊາຕິ ຍາຕິຍັ.

໑໓໐.

“ອຫັຈິທິຕກຍ຺ຕ຺ຖ , ວາລໍ ຄຸຍ຺ຕ຺ຖຍ຺ຕ຺ຖັ;

ສິຣິ ຊຫຕິ ຄຸເຍຸສັ, ຂິນ຺ນຈ ວຸຣເກາ ຕຈັ.

໑໓໑.

“ສຸຫັຈິທິຕກຍ຺ຕ຺ຖ, ກາລຸຊ຺ຊາຍິ ອຕຄ຺ຄິຕັ;

ສເຕ຺ຕ ເກາກາກິຈຊ຺ຕ຺ຖ, ກາເຈາ ວິສາສກາຍິຈ.

໑໓໒.

“ວຸປສ຺ສຸຕິ ຍຫາຣາຊ, ຣເຊ຺ຊ ຊຕປເຄ ຈຣ;

ຕຕ຺ຖ ຂິສ຺ວາ ຈ ສຸຕ຺ວາ ຈ, ຕເຕາ ຕັ ປຂິປຊ຺ຊສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອປ຺ປຍາເຄາຕິ ສຕິຍາ ອຂິປ຺ປຈາເສາ. ອຍຕປຄຕ຺ຕິ ອຍຕສ຺ສ ກິຕ຺ຕາຕສ຺ສ ປຂັ ອຂິກຍກາຣໍ. ຍຄ຺ຄເຕາ ປຄຕ຺ຕິ ຍຣໍສ຺ສ ກາຣໍ. ປຍຕ຺ຕາ

หิ ยิปมฺสฺสิ อธเฉฺฉตฺวา อปฺปฏิมตฺติกกาธํ ปตฺํ อมเกฺกาตฺวา ปุตปฺปํ มํมาเร ฆาฆตฺติ เธธ ยึฆตฺติ ธ, ตสฺมา ปยาเฅา ยธฺเตา ปฆํ ฑาย ˆ ต ยึฆตฺติติ ยิปมฺสฺสิ ธเฉฺฉตฺวา อปฺปฏิมตฺติกกาธํ ปตฺวา ปุต มํมาเร อติฏฺฐาตฺตฺวา ต ยึฆตฺติ ฑายˆ เฆ ปยตฺวาติ, ยหาราช, เฆ ปุกฺกลิ ปยตฺวา, เต ฆธา ยตา, ตเธธ ฅฏฺฐาˆ กสฺมา? อกิจฺจมาฌตตาฆˆ ยตสฺสปิ หิ “อหํ ฅาติ ฅมฺสฺสายิ, ษีลํ รกฺขิสฺสายิ, ฐเปิมธกยฺํ กริสฺสายิ, กลฺยาฌกยฺํ ปุเรสฺสายิ”ติ อาเการเกา ธา ปตฺตุตา ธา ปริฆฺฏฺฐาติ ธา ตตฺํ อปกตฺวิตฺตกาฌตฺวา, ปยตฺตสฺสปิ อปฺปยาฅากาธาติ ตสฺมา ฐเการเปเต ฯกมฆิมาธˆ

ยฆาติ, ยหาราช, อาเราฌฺยเฆาฏฺฐตฆิติตยฆมตฺถาตา ติยิฌา ยฆา ปยาเฅา ฑาย ฆาฆติˆ เมา ยฆปฺเปตฺวา ปยาฆาปเตฺถา ปิฌาติปิตาฆีติ ปิปกฺยฺยาติ กเราติˆ อธ ตํ ราฆาเนา ฌิตฺเตปตฺติ ธา ทตาเปตฺติ ธา, มตฺถํ ธา ฌตยสฺส ทรตฺติ, ฯธยสฺส ปยาฆา ธาาติฌตฆิติตกฺกเฆา ฆาฆติˆ ปุต เมา ฌตกฺลฆํ ธา ฆมกฺลฆํ ธา ปเตฺวา ฆิติตํ อมเกฺกาเตฺวา ฆิติตตุตฺตฺวาฆ กาฆตฺวฺทฺทิตาฆีติ กเราติ, ฐกฺจสฺส ฌฆา ปเฅามา ฆาฆตฺติ, เตต ตํ ธฆายิ ยา ยเฆา ภรตฺมกาติ, ฐเภารกเฆฏฺฐก ภรตฺมก ยา ปยาฆยาปฆฺติ อเตฺวาˆ อตฺํ ฐเภตฺติ ฆตปฆธาษีตํ ตุปฺเปฺปตฺธ มกลฐฏฺฐา ตทฺ ปยาฆิเตา ฆีตาˆ เตมํ อาธิกาธตฺวาฆ ฌตฺติธาฆิฆาตกก-ยาตฏฺฐาตกก-ภรฺฆาตกก-มรภกฺฆาตกก-เธติฆฆาตกกาติ กเธตฺถาติˆ กายิเตาติ กายเภาฆกายิ เต กายาปิ ตทฺ ปยาฆเฅาเฆต ฆีตา ปริหิตา ยิตฺฏฺฐาˆ อตการา อการิเตาติ ปตฺถฆิตาปิ ปตฺถฆิตปฏิปตฺติเตา, กิหิปิ ฌราธามเตา เธธ ฌตฌฺถาฆีหิ ธ ตทฺ ฆีตา ปริหิตาติ ธฆติˆ ตํ ตุจฺฉเต อฌตฺติ, ยหาราช, ฆมเภาปปริหาติ ฑาเยตํ รเฏฺฐา ฅฺกฺข ตุจฺจติˆ เภาการเธต หิ ติทฺฑตสฺส ฆเมา ทาฆติ, หีตฆเมา ยหตฺติ กาฆิกเธตมีกฅฺกฺข ปิปุฌาติˆ

เตม ฌเยฺยาติ, ยหาราช, ฯม เปิราฌกรฺฆตํ ฌเยฺย ต เหาติˆ ฐกฺฆํ ษีตตฺติ อภฺปิฑาฆิตา มยิฆํ หิรฏฺฐฺมุธฌฺฌาฆิตา ษีตํ ปุปฺปิตํˆ ต เต ปุตฺตาติ, ยหาราช, ปเธฌิปิลกา เต ปุตฺตา ต ภธิสฺสตฺติˆ รฏฺฐ ธามิเตา หิ “อฌยฺยิกรเฏฺฐา ฯม ปุเตฺตา, กิํ อยฺหํ ตุฆฺฆิ กริสฺสติ, ฑาสฺส ฌตฺํ ฅมฺสฺสายา”ติ ฌตฺํ ต เฆตฺติˆ ฯธเรเตมํ ปเธฌิปิลกา ปุตฺตา ต เหาตฺติ ฑายˆ ปริฆิฏฺฐตฺติ ปริหิตํˆ ราฆาตํ ธาษีติ มเธปิ เมา ราฆา เหาติ, อธ ตํ ราฆาตํ มยาตปฺปิˆ ยาติฆตฺติ “อฆํ ราฆา”ติ ภรฺธิเตฺวต มยฺยาเตตฺถํ กตฺวา ต ยฏฺฐาตฺติˆ ฐปฆิธตฺถาติ ฐปติสฺสาฆ ฆิธตฺถาปิ ฯเต ฯตฺตกา ฆตา ภรฺธิเตฺวต ยฏฺฐิตตฺถํ ต ยฏฺฐาตฺติˆ กิการฌา? อฌยฺยิกาเรธตˆ

มิริติ ฆมธิภเธาˆ ตธตฺติ ฆธา ฐเรกา ฆิฌฺฌตธํ ฆิกฺฆเตฺถา ฆหติ, ต ปุต ฆฺตเลิเกติ, ฯธํ ตาฆิมํ ราฆาตํ มิริ ฆหติˆ มุมํยิติตกยฺตฺตติ กาฆฑฺวาราฆีหิ ปิปกฺยฺํ อกเราตฺถิˆ อภิธฌตฺติติ อภิยุตฺํ กฌฺฌา ธฌตฺติˆ ติมาฆภายิธาติ ติมาฆภา ฐกธˆ อปฺปยตฺตสฺส หิ ติมาฆภเฆฏฺฐเกา เกาเกฌา ยิฆ เภากา ธฌตฺติˆ ฐปมฺสฺติตฺติ ฆตปฆธาริตฺตมธตาฆ ธาริกํ อตฺตเนา มกลรเฏฺฐ ธ ฆตปเฆ ธ ธรˆ ตตฺวาติ ตสฺมึ รเฏฺฐ ธรเตฺถา ฅฏฺฐฺถํ ฆิสฺวา เมาตตฺถํ มุตฺวา อตฺตเนา ภฺฌาภฺฌํ ปฏฺฐกฺถิ กตฺวา ตเตา อตฺตเนา หิตปฏิปตฺติํ ปฏิปมฺมิสฺสติติˆ

ฐกาติ ยหามเตฺวา ฯกาฅมหิ กาธาหิ ราฆาตํ ฆฺตธิตฺวา “ภณฺ ปปตฺฑฺ อกตฺวา ปริกฺกฌฺฌธฏฺฐ, ยา ฑามฆิ”ติ ธตฺวา มกฏฺฐาตเยธ กเตาˆ ราฆาปิ ตสฺส ธธตํ มุตฺวา มํเวกปฺปเตฺวา ปุตฆิธเม รชฺฆ อยเธฺธ ปฏิฉฺฐาเปตฺวา ปุเราหิเตต มทฺธึ กาลเมฺสฺยธ ปิฆีตฑฺวาเรต ตการา

និក្ខមិត្វា ឃោសេត្វា កតោ។ តតោ ករោ កាយចារី យហល្លកោ អដវិតោ ពល្លកសាលំ អាហរិត្វា គេហន្តរំ បវិក្ខិបិត្វា បិធហិត្វា បុត្តទារំ អាទាយ អរញ្ញំ បវិសិត្វា សាលំ រាជបុរិសេហិ បក្កន្តេសុ អត្តនោ ឈរំ អាគន្ត្វា គេហន្តរេ បវិសេ ពល្លកេន ចិន្តា ក្លក្ខិកំ និសីទិត្វា ពល្លកំ និហរន្តោ –

២៣២។

“ឯចំ ចេចេៗ បញ្ហារេលិ, សក្ការេយ សរេយប្យេតា;

ឃចាហយន្ត្ឋ ចេចេយិ, ពល្លកេន សយប្យេតា”តិ។ –

ខ្លាយ គាថាយ រាជានំ អក្កោសិ។ តំ បតស្ស អក្កោសតំ ទោនិសត្តាក្ការេចន អហោសិ។ ទោនិសត្តេន អធិក្កហិតោវាច សោ អក្កោសីតិ ចេជិតន្តោ។ តស្មិំ បន សមយេ រាជា ច បុរោហិតោ ច អញ្ញាតកវេសេន តស្ស សន្តិកេច អដ្ឋំសុ។ អធស្ស ចនតំ សុត្វា បុរោហិតោ ខ្លាតំ គាថមាហ –

២៣៣។

“ជិណ្ណោ ទុព្ពលចក្ខុសិ, ន រូបំ សាធុ បស្សសិ;

កិំ តត្ថ ព្រហ្មទត្តស្ស, យំ តំ បេក្ខេយ្យ ពល្លកោ”តិ។

តត្ថ បេក្ខេយ្យាតិ ចិន្តេយ្យ។ ខ្លានំ វុត្តំ ហោតិ – យទិ ត្វំ អត្តនោ អញ្ញត្តតាយ ពល្លកេន ចិន្តា, កោ ឯត្ថ រញ្ញោ ទោសោ។ យេន រាជានំ អក្កោសិ, កិំ តេ រញ្ញា ពល្លកោ ឆ្លេលិកោត្វាច អាចិក្ខិតន្តោតិ។

តំ សុត្វា យហល្លកោ តិស្សា គាថា អភាសិ –

២៣៤។

“ជានេហ្វត្ត ព្រហ្មទត្តស្ស, សោហំ យក្ខស្មិំ ព្រហ្មណ;

អនក្ខិតា ជាតបទា, អសម្ពុពលិតា ហតំ

៥២៧។

“រត្តិញ្ចារា ចោរា លាភេន្តិ, និចា លាភេន្តិ ចុល្លិយា;

រដ្ឋម្ហិ កុរុរាជស្ស, ពហុ អសម្ពុកោ ជនោ

៥២៨។

“ឧតានិសេ សយេ ជាតេ, សយន្ត្វា តាត យាលចា;

តិលេ្លភកានិ កុដ្ឋន្តិ, ចេតេ អាហត្វ កល្ពកា”ន្តិ

៥២៩។

តត្ថ ពលេហ្វត្វាតិ, ព្រាហ្មណ, សោណំ សកល្ពកោ យក្កេ បតិតោ សន្តិសិន្នោ, ពហុ ឧត្ត ព្រាហ្មណត្តស្ស ចោរសោ, តំ ឧត្តកំ កាលំ រញ្ញោ ចោរសេត យយ សកល្ពកោ យក្កេ ចិចរលាភាចំ ត ជាតាសិំ តស្ស ហិ អនក្ខិតា ជាតបទា...បេ... កល្ពកន្តិំ តត្ថ លាភេន្តីតិ ចិលុម្បន្តិំ ចុល្លិយាតិ ចសពន្ធានីហិ បីឡឧត្វា អសមេ្ពុត ពលិសាសកាំ កុរុរាជស្សាតិ បិបរញ្ញោំ អសម្ពុកោតិ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោំ តាតាតិ បុរោហិតំ អាលបតិំ យាលចាតិ យតុស្សាំ តិលេ្លភកានីតិ តិលិឃតដ្ឋាតានិំ ចេតេ អាហត្វ កល្ពកន្តិ កល្ពកំ អាហរិត្វា ទ្វារានិ បិទហិត្វា ឃរំ លេឆ្វត្វា បុត្តទារំ អាទាយ ចតំ បចិសិត្វា តម្ហិ ចេតេ អត្តនោ តិលិឃតដ្ឋាតានិ កនោន្តិ ំ អឆ ចា ចេតេ សោយា កល្ពកោ, តំ អាហរិត្វា ឃរានិ បរិក្ខិបន្តិំ ឥតិ រញ្ញោ ចោរសេនចម្បិកល្ពកេត ចិន្តោ, យា ឧចន្ទុបស្ស រញ្ញោ ន្តុបត្តុជា ហោហីតិំ

តំ សុត្វា រាជា បុរោហិតំ អាមន្តេត្វា, “អាចរិយ, យហល្ល្កោ ឃុត្តំ កលាតិ, អយ្យាកោយច ចោរសោ, ឧហិ តិចត្តាយ, ឥតមេ្ពុត រជ្ជំ ការេស្សាមា”តិ អាហំ ចោវិនិសត្វា បុរោហិតស្ស សទិរេ អនិបុដ្ឋិត្វា បុរតោ កត្វា “បរិក្កហិស្សាម តាច, យហារាជា”តិ អាហំ តេ តម្បា កាយា អញ្ញាំ កាមំ កច្ឆន្តា អត្តរាយក្កេ ឧកិស្សា យហល្លិកាយ សដ្ឋំ អស្សាសុំ សា កិរោកា ចលិឌ្ឋិត្វិ ឥត្ថ ឌឹតរោ ចយម្បត្តា រក្ខយាតា តាសំ អញ្ញាំ កត្វំ ត ចេតិំ សយំ អញ្ញាតោ ជាទូតិ ចេច សាកញ្ចុ អាហរិត្វា ឌឹតរោ បដិជក្កតិំ សា តំ និចសំ ឧកំ កុដ្ឋំ អាទុឃ្យាសាកំ កល្ពុត្តិ បចដ្ឋយាតា កុមិឃំ បតិត្វា រាជានំ យររលាត អក្កោសន្តី កាទយាហ –

៥២៨។

“កទាស្សុ នាមយំ រាជា, ព្រហ្មទត្តោ មរិស្សតិ;

យស្ស រដ្ឋម្ហិ ជីយន្តិ, អប្បតិកា កុមារិកា”តិ។

តត្ថ អប្បតិកាតិ អស្សាមិកា។ សចេ ហិ តាសំ សាមិកា អស្សុ, មំ ពេសេយ្យុំ។ ពបរណ្ណោ បន រដ្ឋេ អហំ ទុក្ខំ អនុភោមិ, កទា នុ ខោ ឯស មរិស្សតីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តានុភាវេនេវ សា អក្កោសិ។ អថ តំ បុរោហិតោ បដិសេធេន្តោ គាថមាហ –

៦៣៧។

“ទុព្ភាសិតញ្ហិ តេ ជម្មិ, អនត្ថបទកោវិទេ;

កុហិំ រាជា កុមារីនំ, ភត្តារំ បរិយេសតី”តិ។

តំ សុត្វា មហល្លិកា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៦៣៨។

“ន មេ ទុព្ភាសិតំ ព្រហ្មេ, កោវិទត្ថបទា អហំ;

អរក្ខិតា ជានបទា, អធម្មពលិនា ហតា។

៦៣៩។

“រត្តិញ្ហិ ចោរា ខាទន្តិ, ទិវា ខាទន្តិ តុណ្ឌិយា;

រដ្ឋស្មិំ កូដរាជស្ស, ពហុ អធម្មិកោ ជនោ;

ខុជ្ជីវេច ខុញ្ញុរេ ទារេ, កុវេតា កត្វា កុយាទិយោ”តិ។

តត្ថ កោចិទត្ថបទាតិ អហំ អត្ថបទេ ការណបទេ កោចិទា វេឡា, យា តំ ឧតំ បិបរាជានំ បសំសិ។ ខុជ្ជីវេចតិ ខុជ្ជីវេច វេរេ ខុញ្ញុរេ ទារេ ជាវេត យត្ថវេស្សាសុ កិតតសិវេតសុ អវេញ្ញោ ចសវេត្តសុ កុវេតា កត្វា កុយាទិយោ, កុវេតា កុយាទិយោ កត្វាវេ លភិស្សត្តីតិ អត្ថោ។

វេត តស្សា ចចនំ សុត្វា “យុត្តំ សា កវេឆតី”តិ តវេតា បរិ កន្តន្តា ឧកស្ស កស្សកស្ស សត្តិ អវេស្សាសុំ។ តស្ស កិរ កសត្តស្ស សាលិយោ តាយ ពាលិពាវេន្ត ឆាវេលន បហវេដា សយិ។ វេសា រាជានំ អវេក្កាសវេត្តា កាថមាហ –

១៩១។

“ឧចំ សយតុ បញ្ចាលេលី, សក្កាវេយ សត្តិយា ហវេតា;

យថាយំ កបវេណា វេសតិ, ហវេតា ឆាវេលន សាលិយោ”តិ។

តត្ថ យថាតិ យថា អយំ ចេចកាប្បរេត្វា សាលិយពាលិពាវេន្ត វេសតិ, ឧចំ សយតូតិ អត្ថោ។

អថ តំ បុរោហិតោ បដិសេធេន្តោ គាថមាហ –

១៩២។

“អឈេយ្យក តុចំ ជយុ, ត្រាហ្មណត្តស្ស កន្តុសិ;

វេយា តំ សបសិ រាជានំ, អបវត្តិញ្ញាក អត្តវេកា”តិ។

តត្ថ អឈេយ្យកាតិ អការវេណាក អសក្កាវេចក។

តំ សុត្វា សោ តិស្សា គាថា អភាសិ –

១៩៣។

“ឆេយ្យេន ព្រាហ្មណស្ស, អហំ កញ្ញាបិ ព្រាហ្មណ;

អទក្ខិតា ជាតបទា អឆេយ្យាលិតា ហតា។

៦៣៣។

“ទត្តិទក្ខារេចារា ពាឆត្តិ, ខិចា ពាឆត្តិ ត្យល្ហិយា;

ទដ្ឋម្ហិ ក្សងទាជស្ស, ពាហុ អឆេយ្យិកោ ជតោ។

៦៣៤។

“សា ត្វត ប្សត ទេ បក្កា, ចិកាទេល កត្តយាហទិ;

កត្តហាទិ អបេក្ខទេក្ខា, ហតោ ឆាលេត សាលិយោ”តិ។

តត្ថ ឆេយ្យតាតិ ការេណេតេច, អការេណេត អទេក្កាសតីតិ សទ្ធា យា កទិ។ សា ត្វត ប្សត ទេ បក្កា, ចិកាទេល កត្តយាហទីតិ, ព្រាហ្មណ, សា កត្តហាទិកា ប្តត្តី បិទេតាច យយ កត្តំ បចិត្វា អាហទត្តិ អឆេយ្យាលិសាឆេកាហិ ព្រាហ្មណស្ស ឆាលេសហិ បលិត្យត្តា កចិស្សតិ, ទេត បទិចិសិត្វា ប្សត យយិក្ខាកត្តំ បក្កំ កចិស្សតិ, ទេតត ការេណេត ចិកាទេល កត្តំ អាហទិ, “អជ្ជ ចិកាទេល កត្តំ អាហទី”តិ ចិទេត្តត្វា លាតជ្ជូត្តា អហំ តំ កត្តហាទិ ឆ្វេលិទេកទេក្ខា ទេកាលំ អដ្ឋាទេត បទេតាទេឆត ចិឌ្ឍិ ទេតទេតស បិជំ ទ្ធក្ខិបិត្វា ឆាលំ បហទេក្ខា ហតោ ឆាលេត សាលិយោ។ តស្មា “ឲុស យឃា ហតោ”តិ សទ្ធា យា កទិ, បិបទទេញ្ញាទេឃច ហតោ តាទេយស, យា តស្ស ចណ្ហំ កលីតិ។

ទេត ប្សទេតា កត្វា ឲុកម្ហិ កាទេយ ចសិស្សុ។ ប្សតឌិចទេស បិទេតាច ឲុកា ក្សងទេឆត្យ ទេកាទេឆាហកំ បិទេឆត បហទិត្វា សឌ្ឍិ លីទេទត បចទេដ្ឋសិ។ ទេសា ព្រាហ្មណត្តំ អទេក្កាសទេក្ខា កាឆយាហ –

៦៣៥។

“ឲុចំ ហញ្ញាត្យ បញ្ចាទេលិ, សក្កាទេយ អសិតា ហតោ;

ᨿᨳᩣᩉᨾᨩ᩠ᨩ ᨸᩉᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩩ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪄᪈᪈᪨

“ᨿᩴ ᨸᩈᩩ ᨡᩦᩁᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᩥ, ᨸᩈᩩᨸᩣᩃᩴ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᨲᩥ;

ᨠᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩔ, ᨿᩴ ᨶᩮᩣ ᨣᩁᩉᨲᩮ ᨽᩅ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ –

᪄᪈᪉᪨

“ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩁᩮᩃᩥ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩁᩣᨩᩥᨶᩮᩣ;

ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ, ᩋᨵᨾ᩠ᨾᨻᩃᩥᨶᩣ ᩉᨲᩣ᪨

᪄᪉᪐᪨

“ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩥᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩥᨿᩣ;

ᩁᨭ᩠ᨮᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩪᨭᩁᩣᨩᩔ, ᨻᩉᩩ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ᪨

᪄᪉᪑᪨

“ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᩋᨭᨶᨠᩣ ᨣᩣᩅᩦ, ᨿᩴ ᨸᩩᩁᩮ ᨶ ᨴᩩᩉᩣᨾᩈᩮ;

តំ ជាតិ អដ្ឋ ជោហាយ, ធីរកាយេហុបទ្ទុតា”តិ។

តត្ថ ចណ្ឌាតិ ផរុសា។ អនេកកាតិ បលាយនសីលា។ ធីរកាយេហីតិ អធម្មិករញ្ញោ បុរិសេហិ ជាតំ ធីរំ អាហរាបេន្តេហិ ឧបទ្ទុតា ទុហាយ។ សចេ ហិ សោ ធម្មេន រជ្ជំ ការេយ្យ, ន តោ ឥទន្ទំ ភយំ អាគច្ឆេយ្យាតិ។

តេ “សោ ឃត្តំ កេចតី”តិ តយោ្បកាយា តិក្ខុម្ម យហាយក្កំ អារុយ្ហតករាគិយុលា កយិសុ។ ឥកម្មិញ្ញា ការេយ ជាលិសាឆកា អសិកោយសត្ថាយ ឥកំ តរុលំ កជារចន្នកំ យារេត្វា ចម្មំ កល្លិញ្ញសុ។ ចន្នកយាតា ឆេតុ បុត្តសោរកេន តិលំ ន លាឆតិ បាតិតិយំ ន បិចតិ, បរិឆេចយាតា អាហិណ្ឌតិ។ តំ ជិស្វា កាយឆារកា រាជាតំ អគ្គោសត្ថា កាថយាហំសុ –

១៩១។

“ឥចំ កត្វា បញ្ញាលេលិ, ចិបុត្តា ចិប្បសុក្ខុត្វា;

ឃថាយំ កបណា កាចិ, ចិបុត្តា បរិឆាចតី”តិ។

តត្ថ បរិឆាចតីតិ បរិឆេចយានោ ឆាចតិ។

តតោ បុរោហិតោ ឆ្នតរំ កាថយាហ –

១៩២។

“យំ បសុ បសុបិលស្ស, សម្ពុរេយ្យ រជេយ្យ ចា;

កោតិឆ អបរាឆត្តិ, ព្រហ្មឆត្តស្ស រាជិនោ”តិ។

តត្ថ សម្ពុរេយ្យ រជេយ្យ ចាតិ ករេយ្យ ចា ចិរជេយ្យ ចា។ ឆ្នជំ ចុត្តំ ហោតិ – តាតា, បសុ តាយ បសុបិលស្ស រក្ខន្តស្សេច ឆាចតិបិ ចិរចតិបិ, តិណម្បិ ន លាឆតិ បាតិតិយម្បិ ន បិចតិ, ឆ្នឆ រញ្ញោ កោ នុ អបរាឆោតិ។

តតោ កាយឆារកា ឆ្វេ កាថា អភាសិំសុ –

១៩៣។

“អបរាធោ មហាព្រហ្មេ, ព្រហ្មទត្តស្ស រាជិនោ;

អរក្ខិតា ជានបទា, អធម្មពលិនា ហតា។

១៩៤។

“រត្តិញ្ហិ ចោរា ខាទន្តិ, ទិវា ខាទន្តិ តុណ្ឌិយា;

រដ្ឋស្មិំ កូដរាជស្ស, ពហុ អធម្មិកោ ជនោ;

កថំ ខោ អសិកោសត្វា, ថីរបិ ហញ្ញតេ បជា”តិ។

តត្ថ មហាព្រហ្មេតិ មហាព្រាហ្មណ។ រាជិនោតិ រញ្ញោ។ កថំ ខោតិ កថំ នុ កេន ការណេន។ ថីរបិ ហញ្ញតេ បជាតិ បាបរាជស្ស សេវកេហិ ថីរបកោ ចន្ទកោ ហញ្ញតិ, ទ្វារាតិ សា ទេវី បុត្តសោកេន បរិទេវតិ, សោបិ រាជា អយំ ទេវី កិំ បរិទេវតីតិ រាជានំ អបុច្ឆិស្សមេវ។

តេ “សាធុ ទេវ ការណំ វទថា”តិ វត្វា បត្តិយិស្ស អវត្ថរាមហេ ឧកិស្សា ស្វក្ខបរិក្ខរតិយា កាកា តុដ្ឋហិ ចិន្តិត្វា មណ្ឌកេ ខាទន្តិ។ ទេវិសិរេត្វា តេស្ស តំ ជាតិំ សម្បត្តេស្ស អត្តនោ អានុភាវេន មណ្ឌកេន –

១៩៥។

“ឥធំ ពន្ធុ បញ្ញាវេលី, ហទេតា យុទ្ធេ សន្តុត្តកោ;

មធាហយម្ពុ ពន្ធាយិ, កាយិកេហិ អវញ្ញវេទោ”តិ។ –

រាជានំ អវក្ខាសាវេបសិ។

តត្ថ កាយិកេហីតិ កាយទាសីហិ។

តំ សុត្វា បុរោហិតោ យណ្ហកេន សទ្ធិំ សល្លបេត្វា គាថមាហ –

១៩៥។

“ន សព្ពាក្ខេតសុ វិន្ទន្តិ រក្ខំ, រាជានោ យណ្ហក មច្ចុស្សលោកេ;

ឯត្តាវតា រាជា អធម្មចារី, យំ តាទិសំ ជីវយេយ្យ ធង្កា”តិ។

តត្ថ ជីវន្តិ ជីវន្តំ។ អជីវេយ្យន្តិ ជីវេយ្យ។ ធង្កាតិ កាកា។ ឯត្តាវតា រាជា អធម្មិកោ នាម ន ហោតិ, កិំ សក្កា អរញ្ញា បវិសិត្វា រញ្ញា តំ រក្ខេត្តន ធរិតុន្តិ។

តំ សុត្វា យណ្ហកោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៩៦។

“អធម្មរូបោ វត ព្រហ្មចារី, អត្តប្បិយំ ការយសិ ខត្តិយស្ស;

វិលុប្បមានាយ បុថុប្បជាយ, បូជេសិ រាជំ បរមប្បមាទំ។

១៩៧។

“សចេ ឥមំ ព្រហ្មេ សុរដ្ឋកំ សិយា, ផីតំ រដ្ឋំ មុទិតំ វិប្បសន្នំ;

ភុត្វា ពលិំ អគ្គបិណ្ឌញ្ច កាកា, ន យាទិសំ ជីវយេយ្យ ធង្កា”តិ។

តត្ថ ព្រហ្មចារីតិ បុរោហិតំ គរហន្តោ អាហ។ ខត្តិយស្សាតិ ឯវរូបស្ស បាបរញ្ញោ។ វិលុប្បមានាយាតិ វិលុម្បមានាយ, អឃរេយច ចា

បរិទេជា៍ បុត្តុប្យជាឃាតិ ចិបុលិយ បជាយ ចិតាសិយយាតាយ៍ ប្អុនេះសឹតិ បសំសិ៍ ស្វុទជ្ជកត្តិ លក្ខាជិចនេសត អកត្វា ជស រាជឆេយ្យ អនោកាបេត្តេត អប្បយេត្តេត រញ្ញា រក្ខិយយាតំ សនេច ពួតំ ស្វុទជ្ជកំ កនេចឃ្យ៍ ចឹតត្តិ នេតនេចស្វុ សយ្យាធារិ អត្ថប្បនេចឆ្លត្តុស្វ សយ្យក្កសឃ្យ៍ ត យាជិសត្តិ ៩ចំ សនេត្តុ យាជិសំ ឌឹចយាតនេញ្ញាច កាកា ត ឈាដេឃ្យ៍

៩ចំ លស្វុបិ ជានេតស្វ អនេក្កាសតំ នេចាឌិសត្តនេស្សច អាតុការេចត អនេហាសិ;

តំ ស្វុត្វា រាជា ច បុរោហិតោ ច “អរញ្ញាចារិ តិរច្ឆានគតំ យឈ្មុកំ ក្ខុបិជាឃ សនេត្ត អនេយ្យឃច អនេក្កាសត្តិ”តិ ចត្វា តនេតា តកទំ កត្វា ឆនេយ្យុត រជ្ជុ កានេទត្វា យហាសត្តនេស្សាចាទេជ ជិតា ជាតាឌិតិ បុញ្ញាតិ កិរិ ស្វុ៍

សត្វា នោកាសលនេញ្ញា ពួមំ ឆយ្យនេជសតំ អាហរិត្វា, “យហារាជ, រញ្ញា តាយ អកតិកយតំ បហាឃ ឆនេយ្យុត រជ្ជុ កានេទតព្វា”ត្តិ ចត្វា ជាតកំ សមេយាធារេតសិ “តជា កក្ខតិក្ខកនេជចតា អហនេយច អនេហាសិ”ត្តិ៍

កក្ខតិក្ខកជាតកចណ្ណតា ជសយា៍

ជាតកក្កុជ្ជាត់

កិលក្ខ កុដ្ឋ ជយដ្ឋិស លក្ខត្ត, អធ បណ្ឌិតសដ្ឋច សិរកបិ;

ជកាទក្កុស បណ្ណូទគាកចនេរា, អធ សព្ទុល តិក្ខកនេជចស្វុនេតាតិ៍

តិសតិបិតចណ្ណតា តិជ្ជិតា៍